

Hallituksen esitys Eduskunnalle ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen keskeisenä tavoitteena on ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistäminen ja ympäristön pilaantumista aiheuttavan toiminnan lupajärjestelmän uudistaminen. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ympäristönsuojelulaki, joka olisi ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki. Laki sisältäisi yhtenäiset säännökset maaperän, vesien ja ilman suojelusta. Se kokoaisi nykyisin hajallaan olevat ympäristönsuojelusäännökset yhteen lakiin, jolloin erilliset ilmansuojelu- ja meluntorjuntalaki sekä ympäristölupamenettelylaki kumottaisiin. Laissa olisivat säännökset ympäristönsuojelua koskevista yleisistä periaatteista, velvollisuuksista ja kielloista, valtuutussäännökset alemmanasteiseen normintaan, säännökset ympäristöluvista, ilmoitusmenettelystä, korvauksista, pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta, valvonnasta ja hallintopakosta sekä muutoksenhausta.

Ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistäminen luo aiempaa paremmat edellytykset ympäristöhaittojen kokonaisvaltaiselle tarkastelulle. Samalla myös kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon paranevat. Esityksen tarkoituksena on myös edistää mahdollisimman kustannustehokkaiden ympäristönsuojelutoimien käyttöönottoa. Vaikka uudistuksella pyritään tehostamaan ympäristönsuojelua, sen tarkoituksena ei ole olennaisesti muuttaa ympäristönsuojeluvaatimuksia, kuten päästöjen sallittuja enimmäismääriä tai haitallisten aineiden enimmäispitoisuuksia. Nämä vaatimukset perustuisivat edelleen pääosin lakia alemmanasteisiin säädöksiin sekä tapauskohtaiseen lupaharkintaan. Asetuksenantovaltuudet vastaisivat pääosin nykyistä lainsäädäntöä.

Uudistuksen keskeinen sisältö olisi yhtenäisen ympäristölupajärjestelmän luominen. Kaikki päästöt koskevat luvat yhdistettäisiin yhdeksi ympäristöluvaksi, jossa ympäristön eri osiin kohdistuvat pilaantumisvaikutukset otettaisiin tasaveroisesti huomioon. Uudistus keventäisi hallintoa, koska yhdeltä laitokselta vaadittavat päästöt koskevat luvat vähenisivät yhteen. Ympäristönsuojelulain nojalla annettavalla asetuksella säädettäisiin tarkemmin niistä laitoksista ja toiminoista, joilta vaadittaisiin ympäristölupa. Lupa vaadittaisiin pääsääntöisesti samoilta toimintoilta kuin tähänkin asti. Suurin osa luvansaaneita toimintoja voisi kuitenkin jatkaa toimintaansa vanhan luvan nojalla, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain vaatimukset. Asetuksella säädettäisiin niistä toiminoista, joiden vanhan lainsäädännön mukaiset luvat olisi muutettava uuden lain vaatimuksia vastaaviksi hakemalla uutta lupaa viimeistään vuoden 2004 loppuun mennessä. Näitä olisivat lähinnä erät suuret teollisuuslaitokset.

Ympäristö- ja vesilupien päätöksentekojärjestelmä uudistuisi. Vesioikeudet lakkautettaisiin ja pääosa niiden tehtävistä vesilain mukaisissa vesitalousasioissa siirrettäisiin uusille ympäristölupavirastoille, joista säädettäisiin erillisellä lailla. Ympäristölupavirastot ratkaisisivat myös ympäristövaikutuksiin merkittävimmät ympäristölupa-asiat. Lupavirastoja ehdotetaan perustettavaksi kolme ja niiden toimialuejako perustuisi lähinnä maakuntajakoon. Merkittävä osa ympäristöluvista käsiteltäisiin kuitenkin edelleen ympäristökeskuksissa. Kunnan ja valtion väliseen työnjakoon ei ehdoteta muutoksia, joten lukumääräisesti suurin osa ympäristöluvista käsiteltäisiin edelleen kunnissa.

Vesioikeuksien lakkauttamisen takia vesilakia olisi muutettava useilta kohdin. Jätevesiä koskevat vesilain säännökset kumottaisiin, koska vesiensuojelusta säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistäminen edellyttää huomattavia muutoksia myös jätelakiin, terveydensuojelulakiin ja eräistä naapuruussuhteista annettuun lakiin. Näiden lakien lupasäännökset kumottaisiin, koska ympäristöluvasta säädettäisiin yhtenäisesti ympäristönsuojelulaissa.

Esitys liittyy ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämisek-

si annettuun Euroopan unionin neuvoston direktiiviin. Ehdotetulla ympäristönsuojelulaila pantaisiin täytäntöön se osa direktiivinvaatimuksista, jota kansallinen lainsäädäntö ei vielä täytä.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2000 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Uuden lainsäädännön voimaantulo- ja siirtymävaiheen järjestelyistä säädettäisiin erillisessä voimaannpanolaissa.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ . . .	1	3.2.2	Laki ympäristölupavirastosta ja laki valtion virkamieslain muuttamisesta 26
YLEISPERUSTELUT	6	3.2.3	Laki ympäristönsuojelulain-säädännön voimaantulosta 26
1. Johdanto	6	3.2.4	Laki terveydensuojelulain muuttamisesta 28
2. Nykytila	7	3.2.5	Laki eräistä naapurussuhteista annetun lain muuttamisesta 28
2.1. Keskeinen ympäristönsuojelulainsäädäntö	7	3.2.6	Laki jätelain muuttamisesta 28
2.2. Hallinto- ja päätöksentekojärjestelmä	9	3.2.7	Eräät muut ympäristönsuojelulain-säädännöstä johtuvat muutokset 28
2.3. Euroopan yhteisön ympäristönsuojelulain-säädäntö	10	3.2.8	Laki vesilain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muutokset 28
2.3.1 Yleistä	10	3.2.9	Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta ja laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta 30
2.3.2 IPPC-direktiivi	11		
2.3.2.1 Taustat ja tavoitteet	11	4. Esityksen vaikutukset	30
2.3.2.2 Lupajärjestelmien yhtenäistämisen velvoite	11	4.1. Taloudelliset vaikutukset	30
2.3.2.3 Parhaan käytettävissä olevan tekniikan vaatimus	11	4.2. Organisaatio- ja henkilövaikutukset	31
2.3.2.4 IPPC-direktiivin suhde muuhun yhteisön lainsäädäntöön	12	4.3 Ympäristövaikutukset	32
2.3.2.5 Täytäntöönpano- ja siirtymäsäännökset	12	5. Asian valmistelu	32
2.3.3 Muut keskeiset EY:n ympäristösäädökset	12	6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	33
2.3.3.1 Vesiensuojelu	12	6.1. Riippuvuus muista esityksistä	33
a) vesiensuojelun puitedirektiivi tytärdirektiiveineen	12	6.2 Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista	33
b) pohjaveden suojeludirektiivi	13		
c) yhdyskuntajätevesidirektiivi	13	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	35
d) muut vesiensuojeludirektiivit	13	1. Lakiehdotusten perustelut	35
2.3.3.2 Ilmansuojelu	14	1.1. Ympäristönsuojelulaki	35
a) ilmansuojelun puitedirektiivi	14	1 luku. Yleiset säännökset	35
b) polttolaitosdirektiivit	14	2 luku. Asetukset ja määräykset	46
c) haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamista koskevat direktiivit	14	3 luku. Viranomaiset ja niiden tehtävät	52
d) ilmanlaatudirektiivit	15	4 luku. Ympäristöluvan tarve	55
2.3.3.3 Jättesäätely	15	5 luku. Lupaviranomaisen toimivalta	59
a) jätedirektiivi	15	6 luku. Lupamenettely	62
b) vaarallisia jätteitä koskeva direktiivi	15	7 luku. Lupaharkinta	65
c) jätteiden siirrot	15	8 luku. Lupapäätös	74
d) muut jättesäädökset	16	9 luku. Luvan voimassaolo	75
2.3.3.4 Muut ympäristösäädökset	16	10 luku. Ilmoitusvelvollisuus ja tietojärjestelmään merkitseminen	77
2.4. Ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädäntö eri maissa	16	11 luku. Korvaukset	80
2.4.1 Ruotsi	16	12 luku. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen	83
2.4.2 Tanska	17	13 luku. Valvonta ja hallintopakko	85
2.4.3 Norja	18	14 luku. Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano	90
2.4.4 Saksa	18	15 luku. Erinäiset säännökset	93
2.4.5 Yhdistynyt Kuningaskunta	19	16 luku. Voimaantulo	99
2.5. Nykytilan arviointi	19	1.2 Laki ympäristölupavirastosta	99
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	20	1 luku. Yleiset säännökset	99
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	20	2 luku. Henkilöstö	100
3.1.1 Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistus	20	3 luku. Asioiden käsitteleminen	102
3.1.2 Vesilain uudistus	21	4 luku. Erinäiset säännökset	103
3.2. Keskeiset ehdotukset	22	1.3 Vesilaki	103
3.2.1 Ympäristönsuojelulaki	22	1.4 Terveystoimielovelvollisuus	121
		1.5 Laki eräistä naapurussuhteista	122

1.6	Jätelaki	123	9.	Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	221
1.7	Merensuojelulaki	125	10.	Laki patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta	222
1.8	Kalastuslaki	125	11.	Laki kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta	223
1.9	Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta	125	12.	Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta	224
1.10	Patoturvallisuuslaki	125	13.	Laki maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta	225
1.11	Kiinteistönmuodostamislaki	125	14.	Laki maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n muuttamisesta	226
1.12	Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista	125	15.	Laki kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta	227
1.13	Maa-aineslaki	125	16.	Laki maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta	228
1.14	Maankäyttö- ja rakennuslaki	125	17.	Laki vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta	229
1.15	Kemikaalilaki	125	18.	Laki ilmailulain 44 §:n muuttamisesta	230
1.16	Maastoliikennelaki	126	19.	Laki ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	231
1.17	Vesiliikennelaki	126	20.	Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	232
1.18	Ilmailulaki	126	21.	Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta	233
1.19	Laki ympäristöhallinnosta	126	22.	Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta	234
1.20	Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta	126	23.	Laki valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta	235
1.21	Hallinto-oikeuslaki	126	24.	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	236
1.22	Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta	127	25.	Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta	237
1.23	Valtion virkamieslaki	128	26.	Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	238
1.24	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta	128	27.	Laki rikoslain 48 luvun muuttamisesta	239
1.25	Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista	128	28.	Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta	241
1.26	Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	128		LIITE	247
1.27	Laki rikoslain muuttamisesta	129		Rinnakkaistekstit	247
1.28	Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta	129			
	1 luku. Voimaantulevat ja kumottavat säädökset	129			
	2 luku. Aiemmin annettujen säädösten ja päätösten noudattaminen	129			
	3 luku. Olemassa olevat toiminnot	131			
	4 luku. Vireillä olevat asiat	134			
	5 luku. Erinäiset säännökset	137			
2.	Tarkemmat säännökset ja määräykset	139			
3.	Voimaantulo	139			
4.	Säättämisjärjestys	139			
	LAKIEHDOTUKSET				
1.	Ympäristönsuojelulaki	141			
2.	Laki ympäristölupavirastosta	166			
3.	Laki vesilain muuttamisesta	169			
4.	Laki terveydensuojelulain muuttamisesta	211			
5.	Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta	213			
6.	Laki jätelain muuttamisesta	214			
7.	Laki merensuojelulain muuttamisesta	218			
8.	Laki kalastuslain muuttamisesta	219			

3.	Laki vesilain muuttamisesta	247	16.	Laki maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta	408
4.	Laki terveydensuojelulain muuttamisesta	374	17.	Laki vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta	409
5.	Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta	378	18.	Laki ilmailulain 44 §:n muuttamisesta	410
6.	Laki jätelain muuttamisesta	382	19.	Laki ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	411
7.	Laki merensuojelulain muuttamisesta	396	20.	Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	412
8.	Laki kalastuslain muuttamisesta	398	21.	Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta	414
9.	Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	401	22.	Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta	416
10.	Laki patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta	402	23.	Laki valtion virkamieslain 4 §:n	417
11.	Laki kiinteistön muodostamislain 75 §:n muuttamisesta	403	24.	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	418
12.	Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta	404	25.	Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta	419
13.	Laki maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta	405	26.	Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	421
14.	Laki maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n muuttamisesta	406	27.	Laki rikoslain 48 luvun muuttamisesta	423
15.	Laki kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta	407		Ympäristönsuojeluasetus	424

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Ympäristön pilaantumisen torjunta perustuu Suomessa pääosin viranomaisten myöntämiin hallinnollisiin lupiin ja niillä annettuihin määräyksiin, joilla pyritään ennakolta ehkäisemään ja vähentämään pilaantumista. Näin on voitu tehokkaasti ehkäistä ja vähentää teollisesta toiminnasta ja muusta niin sanotusta pistekuormituksesta johtuvaa pilaantumista. Vaikeampaa on sen sijaan ollut ennakkovalvonnan keinoin puuttua hajakuormituksesta, kuten maa- ja metsätaloudesta sekä liikenteestä, aiheutuviin ympäristöongelmiin. Naapurien etuja on tosin voitu valvoa eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920), jäljempänä naapuruussuhdelaki, ja terveydenhoitolainsäädännön mukaisilla lupamenettelyillä. Hajapäästöjä on pyritty vähentämään myös ympäristöveroin ja -maksuin sekä lisäämällä ympäristöasioita koskevaa neuvontaa ja valistusta. Maataloudessa on vuodesta 1995 alkaen toteutettu EU:n osarahoittamaa vapaaehtoista maatalouden ympäristöohjelmaa. Maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamiseksi valtioneuvosto antoi maaliskuussa 1998 päätöksen (219/1998), jolla on pantu täytäntöön vesiensuojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumisesta annettu direktiivi 91/676/ETY, jäljempänä nitraattidirektiivi.

Ekokilpailukyky on monilla tuotannonaloilla tullut niin merkittäväksi tekijäksi, että yrityksen johdon on otettava se huomioon strategisessa päätöksenteossaan. Yritykset ovatkin ryhtyneet rakentamaan ympäristöasioiden hallintajärjestelmiä, suorittamaan sisäisiä ympäristötarkastuksia ja laatimaan tuotteilleen elinkaarianalyysjä. Yritykset ovat myös ottaneet käyttöön ympäristömerkkejä ja laatineet kattavia ja monipuolisia selostuksia omasta ympäristönsuojelutoiminnastaan. Lupa- ja valvontajärjestelmän kehittämisessä nämä seikat tulisi ottaa huomioon.

Lainsäädännöllä ja siihen perustuvalla lupajärjestelmällä on kuitenkin edelleen keskeinen merkitys ympäristön pilaantumisen torjunnassa. Lupajärjestelmällä on mahdollisuus tehokkaasti toteuttaa ennalta ehkäisevää ympäristönsuojelua kohdentamalla ympäristönsuojelutoimet haittojen ehkäisemisen kannalta joustavasti ja yksilöidysti. Lupia tarvitaan myös ympäristöasioihin usein liittyvien

yksityisoikeudellisten intressien, kuten omaisuuden suojan, turvaamiseksi. Ympäristölupajärjestelmän olemassaoloa edellyttää lisäksi Euroopan yhteisön (EY) Suomea velvoittava ympäristönsuojelulainsäädäntö. Neuvoston direktiivi 96/61/EY ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi (Directive on integrated pollution prevention and control), jäljempänä IPPC-direktiivi, edellyttää yhtenäiseen ja kokonaisvaltaiseen ympäristön tarkasteluun perustuvan lupajärjestelmän luomista jäsenvaltioihin. Direktiivin vaatimusten täyttämiseksi Suomen ympäristölupajärjestelmää on yhtenäistettävä ottaen samalla kansalliset lähtökohdat huomioon.

Suomen ympäristönsuojelulainsäädäntö koostuu pääasiassa ympäristön eri osien suojelua koskevista laeista. Vesiä koskevat säännökset ovat vesilaissa (264/1961), ilmansuojelua koskevat säännökset ilmansuojelulaissa (67/1982) ja maaperän suojelusäännökset jätelaissa (1072/1993). Elinympäristön terveellisyyden suojelussa ja viihtyisyyden turvaamisessa on lisäksi tärkeä merkitys terveydensuojelulailla (763/1994), meluntorjuntalailla (382/1987) ja naapuruussuhdelaila. Ilmansuojelulakiin, jätelakiin, terveydensuojelulakiin ja naapuruussuhdelakiin perustuvia lupia ja eräitä ilmoituksia koskevat menettelyt yhtenäistettiin vuonna 1992 voimaan tulleella ympäristölupamenettelylailla (735/1991). Vesilakiin jäivät edelleen säännökset vesiä koskevista lupamenettelyistä. Tietyn laitoksen ilmansuojelua ja jäteasioita koskevat kysymykset ratkaisee alueellinen ympäristökeskus tai kunta, kun sen sijaan jätevesiä koskevat luvat myöntää yleensä vesioikeus.

Lainsäädännön rakenne ei vastaa IPPC-direktiivin tavoitetta ympäristön huomioon ottamisesta kokonaisuutena laitoskohtaisessa lupamenettelyssä. Jotta kokonaisvaltainen lupaharkinta olisi mahdollista, on ympäristölupia ja vesien pilaamislupia koskeva lainsäädäntö ja päätöksentekojärjestelmä yhtenäistettävä. Luvan tarpeesta, luvan myöntämisen edellytyksistä, lupamääräyksistä ja valvonnasta on säädettävä yhtenäisesti. Saman viranomaisen on voitava ratkaista yhden laitoksen ympäristölupa-asia kokonaisuudessaan, jotta päästöjen vähentämiseksi tarvittavat ympäristönsuojelutoimet voitaisiin kohdistaa ympäristön kannalta mahdolli-

simman tarkoituksen mukaisesti. Yhtenäinen lupajärjestelmä edistää myös kustannustehokkaiden ratkaisujen löytämistä ja ympäristönsuojeluun käytettävien varojen kohdentamista ympäristön kannalta optimaalisella tavalla.

Vaikka lupasäännökset muodostavatkin ympäristönsuojelulakien keskeisen sisällön, niitä koskevan sääntelyn uudistaminen ei olisi mielekäästä irrallaan muista ympäristönsuojelusäännöksistä. Järkevän kokonaisuuden aikaansaamiseksi on välttämätöntä uudistaa samassa yhteydessä koko ympäristön pilaantumisen torjuntaa koskeva lainsäädäntö. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristönsuojelun yleislaki, johon koottaisiin myös säännökset yleisistä periaatteista ja velvollisuuksista sekä valtuutussäännökset alemmanasteista norminantoa varten samoin kuin valvontaa ja muutoksenhakua koskevat säännökset. Yleislain säätämisen yhteydessä kumottaisiin ilmansuojelu-, meluntorjunta- ja ympäristölupamenettelylait sekä tehtäisiin huomattavia muutoksia vesi-, jäte-, terveydensuojelu- sekä naapurussuhdelainsäädäntöön.

Uudistuksella yhtenäistettäisiin myös ympäristölupien päätöksenteko- ja viranomaisjärjestelmä. Sekä IPPC-direktiivin tarkoittamille suurille teollisuuslaitoksille että muille, nykyäänkin luvanvaraisille pienemmille laitoksille, luotaisiin yksi yhtenäinen lupamenettely. Lupa-asioiden päätöksenteon keskittäminen ja yhtenäistäminen edellyttää luopumista pelkästään vesiasioita käsittelevästä vesituomioistuinjärjestelmästä. Ympäristöluvat käsiteltäisiin ehdotuksen mukaan kunnallisissa lupaviranomaisissa, alueellisissa ympäristökeskuksissa ja perustettavissa ympäristölupavirastoissa. Lupavirastoille siirtyisi vesioikeuksilta myös vesilain 2—9 lukujen mukaisten vesirakentamis- ja muiden niin sanottujen vesitalousasioiden käsittely. Lakautettavien vesioikeuksien henkilöstö siirtyisi uusiin lupavirastoihin. Koska viranomaisten määrä ei lisääntyisi, uudistuksesta ei arvioida aiheutuvan valtiontaloudelle lisäkustannuksia.

2. Nykytila

2.1. Keskeinen ympäristönsuojelulainsäädäntö

Ympäristönsuojelulainsäädännöllä tarkoitetaan yleensä ihmisen toiminnasta johtuvan

ympäristön pilaantumisen torjuntaa koskevaa säädöskokonaisuutta. Ympäristölainsäädännöllä laajassa merkityksessä tarkoitetaan pilaantumisen torjuntasäännösten lisäksi luonnonsuojelua ja luonnonvaroja sekä ympäristön käyttöä sääntelevää lainsäädäntöä. Jäljempänä tarkastellaan ympäristönsuojelulainsäädäntöä edellä mainitussa suppeassa merkityksessä.

Ympäristö on nyttemmin saanut Suomessa perustuslain suojan. Hallitusmuodon muuttamisesta annetulla lailla (969/1995) lisättiin perusoikeuksien joukkoon ympäristöä koskeva 14 a §. Uuden perustuslain 20 §:ssä on vastaavansisältöinen säännös. Säännös korostaa yhtäältä jokaisen vastuuta ympäristöstä ja velvoittaa toisaalta julkista valtaa turvaamaan jokaiselle oikeuden terveelliseen ympäristöön ja mahdollisuuden vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Varsinainen ympäristönsuojelulainsäädäntö koostuu sektorilaeista. Ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristön eri elementteihin, kuten veteen, ilmaan ja maaperään, säännellään kunkin ympäristöelementin osalta erikseen. Tärkeimmät ympäristön pilaantumisen torjumista koskevat lait ovat vesilaki, ilmansuojelulaki, jätelaki, terveydensuojelulaki ja meluntorjuntalaki. Näistä vesilailla, jätelailla ja terveydensuojelulla on myös muita kuin pilaantumisen ehkäisemistä koskevia tavoitteita. Vesilailla on pyritty sääntelemään myös vesivarojen käyttöä ja turvaamaan niiden hyödyntäminen. Jätelain tarkoituksena on jätteiden määrän vähentäminen ja jätteistä aiheutuvien vaarojen ja haittojen ehkäiseminen sekä jätehuollon järjestäminen. Terveydensuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen. Vuoden 2000 alusta voimaan tulevan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) ja sitä edeltäneen rakennuslain (370/1958) mukaisella kaavajärjestelmällä ja rakentamisen sääntelyllä on myös merkitystä pilaantumisen torjunnan ennakkovalvonnassa.

Ympäristösääntely ei kuitenkaan ole selkeästi jakautunut eri ympäristöelementtejä koskeviin säädöksiin, vaan osa sääntelystä suojaa ympäristöä pilaantumiselta yhtä elementtiä laajemmalti. Maaperän, ilman ja veden erottelulla ei naapurussuhdelain tai terveydensuojelulain soveltamisaloilla ole merkitystä.

Ympäristönkäytön ohjausjärjestelmämme perustuu pääasiassa hallinnollis-oikeudelli-

seen ohjaukseen. Keskeisiä ohjauskeinoja ovat ennakkovalvonnalliset luvat ja ilmoitukset sekä yleiset normit, kuten määräykset ja ohjeet. Valtioneuvoston antamilla yleismääräyksillä on keskeinen merkitys erityisesti ilmapäästöjen rajoittamisessa. Vesien suojele Suomessa on taas perinteisesti perustunut laitoskohtaiseen lupakäsittelyyn, jossa on pyritty erityisesti ottamaan huomioon päästöjen vaikutukset vastaanottavassa vesistössä. EY:n asianomaisten direktiivien täytäntöönpanemiseksi on tosin viime vuosina annettu valtioneuvoston päätöksillä myös eräitä vesiensuojelua koskevia yleismääräyksiä. Lupajärjestelmällä on etenkin vesien suojelussa tärkeä merkitys omaisuuden suojan kannalta, sillä luvilla suojataan myös vesiiä pilaavasta toiminnasta haittaa kärsiviä maa- ja vesialueiden omistajia sekä kalastusoikeuden haltijoita. Välillistä suojaa omaisuusintresseille antaa muukin pilaamista torjuva sääntely.

Ympäristölupamenettelylailla yhdistettiin Suomessa neljän keskeisen sektorilain edellyttämän luvan käsittely. Yhdistetyssä käsittelyssä annettavaa lupaa kutsutaan ympäristölupaksi. Ympäristölupaan on sisällytettävä naapurussuhdelain mukainen sijoitusratkaisu eli niin sanottu immissiolupa, terveydensuojelulain mukainen sijoituslupa, ilmansuojelulain mukainen ilmalupa ja jätelain mukainen jätelupa. Ympäristölupamenettelyn ulkopuolella vesilain lupamenettelyt sääntelevät sekä vesistön pilaamista (vesilain 10 luku) että sen muuttamista rakentamalla, säännöstelemällä tai muulla vesilain 2—9 luvussa tarkoitettulla tavalla. Kemikaalilaissa (744/1989) on terveydelle ja ympäristölle vaarallisen kemikaalin käsittelyä ja varastointia koskeva lupajärjestelmä, minkä lisäksi kemikaalilaissa ja torjunta-ainelaissa (327/1969) on aineita koskevat ennakkohyväksyntäjärjestelmät.

Lupien lisäksi Suomessa on erilaisia ilmoitusjärjestelmiä ympäristölle haitallisten toimintojen varalle. Vesiensuojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetussa asetuksessa (283/1962), jäljempänä vesiensuojeluasetus, säädetään vesistölle vaarallisia aineita käsittelevien laitosten ilmoitusvelvollisuudesta. Meluntorjuntalakiin perustuu velvollisuus ilmoittaa erityisen häiritsevää tilapäistä melua aiheuttavista toiminnoista. Lisäksi terveydensuojelulaissa on ilmoitusvelvollisuus eräistä terveyden ja ympäristön kannalta vähäisempiä vaikutuksia aiheuttavista toimin-

noista. Jätelaki sisältää velvollisuuden ilmoittaa poikkeuksellisista tilanteista, kuten onnettomuuksista ja tuotantohäiriöistä, jotka edellyttävät erityisiä jätehuoltotoimia. Jätelaissa ja ilmansuojelulaissa on lisäksi ilmoitusvelvollisuus eräistä koeluontoisista toiminnoista.

Ympäristövaikutusten kokonaisvaltaista tarkastelua korostaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettu laki (468/1994), jäljempänä YVA-laki. Lain mukaista arviointimenettelyä sovelletaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttaviin hankkeisiin. Ympäristövaikutuksella tarkoitetaan laissa paitsi ympäristöön ja luontoon myös muun muassa yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan, kulttuuriperintöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen ulottuvia vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettely edeltää lupakäsittelyä. Jos hankkeeseen sovelletaan YVA-lain mukaista arviointimenettelyä, viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen arviointimenettelyn päättymistä.

Luonnonvarojen käyttämistä ja alkuperäisen luonnon suojelua koskevalla lainsäädännöllä on läheiset liittymäkohdat pilaantumisen torjuntalainsäädäntöön. Maa-ainesten ottamista sääntelevällä maa-aineslailla (555/1981) on selkeä maiseman- ja ympäristönsuojelufunktio. Uudessa luonnonsuojelulaissa (1096/1996) on Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelemiseksi säännökset, jotka velvoittavat arvioimaan näitä alueita uhkaavien hankkeiden tai suunnitelmien ympäristövaikutukset sekä kieltävät viranomaisista myöntämästä lupaa hankkeeseen, jos hanke tai suunnitelma heikentää merkityksellisesti verkostoon kuuluvan alueen suojeltavia luonnonarvoja. Eri ympäristö- ja maankäyttölakeihin on myös lisätty viittaussäännökset, joiden tarkoituksena on estää luonnonsuojelulain vastaisten ratkaisujen tekeminen näiden lakien mukaisessa päätöksenteossa.

Ympäristölainsäädäntöön luetaan kuuluvaksi myös geenitekniikkalaki (377/1995). Lain tavoitteena on muun muassa ehkäistä haittoja, joita geenitekniikalla muunnettujen organismien käyttö voi aiheuttaa ihmisen terveydelle ja ympäristölle. Lakiin sisältyy useita ilmoitus- ja hyväksymismenettelyjä.

Ympäristölle vahingollisen toiminnan rangaistavuutta ja aiheutettujen vahinkojen korvausvastuuta koskevat säännöt on äskettäin uudistettu. Rikoslain muuttamisesta an-

netulla lailla (578/1995) lisättiin lakiin uusi ympäristörikoksia koskeva luku (48 luku), johon siirrettiin vankeusuhan sisältävät rangaistussäännökset muista laeista. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994), jäljempänä ympäristövahinkolaki, säädetään ympäristön pilaantumisesta ja erinäisistä ympäristöhäiriöistä aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. Korvausvastuu on aiheuttamisperiaatteen mukaisesti sillä, jonka tietyllä alueella harjoittamasta toiminnasta ympäristövahinko on johtunut. Ympäristövahinkolakia täydentää ympäristövahinkokuutuksesta annettu laki (81/1998), joka takaa vahingonkärsijöille korvauksen ympäristövahingosta silloinkin, kun aiheuttaja on tuntematon tai korvausta ei saada tältä perityksi.

2.2 Hallinto ja päätöksentekojärjestelmä

Itsenäinen ympäristöhallinto Suomessa on varsin nuorta. Ympäristöhallinnolle kuuluvia tehtäviä hoidettiin 1970-luvun alkupuolelta lukien erityisesti sisäasiainministeriössä sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Ympäristöministeriö perustettiin vuonna 1983 ja kunnallinen ympäristönsuojeluhallinto luotiin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetulla lailla (64/1986). Jo tätä ennen oli ympäristönsuojelun aluehallintoa vahvistettu perustamalla vuonna 1982 lääninhallituksiin ympäristönsuojelutoimistot. Vesiasiat kuuluivat vuonna 1970 perustetulle vesihallitukselle ja sen alaisille vesipiireille, joista vuonna 1986 muodostettiin vesi- ja ympäristöhallitus sekä vesi- ja ympäristöpiirit.

Viimeisimmällä ympäristöhallinnon uudistuksella, joka tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995 (laki ympäristöhallinnosta 55/1995), koottiin ympäristöasioiden aluehallinto alueellisiin ympäristökeskuksiin ja perustettiin Suomen ympäristökeskus vesi- ja ympäristöhallituksen tilalle. Alueelliset ympäristökeskukset muodostettiin yhdistämällä lääninhallitusten ympäristöyksiköt sekä vesi- ja ympäristöpiirit yhdeksi viranomaiseksi. Ympäristökeskuksia on kaikkiaan 13.

Ympäristöministeriön alaisilla alueellisilla ympäristökeskuksilla on keskeinen asema ympäristölakien täytäntöönpanossa ja valvonnassa. Ne ratkaisevat ympäristölupamenettelylain mukaisia lupia, valvovat niiden ja vesilain mukaisten lupien noudatta-

mista sekä antavat vesiensuojeluasetuksen mukaisia tarkastuslausuntoja. Lupa- ja valvonta-asiat on ympäristökeskusten työjärjestyksillä määrätty tietyn yksikön virkamiesten vastuulle, jotta ne voidaan ympäristöhallinnosta annetun lain 4 §:n 5 momentin mukaisesti hoitaa asioiden puolueettoman käsitte-lym turvaavalla tavalla.

Alueellisilla ympäristökeskuksilla on myös monia muita tehtäviä ympäristönsuojelussa, alueiden käytössä, kaavoituksessa, luonnonsuojelussa, kulttuuriympäristön hoidossa, rakentamisen ohjauksessa sekä vesivarojen käytössä ja hoidossa. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa myös alueellisia ympäristökeskuksia omalla toimialaan. Ympäristökeskukset valvovat yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, huolehtivat ympäristöntutkimuksesta ja -seurannasta, parantavat ympäristötietoisuutta, ehkäisevät ja torjuvat ympäristövahinkoja, edistävät vesihuoltoa ja huolehtivat vesistöjen käyttö- ja hoitotoiminnasta sekä ympäristönhoito-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta. Alueelliset ympäristökeskukset toimivat myös YVA-lain mukaisina yhteysviranomaisina.

Suomen ympäristökeskus on ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, jonka päätehtävänä on edistää kestävästä kehitystä seuraamalla ja arvioimalla sen toteutumista sekä harjoittamalla tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Eriyttehtävänä Suomen ympäristökeskuksella on muun muassa edistää valtakunnallisesti yhtenäistä ympäristönsuojelun tasoa. Viranomaistehtäviä Suomen ympäristökeskuksella on lähinnä vain kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen valvonnassa ja ympäristövahinkojen torjunnassa sekä eräissä jäte- ja luonnonsuojeluasioissa. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa Suomen ympäristökeskusta omalla toimialallaan.

Ympäristölupamenettelylain mukaiset lupa-asiat käsitellään hallinnollisessa menettelyssä, jossa lupaviranomaisena on joko kunnan ympäristölupaviranomainen tai alueellinen ympäristökeskus. Laaja-alaisia ympäristövaikutuksia aiheuttavien laitosten lupa-asiat ratkaisee alueellinen ympäristökeskus. Lukumääräisesti suurin osa ympäristöluvuista käsitellään kuitenkin kunnissa. Ympäristölupamenettelyasetuksessa (772/1992) on lueteltu ne laitokset, joiden ympäristölupa-asiat ratkaistaan alueellisissa ympäristökeskuksissa. Kunnan ympäristölupaviranomaisen tekemästä ympäristölupapäätöksestä valitetaan

läninoinkeudelle ja edelleen korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Alueellisen ympäristökeskuksen päätöksestä valitetaan suoraan korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Vesiä koskevassa päätöksentekojärjestelmässä vesioikeuksilla on keskeinen asema. Vesioikeuksia on kolme: Länsi-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen vesioikeudet. Ne aloittivat toimintansa vesilain tullessa voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1962. Vesioikeudet toimivat vesiasioissa ensi asteen lupaviranomaisina ja ratkaisevat lisäksi vesilain mukaisia riita-, rikos- ja virka-apuasioita. Ne toimivat myös muutoksenhakutuomioistuimina ratkaisten valituksia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla tekemistä päätöksistä sekä ojitustoimituksessa tehdyistä päätöksistä.

Vesilain mukainen lupaviranomainen on useimmissa tapauksissa vesioikeus. Vesioikeuden hakemusasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta marraskuuhun 1999 asti vesiylioikeudelta ja sen jälkeen Vaasan hallinto-oikeudelta. Vaasan hallinto-oikeus perustetaan 1 päivänä marraskuuta 1999 voimaan tulevalla hallinto-oikeuslailla (430/1999) yhdistämällä Vaasan läninoinkeus ja vesiylioikeus. Muutosta Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen haetaan asian laadun mukaan joko korkeimmalta hallinto-oikeudelta tai korkeimmalta oikeudelta. Muutoksenhaku on valituslupanvaraista.

Vesiensuojelun ennakkovalvonnan on tärkeä merkitys vesiensuojeluasetuksen mukaisella ennakkoilmoitusmenettelyllä. Asetus sisältää velvollisuuden ilmoittaa alueelliselle ympäristökeskukselle laitoksista, joissa käsitellään tiettyjä ympäristölle vaarallisia aineita. Aineluettelon lisäksi asetuksessa on luetelo tehtaista ja laitoksista, joista on ennen niiden rakentamisen aloittamista tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Alueellinen ympäristökeskus tarkastaa ilmoituksen ja jos se katsoo, että ilmoitetusta laitoksesta tulevan jäteveden johtaminen tulee esitetyn suunnitelman mukaan aiheuttamaan vesien pilaantumista, sen tulee kehottaa toiminnanharjoittajaa täydentämään tai tarkistamaan suunnitelmaa taikka, jos jäteveden johtamiseen tarvitaan vesilain mukainen lupa, hakemaan tällainen lupa.

Vesiasioille ominainen ja ympäristölupa-asioista poikkeava piirre on korvauskysymysten kytkeytyminen läheisesti lupamenettelyyn siten, että vesien pilaantumisesta haittaa kärsiville maksettavista korvauk-

sista on pääsääntöisesti määrättävä luparatkaisun yhteydessä. Muista ympäristön pilaantumisesta aiheutuvista vahingoista on haettava korvausta ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaisesti lupamenettelystä erillään yleisessä alioikeudessa.

Ympäristölupamenettelylain ja vesilain mukaiset lupajärjestelmät eroavat toisistaan myös siinä, että edellisessä sama viranomainen sekä ratkaisee lupa-asiat että valvoo päätösten noudattamista, kun taas vesiasioissa vesioikeus myöntää luvat ja alueellinen ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat lupien noudattamista.

Ympäristölupamenettelylakiin ja vesilakiin perustuvien päätöksentekojärjestelmien keskinäinen yhteys on vähäinen. Tämä on aiheuttanut käytännössä ongelmia muun muassa YVA-lain soveltamisessa.

2.3. Euroopan yhteisön ympäristönsuojelulainsäädäntö

2.3.1 Yleistä

Euroopan yhteisöt, ennen kaikkea Euroopan talousyhteisö, on antanut jo lähes 30 vuoden ajan ympäristöä koskevia säädöksiä. Tähän mennessä on annettu noin 200 yhteisön ympäristösäädöstä. Suurin osa niistä (noin 90 prosenttia) on direktiivejä, jotka edellyttävät jäsenvaltioilta kansallisia täytäntöpanotoimia.

Luonteeltaan yhteisön ympäristösääntely on ollut minimiharmonisoivaa, mikä tarkoittaa, että yhteisötasolla on asetettu vain vähimmäisvaatimukset ympäristön suojelemiseksi. Yhteisölainsäädäntö ei siten estä jäsenvaltioita toteuttamasta tiukempaa ympäristönsuojelua. Tästä poiketen tuotteiden ympäristövaatimuksista on säädetty täysharmonisoinnilla, joka vie jäsenvaltioilta pääsääntöisesti mahdollisuuden yhteisösäädöksestä poikkeaviin kansallisiin toimenpiteisiin.

Yhteisön ympäristösääntelyn pääasialliset kohteet ovat olleet vesiensuojelu, ilman suojeleminen, jätteet, luonnonsuojelu ja kemikaalivalvonta. Näiden lisäksi säädöksiä on annettu esimerkiksi ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA) ja geneettisesti muunnelluista mikro-organismeista. Varsinaisia päästösäädöksiä yhteisöllä on vain ilman ja veden osalta. Maaperää on suojeltu päästöiltä vain välillisesti jättesäädösten ja vesiensuojelusäädösten avulla. Tuotantoaloittain tar-

keimmät sääntelykohteet ovat olleet teollisuus ja energiantuotanto.

Ympäristön muusta haitallisesta muuttamisesta EY:llä ei ole varsinaisia säädöksiä. Ilman ja veden laatua on tosin säännelty lukuisin direktiivein, jotka on otettava huomioon myös ympäristöä muuttavaa toimintaa säänneltäessä. Näihin ei kuitenkaan päästönormituksesta poiketen liity nimenomaisia velvoitteita lupajärjestelmien luomiseen jäsenvaltioissa.

2.3.2 IPPC-direktiivi

2.3.2.1 Tausta ja tavoitteet

EY:n ympäristönsuojeludirektiiveistä useat ovat edellyttäneet lupamenettelyn luomista teollisuuslaitosten päästöjen kontrolloimiseksi. Lupajärjestelmät eri jäsenvaltioissa poikkeavat toisistaan. Eräissä maissa lupajärjestelmät on yhtenäistetty, mutta yhtenäistämisen tavat vaihtelevat. Eräissä maissa lupaharkinta on edelleen sektori- ja ympäristöelementtikohtaista.

Jäsenvaltioiden sääntelyjärjestelmien rakenteellisten erojen on pelätty aiheuttavan haitallisia kilpailun vääristymiä. Näiden vääristymien poistamiseksi ja teollisuuden ympäristöhaittojen vähentämiseksi komissio antoi syyskuussa 1993 direktiiviehdotuksen ympäristön pilaantumisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi (Integrated Pollution Prevention and Control, IPPC). Ministerineuvosto hyväksyi IPPC-direktiivin 24 päivänä syyskuuta 1996.

IPPC-direktiivin tarkoituksena on estää ja vähentää teollisuuden päästöjen aiheuttamaa ympäristön pilaantumista. Tähän pyritään edellyttämällä jäsenvaltioilta yhtenäistä päästölupajärjestelmää ja asettamalla tälle järjestelmälle tietyt minimivaatimukset. Direktiivissä säädetään tiettyjen suurten teollisuuslaitosten päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään ehkäisevistä, tai sen ollessa mahdotonta, päästöjä vähentävistä toimenpiteistä, mukaan lukien jätteitä koskevat toimenpiteet. Toimenpiteiden tavoitteena on ympäristönsuojelun korkean tason saavuttaminen kokonaisuutena ja niiden tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan.

Pilaantumisen ehkäisy ja vähentäminen ovat IPPC-direktiivin keskeisiä ympäristönsuojelutavoitteita. Pilaamisen määritelmä kuvastaa direktiivin suojaamia etuja. Pilaamisella tarkoitetaan direktiivin 2 artiklan 2

kohdan mukaan aineiden, tärinän, lämmön tai melun päästämistä ihmisen toimesta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään siten, että seuraukset voivat aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristön laadulle, tai että se vahingoittaa aineellista omaisuutta tai heikentää tai estää ympäristön virkistyskäyttöä tai ympäristön muuta oikeutettua käyttöä.

2.3.2.2 Lupajärjestelmien yhtenäistämismenettely

IPPC-direktiivi velvoittaa jäsenvaltioita luomaan direktiivin vaatimukset täyttävän lupamenettelyn direktiivin liitteessä I mainituille laitoksille. Direktiivin määräyksiä sovelletaan 4 artiklan mukaan sellaisenaan uusiin, direktiivin täytäntöönpanon jälkeen perustettaviin laitoksiin. Olemassa olevien laitosten osalta jäsenvaltioiden on tarkistettava laitosten lupaehtoja siten, että tietyt, lähinnä menettelylliset vaatimukset, täytetään direktiivin täytäntöönpanopäivästä lukien ja muut, aineelliset vaatimukset, täytetään kahdeksan vuoden kuluessa direktiivin täytäntöönpanosta. Siirtymäajan kuluessa direktiiviä on sovellettava kokonaisuudessaan myös direktiivin täytäntöönpanohetkellä olemassaoleviin ja sitä ennen luvan saaneisiin laitoksiin.

Lupamenettelyjen yhtenäistämällä pyritään toteuttamaan direktiivin tavoitteita. Yhtenäistämisaikavälillä keskeisin säännös on direktiivin 7 artikla. Sen mukaan jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta luvan myöntämismenettely ja -ehdot olisivat täysin yhteensovitettuja silloin, kun siihen osallistuu useita toimivaltaisia viranomaisia, jotta voidaan taata tehokas yhtenäinen menettely kaikkien menettelyn osalta toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Artikla ei välttämättä edellytä lupakäsittelyn keskittämistä yhdelle viranomaiselle, vaan se sallii myös useamman lupaviranomaisen osallistuvan käsittelyyn. Lupamenettelyt ja -ehdot on tällaisissa tilanteissa kuitenkin sovitettava täysin yhteen. Tämä vaatimus edellyttää käytännössä yhtä lupaa, jotta direktiivin tavoitteiden saavuttaminen olisi mahdollista.

2.3.2.3 Parhaan käytettävissä olevan tekniikan vaatimus

Päästöjen rajoittamisen on IPPC-direktiivin mukaan perustuttava parhaaseen käytettävissä

sä olevaan tekniikkaan (best available techniques, BAT). Parhaan käytettävissä olevan tekniikan määritelmä on direktiivin 2 artiklan 11 kohdassa ja sen käyttämistä koskevat vaatimukset 3, 9, 10 ja 11 artiklassa. Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä kaikkiin asiaankuuluihin pilaantumista estäviin toimenpiteisiin käyttäen parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (3 artiklan a kohta). Päästöjen raja-arvojen ja teknisten toimenpiteiden on perustuttava parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan, ottaen kuitenkin huomioon laitoksen tekniset ominaisuudet, sen maantieteellinen sijainti ja paikalliset ympäristöolosuhteet (9 artiklan 4 kohta).

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen ja ympäristölaatu normien välistä suhdetta säännellään siten, että jos jokin yhteisön lainsäädännön mukainen ympäristölaatu normi edellyttää ankarampia ehtoja kuin mitä parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltamalla voidaan saavuttaa, on luvassa edellytettävä lisäehtoja ympäristölaatu normin saavuttamiseksi (10 artikla).

2.3.2.4 IPPC-direktiivin suhde muuhun yhteisön ympäristölainsäädäntöön

IPPC-direktiivillä kumotaan vain teollisuuden ilmansuojelua koskeva puitedirektiivi 84/360/ETY. Muut yhteisön ympäristösäädökset jäävät edelleen voimaan. Ilmansuojelun puitedirektiivikin kumoutuu vasta 11 vuoden kuluttua IPPC-direktiivin yhteisöoikeudellisesta voimaantulosta.

Suurista polttolaitoksista ilmaan pääsevien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annettu direktiivi 88/609/ETY, yhdyskuntajätteiden polttolaitoksia koskevat direktiivit, tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annettu vesiensuojelun puitedirektiivi 76/464/ETY tytärdirektiiveineen sekä jätedirektiivi 75/441/ETY muutoksineen ja suuri joukko muita yhteisön ympäristösäädöksiä jää edelleen IPPC-direktiivin säätämisestä huolimatta voimaan ja niillä on vaikutuksia direktiivin mukaista lupaa myönnettäessä. Näiden direktiivien lupasäännöksiä sovelletaan kuitenkin vain siihen saakka, kunnes IPPC-direktiivin 5 artiklan mukaiset toimenpiteet lupien uusimiseksi on tehty. Uudistuksen kannalta merkittävää muuta yhteisölainsäädäntöä tarkastellaan jäljempänä kohdassa 2.3.3.

IPPC-direktiivissä on nimenomaisesti mainittu sen suhteesta joihinkin yhteisön säädöksiin. Direktiivin 4 artiklan mukaan suuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä säädettyihin poikkeuksiin ei IPPC-direktiivillä ole vaikutusta. Direktiivin 1 artiklan mukaan myöskään YVA-direktiivin soveltamista ei IPPC-direktiivillä rajoiteta.

2.3.2.5 Täytäntöönpano aikataulu ja siirtymäsäännökset

IPPC-direktiivi on pantava täytäntöön jäsenvaltioissa viimeistään kolmen vuoden kuluttua sen voimaantulosta. Tämä merkitsee, että jäsenvaltioiden on saatettava voimaan direktiivin noudattamiseksi tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 31 päivään lokakuuta 1999 mennessä.

Direktiivin siirtymäsäännökset ovat monimutkaiset. Niiden tarkoituksena on varata olemassa oleville laitoksille riittävän pitkä aika sopeutua uuteen järjestelmään. Olemassa olevien laitosten toiminta on 5 artiklan 1 kohdan mukaan sopeutettava jäsenvaltioissa IPPC-direktiivin aineellisten säännösten mukaiseksi kahdeksan vuoden kuluessa direktiivin täytäntöönpanosta. Uusiin laitoksiin sovelletaan IPPC-direktiivin mukaista lupajärjestelmää direktiivin täytäntöönpanopäivästä lukien.

2.3.3 Muut keskeiset EY:n ympäristösäädökset

2.3.3.1 Vesiensuojelu

a) vesiensuojelun puitedirektiivi tytärdirektiiveineen

Merkittävimmät, IPPC-direktiivin säätämisestä huolimatta edelleen voimaanjäävät vesipäästöjä koskevat yhteisön säädökset ovat edellä mainittu vesiensuojelun puitedirektiivi lukuisine tytärdirektiiveineen. Direktiivit ovat minimidirektiivejä, joten kansallisesti voidaan noudattaa tiukempia vaatimuksia. Tytärdirektiivien vanhentuneisuuden vuoksi näin onkin Suomessa tehty.

Puitedirektiivissä edellytetään jäsenvaltioita lopettamaan niin sanotulla mustalla listalla olevien aineiden päästäminen vesistöihin ja vähentämään niin sanotulla harmaalla listalla olevien aineiden päästöjä. Mustalle listalle on kerätty myrkyllisyytensä, pysyvyytensä ja biokertyvyytensä perusteella vesiympäristöl-

le vaarallisia aineita. Mustan listan aineille on asetettu tytärdirektiivein päästöraja-arvoja ja laatutavoitteita. Käytännössä laatutavoitteet ovat olleet eri tavoin määriteltyjä laaturaja-arvoja. Jäsenvaltiot ovat voineet valita, noudattavatko ne päästö- vai laaturaja-arvoja. IPPC-direktiivin myötä tämä valintamahdollisuus poistuu. IPPC-direktiivin siirtymäsäännöksen mukaan raja-arvo-poikkeuksen soveltaminen lakkaa kunkin laitoksen osalta silloin, kun direktiivin mukainen lupajärjestelmä tulee niitä koskemaan. Olemassa olevien laitosten lupaehtot on muutettava päästöraja-arvoperusteisiksi kahdeksan vuoden sopeutusajan kuluessa.

Harmaan listan aineiden päästöraja-arvoja ja laatutavoitteita ei vahvisteta yhteisötasolla. Niiden päästöjä vähennetään edellyttämällä jäsenvaltioita vahvistamaan maakohittaiset päästöjen vähentämishjelmat.

Vesien suojelelun puitedirektiivi edellyttää lupamenettelyä sekä mustan että harmaan listan aineille. Mustan listan aineille lupa voidaan antaa vain rajoitetuksi ajaksi. Mustan listan aineet kuuluvat harmaaseen listaan siihen saakka, kunnes niille on tytärdirektiivein säädetty päästöraja-arvot ja/tai laatutavoitteet.

b) pohjaveden suojeludirektiivi

Pohjaveden suojelemisesta tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta annettu direktiivi 80/68/ETY, jäljempänä pohjaveden suojeludirektiivi, perustuu ainekohtaiselle päästösääntelylle. Direktiivin liitteessä I mainittujen aineiden päästöt pohjaveteen on estettävä ja liitteessä II mainittujen aineiden päästöjä on rajoitettava. Liitteen I aineiden suorat päästöt on kiellettävä. Epäsuora päästäminen on mahdollista joissain tilanteissa luvanvaraisesti. Luvan myöntäminen edellyttää direktiivin mukaan, että kaikkia tarpeellisia teknisiä varotoimia päästön ehkäisemiseksi noudatetaan.

Liitteen II aineiden suorat ja epäsuorat päästöt edellyttävät direktiivin mukaan lupaa. Luvan myöntäminen edellyttää, että kaikkia tarpeellisia teknisiä varotoimia noudatetaan pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Suomessa on voimassa vesilain 1 luvun 22 §:ään perustuva ehdoton pohjaveden pilaamiskielto. Pohjaveden suojeludirektiivin täytäntöönpanemiseksi annetussa valtioneuvoston päätöksessä (364/1994) kielletään sekä direktiivin liitteessä I että II tarkoitettujen

aineiden suora tai epäsuora päästäminen pohjaveteen.

c) yhdyskuntajätevesidirektiivi

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa direktiivissä 91/271/ETY veloitetaan käsittelemään yhdyskuntien ja tiettyjen teollisuuslaitosten jätevedet. Käsittelyvelvollisuus koskee yli 2000 hengen taajamia siten, että suurempia taajamia velvollisuus tulee koskemaan aiemmin (vuonna 2000) kuin pienempiä (vuonna 2005). Direktiivi edellyttää pääsääntöisesti biologista jäteveden käsittelyä, mutta poikkeuksellisesti mekaaninenkin käsittely katsotaan riittäväksi. Jäsenvaltioiden on määriteltävä tiettyjä haavoittumiselle alttiita alueita, joille jätevesien käsittelyvelvollisuus syntyy aiemmin ja käsittelyn on oltava normaalia tehokkaampaa. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi yleisistä viemäristä ja eräiltä teollisuuden aloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä annetun valtioneuvoston päätöksen (365/1994) 4 §:n mukaan Suomen kaikki vesiympäristöt ovat direktiivin mukaisia haavoittumiselle alttiita alueita. Yhdyskuntajätevesipäästöt ja päätöksen liitteessä 2 mainittujen teollisuuslaitosten päästöt ovat seuruksista riippumatta luvanvaraisia.

d) muut vesien suojeleludirektiivit

Vesien suojelelun koskeva nitraattidirektiivi tähtää vesistöjen typipikuormituksen vähentämiseen. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi on annettu valtioneuvoston päätös maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (219/1998), joka sisältää säännökset ja suositukset muun muassa -karjanlannan varastoinnista ja käytöstä sekä typpilannoituksesta.

Muut vesien suojeleludirektiivit ovat lähinnä erilaisia veden laadudirektiivejä. Juomaveden valmistamiseen tarkoitettun pintaveden laatuvaatimuksista säädetään direktiivissä 75/440/ETY. Juomaveden laadusta säädetään erikseen direktiivissä 80/778/ETY, joka koskee niin pinta- kuin pohjavedestäkin valmistettua juomavettä. Näiden lisäksi laadudirektiivejä ovat muun muassa uimaveden laadusta annettu direktiivi 76/160/ETY ja kalojen elämän turvaamiseksi annettu direktiivi 78/659/ETY.

Lisäksi on olemassa direktiivejä, joilla py-

ritään sääntelemään vesien ohella ilmapäästöjä ja/tai jätteitä. Näitä ovat asbestipäästöjä koskeva direktiivi 87/217/ETY ja titanidioksiditeollisuutta koskevat direktiivit.

Parhaillaan valmistellaan laajaa vesipolitiikan puitedirektiiviä, jolla säädettäisiin vesien suojelulle ja kestäväälle käytölle Euroopan unionin alueella yhtenäiset tavoitteet, vähimmäisvaatimukset ja toimenpideohjelmat. Direktiivistä on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys, mutta sen hyväksyminen siirtynee yhteispäätösmenettelyn vaatiman käsittelyajan vuoksi vuosituhaten vaihteeseen. Direktiivin täydelliseen täytäntöönpanoon on suunniteltu varattavaksi poikkeuksellisen pitkä aika, 34 vuotta. Vesipolitiikan puitedirektiivi tulee aikanaan kumoamaan suurimman osan vanhentuneista vesidirektiiveistä.

2.3.3.2 Ilmansuojelu

a) ilmansuojelun puitedirektiivi

Ilmansuojelun puitedirektiivi on ollut ainoa teollisuuslaitosten ilmapäästöjä yleisesti koskeva säädös EY:ssä. Sen tarkoituksena oli luoda oikeudelliset puitteet, joilla teollisuuslaitosten ilmansuojelua yhteisössä ryhdyttäisiin panemaan toimeen. Tytärdirektiivejä on kuitenkin säädetty vain suurille polttolaitoksille sekä yhdyskuntajätteiden polttolaitoksille.

Ilmansuojelun puitedirektiivi velvoittaa jäsenvaltioita luomaan lupamenettelyn direktiivin liitteessä I mainituille laitoksille. Laitokset ovat suuria tai aiheuttavat huomattavia ympäristövaikutuksia. Luvan myöntämiselle on direktiivissä asetettu minimiedellytykset.

Ilmansuojelun puitedirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön ilmansuojelulalla ja -asetuksella (716/1982). Direktiivi kumoutuu 11 vuoden kuluttua IPPC-direktiivin voimaantuloapäivästä. Siihen saakka sitä kuitenkin sovelletaan olemassaolevien laitosten lupaehtoja määrittäessä.

b) polttolaitosdirektiivit

Ilmansuojelun puitedirektiiville on säädetty kolme tytärdirektiiviä, jotka kaikki koskevat polttolaitoksia. Suurista polttolaitoksista ilmaan pääsevien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annettu direktiivi velvoittaa jäsenvaltioita rajoittamaan polttoaineteholtaan yli 50 megawatin polttolaitosten päästöjä. Di-

rektiivin soveltamisalasta on rajattu pois joidakin laitoksia, kuten esimerkiksi diesel-, bensiini- tai kaasukäyttöisillä moottoreilla toimivat laitokset tai kaasuturbiinit.

Olemassaolevien polttolaitosten (lupa myönnetty ennen 1.7.1987) osalta päästöjen vähentäminen perustuu maakohtaisiin päästökattoihin, jotka pienenevät vaiheittain vuosina 1993, 1998 ja 2003. Typenoksidipäästöjen pienennystavoitteet on määritelty vuosille 1993 ja 1998. Pienennystavoitteet on maakohtaisesti määritelty sekä enimmäismäärinä että prosentteina vuoden 1980 päästöistä, jotka siten toimivat vertailukohtana.

Uusille laitoksille on säädetty rikkidioksidin, typenoksidien ja hiukkasten päästörajoja, joiden noudattaminen on varmistettava päästölupajärjestelmällä. Direktiivin päästörajoarvot ovat minimiarvoja ja jäsenvaltiot voivat noudattaa tiukempia päästörajoja tai nopeuttaa direktiivin täytäntöönpanoaikataulua. Direktiivi sisältää useita poikkeuslausekkeita, joiden perusteella nimetyt jäsenvaltiot tai tietyntyyppiset laitokset saavat ylittää asetetut päästörajoarvot. IPPC-direktiivin 4 artiklan mukaan näitä poikkeuksia sovelletaan edelleen IPPC-direktiivin voimaantulon jälkeenkin.

Yhdyskuntajätteiden polttolaitoksille on säädetty erikseen uusia ja olemassaolevia laitoksia koskevat direktiivit. Uusien eli 1 päivän joulukuuta 1990 jälkeen toimintaluvan saaneiden yhdyskuntajätteiden polttolaitosten päästöjä on rajoitettu direktiivillä 89/369/ETY. Olemassaolevien polttolaitosten eli laitosten, joiden toimintalupa on ensimmäisen kerran myönnetty ennen 1 päivää joulukuuta 1990, päästöjä koskee direktiivi 89/429/ETY. Yhdyskuntajätteiden polttolaitokset on mainittu ilmansuojelun puitedirektiivin liitteen I laitosluettelossa, joten laitokset ovat luvanvaraisia jo puitedirektiivin perusteella.

Komissio on loppuvuodesta 1998 antanut direktiiviehdotuksen jätteiden poltosta. Direktiivi koskisi kaikkea jätedirektiivin mukaisen jätteen polttamista. Ehdotuksen mukaan yhdyskuntajätteiden poltosta annetut direktiivit kumottaisiin viiden vuoden kuluttua direktiivin voimaantulosta.

c) haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamista koskevat direktiivit

Bensiinin varastoinnista ja jakelusta varastoilta jakeluasemille aiheutuvien haihtuvien

orgaanisten yhdisteiden (volatile organic compounds, VOC) päästöjen rajoittamisesta on annettu direktiivi 94/63/EY. Direktiivi ei koske jakeluasemilla tapahtuvan polttoainetäydennyksen yhteydessä vapautuvien VOC-päästöjen rajoittamista. Direktiivissä on määritetty prosentuaaliset tavoitearvot bensiinin hävikille varastoinnin ja jakelun yhteydessä. Määräykset tulevat voimaan asteittain vuoteen 2005 mennessä.

Neuvosto on maaliskuussa 1999 hyväksynyt direktiivin 99/13/EY, joka koskee orgaanisten liuottimien käytöstä aiheutuvien VOC-päästöjen rajoittamista tietyissä teollisissa toimissa, jäljempänä VOC Solvent direktiivi. Direktiivi koskee yli 20 erilaista orgaanista liuottimia käyttävää teollisuuden toimialaa, joiden laitoksissa liuottimien vuotuinen kulutus ylittää tietyn kynnysarvon. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvilta laitoksilta edellytetään joko lupa- tai rekisteröintimenettelyä direktiivissä määrittyjen päästöraja-arvojen tai -ohjearvojen noudattamisen valvomiseksi. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voivat toteuttaa kansallisia suunnitelmia päästöjen vähentämiseksi.

d) ilmanlaatudirektiivit

Yhteisö on säännellyt ilman laatua jo 1980-luvun alusta alkaen. Ensimmäinen ilmanlaatudirektiivi annettiin 1980 koskien rikkidioksia ja leijumaa 80/779/ETY. Se on edelleen aineellisesti muuttamattomana voimassa. Alkuperäisen direktiivin mittausmenetelmiä tosin yhtenäistettiin direktiivin muutoksella 89/427/ETY. Direktiivi on annettu myös ilmassa olevan lyijyn raja-arvoista 82/884/ETY, typenoksidin ilmanlaatustandardista 85/203/ETY ja otsonin aiheuttamasta ilman pilaantumisesta 92/72/ETY.

Uusin ilmanlaatua koskeva yhteisösäädös on ilmanlaadun arvioinnista ja hallinnasta annettu direktiivi 96/62/EY. Se on luonteeltaan puitedirektiivi, jonka tarkoituksena on erityisesti yhdenmukaistaa menetelmiä ja arviointiperusteita. Eri epäpuhtauksien raja-arvot vahvistetaan erikseen annettavilla tytärdirektiiveillä, jotka tulevat korvaamaan aiemmat ilmanlaatudirektiivit. Parhaillaan neuvoston käsittelyssä on rikkidioksidin, typen oksidien, hiukkasten ja lyijyn pitoisuuksien raja-arvoja koskeva direktiiviluonnos.

Otsonidirektiiviä lukuunottamatta ilmanlaatudirektiivit ovat hyvin samankaltaisia. Niissä säädetään sitovista raja-arvoista, jotka on annettu terveydellisen haitan syntymisen estämiseksi. Ohjearvot taas ovat ei-sitovia pitkän aikavälin suuntaviivoja, joiden on tarkoitus osoittaa jäsenvaltioille vertailukohtia niiden ryhtyessä raja-arvojen tiukennuksiin. Otsonidirektiivi keskittyy enemmän väestön informoimiseen ja siinä säädetään erilaisista kynnysarvoista. Kynnysarvojen ylittyessä jäsenvaltion viranomaisten on informoitava väestöä.

Kaikki ilmanlaatudirektiivit ovat minimidirektiivejä eivätkä estä jäsenvaltioita asettamasta tiukempia kansallisia vaatimuksia. Ne sisältävät myös niin sanottu stand still-lausekkeen, jonka mukaan ilman laatu ei saa direktiivien täytäntöönpanon johdosta huonontua. Jos ilmanlaatu on direktiivin täytäntöönpanohetkellä parempi kuin direktiivi edellyttää, ei sitä saa huonontaa direktiivin raja-arvon tasolle.

2.3.3.3 Jätesäätely

a) jätedirektiivi

Jätedirektiivi, joka on muutettu direktiivillä 91/156/ETY, on yhteisön jätepolitiikkaa ohjaava puitesäädös. Se asettaa jäsenvaltioille velvollisuuden edistää jätteiden syntymisen ja vähentämisen estämistä sekä jätteiden hyödyntämistä. Direktiivi edellyttää jäsenvaltioita luomaan lupamenettelyn jätteiden käsittely- ja hyödyntämistoimintoja varten. Muut olennaiset jätahuoltotoiminnot on vähintään rekisteröitävä. Direktiivi velvoittaa lisäksi jäsenvaltion viranomaiset laatimaan suunnitelmat jätahuollosta. Jätedirektiivi samoin kuin muut jätteitä koskevat direktiivit on Suomessa pantu täytäntöön jätelailla ja -asetuksella (1390/1993) sekä lain nojalla annetuilla alemmanasteisilla säädöksillä.

b) vaarallisia jätteitä koskeva direktiivi

Vaarallisia jätteitä koskevassa direktiivissä 91/689/ETY luokitellaan tietyt jätteet vaarallisiksi. Direktiivissä on jätedirektiiviä tämentävät säännökset lupamenettelystä. Neuvosto on päätöksellään 94/904/ETY vahvistanut luettelon vaarallisista jätteistä.

c) jätteiden siirrot

Jätteiden siirtoja jäsenvaltioiden rajojen yli säännellään asetuksella (ETY) N:o 259/93. Asetuksessa erotellaan toisistaan jätteen siirrot hyödynnettäväksi ja käsiteltäväksi eli loppusijoitettavaksi. Eräitä hyödynnettäväksi toimitettavia vaarattomia jätteitä lukuun ottamatta jätteiden viennistä, tuonnista ja kautakuljetuksesta on pääsääntöisesti tehtävä viranomaisille ilmoitus ja viranomaiset voivat kieltää kyseisen siirron asetuksessa mainituin perustein. Eräiden jätteiden vienti yhteisön ulkopuolelle on kielletty suoraan asetuksella.

d) muut jätesäädökset

Pakkausdirektiivi 94/62/EY on ympäristö- ja sisämarkkinatavoitteet yhdistävä säädös, joka on annettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä perustamissopimus, 100a artiklan nojalla. Direktiivissä on säädetty hyötykäyttövelvoitteista, jotka jäsenvaltioiden on täytettävä viiden vuoden kuluessa direktiivin täytäntöönpanemiseen varatun määräajan päättymisestä. Jäsenvaltiot velvoitetaan luomaan myös pakkausten palautus- ja/tai keräysjärjestelmät.

EY on säätänyt myös erityisiä jätelajeja tai jätetuotoimintoja koskevia säädöksiä. Tällaisia ovat muun muassa jäteöljyhuollosta annettu direktiivi 75/439/ETY, PCB:n ja PCT:n käsittelystä annettu direktiivi 96/59/EY, puhdistamolietteen käyttöä maanviljelyksessä koskeva direktiivi 86/278/ETY sekä paristoja ja akkuja koskeva direktiivi 91/157/ETY. Titaanidioksiditeollisuuden jätteistä annettu direktiivi 78/176/ETY tytärdirektiiveineen sääntelee muun ohessa tämän teollisuudenalan jätetuotoa. Vaarallisten jätteiden polttamista koskee direktiivi 94/67/EY. Kaatopaikkojen ympäristön suojelusta on annettu oma kaatopaikkadirektiivi 1999/31/EY. Kahdessa viimeksi mainitussa direktiivissä on mainittujen toimintojen lupamenettelyä täsmentäviä säännöksiä.

2.3.3.4 Muut ympäristösäädökset

Muusta ympäristölainsäädännöstä on erityisesti otettava huomioon tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi 85/337/ETY (YVA-direktiivi), jota on muutettu direktiivillä 97/11/EY. YVA-direktiivi edellyttää

ennakollista ympäristövaikutusten arviointijärjestelmää direktiivin liitteessä I mainituille laitoksille. Liitteessä II mainittujen laitosten ympäristövaikutukset tulisi lähtökohtaisesti myös arvioida, jos jäsenvaltiot katsovat niiden sitä edellyttävän. YVA-direktiivi on Suomessa pantu täytäntöön YVA-lailla ja asetuksella. Direktiivin muutoksen johdosta on YVA-lakia muutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (267/1999) ja annettu kokonaan uusi YVA-asetus (268/1999).

Teollisuusyritysten vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään on annettu asetus (ETY) N:o 1836/93 eli niin sanottu EMAS-asetus. Asetuksen edellyttämistä toimivaltaisista kansallisista viranomaisista on Suomessa säädetty teollisuusyritysten vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetulla lailla (1412/1994).

Luonnonsuojelua koskevilla direktiiveillä eli luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetulla direktiivillä 92/43/ETY ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetulla direktiivillä 79/409/ETY ei ole tämän esityksen kannalta välitöntä merkitystä.

2.4. Ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädäntö eräissä muissa maissa

2.4.1 Ruotsi

Ruotsissa on tullut vuoden 1999 alusta voimaan ympäristölainsäädännön kokonaisuudistus, jolla yhdistettiin pääosa olemassa olevasta ympäristölainsäädännöstä uudeksi ympäristökaareksi (miljöbalk). Ympäristökaareen on koottu keskeinen ympäristöä ja luonnonvarojen käyttöä koskeva säännöstö, joka kattaa varsinaisen ympäristönsuojelulainsäädännön lisäksi myös suuren osan vesilakia (vattenlag) sekä luonnonuojelua koskevat lait.

Ympäristökaaren tavoitteena on luoda edellytykset yhteiskunnan kestäväälle kehitykselle. Laki suojelee ihmisen terveyden ja ympäristön lisäksi arvokkaita luonto- ja kulttuuriympäristöjä sekä pyrkii säilyttämään biologisen monimuotoisuuden. Laissa on muun muassa säännökset toiminnanharjoittajien velvollisuuksia koskevista yleisistä periaatteista, ympäristön laatuunormien asettamis-

ta, ympäristönsuojelua koskevista yleisistä määräyksistä ja jätteiden hyödyntämiseen perustuvasta jätehuollosta. Osallistumismahdollisuuksia ympäristöasioiden käsittelyyn on lisätty sallimalla ympäristöjärjestöille valitusoikeus ympäristöä koskevista päätöksistä. Myös sanktiojärjestelmää on tehostettu tiukentamalla ympäristörikoksista tuomittavia rangaistuksia ja otettu käyttöön erityinen maksu (miljösanktionsavgift) asetettujen ympäristövaatimusten rikkomisen varalta.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan sääntelyn aineelliseen perustaan ei ympäristökaari tuonut suurta muutosta. Ennen ympäristökaarta pilaantumisen torjunta Ruotsissa perustui vuonna 1969 säädettyyn ympäristönsuojelulakiin, joka säänteli kaikkien ympäristöelementtien eli veden, ilman ja maaperän pilaantumista. Ihmisten terveyden tai ympäristön suojelemiseksi hallituksella on laajat valtuudet ympäristökaaren nojalla antaa yleisiä määräyksiä. Laissa on lupa- ja ilmoitusvelvollisuutta koskeva yleissäännös, jossa on määritelty ne toiminnot, joiden harjoittaminen ilman lupaa tai ilmoitusta on kielletty. Ympäristökaaren nojalla annettulla ympäristölle vaarallista toimintaa ja terveydensuojelua koskevalla asetuksella on säädetty tarkemmin, milloin toiminnalta vaaditaan lupa ja milloin riittää ilmoitus sekä mitkä ovat toimivaltaiset viranomaiset.

Ympäristölupia koskeva päätöksentekomenettely uudistettiin ympäristökaarella siten, että aikaisempi lupalautakunta (koncessionsnämnd) lakkautettiin ja sen tilalle perustettiin kuusi alueellista ympäristöoikeutta (miljödomstol). Ne käsittelevät ensi asteen merkittävät ympäristön pilaantumista aiheuttavia hankkeita koskevat luvat, vesilain mukaiset vesiasiat ja erilaisia korvausasioita sekä toimivat myös muutoksenhakutuomioistuimina. Muina lupaviranomaisina toimivat maan hallitus, lääninhallitus ja kuntien viranomaiset. Hallitus myöntää edelleen luvan suurille teollisuuslaitoksille ja vesirakennushankkeille sekä liikennettä palveleviin hankkeisiin, kuten teiden, rautateiden ja lentokenttien rakentamiseen.

Ympäristöoikeuteen kuuluu lainoppineen puheenjohtajan lisäksi yksi ympäristöneuvos ja kaksi asiantuntijajäsentä. Ympäristöoikeuden päätöksestä valitetaan ympäristöyli-oikeuteen (miljööverdomstol), joka toimii Svean hovioikeuden osastona, kuten aikaisemmin vesiyläoikeus. Ympäristöyli-oikeuteen kuuluu lainoppineiden jäsenten lisäksi

jäseniä, joilla on sama kelpoisuusvaatimus kuin ympäristöneuvoksilla ympäristöoikeuksissa. Tietyin edellytyksin voi ympäristöyli-oikeuden päätökseen hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta.

Ympäristökaarta koskevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että hallitus aikoo jatkossa selvittää, tulisiko lupaharkinta ensimmäisessä asteessa suorittaa erityistuomioistuinten sijasta hallintoviranomaisissa, jolloin tuomioistuimet käsittelevät lupa-asioita vasta muutoksenhakuasteina.

2.4.2 Tanska

Tanskan vuodelta 1991 oleva ympäristönsuojelulaki (lov om miljøbeskyttelse) koskee kaikkien ympäristöelementtien suojelua. Laki sisältää lurasäännösten lisäksi säännökset meluntorjunnasta, ympäristöauditoinnista ja merkinnöistä sekä vapaaehtoisten sopimusten käyttämisestä ympäristönsuojelussa.

Luvanvaraiset toiminnot on määritelty Suomen säädöksiä vastaavassa laitosluettelossa. Luettelossa on pääasiassa ympäristöä pilavia teollisuuslaitoksia. Lupaviranomaisina Tanskassa toimivat kunnalliset ja alueelliset neuvostot.

Lupaviranomaisen päätökseen voi hakea muutosta valtion ympäristönsuojeluvirastolta, joka on ympäristö- ja energiaministeriön alainen ympäristönsuojelutehtäviä hoitava hallinnollinen viranomainen. Jos asialla on laaja tai periaatteellinen merkitys, ympäristönsuojeluviraston päätökseen voi hakea muutosta muutoksenhakuasioita käsittelevältä neuvostolta, joka on riippumaton kollegiaalisesti toimiva elin. Tanskassa ei ole erillisiä hallintotuomioistuimia, joihin lupa-asiaa voisi valittaa. Eräissä tapauksissa asian voi saattaa yleisen alioikeuden käsiteltäväksi.

Lupaan liitetään yleensä ehtoja, joiden noudattamista valvovat samat viranomaiset, jotka myöntävät luvat. Lupaehtojen noudattamatta jättäminen saattaa johtaa luvan lakauttamiseen ja toiminnan lopettamiseen pakkokeinoin. Valvontaviranomaisilla on oikeus puuttua toimintaan myös silloin, jos toiminnasta aiheutuva haitta ilmenee jälkepäin arvioitua suuremmaksi tai jos toiminta aiheuttaa suurempaa pilaantumista kuin se aiheuttaisi paremmalla tekniikalla tai paremmin suoja-toimenpitein toteutettuna.

Tanskassa makeanveden pintavesistöt ovat pääasiassa virtaavia vesiä. Niinpä vesistöjen

muuttamista koskeva lakikin sääntelee vain virtaavien vesireittien muuttamista. Laki sisältää määräykset vesistöjen hyödyntämisestä ja hoitamista koskevien riitojen ratkaisemisesta, maan kuivattamisesta, vedenjuoksun turvaamisesta ja vesireittien muodon säilyttämisestä. Tanskassa on lisäksi erillisellä lailla säädetty veden ottamisesta. Veden ottaminen esimerkiksi maatalous- tai kalankasvatustarkoituksiin edellyttää tämän lain mukaan lupaa.

2.4.3 Norja

Norjan pilaantumisen torjuntalaki (lov om vern mot forurensninger og om avfall) on peräisin vuodelta 1981. Laki on luonteeltaan puitelaki, jossa on säännökset pilaantumisen torjunnasta ja jätehuollosta. Se sisältää yleisen pilaamiskielon ja asettaa yleisen huolellisuusvelvoitteen pilaantumisen torjumiseksi. Pilaantumisen käsite kattaa päästöt kaikkiin ympäristön osiin. Päästö voi olla myös melua tai lämpöä sekä viranomaisten päätöksen mukaisesti myös säteilyä tai valoa.

Ympäristöä pilaava toiminta edellyttää yleensä lupaa. Luvanvaraisia laitoksia ei ole Norjassa määritelty varsinaisessa laitosluettelossa, vaan luvanhakuvollisuus on viime kädessä riippuvainen pilaantumisen määritelmästä. Jos laitos aiheuttaa vahinkoa tai haittaa ympäristölle eli lain määritelmän mukaista ympäristön pilaantumista, se on velvollinen hakemaan lupaa. Käytännössä luvanhakuvollisuus edellyttää haitalta tietynasteista merkittävyyttä. Tämä järjestelmä muistuttaa Suomen vesilain järjestelmää, jossa luvan hakemistarve perustuu yleiskieltojen rikkomiseen. Norjan ympäristönsuojelulaki rinnastuu siinäkin mielessä vesilakiin, että laki sisältää vesilain intressivertailua muistuttavat säännökset ympäristöseikkojen ja taloudellisten seikkojen välisen suhteen punninnasta.

Lupaan liitetään ehtoja, jotka voivat koskea päästöjä, niiden määrää, sisältöä ja päästämisaikaa sekä paikkaa. Lisäksi voidaan asettaa tuotantotapaa, valvontaa ja seurantaa koskevia ehtoja. Lupaviranomaisina Norjassa ovat kunnat ja alueelliset yleishallintoviranomaiset, joissa on ympäristöasioita käsittelevät osastot.

Eräitä toimintoja on Norjassa vapautettu luvan hakemisesta (esimerkiksi kalastus ja asuminen) ja eräitä on säännelty yleisin nor-

mein, jotka osittain tai kokonaan korvaavat luvan. Nämä toiminnot ovat pieniä, mutta määrältään lukuisia laitoksia, joiden laitospäästöt ovat melko merkityksellisiä.

2.4.4 Saksa

Saksa on liittovaltio, jossa lainsäädäntövalta jakautuu liittovaltion ja osavaltioiden kesken. Tärkeimmillä ympäristölainsäädännön aloilla liittovaltion ja osavaltioiden toimivalta on rinnakkaista, mikä merkitsee, että osavaltiot voivat säätää lakeja vain, jos liittovaltio ei käytä toimivaltansa. Käytännössä liittovaltio on kokonaisuudessaan käyttänyt sille kuuluvan toimivaltansa.

Saksan ympäristölainsäädäntö koostuu useista liittovaltiotason säädöksistä. Tärkeimpiä näistä ovat niin sanottu immisiosuojalaki (Gesetz zum Schutz vor schädlichen Umwelteinwirkungen durch Luftverunreinigungen, Geräusche, Erschütterungen und ähnliche Vorgänge), joka sääntelee ilmansuojelua ja meluntorjuntaa, vesilaki (Wasserhaushaltsgesetz), kierrätystalous- ja jätelaki (Kreislaufwirtschafts- und Abfallgesetz), vaarallisia aineita ja kemikaaleja koskeva laki (Chemikalien-Altstoffverordnung) sekä luonnonsuojelulaki (Bundesnaturschutzgesetz). Maaperän suojelulaki on valmistelussa. Lakien täytäntöönpanosta vastaavat pääsääntöisesti osavaltioiden viranomaiset.

Saksassa on 1970-luvun lopulta saakka ollut vireillä ympäristölainsäädännön yhtenäistämishanke. Sen tavoitteena on koota nykyiset sektorilait yhdeksi ympäristölaiksi, josta käytetään nimitystä "Umweltgesetzbuch" (ympäristölakikirja). Vuonna 1991 valmistuneen ehdotuksen mukaan ympäristölaki jakautuisi yleiseen ja erityiseen osaan. Yleisessä osassa olisivat säännökset ympäristönsuojelun periaatteista, velvollisuuksista ja oikeuksista, suunnitelmista, ympäristövaikutusten arvioinnista, yleisistä määräyksistä, luvista, maksuista ja tuista, ympäristövastuusta ja vahinkojen korvaamisesta sekä järjestöjen puhevalloista. Erityinen osa sisältäisi ympäristönsuojelun eri aloja koskevat säännökset ja perustuisi pitkälti olemassa olevaan lainsäädäntöön.

IPPC-direktiivi on Saksassa tarkoitus panna täytäntöön lainsäädännön osittaisuudistuksella.

2.4.5 Yhdistynyt Kuningaskunta

Yhdistyneessä Kuningaskunnassa eli tarkemmin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneessä Kuningaskunnassa on common law -tyyppinen oikeusjärjestelmä, jossa etusija on tuomioistuinten enakkopäätöksillä säädännäiseen oikeuteen verrattuna. Viime aikoina säädännäisen oikeuden merkitys on kasvanut. Tämä koskee myös ympäristöoikeutta.

Perinteisesti Yhdistyneen Kuningaskunnan ympäristölainsäädäntö on ollut sektorikohtaista. Viime vuosikymmenen lopulta lähtien lainsäädäntöä on voimakkaasti kehitetty yhtenäisempään suuntaan. Vuonna 1990 säädettiin ympäristönsuojelulaki (Environmental Protection Act), joka perustuu merkittävempien pilaantumista aiheuttavien toimintojen osalta yhtenäisen pilaamisen torjunnan (Integrated Pollution Control) periaatteelle. Vesilainsäädäntö uudistettiin vuonna 1991 säätämällä erilliset lait vesivaroja ja vesihuolto-toimintoja varten. Viimeisin uudistus koski ympäristöhallinnon järjestämistä. Vuonna 1995 säädetyllä ympäristölailla (Environment Act) perustettiin ympäristövirastot Englantiin ja Skotlantiin.

Ympäristövirastoilla on keskeinen asema ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa. Ne myöntävät luvat suurimmille pilaantumista aiheuttaville toiminnoille ja jätteen sijoituspaikoille sekä jätevesien laskuluvat myös niille pienemmille laitoksille, joiden lupakäsittelyä ei ympäristönsuojelulain nojalla ole yhtenäistetty. Näiden laitosten ympäristöluvat käsitellään paikallisissa viranomaisissa ja luvat kattavat vain ilmansuojelun.

2.5. Nykytilan arviointi

Suomessa ei ole yhtenäistä ympäristönsuojelulakia, toisin kuin muissa Pohjoismaissa ja useissa muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Sektorikohtaisesta lainsäädännöstä on seurannut myös lakeihin perustuvien lupajärjestelmien erillisuus. Ympäristölupamenettelylaki tosin yhdisti lupamenettelyt neljän keskeisen ympäristönsuojelulain (ilmansuojelulaki, jätelaki, terveydensuojelulaki, naapuruuksuhdelaki) osalta, mutta esimerkiksi luvantarpeesta ja lupaharkinnasta sekä pakkokeinojen käytöstä säädetään kuitenkin yhä erikseen näissä sektorilaeissa, osin päällekkäisesti ja osin toisistaan poikkeavasti.

Vesiensuojelun enakkovalvontajärjestelmä on sekä lainsäädännöllisesti että hallinnollisesti ympäristölupamenettelystä täysin erillinen. Vesilaki on vesivarojen taloudellista hyötykäyttöä ja suojelua rinnakkain sääntelevä laki, jossa säädetään kattavasti myös vesistä koskevasta päätöksentekomenettelystä. Vesilain lupajärjestelmät perustuvat vesistöissä haitallisia seurauksia aiheuttavien toimenpiteiden kielloille, joista poikkeamiseen voidaan laissa säädetyin edellytyksin myöntää lupia. Lupaviranomaisina ovat tuomioistuimet, vesioikeudet, jotka sekä myöntävät lupia että ratkaisevat riita-, rikos- ja virka-apuasioita. Vesiensuojelua koskevien lupahakemusten käsittely tuomioistuimeksi organisoidussa viranomaisessa on kansainvälisesti katsoen poikkeuksellista ja erottaa Suomen lupajärjestelmän eurooppalaisista järjestelmistä, joissa lupatoimivalta yleensä kuuluu hallintoviranomaisille. Myös vesiensuojelua koskevien ennakkoilmoitusten tarkastaminen ja lupapäätöksiä muistuttavien lausuntojen antaminen ilmoituksista alueellisissa ympäristökeskuksissa on omaleimainen menettely, jolla ei ole vertailukohtaa muussa ympäristölainsäädännössä.

Suomen sektorikohtainen ympäristönsuojelun enakkovalvontajärjestelmä on viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja ympäristön kannalta ongelmallinen. Sektorikohtaisuus aiheuttaa viranomaisille vaikeuksia ennen kaikkea lupaehtojen asettamisessa ja valvonnassa. Eri lakien erilaiset tavoitteet ja soveltamisalat rajaavat viranomaisten toimivaltia lupaharkinnassa. Eri sektorilaeissa on lisäksi toisistaan poikkeavat säännökset jälkivalvonnasta ja pakotteista rikkomusten ja laiminlyöntien varalta, mikä on omiaan aiheuttamaan tulkinta- ja soveltamisongelmia.

Yksi nykyisen lupajärjestelmän pahimpia puutteita on luvantarvesäännösten hajanaisuus ja epäyhtenäisyys. Eri säädöksissä on velvollisuus hakea lupa tai tehdä ilmoitus ilmaistu eri tavoin. Ilmansuojeluasetuksessa, terveydensuojeluasetuksessa, jäteasetuksessa ja vesiensuojeluasetuksessa on lueteltu luvantai ilmoituksenvaraiset laitokset, kun taas vesilaissa tarve hakea lupa riippuu toiminnan vesiympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Naapuruuksuhdelain soveltaminen on ympäristölupamenettelyssä havaittu erityisen ongelmalliseksi. Lupasäännösten hajanaisuus ja epäyhtenäisyys tekevät järjestelmästä sekavan ja vaikeasti hallittavan. Tämä on pahimmillaan saattanut johtaa myös epäyh-

tenäiseen hallintokäytäntöön.

Luvan hakijoiden kannalta on hankalaa asiointi useiden viranomaisten kanssa ja lupakäsittelyjen pitkittyminen. Lupajärjestelmien erillisyys hidastaa toiminnan aloittamista ja toiminnan muutosten toteuttamista sekä antaa mahdollisuuden ristiriitaisiin ja epäselviin sekä kustannustehokkuudeltaan epädullisiin ympäristönsuojeluväitteisiin. Sektorikohtaisuus mahdollistaa periaatteessa kokonaisvaltaisen ohjauksen puuttuessa ongelmien siirtämisen ympäristöelementistä toiseen. Ympäristövaikutusten kokonaisvaltainen sääntelytarve on entisestään korostunut YVA-lain tultua voimaan 1 päivänä syyskuuta 1994. Yhtenäiselle ympäristön pilaantumisen sääntelylle on entistä paremmat mahdollisuudet myös ympäristöhallinnon uudistuksen ja yhtenäistämisen jälkeen.

Puutteistaan huolimatta nykyinen ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädäntö sekä näihin perustuva päätöksentekojärjestelmä ovat toimineet varsin hyvin ja tuoneet tuloksia pilaantumisen torjunnassa. Vesiympäristöä koskevan päätöksenteon keskittämisestä vesioikeuksiin on ollut myös hallinnollisia etuja, sillä sama viranomais on voinut käsitellä kaikki vesilain edellyttämät luvat sekä määrätä samalla kertaa niihin liittyvistä korvauksista ja pakkotoimista. Yhtenäisen pilaamisen torjuntajärjestelmän etuja on kuitenkin pidettävä nykyjärjestelmän etuja suurempina. On myös selvää tarvetta lähentää vesitalousasioiden ja ympäristölupa-asioiden käsittelyä menettelyllisesti toisiinsa.

Kansallisten syiden lisäksi ympäristönsuojelulainsäädännön uudistamista edellyttää myös Suomen jäsenyys Euroopan unionissa ja siitä johtuvat velvoitteet yhdenmukaistaa lainsäädäntöä jäsenvaltioiden kesken. Useimmissa unionin jäsenvaltioissa on ympäristönsuojelulainsäädäntöä jo pitkälle yhtenäistetty. IPPC-direktiivin lähtökohtana on ympäristön pilaantumista aiheuttavan toiminnan ja sen vaikutusten sääntely kokonaisuutena teemmättä perinteistä jakoa ilmaan, veteen ja maahan. Tästä johtuen direktiivissä myös edellytetään lupakäsittelyn yhtenäisyyttä. Direktiivin täytäntöönpanossa on keskeistä lupamenettelyn yhtenäistämisen ohella parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteen sisällyttäminen päästöjen torjuntaa koskevaan lainsäädäntöön. Suomen nykyinen ympäristönsuojelulainsäädäntö ei kaikilta osin täytä tätä vaatimusta, vaikkakin parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisvaati-

mus jo on hieman eri tavoin ilmaistuna nimellisesti kirjattu vesilakiin, ilmansuojelulakiin ja jätelakiin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

3.1.1 Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistus

Uudistuksen keskeisin tavoite on maaperän, veden ja ilman pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen ympäristön kokonaisuutena huomioon ottavalla tavalla. Pilaavan toiminnan ympäristövaikutukset siirtyvät luonnossa eri ympäristöelementtien välillä. Esimerkiksi ilmansaasteita laskeutuu vesistöihin ja maaperään, mikä aiheuttaa näiden happamoitumista. Joskus sektorikohtainen sääntely ja luvat antavat toiminnanharjoittajalle valinnanvaraa sen suhteen, mihin ympäristöelementtiin hän ohjaa tai painottaa toimintansa rasitusta. Tällaista ympäristörasituksen suunnitelmallista ohjaamista tapahtuu lähinnä silloin, kun eri ympäristöelementtien suojelussa on eroja, minkä seurauksena voi olla taloudellisesti kannattavampaa ohjata jätteet johonkin ympäristöelementtiin, vaikka ratkaisu ei kokonaisuutena olisikaan ympäristön kannalta edullisin. Sääntelyä yhtenäistämällä saatetaan ympäristön eri osien lainsäädännöllinen kohtelu samanarvoiseksi ja helpotetaan mahdollisuuksia ottaa ympäristö kokonaisuudessaan huomioon rajoitettaessa toimintojen haitallisia vaikutuksia.

Ilmastonmuutoksen merkityksen kasvaessa on tullut entistä tärkeämmäksi tarkastella energian tehokasta käyttöä ja vesiensuojelua, ilmansuojelua sekä jätteiden määrän vähentämistä saman kokonaisuuden osina. On pysyttävä arvottamaan keskenään erilaisia ympäristöhaittoja ja otettava myös lupaharkinnassa entistä tarkemmin huomioon päästöjen rajoittamiseen mahdollisesti liittyvä energian kulutuksen kasvu. Koska torjuntatoimet kohdistuvat entistä pienempiin pitoisuuksiin ja päästömääriin, on löydettävä sellaisia teknisiä ratkaisuja, joilla kustannustehokkaimmin pystytään parantamaan ympäristön tilaa. Lainsäädännön uudistamisella pyritään helpottamaan mahdollisimman tehokkaiden ja kustannus/hyöty -suhteeltaan edullisimpien ympäristönsuojelutoimien käyttöönottoa.

Uudistus tähtää myös asianosaisten eli luvanhakijoiden ja haitankärsijöiden aseman parantamiseen. Luvanhakijoiden kannalta keskeistä on lupajärjestelmän yksinkertaistuminen ja siitä seuraava lupahakemusten käsittelyaikojen lyheneminen. Uuden perustuslain 20 § edellyttää julkisen vallan pyrkivän turvaamaan jokaiselle mahdollisuuden vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Tätä tavoitetta on korostettu myös EU:n ympäristöpoliittisissa kannanotoissa. Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistuksella pyritään parantamaan kansalaisten ja yhteisöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ympäristöä koskevaan päätöksentekoon sekä laajentamaan valitus-oikeutta. Lainsäädännön yhtenäistäminen vähentää ja selkeyttää menettelysäännöksiä ja helpottaa oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan tiedon saamista. Yhtenäisellä lainsäädännöllä voidaan turvata asianosaisten edut hajautettua järjestelmää paremmin.

Ympäristönsuojelulain tavoitteena on ympäristön pilaantumisen torjunta. Ympäristövahinkojen korvauslainsäädäntö jää tässä yhteydessä ennalleen. Vesien pilaantumisvahinkojen korvaussääntelyä ehdotetaan kuitenkin lähennettäväksi muuhun ympäristövahinkolainsäädäntöön. Laillisesti aiheutetusta vesien pilaantumisesta johtuvien vahinkojen korvaamiseen sovellettaisiin ympäristövahinkolain mukaisia korvausperusteita. Tällaisten vahinkojen korvausmenettelystä sen sijaan säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Vesien pilaantumisvahinkojen korvaamisessa on pääsääntöisesti noudatettu virallisperiaatetta ja samanaikaisuusperiaatetta, joiden mukaisesti korvauksista on viran puolesta määrätty samanaikaisesti luvan myöntämisen kanssa. Vahingonkärsijöiden oikeussuojan kannalta on tärkeää, että nämä periaatteet säilytetään. Se ei kuitenkaan saa johtaa varsinaisen lupakäsittelyn hidastumiseen. Tämän vuoksi on tietyin edellytyksin korvauskysymykset voitava ratkaista lupamenettelystä erillään, kuten tähänkin saakka.

Ehdotettu uudistus vähentäisi ympäristönsuojelusäädösten määrää kokoomalla tällä hetkellä useassa laissa olevat samansisältöiset säännökset yhteen ja poistamalla päällekkäisyydet. Lupavelvollisuus määriteltäisiin yhtenäisin säännöksiin toisin kuin tällä hetkellä. Samalla olisi mahdollista myös poistaa eri laeissa olevat tarpeettomat erot sääntelyssä. Säädösten hallittavuus ja ymmärrettävyys paranisi ja sen informaatioarvo kasvaisi. Eh-

dotuksen mukaisesti yhtenäistetty ympäristönsuojelulainsäädäntö täyttäisi IPPC-direktiivin vaatimukset ja vastaisi rakenteeltaan useissa EU:n jäsenvaltioissa jo omaksuttua järjestelmää.

Hallintojärjestelmää koskevissa ehdotuksissa on pyritty lisäämään päätöksenteon riippumattomuutta ja asianosaisten oikeusturvaa ehdottamalla erityisten lupavirastojen perustamista käsittelemään merkittävimpiä ympäristölupa-asioita. Lupien käsittely vaatii viranomaisilta entistä enemmän eri alojen asiantuntemusta, jonka saamisesta on uudistuksen täytäntöönpanossa huolehdittava. Ehdotetun järjestelmän toimivuudesta saatavien kokemusten perusteella on päätöksentekojärjestelmää tarkoitus tulevaisuudessa kehittää entistä selkeämpään ja yksinkertaisempaan suuntaan.

3.1.2 Vesilain uudistus

Vesilakiin ehdotettavat muutokset seuraavat pääosin suoraan ympäristölupajärjestelmän yhtenäistämisestä ilman, että niillä olisi tässä vaiheessa itsenäistä vesioikeudellista tavoitetta. Yhtenäinen ympäristölupajärjestelmä kaventaisi vesilain aineellista soveltamisalaa, koska jätevesien johtamisesta ja muusta pilaantumisen torjunnasta säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Vesilaki jäisi vesitalousasioiden yleislaiksi, jolla kuitenkin olisi useita läheisiä yhteyksiä pilaantumisen sääntelyyn.

Tarvittavat vesilain muutokset liittyvät ennen muuta lain päätöksentekojärjestelmään. Tavoitteena on, ettei vesitalousasioita koskeva päätöksenteko eriydy liikaa ympäristön pilaantumisasiosta. Riittävä yhtenäisyys voidaan saavuttaa lakien välisiä yhteyksiä sääntelemällä ja organisoimalla päätöksenteko siten, että sama viranomainen vastaisi sekä ympäristönsuojelulain että vesilain mukaisista lupa-asioista silloin, kun hanke tarvitsee molempien lakien mukaisen luvan.

Yhtenäisen hallinnollisen ympäristölupajärjestelmän omaksuminen supistaisi nykyisten vesioikeuksien tehtäväkentää huomattavasti. Jäljelle jäävä asiamaäärä ei enää olisi riittävä nykyisenkaltaisten vesioikeuksien säilyttämiseksi. Jos näin kuitenkin tehtäisiin, vesitalousasioiden ja vesien pilaantumisasioiden päätöksentekomenettelyt eriytyisivät kokonaan toisistaan, mistä aiheutuisi merkittäviä epäkohtia. Useisiin käytännössä tavallisiin hankkeisiin jouduttaisiin yhden lupapäätök-

sen sijasta hankkimaan kahden eri lain mukaiset luvat kahdelta eri viranomaiselta. Esimerkkinä tässä on kalankasvatuslaitos, jonka vesilain mukaiset luvat koostuvat rakentamista ja päästöjä koskevista osista.

Vesitalousasioiden päätöksenteko ehdotetaan siirrettäväksi perustettaville ympäristölupavirastoille. Hankkeet, joihin vaaditaan sekä vesitaloudellinen lupa että vesipäästöä koskeva lupa, käsiteltäisiin vastedeskin yhdessä viranomaisessa ja yhdessä lupamenettelyssä. Koska vesilain päätöksentekojärjestelmä on näissä asioissa oikeudellisesti monitahoisempi, olisi paikallaan, että yhtenäiseen menettelyyn sovellettaisiin vesilakia.

Pääosa vesilakiin ehdotetuista muutoksista seuraa välittömästi vesioikeuksien lakkauttamisesta tai ympäristönsuojelulain säätämisestä. Vaatimuksena on, että oikeussuojan korkea taso säilyy uudessakin päätöksentekojärjestelmässä. Tätä pyrkimystä tukisi osaltaan lupavirastossa sovellettava kollegiaalinen päätöksentekotapa. Tuomioistuinkäsittelyä varten laaditut vesilain yksityiskohdalliset menettelysäännökset soveltuvat pääosin myös hallintoviranomaisen käyttöön. Vesilain menettelysäännöksiin tehtäisiin kuitenkin eräitä tarkistuksia.

Vesilakiin olisi tarpeen tehdä myös eräitä aineellisoikeudellisia muutoksia. Pilaantumisen ehkäisemisen osalta vesilain ja ympäristönsuojelulain välistä rajaa ei ole syytä säätää liian jyräksi. Sellaisissa vesitaloushankkeissa, joihin joka tapauksessa vaaditaan vesilain mukainen lupa, tulisi voida myös toiminnan pilaamisvaikutukset ottaa samassa yhteydessä huomioon. Tämä koskee esimerkiksi säännöstelyä ja padotusta. Toisaalta sellaisissa vesitaloushankkeissa, joissa mukana on eräänlainen päästöelementti (ruoppaukset, ojitukset, pengerryspumppaukset, kuorimattoman puutavaran uitto), sovelletaan nykyisin rakentamissäännösten rinnalla myös vesilain pilaamislupaa koskevia säännöksiä. Koska pilaamisesta säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa, olisi sama vesiensuojelun taso säilytettävä soveltamalla eräin osin ympäristölupaa koskevia säännöksiä mainittuja hankkeita koskevassa vesilain mukaisessa lupaharkinnassa.

Koska ympäristölupavirasto ei olisi tuomioistuin, se ei voisi ratkaista vesilain mukaisia riita- ja rikosasioita. Rikosasiat tosin ovat jo käytännössä siirtyneet vesioikeuksista käräjäoikeuksiin rikoslain (39/1889) uudistamisen myötä. Riita-asioiden osalta on tarpeen

ratkaista, mitkä asioista ovat todellisia kahdenvälisiä siviiliprosessuaalisia asioita, jotka on välttämätöntä siirtää käräjäoikeuden käsiteltäviksi, ja mitkä taas voidaan muuntaa hallinnollisiksi hakemusasioiksi ja siten saat- taan vesitalousasioihin perehtyneen lupaviraston käsiteltäviksi.

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.2.1 Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulaki sisältäisi seuraavat osat: yleiset säännökset (1 luku), asetukset ja määräykset (2 luku), viranomaiset ja niiden tehtävät (3 luku), ympäristöluvan tarve (4 luku), lupaviranomaisten toimivalta (5 luku), lupamenettely (6 luku), lupaharkinta (7 luku), lupapäätös (8 luku), luvan voimassaolo (9 luku), ilmoitusvelvollisuus ja tietojärjestelmään merkitseminen (10 luku), korvaukset (11 luku), pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen (12 luku), valvonta ja hallintopakko (13 luku), muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus (14 luku), erinäiset säännökset (15 luku) sekä voimaantulo (16 luku).

Ympäristönsuojelulaki olisi soveltamisalaltaan yleinen eli sitä sovellettaisiin lähtökohdaisesti kaikkeen toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Lakia sovellettaisiin lisäksi toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsitelyyn. Näiden toimintojen hyväksymismenettelyjä koskevat säännökset siirrettäisiin jätelaista ympäristönsuojelulakiin.

Soveltamisalaa rajattaisiin kuitenkin eräiltä osin. Ympäristönsuojelulakia ei sovellettaisi toimintoihin, joista säädetään aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979) tai merensuojelulaissa (1415/1994). Lakia ei myöskään sovellettaisi säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten torjumiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa (990/1987) tai säteilylaissa (592/1991).

Lain 3 §:ssä olisivat lain soveltamisen kannalta tärkeimmät määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin ympäristön pilaantuminen, ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta, terveyshaitta, paras käyttökelpoinen tekniikka, toiminnanharjoittaja, vesistö ja pohjavesi. Ympäristön pilaantumisella tarkoitettaisiin ihmisen toiminnasta johtuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn,

valon, lämmön tai hajun päästämistä tai jättämistä ympäristöön siten, että siitä seuraisi laissa luettavia haitallisia vaikutuksia terveydelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Lain 1 luvussa säädettäisiin ympäristönsuojelun yleisistä, kansainvälisesti vakiintuneista periaatteista ja velvollisuuksista, joita olisi noudatettava kaikessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa. Näitä periaatteita ja velvollisuuksia olisivat ennaltaehkäisy ja haittojen minimoinnin periaate, parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaate, ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate, varovaisuus- ja huolellisuusperiaate sekä selvilläolovelvollisuus. Periaateluontoinen olisi myös säännös sijoituspaikan valinnasta, jonka tarkoituksena on ohjata toimintojen sijoittumista niin, että pilaantumisvaikutukset voitaisiin mahdollisuuksien mukaan välttää.

Lain 1 lukuun otettaisiin myös jo voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvät erityiset kieltopykälät. Niiden mukaan kiellettyä olisi maaperän ja pohjaveden pilaaminen sekä eräät meren pilaantumista aiheuttavat toimet. Kiellot olisivat ehdottomia siten, ettei niistä voisi esimerkiksi luvalla poiketa.

Ympäristönsuojelulain täytäntöönpanossa keskeisessä asemassa olisivat yleiset normit, joilla annettaisiin joko sitovia oikeussäännöksiä tai suositusluontoisia ohjeita lain täytäntöönpanemiseksi. Asetusten ja määräysten antamiseen valtuuttavat säännökset sisällytettäisiin lain 2 lukuun. Valtioneuvosto voisi antaa asetuksella säännöksiä muun muassa ympäristön laadusta, päästöistä, aineista, valmisteista ja tuotteista, työkoneista ja laitteista sekä eräiden laissa erikseen mainittujen toimintojen, kuten maatalouden, ympäristönsuojeluvaatimuksista. Valtioneuvoston norminannolla olisi tärkeä merkitys EY:n ympäristönsuojelua koskevien direktiivien saatamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä, mutta valtioneuvoston päätöksentekoa ei olisi rajoitettu pelkästään EY-lainsäädännön täytäntöönpanoon. Ympäristöministeriö voisi eräissä tapauksissa myöntää poikkeuksia asetusten noudattamisesta. Asetuksenantovaltuudet ja ministeriön valtuus poikkeusten myöntämiseen vastaisivat pääosin nykyistä lainsäädäntöä. Valtuussäännöksiä ei olisi kuitenkaan rajattu viittaamalla vain asianomaisiin EY:n direktiiveihin, kuten nykyisin. Lisäksi ympäristöministeriölle ehdotetaan annettavaksi asetuksenantovaltuutus, joka koskisi talousjätevesien teknisiä puhdistus-

vaatimuksia.

Uutta keinovalikoimaa ympäristönsuojelussa edustaisivat kunnalliset määräykset, joiden antamisen mahdollistava säännös ehdotetaan otettavaksi lakiin. Kunta voisi sen mukaan antaa paikallisista olosuhteista johtuvia ympäristönsuojelumääräyksiä, jotka kohdistuisivat muihin kuin luvanvaraisiin toimintoihin. Tällaiset määräykset on koettu tarpeellisiksi, koska niillä voidaan joustavasti ja tehokkaasti ehkäistä paikallisia ympäristöhaittoja.

Lain 3 luvussa säädettäisiin viranomaisten tehtävistä ja määriteltäisiin valvonta- ja lupaviranomaiset. Valvontaviranomaisia olisivat alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Lupaviranomaisia olisivat ympäristölupavirasto, josta säädettäisiin erillisellä lailla, alueellinen ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Lain 3 luvussa olisivat lisäksi säännökset ympäristönsuojelua koskevista valtakunnallisista suunnitelmista ja ohjelmista sekä ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

Lain keskeisen sisällön muodostaisivat ympäristölupaa koskevat säännökset, jotka jakautuisivat kuuteen lukuun. Ympäristöluvan tarvetta koskevassa 4 luvussa säädettäisiin, mihin toimintoihin olisi oltava lupa. Lupa tarvittaisiin lakiehdotuksen mukaan 1) ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan, asetuksella tarkemmin säädettävään toimintaan, 2) vesistön tai pienten vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, 3) naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta räsistä aiheuttavaan toimintaan, sekä 4) jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn. Luvan tarve perustuisi siis yhtäältä toiminnan luonteeseen (laitosluettelo ja jätteen hyödyntäminen tai käsittely) ja toisaalta toiminnan ennakoituihin haitallisiin vaikutuksiin ympäristössä. Ehdotus ei merkitsisi luvanvaraisten toimintojen olennaista lisääntymistä, vaan se perustuisi voimassa olevaan lainsäädäntöön lähinnä yhdistäen ympäristölupamenettelylain, vesilain ja jätelain luvantarvenormistot. Lupa tarvittaisiin myös toiminnan olennaiseen muuttamiseen. Asetuksella voitaisiin lisäksi EY-lainsäädännöstä tai kansainvälisistä sopimusvelvoitteista johtuvin edellytyksin säätää tiettyjen päästöjen luvanvaraisuudesta.

Lupamenettely on keskeinen keino ehkäistä ympäristön pilaantumista ennakoita. Siinä voidaan tapauskohtaisesti selvittää ja

arvioida toiminnan ympäristövaikutukset ja asettaa toiminnalle yksilöidyt velvoitteet. Asian käsittelyyn voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla liittää haittaa kärsivien ja muiden intressitahojen kuuleminen. Lainvoimainen lupapäätös helpottaa valvontaa, antaa oikeusturvaa toiminnanharjoittajalle ja lisää yleisesti tietoa toiminnasta ja sen ympäristövaikutuksista.

Lupamenettelyä pyritään kehittämään tarkoituksenmukaiseksi ja kustannustehokkaaksi. Hallinnollisia toimia on mahdollisuuksien mukaan voitava keventää ja vapauttaa sellaiset toiminnot lupavelvollisuudesta, joita voidaan riittävästi säännellä hallinnollisesti kevyemmillä tavoilla. Yleisenä kehittämistavoitteena voidaankin pitää lupamenettelyn korvaamista yleisillä normeilla silloin, kun se toiminnan luonteesta johtuen on mahdollista. Laissa olisi säännös asetuksella säädetävistä poikkeuksista velvollisuuteen hakea ympäristölupaa. Poikkeus luvanvaraisuudesta voisi koskea lähinnä vain sellaisia toimintoja, joita on lukumääräisesti paljon ja joiden ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi annettavat määräykset ovat varsin kaavamaisia. Tällaisia toimintoja olisivat erityisesti useat jätehuoltoon liittyvät toiminnot. Lupa olisi kuitenkin aina haettava, jos toiminnasta voisi ennalta arvioiden aiheutua vesien pilaantumista tai haittaa naapureille. Lisäksi toiminnasta olisi valvontaa varten tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle.

Lain yhtenä keskeisenä tavoitteena on uudistaa ympäristönsuojelun päätöksenteko- ja viranomaisjärjestelmä. Vesioikeudet lakautettaisiin ympäristönsuojelulain kanssa samanaikaisesti annettavalla vesilain muutoksella ja pääosa niiden vesilain mukaisista tehtävistä siirtyisi perustettaville ympäristölupavirastoille. Lupavirastoja olisi kolme kuten nykyisin vesioikeuksiakin.

Laissa olisi perussäännös lupaviranomaisen toimivallasta, jota täydentäisivät asetukseen otettavat yksityiskohtaiset toimivaltasäännökset. Ympäristölupavirasto ratkaisisi ympäristövaikutuksiltaan merkittävien toimintojen lupahakemukset. Nämä toiminnot olisivat pääsääntöisesti samoja, joilta edellytetään YVA-lain mukaista menettelyä. Ympäristölupavirasto olisi lupaviranomainen myös silloin, kun se toiminnan laatu tai luonne huomioonottaen olisi perusteltua. Lupavirasto ratkaisisi myös niin sanottujen sekahankkeiden luvat eli toimisi lupaviranomaisena silloin, kun toiminta edellyttää

ympäristöluvan lisäksi vesilain 2—9 luvun mukaista lupaa tai käyttöoikeuden perustamista ja molemmat luvat käsitellään yhdessä. Lisäksi ympäristölupavirasto olisi lupaviranomainen silloin, kun alueellinen ympäristökeskus on luvan hakija taikka edistänyt merkittävästi hankkeen toteuttamista.

Alueellinen ympäristökeskus ratkaisisi pääsääntöisesti niiden laitosten ympäristöluvat, jotka nykyisinkin ympäristölupamenettelyasetuksen mukaan kuuluvat ympäristökeskuksen ratkaistaviin. Näistä toiminnoista säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Lisäksi ympäristökeskus ratkaisisi vesistön pilaantumista aiheuttavaa toimintaa sekä asetuksella erikseen luvanvaraiseksi säädettyä toimintaa koskevat lupahakemukset. Kunnan ja valtion väliseen lupatoimivallan jakoon ei ehdoteta muutoksia, joten lukumääräisesti suurin osa luvista käsiteltäisiin edelleen kunnissa. Luvan muuttamista koskevat hakemukset käsitelisi se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluisi luvan myöntäminen vastaavalle uudelle toiminnalle.

Laissa säädettäisiin yksityiskohtaisesti ympäristölupahakemuksen käsittelystä ja muusta lupamenettelystä. Lupaviranomaisen olisi pyydettävä lupahakemuksesta tarpeelliset lausunnot ja kuultava asianosaisia sekä tiedotettava muutenkin hakemuksesta. Hakemus olisi pääsääntöisesti käsiteltävä yhdessä samaa toimintaa koskevan vesilain mukaisen lupahakemuksen kanssa, jolloin noudatettaisiin vesilaissa säädettyä menettelyä. Myös eri toimintojen ympäristölupa-asiat olisi käsiteltävä samanaikaisesti, jos toimintojen yhteisvaikutus olisi huomattava ja luvat olisivat vireillä samassa viranomaisessa.

Erona nykyisen lainsäädännön mukaiseen käytäntöön lupaharkinta perustuisi yhtenäiseen aineelliseen säännöstöön. Kun toiminta olisi luvanvaraista, lupa-asia tutkittaisiin kokonaisuudessaan ja toiminnan kaikki ympäristövaikutukset otettaisiin lupaharkinnassa huomioon. Tämä ei välttämättä merkitsisi ympäristönsuojeluvuorotusten kiristymistä, vaan pyrkimyksenä on IPPC-direktiivin edellyttämällä tavalla tarkastella ympäristöhaittoja koko ympäristö huomioon ottaen ja edistää mahdollisimman kustannustehokkaiden ympäristönsuojelutoimien käyttämistä.

Luvan myöntämisedellytyksiä ja lupamääräyksiä koskevat säännökset lain 7 luvussa olisivat nykyistä lainsäädäntöä täsmällisemmät ja yksityiskohtaisemmat. Laissa olisi perussäännös luvan myöntämisen edellytyksis-

tä. Lupaa ei sen mukaan saisi myöntää, jos toiminnasta aiheutuisi, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista, laissa säädetyn pilaamiskielion vastaista seurausta, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän ympäristön käyttömahdollisuuden vaarantumista taikka naapureille kohtuutonta rasitusta. Toimintaa ei myöskään saisi sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lupamääräyksiä koskevat säännökset jäseneltäisiin määräysten tarkoituksen mukaisiin ryhmiin, mikä helpottaisi lain soveltamista. Laissa olisi myös säännös lupamääräyksen ja valtioneuvoston antaman asetuksen välisestä suhteesta. Sen mukaan lupamääräys voisi olla asetukseen sisältyvää yksilöityä velvoitetta ankarampi vain, jos se olisi tarpeen luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi, asetuksella säädetyn ympäristön laatutason turvaamiseksi tai vesien suojelemiseksi. Asetusta olisi aina noudatettava, jos se olisi lupamääräystä ankarampi.

Laissa olisivat yksityiskohtaiset säännökset lupapäätöksen sisällöstä, antamisesta ja päätöksestä tiedottamisesta sekä luvan voimaansaloon liittyvistä seikoista, kuten luvan tarkistamisesta, raukeamisesta, muuttamisesta ja peruuttamisesta. Näiltä osin lupasäännöstö täydentyisi ja yhtenäistyisi merkittävästi nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna.

Lain 10 luvussa säädettäisiin ilmoitusvelvollisuudesta ja toimintojen merkitsemisestä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Sääntely vastaisi pääpiirteissään nykyistä lainsäädäntöä. Ilmoitus olisi siten tehtävä tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavista toiminnoista, koeluontoisesta lyhytaikaisesta toiminnasta ja eräistä poikkeuksellisista häiriöluontoisista tilanteista. Viranomainen voisi ilmoituksen johdosta antaa tarpeellisia määräyksiä pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille. Jos haittoja ei voitaisi määräyksiin riittävästi vähentää, toiminta voitaisiin keskeyttää tai kieltää.

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan otettavaksi korvauksia koskeva erillinen luku (11 luku). Laissa tarkoitettua toiminnasta aiheutuvien ympäristövahinkojen korvaamiseen sovellettaisiin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Ympäristönsuojelulaissa olisi kuitenkin yksityiskohtaiset säännökset vesien pilaantumisesta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta, josta nyt sääde-

tään vesilaissa. Sääntely turvaisi perustuslain takaaman omaisuuden suojan säilymisen nykyisellä tasolla. Korvausten määrääminen menettelyt poikkeaisivat vesien pilaantumisvahinkojen ja muiden ympäristövahinkojen osalta toisistaan siten, että vesien pilaantumisesta aiheutuvista vahingoista olisi pääsääntöisesti määrättävä korvaus luvan myöntämisen yhteydessä, kun taas muiden ympäristövahinkojen korvaamiseen sovellettaisiin ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa säädettyä menettelyä (korvausta olisi vaadittava käräjäoikeudessa). Laissa säädettävin edellytyksin voitaisiin korvaus vesien pilaantumisesta määrätä myös erillisessä menettelyssä.

Laissa kiinnitettäisiin erityistä huomiota maaperän ja pohjaveden pilaantumisesta koskeviin ongelmiin. Lain 7 ja 8 §:ssä olisivat yleiset maaperän ja pohjaveden pilaamiskielot. Sen lisäksi 12 luvussa olisivat säännökset pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuudesta, pilaantumisen vaarasta ilmoittamisesta, pilaantumisen ja puhdistamistarpeen selvittämisestä sekä puhdistamista koskevasta hallintomenettelystä.

Ympäristönsuojelulaki yhtenäistäisi pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan valvontaa ja hallintopakkoa koskevat, nykyisin hajanaiset säännökset. Lain 13 luvussa olisivat säännökset muun muassa valvontaviranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta, menettelystä ja pakkokeinoista lain rikkomistapauksissa, muita kuin luvanvaraisia toimintoja koskevista määräyksistä, toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisen jälkeisistä velvoitteista sekä valvontaviranomaisen toiminnasta rikosasiassa. Luvussa olisi myös valvontamenettelyn vireillepanemista koskeva säännös, jonka mukaan viranomaisten ohella myös asianomaiset sekä rekisteröidyt ympäristönsuojelu- ja asukasyhdistykset voisivat saada valvontatoimia koskevan menettelyn vireille.

Muutoksenhaku ympäristönsuojelulain nojalla tehdyistä päätöksistä ehdotetaan keskitettäväksi Vaasan hallinto-oikeudelle, joka on muodostettu alueellisten hallintotuomioistuinten uudistamisen yhteydessä yhdistämällä Vaasan lääninoikeus ja vesiyläioikeus. Samassa yhteydessä vesilain mukaisten muutoksenhakuasioiden käsittely keskitettiin Vaasan hallinto-oikeudelle. Sen päätöksestä voisi edelleen valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valitusoikeus ympäristönsuojelu-

lain nojalla tehdystä päätöksestä olisi varsinaisten asianosaisten ja yleistä etua valvovien viranomaisten lisäksi myös rekisteröidyillä ympäristönsuojelu- ja asukasyhtisyyksillä ja säätiöillä toiminta-alueellaan. Ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa ei toimintaa saisi aloittaa, ellei lupaviranomainen hakijan pyynnöstä ja laissa säädetyin edellytyksin toisin määräisi.

Lain erinäisiä säännöksiä sisältävässä 15 luvussa säädettäisiin muun muassa kunnan toimenpiteistä ilmanlaadun raja-arvojen ylittymisen estämiseksi, haja-asutuksen jätevesien puhdistamisvelvollisuudesta, viranomaisten perimistä käsittelymaksuista, mittauksen ja tutkimusten laadunvarmistuksesta, salassapitovelvollisuudesta, valtion rajat ylittävistä vaikutuksista sekä rangaistuksista. Luvussa olisivat lisäksi säännökset yhteistoteutuksesta (joint implementation), jolla tarkoitettaisiin tiettyä toimintaa koskevan poikkeuksen myöntämistä asetuksella säädettyjen päästösäännösten soveltamisesta, jos toiminnanharjoittaja toteuttaa Suomessa tai toisessa valtiossa ympäristönsuojelutoimia, joiden johdosta päästöt tai niiden vaikutukset kokonaisuutena olennaisesti vähentyvät.

Ympäristönsuojelulain säätämisen yhteydessä kumottaisiin ja muutettaisiin useita säädöksiä ja uudistettaisiin lupia koskeva päätöksenteko- ja viranomaisjärjestelmä. Uuden lainsäädännön voimaantulo- ja siirtymävaiheen järjestelyt olisivat erityisen monitahoiset. Sen vuoksi ehdotetaan koko esityksessä tarkoitettua lainsäädännön voimaantuloa ja siirtymävaiheesta säädettäväksi erillisellä voimaannpanolailla.

3.2.2 Laki ympäristölupavirastoista ja laki valtion virkamieslain muuttamisesta

Ympäristölupavirastoista ehdotetaan säädettäväksi erillinen laki, johon koottaisiin viraston toimialaa ja asemaa, yleistä toimivaltaa, päätöksentekomenettelyä sekä henkilöstöä koskevat säännökset.

Ympäristölupavirasto olisi alueellinen hallintoviranomainen. Se olisi päätöksenteosaan riippumaton ja sillä olisi oma päätoiminen henkilöstö. Viraston toiminnan järjestämisessä otettaisiin huomioon hyvän hallinnon periaatteet hallitusmuodon edellyttämällä tavalla. Samasta ajankohdasta kuin ympäristölupavirastot aloittaisivat toimintansa lakautettaisiin nykyiset kolme vesioikeutta.

Ympäristöministeriölle kuuluisi ympäris-

tönsuojelulain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen. Ympäristölupavirastot ehdotetaan perustettavaksi ympäristöministeriön hallinnonallalle. Tämä on perusteltua, koska ympäristölupavirastoille tulisi vesilain mukaisten vesitalousasioiden lisäksi ympäristölupien ratkaisuvalltaa. Ympäristölupamenettelyssä on kyse ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, mikä on yksi ympäristöhallinnon tärkeimmistä tehtävistä. Myös vesitalousasioihin liittyy usein ympäristön pilaantumista koskevia näkökohtia. Ympäristöministeriö kehittäisi ympäristölupaviraston toimintaa yhdessä oikeusministeriön kanssa.

Valtioneuvosto määräisi ympäristölupavirastojen toimialueet. Toimialuejako noudattelisi maakuntajakoa ja ottaisi huomioon myös vesistöjaon. Valtioneuvoston päätöksellä on tarkoitus perustaa kolme alueellista ympäristölupavirastoa, joiden toimipaikat olisivat nykyisillä vesioikeuksien toimipaikoilla.

Ympäristölupaviraston toimivalta ja tehtävät määräytyisivät erityislainsäädännön perusteella. Virasto toimisi erityisesti vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisena alueellisenä lupaviranomaisena. Se ratkaisisi edellä mainittujen lakien nojalla myös korvaus- ja hallintopakkoasioita. Alueellisen ympäristökeskuksen ja ympäristölupaviraston välistä toimivallan jakoa koskevassa ehdotuksessa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva asiantuntemus ja henkilövoimavarat. Ympäristölupavirastolle kuuluisi lisäksi tehtäviä kalastuslain (286/1982), merensuojelulain, Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) ja patoturvallisuuslain (413/1984) nojalla.

Ympäristölupaviraston päätöksenteon riippumattomuutta korostaisi se, että viraston organisaatiosta, istunnosta, viroista, kelpoisuusvaatimuksista ja asioiden käsittelystä säädettäisiin lain tasolla.

Ympäristölupavirastossa olisi viraston päällikkönä toimivan johtajan virka sekä ympäristöneuvoksen ja esittelijän virkoja sekä muuta henkilökuntaa. Laissa säädettäisiin johtajan, ympäristöneuvoksen ja esittelijän virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämisestä. Ympäristölupavirasto voisi toimia jaostoihin jakautuneena.

Virastossa noudatettaisiin kollegiaalista

päätöksentekomenettelyä, jolloin asiat ratkaistaisiin esittelystä viraston istunnossa. Tämä olisi perusteltua vesiasioihin liittyvien monitahoisten intressien ja asianosaisten oikeusturvan takia. Kollegiaalinen menettely soveltuisi myös ympäristölupaviraston ratkaistaviin ympäristölupa-asioihin, jotka vaativat monipuolista asiantuntemusta. Lakiin sisältyisivät myös päätösvaltaisuutta ja äänestämistä koskevat säännökset.

Lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantuloa annettavassa laissa, jossa myös säädettäisiin, mitkä voimaantuloajankohtana vireillä olevat asiat siirtyisivät ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Valtion virkamieslain (750/1994) muutoksella säädettäisiin ympäristölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvoksen virat erittelyvirroiksi virkojen pysyvyyden turvaamiseksi.

3.2.3 Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantuloa

Ympäristönsuojelulain säätäminen ja siitä aiheutuvat muutokset erityisesti vesilainsäädäntöön muuttavat perusteellisesti ympäristöasioiden päätöksentekojärjestelmää. Tämä johtuu ennen kaikkea vesioikeuksien lakauttamisesta ja ympäristölupavirastojen perustamisesta niiden tilalle. Myös lupaharkintaan vaikuttava aineellinen lainsäädäntö sekä lupa-asioiden menettelysäännökset muuttuvat. Muutosten voimaantuloon ja siirtymävaiheeseen liittyy niin paljon erilaisia soveltamistilanteita, että on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ehdottaa voimaantulosta ja siirtymävaiheen järjestelyistä säädettäväksi erillisellä lailla. Erillinen voimaantulolaki on tarpeen myös lakiteknisistä syistä.

Laissa säädettäisiin muun muassa voimaantulevista ja kumottavista säädöksistä, aiemmin annettujen säädösten ja päätösten noudattamisesta, uuden lainsäädännön mukaisen luvan hakemisesta ja vireillä olevien asioiden käsittelyjärjestyksestä.

Aiemman lainsäädännön nojalla annetut valtioneuvoston päätökset jäisivät voimaan, kunnes ympäristönsuojelulain nojalla toisin säädettäisiin. Myös ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa tehtyjä lupapäätöksiä ja vastaavia viranomaisratkaisuja noudatettaisiin pääsääntöisesti edelleen. IPPC-direktiivissä tarkoitettujen suurten teollisuuslaitosten ja eräiden muiden asetuksella säädettävien toimintojen tulisi kuitenkin hakea ym-

päristönsuojelulain mukainen lupa asetuksella säädettävässä määräajassa, viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2004. Muista ympäristöluvan varaisista toiminnoista olisi tehtävä vuoden kuluessa ympäristönsuojelulain voimaantulosta ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Jos valvonnassa ilmenisi, että toiminta ja sitä koskevat määräykset eivät kokonaisuutena arvioiden olennaisilta osin vastaisi ympäristönsuojelulain vaatimuksia, valvontaviranomaisen olisi velvoitettava toiminnanharjoittaja hakemaan ympäristölupaa.

Lakiin sisältyisivät yksityiskohtaiset säännökset menettelystä vireillä olevien asioiden käsittelyssä. Pääsääntönä olisi, että ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa vireille tulleiden asioiden käsittelyyn sovellettaisiin uutta lakia, jollei asian vireilletulosta olisi ehditty vanhan lain mukaisesti kuuluttaa tai muutoin tiedottaa taikka määrätä asiaa katselmustoimitukseen.

Laissa olisi myös säännös vesioikeuksien henkilöstön siirtymisestä ympäristölupavirastojen vastaaviin virkoihin.

3.2.4 Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

Ympäristönsuojelulain mukaiseen yhtenäiseen ympäristölupajärjestelmään siirtymisen seurauksena terveydensuojelulaista kumottaisiin lain 3 lukuun sisältyvä sijoituslupasäännöstö. Pelkästään toiminnan terveydellisiä vaikutuksia koskevaan erilliseen lupajärjestelmään ei enää olisi tarvetta, koska terveyshaittojen ehkäisy otettaisiin ympäristönsuojelulain mukaisessa lupaharkinnassa huomioon. Ympäristölupaa ei ehdotuksen mukaan saisi myöntää, jos toiminnasta aiheutuisi terveyshaittaa. Terveydellisten seikkojen ennakkovalvonta säilyisi laajuudeltaan nykyistä terveydensuojelulakia vastaavana, sillä ympäristölupaa edellytettäisiin pääsääntöisesti samoilta toiminnoilta, jotka nykyisen terveydensuojeluasetuksen 1 §:n nojalla tarvitsivat sijoituslupan.

Terveydensuojelulain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi viemäriin liittymistä koskevan sääntelyn osalta. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen olisi vastedes otettava terveydellisten syiden lisäksi myös ympäristön pilaantuminen huomioon harkittaessa viemäriin liittymisvelvollisuutta terveydensuojelulain 23 §:n nojalla.

Terveydensuojelu- ja ympäristönsuojelulain soveltamisalojen ja valvonnan selkeyttämi-

seksi sekä viranomaisten toimivallanjaon täsmentämiseksi terveydensuojelulain 51 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus antaa kieltoja tai määräyksiä terveyshaitan poistamiseksi perustuisi ympäristönsuojelulakiin, jos toiminta olisi sanotun lain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista.

3.2.5 Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta

Ympäristölupasääntelyn yhtenäistämisestä seuraisi, ettei naapuruussuhdelaisissa säänneltyyn erilliseen immissiolupajärjestelmään enää olisi tarvetta. Naapurien suojaaminen ympäristöhaitoilta turvattaisiin ympäristönsuojelulailla säätämällä velvollisuus hakea ympäristölupaa toimintaan, josta saattaisi aiheutua naapureille kohtuutonta rasitusta, sekä säätämällä luvan myöntämisen edellytykseksi, ettei toimintaa sijoiteta tällaista rasitusta aiheuttavalla tavalla. Myös terveydensuojelulain mukaisella ilmoitusmenettelyllä suojattaisiin ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan naapureita.

Naapuruussuhdelaisissa säilytettäisiin edelleen yleinen kielto aiheuttaa kohtuutonta rasitusta muille. Lain immissiotyyppit vastaisivat asiallisesti vanhaa lakia samoin kuin naapurien velvollisuus sietää muita haittoja kuin kohtuutonta rasitusta. Laista poistettaisiin kuitenkin haitan aiheuttajan niin sanottu aikaprioriteettisuoja, mikä merkitsisi, että arvioitaessa haitan kohtuuttomuutta ei naapuruussuhteen syntyminen haitan ilmenemisen jälkeen enää ilman muuta aiheuttaisi velvollisuutta sietää haittaa.

Jos naapureille aiheutuva rasitus johtuisi ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta, sitä ei saisi määrätä poistettavaksi naapuruussuhdelain nojalla. Rasituksen lopettamista koskeva vaatimus tulisi esittää ympäristönsuojelulain mukaisessa hallinnollisessa menettelyssä. Naapuruussuhdelakiin perustuva kielto- tai korvauskanne voitaisiin kuitenkin panna viireille silloin, kun rasitus johtuisi muusta kuin ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta. Jos rasituksen kieltämisestä tällöin perusteltaisiin terveyshaitoilla, ei rasitusta kuitenkaan voitaisi määrätä poistettavaksi tai vahinkoa tuomita korvattavaksi ennen kuin asia olisi ratkaistu terveydensuojelulain nojalla.

3.2.6 Laki jätelain muuttamisesta

Jätelaki poikkeaa muusta ympäristönsuojelulainsäädännöstä siinä, että se sääntelee jätteistä aiheutuvan pilaantumisen torjunnan ohella myös muita jättekysymyksiä, kuten jätteen syntymisen ehkäisemistä, jätteen hyödyntämisen edistämistä ja jätehuollon järjestämistä. Jätelaila tulisi siten ympäristönsuojelulain säätämisen jälkeenkin olemaan edelleen tärkeä merkitys ympäristösäädöksinä.

Ympäristölupasääntelyn yhtenäistäminen aiheuttaisi sen, että jätelupasäädännöstä olisi poistettava jätelaista ja siirrettävä vastaavat säännökset ympäristönsuojelulakiin. Samassa yhteydessä ehdotetaan luovuttavaksi ongelmajätteen ammattimaisen keräämistöiminnan luvanvaraisuudesta korvaamalla lupa jätetiedostoon merkitsemistä varten tehtävällä ilmoituksella. Jätelakia täydennettäisiin jätetiedostoon hyväksymisen edellytyksiä ja hyväksymispäätöstä koskevilla säännöksillä.

Jätelaista kumottaisiin maaperän saastumista ja saastuneen alueen puhdistamista koskeva säädännöstä, koska maaperän pilaantumisesta säädettäisiin kattavasti ympäristönsuojelulaissa. Myös jätteistä aiheutuvia poikkeuksellisia tilanteita koskeva säännös kumottaisiin jätelaista, koska vastaava säännös otettaisiin ympäristönsuojelulakiin. Lakiin tehtäisiin lisäksi eräitä teknisluonteisia muutoksia, joiden tarkoituksena olisi lähentää sääntelyä ympäristönsuojelulakiin ja helpottaa lakien soveltamista.

3.2.7 Eräät muut ympäristönsuojelulainsäädännöstä johtuvat säädösmuutokset

Ympäristönsuojelulain säätämisen vuoksi olisi tarpeen muuttaa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettua lakia siten, että lupaviranomaisena ei voisi toimia enää alle 3000 asukkaan kunnassa kunnanhallitus. Lisäksi täsmennettäisiin viranhaltijan pätevyysvaatimuksia, jos tälle siirrettäisiin monijäsenisen elimen toimivaltaa.

Ympäristönsuojelulain säätämisen ja eräiden säädösten kumoamisen vuoksi olisi tarpeen muuttaa myös rikoslain 48 luvun eräitä säännöksiä. Lisäksi muutettaisiin maankäyttö- ja rakennuslakia, kemikaalilakia, maastoliikennelakia (1710/1985), vesiliikennelakia (281/1995) ja ilmailulakia lisäämällä niihin tarvittavat viittaukset ympäristönsuojelulakiin.

3.2.8 Laki vesilain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muutokset

Vesilakiin ehdotettavat muutokset johtuvat pääosin yhtäältä vesioikeuksien lakkauttamisesta ja ympäristölupavirastojen perustamisesta ja toisaalta vesien pilaamissäännösten siirtämisestä ympäristönsuojelulakiin. Vesilain muutoksella muutettaisiin tai kumottaisiin yhteensä yli 300 pykälää. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi vain uudistuksen edellyttämät välttämättömät muutokset. Vesilaki tulee lähivuosina kokonaisuudessaan uudistettavaksi valmisteilla oleva vesipuitedirektiivin täytäntöönpanon johdosta.

Ympäristönsuojelulakiin siirrettäisiin vesilain vesiensuojelua koskevat säännökset. Samalla nämä säännökset kumottaisiin vesilain 1 ja 10 luvuista. Vesilain kielto- ja lupajärjestelmään on tämän vuoksi tarpeen tehdä eräitä tarkistuksia. Lain 1 luvun 15 §:ssä olevaa vesistön muuttamiskieltoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että myös vesitaloushankkeiden, kuten säännöstelyn ja padotuksen mahdolliset pilaamisvaikutukset voitaisiin ottaa vesilain mukaisen lupa-asian käsitelyssä huomioon.

Vesilain keskeisin muutos kohdistuisi 1 luvun 19 §:ään. Tässä pykälässä oleva vesistön pilaamiskielto ehdotetaan siirrettäväksi tarkistetussa muodossa ympäristönsuojelulakiin. Eräisiin vesilain 1–9 lukujen mukaisiin hankkeisiin, kuten ruoppaukseen, ruoppausmassojen läjitykseen, uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseen tai muuttamiseen, kuorimattoman puutavaran uittoon, ojitukseen ja pengerrysalueiden pumppausvesien johtamiseen saattaa liittyä päästöjä. Nykyisessä järjestelmässä rakentamishanke mahdollisine päästöineen on voitu käsitellä samassa menettelyssä, mikä ei pilaamissääntelyn siirtyessä vesilain ulkopuolelle olisi ilman eri sääntelyä mahdollista. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 1 lukuun lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa pilaamisvaikutusten huomioonottamisen näiden hanketyyppien vesilain mukaisessa lupaharkinnassa. Pilaantumisen torjuntaan sovellettaisiin tällöin ympäristönsuojelulakia.

Nykyisen lain 1 luvun 22 §:ssä oleva pohjaveden pilaamiskielto ehdotetaan siirrettäväksi ympäristönsuojelulakiin. Ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu pohjaveden pilaantuminen voisi kuitenkin aiheutua vain päästöistä. Voimassa olevassa vesilaissa myös muusta kuin päästöistä aiheutuva pohjaveden

pilaaminen on kielletty. Koska uudistuksen tarkoituksena ei ole muuttaa sääntelyä tai vakiintunutta käytäntöä tältä osin, ehdotetaan 1 luvun 18 §:ssä säädettyä pohjaveden muuttamiskieltoa täsmennettäväksi ja lisättäväksi pykälään viittaus ympäristönsuojelulakiin ehdotettuun pohjaveden pilaamiskieltoon.

Vesilain 10 luvun vesistön pilaamista koskevat säännökset kumottaisiin, koska asiasta säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Sen sijaan nykyisin vesilain 10 luvussa olevat viemäreitä ja jätevesien johtamista koskevat säännökset jäisivät edelleen vesilakiin siltä osin, kuin ei ole kysymys vesien pilaantumisesta.

Koska vesilain mukaiseksi viranomaiseksi vesioikeuden sijaan perustettaisiin ympäristölupavirasto, tehtäisiin kaikkiin niihin vesilain kohtiin, joissa esiintyy sana vesioikeus, viranomaisen nimeä koskeva muutos. Viranomaisen muuttuminen tuomioistuimesta hallinnolliseksi viranomaiseksi edellyttää myös riita- ja rikosasioiden käsittelyä koskevien säännösten kumoamista vesilaista. Nykyisen lain mukaiset riita-asiat ehdotetaan jaettavaksi kahteen ryhmään. Todelliset kahdenväliset siviiliprosessuaaliset asiat pysyisivät jatkosakin riita-asioina, jotka siirrettäisiin käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Sellaiset riita-asiat, jotka vaikuttavat muuhunkin kuin kantajan ja vastaajan oikeuteen tai etuun, ehdotetaan jatkossa käsiteltäväksi hakemusasioina vesitalousasioihin perehtyneessä ympäristölupavirastossa. Tällaisia asioita olisivat esimerkiksi järven vedenkorkeutta koskevat riidat. Eräät nykyisin kanteella vireille pantaviksi säädetyt asiat ehdotetaan muutettavaksi hakemusasioiksi, jotka voitaisiin käsitellä ympäristölupavirastossa. Menettelysäännökset muutettaisiin hallinnolliselle viranomaiselle soveltuviksi ja niitä lähennettäisiin ympäristönsuojelulain vastaaviin säännöksiin.

Vesitalousasioiden ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden päätöksentekomenetelyt olisivat osittain erilaiset. Niin sanotut sekahankkeet, joihin tarvittaisiin sekä vesilain että ympäristönsuojelulain mukainen lupa, olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista käsitellä yhdessä lupamenettelyssä. Tämän vuoksi ehdotetaan 16 lukuun lisättäväksi tällaista yhteiskäsittelyä koskeva säännös. Vastaava säännös otettaisiin myös ympäristönsuojelulakiin. Menettelyssä noudatettaisiin vesilain säännöksiä.

Vesien pilaantumista koskevista korvauk-

sista säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Vesitalousasioissa sovellettava korvausjärjestelmä ei juurikaan muuttuisi. Vesitaloushankkeista aiheutuvasta pilaantumisesta johtuvat korvauskysymykset käsiteltäisiin jatkossakin vesilain 11 luvun säännösten mukaisesti. Virallisperiaate ja samanaikaisuusperiaate säilyisivät, samoin 11 luvun 8 §:ssä olevat säännökset ennen luvan myöntämistä aiheutuneiden ja ennakoimattomien vahinkojen korvaamisesta. Muutoin rikkomusperusteiset korvausvaatimukset olisi pääsääntöisesti käsiteltävä käräjäoikeudessa nykyisen vesioikeuden sijasta.

Koska vesioikeudet lakkautettaisiin, vesilain 15 luvun 1—12 § kumottaisiin. Perustettavat ympäristölupavirastot olisivat yleisiä vesilain mukaisia päätöksentekoviranomaisia, minkä lisäksi ne ratkaisisivat myös ehdotetun ympäristönsuojelulain mukaisia lupa- ja korvausasioita. Niiden määrästä ja asemasta säädettäisiin erikseen. Asiat ratkaistaisiin ympäristölupavirastossa monijäsenisessä kokoonpanossa esittelystä. Ehdotettu sääntely takaisi vesitalousasioiden perinteisen itsenäisen päätöksentekojärjestelmän säilymisen ja turvaisi asiantuntemuksen riittävyyden vesioioja koskevissa asioissa.

Muutoksenhakua koskevia vesilain säännöksiä lähennettäisiin vastaaviin ympäristönsuojelulain säännöksiin. Vesilain 16 luvun 6 §:ssä ja 18 luvun 10 §:ssä säännelty niin sanottu puhevaltaleikkuri ehdotetaan poistettavaksi ja luovuttavaksi vesilaissa nykyisin olevasta valituslupajärjestelmästä. Kaikkiin vesilain mukaisiin ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksiin sekä ojitustoimituksessa annettuihin päätöksiin haettaisiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Sen päätöksiin haettaisiin muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valitusoikeutta laajennettaisiin siten, että ympäristölupaviraston antamaan päätökseen saisivat hakea muutosta asianosaisten ja viranomaisten lisäksi myös eräät yhteisöt. Kaikki muutoksenhakua koskevat säännökset koottaisiin lain 17 lukuun.

Koska vesilain mukaisena lupaviranomaisena tulisi nykyisen vesioikeuden sijasta toimimaan ympäristölupavirasto, olisi vesilain lisäksi muutettava eräitä muita lakeja, joiden nojalla vesioikeus on toimivaltainen viranomainen. Lisäksi muutettaisiin eräitä vesilainsäädännön piiriin kuuluvia lakeja, joissa viitataan vesilain kumottavaksi tai muutettavaksi ehdotettuihin pykäliin. Muu-

tettavaksi ehdotetaan eräitä kalastuslain, kiinteistönmuodostamislain (554/995), maaineslain, merensuojelulain, Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain, patoturvallisuuslain ja yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain (1982/1977), laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984), tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) ja maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain (87/1973) säännöksiä.

3.2.9 Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta ja laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Vaasan hallinto-oikeuteen sovellettavia jäsenten kelpoisuutta ja päätösvaltaisuutta koskevia hallinto-oikeuslain säännöksiä olisi täydennettävä ympäristönsuojelulain säätämisen ja vesilain muuttamisen johdosta. Näiden lakien mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvalla muulla kuin lainoppineella tuomarilta edellytettäisiin soveltuva korkeakoulututkintoa tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi hänen tulisi olla perehtynyt sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluvien tehtäviin. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia asioita käsitellessään hallinto-oikeus olisi päätösvaltainen nelijäsenisenä, jollei laissa säädettäisi suurempaa jäsenmäärää.

Myös Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettua lakia (74/1918) olisi täydennettävä vesilain ja ympäristönsuojelulain käsittelyyn osallistuvien sivutoimisten jäsenten kelpoisuutta koskevalla vastaavilla säännöksillä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Uudistuksen vaikutukset julkistalouteen jäisivät vähäisiksi. Koska kuntien ja valtion välinen työnjako lupa-asioissa säilyisi lähes ennallaan, ei uudistuksella olisi vaikutuksia kuntien talouteen. Valtiontaloudelle uudistus ei aiheuttaisi lisäkustannuksia. Vesioikeuksien lakkauttaminen ja niiden tehtävien siirtäminen suurimmaksi osaksi ympäristölupavirastoille ei aiheuttaisi muutoksia valtion hallintomenoihin, koska vesioikeuksien voi-

mavarat ja niistä aiheutuvat menot siirtyisivät oikeusministeriön hallinnonalalta ympäristöministeriön hallinnonalalle sellaisenaan. Yhtenäiseen lupajärjestelmään siirtyminen ja siitä aiheutuva toiminnan tehostuminen parantaisi hallinnon tuottavuutta.

Esityksen taloudellisia vaikutuksia elinkeinoelämälle on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Siirtyminen yhtenäiseen ympäristölupajärjestelmään (yhden luukun periaate) vähentäisi kuitenkin jonkin verran toiminnanharjoittajille hallintomenettelyistä aiheutuvia kustannuksia. Lupamenettelyjen vähentyessä yhteen perittäisiin vain yksi käsittelymaksu. Tavoitteena oleva lupakäsittelyn nopeutuminen vaikuttaisi myös ajan mittaan kustannuksia säästävästi. Toisaalta vesioikeuksilta ympäristölupavirastojen ja alueellisten ympäristökeskusten hoidettaviksi siirtyvien asioiden käsittelymaksun perusteet muuttuisivat. Tämä saattaa käytännössä merkitä vesitalousasioiden käsittelymaksujen jonkinasteista nousua.

Lupamenettelyistä aiheutuvat hallintokustannukset ovat kuitenkin pieni osa yritysten ja muiden toiminnanharjoittajien ympäristönsuojelumenoista. Pääosa kustannuksista aiheutuu päästöjä rajoittavista toimista. Vaadittavat toimet eivät puolestaan riipu niinkään ympäristönsuojelun puitelainsäädännöstä, josta tässä esityksessä on kyse, vaan kustannusten suuruus määräytyy ensi sijassa sen perusteella, millaisia päästöjen rajoittamis- ja muita ympäristönsuojeluvaatimuksia toiminnanharjoittajille joko yleisin normein tai lupamääräyksiin asetetaan.

Ympäristölupajärjestelmän yhtenäistäminen parantaa mahdollisuuksia kustannustehokkaiden ympäristönsuojelutoimien käyttöönottoon. Kustannustehokkuuteen pyritään lisäksi erityisesti yhteistoteutuksen mahdollistavilla ympäristönsuojelulain säännöksillä, joiden tarkoituksena on ympäristönsuojeluinvestointien kohdentaminen varojen käytön ja päästöjen vähentämisen kannalta optimaalisella tavalla. Esityksen voidaan siten ennakoida ajan mittaan tuottavan sekä yrityskehittämistä että myös kansantaloudellisia kustannussäästöjä.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Uudistuksessa ehdotetaan perustettavaksi alueelliset ympäristölupavirastot, jotka toimisivat erityisesti vesilain ja ympäristönsuoje-

lulain mukaisina lupaviranomaisina. Myös alueelliset ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset päättäisivät ympäristöluvista sekä valvoisivat ympäristölupia ja vesilain mukaisia lupia. Lähtökohtana uudistuksessa on, ettei valtion ja kuntien voimavaratarve lisäänty.

Ympäristölupavirastot olisivat itsenäisiä hallintoviranomaisia. Niillä olisi oma päätösmäinen henkilöstö ja ne olisivat päätöksentekonsa itsenäisiä. Eräät hallintopalvelutehtävät, kuten maksuliikenne, kirjanpito ja palkanlaskenta, olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista hoitaa alueellisissa ympäristökeskuksissa. Muilta osin ympäristölupavirastot hoitaisivat itse hallinnolliset tehtävänsä.

Ympäristölupavirastot ehdotetaan sijoitettavaksi ympäristöministeriön hallinnonalalle, jolle kuuluu pääosa keskeisen ympäristönsuojelulainsäädännön täytäntöönpanosta. Ympäristöministeriölle kuuluisi myös ehdotetun ympäristönsuojelulain yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen. Ympäristöministeriö kehittäisi lupavirastojen toimintaa yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Hallinnollinen ohjaus kuuluisi ympäristöministeriölle. Ministeriö ei ohjaisi ympäristölupavirastojen käytännön ratkaisutoimintaa.

Ympäristölupavirastojen toimialuejako noudattaisi pääosin maakuntajakolain (1159/1997) nojalla vahvistettua maakuntajakoa. Tarkoituksena on perustaa kolme ympäristölupavirastoa, joiden toimipaikat sijoitettaisiin nykyisten vesioikeuksien toimipaikoille eli Helsinkiin, Kuopioon ja Ouluun. Tämä helpottaisi henkilöstön siirtymistä ja säästäisi valtion menoja.

Samasta ajankohdasta kuin ympäristölupavirastot perustettaisiin, lakkautettaisiin Länsi-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen vesioikeudet. Vuonna 1999 vesioikeuksissa on yhteensä 75 virkaa, joista vesioikeustuomarin, -insinöörin ja -limnologin virkoja on 31 ja muita virkoja 44. Vesioikeuksien tuomarinvirat lakkautettaisiin ja ympäristölupavirastoihin perustettaisiin vastaavasti kolme viraston päällikkönä toimivan johtajan virkaa ja 28 ympäristöneuvoksen virkaa. Myös vesioikeuksien muu henkilöstö siirtyisi virkoiheen samalla paikkakunnalla olevaan ympäristölupavirastoon.

Ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen toimivallan jaosta säädetäisiin ympäristönsuojelulain 31 §:ssä. Käytännössä ehdotus merkitsisi nykytilanteeseen verrattuna, että vesioikeuksista siirtyisi alu-

eellisiin ympäristökeskuksiin lähinnä jäteveden johtamista koskevia lupa-asioita. Näitä asioita tulisi vesioikeuksien päätöstilaston perusteella arvioituna vuositason vireillä 70-80. Ympäristökeskuksista siirtyisivät ympäristölupavirastoille ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät ympäristöluvat. Laitoksia, joiden osalta toimivalta siirtyisi ympäristölupavirastolle, on kaikkiaan noin 350. Vuosittain käsiteltäväksi tulisi arviolta 80-100 lupa-asiaa. Tällä hetkellä vesioikeuksille kuuluvia riita-asioita siirtyisi käräjäoikeuksille vuositason arviolta alle kymmenen asiaa, joka on noin 1 prosentti vesioikeuksien vuosittain käsittelemistä asioista.

Uusien ympäristölupavirastojen henkilöstö koostuisi pääosin nykyisten vesioikeuksien henkilöstöstä. Ympäristölupavirastojen toimiala laajenisi vesioikeuksien toimialaan verrattuna ulottuen vesiasioiden lisäksi ilmansuojelun, jätehuollon ja meluntorjunnan alalle. Ympäristönsuojelun asiantuntemusta olisi lisättävä ympäristölupavirastoissa. Vastaavasti alueellisiin ympäristökeskuksiin saatetaan tarvita lisää lähinnä oikeudellista asiantuntemusta. Uusien tehtävien edellyttämä asiantuntemus turvattaisiin tarvittaessa saman hallinnonalan virastojen välisin henkilöstösiirtein, jotka toteutettaisiin vapaaehtoisuuden pohjalta. Ympäristölupavirastoihin olisi lisäksi mahdollista ottaa määräaikaaisia ja sivutoimisia jäseniä ja esittelijöitä, jos asioiden määrä tai laatu sitä edellyttäisi. Asiantuntemusta lisättäisiin myös uuden lainsäädännön mukaisia tehtäviä hoitavien virkamiesten täydennyskoulutuksella, joka on tarkoitus aloittaa jo ennen uudistuksen voimaantuloa.

Kuntien ympäristönsuojeluhallintoon uudistuksen vaikutukset olisivat vähäiset, sillä valtion ja kuntien viranomaisten välistä toimivallan jakoa ei olennaisesti muutettaisi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle voitaisiin hakemuksesta siirtää ympäristöministeriön päätöksellä toimivaltaa pilaantunutta maaperää koskevissa asioissa.

4.3. Ympäristövaikutukset

Esityksen tarkoituksena on yhtenäistää ympäristönsuojelulainsäädäntöä ja uudistaa ympäristölupia koskevaa päätöksentekomenettelyä. Esityksellä ei suoraan puututtaisi varsinaisiin ympäristönsuojelun aineellisiin kysymyksiin, kuten vaadittaviin ympäristönsuojelutoimiin tai päästörajoihin. Nämä sei-

kat ratkaistaisiin alemmanasteisin normein tai tapauskohtaisessa lupakäsittelyssä, kuten tähänkin saakka. Esityksen suoria vaikutuksia ympäristön tilaan on siten vaikea luotettavasti arvioida.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää ympäristönsuojelun korkea taso. Aikaisemmasta sektorikohtaisesta (maa, vesi, ilma) ympäristöajattelusta siirtymisiin koko ympäristön huomioon ottavaan yhdenmetyyn ympäristönsuojeluun ja ympäristövaikutusten kokonaistarkasteluun. Kunkin tilanteeseen pyritäisiin löytämään kokonaisuuden kannalta sopivimmat ja kustannustehokkaimmat ratkaisut. Tämä voisi esimerkiksi laitoskohtaisessa lupakäsittelyssä merkitä joissakin tapauksissa painopisteen siirtymistä jonkin ympäristön osan suojelusta toiseen (esimerkiksi vedestä ilmaan tai päinvastoin) tämän kuitenkin merkitsemättä minkään ympäristönsuojelun osa-alueen laiminlyömistä. Kokonaisvaltaisesta tarkastelutavasta johtuen uudistuksen ennakoidaan pitkällä aikavälillä parantavan ympäristön tilaa.

5. Asian valmistelu

Ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistuksen valmistelu aloitettiin vuonna 1994, jolloin ympäristöministeriö asetti ympäristölupatoimikunnan ja oikeusministeriö ympäristöoikeustoimikunnan. Ympäristölupatoimikunnan tehtävänä oli laatia ehdotukset lainsäädäntötoimiksi, jotka ovat tarpeen ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämistä koskevan, tuolloin vielä valmisteltavana olleen EY:n direktiivin panemiseksi täytäntöön Suomessa, sekä selvittää vesilain mukaisten pilaamislupien käsittelyä hallinnollisessa menettelyssä ja käsittelyn yhdentämistä ympäristölupa-asioiden käsittelyyn. Ympäristöoikeustoimikunnan tehtävänä oli tehdä ehdotus vesilain mukaisia lupa-asioita ensi asteena käsittelevästä hallinnollisesta viranomaisesta ja korvausasioiden käsittelyjärjestyksestä.

Toimikunnat ehdottivat vuonna 1996 jättämissään mietinnöissä (komiteamietintö 1996:11 ja 12) yhtenäisen ympäristönsuojelulain säätämistä ja lupia koskevan päätöksentekojärjestelmän uudistamista siten, että myös jätevesiasioista päätettäisiin ympäristöluvan yhteydessä. Ehdotuksen mukaan vesioikeudet lakkautettaisiin ja pääosa niiden vesilain mukaisista tehtävistä siirrettäisiin

perustettaville ympäristöasiain lupalautakunnille, jotka myös ratkaisisivat merkittävimmät ympäristölupa-asiat.

Toimikuntien ehdotuksista pyydettiin lausunnot muilta ministeriöiltä, korkeimmilta oikeuksilta, useilta valtion virastoilta ja laitoksilta, vesituomioistuimilta, läänioikeuksilta, Suomen Kuntaliitolta, keskeisiltä elinkeinoelämän järjestöiltä sekä ammatillisilta yhdistyksiltä. Lausunnoista, joita saatiin kaikkiaan 83, on laadittu ympäristöministeriössä yhteenveto.

Ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistämiseen suhtauduttiin lausunnoissa varauksittoman myönteisesti. Toimikuntien ehdottamaa lupa-asioiden päätöksentekojärjestelmää sen sijaan arvosteltiin erityisesti vesituomioistuinten ja elinkeinoelämän lausunnoissa ja toivottiin ehdotetuille lupalautakunnille itsenäistä asemaa. Toisaalta useat alueelliset ympäristökeskukset pitivät lupalautakuntia tarpeettomina.

Toimikuntien ehdotusten pohjalta ja niistä annetut lausunnot huomioon ottaen lainvalmistelua jatkettiin ympäristöministeriön ja oikeusministeriön vuonna 1997 yhteisesti asettamassa työryhmässä. Työryhmässä oli edustus lisäksi maa- ja metsätalousministeriöstä, korkeakouluista, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitosta, Suomen Kuntaliitosta ja Suomen luonnonsuojeluliitosta. Työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön muuttamiseksi. Toimeksiannon mukaan ehdotus lupahallinnon järjestämisestä tuli laatia siten, että lupahallinto toimii mahdollisimman itsenäisesti ja oikeusturvanäkökohdat huomioon ottaen. Työryhmän tuli lisäksi selvittää lainsäädännön täytäntöönpanossa tarvittavat voimavarat ja hallinnolliset kysymykset sekä laatia ehdotukset tarvittaviksi asetuksiksi.

Työryhmä järjesti keväällä 1998 kaksi kuulemistilaisuutta ja hankki alustavista lakiehdotuksista lausunnot esityksen kannalta keskeisiltä ministeriöiltä ja muilta viranomaisilta, korkeimmalta hallinto-oikeudelta, vesituomioistuimilta sekä keskeisiltä elinkeinoelämän järjestöiltä ja ammatillisilta yhdistyksiltä. Lausunnoissa suhtauduttiin ehdotuksiin vesituomioistuihin lukuun ottamatta yleisesti myönteisesti. Työryhmän ehdotus valmistui syyskuussa 1998. Ehdotuksesta hankittiin lausunnot keskeisimmiltä viranomaisilta, tuomioistuimilta ja elinkeinoelämän järjestöiltä.

Ehdotuksen valmistelua jatkettiin lausuntojen pohjalta vuonna 1999 ympäristöministeriön ja oikeusministeriön yhteistyönä. Valmisteluun osallistuivat myös kuntien ja teollisuuden etujärjestöjen edustajat. Keskeisille intressitahoille varattiin tilaisuus kommenttien antamiseen viimeistellystä ehdotuksesta. Tässä yhteydessä kuultiin vielä maa- ja metsätalousministeriötä, kauppa- ja teollisuusministeriötä, liikenneministeriötä sekä sen alaisia valtion laitoksia, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliittoa, Suomen Kuntaliittoa, vesioikeuksia sekä keskeisiä henkilöstöjärjestöjä.

Valtion aluejakoneuvottelukunnalla ei ole ollut huomauttamista suunnitellusta ympäristölupavirastojen toimialuejaosta. Vesioikeuksien henkilökunnan henkilöstöjärjestöjen kanssa on käyty yhteistoimintaneuvottelut.

Hallituksen esitys perustuu keskeisiltä osin työryhmän ehdotuksiin. Lausunnoissa esitetyt lakiehdotusten yksityiskohtia koskevat huomautukset on pyritty ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

6.1. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Tähän mennessä valtiot eivät ole tehneet sopimuksia, joiden tavoitteena olisi yhtenäisesti ja kokonaisvaltaisesti estää ympäristön pilaantumista. Tosin OECD:n neuvosto hyväksyi vuonna 1991 suosituksen (C(90)164) ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämistä. Lisäksi useat niin sanotut sektorialan ympäristönsuojelusopimukset, kuten meren- ja ilmansuojelusopimukset, tähtäävät varsinkin kokonaisvaltaiseen eri pilaantumislähteiden kontrollointiin.

Siitä huolimatta, että kansainväliset sopimukset eivät suoranaisesti liity IPPC-direktiivin täytäntöönpanoon, sopimuksilla on kuitenkin tämän esityksen kannalta merkitystä. Ensinnäkin tiettyjen Suomea velvoit-

tavien sopimusten lainsäädäntöä edellyttävät määräykset on pantu täytäntöön laeilla, joita esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tai kokonaan kumottavaksi. Täten myös niiden määräykset on otettava huomioon ympäristönsuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä. Esimerkiksi kumottavaksi ehdotettavalla ilmansuojelulailla ja sen nojalla annetuilla säädöksillä on pantu täytäntöön ilmansuojelua ja otsonikerroksen suojelua koskevia kansainvälisiä sopimusvelvoitteita.

Eräät ehdotetun ympäristönsuojelulain säännökset pohjautuvat pitkälti kansainvälisiin velvoitteisiin. Tällaisia ovat esimerkiksi säännökset merta koskevista erityiskielloista (9 §), valtion rajat ylittävistä vaikutuksista (110 §) ja yhteistoteutuksesta (111 §). Ehdotettavien pykälien taustalla olevia kansainvälisiä sopimusmääräyksiä on selostettu tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa. Lisäksi kesäkuussa 1998 Århusissa allekirjoitetun tiedonsaantia, kansalaisten osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepa-

no-oikeutta koskevan yleissopimuksen määräykset on otettu huomioon esitystä valmisteltaessa.

Ympäristönsuojelulain soveltamisalaa koskevan säännöksen mukaan lakia ei sovellettaisi vesistön pilaantumisen ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä määrätään Suomen ja Ruotsin välisessä rajajokisopimuksessa (SopS 54/1971). Sopimus on tarkoitus lähivuosina saattaa ajan tasalle ja vastaamaan myös IPPC-direktiivin vaatimuksia. Ruotsissa on laadittu selvitys sopimuksen muuttamiseksi (SOU 1998:39). Suomessa on asiaa valmistelemaan asetettu työryhmä.

Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopimuksen Kioton pöytäkirja on tulossa ratifioitavaksi. Suomessa sopimuksen edellyttämiä täytäntöönpanotoimia selvitetään erillisessä ministerityöryhmässä, joka laatii ilmastomuutoksen torjunnan strategian. Ympäristönsuojelulakia on tarkoitus täydentää tämän työn pohjalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1 Ympäristönsuojelulaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Tavoite.* Ympäristönsuojelulain säätämisen yleisenä tavoitteena on yhtenäistää Suomen nykyisin hajanainen ympäristönsuojelulainsäädäntö ja uudistaa pilaantumista aiheuttavien toimintojen lupajärjestelmä. Lailla pantaisiin myös täytäntöön se osa IPPC-direktiivin vaatimuksista, joita kansallinen lainsäädäntö ei vielä täytä. Lailla toteutettaisiin siten laaja ympäristönsuojelulainsäädännön kokonaisuudistus. Lain tavoitteet vastaisivat kansainvälisesti ja Suomessa hyväksytyjä ympäristönsuojelun tavoitteita.

Pykälän 1 kohtaan sisältyvä ympäristön pilaantumisen ennaltaehkäisyn periaate on omaksuttu ympäristönsuojelun lähtökohdaksi kansainvälisissä ympäristönsuojelusopimuksissa sekä EY:n ja Suomen lainsäädännössä. Tähän pyritään erityisesti ympäristöä pilaavan toiminnan lupa- tai ilmoitusmenettelyssä.

Jos pilaantumista aiheutuu, tulee haittojen poistamiseen tai vähentämiseen ryhtyä mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena olisi pykälän 1 kohdan mukaan jatkuvasti vähentää pilaantumisen haitallisia vaikutuksia ja niistä aiheutuvia vahinkoja. Laissa olisi myös säännöksiä pilaantuneen ympäristön tilan parantamisesta ja pilaantumisen aiheuttajan vastuusta.

Pykälän 2 kohdassa todettaisiin ne keskeiset oikeushyvät, jotka lailla pyritäisiin turvaamaan. Ympäristönsuojelulainsäädännön keskeisenä tehtävänä on ihmisten terveyden suojaaminen, johon pyritään estämällä tai vähentämällä elinympäristön haitallisia muutoksia. Terveyden suojaaminen on myös voimassa olevan ympäristönsuojelulainsäädännön sekä terveydensuojelulain tavoitteena.

Lain tavoitteena olisi ehkäistä ekologisia muutoksia siitä riippumatta, voidaanko muutoksia pitää suoraan haitallisina ihmisen kannalta. Tämä on myös ilmansuojelulain, jätelain sekä vesilain tavoitteena. Ympäristön pilaantuminen johtaa luonnossa usein monimutkaisiin syy-seurausyhteyksiin, joita ei voida määritellä yksiselitteisesti. Laissa luonnontalouden suojelun tasoa kuvattaisiin

termillä kestävä. Kestävällä luonnontaloudella tarkoitettaisiin tällöin erityisesti eri tasosten ekosysteemien toimivuuden turvaamista haitallisten päästöjen vaikutuksilta. Pilaantumisen ehkäisy liittyy myös lajistollisesti monimuotoisen ympäristön turvaamiseen ja siten myös luonnon monimuotoisuuden suojeleluun.

Pykälän 3 kohdan mukaan lain tavoite olisi ehkäistä jätteiden syntyä ja jätteistä aiheutuvia suoraan haittoja ympäristölle. Vastaavat tavoitteet sisältyvät jätelakiin, jota sovellettaisiin samanaikaisesti ympäristönsuojelulain kanssa. Tavoite on siten vaikuttaa jätteistä aiheutuvaan pilaantumiseen muutenkin kuin ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan päästöjä sääntelemällä.

Pykälän 4 kohdan mukaan tavoitteena olisi tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan kaikkien vaikutusten yhtenäistä huomioon ottamista päätöksenteossa. Yhtenäinen eri ympäristöelementtien tarkastelu tarkoittaa, että päätöksenteossa tulee ottaa huomioon samanaikaisesti kaikki toiminnan vaikutukset ympäristöön ja että kaikkia haitallisia vaikutuksia ehkäistään niin tehokkaasti kuin mahdollista riippumatta ympäristöelementistä, johon vaikutukset kohdistuvat. Yhtenäisen päätöksenteon ja yhtenäisen pilaantumisen valvonnan vaatimus perustuu erityisesti IPPC-direktiiviin. Ympäristön kokonaisuuden huomioon ottaminen on direktiivin perustavoite 1 artiklan mukaisesti.

Pykälän 5 kohdan mukaan tavoitteena olisi lisätä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia. Tavoite perustuu erityisesti perustuslain 20 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan julkisen vallan tehtävänä on turvata kansalaisille oikeus osallistua heidän elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon.

Pykälän 6 kohdan mukaan lain tavoitteena olisi edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Luonnonvarojen, kuten vesivarojen, käyttöä päästöjä vastaanottavana ympäristönä tulee tarkastella siten, että niitä voidaan hyödyntää estämättä toisia tärkeitä käyttömuotoja. Luonnonvarojen käytön kestävyyttä olisi siten arvioitava myös muiden käyttömuotojen kannalta.

Pykälän 7 kohdan mukaan lain yleisenä tavoitteena olisi torjua ilmastonmuutosta ja tukea muutoin kestävää kehitystä. Myös muut

tavoitteet tukevat osaltaan näihin tavoitteisiin pyrkimistä.

Ympäristönsuojelulailla säänneltäisiin ympäristön pilaantumista aiheuttavia päästöjä, joista myös osa on kasvihuonekaasuja, kuten metaani, typpioksiduuli ja CFC-aineet. Tällöin pilaantumisen ehkäisy merkitsee osaltaan ilmastomuutoksen torjuntaa. Lakia voidaan täydentää myöhemmin ilmastomuutoksen torjuntaa koskevilla erityisillä säännöksillä.

Kestävän kehityksen tukeminen on eri ympäristön käyttöä koskevien säädösten yhteinen tavoite. Kestävä kehityksen käsite perustuu Yhdistyneiden Kansakuntien Ympäristö- ja kehityskonferenssin (UNCED) Rion sopimukseen 1992. Tämän mukaan nykyisten sukupolvien tarpeiden tyydyttäminen luonnonvaroja käyttäen ei saisi estää tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tarpeittensa tyydyttämiseen.

Lain 1 §:ään sisältyvien tavoitteiden lisäksi laissa olisi otettu huomioon monia muitakin seikkoja, erityisesti perustuslain säännökset yhdenvertaisuudesta, omaisuudensuojasta, hyvästä hallinnosta ja oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä. Perusoikeuksien huomioon ottamisen osalta sääntely toteuttaisi myös täysimittaisesti ihmisoikeussopimuksen periaatteita.

Vaikka lailla säänneltäisiin ympäristön pilaantumisen ehkäisyä, se antaisi myös mahdollisuuden ympäristön kuormittamiseen tietyissä rajoissa. Ympäristön kuormittamisen sääntely suojaisi myös yksittäistä haitankärsijää ja tämän omaisuutta. Ympäristöä pilaavan toiminnan ja muiden yksityisten välinen intressiristiriita pyrittäisiin ratkaisemaan lähinnä ympäristölupaa koskevassa menettelyssä.

Tavoitesäännöstä ei ole tarkoitettu käytettäväksi perusteena lupaharkinnassa tai valvon-
nassa.

2 §. *Soveltamisala.* Ympäristönsuojelulaki olisi ympäristön pilaantumisen torjuntaa koskeva yleislaki. Ympäristönsuojelulla tarkoitettaisiin laissa pilaantumisen ehkäisemistä. Ympäristönsuojelun käsite ymmärrettäisiin laissa siten yleiskieltä suppeammassa merkityksessä. Ympäristönsuojeluun ei kuulu tässä merkityksessä luonnonsuojelu, jolla tarkoitetaan lajien ja niiden elinympäristöjen suojelua, ympäristökokonaisuuksien suojelua ja varsinaista luonnon monimuotoisuuden suojelua. Ympäristönsuojeluun ei myöskään kuulu suoranaisesti kulttuuriarvojen suojelu

tai maiseman suojelu, vaikka ympäristönsuojelulain soveltamisessa maisemahaitat voisivat tulla huomioon otetuksi esimerkiksi jätteiden hyötykäyttöä ja käsittelyä harjoittavien toimintojen yhteydessä ja kulttuuriarvojen säilyminen saisi suojaa myös pilaantumishaitoilta ja -vaurioilta.

Lain soveltamisalaan voidaan sisällyttää myös ilmastomuutoksen torjunta siten kuin siitä myöhemmin erikseen lailla säädetään.

Lakia sovellettaisiin lähtökohtaisesti kaikkien toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Tämän lisäksi laissa säänneltäisiin eräitä toimintoja tai päästöjä siitä riippumatta, voisiko niistä yksin suoranaisesti aiheutua ympäristön pilaantumista. Tällaisten toimintojen, kuten koneiden tai laitteiden, päästöt ovat omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista yhdessä muiden vastaavien toimintojen kanssa.

Lailla säänneltäisiin toiminnan vaikutuksia ympäristössä, mutta ympäristöä ei kuitenkaan erikseen määriteltäisi. Laki ei koske esimerkiksi työolosuhteita tai asuinhuoneistojen olosuhteita siltä osin kuin ne johtuvat rakennuksesta itsestään tai työn tekemisestä. Asuinhuoneistojen terveellisyydestä säädetään erityisesti terveydensuojelulaissa ja työntekijöiden suojaamisesta työolosuhteilta työturvallisuuslaissa (299/1958). Esimerkiksi hissien aiheuttamaan meluhaittaan tai ravintolan aiheuttamaan hajuhaittaan, joka kohdistuu samassa rakennuksessa sijaitsevaan asuntoon, voidaan puuttua terveydensuojelulain nojalla. Työntekijän suojaaminen työstä aiheutavalta melulta tai ilman epäpuhtauksilta kuuluu puolestaan työsuojelun alaan.

Eräissä tapauksissa rajanveto ympäristönsuojelu- ja työturvallisuus- tai terveydensuojelukysymysten välillä voi kuitenkin olla vaikea. Esimerkiksi jätteiden turvallista käsittelyä voidaan perustella työturvallisuuden ja hygieniasyiden lisäksi myös ympäristönsuojelulla. Työturvallisuuslakia sovellettaisiin aina ensisijaisesti erityislakina työntekijöiden suojaamiseen. Ympäristönsuojelulakia sovellettaessa annettaisiin kuitenkin samalla myös työntekijöille suojaa muun ympäristön pilaantumisen ehkäisyn lisäksi. Lait eivät siten olisi soveltamisalaltaan toisiaan poissulkevia.

Lain soveltamisalan suhde vesilakiin ratkaistaisiin lähinnä pilaantumisen ja sen aiheuttamistavan mukaisesti. Laki kattaisi lähtökohtaisesti kaiken vesiin kohdistuvan pilaantumisen sääntelyn. Suhde vesilakiin olisi

perusteiltaan sama kuin vesilain nykyisten vesistön ja pienten vesien pilaantumista koskevien säännösten suhde vesistön muuttamissäännöksiin. Eräiden pilaantumista välillisesti aiheuttavien toimintojen sääntely perustuisi edelleen vesilain vesitaloushankkeita koskeviin säännöksiin.

Päästöillä tai vesien muuttamisella aiheutetun pilaantumisen välinen rajankäynti on ollut perinteisesti ongelmallista vesilain soveltamiskäytännössä. Rakentamalla vesistöön tai muutoin vesistöä muuttamalla voidaan aiheuttaa vastaava seuraus kuin päästämällä ainetta vesistöön, kuten vesistön samentumista tai sedimentoituneiden ravinteiden, maaperän raskasmetallien ja happea kuluttavan kiintoaineksen liikkeelle lähtemistä taikka happamoitumista. Myös maaperän voimallinen muokkaus saattaa aiheuttaa huuhtoutumisen tai suodattumisen seurauksena vaikutuksia vesistöön tai pohjavesiin.

Vesilain sääntelyn varaan jäisi sellainen vesiympäristön muuttaminen, josta aiheutuisi lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja pilaantumisen rinnastuvia seurauksia. Näihin hankkeisiin ei liittyisi varsinaista ympäristönsuojelulain 3 §:ssä tarkoitettua päästöä. Tällainen hanke olisi esimerkiksi vesistön säännöstely. Vesitaloushankkeiden sääntely jäisi vesilakiin, vaikka eräistä hankkeista voikin aiheutua pilaantumista ja niihin liittyisi päästöjä. Näistä säädettäisiin vesilain 1 luvun 19 §:ssä. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi ojitus, ruoppausmassan otto ja läjitys, puutavaran pitäminen vesistössä ja kuivatusvesien pumppaus. Hankkeisiin sovellettaisiin siten vesilain menettely- ja harkintasäännöksiä ottaen kuitenkin huomioon ympäristönsuojelulain pilaantumista koskevat vaatimukset.

Rakentamistoimintaan tai vastaavaan ympäristön muuttamiseen voitaisiin soveltaa ympäristönsuojelulakia siltä osin kuin toimintaan liittyisi ympäristön pilaantumista aiheuttavia päästöjä. Päästökseksi ei kuitenkaan katsottaisi esimerkiksi ravinteiden tai kiintoaineksen vapautumista vesistön paalutuksen tai rakentamistyön yhteydessä. Padon tai tekoaltaan aiheuttamaan raskasmetallikuormitukseen tai lietekuormitukseen ei myöskään sovellettaisi suoraan ympäristönsuojelulakia. Ympäristönsuojelulakia ei sovellettaisi myöskään laiturin tai pengerryksen aiheuttamaan virtauksen muuttamisesta johtuvaan hienon aineksen kerääntymiseen ja sedimentoitumiseen sekä tästä aiheutuvaan rehevöitymiseen.

Vesitaloushankkeena luvan saanut toiminta saattaa aiheuttaa pilaantumista, jolloin pilaantumiseen sovellettaisiin ympäristönsuojelulain säännöksiä. Pohjavesipinnan alapuolelta voitaisiin ottaa maa-aineksia vesilain mukaan myönnetyn luvan nojalla. Jos toiminnasta aiheutuisi pohjaveden pilaantumista esimerkiksi koneiden öljyvuodon takia, siihen voitaisiin puuttua suoraan ympäristönsuojelulain nojalla.

Ympäristönsuojelulain nojalla annetut asetukset tulisi ottaa huomioon vesilain mukaisessa päätöksenteossa. Veden käyttötarkoituksen mukaan vedelle asetetut laatumormit vaikuttaisivat myös vesitalousluvan harkintaan. Samoin melu, joka aiheutuu puutavaran pudotuspaikoilta ja tieliikenteestä sillalta, otettaisiin huomioon vesilain mukaisessa päätöksenteossa. Tällöin melutasoa arvioitaessa otettaisiin huomioon ympäristönsuojelulain nojalla annetut melutasoarvot.

Jätelaki jäisi edelleen voimaan, mutta sen lupajärjestelmä siirtyisi osaksi ympäristölupaa. Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että lakia sovelletaan lisäksi kaikkeen toimintaan, jossa syntyy jätteitä sekä jätteiden hyödyntämiseen ja käsittelyyn. Lakia sovellettaessa otettaisiin huomioon jätelain säännökset. Esimerkiksi luvan myöntämistä koskevassa säännöksessä todettaisiin erikseen, että ympäristölupa-asiaa ratkaistaessa sovelletaan jätelakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä.

Ympäristönsuojelulaki ei vastaisi kattavuudeltaan jätelakia. Jätelaki sääntelee myös jätehuollon järjestämistä, ja sen säännöksillä on vain välillisesti merkitystä ympäristön pilaantumisen kannalta.

Jätelain roskaamissäännöksiä ei siirrettäisi ympäristönsuojelulakiin. Myöskään ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun lain (151/1975) mukaisia tilanteita tai kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) mukaisesta puhtaanpito-vastuusta ei säädettäisi ympäristönsuojelulaissa.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia ei sovellettaisi miltään osin aluksista aiheutuvasta vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa eikä merensuojelulaissa säädetyyn toimintaan.

Lakia ei myöskään sovellettaisi sellaiseen säteilyvaaran torjumiseen, josta säädetään ydinennergialaissa tai säteilylaissa eli ionisoivaan ja radioaktiiviseen säteilyyn. Ydinlaitos voisi kuitenkin olla laissa tarkoitettu

ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta. Koska säteilyvaaran torjunta otetaan huomioon ydinenergiain ja tarvittaessa säteilylain mukaan, sitä ei olisi tarpeen säännellä ympäristöluvalla. Ydinlaitoksesta aiheutuu muitakin vaikutuksia ympäristöön kuin säteilyä tai sen vaaraa. Muun muassa laitoksen lämpöpäästöt lauhdeveden johtamisesta vesistöön voivat aiheuttaa vesistön rehevöitymistä ja lajistollisia muutoksia. Säteilyvaara voi lisäksi vaikuttaa esimerkiksi sijoituspaikan sopivuuden arviointiin. Ympäristönsuojelulain nojalla annettaisiin kuitenkin lähinnä kansainvälisten merensuojelusopimusten ja EY:n vesiympäristön suojelemiseksi annettujen radioaktiivisten aineiden päästökieltoja koskevat säännökset.

Lain mukaan voitaisiin esimerkiksi lupapäätöksessä ottaa huomioon päästöihin sisältyvien radioaktiivisten komponenttien vaikutus. Radioaktiivisia aineita saattaa sisältyä esimerkiksi voimaloiden hiukkaspäästöihin ilmaan tai vesipäästöihin.

IPPC-direktiivin mukaisesti, mutta osin sitä laajemmin, lakia sovellettaisiin radioaktiivisiin aineisiin, koska voimassaoleva vesilaki ja ilmansuojelulaki koskevat myös radioaktiivisia aineita. Pilaantumisen ehkäisemistä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ei siten ole tarkoitus supistaa ympäristönsuojelulaissa.

Lakia ei sovellettaisi sellaisenaan vesistön pilaantumiseen Tornionjoen ja Muonionjoen vesistöalueella siltä osin kuin Suomen ja Ruotsin välisessä rajajokisopimuksessa määrätään vesistön pilaantumisesta ja toimivalan kuulumisesta rajajokikomissiolle. Sopimuksen vaikutuksesta lupaviranomaisen päätökseen säädettäisiin erikseen 110 §:ssä.

Rajajokisopimus on vaikeasti sovitettavissa ympäristönsuojelulain mukaiseen päätöksenteoon. Sopimus on vanhentunut, eikä siinä ole voitu ottaa huomioon EY:n ympäristölainsäädännön kehitystä. Sopimuksen tarkistamista koskevat neuvottelut Ruotsin kanssa ovat valmisteilla.

Pykälän 3 momentin mukaan asetuksella voitaisiin säätää poikkeuksista lain soveltamisalasta, jos se on tarpeen valtakunnan turvallisuuden, huoltovarmuuden tai puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi. Vaikka lakia sovellettaisiin lähtökohtaisesti kaikkiin toiminnanharjoittajiin, on perusteltua, että erityisesti puolustusvoimien toimintojen tarkastelussa otettaisiin huomioon valtakunnan turvallisuus ja puolustusvoimien

lakisäätteiset tehtävät. Meluntorjuntalakia ei sovelleta puolustusvoimien toimintaan, ja jäteasetuksen 2 §:ssä on säädetty eräistä puolustusvoimien toiminnoista, joihin ei sovelleta jätelain vaatimuksia.

Puolustusvoimien erityiset tarpeet pyritään ottamaan huomioon valtioneuvoston asetuksissa. Tällaisia seikkoja voisivat olla puolustusvoimien toimintojen lupien käsittelyyn liittyvät menettelytavat ja eräiden toimintojen luvanvaraisuus. Sen sijaan puolustusvoimien tavanomaista toimintaa, kuten varuskunta-alueiden jätevesipäästöjä, energiantuotantolaitoksia sekä ampumaratoja, säänneltäisiin vastaavasti kuin siviilitoimintoja.

Pykälän 4 momentin mukaan Suomea sitovia kansainvälisiä merensuojelusopimuksia tulee tarvittaessa soveltaa suoraan sopimuksen perusteella. Säännös vastaisi voimassa olevaa vesilain 1 luvun 19 §:n 4 momenttia. Säännöksessä tarkoitetaan erityisesti Koillis-Atlantin suojelusopimukseen (SopS 51/1998) perustuvia OSPAR-komission päätöksiä ja muita jäsenvaltioita sitovia velvoitteita. Myös Itämeren suojelusopimuksen (SopS 12/1980) mukaan on mahdollista, että Helsingin-komissio antaisi sopimusvaltioita sitovia määräyksiä. Kyseisten määräysten noudattamista valvottaisiin siten ympäristöluvalla sekä tarvittaessa suoraan ympäristönsuojelulain hallintopakkoa käyttäen.

Pykälän 4 momentin mukaan laki ei rajoitaisi soveltamasta muuta lainsäädäntöä, joka koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisyä. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä on säädetty esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslaissa, kemikaalilaissa, maa-aineslaissa, terveydensuojelulaissa, ulkoilulaissa (606/1973), maastoliikennelaissa, yleisistä teistä annetussa laissa, yksityistä teistä annetussa laissa (358/1962) ja vesiliikennelaissa. Näiden lakien mukaisessa päätöksenteossa voitaisiin ottaa puolestaan huomioon suoraan tai välillisesti ympäristönsuojelulaki ja sen nojalla annetut asetukset, kunnalliset määräykset ja ohjeet.

Geneettisesti muunneltujen organismien käytöstä säädetään geeniteknikkalaissa. Ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin geneettisesti muunneltuja organismeja käyttäviin laitoksiin siltä osin kuin laitosten ainepäästöistä aiheutuu ympäristön pilaantumista. Organismi voitaisiin rinnastaa ainepäästöön, jos siitä mahdollisesti voi aiheutua pilaantumista. Soveltamistilanteet voisivat liittyä geneettisesti muunnellun organismin tuhoa-

misen jälkeisiin päästöihin, kuten hiivapölyyn, kemikaalipäästöihin ja hajuun, tai hävitettyjen organismien käytön jätekysymyksiin, kuten jätevesipäästöihin. Lain nojalla ei kuitenkaan harkittaisi, täyttääkö geneettisesti muunneltujen organismien käyttö geeniteknikkalaissa säädetty turvallisuuskohdat. Ympäristönsuojelulain nojalla voitaisiin silti säännellä organismien tuhoamisen tai niiden jättämisen käsittelyn turvallisuutta siltä osin kuin näistä toiminnoista voi aiheutua ympäristöä pilaavia päästöjä.

3 §. *Määritelmät.* Pykälässä määriteltäisiin eräät lain soveltamisen kannalta tärkeät käsitteet.

Ympäristön pilaantumisen määritelmä olisi lain soveltamisen kannalta keskeinen ja se kuvaisi osaltaan lain soveltamisalaa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa määriteltäisiin pilaantuminen. Määritelmä vastaisi kansainvälisiä pilaantumisen määritelmiä ja pääpiirteissään vesilain 1 luvun 19 §:n sekä ilmansuojelulain 2 §:n määritelmiä, joiden käytännössä vakiintuneita tulkintoja voitaisiin pitää edelleen uuden lainsäädännön soveltamista ohjaavana. Pilaantumisen määritelmä ei sellaisenaan ratkaisisi, minkä tason pilaantuminen olisi sallittua, eikä se siten olisi yleinen kielto aiheuttaa pilaantumista. Pilaantumisen aiheuttamisen sallittavuus ratkaistaisiin lupamenettelyssä, asetuksilla tai yleisillä määräyksillä. Pilaantumisen vaara otettaisiin huomioon asianmukaisesti ennalta lupamenettelyssä ja yleisiä määräyksiä ja ohjeita annettaessa. Pilaantumisen määritelmän kannalta ei olisi merkitystä millä oikeutusperusteella pilaaminen aiheutuisi tai johtuisiko pilaantuminen rikoksesta.

Pilaantumisen määritelmään sisältyvä päästön käsite vastaisi IPPC-direktiivin 2 artiklan 5 kohtaa. Valoa, hajua ja säteilyä ei kuitenkaan mainita direktiivissä erikseen päästöinä. Pilaantumisilmiön kuvaus olisi IPPC-direktiivin 2 artiklan 2 kohdan määritelmää joiltakin osin laajempi, koska ympäristönsuojelulain soveltamisala olisi laajempi kuin direktiivin soveltamisala. Direktiivin pilaantumiskäsitteeseen eivät kuulu vaikutukset kulttuuriarvoihin, eikä käsitteessä ole eritelty yksityisen tai yleisen edun loukkausta.

Määritelmän mukaan pilaantumisen tulisi aiheutua päästöistä ympäristöön. Päästöllä tarkoitetaan vakiintuneesti aineen tai energian johtamista, laskemista tai muunlaista vapauttamista ympäristöön. Päästämiseen rinnastettaisiin myös jättäminen, jolla tarkoite-

taan aineen tai esineen hylkäämistä. Päästön aiheuttaminen voisi olla aktiivista toimintaa tai passiivista toimimatta jättämistä. Ympäristönä pidettäisiin päästölähteen ulkopuolista fyysistä ympäristöä. Päästöinä ympäristöön pidettäisiin tällöin myös esimerkiksi aineiden päästöjä yleiseen viemäriin.

Ympäristön pilaamista ei olisi lain mukaan ympäristön tilan huonontaminen tai muu turmeleminen, jos seuraus aiheutettaisiin ympäristöä muuttamalla, kuten rakentamalla, kaivamalla tai vesilain 1 luvun 15 §:n vastaisesti vesistöä muuttamalla. Tällainen ympäristön rakenteellinen pilaantuminen jäisi siten myös lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Päästömuotoina mainittaisiin energian ja aineen päästäminen. Energiaa ovat myös säteily, valo, lämpö, melu ja värinä, jotka selvyiden vuoksi mainittaisiin erikseen. Päästömuotojen erittely vastaisi lisäksi muuta lainsäädäntöä, kuten ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Päästämisen vaikutukset voivat ilmetä välittömästi havaittavissa olevina seurauksina, mutta vaikutukset voivat ilmetä myös päästämisen loputtua joko välittömästi tai pitkän ajan kuluttua. Myös tällöin toimintaa pidettäisiin ympäristön pilaantumista aiheuttavana.

Päästöt voisivat aiheuttaa pilaantumista yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa. Vähäinenkin päästölisyys saattaisi aiheuttaa ympäristön pilaantumista. Eri päästöt tulkittaisiin pilaantumista aiheuttaviksi, jos niiden yhteisvaikutus synnyttäisi pilaantumista. Yhteisvaikutuksen huomioon ottaminen olisi tärkeää esimerkiksi alueilla, joilla ympäristöä rasittaa taustakuormitus, kuten ilmaansaasteet, luontainen ravinnekuormitus vesistöissä tai melu.

Terveyshaitan käsite alakohdassa olisi sama kuin terveydensuojelulaissa. Terveyshaitalla tarkoitetaan terveydensuojelulain 1 §:n 2 momentissa ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveyshäiriötä sekä sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisuutta.

Terveyshaitaan kuuluu konkreettinen haitta sekä vaara tai riski terveyshaitan ilmeneemisestä. Terveyshaitana pidettäisiin esimerkiksi sairauden oiretta tai solun taikka elimen patologista muutosta, mutta myös riittävää riskiä tästä. Vaara kuvaa merkityksellistä riskiä terveyshaitan ilmenemiseen. Terveyshaitta voi ilmetä vasta pitkäaikaisen esi-merkiksi kemikaali- tai melualtistuksen jäl-

keen. Tällainen altistus katsotaan terveyshaitaksi, jos konkreettisen haitan ilmenemistä voidaan pitää todennäköisenä esimerkiksi epidemiologisten tutkimusten perusteella. Terveystieteiden vaaran käsitettä ei olisi tarpeen käyttää erikseen, koska terveyshaitta sisältää myös toiminnan järjestämisestä syntyvän terveyshaitan mahdollisuuden.

Pilaantuminen voisi b alakohdan mukaan ilmetä haittana luonnolle ja sen toiminnoille. Luonto tarkoittaisi säännöksessä elottoman ja elollisen luonnon muodostamaa kokonaisuutta. Luonnolle ja sen toiminnoille aiheutuva haitta ilmenee haitallisina vaikutuksina yksittäisille eliöille, populaatioille, ekosysteemille ja laajasti ottaen koko biosfäärille. Tällöin myös yläilmakehän otsonikerroksen ohentumista pidettäisiin laissa tarkoitettuna haittana luonnolle.

Luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista tarkoitettaisiin c alakohdassa esimerkiksi kalastuksen estyminen ja veden käytön estyminen sen laadun muutoksen vuoksi.

Pilaantuminen voisi d alakohdan mukaan ilmetä myös yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähenemisenä. Viihtyisyyttä tulkittaisiin säännöksessä yleisen edun kannalta. Säännöksessä tarkoitettu viihtyisyyden tai kulttuuriarvojen vähentymisen tulisi yleensä olla alueellisesti laajaa tai muutoin usean henkilön kannalta haitallista. Ympäristön yleisen viihtyisyyden vähentäminen päästöjen seurauksena voisi ilmetä esimerkiksi hajuna, meluna tai vesistön rehevöitymisestä. Haitan kohdistuessa kulttuuriarvoihin edellytettäisiin puolestaan, että kulttuuriarvoilla on erityistä arvoa. Kulttuuriarvojen vähentäminen voisi ilmetä esimerkiksi rakennusten tai muistomerkkien vaurioitumisena tai likaantumisenä ilman epäpuhtauksien vuoksi. Myös melu tai haju voisivat vähentää erityisiä kulttuuriarvoja.

Momentin e alakohdan mukaan seuraus voisi ilmetä ympäristön yleisen virkistyskäytön soveltuvuuden vähentymisenä. Ympäristön yleinen virkistyskäyttö voi estyä eri syistä, kuten rannan käyttö veden pilaantumisen vuoksi tai alueen käyttö melun tai hajun takia. Virkistyskäyttöön kuuluvat myös mahdollisuus marjojen ja sienten poimintaan tai riistaeläinten metsästykseen.

Pilaantumisenä pidettäisiin lisäksi f alakohdan mukaan erilaisia vahinkoja ja haittoja omaisuudelle. Vahinkona omaisuudelle pidettäisiin korroosiota, maalipintojen vaurioi-

tumista, metsän kasvatustappioita ja muita taloudellisia vahinkoja, kuten kiinteistön arvon alenemista. Myös haju- tai meluhaitta voi aiheuttaa vahinkoa toisen kiinteistölle ja sen käytölle. Vahingon lisäksi omaisuudelle, kuten vapaa-ajan käytössä olevan kiinteistön käytölle, voi aiheutua haittaa esimerkiksi jätevesipäästöstä. Tällöin haitta usein ilmenee toisella kiinteistöllä kuin mihin varsinaisen päästön seuraus, ympäristössä ilmenevä häiriö, kohdistuu. Haitta omaisuudelle voisi ilmetä omaisuuden käytön vaikeutumisena. Esimerkiksi kulku kiinteistölle jäätietä myöten voi vaikeutua jäähdytys- ja lauhdeveden lämpövaikutuksen vuoksi. Ympäristönsuojelulaissa määritelty pilaantumisen käsite ei silti ratkaisisi sitä, onko ympäristössä näkyvä menetys tai muutos korvattava ympäristövahinkona.

Myös muuta yleisen tai yksityisen edun loukkausta voitaisiin pitää g alakohdan mukaan pilaantumisen seurauksena, jos se voidaan rinnastaa momentin edellä mainittuihin seurauksiin. Säännös vastaisi voimassa olevaa vesilakia ja ilmansuojelulakia. Pilaantumisen määritelmässä ei mainittaisi erikseen voimassa olevassa vesilain 1 luvun 19 §:ssä tarkoitettua vesistön madaltumista. Jos madaltuminen ei aiheuttaisi pilaantumisen muita seurauksia, siitä voitaisiin kuitenkin katsoa aiheuttavan yksityisen tai yleisen edun loukkaamista. Pilaantumisen käsite ei supistuisi voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavana toimintana pidettäisiin laitoksen perustamista tai käyttämistä, alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä. Käsitteellä kuvattaisiin lähinnä luvanvaraista toimintaa, eikä määrittelyllä ole tarkoitus kaventaa lain soveltamisalaa. Lakia sovellettaisiin siten myös koneisiin, laitteisiin ja eräiltä osin ajoneuvoihin, vaikkei niiden käyttöä voitaisi säätää luvanvaraiseksi lain 28 §:n nojalla.

Toimintana pidettäisiin erilaista tuotanto-toimintaa ja laitoksen sekä rakennelman käyttämistä siten, että toiminnasta aiheutuisi päästöjä. Myös alueen käyttäminen voisi olla laissa tarkoitettua toimintaa. Esimerkiksi turpeen ottamisesta aiheutuvat pölyhaitat ja alueen kuivatusvesien johtaminen kuuluisivat alueen käyttöön. Alueen käyttöä voisi olla myös pysäköintialueen pitäminen.

Toiminnan järjestäminen rinnastuisi myös toimintaan. Toiminnan järjestämisenä pidet-

täisiin liikennealueiden pitämistä, kuten tieliikennealueen, rautatiealueiden, lentopaikkojen ja satamien pitämistä. Toiminnan järjestämisenä pidettäisiin myös viemäriverkon ylläpitämistä. Määritelmä vastaisi voimassa olevia ympäristönsuojelun lainsäädännön määrittelyjä. Se kattaisi myös IPPC-direktiivin 2 artiklan 3 kohdan laitoksen määritelmän.

IPPC-direktiivin tavoitteet edellyttävät lisäksi, että toiminnan ympäristövaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena. Direktiivin 2 artiklan 3 kohdan mukaan yhdeksi tekniiseksi kokonaisuudeksi tulee tulkita myös useampi toiminta, jos niitä harjoitetaan samassa paikassa ja jos ne vaikuttavat päästöihin ja pilaantumiseen. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavana toimintana pidettäisiin kokonaisuutta, jonka ympäristövaikutukset liittyvät toisiinsa, ja joilla on riittävä tekninen yhteys toisiinsa. Toimintakokonaisuuteen voisi eräissä tapauksissa kuulua laitosalueen ulkopuolella olevia toimintoja. Esimerkiksi sikalan lantala kuuluu karjasuojan muodostamaan kokonaisuuteen, vaikka lantala sijaitisi erillään sikalasta. Myös lannan levitysmahdollisuudet voitaisiin ottaa huomioon lupaharkinnassa, vaikka peltoviljely ei edellytä ympäristölupaa. Eriaisista toimintakokonaisuutta koskevista tulkinnoista on runsaasti oikeus- ja hallintokäytäntöä, mikä ohjaisi myös ympäristönsuojelulain tulkintaa.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta voisi toimintakokonaisuutena sisältää erillisiä yksiköitä, joista vastaavat eri toiminnanharjoittajat. Yhtenä toimintana pidettäisiin eri osatoimintoja, jotka muodostavat teknisesti ja tuotannollisesti riittävän kiinteän kokonaisuuden. Usean toiminnanharjoittajan yhteisesti harjoittama toiminta tulisi kuitenkin lupaharkinnassa eritellä riittävästi päätöksien valvontaa varten.

Terveyshaitta määriteltäisiin pykälän 1 momentin 3 kohdassa samalla tavoin kuin terveydensuojelulaissa.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ja 2 momentissa määriteltäisiin paras käyttökelpoinen tekniikka. Paras käyttökelpoinen tekniikka tarkoittaisi mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito- sekä käyttötapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähen-

tää sitä.

Pykälän 2 momentissa kuvattaisiin seikkoja, jotka kuuluvat parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmään. Tekniikalla tarkoitettaisiin tuotanto- ja puhdistusmenetelmien lisäksi näiden hallinta- ja seurantarjestelmiä, kuten prosessien ja päästöjen tarkkailulaitteita ja päästötietojen käsittelymenetelmiä. Tekniikkaan kuuluisivat myös kaikki ne toimintatavat, joilla laitos suunnitellaan ja rakennetaan ja joilla sitä käytetään ja pidetään yllä sekä joilla se poistetaan käytöstä. Tekniikka olisi käyttökelpoinen, jos se olisi otettavissa käyttöön yleisesti kyseisellä toimialalla. Käyttökelpoisuusvaatimus edellyttää menetelmiä, jotka on kehitetty sellaisessa mittakaavassa, että ne ovat käyttöön otettavissa teollisuuden alalla taloudellisesti ja teknisesti kannattavasti ottaen huomioon saatavat ympäristönsuojelun hyödyt. Käyttökelpoisuuteen kuuluu lisäksi, että tekniikkaa voidaan käyttää tai tuottaa Suomessa kohtuullisin ehdoin. Vaatimuksena paras tarkoitaisi menetelmää, jolla tehokkaimmin saavutetaan yleisesti korkea taso koko ympäristön suojelussa.

Euroopan yhteisön komissio seuraa parasta käyttökelpoista tekniikka. Myös lupaviranomaisten tulisi selvittää parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan perustuvia ratkaisuja. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin seikoista, jotka olisi otettava huomioon perustettaessa yleistä normia tai päätöstä parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukseen. Nämä vastaisivat IPPC-direktiivin liitteessä IV mainittuja seikkoja.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmä vastaisi IPPC-direktiivin 2 artiklan 11 kohtaa. Myös monissa muissa EY:n direktiiveissä on edellytetty päästöjen vähentämistä parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltamalla jo ennen IPPC-direktiiviä. Määritelmä vastaisi myös Itämeren suojelusopimuksen (Helsingin sopimus 1992) ja Koillis-Atlantin suojelusopimuksen (OSPAR-sopimus 1991) määritelmiä. Käsite on pääosin samansisältöinen voimassa olevassa ympäristönsuojelulainsäädännössä. Ympäristönsuojelulaissa parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmä perustuisi kuitenkin kokonaisvaltaiseen ympäristön hahmottamiseen.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa määriteltäisiin toiminnanharjoittajaksi tosiasiallisesti toiminnasta vastaavat. Määritelmä olisi eräiden EY:n direktiivien määritelmien mukainen, kuten IPPC-direktiivin 2 artiklan 12

kohdan määritelmä.

Säännöksessä määriteltäisiin vastuulliseksi toiminnanharjoittajaksi myös muu taho kuin nimellisesti toimintaa harjoittava. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vastuulliseksi voidaan katsoa myös se, joka käyttää tosiasiallista päättävävaltaa toiminnassa. Siten niin sanottua bulvaania käyttävä varsinainen toiminnanharjoittaja ei vapaudu vahingonkorvausvastuustaan.

Säännöksen tarkoituksena on, ettei pelkällä yhtiöoikeudellisella järjestelyllä eriytettyä toimintaa pidettäisi itsenäisenä toimintana toiminnanharjoittajaa määriteltäessä. Esimerkiksi teollisuuslaitoksen jäteveden puhdistamon toiminnan eriyttäminen tuotantotoimintaa harjoittavasta yhtiöstä ei välttämättä merkitsisi, että jätevesipäästöistä vastaisi yksin puhdistamoyhtiö. Keskeistä olisi, kuka tai mikä taho ohjaa toiminnan toteuttamista käytännössä. Toiminnanharjoittajaksi ei kuitenkaan katsottaisi sellaisenaan esimerkiksi rahoittajaa. Säännöksessä tarkoitetun määrittämisvallan tulisi olla välitöntä ja erillisillä toiminnanharjoittajilla tulisi olla tekninen tai muunlainen tuotannollinen yhteys toistensa toimintaan. Esimerkiksi öljy-yhtiö, joka myy polttonesteitä ja tuotteita edelleen myytäväksi itsenäisille yrittäjille, ei olisi sellaisenaan toiminnanharjoittaja. Jos yhtiö edellyttää käytettäväksi teknisiä laitteita ja järjestelyjä, joihin yrittäjällä ei olisi oikeutta vaikuttaa, öljy-yhtiö voisi rinnastua toiminnanharjoittajaan.

Vesistön ja pohjaveden käsitteet määriteltäisiin 6 ja 7 kohdassa siten, että ne vastavat vesilain määritelmiä.

4 §. *Yleiset periaatteet.* Laissa eroteltaisiin toisistaan periaatteet ja velvollisuudet. Periaatteet ohjaisivat alemmanasteista normintantoa. Lain nojalla annettavien säädösten tulisi olla periaatteiden mukaisia ja ne konkretisoisivat periaatteita. Lisäksi yksittäisissä soveltamistilanteissa niitä tulkittaisiin periaatteiden suuntaisesti. Periaatteita ei täytäntönpantaisi sellaisenaan valvonnassa, eikä niiden rikkomiseen liittyisi sanktiouhkaa.

Periaatteet olisivat peruslähdekohtia pilaantumisen ehkäisemiseksi. Periaatteen noudattaminen ei kuitenkaan olisi sellaisenaan esimerkiksi luvan myöntämisen itsenäinen edellytys. Luvanvaraisen toiminnan sääntelyn kannalta periaatteet olisivat osin vastavassa asemassa kuin IPPC-direktiivin 3 ar-

tiklassa tarkoitetut toiminnan harjoittamisen perusvelvollisuuksien yleiset periaatteet.

Periaatteet vastaisivat sisällöllisesti yleisiä kansainvälisesti hyväksyttyjä ympäristönsuojelun periaatteita. Ennaltaehkäisyn periaate (principle of prevention), lähdeperiaate (source principle) ja aiheuttamisperiaate (polluter pays principle), on johdettavissa muun muassa Rooman sopimuksen 130 r (2) artiklasta.

Periaatteet olisivat läheisessä yhteydessä toisiinsa. Esimerkiksi parhaan käytökel-poisien tekniikan periaate liittyy läheisesti ennaltaehkäisyyn, huolellisuusperiaatteeseen tai varovaisuusperiaatteeseen (precautionary principle), koska ympäristön kannalta paras tekniikka on voitava vaatia, vaikka toiminnan vaikutuksia ei tunnettaisi vielä riittävän tarkasti. Ennaltaehkäisyn periaatteeseen voitaisiin sisällyttää puolestaan lähdeperiaate, jonka mukaan haitat tulee ehkäistä ensisijaisesti siellä, missä päästöt syntyvät. Myös aiheuttamisperiaate konkretisoituisi käytännössä yhdessä ennaltaehkäisyn periaatteen kanssa. Selvilläölovelvollisuus olisi samoin eräs huolellisuusperiaatteen osa ja aiheuttamisperiaatteen elementti.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa kuvattaisiin ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteet. Niiden mukaisesti ympäristölle haittaa aiheuttavaan toimintaan ryhtyvän on ennalta huolehdittava haitallisten seurausten ehkäisemisestä. Periaatteilla pyritään myös ympäristönsuojelutoimien tehokkuuteen. Ennaltaehkäisy on yleensä taloudellisesti järkevin ratkaisu, koska haittojen korjaaminen jälkikäteen on erittäin vaikeaa ja kallista. Haittojen minimoinnin eräänä il-mauksena on vaihtoehtoisten ympäristöratkaisujen olemassaolon selvittäminen. Jos vaihtoehtoinen ratkaisu osoittautuu toteuttamiskelpoiseksi ja vähiten ympäristöhaittaa aiheuttavaksi, eikä se johda kohtuuttomiin kustannuksiin, tulee muiden edellytysten huomioon ottamisen jälkeen valita ympäristön kannalta paras vaihtoehto.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa kuvattaisiin varovaisuusperiaate ja huolellisuusperiaate. Varovaisuusperiaate merkitsee päätöksentekotilanteissa epävarmuuteen liittyvien tekijöiden erityistä huomioonottamista. Pilaantuminen tulee mahdollisuuksien mukaan ehkäistä jo ennen kuin ehdottoman varmasti on todistettu tiettyjen toimintojen ja ympäristöhaittojen syy-yhteyttä. Ympäristövaikutuksia koskevien tietojen puuttuminen tulisi

ottaa huomioon lupaharkinnassa.

Huolellisuusperiaate edellyttää ennalta ehkäisyn ja haittojen minimoinnin ohella toiminnan harjoittamista siten, että siinä otetaan ympäristönsuojelu jatkuvasti huomioon. Huolellisuusperiaate velvoittaisi seuraamaan käytetyn teknisen menetelmän kehittymistä ja menetelmien parantamismahdollisuuksia. Periaate vaikuttaisi erityisesti yleisten normien antamiseen, mutta se voisi tulla sovellettavaksi myös harkintaa ohjaavana periaatteena ennakko- ja jälkivalvontamenettelyissä.

Varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteet ovat myös osa riskien hallintaa, jolla tarkoitetaan varautumista toiminnan aiheuttamiin ympäristöhaittoihin onnettomuustilanteessa tai normaalitoiminnassa. Riskien hallinta sisältyy myös muuhun ympäristönsuojelulainsäädäntöön, kuten kemikaalilakiin. Kemikaalilain mukainen riskinarviointi liittyy lähinnä laitosalueen sisäisten riskien hallintaan ja yksittäisten laitteiden teknisen tason varmistamiseen. Toiminnan sijoittuminen harkittaisiin ympäristönsuojelulain säännösten nojalla kokonaisvaltaisemmin kuin kemikaalilain nojalla. Vaatimus ympäristöriskien huomioon ottamisesta ympäristöluvassa perustuu IPPC-direktiivin 9 artiklaan.

Huolellisuusperiaate sisältyy useisiin Suomen ympäristönsuojelulakeihin, erityisesti luvan myöntämissääntöksiin, kuten vesilaisissa. Toisaalta periaate on ilmennyt usein yleisenä velvollisuutena estää haittoja, kuten ilmansuojelu- ja meluntorjuntalaissa.

Parasta käyttökelpoisista tekniikkaa pidettäisiin pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan periaatteena, joka korostaisi yleistä lähestymistapaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan järjestämisessä. Lisäksi se vaikuttaisi myös luvan myöntämisessä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan pidettäisiin periaatteena myös ympäristön kannalta parasta käytäntöä (Best Environmental Practice, BEP). Periaatteella tarkoitettaisiin toimia, joilla voidaan tehokkaasti estää ympäristön pilaantumista ja jotka eivät liittyisi parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Periaate on kirjattu erityisesti Itämeren suojelusopimukseen ja Koillis-Atlantin suojelusopimukseen. Periaate sisältyy eri tavoin jo voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate on tarkoitettu huomioon otettavaksi erityisesti hajapäästöjä aiheuttavien toimintojen sääntelyssä kun taas parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaate liittyisi teollisuus-

den pistekuormituksen hallintaan. Ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate liittyy toiminnan kokonaisuuden hallintaan, kuten työmenetelmiin ja työn suunnitteluun. Ympäristön kannalta parhaaseen käytäntöön kuuluu lisäksi, että raaka-aineiden valinnassa kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin, energiaa sekä raaka- ja polttoaineita käytetään mahdollisimman tehokkaasti, vältetään käyttämästä vaarallisia ja haitallisia aineita, tuotetaan mahdollisimman vähän jätteitä, etenkin ongelmajätteitä, ja otetaan huomioon jätteiden ympäristövaikutukset sekä tuotteista syntyvien jätteiden käsittely ja hyödyntäminen.

Periaatetta sovellettaessa otettaisiin huomioon kustannustehokkuus, eri toimien yhdistelmien taloudellinen toteuttamiskelpoisuus ja käytännön mahdollisuudet toisenlaisten toimintatapojen valintaan, kuten esimerkiksi mahdollisuudet käyttää toista raaka-ainetta. Parhaan käytännön tärkeä kriteeri olisi myös, että menettely on todettu käytännössä toimivaksi ratkaisuksi.

Parhaan käytännön periaate vaikuttaisi erityisesti ympäristönsuojelulain nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin ja kuntien ympäristönsuojelumääräyksiin. Periaate voisi tulla huomioon otetuksi esimerkiksi meluntorjunnassa siten, että kunta voisi perustella ympäristönsuojelumääräykseen otettavaa rakentamisen työtapojen sääntelyä ympäristön kannalta parhaalla käytännöllä. Yksittäistapauksissa lain ennakkovalvontamenettelyissä periaate otettaisiin huomioon kuitenkin ainoastaan tulkintaelementtinä muiden periaatteiden tapaan.

Pykälän 2 momentissa määriteltävä aiheuttamisperiaate on ympäristönsuojelulainsäädännön yleinen peruslähtökohta. Periaate määrittää, missä laajuudessa aiheuttaja on vastuussa toimintansa ympäristövaikutuksistaan. Se korostaa ennaltaehkäisyä, ja se koskee kaikkia pilaantumisen aiheuttajia. Periaate liittyy myös taloudellisen vastuun kohdentamiseen, mutta korvausvelvollisuuteen ja sen jakautumiseen vaikuttavat myös muut säädökset. Aiheuttamisperiaate muotoutui jo 1970-luvun alussa OECD:n ympäristötaloutta koskeissa suosituksissa ja se on ollut EY:n yhteisön ympäristönsuojelupolitiikan keskeinen elementti ja sisältyy jo olemassa olevaan lainsäädäntöön.

Momentissa tarkoitettu aiheuttamisperiaate koskisi vain ympäristön pilaantumisen vaa-

raa aiheuttavia toimintoja ja sitä sovellettaisiin näihin toimintoihin siinä laajuudessa kuin toimintoja tarkasteltaisiin lain mukaisessa menettelyssä. Säännös ei estäisi toimintojen taloudellista tukemista jonkin muun säännösten nojalla.

5 §. *Yleiset velvollisuudet.* Pykälässä säädettaisiin selvilläolola ja jäteasioita koskevista yleisistä velvollisuuksista.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajan selvilläolovelvollisuudesta säädetään useissa voimassa olevissa laeissa, kuten ilmansuojelulaissa ja meluntorjuntalaissa. Lisäksi YVA-lakiin sisältyy yleinen selvilläolovelvollisuus myös silloin, kun hankkeeseen ei sovellettaisi lain tarkoittamaa arviointimenettelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan toiminnan harjoittajan tulisi tuntea toimintansa ympäristövaikutukset, riskit sekä ympäristövaikutusten vähentämismahdollisuudet. Lain mukainen selvilläolovelvollisuus olisi laaja ja se koskisi kaikkia toiminnanharjoittajia riippumatta lain ennakkovalvonnan laajuudesta. Velvollisuuden laajuus ratkaistaisiin yksittäistapauksittain ja laajuus suhteutettaisiin esimerkiksi toiminnan vaikutusalueen maankäyttömuotoon. Maankäyttömuotoa muutettaessa kaavoittajan ja alueelle rakentavan tulisi selvittää, että sijoituspaikka täyttää terveellisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset. Jos toiminnasta aiheutuisi haittoja tai niitä voitaisiin perustellusta syystä epäillä aiheutuvan, voitaisiin toiminnanharjoittaja velvoittaa selvittämään toimintansa ympäristövaikutuksia lain 84 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla. Käytännössä selvilläolovelvollisuus merkitsisi esimerkiksi ympäristön tilan seuranta ja erilaisia mittausvelvoitteita.

Pykälän 2 momentin mukaan lain soveltamisessa jätettäisiin noudatettaisiin lisäksi yleisiä jätelain 4 ja 6 §:ssä säädettyjä velvollisuuksia.

6 §. *Sijoituspaikan valinta.* Pykälän 1 momentin mukaan kaikki ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot tulisi mahdollisuuksien mukaan sijoittaa siten, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä. Säännös olisi lähtökohta kaikkien pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen sijoittumisissa. Sijoittumispaikkaa koskevaan harkintaan rinnastuisi esimerkiksi jäteveden johtamisessa purkukohdan valinta.

Momentin mukaan haittojen syntymisen ehkäisyssä on tärkeää toiminnan oikea sijoittuminen. Toiminnan sijoittaminen ja muut

toiminnan haitallisten vaikutusten ehkäisytoimet muodostaisivat kokonaisuuden. Pykälän 1 momentin perussääntöä arvioitaisiin ottaen huomioon 2 momentissa mainitut seikat.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan sijoittumisen sopivuuden arvioinnissa lähtökohtana olisi toiminnan luonne. Esimerkiksi sikalan hajuhaittojen ehkäisyssä käytettävien teknisten torjuntatoimien merkitys voi olla varsin rajoitettua verrattuna toiminnan sijoittamisen merkitykseen. Suuren energiatuotantolaitoksen sijoittumISRatkaisu saattaa puolestaan olla haittojen ehkäisyyn kannalta toissijainen verrattuna käytettäviin teknisiin puhdistusmenetelmiin. Toiminnan laatu tulisi myös suhteuttaa alueen luonnonolosuhteisiin sekä muihin vaikutusalueella sijaitseviin toimintoihin. Säännöksessä todettaisiin tämän vuoksi, että toiminnasta aiheutuva pilaantumisen todennäköisyys vaikuttaisi sijoitusharkintaan. Sijoituspaikan hyväksyttävyyteen vaikuttaisi mahdollinen toimintaan liittyvä onnettomuusriski. Esimerkiksi polttonesteiden jakeluasemaan voi liittyä erityinen riski, jos se sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan tulisi ottaa huomioon myös alueen käyttötarkoitus. Alueen käyttömuoto kuvaisi sen herkkyyttä erilaisille ympäristövaikutuksille. Herkkiä alueiden käyttömuotoja ovat erityisesti asuin-, suojelu-, virkistys- ja palvelualueet. Tulevien käyttömuotojen ennakointi perustuisi lähinnä kaavoitukseen. Oikeusvaikutteisilla kaavoilla tarkoitettaisiin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia asema- tai yleiskaavoja. Myös kaavamääräykset vaikuttaisivat sijoittumisen sopivuuden arviointiin.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa harkintaan vaikuttavana seikkana pidettäisiin myös muiden mahdollisten sijoittumispaikkojen olemassaoloa. Säännöksellä tarkoitettaisiin erityisesti vaihtoehtoisia sijoittumiskohtia samalla kiinteistöllä. Vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen tulisi sijaita kuitenkin niin lähellä ajateltua sijoittumispaikkaa, ettei tästä aiheutuisi toimintaa suunnittelevalle kokonaan uutta hanketta.

Lain 42 §:n mukaan lupaharkinnassa vaihtoehtoisten sijoitusmahdollisuuksien huomioon ottaminen tarkoittaisi, että toiminta voitaisiin edellyttää sijoitettavaksi muuhun kohtaan kuin toiminnanharjoittaja on esittänyt. Muiden sijoituspaikkojen olemassaolo saataisi yhdessä muiden tekijöiden kanssa estää

luvan myöntämisen, jos sijoittumispaikan valinnalla voitaisiin kustannustehokkaimmalla tavalla estää ympäristöhaittojen syntyä, eikä kokonaan toisen paikan valinnalle olisi esteitä. Vaihtoehtoinen sijoittumispaikka tulisi olla ensisijaisesti toiminnanharjoittajan hallussa. Muita sijoittumispaikkoja tarkasteltaessa tulisi kiinnittää huomiota toiminnanharjoittajan mahdollisuuksiin saada ne haltuunsa esimerkiksi lunastamalla.

7 §. *Maaperän pilaamiskielto.* Pykälässä tarkoitettu maaperän pilaamiskielto vastaisi nykyistä jätelain maaperän saastuttamiskieltoa. Saastumisen käsitteestä luovuttaisiin, ja laissa käytettäisiin johdonmukaisesti pilaantumisen käsitettä.

Pilaantumista aiheuttavana toimenä pidettäisiin paitsi varsinaista konkreettista pilaantumista aiheuttavaa päästämistä myös aineen tai jätteen jättämistä maahan. Aine tai jäte voisi olla myös esimerkiksi astiassa, jolloin sen säilytys saattaisi aiheuttaa ilmeisen vaaran aineen pääsemisestä maaperään. Tilanetta kokonaisuudessaan voidaan pitää pilaantumisen vaaraa aiheuttavana. Jos pilaantumisen vaara olisi ilmeinen, aineen tai jätteen varastointi voitaisiin kieltää maaperän pilaantumiskiellon vastaisena. Tällöin pykälää tulisi tulkita yhdessä 4 §:n kanssa ennaltaehkäisy- ja haittojen minimoinnin periaatteen suuntaisesti.

Maaperän pilaamiskiellolla estettäisiin haitallisia seurauksia, jotka aiheutuvat maaperään jätetystä tai päästetystä aineesta. Haitallisuus voisi ilmetä maaperän laadun huonontumisena ja suoranaisena tai epäsuorana vaarana taikka haittana terveydelle tai ympäristölle.

Pilaamiskiellolla turvattaisiin myös maaperän käyttömahdollisuuksien säilymistä. Pilaantuminen voisi ilmetä yleisen tai yksityisen edun loukkauksena, jolloin tulisi kiinnittää huomiota eri alueenkäyttäjien olosuhteisiin ja maan käyttömuotoihin. Maaperän laadun huonontuminen voisi ilmetä viihtyisyyden vähentymisenä, kuten hajuhahtana tai likaantumisenä. Maaperän pilaantumisen arvioinnissa otetaan huomioon alueen käyttömuoto. Tällöin esimerkiksi teollisuusalueen varastokentän maaperältä ei edellytettäisi vastaavaa puhtautta kuin asuinalueiden maaperältä.

Pilaamiskielto olisi voimassa myönnetystä ympäristöluvasta huolimatta. Toimintaan myönnetty lupa ei siten antaisi oikeutta kiellon vastaiseen menettelyyn, vaikka viran-

omainen ei olisikaan erikseen kieltänyt maaperän pilaantumista tai lupapäätöksen noudattaminen käytännössä johtaisi maaperän pilaantumiseen. Toiminnanharjoittaja voitaisiin pilaantumisen ilmetessä velvoittaa lain 12 luvun nojalla puhdistamaan pilaantunut alue. Toiminta voitaisiin myös keskeyttää tai kieltää. Valvontaviranomaisen ei tarvitse käynnistää menettelyä lupapäätöksen muuttamiseksi, koska yleisen kiellon vastainen menettely voidaan kieltää heti.

8 §. *Pohjaveden pilaamiskielto.* Pykälässä tarkoitettu pohjaveden pilaamiskieltoisäännös vastaisi vesilain 1 luvun 22 §:ää. Pohjaveden pilaamiskielto sisältää nykyiselläänkin vaaran aiheuttamisen kiellon, eikä pilaamiskiellon vastaiselta toiminnalta edellytettäisi jatkossakaan konkreettisen pilaantumisen aiheutumista. Säännös liittyisi käytännössä läheisesti maaperän pilaantumisen sääntelyyn.

Pohjavesien pilaamiskiellon valvonta jatkautuisi ympäristönsuojelulain ja vesilain kesken. Vesilain 1 luvun 18 §:n pohjaveden muuttamiskiellon soveltamisalaan kuuluisivat pohjaveden laadullinen ja määrällinen muutos, joka johtuu muusta kuin ympäristönsuojelulaissa tarkoitetusta päästöstä aiheutuvasta pilaantumisesta. Pilaantuminen voi syntyä myös esimerkiksi soranoton yhteydessä pohjaveden pinnanvaihteluiden ja virtausolosuhteiden muuttumisen vuoksi. Vesilain 9 luvun 8 §:ssä säädettäisiin erityisesti luvan myöntämisen esteestä. Ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto vaikuttaisi myös muiden säädösten mukaisessa päätöksenteossa, kuten päätettäessä maa-aineslain nojalla ottoluvasta.

Pykälän 2 momentin mukaan kiellettynä pohjaveden pilaamisena pidettäisiin voimassa olevan vesilain 1 luvun 22 a §:n tavoin myös asetuksessa säädettyjen, eräiden yleisesti vaarallisten aineiden ja yhdisteiden päästämistä pohjaveteen tai sellaista menettelyä, joka voi johtaa aineiden pääsyyn pohjaveteen. Yleinen kielto johtaa eräitä aineita maaperään olisi tällöin varsinaista pilaamiskieltoa ankarampi, koska pohjaveden pilaantumisen todellisesta vaarasta ei näissä tapauksissa tarvitsisi esittää selvitystä. Asetus voisi kuitenkin koskea vain asianomaisessa EY:n direktiivissä tarkoitettuja toimenpiteitä.

9 §. *Merta koskevat erityiset kiellot.* Pykälä vastaisi nykyisiä vesilain 1 luvun 18 a §:n ja 20 c §:n säännöksiä. Sen 1 ja 2 momentin

mukaan eräästä merta yleisesti pilaavat toimet olisivat kokonaan kiellettyjä. Tällaisia toimenpiteitä olisivat avomeriyksikön tai vastaavan upottaminen aluevesirajan sisäpuolelle ja jätteiden dumpkaus siten, että siitä aiheutuisi merensuojelulaissa tarkoitettua meren pilaantumista. Avomeriyksikkö on määritelty merensuojelulaissa.

Pykälän 3 momentin mukaan ehdotonta kieltoa ei sovellettaisi lumenkaatopaikkoihin tai vastaavaan lumen kaatamiseen mereen. Koska tällainen toiminta voi aiheuttaa roskaantumista tai paikallista vesien pilaantumista, voitaisiin toimintaan edellyttää ympäristölupaa vesistön pilaantumisen vuoksi lain 28 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella tai soveltaa jätelain 19 §:n mukaista roskaamis-kieltoa.

Ruoppausmassan sijoittamisesta ja läjittämistä säädetäisiin edelleen vesilaissa. Ruoppaukseen liittyvä läjittäminen mainittaisiin pykälässä erityisenä poikkeuksena, jottei sitä toimintana rinnastettaisi dumpkaukseen.

2 luku. Asetukset ja määräykset

10 §. *Yleiset perusteet.* Valtioneuvoston asetukset olisivat lain keskeinen sääntelykeino. Pykälä sisältäisi yleiset periaatteet asetusten antamiseen.

Valtioneuvoston toimivaltuudet kattaisivat nykyisin eri ympäristönsuojelulaeissa olevat toimivaltuudet yleisten normien antamiseen. Valtioneuvoston asetuksenantovaltaa ei olisi kuitenkaan sidottu yleisesti esimerkiksi yksilöityjen Euroopan yhteisön direktiivien täytäntöönpanoon.

Ympäristöelementtikohtaisista valtuutus-säännöksistä luovuttaisiin. Käytännössä kuitenkin ympäristön laatuunormeja jouduttaisiin antamaan edelleen elementtikohtaisesti sekä päästönormeja annettaisiin erikseen ilmapäästöille, vesipäästöille, melupäästöille ja jätteille. Huomattava osa EY:n ympäristönsuojelun sääntelystä tullee säilymään pitkään sektorikohtaisena.

Ympäristönsuojelulain nojalla annettavat valtioneuvoston asetukset voitaisiin antaa alueellisesti rajattuina. Säännösten sisältö voisi tällöin vaihdella eri puolilla Suomea noudattaen lähinnä alueellisia hallinnollisia rajoja. Säännökset voisivat lisäksi olla erilaisia teollisuuden eri toimialoilla.

Pykälän 1 momentin mukaan asetuksia voitaisiin antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Samassa

asetuksessa voitaisiin antaa sitovia ja ohjeellisia säännöksiä. Sitovia säännöksiä on noudatettava sellaisenaan, mutta ohjeelliset säännökset tulee ottaa huomioon sovellettaessa lain joustavia säännöksiä esimerkiksi lupaharkinnassa. Valtioneuvoston yleisistunnossa annettavia ohjeellisia asetuksia voisivat olla erityisesti ympäristön laatu tasoa kuvaavat ohjearvot, joilla on ollut esimerkiksi ilmansuojelussa ja meluntorjunnassa varsin tärkeä merkitys.

Pykälän 2 momentin mukaan asetuksia annettaessa olisi otettava huomioon lain 4 §:ssä säädettyt yleiset periaatteet ja 5 §:ssä säädetty velvollisuudet sekä soveltuvin osin 6 §:ssä säädetty ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan sijoittumista koskevat yleiset vaatimukset.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen asetusten antamista asianomaisille viranomaisille ja eri etutahoille varattaisiin tilaisuus lausua käsityksensä niistä. Säännös vastaisi hyvän säädösvalmistelun periaatteita. Samalla korostettaisiin valmistelun avoimuutta. Viranomaisia olisivat eri ministeriöt sekä asian- tuntijaviranomaiset. Säännöksessä tarkoitettuja tahoja olisivat lähinnä erilaiset etujärjestöt, joiden jäsenistön toimintaan asetus voisi vaikuttaa tai joiden asemaan tai ajamaan etuun säänneltävä toiminta olennaisesti voisi vaikuttaa.

11 §. *Ympäristön laatu ja päästöt.* Pykälän 1 kohdan mukaiset asetukset ympäristön laadusta voisivat koskea muun muassa ilmanlaatua, eri toimintojen aiheuttamia melutasoja ja vesille asetettavia yleisiä laatuarvoja. Vastaavan sisältöinen valtuutussäännös on voimassa olevassa ilmansuojelulaissa, meluntorjuntalaissa ja vesilaissa. Laatuarvot perustuvat tyypillisesti minimidirektiiveihin. Esimerkiksi valmisteilla olevissa ilmansuojelun tytärdirektiiveissä epäpuhtauksille määritettäisiin raja-arvoja. Ohjearvojen antaminen jäisi jäsenvaltioiden omaan harkintaan.

Laatua koskevat asetukset voisivat olla numeerisesti ilmoitettuja raja- tai ohjearvoja tai sanallisesti määriteltyjä tavoitteita. Ympäristön laatu-tason kuvaus on usein varsin kiinteästi sidoksissa laatuarvon valvontaan. Tällöin on perusteltua antaa samalla asetuksessa myös mittaustapaa ja tarkkailua koskevat säännökset. Säännöksiä voitaisiin antaa myös vesistövaikutusten tarkkailua koskevista yleisistä periaatteista. Ohjeet tarkkailun yleisestä järjestämisestä voitaisiin antaa myös ympäristöministeriön asetuksessa.

Ympäristön laatua koskevilla valtioneuvoston asetuksilla voitaisiin asettaa raja-arvoja, ohjearvoja, tavoitearvoja, kynnysarvoja ja erilaisia vertailuarvoja. Raja-arvot olisivat sitovia normeja, joiden ylittäminen olisi kielletty. Lupaharkinnassa raja-arvojen ylittymistä voidaan käyttää ehdottomana luvan myöntämisen esteenä tai lupamääräyksiä päästöjä mitoitettaessa. Ilmansuojelulain nojalla on annettu raja-arvot ja kynnysarvot eräille epäpuhtauksille. Vesien laatua koskevat raja-arvot liittyvät yleensä vesien käyttötarkoitukseen.

Ohjearvot olisivat luonnontieteelliseen tai epidemiologiseen tietoon perustuvia laatu-arvoja, joiden ylittäminen on todettu haitalliseksi väestön terveydelle tai luonnolle. Ohje-arvoja käytettäisiin ympäristönsuojelulain ja muiden säädösten mukaisessa suunnittelussa ja myös lain ennakovalvonnassa päästöjen mitoitusperusteena. Ohje-arvoja on annettu ilman epäpuhtauksille ja melutasoille.

Tavoitearvot olisivat pitkän aikavälin tavoitteita, joiden saavuttaminen estäisi esimerkiksi kriittisen kuormituksen ylittymisen. Tavoitearvoja on annettu ilman epäpuhtauksille ja laskeumalle.

Kynnysarvot olisivat laatu-arvoja, joiden ylittymisestä aiheutuu välitön toimintavollisuus viranomaiselle, kuten tiedottamistai seurantavollisuus. Kynnysarvoja on annettu alaimakehän otsonipitoisuuksille.

Pykälän 2 kohdan mukaiset asetukset koskisivat erilaisia päästöarvoja sekä päästöjen rajoittamista. Päästöarvojen lisäksi olisi mahdollista antaa säännöksiä, jotka määriteltäisiin sanallisesti ja tavoitteellisesti. Vastaavia valtuutussäännöksiä on ilmansuojelulaissa, meluntorjuntalaissa sekä vesilaissa.

Yleensä mittausmenetelmiä koskevat säännökset tulisi antaa samalla päästömääräysten kanssa. Jos päästöarvo ilmoitetaan tilastollisesti, käytettävästä menetelmästä tulee säätää samalla.

Päästöarvot ilmoitettaisiin sitovina tai ohjeellisina. Ohje-arvoja voitaisiin käyttää esimerkiksi määriteltäessä eräänlaisia parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen mukaisia päästöarvoja eri toimintoille.

Päästöarvona voitaisiin esittää aineiden pitoisuuksia päästöissä, ominaiskuormitusarvoja tai prosentuaalisesti ilmaistuja puhdistustehovaatimuksia. Tällaisia päästömääräyksiä on annettu eri toimintojen ilmapäästöille ja eri yhdisteiden johtamisesta tai päästämi-

sestä vesiin annetuilla valtioneuvoston päätöksillä. Päästörajotuksista, joihin sisältyy laitteille tai niiden käyttämiselle asetettuja rajoituksia, on säädetty ilman suojelemiseksi esimerkiksi yhdyskuntajätteitä polttavien laitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ja eri päätöksissä jäteveden puhdistuslaitteiden ja näiden laitteiden tasosta. Päästöarvoja voitaisiin antaa myös vertailuarvoina. Vertailuarvojen perusteella pyritäisiin varmistamaan esimerkiksi jonkin teknisen ratkaisun toimivuus, mutta arvoja ei käytettäisi suoranaisina päästörajoina. Vertailuarvoja on annettu ilmansuojelulain nojalla haihtuvien hiilivetyjen päästöjen estämiseksi.

Eri ympäristöelementteihin kohdistuvien päästöarvojen käytännön ohjausvaikutus vaihtelee Suomessa. Erityisesti vesipäästöjä koskevia raja-arvoja on pidetty lähinnä vähimmäisvaatimuksina. Päästöarvot ovat perustuneet jo lähtökohdiltaan vanhentuneisiin EY:n direktiivien raja-arvoihin. Sen sijaan ilmapäästöjen raja-arvoja on Suomessa pidetty lähtökohtaisesti samanaikaisesti vähimmäis- ja enimmäisarvoina.

Päästöjen rajoittamiseen liittyen yleisiä säännöksiä voitaisiin antaa myös päästörajojen valvonnasta. Tällaiset säännökset voisivat koskea esimerkiksi päästöjen mittausmenetelmiä ja raportointia.

Pykälän 3 kohdan mukaan voitaisiin kieltää eräät erityisen vaarallisten aineiden päästöt. Vastaava valtuutussäännös päästöistä ympäristöön on ilmansuojelulaissa ja vesilaissa. Päästöjen kieltämisestä viemäriin vastaava valtuutussäännös on vesilaissa. Asetus koskisi ainoastaan sellaisia päästöjä, jotka voidaan osoittaa vaaralliseksi, kuten toksisia aineita, karsinogeeniä ja mutageeneja. Päästöarvoja on annettu ilmapäästöille ja vesipäästöille.

Pykälän 4 kohdan mukaan voitaisiin kieltää melun aiheuttaminen tiettyinä aikoina tai edellyttää vastaavaa melun rajoittamista. Vastaava säännös on meluntorjuntalaissa.

Pykälän 5 kohdan mukaan voitaisiin antaa asetuksia lietepäästöistä ja lietteen sijoittamisesta. Terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita sisältävän lietteen ympäristöön päättäminen voitaisiin myös kieltää. Valtuutussäännös koskisi erityisesti puhdistamolietteen päästämistä vesistöön tai sen käyttämistä maataloudessa. Vastaava valtuutussäännös on vesilaissa, jonka nojalla on annettu päästökieltoja. Säännöksessä tarkoitettaisiin liet-

teellä myös sakokaivolietettä sekä karjan lietelantaa. Sen sijaan esimerkiksi jätevesien umpisäiliön tai eläinsuojan virtsakaivon jätettä pidettäisiin lähinnä jätevetenä, jonka päästämisestä ympäristöön voitaisiin säätää pykälän 2 kohdan nojalla.

Pykälän 6 kohdan mukaan annettaisiin asetuksia maataloudesta peräisin olevien nitraattien päästämisestä vesiin. Säännös on tarpeen EY:n nitraattidirektiivin mahdollisten muutosten täytäntöönpanemiseksi. Lisäksi valtioneuvosto voisi antaa asetuksia muista maatalouden vesiensuojelutoimista. Asetus koskisi maataloudessa noudatettavia hyviä tuotantotapoja, viljelymenetelmiä, karjatalouden lannankäsittelyä ja vastaavia toimia. Asetuksissa voitaisiin antaa yleiset vähimmäisvaatimukset vesiensuojelutoimille. Vesiensuojelutoimien yksityiskohtaisia määräyksiä laadittaessa tulee ottaa huomioon maatalouden ympäristötukijärjestelmä ja kuinka sen avulla voidaan edistää ympäristönsuojelua vapaaehtoisin toimin.

12 §. *Eräät toiminnot.* Pykälässä koskisi asetuksenantovaltuuksia eräiden toimintojen ympäristönsuojeluvuatuksista. Pykälässä tarkoitettujen toimintojen sääntely voisi perustua myös 11 §:n nojalla annettuun asetukseen, mutta 12 §:ssä olisi eräitä toimintoja koskevia tarkempia valtuuksia.

Pykälän 1 kohdassa tarkoitettut toiminnot olisivat osittain hajapäästöluonteisia. Osa mainituista toiminnoista olisi ympäristöluvanvaraisia, mutta tällaisia toimintoja ei voida kaikilta osin säännellä luvalla.

Asetukset koskisivat lähinnä päästöjen esittämistä laitteilla tai muilla teknisillä toimilla, koska päästöarvojen määrittely tällaisille toiminnoille on vaikeaa. Asetukset voisivat koskea myös toiminnan sijoittumisen ympäristönsuojeluvuatuksia, kuten etäisyysvaatimuksia lähimpään toiminnan häiritseväksi kokevaan kohteeseen tai teknisiä sijoittumisedellytyksiä pohjavesialueilla. Esimerkiksi vanhoja lääkintöhallituksen antamia, turkistarhoja koskevia etäisyysohjeita on jo nykyisellään käytetty lupakäytännössä ohjeellisesti.

Pykälän 2 kohta koskisi eräitä toimintoja, kuten kivenmurskausta, asfalttiasemia, polttonesteiden jakeluasemia ja teholtaan alle 10 megawatin energialaitoksia, jotka on usein teknisesti pitkälle yhdenmukaistettuja. Lisäksi säännös koskisi näihin rinnastettavia toimintoja, joiden ympäristönsuojelutoimet ovat yleensä toteutettu teknisesti samankaltaises-

ti. Pykälän 1 kohdan tapaan asetukset voisivat koskea menetelmiä, laitteita, rakennuksia ja rakennelmia sekä sijoittumista. Asetuksella voitaisiin korvata vakiintuneesti käytettäviä lupamääräyksiä. Luvalla varmistetaan käytännössä ennen muuta toiminnan sijoittumisen hyväksyttävyys naapuruussuhteiden ja pohjavesien suojelun kannalta.

Pykälän 3 kohdan mukaan valtioneuvosto voisi antaa asetuksia haihtuvien hiilivetyjen päästöjen vähentämisestä. Asetukset annettaisiin toimialakohtaisesti tai toiminnoittain, joilla tarkoitettaisiin lähinnä EY:n haihtuvien orgaanisten yhdisteiden käyttöä teollisuudessa koskevassa direktiivissä VOC Solvent direktiivissä tarkoitettuja toimialoja, kuten metallien pintakäsittelyä, kirjapainoja sekä maalaamoita. Valtioneuvosto voisi antaa näille toimialoille tai toiminnoille direktiivin tarkoittamat päästömääräykset. Asetuksessa voitaisiin myös mahdollistaa toimintakohtaisten päästöjen vähennyssuunnitelmien käyttö. Samassa asetuksessa voitaisiin myös todeta, ettei lain 30 §:n nojalla eräisiin toimintoihin tarvittaisi yksistään hiilivetypäästöjen vuoksi hakea ympäristölupaa, jos toiminnanharjoittaja olisi sitoutunut toimialan kansalliseen ohjelmaan, päästöjen vähennysohjelmaan tai ne muutoin noudattaisivat päästörajoja.

Pykälän 4 kohdan mukaan voitaisiin antaa lisäksi asetuksia jätteen ammattimaisen hyödyntämisen tai käsittelyn ympäristönsuojeluvuatuksista sekä valvonnasta. Tällaisia toimintoja olisivat muun muassa kaatopaikat sekä ongelmajätteiden polttolaitokset. Määräyksiä voitaisiin antaa esimerkiksi kaatopaikalla vastaanotettavan jätteen laadusta tai polttolaitoksen polttoolosuhteista.

13 §. *Moottoriajoneuvot, työkonet ja laitteet.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan voitaisiin antaa joutokäyntiä koskevat rajoitukset, jotka täydentäisivät tieliikennelainsäädännön nojalla annettuja tieliikennealueita koskevia säännöksiä. Joutokäynnistä on annettu ilmansuojelulain nojalla määräykset muualla kuin tiealueilla.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan voitaisiin antaa asetuksia työkonien tai laitteiden pakokaasu- ja melupäästöistä. Asetuksia voitaisiin samalla antaa myös työkonien ja laitteiden markkinoille luovuttamisen edellytyksistä ja merkitsemisestä. Säännös vastaa ilmansuojelulakia ja meluntorjuntalakia. Työkonella tarkoitetaan pääasiassa muualla kuin tiealueilla käytettäviä koneita

ja työkaluja. Laitteita olisivat muun muassa äänenvahvistimet ja muut vastaavat laitteet. Tieliikenteessä käytettävillä ajoneuvoilla ja traktoreilla on annettu pakokaasu- ja melupäästörajat sekä savutusraja-arvo tieliikennelain (267/1981) nojalla. Moottoriveneiden melupäästöille on annettu raja-arvot vesiliikennelain nojalla. Meluntorjuntalain nojalla on annettu melupäästörajat rakennuskoneille ja -laitteille sekä ruohonleikkureille. Päästöihin liittyy myös koneiden merkintäjärjestelmä. Koneiden ja laitteiden energiamerkintä perustuisi sen sijaan laitteiden energiatehokkuudesta annettuun lakiin (1241/1997).

Pykälän 2 momentin mukaan asetuksessa voitaisiin samalla säätää, että työkonen tai laitteen markkinoille luovuttajan tulee hankkia tyyppihyväksyntä tai muutoin osoittaa tarkemmin säädetyllä tavalla vaatimusten täyttyminen ennen markkinoille luovuttamista. Vaatimus voisi perustua vain asianomaiseen direktiiviin. Tällaisia direktiivejä on annettu useille eri kone- tai laiteryhmillä. Valmisteilla oleva niin sanottu laitedirektiivi korvaisi vanhat ympäristömelua koskevat direktiivit.

Tyyppihyväksyntää edellytetään ilmansuojelulain nojalla eräiltä koneilta pakokaasupäästöjen vuoksi. Tyyppihyväksyntää varten tarvittavat tyyppitarkastukset suorittaa ilmoitettu laitos tyyppihyväksyntäviranomaisen puolesta. Meluntorjuntalain nojalla annetuissa valtioneuvoston päätöksissä edellytetään ennen markkinoille luovuttamista ilmoitetun laitoksen tyyppitarkastusta. Koneen tai laitteen vaatimuksenmukaisuus voidaan osoittaa ilmoitetun laitoksen todistuksella tai laitteen valmistajan tai maahantuojan itsensä antamalla vakuutuksella. Pykälä vastaisi siten nykyistä lainsäädäntöä, mutta se olisi kuitenkin täsmällisempi kuin voimassa olevat valtuutussäännökset.

14 §. *Maaperä.* Pykälä vastaisi jätelain valtuutussäännöstä saastuneen maaperän sääntelystä.

Pykälän 1 kohdan nojalla voitaisiin antaa asetuksia maaperässä olevien haitta-aineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista. Asetuksia voitaisiin antaa erityisesti siitä, milloin maaperä on pilaantunut siinä määrin, että sen puhdistaminen on tarpeen. Käytännössä pilaantunut maaperä olisi aihetta puhdistaa, kun alueen käyttömuoto muuttuu esimerkiksi teollisuuskäytöstä asuinkäyttöön. Teollisuusalueen pilaantunut maaperä on puhdistettava, jos pilaantuminen on mahdol-

lisesti leviämässä tai siitä aiheutuu muutoin vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Pilaantuneen maaperän puhdistukseen liittyviä raja-arvoja ja ohjearvoja valmistellaan parhailaan.

Pykälän 2 kohdan mukaan valtioneuvosto voisi antaa asetuksia maa-ainesten käsittelystä, eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista, puhdistusmenetelmistä sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

15 §. *Aineet, valmisteet ja tuotteet.* Pykälän 1 momentin mukaan voitaisiin antaa asetuksia aineista, valmisteista ja tuotteista, joiden käytöstä syntyvistä päästöistä voisi aiheutua haittaa terveydelle tai ympäristölle. Säännöksellä pyritäisiin ehkäisemään päästöjä tai vaikuttamaan päästöjen koostumukseen. Sen sijaan esimerkiksi kemikaalien haittojen ehkäisemisestä säädettäisiin muutoin kemikaalilaisissa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan asetuksia voitaisiin antaa aineen, valmisteiden tai tuotteen valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, luovuttamisen ja käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä. Vastaava valtuutussäännös on ilmansuojelulaisissa. Tällaisia säännöksiä on annettu muun muassa otsonikerrosta vahingoittavien aineiden käytämisestä. Säännökset on voitu antaa myös siten, että ne koskevat erilaisia käyttötapoja.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan voitaisiin antaa asetuksia aineen, valmisteiden tai tuotteen koostumuksesta. Vastaava valtuutussäännös on ilmansuojelulaisissa. Tällaisia säännöksiä on annettu esimerkiksi polttoaineiden laatuvaatimuksista.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että erityisesti kemikaaleja koskevista rajoituksista säädettäisiin lisäksi kemikaalilain nojalla sekä tuotteiden turvallisuudesta tuoteturvallisuuslain nojalla. Lisäksi jätteistä voidaan antaa vastaavantapaisia säännöksiä jätelain nojalla. Tarvittaessa asetus voitaisiin antaa nykyiseen tapaan yhdessä näiden lakien ja ympäristönsuojelulain nojalla.

16 §. *Muut asetukset.* Pykälällä pyritään varmistamaan kansainvälisten ympäristösopimusten ja EY:n lainsäädännön muodollisten täytäntöönpanovaatimusten huomioon ottaminen, jos lain 11—15 §:n valtuutussäännökset olisivat riittämättömiä. Asetuksia voitaisiin antaa luvan tarkistamisesta ja voimassaolosta ja lupaan otettavista määräyksistä. Asetukset voivat toisaalta liittyä varsin teknisiin yksityiskohtiin sekä muihin sellaisiin seikkoihin, jotka saattavat olla lupakäytän-

nössä muutoin vakiintuneita. Vastaava säännös on ilmansuojelulaissa. Säännöksen mukaan voitaisiin myös antaa tarvittaessa kansainvälisistä merensuojelusopimuksista johdettavia asetuksia, jotka voivat koskea esimerkiksi öljyn ja kaasun etsintää ja porausta koskevia vaatimuksia ja rajoituksia.

17 §. *Poikkeuksen myöntäminen.* Pykälän 1 momentissa mahdollistettaisiin poikkeaminen valtioneuvoston asetuksesta, jos asetuksessa on tästä säännös. Poikkeuksen myöntäisi ympäristöministeriö. Käytännössä erityisesti aineiden, tuotteiden ja koneiden sääntelyyn voi liittyä näkökohtia, jotka edellyttävät muutoin tarpeellisesta yleisestä asetuksesta poikkeamista. Vastaava poikkeamismahdollisuus on ilmansuojelulaissa.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristöministeriö voisi myöntää poikkeuksia otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 noudattamisesta. Vastaava valtuutus on ilmansuojelulaissa.

Poikkeukset myönnettäisiin 3 momentin mukaan hakemuksesta ja niihin sovellettaisiin normaalia hallintomenettelyä. Ennen päätöksen tekemistä ministeriön tulisi varata tilaisuus tulla asiassa kuulluksi asianosaisille sekä niille, joilla on lain 92 §:n mukaisesti oikeus asian vireillepanoon. Käytännössä tiedoksianto olisi yleistiedoksianto kuulutuksena.

Pykälän 4 momentissa todettaisiin, että yhteistoteutuksessa myönnettävästä poikkeuksesta säädetään 111 §:ssä.

18 §. *Talousjätevedet.* Ympäristöministeriö voisi antaa asetuksia vesikäymälän jätevesien, yksityistalouksien pesuvesien ja pienimuotoisten toimintojen talousjätevesien käsittelemisestä yleisten vesiensuojelutavoitteiden edistämiseksi. Asetukset voisivat liittyä myös karjasuojien talousjätevesien, kuten maitohuoneiden jätevesien, käsittelyyn. Asetuksilla täydennettäisiin ja täsmennettäisiin lain 103 §:n vaatimuksia. Säännös ei koskisi varsinaisesti yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelyä.

Asetukset voisivat sisältää herkkyydeltään erilaisille alueille eritasoisia päästövaatimuksia puhdistuslaitteistoille. Vaatimusten täytäntöönpano edellyttäisi käytännössä, että kunnat määrittelisivät ympäristönsuojelumääräyksillä alueita, joilla vaatimukset tulisi täyttää. Asetuksilla taattaisiin riittävän siirtymäajan kuluessa, että yleiset vesiensuojelun tavoitteet voidaan saavuttaa koko maas-

sa, vaikka kuntien ympäristönsuojelumääräyksiä tai 103 §:n nojalla tapauskohtaisia määräyksiä ei annettaisi.

Asetuksessa voitaisiin antaa myös ohjeellisia laitteistokuvauksia ja näille laitteistoille erityisiä päästötasovaatimuksia. Samoin voitaisiin antaa tarvittavia ohjeita imeytysalueen rakenteesta, ominaisuuksista ja laajuudesta jätevesien laatu ja määrä huomioon ottaen. Säännöksiä ja ohjeita voitaisiin lisäksi antaa laitteiden kunnossapidosta, kuten puhdistustehon valvonnasta sekä lietteen poistamisesta säännöllisesti saostuskaivoista ja umpisäiliöistä.

19 §. *Kunnan ympäristönsuojelumääräykset.* Kunnan ympäristönsuojelumääräykset olisivat uusi ohjauskeino. Voimassa olevan vesilain 1 luvun 21 §:n nojalla vesioikeus on kuitenkin voinut antaa vesien suojelemiseksi lakia ankarampia määräyksiä alueellisesti kohdistettuina. Tällaisia määräyksiä on kuitenkin annettu vain vähän ja säännös kumotaisiin. Myös terveydensuojelulain 51 §:n nojalla on voitu antaa alueellisesti kohdennettuja määräyksiä esimerkiksi lannan levityksen rajoituksia pohjavedenottamon suojaamiseksi.

Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia sääntöjä ovat jätehuoltomääräykset, rakennusjärjestykset ja terveydensuojelujärjestykset. Lisäksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi annetuissa järjestyssäännöissä on voinut olla ympäristönsuojelua sivuavia määräyksiä esimerkiksi jätteiden poltosta ja melua aiheuttavista töistä. Myös kaavamääräykset voivat koskea ympäristönsuojelua.

Koska valtioneuvoston antamat ympäristönsuojelua koskevat asetukset ovat usein yleisluontoisia, olisi tarpeen voida antaa niitä täydentäviä ja käytännön tilanteita selvittäviä paikallisia määräyksiä. Ympäristönsuojelumääräyksillä tarkennettaisiin yleisesti hyväksyttäviä velvoitteita tarpeettoman haitan ehkäisemiseksi, jolloin niiden mahdollinen vaihtelu eri kunnissa ei muodostuisi ongelmaksi kansalaisten tiedon saannin ja oikeusturvan kannalta.

Pykälän 1 momentin mukaan ympäristönsuojelumääräyksiä voitaisiin antaa lain täytäntöönpanemiseksi. Määräykset tulisi perustaa lain säännöksiin tai sen nojalla annettujen säädösten konkretisointiin ympäristön suojelemiseksi paikallisesti. Määräysten antaminen olisi tarpeetonta, jos ympäristön pilaantumista ei aiheutuisi noudatettaessa

muutoin riittäviä ympäristönsuojelutoimia.

Määräykset eivät voisi koskea puolustusvoimien toimintaa. Puolustusvoimien ympäristönsuojelua kehitetään yhtenäisesti koko valtakunnassa. Lisäksi esimerkiksi voimassa oleva meluntorjuntalaki ei koske puolustusvoimien toimintaa.

Määräykset voitaisiin antaa koko kuntaa tai vain sen osaa koskevin. Esimerkiksi melua saattaa olla tarpeen säännellä taajaan rakennetuilla alueilla tai virkistysalueilla, mutta ei välttämättä muualla. Vesistöjen rannalla lomarakentaminen sekä maa- ja metsätalous aiheuttavat omia sääntelytarpeita.

Määräyksiä voitaisiin antaa vain muusta kuin ympäristönsuojelulain mukaan luvattai ilmoituksenvaraisista toimista. Lain 60 §:n mukaan kunta voisi kuitenkin antamalla yleisiä määräyksiä samalla määrätä, ettei erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta tapahtumasta tai työstä tarvitsisi tehdä ilmoitusta. Kunta voisi näin rajata ilmoitusvelvollisuuden koskemaan vain merkityksellistä haittaa aiheuttaviin tapahtumiin ja töihin. Vaikka määräykset voisivat koskea vain muita kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisia toimintoja, niiden noudattaminen voisi silti tosiasiallisesti vähentää tarvetta soveltaa lain lupa- ja ilmoitusmenettelyjä.

Määräysten tulisi kohdistua selkeästi rajattuihin toimintoihin tai yleisiin käyttäytymistapoihin, joita ei voida muutoin säädellä. Esimerkiksi tieliikenteen tai ilmailuliikenteen ohjauksesta tai rataverkon nopeusrajoituksista ei voitaisi antaa määräyksiä kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä.

Määräykset antaisi kunnanvaltuusto. Valtuuston toimivalta voitaisiin periaatteessa tältä osin myös siirtää kuntalain (365/1995) säännösten mukaisesti kuntayhtymän vastavalle elimelle, jos tätä pidettäisiin tärkeänä esimerkiksi alueellisen yhdenmukaisuuden vuoksi.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan määräyksiä voitaisiin antaa toimista, rajoituksista ja rakennelmista, joilla ehkäistään päästöjä ja niiden haitallisia vaikutuksia. Määräykset voisivat koskea jätevesien puhdistusmenetelmiä tai etäisyysvaatimuksia tietyn vesistön ranta-alueella, kiinteän polttoaineen käyttöä määrätyillä alueilla, ajoneuvojen pesun rajoittamista tietyillä alueilla ja öljyn erotuskaivojen edellyttämisestä pesupaikoilla sekä muita vastaavantapaisia seikkoja.

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset voitaisiin yksilöidä alueellisesti talousjätevesien

puhdistusvaatimusten osalta. Tällaisissa määräyksissä voisi olla tarvittaessa ajoitusmääräyksiä olemassa olevien laitteistojen tason parantamiselle.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan nojalla voitaisiin antaa erilaisia yleisiä määräyksiä tilapäisestä erityisen häiritsevän melun tai äänen torjunnasta. Määräykset voisivat koskea esimerkiksi konserttien järjestämistä kaupunkien keskusta-alueilla, katutöitä, sähköisten äänenvahvistimien käyttöä ja muita vastaavia toimia. Käytännössä määräykset voitaisiin rajoittaa koskemaan poikkeuksellisia kelsonaikoja. Määräyksiä voitaisiin antaa myös esimerkiksi melua aiheuttavien töiden tiedottamisesta haittaa mahdollisesti kärsiville.

Määräyksiä voitaisiin 2 momentin 3 kohdan mukaan antaa toimintojen sijoittamisen ympäristönsuojelullisista edellytyksistä asemakaava-alueen ulkopuolella. Niillä voitaisiin rajoittaa esimerkiksi polttoainesäiliöiden sijoittamista pohjavesien muodostumisalueille tai vesistöjen läheisyyteen.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan nojalla voitaisiin kieltää jätevesien johtaminen maahan esimerkiksi tiheään ranta-asutuksen alueilla tai pohjavesialueilla. Määräykset voisivat koskea myös vesikäymälän rakentamisen kieltoa ja umpikaivojen käyttöä.

Pykälän 2 momentin 5 kohdan nojalla voitaisiin määritellä kunnassa ne alueet, joilla lannoitteiden, lannan ja ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä olisi rajoitettava. Säännös koski erityisesti ravinteiden aiheuttamien haittojen ehkäisyä, mutta määräykset voisivat lisäksi liittyä esimerkiksi torjunta-aineiden käytön rajoittamiseen.

Määräyksiä voitaisiin 2 momentin 6 kohdan nojalla antaa lisäksi tietojen antamisesta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tietoja voitaisiin edellyttää esimerkiksi maanalaista öljysäiliöistä ja vesikäymälöistä, joita ei ole liitetty viemäriin.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi myöntää poikkeuksia määräyksistä. Poikkeamismenettelystä ja poikkeamisen edellytyksistä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä. Poikkeus käsiteltäisiin noudattamalla hallintomenettelyä, jolloin esimerkiksi naapureita olisi tarpeen mukaan kuultava. Päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin laissa säädetään muutoksenhausta ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä.

Ympäristönsuojelumääräykset annettaisiin kuten muut kunnalliset säännöt. Menettelystä säädettäisiin tarkemmin pykälän 4 momen-

tissa. Ennen määräysten antamista alueelliselle ympäristökeskukselle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle tulisi varata tilaisuus antaa asiassa lausunto. Kunnan sisäisessä määräysten valmistelussa tulisi varmistua asiantuntijaviranomaisten, erityisesti terveys- ja ympäristöviranomaisten, näkemysten huomioon ottamisesta. Määräysluonnoksista tulisi tiedottaa hallintomenettelylain 13 §:n mukaisesti. Hyväksymistä koskeva päätös olisi kuulutettava. Valitusaika määräysten hyväksymistä koskevasta päätöksestä alkaisi siitä kun kuulutus määräysten antamisesta olisi julkaistu. Valitus olisi lain 96 §:n 4 momentin mukaisesti kunnallisvalitus. Määräysten voimaantulosta tulisi tiedottaa tehokkaasti kuntalaisille. Määräykset tulisi lisäksi lähettää tiedoksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin ympäristönsuojelumääräysten säädöshierarkkisesta asemasta. Ympäristönsuojelumääräys syrjäytyisi, jos myöhemmin annetaan ylempinäasteinen normi samasta asiasta. Esimerkiksi valtioneuvoston asetusta talousjätevesien puhdistamisesta tulisi noudattaa ylempinäasteisena normina, jos ympäristönsuojelumääräykset eivät johtaisi yhtä hyvään puhdistustasoon. Määräystä ei saisi antaa myöskään siten, että se olisi ristiriidassa ylempinäasteisen normin kanssa. Kuitenkaan esimerkiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukainen puhtaanapitovelvollisuus ei estäisi antamasta määräyksiä ankarammasta velvollisuudesta katujen pölyämisen vähentämiseksi säädösten soveltamisalan erilaisuuden vuoksi.

Maatalouden vesiensuojelua koskevia, 11 §:n 6 kohdan nojalla annetussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia ankarampia määräyksiä voitaisiin antaa vain ympäristön erityisen pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi. Valtakunnallinen maatalouden vesiensuojelun vähimmäistason turvaaminen olisi mahdollista asetuksella, jossa olisi kuitenkin otettu huomioon erityistä suojelua edellyttävien alueiden määrittely kunnan ympäristönsuojelumääräyksillä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää perusteista, joilla kunta voisi antaa tarvittavia määräyksiä. Asetuksessa voitaisiin tällöin säätää paitsi alueiden valinnan perusteista myös määräysten tasoon liittyvistä seikoista. Ympäristönsuojelumääräykset voisivat koskea lähinnä tärkeiden pohjavesialueiden ja poikkeuksellisen puhtaiden,

erityisen herkkien pintavesien suojaamista tai muutoin esimerkiksi virkistyskäytön vuoksi erittäin tärkeiden pintavesien suojaamista. Määräyksiä annettaessa tulisi myös ottaa huomioon maatalouden ympäristötukijärjestelmä ja sen mukaan toteutettava vapaaehtoinen vesiensuojelu.

3 luku. Viranomaiset ja niiden tehtävät

20 §. *Valtion viranomaiset.* Pykälän 1 momentin mukaan lain yleinen johto-, ohjaus- ja kehittämistoimivalta kuuluisi ympäristöministeriölle. Ministeriö seuraisi ja ohjaisi lain soveltamista sekä edistäisi lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyttä. Ympäristölupavirastoista annettavassa laissa säädettäisiin oikeusministeriön osallistumisesta virastojen toiminnan kehittämiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan alueellinen ympäristökeskus ohjaisi ja edistäisi laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan, valvoisi säännösten ja määräysten noudattamista sekä käyttäisi osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa ympäristönsuojelulain mukaisessa päätöksenteossa. Alueellinen ympäristökeskus antaisi lausuntoja lupahakemuksista ja hakisi tarvittaessa muutosta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai ympäristölupaviraston tekemistä lupapäätöksistä ympäristönsuojeluedun turvaamiseksi.

21 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen.* Kunnan lupa- ja valvontaviranomainen olisi kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Viranomaisen tehtäväkokonaisuus osoitettaisiin valtuuston päätöksellä jollekin kunnan monijäseniselle toimielimelle. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädettäisiin, että viranomaisen tulisi olla aina jokin muu monijäseninen toimielin kuin kunnanhallitus. Tehtävät soveltuisivat parhaiten toimielimelle, jolle ei kuulu esimerkiksi ympäristöä kuormittavien toimintojen järjestäminen, kuten jätehuollon tai vesihuollon järjestäminen, elinkeinopolitiikka taikka energiantuotanto. Viranomaisen asema ja tehtäväkokonaisuus tulisi olla sellainen, että päätöksenteon itsenäisyys ei vaarannu. Viranomaisella tulisi olla käytössään myös riittävän asiantuntevia viranhaltijoita. Muista kuin lupa- ja valvontatehtävien kuulumisesta kunnalle säädettäisiin laissa erikseen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

käyttäisi osaltaan alueellisen ympäristökeskuksen ohella itsenäisesti yleistä ympäristönsuojelun puhevaltaa ympäristönsuojelulain mukaisessa päätöksenteossa. Puhevallan käyttö tarkoittaa itsenäistä muistutusoikeutta ja muutoksenhakuoikeutta. Kunnanhallitus ei voisi käyttää kuntalain 51 §:n mukaista otto-oikeutta asioissa, joissa viranomaisen käyttöä puhevaltaansa. Otto-oikeus ei muutoinkaan koskisi ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia lupa-, ilmoitus- ja hallintopakkoasioita. Puhevallan riippumattomuuden turvaaminen edellyttää myös, ettei kunnanhallitus osoita viranomaiselle sellaisia valmistelutehtäviä, jotka liittyvät kunnan rooliin toiminnanharjoittajana. Esimerkiksi kunnan jäteveden puhdistamon tai kaatopaikan lupa-asiassa toiminnanharjoittajan vastinetta tai valitusta ei saisi määrätä valmisteltavaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

Pykälän 2 momentin mukaan toimielin voisi edelleen siirtää tehtävien hoidon tai päätösvaltansa alaiselleen viranhaltijalle kuntalaissa säädettyllä tavalla. Siirto edellyttäisi käytännössä, että viranhaltijalla tulisi olla riittävä asiantuntemus, eikä tällä saisi olla sellaisia muita tehtäviä, jotka vaarantaisivat päätöksenteon puolueettomuuden. Koska kyse olisi erityislain mukaisten tehtävien siirrostä, kuntalain oikaisumenettelyä ei sovellettaisi viranhaltijan tai jaoston tekemiin päätöksiin. Viranhaltijaan sovellettaisiin vastaavia säännöksiä kuin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen.

22 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomaisia olisivat alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Valvonta tarkoittaisi lain noudattamisen valvontaa eli laillisuusvalvontaa, joka on erotettava 20 ja 21 §:ssä tarkoitettusta yleisen edun puhevalan käytöstä.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin lisäksi, että työsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiset hoitavat työkoneiden ja laitteiden markkinavalvontaa siten kuin 13 §:n nojalla annetussa asetuksessa säädetään. Esimerkiksi työkoneiden melumerkintöjä on tarkoituksenmukaista valvoa samalla kun muutoin valvotaan koneen työturvallisuusvaatimuksia. Markkinavalvontaa suorittavilla viranomaisilla olisi esimerkiksi valtuudet tarkastusten suorittamiseen 83 §:n nojalla, mutta hallintopakkoa koskevan määräyksen antaisi 87 §:n nojalla ympäristöministeriö.

Momentissa todettaisiin lisäksi, että tulli ja rajavartiolaitos valvoisivat omalla toimialallaan ympäristönsuojelulain säännöksiä. Nämä valvontatehtävät liittyisivät erityisesti aineiden, valmisteiden, tuotteiden, laitteiden vientiin ja tuontiin.

23 §. *Ympäristölupaviranomaiset.* Lupaviranomaisen tehtävät kuuluisivat ehdotuksen mukaan kunnan ympäristölupaviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja ympäristölupavirastolle. Kunnan ympäristölupaviranomaisena olisi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Alueellisten ympäristökeskusten ja ympäristölupavirastojen toimivaltajaosta säädettäisiin lain 31 §:ssä. Ympäristölupavirastot perustettaisiin erillisellä lailla, joka tulisi voimaan samanaikaisesti tämän lain kanssa. Samalla vesilakia muutettaisiin niin, että pääosa vesioikeuksien tehtävistä siirrettäisiin lupavirastoille. Virastot käyttäisivät itsenäistä päätösvaltaa sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla. Lukumääräisesti valtaosa lupaviraston tehtävistä olisi alkuvaiheessa vesilain mukaisia lupa-asioita. Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, virastojen hallinnollisesta asemasta, ratkaisukokoonpanosta, henkilöstöstä ja asioiden käsittelystä säädettäisiin erikseen.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että lupa-asoiden valmistelusta ja päätöksenteon organisoinnista alueellisessa ympäristökeskuksessa säädettäisiin erikseen. Lupa- ja valvonta-asoiden käsittelystä säädetään ympäristöhallinnosta annetun lain 4 §:n 5 momentissa ja sitä täsmennettäisiin alueellista ympäristökeskuksista annetussa asetuksessa (57/1995). Lupatehtävät tulisi käsitellä itsenäisesti erillisessä yksikössä. Ympäristökeskuksen johtajalla ei olisi oikeutta ottaa lupa-asioita ratkaistavakseen.

24 §. *Muut viranomaiset ja laitokset.* Pykälän 1 momentin mukaan asetuksella voitaisiin säätää asiantuntijaviranomaisista ja laitoksista. Tällaisia viranomaisia ja laitoksia voisivat olla sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen ympäristökeskus sekä esimerkiksi Ilmatieteen laitos, Valtion teknillinen tutkimuskeskus, Kansanterveyslaitos, Merentutkimuslaitos, lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot, Maatalouden tutkimuskeskus ja Metsäntutkimuslaitos toimialoillaan.

Asetuksella säädettäisiin tarkemmin asiantuntijaviranomaisten ja -laitosten tehtävistä. Suomen ympäristökeskus voitaisiin määrätä viranomaiseksi, joka ottaa vastaan ilmoituk-

sia ja antaa tarvittavia todistuksia maahan-tuonnista ja viennistä otsonikerrosta heiken-tävistä aineista annetun EY:n neuvoston ase-tuksen mukaisesti.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi ministeriölle valtuutus määrätä jokin asian-tuntijaviranomainen tai -laitos toimimaan kansallisena vertailulaboratoriona. Vertailu-laboratorio edistäisi ympäristöalan mittaus-ten ja laskennan laadunvarmistusta. Vertailu-laboratoriossa voitaisiin varmistaa esimer-kiksi mittausmenetelmien ja -laitteiden luot-tettavuus ja mittausulosten vertailukelpoi-suus. Vertailulaboratorion nimeämistä edel-lyttää esimerkiksi EY:n neuvoston ilmanlaa-dun arvioinnista ja hallinnasta annettu direk-tiivi sekä mahdollisesti myös tulevaisuudes-sa eräät ilmapäästöjä koskevat direktiivit. Laboratorio voitaisiin nimetä myös muita tehtäviä varten, kuten vesistötarkkailun laa-dunvarmistusta varten.

Pykälän 2 momentin mukaan Ajoneuvohal-lintokeskus toimisi tyyppihyväksyntävi-ranomaisena siten kuin siitä erikseen asetuk-sella säädetään. Ajoneuvohallintokeskus toi-mii ilmansuojeluasetuksen mukaan eräiden työkoneiden pakokaasupäästöjen tyyppihy-väksyntäviranomaisena, joten säännös vastaa voimassa olevaa ilmansuojelulainsäädäntöä. Säännös ei koskisi Ajoneuvohallintokeskuk-sen, Ilmailulaitoksen ja Ratahallintokeskuk-sen vastaavaa toimintaa, joka perustuu muu-hun lainsäädäntöön.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niin sanottujen ilmoitettujen laitosten ja muiden todistuksia antavien laitosten sekä tyyppihy-väksyntään liittyvän tarkastuslaitoksen ni-meämisestä. Laitokset voisivat olla yksityisiä toiminnanharjoittajia, jotka täyttävät laitok-selle asetuksella asetettavat tekniset vaati-mukset. Nimeäminen voitaisiin myös peruut-taa, jos laitos ei enää pysty osoittamaan täyt-tävänsä säädettyjä vaatimuksia. Laitokset suorittavat teknisen mittauksen ja antavat siitä todistuksen, eikä niiden toimintaan muutoin liity varsinaista julkisen vallan käyttöä. Todistuksen antamisesta ei siten saisi valittaa toisin kuin esimerkiksi tyyppi-hyväksyntäviranomaisen kieltävästä päätök-sestä. Laitosten puolueettomuudesta ja luot-tettavuuden osoittamisesta säädettäisiin tar-kemmin asetuksella. Säännös vastaisi voi-massa olevaa ilmansuojelu- ja meluntorjun-talakia, ja se on tarpeen EY:n asianomaisten työkone- ja laitedirektiivien täytäntöönpane-miseksi.

25 §. *Ympäristön tilan seuranta.* Pykälän 1 momentin mukaan kunnan tulisi huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeelli-sesta ympäristön tilan seurannasta, kuten ilmanlaadun mittaamisesta ja melutilanteen seurannasta. Kunnanvaltuusto voisi antaa nä-mä tehtävät esimerkiksi kunnan ympäristön-suojeluviranomaisen tehtäväksi. Pääkaupun-kiseudun kuntien osalta ilmanlaadun seuran-ta perustuu pääkaupunkiseudun yhteistyöval-tuuskunnasta annetun lain (253/1985) 2 §:n 3 kohtaan, jonka mukaan ilmansuojelun seuran-tatehtävä kuuluu yhteistyövaltuuskunnalle. Säännöksessä tarkoitettut velvoitteet ovat ilmansuojelu- ja meluntorjuntalain mukaiset.

Alueelliset ja valtakunnalliset seurantateh-tävät kuuluvat alueellisille ympäristökeskuk-sille ja Suomen ympäristökeskukselle ympä-ristöhallinnosta annetun lain nojalla. Näiden tehtävistä säädettäisiin erikseen. Voimassa olevan vesilain 12 luvun 20 §:n vesiensuoje-lua koskevasta suunnittelusta ja siihen liitty-västä raportoinnista säädettäisiin erikseen.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristön tilaa koskevat tiedot tulisi julkistaa ja niistä tulisi tiedottaa tarvittavassa laajuudessa esi-merkiksi paikkakunnalla ilmestyvissä lehdis-sä julkaistuna uutisina, erillisinä tiedotteina tai julkaisuina.

26 §. *Valtakunnalliset suunnitelmat ja oh-jelmat.* Pykälän 1 momentin mukaan EY-lainsäädäntöön perustuvat kansalliset suunni-telmat ja ohjelmat hyväksyisi valtioneuvosto. Jos suunnitelma tai ohjelma koskisi useita hallinnonaloja ja niiden tehtävien tai toimin-nan ohjaamista, asia ratkaistaisiin valtioneu-voston ohjesäännön mukaisesti yleisistun-nossa. Muussa tapauksessa suunnitelmat ja ohjelmat hyväksyisi ympäristöministeriö, joka hyväksyisi myös ympäristöhallinnon omat suunnitelmat.

Pykälässä tarkoitettuja suunnitelmia olisi-vat muun muassa tiettyjen yhteisön vesiym-päristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annetun direk-tiivin 7 artiklassa tarkoitettua vesiensuojelua koskevat ohjelmat sekä yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 17 artiklassa tarkoitettua ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjel-mia saattaisivat olla myös tietyn toimialan tai toimintojen harjoittajien yhteisesti hyväk-symät päästövähennyksiä koskevat suunni-telmat ja ohjelmat. Tällainen mahdollisuus ohjelmien käyttöön sisältyy esimerkiksi VOC Solvent -direktiiviin.

Pykälässä tarkoitettaisiin vain valtakunnal-

lisiä suunnitelmia, eikä se koskisi esimerkiksi EY:n ilmanlaadun puitesäädöksissä tarkoitettuja paikallisia suunnitelmia ilmanlaadun raja-arvojen ylittymisen ehkäisemiseksi.

Meluntorjuntalain 11 §:ää vastaavasta meluntorjuntaohjelmasta ei säädettäisi enää laissa. Ohjelman merkitys on jäänyt vähäiseksi ja käytännössä meluntorjuntaohjelmaa vastaavaa suunnittelua on sisällytettävä muun muassa liikennesuunnitteluun ja kaavoitukseen.

Ennen suunnitelmien ja ohjelmien hyväksymistä valtioneuvoston tulisi varata tilaisuus viranomaisille ja etutahoille lausua asiasta. Säännös vastaisi yleistä norminantoon liittyvää 10 §:n mukaista lausuntomenettelyä.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin jätelain mukaisiin alueellisiin ja valtakunnallisiin suunnitelmiin. Näistä säädettäisiin edelleen erikseen jätelaissa.

27 §. *Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä.* Pykälässä säädettäisiin ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä, sen pääasiallisesta sisällöstä, tietojen merkitsemisestä siihen sekä tietojen luovuttamisesta. Tietojärjestelmästä säätäminen lain tasolla perustuu yleisiin perusoikeuksiin liittyviin periaatteisiin, joiden mukaan henkilötietojen suojasta tulee säätää lailla.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän tarkoitus on edistää lain täytäntöönpanoa, ja järjestelmä sisältäisi lain valvomiseksi tarpeellisia tietoja. Vesilain mukaiseen vesipäästörekisteriin liittyvät nykyiseen vesikirjaan kuuluvat vesitaloushankkeita koskevat päätöstitiedot.

Pykälän 1 momentin mukaan Suomen ympäristökeskus ja alueelliset ympäristökeskukset ylläpitäisivät tietojärjestelmää. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä olisi ympäristöhallinnon yhteiskäytössä. Esimerkiksi kansainväliset sopimukset edellyttävät erilaisia raportteja, joihin liittyvät perustiedot olisivat ympäristönsuojelun tietojärjestelmässä.

Pykälän 1 momentin 1—4 kohdassa luettelaisiin tietojärjestelmän merkittävät tiedot. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä olisi kokonaisuus, joka koostuisi useista erilaisista, osin erillisistä tietokokonaisuuksista ja rekistereistä. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ydin rakentuisi alueellisten ympäristökeskusten yhteiskäytössä olevaan kuormitus- ja valvontatietojärjestelmään eli niin sanottuun VAHTI-järjestelmään. Järjestelmään on merkitty ympäristölupamenettely-

lain lupia ja teollisuuden jätevesipäästöjä koskevat tiedot sekä niihin liittyviä seurantatietoja. Tietojärjestelmään kuuluisivat myös jätevesipäästöjä koskevat voimassa olevan vesilain mukaan vesikirjaan merkityt tiedot, mistä säädettäisiin voimaansaattamislaissa. Lupien lisäksi järjestelmään merkittäisiin tietoja lain 10 luvussa tarkoitetuista ilmoituksista. Myös jätelain mukainen jätetiedosto olisi osa ympäristönsuojelun tietojärjestelmää.

Jätetiedostoon merkinnän edellytyksistä ja oikeusvaikutuksista säädettäisiin edelleen jätelaissa. Tietojärjestelmään merkittäisiin myös ympäristön tilan seurantaa koskevat tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salaisuusvelvollisuuden estämättä kunnan tulisi toimittaa tietoja valtion viranomaisen tietojärjestelmään. Tiedot koskisivat muun muassa lupia ja ilmoituksia sekä niihin liittyviä raportteja sekä kuntien tuottamia ympäristön tilaa kuvaavia tietoja. Tietojärjestelmä olisi korvauksetta viranomaisten yhteiskäytössä.

Tietojärjestelmän tiedot olisivat normaalisti asiakirjajulkisuuden alaisia ja tietojen luovuttamisesta eri tarkoituksiin päättäisi viranomainen, jonka hallussa tieto on.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tietojärjestelmään merkittyjä henkilötietoja koskevasta henkilötietolain (523/1999) mukaisesta tarkastusoikeudesta. Myös muilta osin henkilötietojen käsittelyyn tulee sovellettavaksi henkilötietolaki.

4 luku. Ympäristöluvan tarve

28 §. *Yleinen luvanvaraisuus.* Pykälässä säädettäisiin perusteista, joiden mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavilta toiminnoilta edellytetään lupaa. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen ennakkovalvonta perustuisi lupamenettelyyn, ja siinä myönnettävää lupaa kutsuttaisiin ympäristöluvaksi.

Ympäristönsuojelulain keskeinen tavoite on lupajärjestelmän yhtenäistäminen. Ennakkovalvonnan piiriin kuuluvien toimintojen määrä pysyisi nykyisen laajuksena. Erilliset sektorikohtaiset lupamenettelyt yhdistettäisiin ja lupamenettelyjen määrää vähennettäisiin. Voimassa olevan ilmansuojelulain, jätelain, terveydensuojelulain, naapurussuhdelain ja vesilain mukaan luvanvaraiset tai ve-

sien suojelua koskevista enakkotoimenpiteistä annetun asetuksen (283/1962) mukaiset ilmoituksenvaraiset toiminnot säädettäisiin pääsääntöisesti ympäristöluvan varaiseksi.

Ympäristönsuojelulaissa luvanvaraisuuden lähtökohtana ei olisi yksinomaan IPPC-direktiiviin tai muuhun EY:n ympäristönsuojelulainsäädäntöön, kuten EY:n jätelainsäädäntöön ja YVA-direktiiviin, perustuva luvanvaraisuus. Luvanvaraisuus määriteltäisiin siten, että se kattaisi voimassa oleviin eri säädöksiin perustuvan luvanvaraisuuden. Kaikki eri ympäristöelementit kattava sääntely asetustasolla mahdollistaisi tarvittaessa lupajärjestelmän keventämisen. EY:n ympäristönsuojelulainsäädännössä, kuten IPPC-direktiivissä, luvanvaraisuuden määrittelyssä on pidetty yleensä silmällä toimintoja, jotka aiheuttavat merkittäviä ympäristövaikutuksia. IPPC-direktiivi on minimidirektiivi, joka ei estä jäsenvaltioita päättämästä luvanvaraisuuden määrittelystä muilla perusteilla ottaen huomioon jäsenvaltioiden olosuhteet ja sääntelytavoitteet. Toimintojen määrittely IPPC-direktiivissä perustuu lähinnä Keski-Euroopan olosuhteisiin.

Pykälän 1 momentin mukaan asetuksella yksilöitäisiin eri luvanvaraiset toiminnot. Asetuksen laitosluettelo muodostaisi luvanvaraisuuden rungon, jota 2 momentin säännökset täydentäisivät. Mahdollisimman tarkka toimintojen luettelointi lisäisi päätöksen teon ennakoitavuutta sekä toimintojen yhdenvertaista kohtelua.

Luvanvaraiset toiminnot on tarkoitus määritellä asetuksella laitostyypeittäin toimialan ja koon mukaan, mikä vastaisi voimassa olevaa ympäristölupamenettelylain mukaisen luvantarpeen määrittelyä. Luettelo olisi tyhjentävä, eikä siihen sisältyisi terveydensuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 12 kohdan tapaan avointa määrittelyä muille toiminnoille. Lakiin ei myöskään sisältyisi ilmansuojelulain 12 §:n tapaista säännöstä, jonka nojalla ympäristöministeriö on voinut määrätä muun kuin asetuksessa tarkoitetun toiminnan yksittäisessä tapauksessa luvanvaraiseksi. Asetuksessa määriteltäviä vähäisemmät toiminnot voitaisiin säätää asetuksessa myös luvanvaraiseksi, jos toiminta sijoitettaisiin ympäristöhaitoille herkälle alueelle, kuten tärkeälle pohjaveden muodostumisalueelle, ja toiminnan erityinen pilaantumisriski kohdistuisi pohjaveteen.

Toiminnot määriteltäisiin esimerkiksi koon

perusteella. Jos tämä ei olisi mahdollista, pyrittäisiin käyttämän yleiskielen mukaisesti käsitteitä laitos, tehdas tai muuta vastaavaa ilmaisua, joka kuvaisi, että toiminnan tulisi olla suhteellisen laajaa.

Pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettäisiin luvanvaraiseksi voimassa olevan vesilain 1 luvun 19 ja 20 §:ssä tarkoitettu toiminta, josta voi aiheutua vesistön tai muun pienen uoman pilaantumista. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa todettaisiin voimassa olevan vesilain 10 luvun 3 §:n tapaan, että lupaedellytys koskisi jäteveden johtamista. Lupaa ei vaadittaisi tällä perusteella esimerkiksi pellon salaojaveden johtamiseen, vaikka jonkin ojan veden laatu saattaisi huonontua tästä. Vesistön pilaantumista aiheuttavaa toimintaa ei voitaisi rajata vastaavasti koskemaan yksinomaan jätevettä. Säännös ei muuttaisi nykyistä vesilain soveltamiskäytäntöä, jonka mukaan luvanvaraisuus pilaantumisseurauksen perusteella ei koskisi hajapäästöluonteista toimintaa. Esimerkiksi peltoviljely ei olisi momentin 1 kohdan perusteella luvanvaraista. Myöskään metsän ojitusta ei voitaisi pitää lähtökohtaisesti ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisena, mutta ojituksesta aiheutuva pilaantumisvaikutus voitaisiin ottaa huomioon vesilain 6 luvun mukaisessa päätöksenteossa. Turvekentän kuivatusvesien johtamista vesistöön sen sijaan ei voida pitää hajapäästönä.

Ehdotetussa vesilain 1 luvun 19 §:ssä säädettäisiin eräät toiminnot, kuten ruoppaus, läjitys, kuivatus ja ojitus, luvanvaraisiksi. Näihin toimintoihin ei vaadittaisi kahdenkertaisen lupamenettelyn välttämiseksi ympäristölupaa. Ympäristönsuojelulain säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin aineellisesti vesilain mukaisessa lupaharkinnassa.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan lupaa tulisi hakea, jos toiminnasta voisi aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Säännöksellä pyrittäisiin siihen, että nykyinen oikeustila erityisesti naapurien omaisuuden ja viihtyisyyden suojan kannalta pysyisi ennallaan. Voimassa olevan naapuruussuhdelain 18 §:n tapainen lupasääntely kumottaisiin ja toimintojen ennakkovalvonta perustuisi ympäristönsuojelulakiin. Naapuruussuhdelain 17 §:ssä säilyisi kuitenkin yleinen kielto aiheuttaa naapurille haittaa tai häiriöitä, joita voitaisiin pitää paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomina. Naapuruussuhdelain mukaan naapuri voisi vaatia suojaa ajamalla

vaatimustaan kanteella käräjäoikeudessa, jos toiminta ei olisi ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksen varainen.

Toiminnot olisivat yleensä muuntyyppisiä kuin pykälän 1 momentissa tai 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toiminnot. Esimerkiksi asuinalueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä harjoitettu korjaus- tai valmistustoiminta voi aiheuttaa haju- ja meluhaittaa naapurustolle, minkä vuoksi toiminnan aloittaminen edellyttäisi sijoituspaikan sopivuuden arviointia ennakolta. Nykyinen naapurussuhdelain mukainen hallinto- ja oikeuskäytäntö ohjaisi myös jatkossa säännöksen tulkintaa.

Luvanvaraisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennusluvan myöntäminen edellyttää toiminnan sopivuuden arviointia, joka sisältää myös immissioarviointia. Rakennusluvassa voidaan siis edellyttää toiminnalta esimerkiksi sopivaa etäisyyttä naapurin kiinteistöistä. Tällöin erillinen ympäristölupa ei myöskään ole tarpeen asiassa, jos rakennusluvassa on otettu riittävästi huomioon toiminnan immissiot. Rakennuslupaviranomainen voisi tarvittaessa pyytää ympäristölupaviranomaiselta lausuntoa ympäristöluvan tarpeesta ennen rakennusluvan myöntämistä.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan lupaa edellytettäisiin jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsitteilyyn. Luvanvaraisuus perustuisi voimassa olevaan jätelakiin, jolla on pantu täytäntöön jätedirektiivin vaatimukset. Jäte sekä jätteen hyödyntäminen ja käsittely määriteltäisiin edelleen jätelaissa.

Pykälän 2 momentin 5 kohdan mukaan myös Suomen aluevesillä tapahtuva öljyn ja kaasun etsintäporausta ja esiintymän hyväksikäyttö sekä niihin liittyvä muu toiminta edellyttäisivät lupaa. Kohta vastaisi voimassa olevaa vesilakia, jolla on pantu täytäntöön kansainväliset merensuojelusopimukset. Säännöksen sijoittaminen ympäristönsuojelulakiin perustuisi lähinnä poraustoimintaan liittyvään meren pilaantumisen vaaraan. Ympäristönsuojelulain nojalla myönnettävä lupa ei toisaalta antaisi toimiluvan tapaista oikeutta esiintymän hyödyntämiseen, mistä säädetäisiin erikseen.

Pykälän 3 momentin mukaan toiminnan päästöjä lisäävään tai muuhun olennaiseen muuttamiseen edellytettäisiin ympäristölupaa. Säännös vastaisi nykyistä ympäristölupasääntelyä, jota koskeva pitkäaikainen hal-

linto- ja oikeuskäytäntö olisi edelleen perustana lain tulkinnalle.

Toiminnan muutoksesta aiheutuva luvan tarve riippuu monista erilaisista seikoista. Luvantarvetta harkittaessa tulee ottaa huomioon erityisesti toimintatyyppi sekä sen luonne. Esimerkiksi lentoaseman tai jätevesipuhdistamon luvan tarve tulee arvioida eri perustein. Luvan tarve voi lisäksi perustua moin tapauskohtaisiin seikkoihin.

IPPC-direktiivin 2 artiklan 10 b kohdassa toiminnan olennaiseksi muutokseksi määritellään toiminnan käytön muutokset, jotka toimivaltaisen viranomaisen mukaan saattavat aiheuttaa merkittäviä ihmisiin tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia. Tällaiset muutokset edellyttävät direktiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaan uutta lupaa. IPPC-direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan erät muut 2 artiklan 10 a kohdassa tarkoitetut toiminnan käytön muutokset täytyy ilmoittaa viranomaiselle, joka tarpeen mukaan voisi ajanmukaistaa lupaehtoja. Ympäristönsuojelulaissa toiminnan olennainen muutos vastaisi IPPC-direktiivin 2 artiklan 10 b kohtaa, mutta osittain myös 2 artiklan 10 a kohtaa. Lain 81 §:ssä säädettäisiin myös velvollisuudesta ilmoittaa valvontaviranomaisille muista kuin toiminnan olennaisista muutoksista, jos niillä voi olla merkitystä toiminnan valvonnan kannalta. Tällaisilla toiminnan muutoksilla tulisi olla mahdollisia vaikutuksia ympäristöön.

Lupa olisi tarpeen, jos toiminnan päästöt lisääntyisivät toiminnan muutoksen vuoksi tai toimintaa muutettaisiin muutoin olennaisesti. Päästöjen lisääntymisellä tarkoitettaisiin myös tilanteita, joissa eri aineiden suhteellinen osuus muuttuisi. Toiminnan muuna olennaisena muutoksena pidettäisiin toiminnan laajentamista, tuotannon muutosta, raaka-aineiden tai polttoaineiden muuttumista.

Lupaa ei kuitenkaan tarvittaisi, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa muutoksen vuoksi ole tarpeen muuttaa. Eri perusteiden tulisi täytyä samanaikaisesti, jotta muutokseen ei tarvittaisi lupaa. Säännös ei tarkoittaisi tilanteita, joissa poiketaan suoranaisista lupamääräyksistä. Lupamääräyksestä poikkeamiseen puututtaisiin hallintopakkoa käyttäen ja teko voi olla myös rangaistavaa.

Muutoksen vaikutusten arvioinnin kannalta päästöjen lisäys tulisi suhteuttaa sekä päästöjen määrään että niiden haitallisuuteen. Usein toiminnan haitallisten vaikutusten

lisääntyminen voidaan perustaa tuotantomäärän lisääntymiseen. Tuotantomäärällä tulee olla kuitenkin yhteys päästöihin ja toiminnasta aiheutuvaan pilaantumiseen. Päästöjen laadun muutoksen merkitystä arvioitaessa tulisi ottaa huomioon myös kuormitusalueen tuleva kehitys, kuten vesistöalueen vesien-suojelun pitkän aikavälin tavoitteet.

Laitoksen aiheuttama onnettomuusriski voi lisääntyä myös jonkin toiminnallisen muutoksen vuoksi. Olennaisena muutoksena voitaisiin tällöin pitää esimerkiksi varastoinnin olennaista lisääntymistä, prosessin muutosta onnettomuusheräksi tai käytettyjen kemikaalien muuttamista, vaikka toiminnan päästöt eivät suoranaisesti lisääntyisi. Pilaantumisen vaaraa aiheuttava riskikokonaisuuden muutos voisi synnyttää näin luvan tarpeen.

Toiminnan muutos olisi myös olennainen, jos uusi toimintakokonaisuus ei vastaisi aiempaa lupaa ja aiemman lupaharkinnan keskeisiä lähtökohtia. Esimerkiksi kalan kasvatuslaitoksien luvat perustuvat toiminnanharjoittajan esittämälle tuotantomäärälle, jonka mukaan asetetaan määräyksiä rehun ravinnepitoisuudelle. Joissakin tapauksissa toiminnan päästöt voisivat vähentyä, mutta muutosta olisi kuitenkin pidettävä olennaisena, koska lupamääräyksen asettamisen perusteet muuttuisivat ja ne asetettaisiin uudessa tilanteessa toisin. Jos lupamääräys on annettu energiaa tuottavan ja pääpoltoaineena raskasta polttoöljyä käyttävän voimalan typenoksidipäästöjen rajoittamiseksi, pääpoltoaineen vaihtaminen maakaasuksi edellyttää typenoksidien päästöraajan asettamista uudessa luvassa aiempaa matalammaksi.

Toiminnan olennaista muutosta arvioitaessa tulisi lisäksi aina lähteä siitä, että toiminta vastaa riittävästi lupaa. Esimerkiksi jätteen käsittelyä tai hyödyntämistä koskeva lupa rajoitetaan vain tiettyihin jätteisiin ja jätevesipuhdistamon lupa koskee määriteltyä viemärintialuetta tai jätevesimäärää. Myös eläinsuojan lupaa on voitu hakea vain tietylle eläinmäärälle. Eläinmäärän lisääminen edellyttäisi uutta lupaa, jos eläinmäärän haittojen vuoksi lupaa ei olisi myönnetty alusta alkaen vastaavasti. Muutokset luvan lähtökohdissa edellyttävät yleensä luvan tarkistamista uutta tilannetta vastaaviksi.

29 §. *Asetus luvan tarpeesta.* Pykälän 1 momentin mukaan asetuksella voidaan säätää, että eräiden aineiden ja toimintojen päästöihin olisi haettava ympäristölupa. Säännös vastaisi voimassa olevan vesilain

10 luvun 31 §:ää, jonka nojalla on määrätty eräiden aineiden päästäminen vesistöön tai viemäriin luvanvaraiseksi. Pohjaveden suojelemisesta tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta annetun direktiivin (80/68/ETY) edellyttämä toimintoihin liittyvä luvanvaraisuus perustuisi 28 §:n 1 momentin mukaisesti asetuksella säädettävään toimintaluetteloon suoranaisesti ainepäästöjen ollessa kielletty 8 §:n nojalla. Valtioneuvoston asetus voisi koskea ainoastaan EY:n vesiensuojelun direktiiveissä tarkoitettuja aineita ja toimintojen päästöjä.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa vesilain 1 luvun 19 §:n 3 momenttia. Säännös liittyy kansainvälisten merensuojelusopimusten täytäntöönpanoon.

30 §. *Poikkeus luvanvaraisuudesta.* Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto voisi asetuksella vapauttaa eräitä toimintoja luvanvaraisuudesta antamalla näitä toimintoja koskevia yleisiä säännöksiä. Säännöksiä voitaisiin antaa 12 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin toimintoihin sekä jätteen ammattimaisesta tai laitospäisestä hyödyntämisestä taikka käsittelystä. Viimeksi mainituilta osin pykälä vastaisi myös jätelakiä, jonka mukaan poikkeaminen luvanvaraisuudesta voi koskea ainoastaan jätteen laitos- tai ammattimaisesta hyödyntämisestä sekä syntypaikalla tapahtuvaa muun kuin ongelmajätteen käsittelyä.

Luvanvaraisuutta koskevan poikkeuksen säätäminen valtioneuvoston asetuksessa edellyttäisi toiminnan teknisten ominaisuuksien suhteellisen tarkkaa sääntelyä. Lain 12 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen toimintojen luvanvaraisuuden poistaminen edellyttäisi lisäksi, että toiminta on sijoitettu riittävän etäälle mahdollisesti haittaa kärsivistä kohteista, kuten asuinalueista tai tärkeistä pohjavesialueista. Lain 12 §:n 3 kohdassa tarkoitettuihin yleisistä säännöksistä koskisivat haihtuvia orgaanisia hiilivetyjä käyttäviä teollisuuden toimialoja. Säännös mahdollistaisi myös VOC Solvent -direktiivin täytäntöönpanon.

Pykälän 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan asetuksella voitaisiin myös säätää eräistä poikkeuksista jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn perustuvasta luvanvaraisuudesta. Voimassa olevassa jäteasetuksessa on määritelty eräitä toimintoja, kuten lannanlevitys ja vaarattoman kiviaineksen läjitys, sellaisiksi toimintoina, joihin ei sovelleta jätelain hyväksymismenettelyä. Luvanvaraisuudesta vapaut-

taminen koskisi vain lain 28 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaista luvanvaraisuutta. Luvanvaraisuus muulla perusteella ei estäisi lupamääräyksien antamista mainituista toiminnoista, jos ne muutoin sisältyisivät toiminnan lupaharkintaan.

Pykälän 2 momentin mukaan lupaa ei tarvittaisi koeluontoiseen lyhytaikaiseen toimintaan. Säännös vastaisi voimassa olevaa jätelakia ja ilmansuojelulakia. Säännöksen mukaan teknisten parannusten käyttöönottoon, raaka-aineita vaihtamalla ympäristön kannalta käytettyä parempaan ja polttoaineita vaihtamalla ympäristöä vähemmän kuormittavaan olisi mahdollista ilman ympäristölupaa. Kokeilutoimintana ei pidettäisi yleensä sellaista toimintaa, joka olisi alalla jo vakiintunutta. Kokeilutoiminnan tulisi myös olla luonteeltaan rajattua ja lyhytaikaista ottaen huomioon toiminnan ja kokeilun tarkoitus.

Kokeilusta tulisi tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus. Ilmoituksen johdosta lupaviranomainen voisi antaa tarpeellisia määräyksiä ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja tarvittaessa kieltää kokeilun. Tarvittaessa olisi kokeilutoiminnan kestoa rajoitettava määräyksin.

Pykälän 3 momentin mukaan ympäristölupa tarvittaisiin kuitenkin aina, jos toiminnasta voisi ennalta arvioiden aiheutua vesistön tai pienen uoman pilaantumista, naapurussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, jos kyse olisi öljyn tai kaasun etsinnästä taikka porauksesta tai jos lupa perustuisi EY:n direktiivissä tarkoitettuun ainepäästöön. Esimerkiksi vesiympäristössä lyhytaikaisellakin kokeilutoiminnalla saatetaan saada aikaan varsin vakavia vaurioita, kuten happikato, joka tuhoaa kalaston koko vesistöstä. Toiminnan vaikutuksia ei voida välttämättä tarkastella ilmoitusmenettelyssä riittävän laajasti asianosaisten ja yleistä etua valvovien viranomaisten vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Pykälän 3 momentti merkitsee, että luvanvaraisuudesta vapauttaminen 1 momentin mukaisissa tapauksissa koskisi yleensä vain yhtä luvanvaraisuuden perustetta. Toiminta voisi olla edelleen luvanvarainen muulla perusteella. Esimerkiksi jätteen laitoksen käsittelyn edellyttämästä luvanvaraisuudesta vapauttaminen ei vapauttaisi luvanvaraisuudesta muulla perusteella.

5 luku. Lupaviranomaisten toimivalta

31 §. *Toimivaltainen lupaviranomainen.* Pykälässä määriteltäisiin lupaviranomaisten toimivalta. Valtion lupaviranomaisten ja kunnan lupaviranomaisen toimivallan jako vastaisi pääpiirteissään ympäristölupamenettelylain ja vesilain mukaista jakoa.

Ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltajoon määrittelyssä pyrittäisiin ottamaan huomioon henkilöstön nykyinen asiantuntemus. Toimivallan jaossa pyrittäisiin lisäksi ottamaan huomioon asioiden alueellinen jakautuminen. Toimivallan jakoa voitaisiin tarvittaessa myöhemmin tarkistaa saatujen kokemusten pohjalta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ympäristölupavirasto ratkaisisi asetuksella sen toimivaltaan tarkemmin säädettyjen toimintojen ympäristöluvat. Toimintojen tulisi olla sellaisia, joista saattaa aiheutua merkittäviä ympäristövaikutuksia. Nämä toiminnat olisivat lähinnä YVA-asetuksessa säädettyihin toimintoihin rinnastettavia toimintoja sekä eräitä IPPC-direktiivissä mainittuja toimintoja. Ympäristölupaviraston toimivaltaan voitaisiin myös säätää lupa-asiat sellaisten toimintojen osalta, joiden laatu ja luonne huomioon ottaen se muutoin olisi perusteltua. Tällaisia toimintoja olisivat erityisesti vesipäästöjä aiheuttavat toiminnat sekä sellaiset toiminnot, joihin liittyy korvauskysymyksiä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristölupaviraston toimivaltaan kuuluisi ympäristölupa-asia, johon liittyisi samalla vesitaloushankkeena vesilain 2—9 luvun mukainen lupa-asia tai asia, joka koskee muuta kuin vesilain 10 luvun mukaista purkujohtoa tai 10 luvussa tarkoitettua käyttöoikeuden myöntämistä. Toiminnan tulisi olla siten sellainen kokonaisuus, jonka lupa-asiat käsiteltäisiin 39 §:n mukaisessa yhteiskäsittelyssä. Tällainen hanke olisi kalankasvatus verkkoaltaassa. Sen sijaan esimerkiksi lauhdevoimalaan tai jätevesipuhdistamoon purkujohdon rakentamista ja sijoittamista koskevat seikat ratkaistaisiin osana ympäristölupaa. Koska teollisuuslaitoksen tarvitseman raakaveden johtaminen ei pääsääntöisesti edellyttäisi lain 39 §:n mukaan yhteiskäsittelyä, ei myöskään ympäristölupavirasto olisi tällä perusteella lupaviranomainen.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan lupaviranomaisena toimisi ympäristölupavirasto myös silloin, kun alueellinen ympäristökeskus olisi luvan hakija tai ympäristökeskus muutoin olisi edistänyt merkittävästi hankkeen toteuttamista. Käytännössä säännös voisi tulla sovellettavaksi poikkeuksellisesti. Ympäristökeskuksen lupa-asoiden itsenäinen käsittely pyrittäisiin turvaamaan muun muassa eriyttämällä lupa-asiat omaan yksikköön. Ympäristökeskus voisi kuitenkin joutua toimimaan joissakin tapauksissa ympäristöluvan hakijana lähinnä pilaantuneen maaperän puhdistajana tai pilaantuneen vesialueen kunnostajana. Myös eräät edistämistehtävät ja rahoituksen myöntäminen yhdessä voisivat poikkeuksellisesti vaarantaa asian käsittelyn itsenäisyyttä.

Hankkeen merkittävä edistäminen voisi ilmetä esimerkiksi siten, että ympäristökeskus toimisi hankkeen suunnittelijana ja tosiasiallisena toteuttajana. Tällainen ympäristöpilaava hanke voisi olla esimerkiksi turvesoiden kuivatusvesien johtaminen vesistöön, jos alueellinen ympäristökeskus on toiminut asiassa suunnittelijana. Ympäristökeskus voisi myöntää myös harkinnanvaraisia ympäristönsuojelun avustuksia, mutta hankkeen kokonaiskustannuksiin nähden vähäisen avustuksen myöntäminen ei vielä olisi merkittävää hankkeen toteuttamisen edistämistä. Asiassa tulisi lisäksi ottaa huomioon myös toiminnan luonne ja sen ympäristövaikutukset. Esimerkiksi jo olemassa olevan toiminnan ja sen ympäristövaikutusten vähentämiseksi myönnettyä rahoitusta tulisi tarkastella eri tavoin kuin täysin uuden toiminnan aloittamiseen liittyvää rahoitusta. Suunnittelutyöryhmiin osallistuminen, erilaiset kannanotot esimerkiksi jätesuunnitelman yhteydessä ja myönnettävä merkittävä rahoitus vaikuttaisivat yhdessä siihen, minkälaisen kokonaisuuden hanketta edistävät toimet muodostaisivat.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluvista toiminnoista. Jos toiminta kuuluisi kuitenkin ympäristölupaviraston toimivaltaan muulla 1 momentissa mainitulla perusteella, lupa-asiat kuuluisi sen ratkaistavaksi kaikilta osin.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan alueellisen ympäristökeskus toimisi lupaviranomaisena, jos hakemus koskee sellaista asetuksella säädettyä toimintaa, jonka ympäristövaikutukset kohdistuvat huomattavas-

sa määrin toiminnan sijaintikuntaa laajemmalle alueelle tai, jonka ratkaiseminen ympäristökeskuksessa on muusta syystä perusteltua. Viimeksi mainittuja toimintoja voisivat olla esimerkiksi puolustusvoimien laitokset. Kunnan ollessa toiminnanharjoittajana, kuten energiantuottajana tai jätehuollon järjestäjänä, lupaviranomaisena tulisi olla alueellinen ympäristökeskus. Asetuksella säädettäisiin ympäristökeskuksen toimivaltaan pääsääntöisesti vastaavat toiminnot kuin ympäristölupamenettelyasetuksessa. Ympäristölupavirasto ratkaisisi kuitenkin eräiden suurien toimintojen lupa-asiat.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan eräät vesistöjen pilaantumista aiheuttavien toimintojen ympäristöluvat kuuluisivat alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltaan, jollei vesistön pilaantumisen yhteydessä sama hanke tarvitsisi lupaa vesilain perusteella. Säännös vastaisi siten voimassa olevan vesilain 1 luvun 19 §:n mukaisia vesistön pilaantumista aiheuttavien toimintoja, joihin ei liittyisi vesitaloushankkeen piirteitä.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan alueellinen ympäristökeskus ratkaisisi lisäksi sellaisten toimintojen ympäristöluvat, jos luvan tarve perustuisi valtioneuvoston 29 §:n nojalla säätämään asetuksen aineluetteloon. Tällaiset päästöt aiheuttavat toiminnot olisivat varsin usein luvanvaraisia myös asetuksen perusteella, mutta tällöinkin niiden lupa-asiat käsiteltäisiin alueellisessa ympäristökeskuksessa siitä huolimatta, että laitoksen lupa muutoin kuuluisi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan. Yleensä kyse olisi luvanvaraisten aineiden päästämisestä viemäriin.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisisi muut kuin 1 ja 2 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomaisten toimivaltaan kuuluvien toimintojen lupa-asiat. Asetuksessa ei siten olisi tarpeen säätää erillistä luetteloa toiminnoista, jotka kuuluisivat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan. Kunnan viranomaisen toimivaltaan ei kuuluisi toimintoja, joista aiheutuu vesistön pilaantumisen vaaraa, mutta se ratkaisi voimassa olevan vesilain tapaan sellaiset ympäristölupa-asiat, joihin liittyisi pelkästään jäteveden johtamista maahan tai muuhun uomaan kuin vesistöön.

Pykälän 4 momentin mukaan 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitetuista toiminnoista säädettäisiin tarkemmin asetuk-

sella.

32 §. *Lupaviranomainen toiminnan muut-
tuessa.* Pykälässä säädettäisiin lupavi-
ranomaisten toimivallasta toiminnan muutos-
tilanteissa. Toimivaltainen viranomainen oli-
si se, joka käsitelisi vastaavaa toimintaa
koskevan uuden luvan. Tällöin esimerkiksi
toiminnan kapasiteetin kasvattaminen voisi
johtaa siihen, että lupa-asia käsiteltäisiin tois-
essa viranomaisessa kuin siinä, joka on
aiemmin käsitellyt lupa-asian. Ympäristölu-
pavirasto ratkaisee lupa-asian toiminnan
muutostilanteissa, jos toimintaan on alunperin
tarvittu ympäristöluvan lisäksi vesilain
mukainen lupa, vaikka muutos koskisi vain
ympäristöluvan sääntelemää osaa toiminnas-
ta.

33 §. *Lupa-asian siirtäminen.* Pykälässä
säädettäisiin tilanteista, joissa lupaviranomai-
nen voisi tai sen tulisi siirtää sille tehty lu-
pahakemus toiselle lupaviranomaiselle. Jos
hakemus olisi tehty alunperin väärälle viran-
omaiselle, tämän tulisi siirtää asia hallinto-
menettelylain (598/1982) 8 §:n mukaan toi-
mivaltaiselle viranomaiselle.

Pykälässä tarkoitettu siirtäminen eri tilan-
teissa voitaisiin periaatteessa tehdä milloin
tahansa ennen pääasian ratkaisua. Siirrettyä
asiassa tehtyjä välitoimia ei tarvitsisi toistaa,
jos välitoimet olisi muutoin tehty oikein.
Alueellisella ympäristökeskuksella ja ympä-
ristölupavirastolla olisi myös mahdollisuus
palauttaa asia uudelleen sen siirtäneelle vi-
ranomaiselle, jos ne katsoisivat, ettei siirtoon
ole ollut oikeudellisia edellytyksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan kunnan ympä-
ristönsuojeluviranomaisen tulisi siirtää
vireille tullut lupahakemus alueelliselle ympä-
ristökeskukselle ratkaistavaksi, jos hake-
musta selvitettyä ilmenee, että toiminnas-
ta voi aiheutua vesistön pilaantumista. Sään-
nös vastaisi voimassa olevan vesilain 10
luvun 4 §:ää.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
voisi siirtää asian alueelliselle ympäristökes-
kukselle, jos asian ratkaisu vaatisi erityistä
selvitystä, jota kunnassa ei voida saada. Eri-
tyisellä selvityksellä tarkoitettaisiin esimer-
kiksi ympäristöselvityksiä joiden saamista ei
voida turvata pelkällä lausunnon pyytämisel-
lä. Vastaava säännös on ympäristölupa-
menettelylaissa.

Asia voitaisiin siirtää alueelliselle ympäris-
tökeskukselle myös muusta erityisestä syys-
tä. Erityinen syy voisi liittyä esimerkiksi
tilanteisiin, joissa eri toimintojen ympäristö-

vaikutuksia on tarpeen tarkastella yhdessä.
Siirto olisi mahdollista myös esimerkiksi
tilanteissa, joissa useita toimintoja olisi sijoit-
tettu samalle rajatulle alueelle. Tällaisella
laitosalueella sijaitsevien toimintojen kaikki
luvat olisi tarpeen käsitellä samassa viran-
omaisessa erityisesti sen vuoksi, että muu-
toin erillisillä toimintoilla saattaa olla yhteis-
en jätehuolto, jätevesienkäsittely tai ener-
giahuolto. Kunnan ympäristönsuojeluvir-
anomainen voisi siirtää asian sille alueelli-
selle ympäristökeskukselle, jonka toimival-
taan kuuluisi muun laitosalueella sijaitsevan
toiminnan lupa-asia.

Pykälän 2 momentin mukaan alueellinen
ympäristökeskus voisi erityisestä syystä yk-
sittäistapauksessa siirtää asian ympäristölu-
pavirastolle esimerkiksi sen korvausasioiden
erityisasiantuntemuksen vuoksi. Muuna syy-
nä saattaisi olla esimerkiksi kalatalousvel-
voitteiden jakaminen saman vaikutusalueen
eri toiminnanharjoittajille yhdenvertaisesti.
Tällöin koko lupa-asia voitaisiin siirtää ympä-
ristölupavirastolle, jos se on käsitellyt
aiemmin saman vesistöalueen luvat.

Siirtämistä koskevaan päätökseen ei 96 §:n
3 momentin mukaan saisi hakea erikseen
muutosta valittamalla. Vastaava valituskielto
koskisi myös sellaista päätöstä, jolla asia
palautettaisiin siirron tehneelle viranomaisel-
le.

34 §. *Lupaviranomaisen alueellinen toimi-
valta.* Pykälän 1 momentin mukaan alueelli-
sesti toimivaltainen olisi se lupaviranomai-
nen, jonka alueelle toiminta sijoittuisi. Jos
hanke toteutetaan usean toimivaltaisen viran-
omaisen alueella koko hankkeen lupavi-
ranomaisena pidettäisiin sitä viranomaista,
jonka toimialueella toiminta pääasiallisesti
toteutettaisiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kalata-
lousmääräysten muuttamiseen liittyvästä eri-
tyisestä toimivallasta. Säännöksen mukaan
samaa vesistöaluetta kuormittavien toiminto-
jen lupiin sisältyvien kalatalousmääräysten
tarkistamisen päättäisi kaikkien lupien osalta
ympäristölupavirasto. Säännös edellyttäisi
lupa-asioiden samanaikaista vireilläoloa.
Alueellinen ympäristökeskus voisi käsitellä
periaatteessa erillisen jätevesipäästöä koske-
van luvan ja määrätä siinä kalatalousvelvoit-
teesta säännöksestä huolimatta, jos muut alu-
een lupa-asiat eivät olisi vireillä. Säännös
mahdollistaisi voimassa olevan vesilain
mukaisen käytännön jatkamisen.

6 luku. Lupamenettely

35 §. *Lupahakemus.* Pykälässä säädettäisiin lupahakemuksen jättämisestä ja hakemuksen yleisestä sisällöstä. Hakemuksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Lupahakemuksen tulisi sisältää vastaavat tiedot kuin voimassa olevassa ympäristölupa-asetuksessa ja vesiasetuksessa (282/1962) säädetään. IPPC-direktiivin 6 artiklan vaatimukset sekä eräiden muiden direktiivien lupahakemukselle asettamat vaatimukset otettaisiin huomioon asetusta säädettäessä.

Pykälän 1 momentin mukaan lupahakemus tulisi jättää toimivaltaiselle lupaviranomaiselle. Hakemus voitaisiin jättää kummalle tahansa valtion viranomaiselle, jolloin hakemus katsottaisiin tulleen asianmukaisesti viereille. Viranomainen siirtäisi hakemuksen toimivaltaiselle viranomaiselle. Siirtämisestä ilmoitettaisiin luvan hakijalle, eikä siitä saisi valittaa erikseen. Pääasiaa koskevan muutoksenhaun yhteydessä voitaisiin kuitenkin tutkia viranomaisen toimivalta asian ratkaisemiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan hakemuksen tulee sisältää lupaharkinnan kannalta tarpeellisen selvitys. Selvityksen tarpeellisuus riippuu toiminnan luonteesta ja sen vaikutuksista. Hakemuksessa tulisi olla myös tarvittaessa selvitys asianosaisista, joita hanke saattaa koskea. Asianosaisia koskeva selvitys sisältäisi myös mahdollisen selvityksen kiinteistöistä, joita hanke voi koskea. Tämä on tärkeää erityisesti määrättäessä korvauksia vesien pilaantumisen vuoksi.

Pykälän 3 momentin mukaan lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä YVA-lain mukainen arviointiselostus, jos hakemus koskee YVA-laissa tarkoitettua toimintaa. Lupamenettely ja arviointimenettely voisivat siten edetä samanaikaisesti, mutta ennen lupapäätöksen tekemistä lupaviranomaisella tulisi olla käytössään YVA-lain mukainen arviointiselostus. Eräissä tapauksissa hakemukseen olisi liitettävä luonnon-suojelulaissa edellytetty selvitys vaikutusten asianmukaisesta arvioinnista, jos toiminta saattaa vaikuttaa Natura 2000 -ohjelman alueen olosuhteisiin. Tästä säädetään erikseen luonnonsuojelulain 65 §:ssä.

36 §. *Lausunnot.* Pykälän mukaan lupaviranomaisen tulisi pyytää hakemuksesta lausunto yleistä etua valvovilta viranomaisilta. Valtion lupaviranomaisten tulisi pyytää lausunto kunnalta, jonka alueelle toiminta sijoitetaan ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Yleistä etua valvovia viranomaisia tulisi niiden edustaman intressin vuoksi kuulla ennen päätöksentekoa samaan tapaan kuin voimassa olevassa vesilaissa säädetään. Lisäksi lupaviranomainen voisi pyytää tarvittaessa muita lupaharkinnan kannalta tarpeellisia lausuntoja.

Kaikkia viranomaisten kannanottoja lupasiassa kutsuttaisiin lausunnoiksi. Yleistä etua valvovien viranomaisten lausunto rinnastuisi asianosaisten muistutuksiin, koska lausunto sisältäisi myös valvottavan intressin puolesta esitettyjä vaatimuksia. Lupapäätöksessä tulisi vastata kaikkiin riittävän yksilöityihin vaatimuksiin. Yleistä etua valvovilla viranomaisilla olisi myös käytännössä velvollisuus lausunnon antamiseen, jos toiminta voisi vaikuttaa niiden edustamaan intressiin.

Pykälän 1 momentin perusteella ympäristölupaviraston tulisi pyytää lausunto erikseen kaikilta niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja alueellisilta ympäristökeskuksilta, joiden toimialuetta lupahakemuksen mukainen toiminta saattaa koskea. Alueellisen ympäristökeskuksen tulisi vastaavasti kuulla kaikkia kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulisi pyytää lausunto toisen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, joiden toimialueella toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ei siten tulisi ehdottomasti pyytää lausuntoa alueelliselta ympäristökeskukselta, mutta tämä olisi mahdollista pykälän 2 momentin mukaan. Lisäksi kaikkien lupaviranomaisten tulisi kuulla myös muita yleistä etua valvovia viranomaisia.

Yleistä etua valvovilla viranomaisilla tarkoitettaisiin 1 momentissa muita kuin valvontaviranomaisia ja lähinnä vastaavia viranomaisia, joille varataan tilaisuus muistutuksen tekemiseen voimassa olevan vesilain mukaan pilaantumista koskevan lupa-asian yhteydessä. Koska ympäristölupa koskisi ympäristön pilaantumisen ehkäisyä, tulisi viranomaisen valvottavana olevan intressin liittyä pilaantumiseen.

Yleistä etua valvova viranomainen voisi lisäksi olla kalatalousviranomainen vesien pilaamista koskevista asioista tai kunnan terveydensuojeluviranomainen tai lääninhalitus terveydensuojeluviranomaisena. Myös esimerkiksi tielaitos, Ratahallintokeskus, Ilmailulaitos, Merenkulkuhallitus tai Museovi-

rasto voisivat joissakin tapauksissa olla säännöksessä tarkoitettuja viranomaisia.

Valtion lupaviranomaisten tulisi pyytää lausunto kunnalta, jonka alueelle toiminta sijoittuisi. Lausunnon antaisi kunnanhallitus, ellei sitä olisi määrätty kunnan muun viranomaisen tehtäväksi. Kunnan lausunto olisi asiassa kunnan kokonaisuutta koskeva lausunto, jossa voitaisiin tuoda esiin ympäristönsuojelua ja esimerkiksi alueen maankäyttöä ja elinkeinotoimintaa koskevia näkemyksiä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi myös tarvittaessa pyytää lausunnon kunnanhallitukselta.

Pykälän 2 momentin mukaan lupaviranomainen voisi lisäksi pyytää muita lupaharkinnan kannalta tarpeellisia lausuntoja. Asian laadun mukaan voitaisiin lausunto pyytää kemikaalilain mukaiselta viranomaiselta sekä kuntien eri lautakunnilta. Asian laatuun liittyen voitaisiin myös lentoseman lupa-asiassa pyytää liikenneministeriön lausunto. Valtion lupaviranomaiset voisivat pyytää, että kunnan lausuntoon liitettäisiin myös kunnan erityisviranomaisten lausuntoja, jollei näiltä pyydetä lausuntoa erikseen. Tornion- ja Muonionjoen alueella lupaviranomaisen tulisi ottaa huomioon myös rajajokisopimuksesta johtuva komission toimivalta vesistön pilaantumisen osalta. Viranomaisen tulisi tällöin pyytää lausunto lupahakemuksesta myös rajajokikomissiolta. Tarvittaessa lausunto tulisi myös pyytää saamelaiskäräjiltä, jos lupa-asia voisi koskea saamelaisten kulttuuria. Asetuksella voitaisiin säätää myös tahoista, joilta tulisi pyytää lausuntoa eri tilanteissa.

Alueellisen ympäristökeskuksen lausunto tulisi lisäksi hankkia, jos lupahakemuksen mukainen hanke voisi vaikuttaa Natura 2000-suojelukohteeseen sen suojelutasoa heikentävästi. Tästä säädetään tarkemmin luonnon-suojelulain 65 §:ssä.

37 §. *Muistutukset ja mielipiteet.* Pykälässä säädettäisiin asianosaisten kuulemisesta. Lisäksi säädettäisiin muiden kuin asianosaisten oikeudesta lausua mielipiteensä asiassa. Pykälä vastaisi ympäristölupamenettelylakia ja vesilakia.

Mahdollisuus tehdä muistutuksia olisi asianosaistalla, eli henkilöillä tai yhteisöillä, joiden etua asia saattaisi koskea. Muistutuksien tekemiseen varattaisiin määräaika, joka ilmoitettaisiin hakemuksesta tiedottamisen yhteydessä. Asia voitaisiin ratkaista, vaikka muistutuksia ei olisi jätetty. Toisaalta muis-

tutuksen jättämisen laiminlyönti ei myöskään johtaisi esimerkiksi puhevallan menettämiseen muutoksenhaussa.

Myös muille kuin asianosaistalle olisi varattava tilaisuus mielipiteen esittämiseen. Mielipiteen voisi siten esittää esimerkiksi asukasyhdistys, muu kansalaisjärjestö tai kunnan asukas, joka ei muutoin olisi asianosainen.

38 §. *Lupahakemuksesta tiedottaminen.* Pykälässä säädettäisiin lupahakemuksesta tiedottamisesta eri tahoille ja siitä, miten tiedottaminen tapahtuisi.

Pykälän 1 momentin mukaan tieto lupasian vireilläolosta annettaisiin kuuluttamalla lupahakemuksesta. Kuuluttaminen tapahtuisi julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetyllä tavalla. Ilmoitus kuulutuksesta on oltava nähtävillä 30 vuorokautta lupaviranomaisen ja kunnan ilmoitustaululla. Kuuluttaminen tulisi tehdä kaikissa kunnissa, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettu toiminnan vaikutukset ilmeisesti ulottuvat. Kuulutuksen tulisi sisältää kuvaus toiminnasta ja sen sijoittumisesta sekä tieto muistutusten antamiseen varattavasta määräajasta ja muut tarpeelliset tiedot samaan tapaan kuin voimassa olevassa ympäristölupamenettelyasetuksessa ja vesilaissa säädetään. Kuulutuksen tarkemmasta sisällöstä säädettäisiin asetuksessa.

Kuulutuksesta tulisi julkaista lisäksi tieto paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Jos asian merkitys olisi vähäinen tai ilmoitus olisi muutoin tarpeeton, ei tällaista ilmoitusta tarvitsisi tehdä. Esimerkiksi toiminnan vähäistä muutosta koskeva hakemus tai vaikutuksiltaan rajatun toiminnan lupahakemus ei edellyttäisi aina lehti-ilmoituksen julkaisemista. Lehdessä ilmoitettaisiin tieto kuulutuksen nähtävilläolosta. Ilmoituksessa tulisi olla myös tarvittavilta osin hakemusta kuvaavat tiedot. Kuulutusta ei sen sijaan tarvitsisi kokonaisuudessaan julkaista lehdessä. Säännös vastaa voimassa olevaa ympäristölupamenettelylakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tiedoksiannosta. Eri asianosaistahoille olisi annettava erikseen tieto lupahakemuksesta. Tiedon antaminen ei tarkoittaisi koko lupahakemuksen lähettämistä tiedoksi, vaan ainoastaan riittävän yksilöityä ilmoitusta lupahakemuksesta. Säännöksessä tarkoitettaisiin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 9 §:n edellyttämää erityistiedoksiantoa. Sitä vastoin mainitun lain 11 §:n tarkoittamaa

yleistiedoksiantotapaa ei tavallisesti voitaisi käyttää. Käytännössä tiedoksianto tapahtuisi virkakirjeellä tai erityisestä syystä saantitodistusta vastaan annettavana lähetyksenä.

Ehdotettua tiedoksiantoa käyttäen annettaisiin tieto hakemuksesta asianosaisille, joita hakemus erityisesti koskee. Säännös vastaisi voimassa olevaa vesilakia. Tiedoksiantovollisuus riippuisi toiminnan vaikutusten kohdistumisesta. Vaikutusten tulisi kohdistua asianosaisille erityisesti kuuluvuihin etuihin. Tällaisiin erityisiin asianosaisiin kuuluvien piiri puolestaan vaihtelisi riippuen eri toimunnoista. Esimerkiksi energiatuotantolaitoksen ilmapäästöjen vuoksi ei olisi tarpeen kuulla erikseen kaikkia ihmisiä, jotka oleskelevat alueella, jota päästöt kuormittavat. Tiedoksiannon tulisi koskea lähinnä toiminnan sijoittumipaikan naapureita, yksilöityjen päästöjen ja erityisten päästöjen kuormitusalueiden asukkaita, vesialueiden omistajia tai sellaisia ranta-alueiden omistajia, joiden kiinteistöjen käyttöön vesipäästöt voivat olennaisesti vaikuttaa ja joilla voidaan arvioida olevan asiassa korvausvaatimuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan kuulemiseen ja vireilläolosta ilmoittamiseen sovellettaisiin muutoin hallintomenettelylakia ja tiedoksiantonosta hallintoasioissa annettua lakia. Hallintomenettelylain 13 §:n vireilläolosta ilmoittamista ja 15 §:n mukaista asianosaisten kuulemistä koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi, koska näistä seikoista olisi säännökset ympäristönsuojelulaisissa. Momentissa viitattaisiin lisäksi vesilain 16 luvun 8 §:ään silloin kun on kyse järjestäytymättömän yhteisalueen osakaskunnalle ilmoittamisesta.

39 §. *Saman toiminnan lupien yhteiskäsittely.* Pykälässä säädettäisiin ympäristölupahakemuksen, vesilain mukaisen lupahakemuksen sekä vesilain mukaisen käyttöoikeutta koskevan hakemuksen yhteiskäsittelystä. Vesilain mukaisilla luvilla tarkoitettaisiin erilaisia vesitaloushankkeita edellytettäviä lupia. Käyttöoikeutta koskeva hakemus tarkoittaisi muita lupia kuin jäteveden purkujohdon sijoittamista. Mainittu käyttöoikeuden myöntäminen ratkaistaisiin osana ympäristölupaa. Sääntely vastaisi voimassa olevan vesilain vesistön muuttamista ja pilaamista koskevien lupien samanaikaista käsittelyä ja lupa-asian ratkaisua.

Ympäristölupauudistus säilyttäisi vesiympäristöä koskevan päätöksenteon kokonaisuuden. Vesitaloushanketta koskeva lupa

ja ympäristölupa olisi eräissä tapauksissa ratkaistava samanaikaisesti, jos hanke edellyttää vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaan lupaa. Pykälässä tarkoitettua yhteiskäsittelyä edellyttäviä toimintoja olisivat esimerkiksi kalankasvatushankkeet maa- ja verkkoaltaissa sekä eräissä tapauksissa turpeen otto.

Pykälän 1 momentin mukaan vesien pilaantumista koskeva ympäristölupahakemus sekä saman toiminnan vesilain mukainen lupahakemus ja käyttöoikeutta koskeva hakemus on käsiteltävä ja ratkaistava yhdessä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Esimerkiksi teollisuuslaitoksen jätevesien johtamisella vesistöön ja samanaikaisella sillanrakentamisella ei olisi yleensä sellaista yhteyttä, joka edellyttäisi yhteiskäsittelyä. Yhteiskäsittelyn tulisi olla tarkoituksenmukaista toimintakokonaisuudesta aiheutuvien vaikutusten arvioimiseksi.

Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke olisi pääsääntö, josta voitaisiin poiketa vain erityisestä syystä. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi toiminnan muutostilanne, joka ei vaikuta miltään osin vesilain mukaisen luvan sisältöön. Momentin toisessa virkkeessä todettaisiin tästä pääsäännöstä poiketen, että yhteiskäsittelyä ei pidettäisi myöskään tarpeellisenä, jos vesitaloudellinen lupa koskisi vain veden johtamista eikä jäteveden johtaminen muodostaisi sen kanssa vesitaloudellista kokonaisuutta. Tällöin esimerkiksi teollisuuslaitoksen prosessiveden johtaminen vesistöä tai jäähdytys- ja lauhdeveden ottaminen vesistöä ei olisi riittävä peruste lupien yhteiskäsittelylle. Sen sijaan esimerkiksi maa-altaaseen sijoitetun kalanviljelylaitoksen vedenotto ja veden johtaminen takaisin vesistöön tulisi käsitellä yhdessä veden johtamisen ja jätevesipäästöjen vesitaloudellisen yhteyden vuoksi.

Jos ympäristölupahakemus olisi vireillä alueellisessa ympäristökeskuksessa ja vesitaloushanketta koskeva lupahakemus ympäristölupavirastossa, ympäristölupahakemus siirrettäisiin ympäristölupavirastoon. Toisaalta luvan käsittelyn yhteydessä voi käydä ilmi, että hanketta varten on haettava lupa myös vesilain mukaan, mutta lupaa ei ole kuitenkaan haettu. Tällöin viranomaisen olisi kehotettava hakija saattamaan vireille vesilain mukainen lupa-asia määräajassa. Jos tämä laiminlyödään, ympäristölupahakemus jätettäisiin tutkimatta.

Pykälän 3 momentin mukaan ympäristölu-

pahakemukseen sovellettaisiin vesilain menettelysäännöksiä, kuten kuulemissäännöksiä ja mahdollista katselmustoimitusta koskevia säännöksiä. Lupahakemusta ja lupaharkintaa koskevat säännökset perustuisivat kuitenkin ympäristönsuojelulakiin siltä osin kuin hankkeessa olisi kyse ympäristönsuojelulain mukaisesta toiminnasta. Yhteiskäsittely tarkoittaisi vesitaloushankkeen luvan ja ympäristöluvan käsittelyä samanaikaisesti ja ratkaisun antamista yhdellä päätöksellä. Jos lupaa ei voitaisi myöntää jomman kumman lain nojalla, lupahakemus hylättäisiin kokonaisuudessaan. Jos lupaa olisi muutettava myöhemmin, siihen sovellettaisiin menettelyllisesti vesilain säännöksiä, vaikka muutos liittyisi vain pilaamisen sääntelyä koskevaan luvan osaan.

Pohjaveden tai pintaveden ottamon vesilain 9 luvun mukaisen lupaan voi liittyä erilaisia suoja-alueääräyksiä tai tällaisia määräyksiä on voitu asettaa erikseen. Määräyksistä voidaan myöntää poikkeuksia eri hakemuksesta. Jos suoja-alueelle olisi tarkoitus sijoittaa hanke, joka samalla edellyttäisi ympäristölupaa, olisi pykälän 4 momentin mukaan tällaiset luvat käsiteltävä yhteiskäsittelyssä. Menettelyllisesti sovellettaisiin muista yhteiskäsittelytilanteista poiketen kuitenkin ympäristönsuojelulakia.

40 §. *Eri toimintojen lupien samanaikainen käsittely.* Pykälän koskisi tilannetta, jossa samanaikaisesti ja samassa viranomaisessa olisi vireillä useita ympäristöluvan varaisia hankkeita. Lupahakemukset tulisi pääsääntöisesti käsitellä samanaikaisesti, jolloin lupaharkinta tapahtuisi kokonaisuutena. Eri toimintoja koskevat lupa-asiat ratkaistaisiin kuitenkin eri päätöksinä. Vastaava käytäntö on nykyisinkin vesiasioiden käsittelyssä. Tällöin ratkaistaan alueen kokonaissietokyvyn perusteella, kuinka monta ja minkä sisällöistä lupaa voidaan alueelle antaa. Toimintojen yhteisvaikutuksen tulisi olla lupaharkinnan kannalta huomattava. Käytännössä tällaiset tilanteet liittyisivät usein vesistön pilaantumista aiheuttaviin hankkeisiin, kuten kalankasvatuslaitoksiin.

7 luku. Lupaharkinta

41 §. *Lupaharkinnan perusteet.* Pykälässä säädettäisiin eräistä yleisistä perusteista lupaharkinnassa. Lupaharkinta muodostaisi kokonaisuuden, jossa tarkastellaan samanaikaisesti luvan myöntämisedellytyksiä ja lupamää-

räyksiä. Lupaharkinta johtaisi luvan myöntämiseen tai sen epäämiseen. Ympäristölupa vastaisi näin myös eri ympäristödirektiivien, erityisesti IPPC-direktiivin 8 artiklan tarkoittamaa lupaa.

Ympäristölupaan kuuluisivat ympäristöllisen harkinnan lisäksi kysymys jätevesien aiheuttamien vahinkojen korvauksista sekä käyttöoikeuden myöntäminen jäteveden purkujohdon sijoittamiseen. Näistä säädettäisiin erikseen 49 §:ssä ja 11 luvussa. Luvan yhteydessä ei enää voitaisi määrätä jätevedenpuhdistamoiden tarvitseman maa-alueen käyttöoikeudesta voimassa olevan vesilain 10 luvun 30 §:n tapaan. Jätevedenpuhdistamoiden alueet voitaisiin kuitenkin edelleen hankkia kunnan käyttöön lunastamalla.

Pykälän 1 momentin mukaan lupa voitaisiin myöntää vain, jos toiminta voidaan järjestää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä näiden nojalla annettujen asetusten vaatimusten mukaisesti. Lupaharkinta perustuisi oikeusharkintaan.

Vaatus toiminnan järjestämisestä lain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti tarkoittaisi myös, että lupaharkinnassa tulisi noudattaa valtioneuvoston antamaa ympäristön laatua koskevaa asetusta. Ympäristön laatuaste turvattaisiin asettamalla erityisesti lupamääräyksiä, joko asetuksen tai tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Laissa ei tämän vuoksi todettaisi IPPC-direktiivin 10 artiklan tavoin, että luvassa on annettava parasta käyttökelpoista tekniikkaa ankarampia määräyksiä, jos jokin ympäristön laatuunormi edellyttää tätä.

Pykälän 2 momentin mukaan lupaviranomaisen tulisi tutkia asiassa esitetyt vaatimukset ja luvan myöntämisen edellytykset sekä muutoinkin ottaa huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi on säädetty. Tämä korostaisi voimassa olevan lain-säädännön tapaan asian huolellista selvittämistä. Lupaharkinnassa sovellettaisiin virallisperiaatetta. Korvaukset tulisi myös määrätä vesipäästöjen aiheuttamista vahingoista viran puolesta siten kuin siitä säädetään 11 luvussa.

Pykälän 3 momentin perusteella lupaa ei voitaisi myöntää luonnonsuojelulain vastaisesti. Lupaharkinnassa tulisi ottaa huomioon luonnonsuojelulain säännökset. Luvan myöntäminen ei olisi mahdollista, jos hanke aiheuttaisi luonnonsuojelulaissa kiellettyjä seureauuksia. Myös luonnonsuojelulaissa säädetty rauhoitettuja eläimiä ja kasveja koskeva hait-

tojen vähentämisvelvoite tulisi ottaa huomioon lupaharkinnassa.

42 §. *Luvan myöntämisen edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin luvan myöntämisen edellytyksistä. Toiminta tulisi järjestää siten, että luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Lupamääräyksillä varmistettaisiin luvan myöntämisen edellytysten täyttäminen. Edellytysten ja lupamääräysten kokonaisuus vastaisi IPPC-direktiivin 3 ja 9 artiklan vaatimuksia luvan myöntämiselle.

Laissa luovutettiin voimassa olevan vesilain 10 luvun 24 §:n mukaisesta intressivertailusta, jonka mukaan lupa on voitu myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuva haitta on katsottava saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäiseksi eikä pilaantumista aiheuttavan aineen poistaminen tai ympäristöön pääsyn estäminen ole kohtuullisin kustannuksin muulla tavoin mahdollista. Vesilain intressivertailusäännöstä on voitu tulkita eri tilanteissa ympäristön suojaa korostavana, mutta myös toisin päin, jolloin eräissä tapauksissa intressivertailu on voinut johtaa vesistön pilaamisen sallimiseen. Kansainvälisesti tarkasteltuna vesilain intressivertailusäännöstä ei voida pitää tavanomaisena pilaantumisen ehkäisyä koskevana säännöksenä. Intressivertailu ei myöskään vastaisi IPPC-direktiivin vaatimuksia.

Intressivertailusäännöksen poistaminen ei tarkoittaisi ympäristönsuojelun tason heikentämistä. Eräänlaista intressivertailua sisältyisi myös parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittelyyn. Lisäksi lupamääräyksiä annettaessa otettaisiin huomioon intressivertailuun verrattavia seikkoja, kun lupamääräyksiä suhteutetaan toiminnan vaikutuksiin.

Pykälä koskisi kaikkia luvanvaraisia toimintoja. Jätteiden hyödyntämis- tai käsitteilytoimintoihin liittyvistä lisävaatimuksista säädettäisiin erikseen 3 momentissa. Lisäksi jätelain ja erityisesti jäteasetuksen 8—10 §:n vaatimuksia sovellettaisiin ympäristönsuojelun lupaharkinnassa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luvan myöntämisen edellytyksistä toiminnan vaikutusten kannalta. Tällöin otettaisiin huomioon sijoituspaikka sekä muut toiminnot. Toiminnan aiheuttaman ympäristöhaitan sallittavuus riippuisi siten myös muista aluetta kuormittavista toiminnoista. Kokonaiskuormitus haitankärsijän tai ympäristön kannalta vaikuttaisi toiminnan hyväksyttävyyteen ja lupamääräysten ankaruuteen, kuten nykyisin. Lakiin ei sisältyisi ehdotonta luvan

myöntämiskielloa voimassa olevan vesilain 2 luvun 5 §:n tapaan.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan toiminnasta ei saisi aiheutua terveyshaittaa. Terveyshaitan käsite olisi 3 §:n määritelmän mukainen. Terveyshaittaan ei liittyisi merkittävyyden kynnystä, kuten muihin ympäristön pilaantumisvaikutuksiin.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan toiminnasta ei myöskään saisi aiheutua merkittävää muuta ympäristön pilaantumista. Merkittävä pilaantuminen ilmenee eri tavoin ja sitä harkittaisiin tapauskohtaisesti. Pilaantumisen merkittävyys riippuisi muun ohella vaikutuksen voimakkuudesta, laajuudesta ja kohdealueen ominaisuuksista. Myös paikallisesti tärkeän tai uhanalaisen lajin tuhoutuminen voisi tarkoittaa merkittävää pilaantumista. Ympäristön laadusta annettu raja-arvo ei osoittaisi sellaisenaan merkittävää pilaantumista. Esimerkiksi ilmanlaadusta annettua terveysperusteista raja-arvoa matalampaa epäpuhtauden pitoisuutta voitaisiin pitää merkittävänä pilaantumisenä.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan toimintaan ei voitaisi myöntää lupaa, jos siitä voisi seurata maaperän pilaantumista, pohjaveden pilaantumista tai merensuojelulaissa kiellettyä meren pilaantumista. Toiminta näiden kieltojen vastaisesti olisi sellaisenaan kielletty, mutta lupaviranomainen joutuisi aina myös lupaharkinnassa varmistamaan, ettei näitä kiellettyjä seurauksia ilmeneisi.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan toiminnasta ei saisi aiheutua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista. Merkittävää vähäisempikin pilaantumisen aiheuttaminen olisi tällöin kielletty.

Erityisillä luonnonolosuhteella tarkoitettaisiin säännöksessä alueen poikkeuksellisten luonnonarvojen kokonaisuutta. Erityinen luonto-olosuhde voisi olla esimerkiksi vesialueella, joka on säilynyt luonnontilaisena ja poikkeuksellisen puhtana. Alueen tutkimukselliset arvot voisivat kuvata myös sen erityisiä luonto-olosuhteita.

Pykälässä tarkoitettaisiin myös yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeiden pintavesien ja pohjavesien laadun huomioon ottamista. Pohjavesialueiden yleisestä pilaamiskiellosta säädettäisiin 8 §:ssä, jonka mukaan myös pohjavesiesiintymän vaarantuminen tulisi ottaa huomioon lupaharkinnassa.

kiellettyinä pilaamisena. Lain 42 §:ssä tarkoitettaisiin tämän lisäksi eräitä tärkeitä pohjavedenottoalueita, joille ei tulisi sallia ollenkaan pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan sijoittumista alueen erityisen arvon vuoksi. Esimerkiksi tekopohjaveden valmistamiseen otettavan veden laadun turvaamiseksi ei saisi heikentää veden laatua vesistöissä, josta vesi otetaan. Yleiseltä kannalta tärkeä käyttö voisi liittyä esimerkiksi virkistyskäyttöön. Alueen poikkeuksellinen tärkeys virkistyskäytölle tulisi siten ottaa huomioon lupaharkinnassa.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan toiminnasta ei saisi aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta. Lupaharkinnassa tulisi siten ottaa huomioon myös yksityiseen etuun vaikuttavat haitalliset seuraukset, vaikka haitallisia vaikutuksia ei voitaisi pitää yleisen edun kannalta merkittävänä. Suojaa annettaisiin siten viihtyisyyksarvoille ja omaisuudelle, jonka hallintaa ja käyttöä immissiot voivat rajoittaa. Säännös vastaa tavoitteiltaan ympäristölupamenettelylain mukaista lupaharkintaa, kun lupaan on sisällytetty naapuruussuhdelain 18 §:n mukainen lupa.

Haitan kohtuuttomuuden arvioinnissa sovellettaisiin naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettuja perusteita. Haitan kohtuuttomuus arvioitaisiin erityisesti sijoittumisen kannalta ottaen samalla huomioon mahdolliset lupamääräykset haittojen ehkäisemiseksi. Säännöksen tarkoitus olisi estää sijoittamasta epäsopiiviin paikkoihin toimintoja, joiden sijoittumisen sopivuus on keskeinen toiminnan hyväksyttävyyden peruste. Teollisen toiminnan sijoittumista ohjataan yleensä kaavoituksella, jolloin lupaharkinnassa ei ole tarvetta erilliseen haitan naapuruussuhdeolkeudelliseen arviointiin.

Pykälän 2 momentin mukaan toimintaa ei saisi sijoittaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asemakaavan vastaisesti. Esimerkiksi vanhan teollisuuslaitoksen sijaintialueeseen uusi kaava voisi estää uuden vastaavan laitoksen sijoittumisen alueelle. Kaava rajoitaisi uuden laitoksen sijoittamista tai vanhan laitoksen rakennuslupaa edellyttävää laajentamista, mutta ei esimerkiksi muunlaista muuttamista, kuten tuotantomäärän lisäämistä. Säännös ei estäisi siten toiminnallisia muutoksia, jos niiden toteuttaminen on mahdollista maankäyttö- ja rakennuslain mukaan. Kaavan mukaisena pidettäisiin myös poikkeuslupan saanutta hanketta.

Kaavanmukaisuuden selvittäminen saattaisi edellyttää lausunnon pyytämistä kunnan rakennuslautakunnalta tai kaavoitusviranomaiselta. Rakennuslautakunta voisi myös eräissä tapauksissa pyytää lupaviranomaisen lausunnon. Maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n mukaan rakennuslupaa ei saisi eräissä tapauksissa myöntää ennen kuin ympäristölupa on ratkaistu. Asemakaavan puuttuminen tai yleispiirteinen aluevaraus, toiminnan ympäristövaikutukset sekä rakenteelliset vaatimukset ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi saattavat tapauskohtaisesti merkitä, että rakennuslupaa ei voitaisi myöntää ennen kuin ympäristölupa on ratkaistu.

Sijoittumiskysymystä harkittaessa otettaisiin huomioon lisäksi tämän lain 6 §:n yleiset vaatimukset. Asemakaavan lisäksi lupaviranomaisen tulisi ottaa huomioon myös oikeusvaikutteinen maakunta- ja yleiskaava, joiden merkitys riippuisi erityisesti kaavan maankäyttövarauksen erityisyydestä ja maankäyttöratkaisujen kokonaisuudesta. Esimerkiksi yleiskaavan maa- ja metsätaloutta koskeva aluevaraus ei sellaisenaan olisi luvan myöntämisestä teollisuuslaitokselle.

Sijoittumista harkitessaan lupaviranomainen voisi edellyttää esimerkiksi laitoksen siirtämistä kiinteistöllä toiseen kohtaan, jolloin pilaantumisvaikutukset voitaisiin estää hakemuksessa esitettyä helpommin. Tällainen määräys saattaisi olla perusteltua esimerkiksi melun tai hajun leviämisen estämiseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan ongelmajätteen sekä muun jätteen käsittelyä tai hyödyntämistä harjoittavalta vaadittaisiin riittävän vakuuden asettamista, muuta vastaavaa järjestelyä tai vakavaraisuutta asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Säännös vastaisi tavoitteiltaan jätelakiä. Säännös on tarpeen erityisesti kaatopaikkadirektiivin vuoksi.

Toiminnanharjoittajalla tulisi olla taloudelliset edellytykset yleensä vastata toiminnasta. Lähtökohtana olisi, että toiminnanharjoittaja asettaisi riittävän vakuuden. Vakuuden asettaminen määrättäisiin luvassa toiminnan aloittamisen edellytykseksi 45 §:n nojalla. Vakuuden hyväksyttävyyden määrittäisi lupaviranomainen. Sekä vakuuden laji että sen määrä riippuisivat toiminnan laajuudesta, luonteesta sekä toimintaa varten annettavista määräyksistä. Vakuuden määrä tulisi arvioida esimerkiksi jonkin määritellyn ajanjakson aikana kertyneen jätemäärän asianmukaisen

käsittelyhinnan mukaisesti. Vakuuden määrään voidaan sisällyttää myös mahdollisesti tarvittavia tutkimuskuluja, joilla voidaan varmistaa toimien riittävyys.

Vakuusvaatimus ei olisi ehdoton, jos asianmukainen jätehuolto voidaan varmistaa muulla järjestelyllä. Säännös vastaisi kaatopaikkadirektiivin vaatimuksia. Esimerkiksi kunnan järjestämässä toiminnassa voitaisiin vakuutta vastaava järjestely toteuttaa muulla tavoin.

Vakuutta tai sitä vastaavaa järjestelyä ei tarvitsisi vaatia ehdottomasti muilta kuin ongelmajätteiden käsittelyä tai hyödyntämistä harjoittavilta ja kaatopaikkatoimintaa harjoittavilta. Muiden toimintojen osalta tulisi kuitenkin varmistua siitä, että toiminnanharjoittaja olisi riittävän vakavarainen tai kykenisi muutoin huolehtimaan asianmukaisista jätehuoltotoimenpiteistä. Vakuutta ei myöskään tarvitsisi vaatia, jos jätteen käsittelytoiminta on pienimuotoista. Vakavaraisina voitaisiin pitää sellaisenaan julkisyhteisöjä. Yrityksen vakavaraisuutta kuvaaisi hyvä omavaraisuusaste sekä pitkään jatkunut vakiintunut toiminta. Pienimuotoisia toimintoja voisivat olla esimerkiksi korjaamoiden yhteydessä toimivat pienehköt varaosaromujen varastot. Kaatopaikkatoiminnan harjoittajalta vaadittavasta vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädettäisiin tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

Pykälän 4 momentin mukaan jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan käytettävissä on oltava lisäksi toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Riittävä asiantuntemus saattaa myös edellyttää henkilökunnan jatkuvaa kouluttamista. Säännös vastaisi voimassa olevaa jätelakia ja se on tarpeen erityisesti kaatopaikkadirektiivin vaatimusten vuoksi.

43 §. *Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi.* Pykälä sisältäisi luettelon erityyppisistä lupamääräyksistä.

Ympäristöluvassa annettavat määräykset olisivat tyypiltään ja ankaruudeltaan lähinnä samanlaisia kuin vesilain tai ympäristölupamenettelylain nojalla annetut lupamääräykset. Lupamääräyksiä annettaessa tulisi kuitenkin ottaa huomioon erityisesti ympäristön kokonaisuus.

Lain mukaan ei enää voitaisi antaa määräystä voimassa olevan vesilain 10 luvun 27 §:n tapaan vesiensuojelumaksusta. Eräistä vesiensuojelutoimista on voitu luvassa myöntää poikkeus, jos toiminnanharjoittaja

on suorittanut vuosittaista maksua tästä ympäristöhallinnolle. Säännös on ristiriidassa parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan perustuvan puhdistusvaatimuksen kanssa. Lisäksi sen käytännön merkitys on ollut suhteellisen vähäinen.

Lupamääräyksiä annettaisiin 42 §:ssä tarkoitettujen luvan myöntämisedellytysten täyttämiseksi, asetuksissa olevien vaatimusten täyttämiseksi lain 41 §:n mukaisesti sekä muutoin 43 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Lupamääräykset muodostaisivat kokonaisuuden, jossa yksittäisen määräyksen merkitys voidaan usein ymmärtää vain yhdessä muiden määräysten kanssa. Lupamääräysten antamisen harkintaa ohjaisivat pykälän eri säännökset sekä asetusten ohjeelliset säännökset, lain 4 §:n periaatteet tai 5 §:n ja 6 §:n velvollisuudet sekä jätelain 4 ja 6 §:n periaatteet.

Lupamääräyksiä annettaessa on aina otettava huomioon hallinnon yleiset oikeusperiaatteet, kuten tarkoitussidonnaisuuden periaate ja suhteellisuusperiaate. Lupamääräykset olisi asetettava ympäristönsuojelun kokonaisuus huomioon ottaen siten, että toiminnanharjoittajalla olisi myös mahdollisuus valita asianmukaiset keinot pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Pykälän 1 momentin tarkoituksena on ohjata lupamääräysten asettamista. Annettavat lupamääräykset riippuisivat toiminnan luonteesta, ympäristövaikutuksista sekä mahdollisuuksista ehkäistä haittoja.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan määräyksiä voitaisiin antaa päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista. Päästöjen sääntely luvassa vastaisi eri EY:n direktiivejä, kuten IPPC-direktiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohtaa, joiden mukaan luvassa tulisi asettaa kyseisille toimintoille direktiivin liitteessä mainittuja haitta-aineita koskevat päästöraja-arvot. Raja-arvoja voitaisiin täydentää tai korvata muilla teknisillä vaatimuksilla. Tästä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Päästömääräys voitaisiin antaa aineen enimmäispitoisuusmääräyksenä tai kokonaismääränä määriteltäviksi aikayksikköä kohden tai määritellä muutoin esimerkiksi ominaiskuormituksena tai kokonaiskuormituksena. Melua koskeva rajoitus voitaisiin antaa esimerkiksi tehorajoituksena tai äänitason vähennysvaatimuksena laitteelle.

Päästöjen ehkäisy tai muu rajoittaminen määräyksellä voisi koskea vähentämisvelvoi-

tetta, puhdistuslaitteita, puhdistuslaitteiden tehokkuusvaatimuksia ja vastaavia päästöjen rajoittamiskeinoja, kuten jätevesipäästöissä purkuputken sijaintia, ilmapäästöissä päästökorkuutta ja melupäästöissä päästösuuntaa tai laitoksen sijoittamista.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan määräyksiä voitaisiin antaa myös jätteistä, niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä. Annettaessa määräyksiä jätteistä otettaisiin huomioon jätelain toiminnalle ja jätehuollolle asettamat vaatimukset. Lupamääräyksillä turvattaisiin näin myös IPPC-direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan sekä 9 artiklan 3 kohdan vaatimukset jätteiden haittojen ja jätteiden synnyn ehkäisyn vaatimuksista lupaa myönnettäessä.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan luvassa voisi olla määräyksiä myös toiminnan häiriötilanteista ja muista poikkeuksellisista tilanteista. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja 9 artiklan 6 kohdan vaatimuksia. Vastaavia määräyksiä on annettu myös eräissä muissa EY:n direktiiveissä, kuten vaarallisten jätteiden poltosta annetussa direktiivissä. Säännöksessä tarkoitettaisiin käynnistämiseen ja pysäyttämiseen liittyviä häiriöitä, onnettomuustilanteisiin varautumista sekä esimerkiksi raaka-aineiden tai polttoaineiden laatuun liittyviä tilapäisiä poikkeuksia.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan lupamääräykset voisivat koskea myös toiminnan lopettamisen jälkeisiä toimia, kuten alueen kunnostamista ja päästöjen ehkäisemistä. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 3 artiklan 1 kohdan f alakohdan sekä 9 artiklan 6 kohdan vaatimuksia. Luvassa tulisi ottaa huomioon yleensä toiminnan lopettaminen ja siihen liittyvät yleiset periaatteet toimista. Määräyksiä voitaisiin antaa kunnostamisesta, kuten maa-ainesten vaihtamisesta tai peittämisestä. Muut toimenpiteet toiminnan lopettamisen jälkeen voisivat liittyä esimerkiksi puhdistuslaitteiden tai joutojen purkamiseen taikka rakenteiden poistamiseen. Määräyksillä voitaisiin tämän lisäksi edellyttää, että riittävän ajoissa ennen toiminnan lopettamista viranomaiselle olisi esitettävä suunnitelma ympäristönsuojelutoimista ja tarkkailun järjestämisestä. Viranomainen voisi tällöin hyväksyä erikseen suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan voitaisiin antaa lisäksi muita määräyksiä toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai sel-

vitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Säännöksen mukaan voitaisiin antaa myös päästöjä ja niiden vaikutuksia vähentäviä määräyksiä, jotka olisivat momentin 1 kohtaan verrattuna välillisempiä. Esimerkiksi hajuhaittoja ja meluhaittoja voidaan estää edellyttämällä suojametsikköä tai muuta estettä päästölähteen ja haitan kohteen välissä. Määräykset voisivat rajoittaa toiminta-aikaa sekä ulottua liikennejärjestelyihin.

Pilaantumisen ehkäisemistä koskevia määräyksiä voisivat olla myös määräykset, joilla turvataan ympäristön laatutaso. Määräykset voitaisiin nykyisen käytännön tapaan antaa myös ympäristön laatumormina, kuten melutasona. Ympäristön laatua turvaavaa määräystä annettaessa tulisi aina ottaa huomioon toiset samaa ympäristöä kuormittavat toiminnot.

Selvitysmääräys voitaisiin antaa toiminnan päästöjen ja jätteiden vähentämisen selvittämiseksi. Määräys voisi koskea päästöjen ja jätteiden tunnistamista, jos tiedetään päästön tai jätteen haitta-aineet, mutta niiden pituus on epäselvää. Määräyksellä voitaisiin myös pyrkiä varmistamaan esimerkiksi jonkin toisen määräyksen toteutuminen myöhemmin sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista toiminnan kehittämistä. Selvitysmääräys voitaisiin antaa lisäksi toimintaan liittyvän riskin selvittämiseksi ja lopettamisen jälkeen ilmenevien haittojen selvittämiseksi.

Selvitysmääräys voitaisiin antaa siten, että selvitys esitetään määräajassa valvontaviranomaiselle. Jos selvitysmääräyksellä on pyritty täsmentämään yksittäisen määräyksen antamisen edellytyksiä, lupaviranomainen voisi antaa selvityksen perusteella määräyksen 55 §:n 3 momentin perusteella. Erilaiset selvitysmääräykset eivät saisi johtaa varsinaiseen osapäätökseen, jolla lykättäisiin luvan edellytysten selvittämistä tai keskeisen lupamääräyksen asettamista. Pykälässä tarkoitettu selvitysmääräys poikkeaisi 55 §:n 2 momentissa tarkoitettusta toistaiseksi myönnetyn luvan yhteydessä asetettavasta selvityselvoitteesta, jonka tarkoitus on varmistaa luvan tarkistamisen joutuisuus ja ennakoida muutoin tulevaa lupakäsittelyä.

Pykälän 2 momentin mukaan määräyksiä voitaisiin antaa myös tuotantomäärästä, -ravinnoista ja -energiasta. Määräys koskisi kuitenkin muita kuin teollisia toimintoja ja energiantuotantoa. Momentti ei rajoittaisi

määräyksen antamista näihin toimintoihin liittyvästä varastoinnista. Momentissa tarkoitettuja toimintoja voisivat olla esimerkiksi kalankasvatuslaitokset, kivenmurskaamot ja romuttamot sekä eräissä tapauksissa eläinsuojat. Momentin mukainen määräys olisi mahdollinen ainoastaan, jos ympäristöhaittoja ei voitaisi muutoin riittävästi ehkäistä tai rajoittaa muilla 1 momentissa tarkoitetuilla määräyksillä.

Pykälän 3 momentin säännöksillä ohjattaisiin lupamääräysten asettamista ja mitoitusta. Säännös vastaisi lähinnä ilmansuojelulakia.

Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan määräyksiä asetettaessa olisi otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, joilla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä.

Luvanvaraisilla toiminnoilla on hyvin erilaisia vaikutuksia, jolloin annettavat määräykset myös vaihtelevat. Samaakin ympäristöelementtiä koskevat määräykset saattavat vaihdella eri toimialoilla. Saman toimialan toimintojen lupamääräykset voivat tapauskohtaisesti myös vaihdella riippuen toiminnan luonteesta.

Vaikutusalueen ominaisuuksien huomioon ottaminen tarkoittaisi alueen yleisen luonteen huomioon ottamista sekä erilaisten suojattavien kohteiden tunnistamista. Esimerkiksi ympäristön laatua koskevat raja-arvot sekä ohjeelliset laatu normit perustuvat erilaisten alueiden erittelyyn.

Toiminnan vaikutuksia ympäristössä tulisi arvioida 4 §:n yleisten periaatteiden suuntaisesti. Esimerkiksi epävarmuus vaikutuksista (varovaisuusperiaate) korostaa tarvetta antaa määräyksiä vaikutusten ilmenemisen ehkäisemiseksi ennakolta. Lupamääräyksiä asetettaessa tulisi ottaa huomioon myös toiminnan aiheuttaman kuormituksen osuus koko alueen kuormituksesta.

Ympäristön kokonaisuuden huomioon ottaminen on IPPC-direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan lupaharkinnan peruslähtökohta. Kaikkia ympäristöelementtejä on tarkasteltaisiin samanaikaisesti, eikä haittoja voida siirtää ympäristöelementistä toiseen.

Ympäristönsuojelutoimien teknisten vaatimusten tulisi olla toteutettavissa taloudellisesti. Määräyksillä tulisi pyrkiä aina mahdollisimman kustannustehokkaisiin ratkaisuihin

ottaen huomioon toiminnan tekniset lähtökohdat.

Pykälän 3 momentin toisen virkkeen mukaan määräysten tulisi täyttää parhaan käytökelpoisen tekniikan vaatimukset. Myös onnettomuuksien ehkäisyä koskevien toimien tulisi perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohtaa. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimus ei tarkoittaisi laitevaatimuksia, vaan päästöjen tai muiden toimintojen määrittelyä ja mitoitamista.

Lupaharkinnassa otettaisiin huomioon toiminnan tekniset erityisominaisuudet ja muut parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamiseen liittyvät seikat, kuten olemassa olevan toiminnan odotettavissa oleva taloudellinen käyttöikä. Eri harkintaseikkoja painotetaan lupaharkinnassa ottaen huomioon toiminnan sijoittumispaikka. Lupaharkinnan lopputuloksena viranomaisen määrittää toiminnalle tapauskohtaisesti päästöjen raja-arvot ja ympäristönsuojelutoimien kokonaisuuden.

Lupaharkinnassa parhaan käyttökelpoisen tekniikan selvittämisen tietolähteinä käytettäisiin erityisesti EY:n komission julkaisemia IPPC-direktiivin 16 artiklassa tarkoitettuja selvityksiä sekä kansainvälisten toimielinten, kuten Helsingin komission ja OSPAR-komission, selvityksiä. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan tietolähteinä voitaisiin käytännössä pitää myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmän VAHTI-osaa sekä mahdollisia ympäristöministeriön ohjeita tai selvityksiä. Vaikka viranomaisilla olisi erityinen velvollisuus selvittää parasta käyttökelpoista tekniikkaa, tulisi toiminnanharjoittajan myös lupahakemuksessaan tarvittavilta osin esittää selvitystä vaatimuksen täyttämisestä.

Momentin mukaan lupaviranomaisen tulisi kiinnittää huomiota myös energian käytön tehokkuuteen ja varautumiseen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden rajoittamiseen. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 3 artiklan 1 kohdan d ja e alakohtaa.

Lupaharkinnassa energiatehokkuutta tulisi vaatia lähinnä vain IPPC-direktiivissä tarkoitetuilta toiminnoilta. Energiatehokkuus voitaisiin selvittää esimerkiksi vapaaehtoisten energiakatselmusten perusteella. Liittyminen kauppa- ja teollisuusministeriön ja eri toimialojen välillä solmittuun energiasäästösopimukseen edellyttää sekä energiatehokkuuden selvittämistä että seurantajärjestelmää. Järjestelmästä voitaisiin tuottaa myös

lupaviranomaisten tarvitsevat tiedot, eikä erillistä lupaan perustuvaa seurantaa tällöin tarvittaisi. Luvassa voitaisiin kuitenkin tarvittaessa asettaa erityisiä selvitysmääryksiä energiatehokkuuden parantamisesta tai energian talteenottomahdollisuuksista. Energiatehokkuuden vaatimus voisi vaikuttaa myös eri ympäristöhaittojen ehkäisemisen arvottamiseen.

Toimintaan liittyvät onnettomuusriskit tulisi myös ottaa huomioon lupamääryksiä asettaessa. Onnettomuusriskien huomioon ottaminen lupaharkinnassa määryksiä asettaessa perustuu IPPC-direktiivin 9 artiklan 6 kohtaan. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa on todettu lisäksi, että eräiden suuronnettomuuksien vaaraa aiheuttavien toimintojen lupahakemuksissa tulee esittää turvallisuus selvitykset.

Onnettomuuksien estäminen ja niistä aiheutuva pilaantumisen ehkäisy koskisi kaikkia toimintoja. Suurten toimintojen osalta selvityksenä onnettomuusriskien hallinnasta voisi usein käydä esimerkiksi kemikaaliviranomaiselta saatu lausunto. Riskiarviointi rajoittuisi lähinnä mahdollisella onnettomuusalueilla olevien kohteiden suojaamiseen.

44 §. *Kalatalousmäärykset.* Pykälä koskisi jätevesipäästöistä kalastolle aiheutuvien haittojen poistamista kalastoa suojaavilla määryksillä, istutusvelvoitteilla ja hoitotoimenpiteillä. Kalastolle aiheutuvien haittojen vuoksi kalatalousviranomaiselle voitaisiin myös määrätä maksettavaksi kalatalousmaksu, joka käytettäisiin lähinnä haitta-alueen hoitotoimenpiteisiin. Säännös vastaisi voimassaolevan vesilain 10 luvun 24 a §:ää. Pykälässä viitattaisiin vastaavasti vesilain 2 luvun 22 ja 22 b §:ään.

45 §. *Jäte- ja jätehuoltomäärykset.* Pykälässä säädettäisiin, että ympäristölupa käsittää myös määrykset jätteistä ja jätehuollosta, vaikka jätteistä ei sinänsä aiheutuisi ympäristön pilaantumista. Jätteitä ja jätehuoltoa koskevat perusvaatimukset annettaisiin jätelain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. Jos jätteistä voisi aiheutua ympäristön pilaantumista, määräys voisi perustua myös 43 §:ään.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin lisäksi, että 42 §:n 3 momentissa tarkoitettua vakuuden asettamisesta tai muusta vastaavasta järjestelystä annettaisiin määryksiä luvassa. Lupamääryksillä varmistettaisiin näin esimerkiksi vakuuden asettaminen, eikä vakuut-

ta tulisi välttämättä jättää jo lupahakemusta tehtäessä. Luvassa voitaisiin määrätä vakuus luovutettavaksi viranomaiselle ennen toiminnan aloittamista tai jonakin muuna hetkenä toiminnan aloittamisen jälkeen esimerkiksi tietyn jätemäärän kertymisen jälkeen. Luvassa voisi olla myös määräykset vakuuden tarkistamisesta.

Pykälän 1 momentin toisen virkkeen mukaan lupamääräystä valvottaisiin tämän lain nojalla, vaikka se olisi annettu jätelain tai sen nojalla annetun määräyksen noudattamiseksi. Lupamääräyksen rikkomistilanteissa sovellettaisiin yksinomaan ympäristönsuojelulain hallintopakkoa sekä rangaistusta koskevia säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan jäte- ja jätehuoltomääräys voitaisiin rajoittaa koskemaan vain määrätynlaista jätettä. Lisäksi luvassa voitaisiin edellyttää, että tietyltä alueelta kertyvä jäte olisi käsittelyssä etusijalla. Säännös vastaisi jätelakia.

46 §. *Tarkkailumääräykset.* Nykyiseen vakiintuneeseen tapaan määryksiä voitaisiin antaa toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon tarkkailusta, toiminnan vaikutusten sekä sen lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Käyttötarkkailuun sisältyisi esimerkiksi puhdistustehokkuuden tarkkailu. Useat päästötjät koskevat direktiivit edellyttävät tarkkailua ja valvontaa koskevien määräysten antamista. Säännös vastaisi myös IPPC-direktiivin 9 artiklan 5 kohdan vaatimuksia.

Tarkkailumääräyksen sisältö riippuu toiminnasta, toiminnan ympäristövaikutuksista ja pilaantumisen vaarasta. Erilaisille päästöille ja vaikutuksille on käytetty vesilain ja ympäristölupamenettelylain mukaisissa luvissa vakiintuneita tarkkailumääryksiä. Vastaavia määryksiä tulisi antaa myös ympäristönsuojelulain mukaan. Ympäristön kokonaisuuden huomioon ottaminen voi kuitenkin eräissä tapauksissa edellyttää tarkkailun uudelleen järjestämistä. Toiminnanharjoittajan järjestämä lupaan perustuva tarkkailu ja ympäristöjohtamisjärjestelmien edellyttämä raportointi olisi mahdollisuuksien mukaan yhteensovitettava. Vaikka toiminnanharjoittaja tarkkailisi omia päästöjään ja vaikutuksiaan, valvontaviranomaisen tulisi tarvittaessa tarkastaa toimintaa omilla mittauksilla.

Mittausten ja analyysien yleisistä vaatimuksista säädettäisiin 108 §:ssä. Viranomaisella olisi oikeus erikseen luvan perusteella tehdä tarkastuksia mittausten ja tutkimusten

laadun varmistamiseksi.

Pykälän 1 momentin mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Toiminnanharjoittaja voitaisiin myös määrätä antamaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Päästöjen tarkkailumääräys voisi koskea esimerkiksi päästöjen mittaustapaa, olosuhteita, käytettäviä mittaustandardeja tai mittauslaitteita. Määräys sisältäisi raportointitavan ja raportointiajat. Määräys voisi koskea myös käyttötarkkailua päästöjen selvittämiseksi. Tällaiset määräykset tulisi antaa aina luvassa, eikä niihin voitaisi soveltaa mahdollisuutta hyväksyä luvasta erillään tarkkailusuunnitelma. Toiminnan vaikutusten arvioimiseksi tulisi lisäksi antaa tarvittavat määräykset.

Toiminnan valvontaa koskevalla määräyksellä pyrittäisiin varmistamaan luvan noudattamista. Toiminnanharjoittaja voitaisiin velvoittaa ilmoittamaan eri työvaiheista laitoksen rakentamisessa, laitteiden käyttöönotosta taikka toiminnan aloittamisesta. Viranomaisen voisi tehdä tarkastuksen ja hyväksyä tehdyt toimet, jonka jälkeen toiminta voitaisiin aloittaa. Valvontaa koskevassa määräyksessä voitaisiin velvoittaa esittämään suunnitelma myös valvontaviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaiselle viranhaltijalle.

Pykälän 2 momentin mukaan useat lupanhaltijat voitaisiin määrätä yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta. Tämä on tarpeen yleensä silloin, jos samaa aluetta kuormittaa useita toimintoja, joiden vaikutuksia ei voida yksiselitteisesti erottaa toisistaan. Määräys annettaisiin luvassa huomioon ottaen samalla vireillä olevat luvat. Käytännössä toiminnanharjoittajat voivat sopia osallistumisesta yhteistarkkailuun, kuten nykyisin on menetelty erityisesti vesilain mukaan. Tällöin erillistä määräystä ei tarvittaisi, vaan viranomainen hyväksyy järjestelyn. Toiminnanharjoittajat voivat osallistua myös kunnan järjestämään ympäristön tilan tarkkailuun siltä osin kuin kyse on toiminnanharjoittajan päästöjen vaikutusten tarkkailusta.

Pykälän 3 momentin mukaan luvassa voitaisiin velvoittaa toiminnanharjoittaja esittämään lupaviranomaiselle tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi tarkkailusuunnitelma.

Ympäristölupavirasto voisi määrätä suunnit-

telman esitettäväksi esimerkiksi alueelliselle ympäristökeskukselle ja vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen alaiselle viranhaltijalle. Kalataloudellisten vaikutusten selvittämiseksi tarkkailusuunnitelma voitaisiin velvoittaa esitettäväksi myös kalatalousviranomaiselle.

Suunnitelma tulisi esittää niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa. Tarkkailu voitaisiin edellyttää aloitettavaksi jo ennen toiminnan aloittamista, jos tämä on tarpeen esimerkiksi lähtötilanteen erottamiseksi toiminnan varsinaisista vaikutuksista. Päätöksessä voitaisiin myös velvoittaa esittämään suunnitelma muuna sopivana ajankohtana, joka olisi toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukainen ajankohhta. Esimerkiksi toiminnan lopettamisen jälkeisten vaikutusten tai päästöjen selvittäminen saattaa edellyttää tarkkailusuunnitelman esittämistä ennen lopettamista.

Viranomainen voisi 4 momentin mukaan tehdä myös muutoksia suunnitelmaan, kuten lisätä näytteiden ottoa tai muuttaa tarkkailuajankohtia. Hyväksyttyä tarkkailusuunnitelmaa voitaisiin muuttaa myöhemmin eri päätöksellä, jos olosuhteet ovat muuttuneet tai suunnitelma ei vastaa muutoin valvonnan tarpeita.

Pykälän 4 momentin mukaan lupapäätöksestä erillään olevan tarkkailusuunnitelman hyväksyminen olisi hallintopäätös, johon saisi hakea erikseen muutosta. Päätökseen ei siten sovellettaisi ympäristölupaa koskevaa menettelyä. Ennen päätöstä valvontaviranomaisen tulisi tapauksesta riippuen kuulla haitankärsijöitä ja tarvittaessa esimerkiksi kalatalousviranomaisia. Päätös annettaisiin julkipanon jälkeen ja siihen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

47 §. *Määräykset päästöistä viemäriin.* Pykälässä säädettäisiin eräistä viemäripäästöjä koskevista lupamääräyksistä. Ympäristölupa tulisi aina varmistaa, että päästöistä yleiseen viemäriin ei aiheudu haittaa yhdyskuntajätevesien käsittelylle. Määräyksiä harkittaessa tulisi tarvittaessa ottaa huomioon myös vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain mukainen liittymissopimus. Säännös vastaisi vesilakia ja yleisistä viemäreistä ja eräiltä teollisuudenaloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä annettua valtioneuvoston päätöstä tarkemmin tiettyjen vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta anne-

tun direktiivin vaatimuksia. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin vastaavista vaatimuksista.

48 §. *Viemäriksi määrääminen.* Pykälässä säädettäisiin vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettun muun uoman kuin vesistön määräämisestä viemäriksi. Uoma määriteltäisiin viemäriksi ympäristölupapäätöksessä. Viemäriksi määrääminen voitaisiin myös peruuttaa, jos lupa jäteveden johtamiseen raukeaa tai toiminta lopetettaisiin. Säännös vastaisi voimassa olevaa vesilakia.

Oja määritettäisiin viemäriksi, jos olennainen osa siinä virtaavasta vedestä olisi jätevetä. Harkinta tapahtuisi vesilain 10 luvun 2 §:n nojalla. Vesilain 10 luvun 6 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi antaa oikeuden jäteveden johtamiseen toisen maalla olevaan ojaan tai puroon, jos tähän ei muutoin olisi saatu maanomistajan suostumusta. Jos toimintaan edellytettäisiin kuitenkin ympäristölupaa, määräyksen antaisi lupasiaa käsittelevä. Viemäriksi määrääminen merkitsisi, että ojaan ei sovellettaisi enää lain 28 §:n 2 momentin 2 kohtaa. Jäteveden johtaminen viemäriin ei siis synnyttäisi ympäristöluvan tarvetta, paitsi jos uomassa kulkeutuva jätevesi aiheuttaisi pilaantumista esimerkiksi vesistössä. Viemäriksi määräämiseen liittyisi myös jätevetä johtavan kunnossapitovastuu viemäristä.

Viemäriksi määrääminen on osittain vesitalousperusteinen päätös, minkä vuoksi siitä olisi vastaava säännös vesilaissa. Päästöä koskevan luvan myöntämisen yhteydessä olisi kuitenkin syytä harkita viemäriksi määräämistä, koska samalla joudutaan määrittämään myös jäteveden hyväksyttävä laatu.

49 §. *Määräykset purkujohdosta.* Pykälän mukaan ympäristöluvan yhteydessä määrättäisiin samalla purkujohdon tekoon liittyvää rakentamisesta ja käyttöoikeudesta. Käyttöoikeuden myöntäminen tarkoittaisi sekä maa-aluetta että vesialuetta vesilain 2 luvun 7 §:n ja 10 luvun 7 §:n tapaan. Nämä seikat ratkaistaisiin ympäristöluvassa ottaen huomioon vesistöön rakentamista koskevat vesilain edellytykset. Käyttöoikeuden tai aiheutetun vahingon korvaamiseen sovellettaisiin vesilain korvaussäännöksiä.

Päästökohta ja purkujohto muodostaisivat kokonaisuuden, joka ratkaistaisiin osana ympäristölupaa. Määräys purkukohdasta voitaisiin antaa 43 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla mutta purkujohdon sijoittaminen ratkaistaisiin muutoin 49 §:n nojalla.

50 §. *Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus.* Pykälässä säädettäisiin 26 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtakunnallisten ohjelmien ja suunnitelmien vaikutuksesta lupaharkintaan. Lupaa myönnettäessä tulisi tutkia, onko toiminta järjestetty mainittuihin ohjelmiin ja suunnitelmiin sisältyvien toiminnanharjoittajaa sitovien velvoitteiden mukaisesti. Jätelain 40 §:n tarkoittamat valtakunnalliset ja alueelliset jätesuunnitelmat eivät sellaisenaan sitoisi lupaharkintaa, mutta ne tulisi kuitenkin ottaa huomioon luvassa. Säännös olisi tarpeen erityisesti kaatopaikkadirektiivin vuoksi. Pykälän viimeisen virkkeen mukaan myös muut valtioneuvoston hyväksymät ohjelmat tulisi ottaa huomioon lupaharkinnassa. Tällainen ohjelma olisi esimerkiksi kalavesidirektiiviin perustuva ohjelma.

51 §. *Lupamääräyksen suhde asetukseen.* Pykälässä säädettäisiin, missä tapauksessa lupamääräys saisi olla asetusta ankarampi. Yksilöidyllä ympäristönsuojeluvetoiteella tarkoitettaisiin säännöksessä numeerisesti tai muutoin tarkasti määriteltäviä vaatimusta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan lupamääräys voisi olla asetusta ankarampi 42 §:ssä tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi. Esimerkiksi terveyshaitan aiheutuminen antaisi aina mahdollisuuden antaa asetusta ankarampia määräyksiä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan lupamääräys voisi olla myös ympäristön laatuun koskevia raja-arvoja ankarampi. Esimerkiksi ilmanlaadun raja-arvoja ei tulisi pitää säännöksenä, jota ankarampaa lupamääräystä ei saisi antaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan vesiensuojelua koskevat lupamääräykset voisivat kuitenkin edelleen olla ankarampia kuin niistä annetut yleiset määräykset. Vesi-päästöjen rajoittaminen ei ole Suomessa perustunut yleisiin määräyksiin, vaan tapauskohtaiseen harkintaan ottaen huomioon vesistön sietokyky. Useat voimassa olevat vesiensuojelua koskevat yleiset määräykset perustuvat lisäksi vanhentuneisiin EY:n direktiivien täytäntöönpanoon.

Pykälän 2 momentin mukaan maatalouden vesiensuojelua koskeva määräys voisi olla ankarampi kuin 11 §:n 6 kohdan nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa olevat vaatimukset vain ympäristön erityisen pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi muun muassa pohjavesialueella tai erityisen herkän

vesistön läheisyydessä. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella asetusta ankarampi lupamääräys voitaisiin antaa luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi ja ympäristönlaatua koskevasta säännöksestä riippumatta. Pykälän 2 momentti ei siten rajoitaisi antamasta määräyksiä esimerkiksi pohjaveden pilaamisen kieltämiseksi tai hajuhaittojen ehkäisemiseksi.

Yleisen määräyksen ja lupamääräyksen välisestä suhteesta säädettäisiin myös 56 §:ssä siten, että luvan myöntämisen jälkeen annettu yleinen määräys syrjäyttäisi aina sitä lievemmän lupamääräyksen.

8 luku. Lupapäätös

52 §. *Lupapäätöksen sisältö.* Pykälän 1 momentin mukaan lupa voitaisiin myöntää toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena. Luvan voimassaolo ratkaistaisiin tapauskohtaisesti ottaen huomioon toiminnan luonne ja vaikutusalueen ominaisuudet kokonaisuudessaan. Vastaava säännös sisältyy ilmansuojelulakiin, terveydensuojelulakiin ja vesilakiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin päätöksen perusteista. Muiden hallintopäätösten tapaan päätöksessä olisi aluksi kertoelmaosa ja tämän jälkeen ratkaisuosa. Ratkaisuosassa on eritellysti osoitettava luvan myöntämisen edellytysten olemassaolo ja perusteltava määräykset. Päätökseen ja sen perusteluihin sovellettaisiin hallintomenettelylain 23 ja 24 §:n perusteluvollisuutta. Lupapäätöksessä olisi vastattava kaikkiin lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin, jotka liittyvät selvästi asiaan. Säännös vastaisi nykyistä päätöksen perusteluiden kirjoittamiskäytäntöä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin YVA-lain mukaisen arviointiselostuksen ja yhteisviranomaisen lausunnon huomioon ottamisesta lupapäätöksessä. Luvassa tulisi käydä ilmi, miten mainitut seikat on lupaharkinnassa otettu huomioon. Säännös tarkoittaisi myös, että ne on tullut ottaa huomioon asianmukaisesti lupaharkinnassa IPPC-direktiivin 9 artiklan 3 kohdan vaatimuksen mukaisesti. Saadut selvitykset vaikuttaisivat lupapäätöksen sisältöön kuitenkin vain siinä laajuudessa kuin ne voidaan ottaa huomioon ympäristölupaa myönnettäessä. Säännös vastaisi pääpiirteissään voimassa olevaa ympäristölupamenettelylain ja vesilain säännöstä. Asetuksessa säädettäisiin tarkemmin siitä,

mitkä seikat on todettava päätöksessä ja missä laajuudessa. Asetuksessa säädettäisiin siten myös eräiden direktiivien edellyttämistä lupaan sisältyvistä seikoista.

53 §. *Lupapäätöksen antaminen.* Pykälässä säädettäisiin päätöksen antamistavasta. Lupapäätös annettaisiin julkipanon jälkeen. Julkipano on vakiintunut tiedoksiantotapa sellaisessa päätöksenteossa, joka saattaa vaikuttaa monien asianosaisten etuun. Julkipanon jälkeen annetun päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon sinä päivänä, jolloin päätös on annettu. Tällöin kaikkien asianosaisten, hakijan ja yleistä etua valvovien viranomaisten, valitusaikea alkaa kulua samana päivänä. Ellei päätöksestä valiteta, lupapäätös saa lainvoiman 30 päivän kuluttua antamispäivästä. Asetuksella on tarkoitus säätää, että päätökseen liitettävästä valitusosoituksesta tulee käydä yksiselitteisesti ilmi päivämäärä, johon mennessä valitus on viimeistään tehtävä.

54 §. *Lupapäätöksestä tiedottaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan päätös on toimitettava luvan hakijalle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja niille, jotka sitä ovat erikseen pyytäneet. Toisaalta kuka tahansa voi vaatia päätöstä itselleen kokonaisuudessaan, mutta tällöin päätöksestä voidaan periä lunastusta vastaava maksu. Viranomaisen velvollisuutena ei olisi kuitenkaan lähettää päätöstä, ellei sille ole jätetty erikseen osoitetta.

Tieto päätöksen antamisesta tulisi lisäksi antaa muistutuksen tehneille ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Tieto tulisi toimittaa myös kaikille niille, joille on 38 §:n 2 momentin perusteella annettu tieto hakemuksesta. Jos samassa muistutuksessa olisi ollut useita allekirjoittajia, päätös tai tieto päätöksen antamisesta voitaisiin lähettää vain yhdelle näistä. Vastaavaa säännös on nykyisessä vesilaissa.

Luvanhakijalta perittäisiin normaali hakemuskas, josta säädettäisiin lain 105 §:ssä. Päätökseen sisältyisi myös valitusosoitus. Viranomaisen tekisi päätöksen lähettämistä diaarimerkinnän, mutta päätös lähetettäisiin tavallisena kirjelähetyksenä.

Pykälän 2 momentin mukaan päätöksestä tulisi lisäksi julkaista tieto toiminnan sijaintikunnassa sekä sellaisessa kunnassa, jossa toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä julkaistaisiin kunnan ilmoitustaululla julkisista kuulutuksista annetun lain mukaisesti. Tieto tulisi olla

nähtävillä kunnan ilmoitustaululla vähintään 14 vuorokauden ajan. Jos lupaviranomainen olisi kunta, julkipanokuulutus korvaisi tämän tiedottamistavan.

Tieto päätöksestä tulisi myös julkaista ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jolle asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Jos lupahakemuksesta olisi ilmoitettu lehdissä, tulisi päätöksestä tiedottaa vastaavalla tavalla.

Päätöksestä tulisi tiedottaa viivytyksettä päätöksen julkipanon jälkeen. Vaikka tiedottaminen ei vaikuttaisi valitusajan kulumisen alkamiseen, tiedottamisen viivästyminen voitaisiin pitää menettelyvirheenä, joka voisi johtaa esimerkiksi menetetyn määräajan palauttamiseen.

9 luku. Luvan voimassaolo

55 §. *Luvan voimassaolo ja tarkistaminen.* Toistaiseksi voimassa olevaa lupaa voitaisiin tarkistaa. Pääsääntöisesti määräaikainen lupa raukeaisi määräajan päättymisen jälkeen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin määräaikaisena myönnetyn luvan voimassaolon päättymisestä. Lupapäätöksessä voitaisiin kuitenkin määrätä, että määräajaksi myönnettyä lupaa on mahdollisuus jatkaa, jos riittävän ajoissa ennen määräajan päättymistä haetaan uutta lupaa. Luvan voimassaolon jatkaminen käsiteltäisiin vastaavassa laajuudessa kuin uusi lupahakemus. Lupa perustuvaa toimintaa voidaan jatkaa, kunnes uusi hakemus on ratkaistu, jos lupahakemus on tehty luvassa määrätyn mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan toistaiseksi voimassa olevassa lupapäätöksessä tulisi määrätä, mihin mennessä uusi hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä, ja tuolloin mahdollisesti esitettävistä selvityksistä. Erityisestä syystä määräys voitaisiin sisällyttää myös määräaikaiseen lupaan. Harkinta kohdistuisi lupamääräyksiin. Jos viranomaisen asettamaa määräaikaa ei ole noudatettu, lupa voitaisiin määrätä raukeamaan. Vastaava säännös on vesilaisissa ja ilman-suojelulaisissa.

Pykälän 3 momentin mukaan luvassa olevan selvitysmääräyksen perusteella voitaisiin myös eräissä tapauksissa asettaa toimintaa koskevia tarkempia määräyksiä. Luvassa voitaisiin määrätä esimerkiksi tekemään selvitys jonkin toiminnanharjoittajan

valitseman toimenpiteen riittävytydestä pilaantumisen ehkäisemiseksi. Jos selvitys osoittaisi, ettei toimenpide ole ollut riittävä, viranomainen määräisi lisävelvoitteista. Vastaavia määräyksiä on käytetty vakiintuneesti myös nykyisessä lupakäytännössä.

Tarkistamista koskevan asian ratkaisisi luvan myöntänyt viranomainen. Asian käsittelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin lupamenettelyä koskevia säännöksiä.

56 §. *Asetuksen noudattaminen.* Pykälän mukaan lupamääräystä ankarampi asetus korvaisi suoraan lupamääräyksen ja sitä tulisi noudattaa sellaisenaan. Asetukset voisivat sisältää velvoittavuudeltaan erilaisia säännöksiä. Eräät asetusten tavoitteelliset säännökset eivät myöskään välttämättä vaikuta luvan sisältöön tai sen valvontaan. Pykälässä tarkoitettaisiin yksilöityjä velvoitteita tai yksiselitteisiä asetusten säännöksiä, kuten päästöraja-arvoja.

Asetus voisi kuitenkin eräissä tapauksissa johtaa luvan tarkistamiseen lain 58 §:n nojalla. Esimerkiksi päästöraja-arvo saattaisi vaikuttaa lupamääräysten kokonaisuuteen siten, että myös muita lupamääräyksiä joudutaan tarkistamaan. Lupamääräystä ankarampi asetuksen säännös saattaisi myös vaikuttaa kalatalousvelvoitteen tai vahingonkorvausvelvollisuuden uudelleenarviointiin.

Pykälässä säädettäisiin lisäksi, että luvan tarkistamisesta annettuja asetuksen säännöksiä tulisi aina noudattaa lupapäätöksestä huolimatta. Lain 16 §:n nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa voitaisiin antaa esimerkiksi jonkin direktiivin edellyttämiä säännöksiä tiettyä toimintaa koskevan luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta. Näitä säännöksiä on tällöin yksittäisiä lupapäätöksiä tehtäessä noudatettava.

57 §. *Luvan raukeaminen.* Pykälän mukaan lupaviranomainen voisi päättää luvan raukeamisesta. Jos raukeamisen edellytykset olisivat aikaisemmin täyttyneet, viranomaisen tulisi myös todeta, että lupa on rauennut. Toimintaa ei saisi tällöin jatkaa tai aloittaa uudelleen.

Pykälä koskisi tilanteita, jolloin toimintaa ei ole aloitettu tai se on keskeytetty taikka lupaa ei ole tarkistettu lupamääräyksen mukaisesti. Aloittamatta jääneeseen toimintaan myönnetty lupa voisi myös estää toisen luvan myöntämisen samalle alueelle tai rajoittaa maankäytön suunnittelua.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan lupa voisi raueta toiminnanharjoittajan

omasta ilmoituksesta, jos toimintaa ei ole tarkoitus aloittaa. Luvan raukeamisesta voitaisiin päättää myös ilman ilmoitusta, jos toiminta on ollut keskeytyneenä tosiasiallisesti viiden vuoden ajan.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa raukeaisi, jos toimintaan tai toiminnan aloittamista varten olennaisiin toimiin ei ole ryhdytty viiden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Lupapäätöksessä voitaisiin myös määrätä tarvittaessa tätä pitemmästä ajasta. Toiminnan aloittamisen kannalta olennaisia toimia olisi toiminnan vaatimien rakenteiden teko. Toiminta voidaan aloittaa myös osittain siten, että vain osa toiminnan kapasiteetista on otettu käyttöön. Tilannetta tulisi arvioida suhteessa toimintaa koskevan luvan määräyksiin. Jos rakenteet ja toimintaa koskevat määräykset on olennaisilta osin toteutettu ja määräyksiä voidaan valvoa luvan mukaisesti, toimintaa voitaisiin pitää kokonaisuutena aloitettuna. Samalla luvalla voitaisiin ajoittaa toiminnan eri osien aloittamista. Jos toimintakokonaisuus ei vastaisi lupaa, voitaisiin lupa katsoa rauenneeksi myös osittain.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan koko lupa raukeaisi, jos hakemusta lupamääräysten tarkistamiseksi ei olisi tehty lupapäätöksessä määrättyssä ajassa.

Luvan raukeaminen todettaisiin erikseen viranomaisen päätöksellä. Menettelyssä noudatettaisiin 2 momentin mukaan soveltuvien osin ympäristölupaa koskevia säännöksiä. Vaatimus raukeamisesta päättämisestä koskee myös tapauksia, jolloin toiminnanharjoittaja luopuu toiminnan aloittamisesta ja tekee itse siitä ilmoituksen. Vaikka toiminta on pysyvästi tai pitkäaikaisesti keskeytynyt, tulisi noudattaa luvassa mahdollisesti annettuja määräyksiä toiminnan lopettamisen jälkeen tehtävistä toimista. Määräykset voivat koskea alueen kunnostamista, päästöjen ehkäisyä tai muita toimia pilaantumisen estämiseksi sekä toiminnan vaikutusten selvittämistä ja tarkkailua. Ennen raukeamista koskevan päätöksen tekemistä kuultaisiin asianosaisia.

58 §. *Luvan muuttaminen.* Pykälässä säädetäisiin luvan muuttamisesta. Aloitteen luvan muuttamisesta voisivat tehdä luvanhaltija, lain valvontaviranomaiset, yleistä etua valvovat viranomaiset sekä muut tahot, joilla olisi vireillepano-oikeus asiassa. Säännöksen koottaisiin voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvät luvan muuttamisperusteet.

Lupaehdojen tarkistamisesta säädetään lisäksi IPPC-direktiivin 13 artiklassa.

Toiminnanharjoittaja voisi esittää hakeuksen luvan jonkin osan muuttamisesta 28 §:n 3 momentin mukaan, jos toimintaa muutettaisiin olennaisesti. Luvan määräaikaisten pidentäminen ratkaistaisiin 115 §:n mukaan. Tämän lisäksi luvanhaltija voisi hakea luvan muuttamista, jos lupapäätöksen noudattaminen osoittautuu mahdottomaksi.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan lupaa voitaisiin tarkistaa, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta. Pilaantumisvaikutuksen uudelleenarviointi saattaisi olla tarpeen myös esimerkiksi tarkkailusta saatujen tietojen perusteella. Pilaantumisen vaaran uudelleenarviointi tarkoittaisi esimerkiksi onnettomuusriskin syntymiseen liittyvää uudelleen arviointia. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan 1 ja 3 alakohdan tarkoittamia tilanteita.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan lupaa voitaisiin myös tarkistaa, jos toiminnasta aiheutuu laissa kielletty seuraus. Kielletyillä seurauksilla tarkoitettaisiin lain 7—9 §:ssä mainittujen pilaamiskieltojen mukaisia seurauksia. Jos luvan saaneesta toiminnasta aiheutuisi tällaisia seurauksia, tulisi viranomaisen puuttua toimintaan suoraan 84 §:n nojalla. Toiminnan jatkaminen saattaisi kuitenkin edellyttää tämän jälkeen luvan muuttamista.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan myös parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittyminen voisi olla peruste luvan muuttamiselle, jos päästöjä voitaisiin vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia. Säännös olisi IPPC-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan alakohdan 2 mukainen.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan lupapäätöstä voitaisiin muuttaa, jos olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet olennaisesti. Säännös tarkoittaisi toiminnan ulkopuolisten olosuhteiden muutoksia, kuten haitta-alueella tapahtuneita maankäytöllisiä muutoksia.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan lupaa voitaisiin lisäksi muuttaa, jos Suomea sitova kansainvälinen sopimus tätä edellyttäisi. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan alakohdan 4.

Pykälän 2 momentin mukaan voitaisiin luvan muuttamisen yhteydessä muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä. Kalatalousvelvoitteen ja -maksun muuttamisesta noudatettaisiin, mitä

vesilain 2 luvun asianomaisissa säännöksissä säädetään. Jos tämän lain mukaisessa korvausmenettelyssä saataisiin uutta selvitystä maksun tai velvoitteen perusteista, voisi lupaviranomainen ottaa maksun tai velvoitteen muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä muuttamisesta muutoin on voimassa. Eräissä tapauksissa kalatalousvelvoitteet on asetettu ottaen huomioon kaikki samaa vesistöaluetta kuormittavat toiminnot ja kalatalousvelvoite on jaettu kuorituksen suhteessa. Tällöin yhden toiminnan velvoitteen muuttaminen saattaa aiheuttaa tarpeen muuttaa myös toisten toimintojen kalatalousvelvoitteita. Velvoitteiden muuttamisesta päättäisi käytännössä ympäristölupavirasto 68 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä saatujen tietojen perusteella.

Lupapäätöksen muuttamista koskeva asia olisi pykälän 3 momentin mukaan käsiteltävä soveltuvien osin kuten lupahakemus.

59 §. *Luvan peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin luvan peruuttamisesta. Vastaava säännös on vesilaissa ja jätelaisissa.

Pykälän 1 momentin mukaan aloite luvan peruuttamiseksi olisi valvontaviranomaisella. Jos luvan on myöntänyt ympäristölupavirasto, valvontaviranomaisen tulisi panna vireille luvan peruuttamista koskeva vaatimus ympäristölupavirastossa.

Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan luvan peruuttaminen edellyttäisi luvanhaltijan tahallista tai tuottamuksellista menettelyä joko virheellisiä tietoja esittämällä tai lupamääräyksiä toistuvasti rikkomalla. Virheellisten tietojen olisi tullut olennaisesti vaikuttaa luvan myöntämisen edellytyksiin. Viranomaisen olisi tullut huomauttaa lupamääräysten rikkomuksista kirjallisesti. Lisäksi rikkomusten on tullut aiheuttaa pilaantumisen vaaraa ympäristölle.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan lupa voitaisiin lisäksi peruuttaa, jos edellytyksiä toiminnan jatkamiselle ei ole, eikä viranomainen voi muuttaa lupaa. Eräissä tapauksissa toiminnassa voidaan rikkoa lupamääräyksiä ilman, että siitä aiheutuu suoraan pilaantumisen vaaraa. Toiminnanharjoittaja voi esimerkiksi jättää asettamatta lupamääräyksessä tarkoitetun riittävän vakuuden ja aloittaa silti toiminnan. Toiminta voitaisiin tällöin keskeyttää 84 §:n hallintopakkoa käyttäen. Jos luvan myöntämisen edellytyksiä ei kuitenkaan täytetä määräajassa, viranomainen voisi peruuttaa koko luvan 59 §:n nojalla.

Pykälän 2 momentin mukaan peruuttamista koskevan asian käsittelyyn sovellettaisiin lupahakemusta koskevia menettelysäännöksiä.

10 luku. Ilmoitusvelvollisuus ja tietojärjestelmään merkitseminen

60 §. *Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta.* Pykälässä säädettäisiin tilapäistä ja erityisen häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavan toiminnan ilmoitusvelvollisuudesta. Vastaava säännös ilmoitusvelvollisuudesta on voimassa olevassa meluntorjuntalaissa.

Pykälän 1 momentin mukaan velvollinen ilmoituksen tekemiseen olisi ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa harjoittaja. Ilmoitusvelvollisuus tulisi aina kohdistaa ensisijassa siihen tahoon, jonka hallinnassa melua aiheuttavat laitteet ovat. Jos kuitenkin esimerkiksi rakennuttaja tilaa urakan siten, ettei urakoitsija voi täyttää ilmoitusvelvollisuutta riittävän ajoissa, rakennuttajan tulisi tehdä ilmoitus etukäteen.

Ilmoitus tehtäisiin tilapäisestä melun aiheuttamisesta. Tilapäistä melua voisi aiheutua erilaisista toimenpiteistä tai tapahtumista, kuten rakentamisesta, katutöistä, maansiirtoista tai yleisötilaisuuksista kuten konserteista ja moottoriurheilukilpailuista.

Ilmoitusvelvollisuus koskisi erityisen häiritsevän melun aiheuttamista. Erityinen häiritsevyys tarkoittaisi, että toiminnasta aiheutuva melutaso tai tärinä olisi huomattavaa. Erityistä häiritsevyyttä ei voida tulkita suoraan esimerkiksi annettujen ohjearvojen avulla, koska ohjearvot kuvaavat yleensä pitkäaikaisen altistumisen haitallisuutta. Melua ei pidettäisi erityisen häiritseväenä, jos se ei aiheuta taustamelua suurempaa melutasoa. Jos melu on kapeakaistaista tai isku- maista tai se sisältää korkeita taajuuksia, sitä voitaisiin pitää erityisen häiritseväenä. Myös melun kesto, toistuvuus ja vuorokaudenaika vaikuttaisivat häiritsevyyden arvioinnissa. Muina seikkoina tulisi ottaa huomioon melun haitalliseksi kokevan kohteen erityispiirteet.

Yhtenä toimintana voitaisiin pitää samantyyppistä toimintaa eri aikoina samassa paikassa. Esimerkiksi usean ulkoilmakonsertin järjestämiseen puistossa riittäisi yksi ilmoitus, jos järjestäjä olisi sama.

Ilmoitus tehtäisiin alueelliselle ympäristökeskukselle, jos samaa toimintaa harjoitetta-

siin usean kunnan alueella. Tällaisia toimintoja voisivat olla esimerkiksi moottoriurheilukilpailut. Tien rakentaminen usean kunnan alueella tulisi katsoa yhdeksi toiminnaksi, josta ilmoitus tehtäisiin ympäristökeskukselle.

Ilmoitus tehtäisiin kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jos samasta toiminnasta tulisi tehdä ilmoitus terveydensuojelulain 13 §:n 1 momentin nojalla, jolloin meluntorjunta otettaisiin riittävästi huomioon terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta käsiteltäessä. Esimerkiksi lyhytaikaisten kivenmurskaustöiden meluntorjunta perustuisi terveydensuojelulakiin, jonka mukaisessa harjoituksissa sovellettaisiin samalla ympäristönsuojelulain 64 §:ää melusta aiheutuvan viihtyisyyshaitan ehkäisemiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitusta ei tarvitsisi tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, kuten niin sanotusta harjoitankirakentamisesta, eikä puolustusvoimien toiminnasta, kuten sotaharjoituksista. Ilmoitusta ei asian luonteesta johtuen tarvitsisi tehdä hengen tai omaisuuden pelastamiseksi tai suojaamiseksi välttämättömistä toiminnaista. Ilmoitusvelvollisuutta koskevat poikkeukset vastaisivat voimassa olevaa meluntorjuntalakiä.

Ympäristönsuojelumääräyksillä voitaisiin toimintakohtaisesti määrätä, ettei ilmoitusvelvollisuutta sovelleta. Kunnan tulisi tällöin edellyttää näiltä toiminnoilta erilaisia meluntorjuntatoimia. Ympäristönsuojelumääräyksessä voitaisiin esimerkiksi kieltää toiminta jonkin ajan jälkeen, edellyttäen toiminta-alueen riittävää eristämistä yleisöltä tai edellyttää toiminta-ajan tehokasta tiedoksisaattamista haitasta mahdollisesti kärsiville.

Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitus tulisi tehdä riittävän ajoissa ennen melua aiheuttavan toimenpiteen tai toiminnan aloittamista. Jos toiminta käsiteltäisiin esimerkiksi talon rakentamisena, ilmoitus tulisi tehdä 30 vuorokautta ennen kutakin erillistä erityisen häiritsevää melua aiheuttavan työvaiheen alkua. Kunta voisi kuitenkin ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta ilmoituksen tekemiselle. Määräajan lyhentäminen voisi koskea erikseen määriteltäviä toimintatyppejä. Määräajan lyhentäminen voisi olla perusteltua esimerkiksi välttämättömien korjaustöiden osalta. Määräaika tulisi olla riittävä asian selvittämiseksi ja menettelysäännösten noudattamiseksi.

61 §. *Koeluontoinen toiminta.* Pykälän mukaan koeluontoisesta toiminnasta tulisi tehdä ilmoitus. Vastaava säännös on ilmansuojelulain 17 b §:ssä ja jätelain 43 §:n 2 momentissa.

Koeluontoisesta toiminnasta tehtäisiin ilmoitus sille lupaviranomaiselle, joka on toimivaltainen ratkaisemaan toimintaa koskevan luvan.

Koeluontoinen toiminta voisi liittyä erityisesti jonkin ympäristönsuojeluinvestoinnin valmisteluun tai teknisen toteuksen kokeiluun. Kokeilutoimintaa olisivat polttoaineen vaihtaminen, uusien korvaavien kemikaalien kokeilu tai jätteiden hyödyntäminen raaka-aineena. Ilmoitus tulisi tehdä 30 vuorokautta ennen koeluontoisen toiminnan aloittamista.

62 §. *Poikkeukselliset tilanteet.* Pykälässä säädettäisiin eräistä poikkeuksellisista tilanteista tehtävistä ilmoituksista. Säännös olisi tarpeen erityisesti jätedirektiivin mahdollistaman poikkeuksen vuoksi ja se vastaisi voimassa olevaa jätelakiä.

Pykälä koskisi onnettomuustilanteita tai tuotantohäiriöitä tai muita sellaisia ennalta arvaamattomia kertaluontoisia tilanteita, joissa syntyy laadultaan tai määrältään epätavallisia päästöjä tai jätteitä. Onnettomuustilanteissa, kuten tulipaloissa, syntyy erilaisia jätteitä, jotka on tunnistettava niiden vaarallisuuden arvioimiseksi. Tuotantohäiriöiden vuoksi syntyneistä virheellisistä tuotteista tai käsittelyvirheiden vuoksi pilaantuneista tuotteista voi tulla ongelmallisia jätteitä. Kertaluontoisilla toimilla tarkoitettaisiin esimerkiksi purkutöitä tai saneeraustoimia, jolloin syntyy poikkeuksellisia jätteitä. Laadultaan epätavallisten tai poikkeuksellisten jätteiden vienti kaatopaikalle voi edellyttää erityistoimia kaatopaikalla. Onnettomuuksien yhteydessä on voinut syntyä myös päästöjä, jotka voivat liittyä maaperän pilaantumiseen tai paloalueen puhdistamiseen johtamalla pesuvesiä viemäriin.

Ilmoitus tehtäisiin valvontaviranomaiselle. Jos kyse olisi luvanvaraisesta toiminnasta, lupaviranomainen antaisi kuitenkin tarvittavat määräykset. Maaperän ja pohjaveden pilaantumistapauksissa puhdistamista koskevan määräyksen antaisi kuitenkin alueellinen ympäristökeskus 12 luvun nojalla. Tällöin olisi kuitenkin kyse varsinaisesta alueen puhdistamisesta, eikä välttämättömästä vaaran hallinnasta.

63 §. *Kuuleminen.* Pykälän mukaan ilmoituksen johdosta asianosaisille tulisi varata

tilaisuus tulla kuulluksi. Kuuleminen olisi tarpeen ainoastaan silloin kun toiminta saat- taisi olennaisesti vaikuttaa yleisiin tai yksi- tyisiin etuihin. Kuuleminen liittyisi lähinnä 60 ja 61 §:ssä tarkoitettuihin ilmoituksiin. Säännös vastaisi käytännössä terveyden- suojelulain 15 §:n 2 momenttia.

Kuulemiseen sovellettaisiin tiedoksiannosta hallintoasioista annetun lakia ja hallinto- menettelylakia.

64 §. *Ilmoituksen käsittely.* Pykälässä sää- dettäisiin ilmoituksen käsittelystä ja sen joh- dosta tehtävästä päätöksestä.

Ilmoituksen käsittelyyn liittyvä menettely poikkeaisi lupamenettelystä. Toiminnan aloittaminen olisi mahdollista ilmoituksen jälkeen, eikä viranomaisen päätöstä asiassa tarvitsi odottaa. Viranomaisen tulisi tehdä ilmoituksen johdosta päätös, johon voidaan sisällyttää toiminnanharjoittajaa sitovat tar- peelliset määräykset. Määräyksissä voitaisiin myös hyväksyä ilmoitetut ympäristönsuoje- lutoimet tai toimintaa voitaisiin rajoittaa muutoin.

Määräyksiä voitaisiin antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkailla. Pilaantumisen ehkäisemistä ja toiminnan tarkkailua koskevat määräykset vastaisivat lupamääräyksiä. Toiminnanharjoittaja voitai- siin velvoittaa esimerkiksi tiedottamaan hait- ta-alueen asukkailla toiminnan alkamisesta ja loppumisesta sen lisäksi, että viranomainen tiedottaisi muutoin päätöksestä.

Viranomainen voisi myös kieltää tai kes- keyttää muun kuin luvanvaraisen toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. Säännöksen mukaan vi- ranomaisen tulisi ensisijaisesti pyrkiä mää- räyksillä saattamaan toiminta hyväksyttäväk- si. Jos huomattavia haittoja ei voitaisi estää, toiminta voitaisiin kieltää. Kielto ei tulisi yleensä kysymykseen 62 §:n mukaisessa ti- lanteessa sen pakottavan luonteen vuoksi. Koska ilmoitusmenettelyssä toiminnan on voinut aloittaa ilmoituksen jättämisen jäl- keen, säännöksessä todettaisiin erikseen, että toiminta voitaisiin myös keskeyttää. Kielto ja keskeyttäminen ei koskisi kuitenkaan lu- vanvaraista toimintaa, josta olisi tehty 61 tai 62 §:n mukainen ilmoitus.

Määräyksillä voitaisiin poiketa myös jäte- lain tai ympäristönsuojelulain säännöksistä tai niiden nojalla annetuista säännöksistä, jos jätteistä saattaisi aiheutua välitöntä ja ilmeis-

tä vaaraa tai haittaa taikka kyse olisi hätäti- lanteesta, joka johtuisi jätteistä. Poikkeami- nen voisi kuitenkin olla vain lyhytaikainen. Lisäksi sen tulisi olla välttämätön asian luonteen vuoksi. Esimerkiksi jätelain mukai- sesta jätteen hyödyntämisen ensisijaisuudesta voitaisiin poiketa. Säännös vastaisi jätelain 55 §:n 2 momenttia. Raja- aus olisi jätedirekti- vin mukainen.

Ilmoitus tehtäisiin valvontaviranomaiselle, joka voisi myös antaa tarvittavia määräyksiä. Jos ilmoitus kuitenkin koskisi luvanvaraista toimintaa, tarvittavat määräykset antaisi toi- mivaltainen lupaviranomainen.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentis- sa tarkoitettuja määräyksiä ja kieltoja voitai- siin antaa, vaikka ilmoitusta ei olisi tehty. Toiminnanharjoittajaa ei ole useinkaan tar- koituksenmukaista velvoittaa tekemään il- moitus ennen määräysten antamista, jos toi- minta on jo käynnissä. Ilmoitusvelvollista tulisi kuulla, jos määräykset annettaisiin il- man ilmoitusta. Muutoinkin olisi voimassa soveltuvin osin, mitä 63 §:ssä momentissa säädetään haittaa mahdollisesti kärsivien kuulemisesta.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin 60 §:ssä tarkoitettujen ilmoituksen käsittelyn yhdistämisestä terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyyn. Ter- veydensuojeluviranomainen antaisi tällöin yhden päätöksen, joka sisältäisi myös ympä- ristönsuojelulain 64 §:n mukaiset määräyk- set. Ilmoituksesta tulisi kuitenkin tällöin kuulla asianosaisia 63 §:n nojalla. Päätök- sestä valitettaisiin alueelliseen hallintotuomi- oistuimeen noudattaen hallintolainkäyttölakia siten kuin terveydensuojelulaissa säädetään. Terveystuomioviranomainen voisi valvoa ympäristönsuojelulain nojalla annettuja mää- räyksiä soveltaen ympäristönsuojelulakia.

65 §. *Ympäristönsuojelun tietojärjestel- mään merkitseminen.* Pykälässä säädetäisiin eräiden toimintojen ilmoittamisesta alueelli- sella ympäristökeskukselle ympäristönsuoje- lun tietojärjestelmään merkitsemistä varten.

Pykälän 1 momentin mukaan tietojärjestel- mään tulisi ilmoittaa niistä toiminnoista, joi- hin ei tarvitsisi hakea ympäristölupaa lain 30 §:n 1 momentin nojalla. Tällaisista toi- minnoista säädetäisiin asetuksella, joiden noudattamista viranomaisen tulisi myös te- hokkaasti valvoa. Asetuksella voitaisiin sää- tää eräät toiminnot suoraan ilmoitettavaksi tietojärjestelmään. Tällaisia toimintoja olisi- vat muut kuin luvanvaraiset toiminnot, joi-

den tulisi noudattaa asetusten säännöksiä. Ilmoittaminen tietojärjestelmään olisi tällöin tiedon antamista toiminnasta valvontaa varten. Säännös olisi tarpeen eräiden pienimuotoisten toimintojen ympäristönsuojelun valvomiseksi. Tällaisia toimintoja voisivat olla esimerkiksi eräitä viemäripäästöjä aiheuttavat toiminnot, VOC Solvent -direktiivissä tarkoitettut eräät toiminnot sekä muut valmisteilla olevassa vesipuitteidirektiivissä tarkoitettut toiminnot, joista ei aiheudu varsinaisesti vesien pilaantumista.

Ilmoituksen johdosta ei tehtäisi varsinaista hallintopäätöstä. Alueellinen ympäristökeskus merkitsisi ilmoitetut tiedot tietojärjestelmään. Valvontaviranomaiset voisivat tarvittaessa tehdä tarkastuksia ja velvoittaa toiminnanharjoittajaa noudattamaan asetukseen perustuvia vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminnan tulisi täyttää valtioneuvoston asetuksessa tai 26 §:n mukaisessa suunnitelmassa asetetut vaatimukset. Suunnitelmilla tarkoitettaisiin erityisesti VOC Solvent -direktiivissä sekä tulevassa vesipuitteidirektiivissä tarkoitettuja suunnitelmia. Toimintaa ei merkittäisi tietojärjestelmään, jos vaatimuksia ei noudatettaisi. Toimintaa koskevat tiedot voitaisiin myös poistaa tietojärjestelmästä. Valvontaviranomaiselle tulisi myös ilmoittaa toiminnan seurantaan varten tarpeelliset tiedot. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin toimintojen seurantaan liittyvistä seikoista.

11 luku. Korvaukset

66 §. *Sovellettavat säännökset.* Ympäristövahinkojen korvausjärjestelmää muutettaisiin vain siltä osin kuin se on välttämätöntä lupajärjestelmän uudistamisen vuoksi. Eri ympäristövahinkojen korvausperusteiden sääntely yhdenmukaistettaisiin kuitenkin samalla myös aineellisesti. Haittaa kärsivien omaisuuden suojan toteutuminen turvattaisiin vähintään vastaavalla tasolla kuin voimassa olevassa lainsäädännössä.

Pykälän mukaan kaikkiin ympäristönsuojelulain mukaisista toiminnoista aiheutuviin ympäristövahinkoihin sovellettaisiin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Siten myös vesien pilaantumisesta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen sovellettaisiin aineellisesti ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia, mutta muista vahingoista poiketen asiaan sovellettaisiin kuitenkin lisäksi ympäristönsuojelulain 11 lu-

vun säännöksiä.

Ilman ja maaperän pilaantumisesta aiheutuvat vahingot sekä melusta tai tärinästä aiheutuvien vahinkojen korvaamista olisi vaadittava nykyiseen tapaan erikseen ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaisella kanteella käräjäoikeudessa. Myös pohjavesien pilaantumisesta aiheutuvat vahingot olisi vaadittava vastaavasti kanteella käräjäoikeudessa. Ympäristölupapäätös, ilmoituksesta tehty päätös tai 84 §:n nojalla annettu määräys ei poistaisi mahdollisuutta esittää korvausvaatimus. Pintavesien pilaantumiseen liittyvät vahingot käsiteltäisiin siis muista vahingoista poiketen virallisiperiaatteen mukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan lupapäätöksen yhteydessä, kuten vesilain mukaan nykyisinkin.

Ympäristövahinko vastaisi ympäristövahinkolain käsitettä. Vesilain jaottelua vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen ei siten käytettäisi, mutta vahingon käsite vastaisi tältä osin voimassa olevaa vesilakia. Vahinko voisi kohdistua muuhunkin kiinteistöön, jolla häiriö ympäristössä ilmeneisi. Ympäristövahinkona tulisi hyvittää ammattikalastajalle aiheutuva taloudellinen menetys, jos hän käyttäisi vesialuetta jonkin oikeuden perusteella. Rannanomistajalle tulisi korvata pilaantumisesta aiheutuva vesialueen virkistyskäytön vaikeutuminen, vaikkei hän omistaisi vesialuetta. Ympäristövahinkolain mukainen sietovelvollisuus ei käytännössä muuttaisi vesilain mukaista korvauskäytäntöä, vaikka voimassa olevassa vesilaissa ei vastaavaa sietovelvollisuutta ole.

Pykälän 2 momentin mukaan korvausten määräämisen kannalta pienet vedet olisivat samassa asemassa kuin vesistöt.

67 §. *Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä.* Pykälän 1 momentin mukaan vesien pilaantumisesta aiheutuvista korvauksista päätettäisiin viran puolesta pääsääntöisesti luvan myöntämisen yhteydessä. Pykälä koskisi kaikkia lupaviranomaisia. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, jäteveden johtamisessa maaperään tai ojaan, ei yleensä kuitenkaan jouduta määräämään korvauksia. Samankaltaisuusperiaatteesta voitaisiin poiketa 68 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Pykälän mukaan päätökseen ei voitaisi soveltaa ympäristövahinkolain 9 §:ää. Rajaus johtuisi lupa-asian yhteydessä ratkaistavan korvausasian erityisluonteesta verrattuna tuomioistuimen korvauspäätökseen. Korvausta

määrättäessä olisi otettava huomioon luvan määräaikaaisuuteen ja luvan tarkistamiseen liittyvät seikat. Korvaukset voitaisiin määrätä kertakorvauksina tai toistuvaiskorvauksina tapauksesta riippuen.

Jos vesien pilaantumista koskeva ympäristölupahakemus olisi käsiteltävä 39 §:n mukaan yhdessä vesilain mukaisen luvan kanssa, vesitaloushankkeen osalta korvaukset määrättäisiin maksettavaksi vesilain nojalla ja pilaantumisvaikutusten osalta ympäristönsuojelun nojalla. Menettelyyn sovellettaisiin tällöin kuitenkin kokonaisuudessaan vesilain säännöksiä. Käytännössä eri korvausperusteet pysyisivät myös erillään.

68 §. *Korvauksista päättäminen erikseen.* Pykälä koskisi korvausten käsittelyä ja asian ratkaisemista 67 §:ssä säädetystä periaatteesta poiketen erillään lupa-asiasta. Pykälä vastaisi vesilain 16 luvun 24 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan edellytyksenä lupa-asian ja korvausasian ratkaisun samanaikaisuudesta poikkeamiselle olisi, että toiminnasta aiheutuvien vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua. Poikkeaminen voisi yleensä olla perusteltua silloin kun esimerkiksi yhdyskuntajätevedenpuhdistamon tai teollisuuslaitoksen aiheuttamasta pilaantumisesta syntyvän vahingon määrittäminen on työlästä.

Korvauskysymyksen eriyttämisestä voisi päättää alueellinen ympäristökeskus tai ympäristölupavirasto. Jos asiasta päättäisi ympäristökeskus, sen tulisi siirtää asia ympäristölupavirastolle. Ympäristölupavirasto voisi selvittää asiaa ympäristökeskusta monipuolisemmin esimerkiksi kuulemalla asiassa todistajia. Ympäristölupavirasto jatkaisi itse korvauskysymyksen käsittelyä, jos se päättäisi asioiden eriyttämisestä.

Korvaus 49 §:ssä tarkoitettu purkujohdon sijoittamisen ja rakentamisen käyttöoikeudesta ja lunastuksesta tulisi kuitenkin aina määrätä luvan myöntämisen yhteydessä. Lunastus- tai käyttöoikeuden myöntäminen olisi samalla keskeinen osa luvan myöntämistä, joten korvausten määrittäminen ei voitaisi myöskään lykätä myöhäisemmäksi. Säännös vastaisi voimassa olevaa vesilakia.

Pykälän 2 momentin mukaan alueellinen ympäristökeskus ja ympäristölupavirasto voisivat määrätä, että korvauskysymys ratkaistaisiin vain joltain osin myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Säännöksessä

tarkoitettu erityinen syy voisi liittyä esimerkiksi epäselvyyteen ammattikalastajien saalistappioista. Siltä osin kuin vahingon korvaaminen olisi jäänyt avoimeksi, luvanhakija velvoitettaisiin hakemaan täydennystä korvausratkaisulle määräajassa. Jos osittaisen korvauspäätöksen olisi tehnyt alueellinen ympäristökeskus, sen tulisi velvoittaa hakijaa hakemaan täydennystä ympäristölupavirastolta vastaavasti kuin siirrettäessä korvauskysymys kokonaisuudessaan sille.

Toiminnasta aiheutuvien vahinkojen arviointi tulisi sisällyttää aina lupahakemukseen. Tästä säädettaisiin tarkemmin asetuksessa. Viran puolesta tulisi silti laatia tarpeelliset selvitykset aiheutuvista vahingoista, vaikka vahinkojen korvaaminen siirrettäisiin myöhemmin ratkaistavaksi. Jos korvausasian eriyttäminen perustuisi 1 momentissa tarkoitettuihin erityisiin syihin, tällaiset korvausasiaa palvelevat selvitykset tulisi pyrkiä tekemään niin laajoiksi, että asian käsittely ympäristölupavirastossa ei kohtuuttomasti viivästyisi.

Myöhemmin ratkaistavaksi siirretyn korvausasian käsittely jatkuisi vireillä olevana asiana ympäristölupavirastossa. Jos korvausasian selvittäminen vaatisi kokonaan uusia selvityksiä, näistä tulisi kuulla asianosaisia hallintomenettelylain 12 ja 15 §:n mukaisesti.

69 §. *Vakuuden asettaminen korvausasiassa.* Pykälän mukaan korvausasian eriyttäminen lupa-asiasta edellyttäisi, että muun kuin julkisyhteisön tulisi luvanhakijana asettaa riittävä vakuus korvauksen suorittamisesta. Säännös vastaa tältä osin vesilain 16 luvun 24 §:n 3 momenttia.

70 §. *Muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisu korvausasian käsittelemisestä.* Pykälä koskisi tilanteita, joissa muutoksenhakutuomioistuin muuttaa ympäristölupapäätöstä. Lupapäätöksen muuttaminen voi vaikuttaa korvausratkaisuun, jos pilaantumisen taso tai vaikutusalue muuttuisi olennaisesti. Muutoksenhakutuomioistuin voisi myös muuttaa esimerkiksi jätevesipäästön purkukohtaa, jolloin korvausten saajien piiri voisi muuttua olennaisesti.

Asia saattaa olla vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa siten, että se sisältää lupa-asian ja korvausasian. Jos lupaviranomainen olisi eriyttänyt korvausasian lupa-asiasta 68 §:n mukaan, tuomioistuimessa voisi olla vireillä vain lupa-asia. Mahdollista voisi olla, että saman lupa-asian luvan myöntämistä

koskeva asia olisi erikseen vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa ja sinne valitettaisiin myös ympäristölupaviraston antamasta korvausasiaratkaisusta.

Muutoksenhakutuomioistuin voisi aina ratkaista luvan muuttamisesta johtuvan korvauskysymyksen itse, jos korvausasia ei olisi samaan aikaan vireillä 68 §:n mukaan ympäristölupavirastossa. Luvan muuttamisesta aiheutuva korvauskysymys voitaisiin ratkaista kokonaan tai osittain. Korvausasiaa koskeva valitusasia voitaisiin myös käsitellä yhdessä lupa-asian kanssa, jos ne olisivat vireillä samanaikaisesti.

Jos muutoksenhakutuomioistuin päättäisi muuttaa lupaa, se voisi myös siirtää lupaviranomaiselle asian korvauksia koskevilta osin. Asian siirtäminen voisi olla perusteltua silloin, jos sen selvittäminen muutoksenhakutuomioistuimessa olisi työlästä tai aikaa vievää.

Muutoksenhakutuomioistuin voisi myös eriyttää lupa-asian ja korvausasian samoilla perusteilla kuin lupaviranomainen 68 §:n mukaan. Korvausasia tulisi vireille lupaviranomaisessa ilman eri hakemusta.

71 §. *Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen.* Pykälän mukaan ympäristölupavirasto voisi vesistön pilaantumista koskevan lupa-asian yhteydessä käsitellä vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista. Edellytyksenä olisi, ettei tästä aiheudu olennaista viivästystä. Säännös vastaisi vesilain 11 luvun 8 §:n 2 momenttia.

Pykälässä tarkoitettu vahinko on voinut syntyä laillisen toimen tai laittoman toimen johdosta. Vaatimus korvauksesta voitaisiin kuitenkin käsitellä lupa-asian yhteydessä. Korvausvaatimuksia ei sen sijaan voitaisi käsitellä hallintopakkoasian yhteydessä.

Muulle lupaviranomaiselle esitetty vastaava vaatimus tulisi siirtää ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

72 §. *Ennakoimattoman vahingon korvaaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan korvausta voitaisiin vaatia ympäristölupavirastolle tehtävällä hakemuksella vahingoista, joita lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Kyse olisi tällöin vahingoista, joita ei tulisi ilmetä tai joiden ilmenemistä on pidetty niin epätodennäköisenä, ettei niitä ole määrätty korvattavaksi. Säännös vastaisi vesilain 11 luvun 1 §:n 3 momenttia.

Pykälässä tarkoitettaisiin kaikkia lain 11 luvun mukaan korvattavaksi tulevia vesipäästöistä aiheutuvia vahinkoja, jotka johtuisivat luvalla säännellystä toiminnasta. Tällöin myös esimerkiksi puhdistuslaitteiden epäkuntoon meno ja tästä aiheutuva päästö tulisi korvattavaksi säännöksen nojalla. Samoin luvanhaltijan vastuulle kuuluvan viemärijohdon vuodosta aiheutuva päästö kuuluisi korvattavaksi säännöksen mukaan. Tällaisten vahinkojen korvaamista vaadittaisiin hakemuksella ympäristölupavirastossa eikä kanneteitse käräjäoikeudessa. Sen sijaan esimerkiksi kemikaalisäiliön vuoto onnettomuuden vuoksi ei kuuluisi korvattavaksi säännöksen mukaan. Tällainen vahinko ei olisi luvalla säänneltävään päästöön liittyvä asia.

Pykälän 2 momentin mukaan asian käsitteilyn yhteydessä voitaisiin ratkaista myös vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutuneen vahingon korvaamista.

73 §. *Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa.* Pykälässä säädettäisiin tilanteista, jolloin vesien pilaantumista koskeva asia voisi tulla käsiteltäväksi käräjäoikeudessa. Pääsääntönä olisi, että luvanvaraisesta toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaaminen ratkaistaisiin ympäristönsuojelulain mukaan alueellisessa ympäristökeskuksessa tai ympäristölupavirastossa. Muut korvauskysymykset kuuluisivat käräjäoikeuden toimivaltaan.

Pykälän 1 momentin mukaan käräjäoikeudessa ratkaistaisiin aina rikoksesta aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen. Jos samaa vahinkoa olisi ennätetty vaatia korvattavaksi 70 tai 71 §:n nojalla ympäristölupavirastossa, lupaviraston tulisi tällöin jättää korvaushakemus tutkimatta. Käräjäoikeudessa voitaisiin lisäksi käsitellä tavallisessa siviili-prosessuaalisessa järjestyksessä korvausvaatimuksia, jotka perustuvat rikolliseen tekoon. Käräjäoikeudessa asia voisi olla vireillä myös onnettomuuteen perustuvana korvausvaatimuksena, joka ei siis liittyisi luvalla säänneltyyn pilaantumiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeuden tulisi jättää tutkimatta kanteella vireille tullut korvausasia, jos samaa asiaa koskeva korvausasia olisi tullut vireille ympäristölupavirastossa. Vireilläolon selvittämiseksi käräjäoikeuden tulisi 3 momentin mukaan ilmoittaa haastehakemuksesta alueelliselle ympäristökeskukselle ja ympäristölupaviranomaiselle. Ympäristönsuojelulain mukai-

nen viranomainen voisi tällöin ilmoittaa asian vireilläolosta käräjäoikeudelle.

Pykälän 4 momentin mukaan käräjäoikeus voisi tarvittaessa pyytää vesien pilaantumista koskevan asian yhteydessä rikosasiassa ja muutoin korvausasiassa lausuntoa ympäristölupavirastolta tai alueelliselta ympäristökeskukselta. Lausunnon pyytämällä pyrittäisiin turvaamaan vesiensuojelun asiantuntemus käräjäoikeuskäsittelyssä.

74 §. *Korvausasian käsittely lupaviranomaisessa.* Pykälässä säädettäisiin erillisen korvaushakemuksen käsittelystä sekä korvausasioiden käsittelystä katselmusmenettelyssä. Pykälän 1 momentin mukaan korvaushakemus käsiteltäisiin soveltuvin osin kuten lupahakemus. Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että korvausasia voitaisiin myös määrätä selvitysmenettelyyn tai katselmustoimitukseen.

Korvausasiasta olisi 3 momentin mukaan soveltuvin osin voimassa myös eräät vesilain korvausasian ratkaisua koskevat säännökset.

12 luku. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen

75 §. *Maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin 7 ja 8 §:n maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltoihin liittyen puhdistamisvastuusta. Säännös vastaisi jätelain 23 §:n mukaista vastuuta.

Pykälän 1 momentin mukaan pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisvastuu kuuluisi pilaantumisen aiheuttajalle. Puhdistamistoimia voisivat olla maa-aineksen vaihtaminen puhtaaseen maa-ainekseen, huokosilmäkäsittely, kompostointi, maaperän betonointi tai peittäminen tai muut vastaavat maaperän käsittelytoimenpiteet taikka pohjaveden parantaminen pumppaamalla sitä puhdistettavaksi. Puhdistamisvelvollisuus merkitsisi maaperän ja pohjaveden saattamista sellaiseksi, ettei siitä voi aiheutua terveyshaittaa tai haittaa taikka vaaraa ympäristölle. Puhdistamisvastuun laajuutta arvioitaisiin suhteessa siihen, millaisessa käytössä maaperä olisi jatkossa. Valtioneuvoston antaman asetuksen nojalla voitaisiin erilaisia raja-arvoja käyttää hyväksi arvioinnissa.

Pykälän 2 momentin mukaan pilaantuneen maaperän puhdistamisvastuu kuuluisi toissijaisesti pilaantuneen alueen kiinteistön haltijalle, jos pilaantumisen aiheuttajaa ei saataisi selville tai tavoitettaisi taikka tätä ei saada täyttämään velvollisuuttaan. Lisäksi edelly-

tettäisiin, että pilaantuminen on tapahtunut haltijan suostumuksella tai tämä on tiennyt taikka tämän olisi tullut tietää alueen olleen pilaantunut sen hankkiessaan.

Pilaantuneen pohjaveden toissijainen puhdistamisvastuu kuuluisi sille kiinteistön omistajalle, jonka kiinteistöltä pilaantuminen on aiheutunut. Pohjaveden puhdistamisesta ei siten vastaisi sellaisen kiinteistön haltija, jonka alueelta pilaantumista ei olisi aiheutunut tai aiheutunut. Muutoin vastuun syntyminen edellyttäisi samoja perusteita kuin pilaantuneen alueen kiinteistön haltijalta edellytetään.

Momentissa edellytettäisiin, että viranomainen on pyrkinyt selvittämään pilaantumisen aiheuttajan. Jos pilaaaja tunnettaisiin ja hänen olinpaikkansa tiedetään, viranomaisen tulisi yrittää hallintopakkoa käyttäen velvoittaa vastuussa oleva ryhtymään puhdistamiseen. Jos päätöstä ei voida panna täytäntöön esimerkiksi varattomuuden vuoksi, tai muun tosiasiallisen esteen vuoksi voisi alueen haltija joutua vastuuseen. Alueen haltijalta edellytettäisiin myös tietoisuutta pilaamisesta. Jos haltija tulisi alueen haltijaksi vasta myöhemmin pilaantumisen jo tapahduttua, kiinnitettäisiin huomiota siihen, mitä hänen olisi tullut tietää. Esimerkiksi kyllästämöalueen tai huoltoaseman ostaja ei voisi väittää, ettei hänen olisi tullut epäillä maaperän pilaantumista. Huomiota tulisi myös kiinnittää siihen, millaisia tietoja alueen luovuttaja on antanut ja olisiko näitä tietoja tullut epäillä.

Alueen haltija voisi lisäksi vapautua vastuustaan, jos puhdistamisvelvollisuus olisi ilmeisesti kohtuuton. Kohtuuttomuutta arvioitaisiin ottaen huomioon pilaantumisen laajuus ja puhdistustoimien taloudellinen rasittavuus.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että täydentävä vastuu maaperän puhdistamisesta olisi kunnalla. Säännös ei koskisi pohjaveden puhdistamisvastuuta, josta ei myöskään säädetä voimassa olevassa jätelaissa tai vesilaissa.

Kunnan vastuu edellyttäisi, että 1 ja 2 momentin mukaan vastuussa olevia ei voitaisi velvoittaa tai heitä ei saataisi vastaamaan puhdistamisesta. Kunta voisi joutua myös täydentämään puhdistustoimia. Käytännössä tällaisia isännättömiin vahinkoihin liittyvät puhdistustoimet tehdään yleensä valtion ympäristöhuoltotyönä jätelain mukaisesti. Jätehuoltotyöt toteutetaan tällöin yleensä yhteistyönä kuntien kanssa.

Maa-alueilla tapahtuneista öljyvahinkojen torjumisesta säädetään lisäksi erikseen maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetussa laissa (378/1974). Ympäristönsuojelulain nojalla voitaisiin kuitenkin velvoittaa tarvittaviin puhdistamistoimiin. Lisäksi öljysuojarahastosta annetun lain (379/1974) mukaan puhdistustoimien kustannuksista on mahdollista saada korvauksia. Puhdistamisvelvollisuus liittyisi myös ympäristövahinkojen vakuutusjärjestelmään. Vahingon kärsinyt voisi vaatia korvattavaksi puhdistamiskulut ja muut vahingot ympäristövakuutuskeskuksesta, jos vahingon aiheuttajaa ei saataisi selville.

76 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin onnettomuuksiin ja vahinkoihin liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta, jolloin maaperään tai pohjaveteen on päässyt pilaantumista mahdollisesti aiheuttavaa ainetta. Alueelliselle ympäristökeskukselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulisi viivytyksettä ilmoittaa tapahtuneesta. Ilmoituksen tarkoituksena olisi, että viranomainen voisi ryhtyä selvittämään tapahtuman laajuutta ja sen edellyttämiä toimia pilaantumisen ehkäisemiseksi. Säännös vastaisi jätelain 22 §:n 3 momenttia.

77 §. *Selvitysvelvollisuus.* Pykälän mukaan puhdistamisesta vastuussa oleva voitaisiin määrätä selvittämään pilaantumisen laatu ja laajuus sekä puhdistustarve. Selvitysvastuu edellyttäisi, että viranomainen voi perustelusta syystä epäillä pilaantumisen tapahtuneen, mutta asiasta ei olisi tarkempaa tietoa. Määräyksen voisi antaa vain alueellinen ympäristökeskus.

Pykälän toisessa virkkeessä säädettäisiin, että määräys selvitysvelvollisuudesta vastaisi soveltuvin osin 13 luvussa tarkoitettua hallintopakon käyttämistä.

78 §. *Maaperän puhdistaminen.* Pykälässä säädettäisiin menettelystä ja edellytyksistä, joiden vallitessa pilaantuneesta maaperästä vastuussa oleva voisi aloittaa vapaaehtoisesti maaperän puhdistamisen. Säännöksellä pyritäisiin selkeyttämään nykyisiä menettelyitä.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että pilaantuneen maa-aineksen käsittely edellyttäisi ympäristölupaa. Jätteen käsittely voisi tapahtua pilaantuneella maa-alueella tai maa-ainekset voitaisiin kuljettaa erilliseen käsittelylaitokseen.

Pykälän 2 momentin mukaan pilaantunut maa-alue voitaisiin puhdistaa tai pilaantunut maa-aines poistaa ja siirtää muualle käsitel-

täväksi ilman ympäristölupaa ilmoittamalla asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle. Puhdistaminen tarkoittaisi tällöin sekä pilaantuneen maa-aineksen poistamista ja viemistä muualle käsiteltäväksi että varsinaista käsittelyä pilaantuneella alueella. Pilaantuneen maaperän laajuus ja pilaantumisaste tulisi tällöin olla selvitetty riittävästi. Puhdistus tulisi suorittaa käyttäen yleisesti käytössä olevaa hyväksyttävää menetelmää. Puhdistamisesta ei myöskään saisi aiheutua muuta pilaantumista. Puhdistamisesta ei näin ollen saisi aiheutua lisääntyvää maaperän pilaantumista tai pohjaveden pilaantumista, eikä myöskään hajua tai melua siten, että ympäristön voitaisiin sanoa pilaantuvan puhdistamisesta. Käytännössä jouduttaisiin kiinnittämään huomiota mahdollisiin naapurushaittoihin.

Pykälän 3 momentin mukaan alueellisen ympäristökeskus tekisi ilmoituksen johdosta päätöksen, jossa voitaisiin antaa määräyksiä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta. Päätös vastaisi 64 §:ssä tarkoitettuja muista ilmoituksista tehtäviä päätöksiä ja annettavat määräykset lupamääräyksiä.

Ilmoituksen tehnyt voisi aloittaa toiminnan ilmoituksen jättämisen jälkeen, joten päätös tulisi tehdä mahdollisimman pikaisesti. Jos 2 momentin edellytyksiä ei saataisi täytettyä määräyksillä, ympäristökeskuksen tulisi määrätä ympäristölupa haettavaksi. Tässä tilanteessa jo aloitettu toiminta tulisi keskeyttää välittömästi ja ympäristökeskus voisi kieltää toiminnan 84 §:n nojalla.

Pykälän 4 momentin mukaan asetuksella voitaisiin säätää ilmoituksen sisällöstä ja menettelystä ilmoituksen käsittelemiseksi.

79 §. *Puhdistamisesta määrääminen.* Pykälän 1 momentin mukaan alueellisen ympäristökeskuksen tulisi määrätä maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys voitaisiin antaa soveltuvin osin noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettu määräys maaperän puhdistamiseksi tarkoittaisi lähinnä maaperän siirtämistä muualle käsiteltäväksi. Myös pilaantunut pohjavesi voitaisiin määrätä pumpattavaksi muualle käsiteltäväksi. Pohjaveden puhdistamista koskeva määräys voisi sisältää myös erilaisia velvoitteita huolehtia esimerkiksi veden hankinnasta kiinteistölle, jonka pohjavesi on pilaantunut. Lisäksi voitaisiin määrätä suoritettavaksi suojapumppauksia esimerkiksi pilaantumisen

laajentumisen ehkäisemiseksi.

Jos puhdistaminen tehtäisiin pilaantuneella alueella käsittelemällä siellä maa-aineksia, alueellisen ympäristökeskuksen tulisi määrätä puhdistamisesta 2 momentin mukaan. Määräyksiä annettaessa noudatettaisiin ympäristölupaa koskevia menettelysäännöksiä, mutta päätöksessä voitaisiin edellyttää esimerkiksi puhdistamisen aloittamista määräajassa sakon uhalla vastaavasti kuin hallintopakkoapäätöksessä. Puhdistustoimien yhteydessä voitaisiin myös edellyttää tehtäväksi suojaavia toimia, kuten esimerkiksi suojapumppauksia pohjaveden virtausten ohjaamiseksi.

80 §. *Toimivallan siirto kunnalle.* Pykälä antaisi mahdollisuuden siirtää 12 luvun mukaan alueelliselle ympäristökeskukselle kuuluvan toimivallan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toimivallan siirto ei koskisi pohjaveden puhdistamista.

Maaperän puhdistamisesta määrääminen on asian luonteen vuoksi katsottu kuuluvan alueelliselle ympäristökeskukselle lain 31 §:n toimivaltasäännösten perusteella. Käytännössä eräissä suurissa kaupungeissa saattaisi kuitenkin olla asioiden käsittelyyn tarvittava asiantuntemus ja riittävät voimavarat. Tämän vuoksi on perusteltua, että toimivaltaa voitaisiin näissä asioissa siirtää sellaiselle kunnalle, jolla on edellytykset asian käsittelyyn. Päätösvalan siirto kunnalle edellyttäisi kunnan hakemusta asiasta. Päätöksen toimivallan siirrosta tekisi ympäristöministeriö. Ennen päätöstä alueelliselle ympäristökeskukselle varattaisiin tilaisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta.

Päätöksessä voitaisiin rajata toimivalta koskemaan joitakin erityisiä asiaryhmiä. Päätös toimivallan siirtämisestä voitaisiin antaa määräajaksi ja sitä voitaisiin tarvittaessa muuttaa. Päätös voitaisiin ministeriön aloitteesta myös peruuttaa, esimerkiksi jos kunnan viranomaisella ei olisi enää käytössään riittävää asiantuntemusta. Ministeriön päätökseen ei saisi hakea muutosta.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivallan siirrosta huolimatta alueellinen ympäristökeskus käsittelee loppuun siellä vireillä olevat asiat.

13 Luku. Valvonta ja hallintopakko.

81 §. *Ilmoitus toiminnan muutoksista ja luvanhaltijan vaihtumisesta.* Pykälässä säädetäisiin erilaisista ilmoituksista toiminnan

ja luvanhaltijan muuttuessa. Valvonnan kannalta on tärkeää, että toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoitetaan lupaviranomaiselle silloinkin, kun ei ole kysymys sellaisesta muutoksesta, joka 28 §:n 3 momentin mukaan edellyttäisi lupapäätöksen muuttamista. Ilmoitus tulisi tehdä luvan myöntäneelle viranomaiselle. Jos ympäristölupavirasto on myöntänyt luvan, ilmoitus tehtäisiin alueelliselle ympäristökeskukselle.

Pykälän 1 momentin mukaan luvan haltijan tulisi ilmoittaa viipymättä valvontaviranomaiselle toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisesta keskeytymisestä sekä toiminnan valvonnan kannalta olennaisista muutoksista. Säännöksessä tarkoitettu toiminnan keskeyttämisen pitkäaikaisuus riippuisi toiminnan luonteesta ja toiminnan keskeyttämisen vaikutuksesta lupamääräysten valvontaan. Yleensä noin kolmen kuukauden yhtäjaksoisesta keskeytymisestä olisi syytä ilmoittaa valvontaviranomaiselle. Vastaava säännös on jätelaissa ja terveydensuojelulaissa. Säännös vastaisi myös osittain IPPC-direktiivin 2 artiklan 10 a kohdan ja 12 artiklan 2 kohdan vaatimuksia toiminnassa tapahtuvien muutosten ilmoittamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan luvanhaltijan vaihtumisesta tulisi myös ilmoittaa valvontaviranomaiselle. Ympäristölupa on toimintakohtainen ja sen velvoitteista vastaa toimintaa harjoittava. Pykälän velvoite koskisi uutta toiminnanharjoittajaa. Osake-enemmistön vaihtuminen toiselle henkilölle ei tarkoittaisi toiminnanharjoittajan vaihtumista. Valvontaviranomainen voisi ilmoituksen perusteella tarvittaessa ryhtyä toimiin sen varmistamiseksi, että uusi toiminnanharjoittaja täyttää luvan vaatimukset, kuten toiminnanharjoittajan vakavaraisuuden vaatimukset.

82 §. *Tarkkailu toisen alueella.* Pykälän 1 momentin mukaan viranomainen voisi antaa toiminnanharjoittajalle oikeuden toimintansa ympäristövaikutusten selvittämiseen toisen alueella. Tarkkailua toisen vesialueella voitaisiin suorittaa normaalisti yleiskäyttöoikeuden nojalla esimerkiksi liikkumalla veneellä. Toiminnanharjoittaja voisi aina myös sopia tarkkailusta alueen haltijan kanssa.

Pykälä tarkoittaisi esimerkiksi jatkuvatoimisen mittarin asettamista tai bioindikaattorin sijoittamista toisen hallitsemalle alueelle. Toimenpiteistä ei 2 momentin mukaan saisi kuitenkaan aiheutua sanottavaa haittaa. Siitä ei voitaisi määrätä korvauksia. Oikeuden myöntäminen ei myöskään oikeuttaisi aihe-

uttamaan vahinkoa. Esimerkiksi ajoneuvolla kulkeminen maastossa ei saisi aiheuttaa vahinkoa puustolle ja maastolle. Pykälä vastaisi ilmansuojelulain ja meluntorjuntalain säännöksiä.

Määräys annettaisiin eri hakemuksesta. Käytännössä määräys usein liittyisi 46 §:n mukaiseen tarkkailusuunnitelmaan, jossa olisi määriteltäviä mittauspisteitä. Ennen määräyksen antamista alueen omistajalle tai haltijalle olisi varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi. Päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla, mutta tarvittaessa viranomaisen voisi määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

83 §. *Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet.* Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomaisilla olisi laajat oikeudet tarkastuksen suorittamiseen. Kunnan valvontaviranomaisen tulisi määrätä erikseen alaisensa viranhaltija toimimaan viranomaisena, jolle tiedot on annettava ja joka voi tehdä tarkastuksia. Valtuudet vastaisivat ilmansuojelulain, meluntorjuntalain ja jätelain säännöksiä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan valvontaviranomaiselle tulisi vaadittaessa luovuttaa viranomaistoiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tietoja, jotka ovat tarpeen valvonnassa tai lain täytäntöönpanemiseksi. Viranomaisella olisi oikeus saada tietoja kaikilta ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa harjoittavilta tai muilta, joihin lain velvoitteet kohdistuvat. Myös viranomaiset olisivat velvollisia luovuttamaan tietoja. Tietoa voitaisiin määrätä luovutettavaksi tarvittaessa hallintopakkoa käyttäen. Poliisi voisi lisäksi antaa virka-apua tietojen saamiseksi.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan viranomaisella olisi myös oikeus tarkastusten tekemiseen ja tutkimuksiin sekä oikeus tehdä mittauksia ja ottaa näytteitä. Tarkastuksen suorittamisesta voitaisiin säätää tarkemmin asetuksella. Mittaukset ja näytteidenotto voisivat olla lähinnä ympäristön laadun seurantaa, päästöjen tarkkailua sekä aineiden ja tuotteiden ominaisuuksien selvittämistä.

Pykälän 1 momentin 2 ja 4 kohdassa säädettäisiin oikeudesta liikkua toisen alueella ja oikeudesta päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan. Lisäksi 5 kohdan mukaan viranomaisella olisi oikeus suorittaa toiminnan ympäristövaikutusten tarkkailua, mikä voisi tapahtua esimerkiksi päästömittauksin laitoksella.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastusoikeudet voitaisiin antaa myös muulle kuin virkasuhteisille siltä osin kuin tarkastuksiin ei liity julkisen vallan käyttöä. Julkisen vallan käyttämistä edellytetään esimerkiksi, jos alueen haltija kieltää mittaajaa tulemasta alueelleen.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkastusten, tutkimusten sekä mittausten teko ja näytteiden otto eivät kuitenkaan olisi sallittua yksityisen henkilön asunnossa tai kotirauhan piirissä olevissa tiloissa ilman tämän tai eräissä tapauksissa omistajan suostumusta. Kotirauhan piiriin kuuluva tila ei tarkoittaisi pihapiiriä, vaan lähinnä muun kuin tuotantotilana käytettävän rakennuksen sisätiloja. Jos toiminta olisi kuitenkin tarpeen hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi, viranomaisen voisi päästä näihin tiloihin tarvittaessa poliisin virka-apua käyttäen. Asunnon olosuhteiden valvontaa varten terveydensuojeluviranomainen voisi tehdä erikseen tarkastuksia terveydensuojelulain 46 §:n nojalla annettavan erityisen määräyksen perusteella.

84 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän mukaan lupaviranomainen tai valvontaviranomainen voisivat antaa määräyksiä oikeudenvastaisen tilan oikaisemiseksi. Pykälässä säädettäisiin hallintopakon päävelvoitteiden asettamisesta, ja päätöksen tehosteista säädettäisiin 88 §:ssä. Ennen hallintopakon käyttämistä valvontaviranomainen voisi kehottaa kirjallisesti tai suullisesti oikaisemaan lainvastainen tilanne. Hallintopakon käyttö tulisi vireille usein vasta tämän jälkeen, jos tällaista kehotusta ei noudateta. Tällöin mahdollisen päätöksen kohteelle tulisi aina varata tilaisuus tulla kuulluksi asiassa hallintomenettelylain 15 §:n mukaisesti. Säännös vastaisi voimassa olevan vesilain virka-apujärjestelmää sekä ilmansuojelulain, meluntorjuntalain ja jätelain hallintopakko-säännöksiä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan määräyksillä voitaisiin lain tai sen nojalla annettun asetuksen tai määräyksen rikkojaa kieltää jatkamasta tai toistamasta säännösten tai määräysten vastaista menettelyä. Määräys tarkoittaisi esimerkiksi jonkin päästön kieltämistä sen ollessa yleisen määräyksen tai lupamääräyksen vastainen.

Lain säännösten rikkomisesta olisi kyse myös silloin, jos toimintaan ei olisi saatu ympäristölupaa. Tällöin toiminta tulisi kieltää kokonaisuudessaan. Vaihtoehtoisena

määräyksenä voitaisiin käyttää 2 kohdassa tarkoitettua luvan hakemiseen velvoittamista määräajassa.

Lupavelvollisuuden laiminlyöntiin rinnastettaisiin ilmoituksen jättämisen tai määräjän laiminlyönti. Toiminta voitaisiin tarvittaessa myös kieltää, jos ilmoitus olisi laiminlyöty. Toiminta tulisi kieltää lähinnä silloin, jos määräysten antaminen ilman ilmoitusta ei olisi mahdollista.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan säännöksen tai määräyksen laiminlyönyt voitaisiin velvoittaa täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa. Kyse voisi olla lupamääräyksen jonkin velvoitteen täyttämisestä, kuten suojarakenteiden tekemisestä, mittauksesta, raportoinnista tai ongelmajätteiden kirjanpidon luovuttamisesta.

Pykälän 1 momentin 3 kohta koskisi ennallistamista. Säännöksen tai määräyksen rikkoja voitaisiin velvoittaa 1 ja 2 kohdan määräyksen antamisen yhteydessä palauttamaan pilaantunut ympäristö ennalleen. Kyse voisi olla esimerkiksi puuston istuttamisesta tuhoutuneen metsän tilalle tai kalojen istuttamisesta tuhoutuneen kalaston tilalle.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan valvontaviranomainen voisi antaa määräyksen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämisestä, jos samalla olisi perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan kiellettyä pilaantumista. Säännös liittyisi lain 5 §:n mukaiseen selvilläolovelvollisuuteen. Lähtökohdana olisi, että kaikilla ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavilla toiminnanharjoittajilla on yleinen velvollisuus olla selvillä toimintansa vaikutuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta. Hallintopakkoviranomaisena olisi se lupaviranomainen, jonka toimivaltaan luvan myöntäminen kuuluisi. Luvanvaraisen toiminnan osalta hallintopakkoa käyttäisi siten aina se viranomainen, joka käsittelee toimintaa koskevan luvan, vaikka kyse olisi muusta kuin luvan velvoitteiden laiminlyönnistä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja alueellisella ympäristökeskuksella olisi lisäksi lain valvontaviranomaisena yleinen toimivalta määräysten antamiseen siltä osin kuin määräys ei kohdistuisi luvanvaraiseen toimintaan.

Asian vireilletulosta ja vireillepanosta säädettäisiin 92 §:ssä. Hallintopakkoa koskeva asia tulisi valvontaviranomaisessa vireille viran puolesta tai haitankärsijät taikka muut yleistä etua valvovat viranomaiset voisivat

panna asian vireille. Jos lupaviranomainen olisi ympäristölupavirasto, se ei kuitenkaan voisi itse panna vireille hallintopakkoasiaa.

Pykälän 3 momentin mukaan hallintopakkoa koskeva määräys annettaisiin vesilain mukaisessa järjestyksessä, jos määräys koskisi lupaa, joka on myönnetty 39 §:n mukaisessa yhteiskäsittelyssä. Jos rikkomuksessa tai laiminlyönnissä olisi kuitenkin kyse vain ympäristönsuojelulain mukaisen velvoitteen noudattamisesta, määräys annettaisiin noudattaen ympäristönsuojelulakia.

Pykälän 4 momentin mukaan yleisiä 4 ja 6 §:n periaatteita ei voitaisi panna täytäntöön hallintopakkomääräyksellä. Periaatteilla olisi kuitenkin merkitystä tulkintaelementteinä määräyksiä annettaessa ja niitä mitoitettaessa.

85 §. *Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi.* Pykälän mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin luvanvaraista toimintaa koskevan määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksen tulisi olla kohtuullinen ottaen huomioon pilaantumisen merkittävyys. Säännös vastaisi lähinnä ilmansuojelulain 21 a §:ää.

Toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen salittavuus ratkaistaisiin yleensä ympäristöluvassa tai yleisillä sääöksillä. Kaikkiin toimintoihin ei kuitenkaan voida ennakolta vaatia lupaa, eikä pilaantumista voida ennakoida.

Pykälän soveltaminen ei edellyttäisi yleistä säännöstä tai määräystä, jota vastaan pilaantumista aiheuttamalla olisi toimittu. Säännöksen nojalla valvontaviranomainen voisi antaa määräyksen siitä, miten toiminnassa tulee menetellä, jotta muutoin kohtuuton tilanne voitaisiin ehkäistä. Tämän jälkeen määräyksen noudattamista valvottaisiin siten kuin muitakin lain nojalla annettuja määräyksiä. Jos pilaantumiseen liittyisi suoranainen rikkomus, voitaisiin määräys antaa 84 §:n mukaan.

Määräyksen antaisi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Säännöksessä tarkoitettu tilanteet olisivat paikallisia, joiden ratkaisu sopisi paikalliset olosuhteet parhaiten tuntevalle viranomaiselle. Viranomaisen tulisi käytännössä toimia yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen kanssa.

Määräyksen antaminen edellyttäisi, että pilaantuminen tai sen olennainen riski on

todettu asianmukaisilla selvityksillä. Määräyksen antaminen edellyttäisi aina tarkastusta haitan kohteessa. Tarkastuksen toimitamisella korostetaan myös, että määräys kohdistuisi selkeästi yksilöityyn toiminnanharjoittajaan. Määräystä ei voitaisi antaa esimerkiksi liikenteen aiheuttaman ilman pilaantumisen tai melun ehkäisemiseksi. Liikenteen aiheuttamaan merkittävään ilman pilaantumiseen voitaisiin puuttua 102 §:n nojalla. Lisäksi tulisi ottaa huomioon, että terveyshaitan poistamisesta säädetään edelleen terveydensuojelulain 51 §:ssä.

Määräyksen tulisi olla aina kohtuullinen suhteessa toteutuneeseen pilaantumiseen tai pilaantumisen ilmeiseen vaaraan. Määräyksiä annettaessa tulisi ottaa huomioon yleinen velvollisuus sietää kohtuullisessa määrin haittoja. Määräyksiä annettaessa otettaisiin huomioon myös pilaantumista aiheuttavan toiminnan luonne ja mahdollisuudet pilaantumisen poistamiseen. Esimerkiksi toiminnan lakisääteisyys, kuten puolustusvoimien toiminta, tai toiminnan muu välttämättömyys tulisi ottaa huomioon harkinnassa.

Säännöstä ei sovellettaisi jätevesiin, eikä myöskään hajapäästöihin. Jätevesipäästöjen valvonta perustuisi ympäristölupaan ja jätevesien päästöjen puhdistamista valvottaisiin 103 §:n nojalla. Säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi omakotialueella, jos turvebrikettilämmityksestä aiheutuisi savu- ja hajuhaittaa naapurikiinteistölle. Haittaa ei voida välttämättä pitää tavanomaisena ja kohtuullisena asuinalueella. Lämmityslaitteen käyttäjälle ei aiheudu kohtuutonta haittaa siitä, että hän käyttäisi lämmityslaitteessaan muuta polttoainetta, josta ei vastaavaa haittaa ilmenisi. Määräyksellä voitaisiin tällöin rajoittaa lämmityslaitteeseen huonosti soveltuvan polttoaineen käyttöä muutoin rajoittamatta lämmityskattilan käyttöä.

86 §. *Toiminnan keskeyttäminen.* Pykälän mukaan valvontaviranomainen voisi tarkoituksenmukaisella tavalla keskeyttää ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan. Toiminnasta aiheutuvan haitan tulisi olla välitöntä ja konkreettista, eikä pelkää sen vaaraa. Ympäristön muun pilaantumisen tulisi olla merkittävää toisin kuin terveyshaitan. Edellytyksenä olisi lisäksi, ettei haittaa voida muutoin poistaa tai riittävästi vähentää. Säännöksen soveltaminen olisi käytännössä harvinaista, mutta se on tarpeen lain riittävien valvontakeinojen varmistamiseksi. Pykälä vastaa lähinnä voimassa olevaa

terveydensuojelulakia.

Säännös koskisi kaikkia pilaantumisen vaaraa aiheuttavia toimintoja. Ei-luvanvaraisten toimintojen haittojen aiheuttamiseen ei tarvitsisi soveltaa pelkästään lain 85 §:ää, eikä säännöksiä käytännössä voitaisi soveltaa päällekkäin.

Toiminnan keskeyttäminen tarkoittaisi pykälässä välitöntä hallintopakkoa. Välitöntä hallintopakkoa käyttäen valvontaviranomainen voisi keskeyttää toiminnan estämällä tosiasiallisesti laitteen käytön tai pääsyn toiminta-alueelle. Myös koko tuotantotoiminta voitaisiin keskeyttää. Poliisi antaisi tarvittaessa virka-apua toimenpiteiden suorittamiseksi. Ennen toimenpiteiden suorittamista tulisi tarvittaessa kuulla asianosaista.

Pykälän 2 momentin mukaan keskeyttämisestä olisi laadittava pöytäkirja. Keskeyttämisestä tulisi tämän jälkeen antaa viivytyksettä päätös. Päätöksestä saisi valittaa erikseen, mutta päätöstä olisi noudatettava kunnes se on lainvoimainen, ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Viranomaisen tulisi myös viivytyksettä antaa toiminnanharjoittajalle tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään. Toiminnan harjoittamisen edellytykset tulisi tutkia muussa menettelyssä. Viranomainen voisi todeta, että toiminnan jatkaminen edellyttää lupapäätöksen muuttamista ja että asia käsitellään viranomaisen aloitteesta.

87 §. *Ympäristöministeriön kielto- tai velvoittamispäätös.* Pykälän mukaan ympäristöministeriö voisi käyttää hallintopakkoa, jos kyse on lain 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n nojalla annetun asetuksen rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Vastaava säännös sisältyy jätelakiin.

Säännös on tarpeen, koska eräiden työkonien, laitteiden ja tuotteita koskevien määräysten valvonta voi edellyttää valvontaviranomaiselta koko Suomea koskevaa toimivaltaa. Kyse voi tällöin olla markkinoille luovutetusta koneesta tai laitteesta taikka tuotteista tai aineista, joiden poistaminen markkinoilta edellyttää yhtenäistä menettelyä viranomaisessa. Toimivalta määräyksen antamiseen olisi tarkoituksenmukaisinta antaa ympäristöministeriölle.

Lain 15 §:n nojalla annettavat asetukset koskisivat lähinnä polttoaineiden laatua ja otsonikerrokselle vahingollisia aineita. Pykälä ei siten olisi käytännössä päällekkäinen esimerkiksi kemikaalilain säännösten kanssa.

88 §. *Ulkasakko, teettämisuhka ja keskeyt-*

tämisuhka. Pykälän mukaan rikkomustilanteisiin liittyvää päävelvoitetta olisi tehostettava uhkasakolla, teettämishallalla tai keskeyttämishallalla, jollei se olisi ilmeisen tarpeellonta. Uhka voitaisiin liittää lähinnä 77, 79, 84 ja 87 §:n mukaisiin päätöksiin. Tehosteita ei olisi tarpeen käyttää 86 §:n mukaisen päätöksen antamisessa, koska toimenpide olisi välitöntä hallintopakkoa. Pykälä vastaisi voimassa olevia hallintopakkoasäännöksiä.

Päävelvoitteen asettamisen yhteydessä viranomaisen on syytä aina samalla määrätä hallintopaktoon liittyvistä tehosteista. Poikkeustapauksissa, joissa päävelvoitteen noudattamisesta ei ole epäilyksiä, tehosteita ei olisi välttämätöntä määrätä samalla.

Hallintopakkoasiaan sovellettaisiin muutoin uhkasakkolakia (1113/1990). Esimerkiksi uhkasakko voitaisiin siten asettaa juoksevana tai kiinteämääräisenä. Uhkasakkolain mukaan viranomainen voisi myös luopua tehosteen tuomitsemisesta, jos siihen on uhkasakkolaissa tarkoitettuja perusteita. Lisäksi tulisi noudattaa uhkasakkolain säännöksiä velvoitteen asettamiseen liittyvästä ilmoittamisesta.

89 §. *Viranhaltijan väliaikainen määräys.* Pykälän nojalla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi päättää, että sen alainen viranhaltija voisi tehdä 84 ja 86 §:ssä tarkoitetun päätöksen, jos kyse on kiireellisestä tapauksesta. Säännös olisi poikkeus 21 §:n kiellosta siirtää toimivaltaa hallintopakkoasioissa.

Asia tulisi kuitenkin viivytyksettä saattaa ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi. Viranhaltijan antamaa päätöstä tulisi noudattaa kunnes ympäristönsuojeluviranomainen olisi päättänyt asiasta. Päätökseen voisi tämän jälkeen hakea normaalisti muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

90 §. *Toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet.* Pykälän 1 momentin mukaan luvanvaraista toimintaa harjoittanut vastaisi luvan mukaisesti pilaantumisen ehkäisystä, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta sen jälkeen kun toiminta on lakannut. Toimintansa lopettaneesta teollisuuslaitoksesta voisi vielä pitkään aiheutua jätevesipäästöjä. Luvan määräyksiä jäteveden johtamisesta tulisi edelleen noudattaa, kuten myös tarkkailua koskevia määräyksiä. Vastaavanlaisia tilanteita voisi liittyä myös turpeen ottoalueisiin tai kaivoksiin. Määräyksiä tulisi noudattaa niin kauan kuin pilaantumista tai sen vaaraa voi edelleen aiheutua. Viranomaisen 57 §:n nojalla tekemä päätös lu-

van raukeamisesta ei poistaisi velvollisuutta noudattaa määräyksiä.

Pykälää sovellettaisiin myös sellaisiin tilanteisiin, joissa toiminta lakkautetaan viranomaisen päätöksellä. Jos luvassa ei olisi vaurauduttu toiminnan lakkaamiseen, toiminnanharjoittaja voitaisiin velvoittaa saattamaan toiminta-alue sellaiseksi, ettei siitä aiheudu ympäristöhaittoja.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminta-alueen haltijan tulisi toiminnan lopettamisen jälkeen vastata ympäristön tarkkailusta, jos varsinaista toiminnanharjoittajaa ei enää olisi ja tarkkailu on tarpeellista lopetettua toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi. Haltija vastaisi ainoastaan tarkkailun järjestämisestä siten kuin siitä olisi määrätty luvassa.

Pykälän 3 momentin mukaan lupaviranomainen voisi toiminnan lopettamisen jälkeen tarvittaessa määrätä toiminnan ja sen ympäristövaikutusten tarkkailusta, jos luvassa ei ole ollut tästä riittäviä määräyksiä. Annettavien määräysten tulisi olla kohtuullisia. Menettelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin 46 §:ää, jonka mukaan tarkkailusuunnitelma hyväksyttäisiin luvasta erillään.

Lupaviranomainen voisi antaa myös määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toiminnoista. Tällaiset määräykset voisivat liittyä esimerkiksi alueen jätehuoltoon sekä muihin vastaaviin seikkoihin. Määräykset annettaisiin soveltuvin osin kuten lupamenettelyssä.

91 §. *Kuuleminen.* Pykälän mukaan ennen 13 luvussa tarkoitettua määräyksen antamista tulisi varata tilaisuus tulla kuulluksi sille, jota määräys koskee. Tarvittaessa tulisi kuulla myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia ja yleistä etua valvovia viranomaisia. Kuuleminen ei olisi kuitenkaan yleensä tarpeen 86 §:n mukaista välitöntä hallintopakkoa käytettäessä asian luonteen vuoksi. Vireillepanijalle tulisi varata hallintomenettelylain mukaisesti tilaisuus tulla kuulluksi määräyksen kohteena olevan vastineesta.

92 §. *Vireillepano-oikeus.* Pykälässä säädetäisiin oikeudesta vireillepanoon. Vastava säännös on jätelaissa ja ilmansuojelulaisissa. Vireillepano-oikeudesta on kyse myös voimassa olevan vesilain virka-apusäännöksissä.

Asian saaminen vireille viranomaisessa edellyttäisi hallintomenettelylain 7 §:n mukaista pääsääntöisesti kirjallista vireillepanoa ja perusteltua vaatimusta. Vireillepanoa ei olisi pelkkä tiedon antaminen viranomaisel-

le, hallintokantelu, vapaamuotoinen ilmianto tai muu yhteydenotto viranomaiseen.

Vireillepano-oikeus olisi asianosaisilla. Vireillepano-oikeus olisi myös rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnon-suojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueelle kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset kohdistuvat. Yhdistyksen tai säätiön tulisi olla rekisteröity. Niiden toimialue voisi käsittää koko valtakunnan tai se voisi koskea esimerkiksi kunnan tai sen osan aluetta. Mainitun yhteisön tarkoitus ja toimialue selvitettäisiin sen säännöistä. Vireillepano-oikeuden laajentaminen olisi perustuslain 20 §:n 2 momentin tavoitteiden mukaista. Myös EY:n lainsäädännön kehittämisessä sekä Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission Århusissa 1998 allekirjoitetussa tiedon saannista, kansalaisten osallistumis-oikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyssä yleissopimuksessa on pidetty tärkeänä vireillepano-oikeuden laajentamista järjestöille.

Vireillepano-oikeus olisi lisäksi toiminnan sijaintipaikan kunnalla sekä niillä kunnilla, joiden alueelle toiminnan ympäristövaikutukset kohdistuvat. Kunnan yleistä puhevaltaa käyttäisi kunnanhallitus ellei kunta olisi muuta päättänyt. Tämän lisäksi vastaavien kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla olisi itsenäinen vireillepano-oikeus valvontaviranomaisena. Myös alueellisilla ympäristökeskuksilla olisi vireillepano-oikeus ympäristönsuojelun yleisenä valvontaviranomaisena. Lisäksi muilla yleistä etua valvovilla viranomaisilla olisi oma vireillepano-oikeus.

93 §. *Virka-apu.* Pykälän mukaan poliisi, tulliviranomaiset ja rajavartiolaitos toimialoillaan olisivat velvollisia antamaan virka-apua tämän lain eri viranomaisille. Vastaava virka-apusäännös on eri ympäristönsuojelulaeissa.

94 §. *Toiminta rikosasiassa.* Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomaisten olisi ilmoitettava todetusta lainvastaisesta teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Valvontaviranomainen voisi kuitenkin jättää ilmoituksen tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä, eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Valvontaviranomaisen tulisi selvittää riittävästi asiaan liittyvät tosiseikat, jotta esitutkinta voitaisiin

suorittaa ilman suuria vaikeuksia. Poliisi voisi myös pyytää valvontaviranomaiselta selvityksiä esitutkinnan aikana.

Pykälän 2 momentin mukaan alueellinen ympäristökeskus voisi käyttää rikosasiassa asianomistajan puhevaltaa, jos yleistä etua olisi loukattu. Alueellista ympäristökeskusta tulisi kuulla esitutkinnassa ja tuomioistiuksessa sekä sille tulisi varata tilaisuus esittää oikeudenkäynnissä asianosaiselle ja todistajalle kysymyksiä. Ympäristökeskuksella olisi myös itsenäinen vyyteoikeus asiassa. Säännös vastaisi osin voimassa olevaa vesilakia. Säännöksessä olisi otettu huomioon Euroopan neuvoston 1998 Strasbourgissa allekirjoitettu yleissopimus ympäristönsuojelun rikosoikeudellisin keinoin.

95 §. *Valvontaa koskevat tarkemmat säännökset.* Pykälän 1 momentin mukaan ympäristöministeriö voisi antaa tarvittaessa asetuksia lain edellyttämistä tarkastuksista ja valvonnasta. Säännökset liittyisivät lähinnä valvontaviranomaisten toiminnan ohjeistukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristöministeriö voi antaa valvontaviranomaisille tarkempia yleisiä ohjeita lain noudattamisen valvonnasta. Valvontaohjeet voisivat koskea sekä alueellisia ympäristökeskuksia että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisia. Säännös tarkoittaisi laillisuusvalvonnasta annettavia ohjeita. Ohjeita voitaisiin antaa esimerkiksi valvonnassa noudatettavista menettelyistä, säännösten yleisestä tulkinnasta ja eri toimitoista koskevista ympäristönsuojeluseikoista.

14 Luku. Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

96 §. *Muutoksenhaku.* Erillisestä vesiasioiden muutoksenhakujärjestelmästä ehdotetaan luovuttavaksi. Ympäristölupa-asioissa alueellisten ympäristökeskusten päätöksestä on nykyisin valitettu suoraan korkeimmalle hallinto-oikeudelle ja kunnan päätöksistä lääninoikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Pykälä yhdenmukaistaisi ympäristöasioiden muutoksenhaun.

Pykälän 1 momentin mukaan tämän lain nojalla annetusta päätöksestä voitaisiin valittaa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhakutuomioistuimena olisi pääsäännön mukaan Vaasan hallinto-oikeus. Valitus olisi hallintovalitus.

Valitus toimitettaisiin liitteineen päätöksen tehneelle viranomaiselle osoitettuna Vaasan hallinto-oikeudelle. Säännös vastaisi voimassa olevaa vesilakia. Päätöksen tehnyt viranomainen varaisi tilaisuuden vastineen jättämiseen valituksesta siten kuin 98 §:ssä säädetään. Lisäksi se antaisi vastineensa valituksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristöministeriön päätökseen haettaisiin muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Ajoneuvohallintokeskuksen päätöksestä valitettaisiin myös hallintolainkäyttölain mukaan alueelliseen hallintotuomioistuimeen.

Pykälän 3 momentin mukaan vain pääasian yhteydessä voisi valittaa 33, 68 ja 70 §:ssä tarkoitetun asian siirtämistä koskevista asioista tai 71 §:ssä tarkoitetun korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevasta ratkaisusta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaisen viranhaltijan 89 §:n nojalla antamasta väliaikaisesta määräyksestä ei saisi valittaa. Muutoksenhaku olisi kuitenkin mahdollista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamasta asiaa koskevasta päätöksestä. Lain 105 §:ssä säädetystä maksua koskevasta päätöksestä valitettaisiin samassa järjestyksessä kuin itse pääasiasta. Säännös poikkeaisi nykyisestä käytännöstä, jonka mukaan kunnan viranomaisen maksupäätöksestä valitetaan kuntalain nojalla ja valtion viranomaisen maksupäätöksestä tehdään oikeasuvausvaatimus. Viranomaisen maksua koskevasta päätöksestä saisi tehdä säännöksen esittämättä perustevalituksen verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annettun lain (367/1961) 8 §:n nojalla.

Pykälän 4 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojelujärjestystä koskevasta päätöksestä ja ympäristölupahakemuksen käsittelymaksua koskevasta taksasta voisi valittaa kunnallisvalituksena siten kuin kuntalaissa säädetään.

Pykälän 5 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölakeissa säädetään.

97 §. *Valitusoikeus.* Pykälässä yhdistettäisiin useiden eri järjestelmien mukaiset valitusoikeussäännökset. Valitusoikeutta koskeva vakiintunut oikeuskäytäntö tulisi ottaa huomioon myös säännöksen tulkinnassa. Lähdekohtana olisi säilyttää vähintään nykyisiin ympäristönsuojelulakeihin perustuva ja vakiintunut puhevalta. Samalla otettaisiin huomioon perustuslain tavoite parantaa kansa-

laisten osallistumismahdollisuuksia heidän elinympäristöään koskevassa päätöksenteossa.

Jos jollakin taholla on asiassa puheoikeus, tulisi valitus tutkia myös siltä osin kuin se koskee koko hankkeen edellytyksien selvittämistä. Eräissä tapauksissa valitusoikeuden laajuus riippuisi ympäristöelementeistä, joihin asianosaisasema perustuu. Jos asunto-osakeyhtiöllä olisi valitusoikeus laitoksen melupäästöjen vaikutuksen vuoksi, ei sillä olisi tällä perusteella puheoikeutta saman laitoksen vesi- tai ilmapäästöjen etäällä aiheutuvista vaikutuksista. Yksityisen asianosaisen valitus olisi yleisesti kuitenkin perustua hänen omien etujensa ja samalla myös yleiskäyttäjien etujen suojaamiseen.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan valitusoikeus olisi asianosaisilla, joita olisivat luvan hakija sekä haitankärsijät, joiden etua tai oikeutta päätös koskee. Asianosaisina voisivat olla jakamattomien vesialueiden osakaskunnat ja kalastuskunnat sekä erilaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt. Valitusoikeus ei riippuisi pelkästään kiinteistön omistusoikeudesta tai muusta oikeudesta kiinteään omaisuuteen. Myös muu etu, kuten omaisuuden omistuksesta riippumaton terveydellinen intressi voisi olla riittävä peruste asianosaisasemaan. Asianosaisasema voisi perustua myös yleiskäyttöön. Puhevalta voisi siten olla yleiskäyttöoikeuden perusteella kalastavilla ammattikalastajilla sekä esimerkiksi matkailutoimintaa harjoittavalla toiminnanharjoittajalla. Asianosaisia voisivat olla myös valtion viranomaiset, kunnat hankkeen toteuttajina tai luvan haltijoina tai vedenhankintaa harjoittavat vesioikeudelliset yritykset.

Momentin 2 kohdan mukaan valitusoikeus olisi myös rekisteröidyillä yhdistyksillä ja säätiöillä, joilla olisi 92 §:n nojalla vireillepano-oikeus.

Kunnalla ja ympäristönsuojelulain mukaisella kunnan valvontaviranomaisella olisi 3 kohdan mukaan yleinen valitusoikeus. Toiminnan vaikutusalueella tarkoitettaisiin vastaavaa aluetta kuin ympäristölupaa koskevassa kuulemissäännöksessä. Kunnan puhevaltaa asiassa käyttäisi kunnanhallitus. Säännöksessä korostettaisiin, että valvontaviranomaisella on oma yleinen puhevallan käyttöoikeus. Tällöin se rajoittuu kuitenkin valvomaan ympäristönsuojelun kokonaisuutta 15 §:n nojalla, eikä se voisi esittää vaatimuksia luvanhakijan edun valvomiseksi. Kunnanhallitus puolestaan valvoo asiassa

yleistä kunnan etua.

Alueellisella ympäristökeskuksella olisi erikseen 4 kohdan mukaan valitusoikeus yleisen edun valvojana. Säännös vastaisi tältä osin voimassa olevaa ympäristölupamenettelylain 14 §:ää sekä vesilain 16 luvun 28 §:ää. Valitusoikeus koskisi kunnan viranomaisen ja ympäristölupaviraston päätöksiä sekä tilanteen mukaan myös toisen ympäristökeskuksen päätöksiä. Toiminnan vaikutusten tulisi kaikissa tapauksissa ilmetä sen toimialueella. Valitusoikeus perustuisi 20 §:n 2 momentin mukaisen ympäristönsuojelun yleisen edun valvontaan asiassa.

Valitusoikeus olisi lisäksi momentin 5 kohdan mukaan yleistä etua valvovilla muilla viranomaisilla. Valitusoikeus vastaisi laajuudeltaan ympäristölupamenettelylain ja vesilain mukaista valitusoikeutta. Viranomaisen valitusoikeus riippuisi käsiteltävästä asiasta. Esimerkiksi yksinomaan ilmapäästöjen perusteella kalastusviranomaisella ei olisi valitusoikeutta, elleivät toiminnan vaikutukset myös tältä osin, kuten happamoitumisen vuoksi, voisi vaikuttaa sen valvomaan etuun. Vastaavasti terveydensuojeluviranomaisella ei olisi puhevaltaa haitallisista luontovaikutuksista, joilla ei olisi suoranaista vaikutusta väestön terveyteen. Viranomaisiin voitaisiin puheoikeuden osalta rinnastaa myös kalastuslain mukaiset kalastusalueet.

Pykälän 2 momentin mukaan alueellisella ympäristökeskuksella ja kunnan ympäristölupaviranomaisella olisi lisäksi valitusoikeus sellaisesta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla olisi kumottu tai muutettu sen ensiasteena tekemää päätöstä. Tällöin viranomaisen tulisi kuitenkin valvoa ympäristönsuojelun etua. Momentti olisi hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityissäännös viranomaisen valitusoikeudesta.

98 §. *Kuuleminen valituksen johdosta.* Pykälän 1 momentin mukaan päätöksen tehneen viranomaisen tulisi pitää valitusasiakirjat nähtävillä vähintään 30 vuorokauden ajan valitusajan päättymisestä lukien sellaisissa kunnissa, joiden alueeseen toiminnan vaikutukset voivat kohdistua. Päätöksen tehneen viranomaisen tulisi lisäksi antaa tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille ja yleistä etua valvoville viranomaisille. Tiedonannossa tulisi ilmoittaa lisäksi, missä asiakirjat ovat nähtävillä ja minne asiakirjat on toimitettava. Vastaava säännös on voimassa olevassa vesilaissa.

Tiedoksiantovelvollisuus ei kuitenkaan olisi ehdoton. Menettelyä ei tarvitsisi noudattaa esimerkiksi silloin, jos olisi ilmeisen selvää, että valitus on tehty liian myöhään. Viivytyksen välttämiseksi päätöksen tehnyt viranomainen voisi lähettää valituksen muutoksenhakutuomioistuimelle. Tuomioistuim voisi tarvittaessa palauttaa asian uudelleen tiedoksiantamista ja lausuntoa varten, jos se katsoo, että valitus tutkitaan.

Pykälän 2 momentin mukaan päätöksen tehneen viranomaisen tulisi toimittaa valitusasiakirjat, vastineet ja oman lausuntonsa sekä muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa vastineen jättämiselle varatun määräajan päättymisen jälkeen. Säännöksen tarkoitus on nopeuttaa vastineen antamista, jolloin valitusviranomaisen ei tarvitsisi pyytää erikseen asiassa vastinetta.

99 §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Pykälässä säädettäisiin eräistä menettelyyn liittyvistä seikoista muutoksenhakutuomioistuimessa sekä Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta. Tiedoksiantamista koskeva säännös olisi ympäristölupamenettelylaissa ja vesilaissa.

Pykälän 1 momentin mukaan muutoksenhakutuomioistuim voisi suorittaa tarkastuksia. Tällöin tuomioistuimen ei tarvitsisi tehdä hallintolainkäyttölain 41 §:n tarkoittamaa katselmusta päätösvaltaisessa kokoonpanossa. Menettely tulisi kuitenkin kysymykseen ainoastaan silloin, kun kyse on tosiasiaiseikan todentamisesta maastossa. Sen sijaan arviointia vaativissa asioissa tuomioistuimen tulisi järjestää normaali katselmus. Tarkastuksen suorittaneen tulisi laatia tarkastuksesta pöytäkirja, joka liitetään asiakirjoihin.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupaa koskeva päätös annettaisiin julkipanon jälkeen ellei asiaa jätettäisi tutkimatta. Julkipano tapahtuisi viranomaisen ilmoitustaululla. Tieto päätöksestä tulisi julkaista ilmoitustaululla lisäksi toiminnan sijaintikunnassa ja asianomaisissa kunnissa, joihin toiminnan ympäristövaikutukset kohdistuvat.

Pykälän 3 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeuden päätös tulisi toimittaa valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupa-asioissa aina myös luvanhaltijalle, vaikka tämä ei olisi valittaja asiassa. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava ympäristölupaviranomaiselle, valvontaviranomaisille, yleistä etua valvoville

viranomaisille sekä Suomen ympäristökeskukselle.

Pykälän 4 momentin mukaan hallintopakkoa koskeva päätös annettaisiin asian luonteen vuoksi tiedoksi aina erityistiedoksiantona.

100 §. *Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus.* Pykälän mukaan lupapäätöksen lainvoimaisuus olisi toiminnan aloittamisen edellytys. Vastaava säännös on ympäristölupamenettelylaissa ja vesilaissa.

Pykälä koskisi ainoastaan itse lupaa, mutta ei siihen liittyvää korvausmääräystä tai korvausasiaa. Valitus korvauksista ei siten estäisi toiminnan aloittamista. Vastaavasti korvausasian vireällöolo eriyttynä lupa-asiasta ei estäisi toiminnan aloittamista.

101 §. *Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta.* Pykälän 1 momentin mukaan lupaviranomainen voisi luvan hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan aloittaa valituksenalaista lupapäätöstä noudattaen valituksesta huolimatta, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Vaatimus vakuudesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. Määräys voitaisiin antaa vain perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Valitusviranomainen voisi kieltää päätöksen täytäntöönpanon. Vastaava säännös on ympäristölupamenettelylaissa.

Asetettavan vakuuden tulisi olla lajiltaan esimerkiksi pankkitakaus tai talletustodistus. Sen tulisi lisäksi olla määrältään riittävä ympäristöön ennalleen saattamiseksi. Määräys toiminnan aloittamisesta voitaisiin antaa luvan yhteydessä. Määräystä voitaisiin hakea myös erikseen sen jälkeen kun on selvinnyt, että päätöksestä on valitettu. Tällöin viranomaisen tulisi kuulla muutosta hakeneita ennen päätöstä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että ilmoituksien johdosta annettavat päätökset, tarkkailun oikeuttava päätös ja hallintopakopäätös voitaisiin määrätä noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta. Säännös vastaa nykyistä käytäntöä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, ettei muutoksenhaussa noudatettaisi hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä. Muutoksenhakuviranomainen ei voisi tällöin määrätä päätöstä täytäntöönpantavaksi hallintolainkäyttölain nojalla. Vaasan hallinto-oikeus

voisi kuitenkin asian mukaan määrätä päätöksensä täytäntöönpantavaksi, jos asiassa olisi kyse lupamääräysten tarkistamisesta. Säännöksen tarkoituksena olisi, ettei valitus lykkäisi tarpeettomasti uusien ympäristön-suojeluvaatimusten noudattamista.

15 Luku. Erinäiset säännökset

102 §. *Ilmanlaadun turvaaminen.* Pykälä koskisi kunnan velvollisuutta varautua ilmanlaadun raja-arvojen ylittymiseen ja estää ne tarvittavilla toimilla. Valtioneuvoston asetuksilla pannaan täytäntöön EY:n ilmanlaadutdirektiivit. Direktiivien raja-arvot on määriteltä tilastollisesti. Raja-arvojen ylittymisen estäminen edellyttää direktiivien mukaan sitä, että jäsenvaltiot laativat alueellisia suunnitelmia ja toimeenpanevat niitä. Kynysarvojen ylittyminen edellyttäisi tiedottamista ja varoittamista. Pykälä vastaisi ilman-suojelulain 7 a §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan kunnan olisi ensisijaisesti varauduttava estämään ilmanlaadun raja-arvojen ylittyminen. Ilmanlaadun seuranta kuuluisi kunnalle lain 25 §:n 1 momentin mukaan, jolloin sillä on myös hyvät edellytykset ja valmiudet toimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Varautuminen voitaisiin toteuttaa osana kunnan valmiussuunnitelmaa. Valtioneuvoston asetuksissa määrättäisiin milloin varautuminen olisi välttämätöntä, vaikka tilastollinen raja-arvo ei olisi vielä ylittynyt. Valtioneuvoston asetuksessa voitaisiin lisäksi määrätä väestölle tiedottamisesta ja sen varoittamisesta sekä näiden velvollisuuksien tarkemmasta toteuttamisesta. Valtioneuvoston asetuksessa määriteltäisiin myös mittausstandardit ja mittauspaikkoja, jolloin ilman laatu-tason alueellinen laajuus ja edustavuus olisi otettava huomioon raja-arvojen ylittymistä arvioitaessa.

Jos raja-arvot ylittyisivät, kunnan tulisi ryhtyä 2 momentin mukaan tarpeellisiin toimiin tai annettava määräyksiä liikenteen rajoittamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi, joihin toimenpiteisiin kunnalla on toimivaltaa useiden säädösten nojalla. Kunta voi esimerkiksi muuttaa liikennejärjestelyjä tai jopa kieltää liikenteen jollakin alueella. Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain nojalla kunnan tulee myös valvoa esimerkiksi talvikunnossapitoon kuuluvan katuhiekan poistamista. Kunta voi pyrkiä joukkoliikenteen tehosta-

miseen. Lisäksi se voi ilmoittaa vapaaehtoisesti huonosta ilmanlaadusta esimerkiksi erityiseen indeksiin perustuen ja kehottaa kuntalaisia välttämään yksityisautoilua.

Kunta voisi myös antaa määräyksiä ilmanlaadun parantamiseksi raja-arvojen ylittymisen estämiseksi. Määräykset muistuttaisivat hallintopakon käyttöä. Tällaiset määräykset olisivat valituskelpoisia, mutta ne voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Luvanvaraisten laitosten päästöihin puuttuminen esimerkiksi poikkeuksellisten tilanteiden aikana tapahtuisi eri säännösten nojalla. Vastaavasti pienten pistelähteiden aiheuttamiin ilmanlaatuongelmiin puututtaisiin 85 §:n nojalla.

Jos kunta ei ryhtyisi ilmanlaadun raja-arvojen ylittymisen estämiseen, asia voitaisiin panna vireille alueellisessa ympäristökeskuksessa. Alueellinen ympäristökeskus voisi velvoittaa kuntaa toimimaan raja-arvojen ylittymisen estämiseksi. Alueellisen ympäristökeskuksen päätös olisi valituskelpoinen.

103 §. *Jätevesien yleinen puhdistamisvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin yleisestä jätevesien johtamiseen liittyvästä puhdistamisvelvollisuudesta, jos jätevesiä ei johdeta yleiseen viemäriin. Jätevedellä tarkoitettaisiin käymäläjätevesiä ja niin sanottuja harmaita jätevesiä eli lähinnä pesuvesiä. Luvanvaraisten toimintojen jätevesipäästöistä määrättäisiin luvassa. Ehdotettu pykälä vastaisi pitkälti voimassa olevaa vesilain sääntelyä.

Käymäläjätevesien erityisten hygieniahaittojen vuoksi liittymisvelvollisuudesta yleiseen viemäriin säädetään terveydensuojelulain 23 §:ssä. Jätevesipäästöjen hygieniahaittoihin voidaan aina puuttua terveydensuojelulain nojalla ja kunta voi antaa niistä määräyksiä terveydensuojelujärjestyksessä.

Terveydensuojelulain soveltamisalaan ei kuitenkaan suoranaisesti kuulu jätevesien ravinnekuormituksen valvonta. Tästä säädetään vesilain 10 luvussa ja erityisesti 19 ja 20 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumista. Johtamisjärjestelmä ei saa vuotaa tai olla muutoin epähygieeninen ja sen kunnosta sekä esimerkiksi sakokaivojärjestelmän asianmukaisesta tyhjentämisestä tulisi huolehtia riittävän usein. Säännöksessä tarkoitettua ympäristön pilaantumista tulkittaisiin säännöksessä 3 §:n pilaantumisen määritelmän mukaan siten, että arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös

muut pilaantumista aiheuttavat toiminnot. Riittävää olisi, että useat jätevesijärjestelmät aiheuttavat yhdessä pilaantumista, vaikka yhdestä järjestelmästä ei voida osoittaa aiheutuvan suoranaista pilaantumista. Säännös olisi yleissäännös, johon voitaisiin tarvittaessa perustaa hallintopakon käyttö.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin vesikäymälän jätevesien ja muiden talousjätevesien käsittelyä. Talousjätevesillä tarkoitettaisiin asumisesta syntyviä jätevesiä, karjasuojien maitohuoneiden pesuvesiä tai muita vastaavia talousjätevesiä. Käsittelyä olisi jäteveden johtaminen esimerkiksi saostuskaivoon, umpikaivoon tai imeytyskenttään. Jäteveden puhdistustavasta ei annettaisi laissa tarkkaa teknistä vaatimusta. Puhdistamisen tulisi vastata teholtaan ympäristöministeriön lain 18 §:n nojalla antamassa asetuksessa tarkoitettujen puhdistustoimien tehoa. Asetus voisi sisältää ehdottomia päästöraja-arvoja sekä ohjeellisia laitekohtaisia kuvauksia. Ohjeissa tarkasteltaisiin erilaisia teknisiä vaatimuksia puhdistuslaitteille ja -menetelmille. Muiden kuin käymäläjätevesien puhdistaminen ei kuitenkaan olisi välttämätöntä, jos jätevesien määrä olisi vähäinen ja jätevedet voitaisiin johtaa haitatta maahan.

Säännöstä sovellettaisiin kaikkiin toimintoihin riippumatta siitä, milloin jätevesien johtaminen on aloitettu. Jo olemassa olevia käsittelyjärjestelmiä ei kuitenkaan olisi tarpeen muuttaa vastaamaan välittömästi lain voimaantulon jälkeen annettavia ministeriön asetuksia. Päästöraja-arvojen osalta asetuksessa tulisi olla tarpeellisia siirtymäaikoja. Olemassa oleviin järjestelmiin voitaisiin puuttua tarvittaessa valvonnan yhteydessä, jos jäteveden johtamisesta aiheutuu haittoja tai esimerkiksi lietteen tyhjennyksestä ja poiskuljetuksesta ei olisi selvitystä.

104 §. *Selontekovelvollisuus pilaantuneesta alueesta.* Pykälän mukaan maa-alueen luovuttajan tai vuokraajan on esitettävä uudelle omistajalle tai haltijalle käytettävissään olevat tiedot alueella harjoitetusta toiminnasta sekä jätteistä tai aineista, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Selontekovelvollisuus suojaisi vilpittömässä mielessä toimivaa alueen tulevaa haltijaa. Ilmoituksella olisi myös merkitystä arvioitaessa 75 §:n mukaista vastuuta pilaantuneesta alueesta. Selontekovelvollisuuden laiminlyönti olisi rangaistava teko. Vastaava säännös on jätelaissa.

105 §. *Käsittelymaksut.* Pykälässä säadet-

täisiin lain nojalla tehtävien päätösten maksullisuudesta. Vesioikeuksien päätösmaksut ovat poikenneet perusteiltaan ja määrältään ympäristölupamenettelyyn liittyvistä maksuista. Vesioikeuksissa maksut ovat olleet kiinteitä oikeudenkäyntimaksuja samoin kuin muissa tuomioistuimissa. Ympäristölupamenettelylain mukaiset lupahakemuksen käsittelemäksut on määriteltä laitoistyyppisesti, siten että maksu on kattanut valtion maksuperustelain mukaisesti suoritetten tuottamiseen liittyvät keskimääräiset kustannukset. Pykälällä yhtenäistettäisiin maksujen määrittymisperusteet.

Pykälän 1 momentin mukaan luvasta, ilmoituksesta tai muusta asian käsittelystä perittäisiin käsittelemäksu, jonka suuruus määriteltäisiin valtion maksuperustelain mukaisesti. Lain 6 §:n 3 momentin mukaan voidaan ottaa huomioon myös eräitä kohtuullisuusseikkoja. Kunnan perimiin maksuihin sovellettaisiin valtion maksuperustelain perusteita, mutta kunta vahvistaisi itse oman taksan.

Pykälän 2 momentin mukaan haittaa kärsivältä asianosaisilta ei voitaisi periä pääsääntöön mukaista käsittelemäksua. Maksua voidaan pitää kohtuuttomana oikeussuojaa koskevasta vaatimuksesta. Maksua ei saisi myöskään periä yleistä etua valvovan viranomaisen vireillepaneman asian käsittelystä. Tällöin on kyse laillisuusvalvontaan rinnastuvasta tilanteesta, jolloin korkea käsittelemäksu saattaisi vähentää viranomaisten halua asian vireillepanoon. Valvontaviranomainen ei voisi periä maksuja myöskään silloin kuin asia on tullut sen itsensä aloitteesta vireille. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja alueellisen ympäristökeskuksen ympäristölupavirastossa vireillepanemat asiat olisivat myös maksuttomia.

Muilta kuin asianosaisilta voitaisiin kuitenkin periä maksu, jos vireillepano olisi ilmeisen perusteetonta. Ilmeisellä perusteettomuudella tarkoitettaisiin lähinnä sellaisia tilanteita, joissa vireillepano ei johda toimenpiteisiin ja tämä on voitu havaita lähes välittömästi. Tällöin kysymys olisi lähinnä shikaaniluontoisesti käynnistetyistä asiasta.

106 §. *Todistajan kuuleminen.* Pykälän mukaan ympäristölupavirastossa voitaisiin kuulla todistajia valan ja asianosaisia totuusvakuutuksen nojalla erityisestä syystä samoin kuin nykyisin vesioikeudessa. Todistajien kuuleminen on hallintomenettelyssä poikkeuksellista, vaikka todistajia on voitu

kuulla erikseen hallintoasiaan liittyen tuomioistuimissa. Voimassa olevan rakennuslain nojalla alueellisessa ympäristökeskuksessa on ollut mahdollista myös kuulla todistajia valan tai totuusvakuutuksen nojalla.

Ympäristölupavirastossa käsiteltävät asiat, erityisesti eräät korvausvaatimukset, voivat edellyttää henkilötodistajien kuulemistä. Asianosaisen kuuleminen olisi perusteltua, jos hänellä itsellään on tietoja, joita ei muutoin voida hankkia. Todistajia voitaisiin kuulla myös muissa asioissa, kuten hallintopakkoasiassa. Säännös varmistaisi menettelyn välittömyyden, jos todistajan kuuleminen olisi kuitenkin tarpeen. Jos todistajien kuuleminen olisi tarpeellista alueellisessa ympäristökeskuksessa, sen tulisi tarvittaessa siirtää asia lupalautakunnalle esimerkiksi eriyttämällä korvausasia lupa-asiasta ratkaistavaksi myöhemmin.

Todistajan kuulemisen yhteydessä myös muille asianosaisille tulisi varata tilaisuus olla läsnä kuulemisessa. Muut asianosaiset voisivat esittää todistajalle tai kuultavana olevalle asianosaiselle myös kysymyksiä ja lausua käsityksensä heidän kertomuksestaan. Todistajalle maksettavista palkkioista säädettäisiin hallintolainkäyttölain 49 §:ssä.

107 §. *Kulujen korvaaminen korvausasiassa.* Pykälän 1 momentin mukaan asianosaisille aiheutuneet kulut voitaisiin korvata korvaushakemusta koskevassa asiassa siten kuin oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään hallintolainkäyttölaissa. Pykälä voisi tulla sovellettavaksi vain poikkeuksellisesti, esimerkiksi asioissa, joissa asianosaisen edunvalvonta on edellyttänyt laajoja selvityksiä. Sitä voitaisiin soveltaa lähinnä vain ympäristölupavirastossa vireillä olevissa asioissa.

Asian käsittelyyn lupaviranomaisessa ei voida myöntää maksutonta oikeudenkäyntiä. Asian käsittelyyn on kuitenkin mahdollista saada yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) mukaista yleistä oikeusapua, johon mainitun lain mukaan kuuluvat oikeudellinen neuvonta ja tarpeelliset toimenpiteet. Avustajaksi suulliseen käsittelyyn voidaan määrätä yleinen oikeusavustaja. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tämän vuoksi kulujen korvaamisesta tilanteissa, joissa on myönnetty yleistä oikeusapua. Yleisestä oikeusavusta annetun lain 24 §:n mukaan asianosainen, joka on velvoitettu korvaamaan toisen asianosaisen kulut muun ohella hallintolainkäyttölain 13 luvun säännösten

mukaisesti, on määrättävä korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuvat kulut ja omavastuuosuus. Tästä korvausvelvollisuudesta voidaan myös vapauttaa säännöksessä mainituin perustein. Valtiolle ja asianosaiselle korvattavat kulut on tarkoituksenmukaista päättää samalla kun ratkaistaan itse pääasia. Päätöksestä valitettaisiin tämän lain 96 §:n mukaisessa järjestyksessä Vaasan hallinto-oikeuteen.

108 §. *Mittausten ja tutkimusten laadun varmistus.* Ympäristönsuojelulain mukainen päätöksenteko ja valvonta edellyttävät erilaisia tutkimuksia, selvityksiä ja mittauksia, joita tekevät toiminnanharjoittajat ja viranomaiset tai näiden tilauksesta konsultit.

Pykälän 1 momentin mukaan tutkimuksiin ja selvityksiin liittyvät mittaukset ja arvioinnit on aina tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. Jos selvitys tai tutkimus ei ole luotettava, valvontaviranomainen voi velvoittaa yksittäistapauksessa suorittamaan kokonaan uuden selvityksen tai tutkimuksen. Luotettavuuden osoittamiseen ei välttämättä riitä mittaajan tai arvioijan pätevyys, vaan kyse on koko mittaus- ja tutkimustoiminnan laadun varmistuksesta ja sen tasosta.

Jos viranomainen epäilisi mittausten tai tietojen luotettavuutta, se voi vaatia lisätietoja asiassa lain 83 §:n nojalla. Viranomainen voisi myös tehdä tarkastuksia pykälän perusteella esimerkiksi laboratorioon. Eräät laboratoriot ovat lisäksi julkisen valvonnan alaisia vesilaboratorioita.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan ympäristöministeriö voisi säätää asetuksella mittaus- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamenetelmistä, joita on käytettävä lain ja sen nojalla annettujen säädösten ja ohjeiden soveltamisessa. Eräissä tapauksissa standardit ja mittausmenetelmät annettaisiin suoraan valtioneuvoston asetuksella, jos niillä on keskeinen merkitys esimerkiksi jonkin numeerisesti ilmoitetun päästöarvon tai laatuarvon toteamisen kannalta.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan asetuksella voitaisiin lisäksi säätää mittausten, testauksen, selvitysten ja tutkimusten laadun varmistamisesta sekä ympäristötutkimuksia tekevien laitosten valvonnasta. Laadun varmistamista varten voitaisiin eräät asiantuntijalaitokset määrätä toimimaan kansallisina vertailulaboratorioina lain 24 §:n 1 momentin mukaisesti. Laadunvarmistukseen liittyen asetuksessa voitaisiin edellyttää esi-

merkiksi tarvittavien tarkastusten suorittamista tutkimuslaitoksilla. Tällaisia tarkastuksia voisivat suorittaa esimerkiksi kansalliset vertailulaboratoriot ja erityisesti Suomen ympäristökeskus. Tarkastuksiin ei kuitenkaan liittyisi julkisen vallan käyttöä.

109 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälän 1 momentin mukaan tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Vastaava säännös sisältyy nykyiseen ympäristönsuojelulainsäädäntöön. Momentin viimeisen virkkeen mukaan toiminnan päästö- ja tarkkailutiedot sekä ympäristön laatutiedot eivät voisi olla salassapidettäviä tietoja. Säännös vastaisi nykyisen ympäristönsuojelulainsäädännön ja vesilain tulkintaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viranomaisen oikeudesta luovuttaa eräitä muutoin salassa pidettäviä tietoja. Säännös vastaisi valvontatoimia suorittavien viranomaisten yleisiä velvollisuuksia.

110 §. *Valtion rajat ylittävät vaikutukset.* Pykälän 1 momentin mukaan lain soveltamisessa otetaan huomioon vaikutusten kohdistuminen toisen valtion alueeseen siten kuin vaikutukset kohdistuisivat Suomen alueeseen, jollei toisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Säännös vastaa kansainvälisen ympäristöoikeuden yleisiä periaatteita ja voimassa olevaa vesilakia.

Säännös on tarpeen myös IPPC-direktiivin 17 artiklan tavoitteiden vuoksi. Direktiivin mukaan toisille valtioille tulee tarvittaessa antaa tieto toiminnan vaikutuksista toisessa jäsenvaltiossa. Toinen jäsenvaltio voi esittää asiassa huomautuksia. Direktiivin vaatimus tiedottamisesta on käytännössä täytäntöönpanu Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välisellä ympäristönsuojelusopimuksella (SopS 19/1977), joka takaa myös eri pohjoismaiden kansalaisille yhtäläisen oikeuden osallistua toisessa pohjoismaassa tapahtuvaan päätöksentekoon. Lisäksi myös yleissopimus hankkeiden valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista edellyttää tällaista tiedottamista toisessa jäsenvaltiossa.

Jos pilaantumisvaikutus kohdistuu toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen, sovelletaan kuitenkin lain 9 §:ää. Säännös tarkoittaa, että Suomen maa- ja aluevesirajojen sisäpuolella harjoitetusta toiminnasta ei saisi aiheutua mainitussa pykälässä tarkoitettuja seurauksia myöskään toisen valtion alueella tai talousvyöhykkeellä.

Pykälän 2 momentin mukaan lupaviranomaisen tulisi lisäksi ottaa päätöksessään huomioon, mitä Suomen ja Ruotsin välisessä rajajokisopimuksessa on määrätty. Ympäristölupaa ei tarvittaisi toimintaan, jos toiminta olisi luvanvarainen vain sillä perusteella, että siitä voi aiheutua vesistön tai pienen uoman tai altaan pilaantumista rajajokisopimuksessa tarkoitettulla alueella. Tällöin lupaa tulisi hakea vain rajajokikomisioilta. Jos tällä alueella harjoitettava toiminta voisi aiheuttaa vesien pilaantumisen lisäksi esimerkiksi ilma- tai melupäästöjä, tai siihen voisi liittyä jätteitä koskevia ympäristönsuojelunäkökohtia, edellytettäisiin toiminnalta lisäksi ympäristölupaa.

Teollisuuslaitoksen jätevesikuormitusta tulee ympäristönsuojelulain mukaan rajoittaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen mukaisesti. Päästökäytön suuruuden arvioiminen sisältyisi tämän lain mukaiseen kokonaisharkintaan rajajokisopimuksista huolimatta, koska laitoksen ympäristönsuojeluvaatimukset arvioitaisiin kokonaisuutena. Ympäristönsuojelulain lain nojalla valvottaisiin myös, ettei laitoksesta aiheudu ympäristönsuojelulain nojalla kiellettyjä ainepäästöjä vesistöön ja että vesipäästöjen puhdistus vastaa muutoin ympäristönsuojelulain nojalla annettuja säädöksiä. Vesipäästöt eivät siten saisi aiheuttaa luvan myöntämisen edellytysten vastaista tilannetta. Käytännössä rajajokikomisio soveltaa kuitenkin sopimuksen 1 luvun 8 artiklan mukaisesti kansallista lainsäädäntöä toissijaisesti. Komission ja lupaviranomaisten keskinäisten lausuntojen pyytämällä pyritäisiin siihen, että rajajokikomission päätöksessä olisi otettu huomioon myös ympäristönsuojelulain vaatimukset.

Momentin mukaan ympäristölupaviranomainen joutuisi käytännössä yhteensovittamaan päätöksensä rajajokikomission päätökseen. Päätöksenteko täyttäisi tällöin myös IPPC-direktiivin vaatimukset. Direktiivin 7 artiklan mukaan päätöksentekoon voi osallistua useita viranomaisia, mutta tällöin myöntämisedellytysten ja lupaehtojen tulee olla täysin yhteensovitettuja.

111 §. *Yhteistoteutuksesta päättäminen.* Pykälän mukaan ympäristöministeriö voisi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa poikkeuksen valtioneuvoston 11 §:n nojalla antaman päästöjä koskevan asetuksen noudattamisesta. Edellytyksenä olisi, että toiminnanharjoittaja toteuttaa muualla Suomes-

sa tai muussa valtiossa ympäristönsuojelutoimenpiteitä, joiden johdosta päästöt tai niiden vaikutukset kokonaisuutena olennaisesti vähentyvät. Säännös tarkoittaisi niin sanottua yhteistoteutusta (joint implementation). Yhteistoteutuksen tavoite on tehostaa ympäristönsuojelua siten, että tehtävät toimet olisivat kustannustehokkaita.

Yhteistoteutus on todettu mahdolliseksi vuoden 1994 niin sanotussa Oslon sopimuksessa rikkipäästöjen ja niiden rajojen yli kulkeutuvan vuon vähentämistä koskevan sopimuksen toisessa lisäpöytäkirjassa. Lisäksi yhteistoteutus sisältyi jo vuoden 1992 Rio de Janeirossa solmittu yhdistyneiden kansakuntien ilmastoyhteisönsopimukseen. Kioton vuoden 1997 ilmastoyhteisönsopimuksen pöytäkirjassa todetaan erikseen mahdolliseksi myös yhteistoteutus sopimuksen täytäntöönpanokeinona. Yhteistoteutuksen mahdollisuuksia selvitetään eri valtioissa ja yhteistoteutushankkeita on vireillä monien EU-maiden ja entisten Itä-Euroopan valtioiden välillä.

Pykälän 1 momentin mukaan poikkeus voisi koskea valtioneuvoston antamaa päästöjä koskevaa asetusta. Poikkeus voisi koskea esimerkiksi happamoitumista sekä ilmastoon muutoin aiheuttavia päästöjä, mutta mahdollisesti myös joissakin tapauksissa jätevesipäästöjä. Yhteistoteutuksen seurauksena päästöjen tai niiden haitallisten vaikutusten tulisi olennaisesti vähentyä. Yhteistoteutuksella pyritään tilanteeseen, jossa toiminnanharjoittaja, haittoja kärsivät ja yleinen ympäristönsuojelun etu hyötyvät samanaikaisesti järjestelystä. Ympäristönsuojelutoimet voitaisiin tehdä Suomessa tai muussa valtiossa tapauksesta riippuen.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan yhteistoteutus edellyttäisi, ettei järjestely johda Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden rikkomiseen, esimerkiksi EY-lainsäädännön sivuuttamiseen. Erityisesti parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisen vaatimus päästöjen vähentämiseksi lupamääräyksiä annettaessa voi käytännössä rajoittaa yhteistoteutuksen käyttöä.

Momentin 2 kohdan mukaan järjestelyn tulisi olla tarkoituksenmukaista ottaen huomioon toiminnan tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet ympäristönsuojelutoimien toteuttamiseksi.

Momentin 3 kohdan mukaan päästöjä ja ympäristönsuojelutoimia sekä niiden vaikutuksia tulisi voida seurata luotettavasti. Edellytyksenä olisi siten, että korvaavat toimen-

piteet voidaan tehdä ja ne voidaan myös todellisuudessa varmistaa tehdyksi esimerkiksi mittaamalla tai muuten selvittämällä.

Pykälän 3 momentti koskisi lisäedellytyksiä alueellisesti haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttaville toiminnoille. Yhteistoteutus edellyttäisi tällöin, että Suomen alueeseen kohdistuvat päästöt vähentyisivät järjestelyn seurauksena. Vaikka päästöjen ja niiden vaikutusten ei tarvitsi vähentyä samalla alueella kuin mitä toiminta rasittaa, järjestely ei saisi johtaa olemassa olevan ympäristötilan huonontumiseen.

Pykälän 4 momentin mukaan ympäristöministeriö voisi päätöksessään asettaa ehtoja, joilla varmistetaan järjestelyn hyväksyttävyyden. Ehdolla voitaisiin esimerkiksi rajoittaa toimintaa, jonka ei tarvitsisi täyttää valtioneuvoston asetusta.

Momentin mukaan ministeriön päätös ei syrjäyttäisi tässä laissa tai sen nojalla muutoin asetettuja vaatimuksia. Päätöksellä ei siten voitaisi poistaa luvan vaatimuksia muutoin kuin siltä osin kuin ne perustuvat yksinomaan valtioneuvoston asetukseen. Ministeriön päätös ei myöskään syrjäyttäisi sellaista säännöstä, joka annettaisiin myöhemmin esimerkiksi lailla. Tällaisesta muutoksesta ei myöskään voisi seurata valtiolle korvausvelvollisuutta.

112 §. *Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta.* Pykälän 1 momentin mukaan ympäristöministeriön tulisi pyytää ennen yhteistoteutuksesta päättämistä lausunto alueellisilta ympäristökeskuksilta, asianomaisilta kunnilta ja muilta asetuksessa säädetyiltä tahoilta. Lisäksi 92 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistyksille ja säätiöille ja muille asetuksessa säädettävillä tahoilla tulisi varata tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Pykälän 2 momentin mukaan hakemuksesta tulisi ilmoittaa virallisessa lehdessä sekä kuuluttaa toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla. Päätös annettaisiin tiedoksi 3 momentin mukaan noudattaen tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia. Tiedoksianto tapahtuisi käytännössä yleistiedoksiantonan mahdollisten asianosaisten suuren määrän vuoksi.

113 §. *Yhteistoteutus päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen.* Ympäristöministeriö voisi peruuttaa tai muuttaa päätöstään, jos olosuhteet päätöksen tekemisen jälkeen ovat muuttuneet niin, ettei edellytyksiä yhteisto-

teutukselle enää ole. Tällainen tilanne voisi liittyä esimerkiksi uusiin teknisiin parannuksiin. Päätöstä voitaisiin myös muuttaa tai se voitaisiin peruuttaa, jos osoittautuisi, etteivät päästöt vähenny yhteistoteutuksessa olennaisesti tai yhteistoteutuksesta muuten aiheutuu olennaisesti arvioitua enemmän haitallisia ympäristövaikutuksia joko paikallisesti tai alueellisesti. Päätöstä voi olla tarpeen muuttaa tai se on tarpeen peruuttaa kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Ennen päätöksen muuttamista tai peruuttamista tulisi toiminnanharjoittajalle varata tilaisuus tulla kuulluksi.

114 §. *Luvanvaraisuuden muuttaminen.* Pykälän mukaan muutettaessa asetuksella luvanvaraisuutta on samalla säädettävä ajasta, jonka kuluessa jo aloitettuun toimintaan on haettava lupaa. Määräaika ei saisi olla vuotta lyhyempi muutoksen voimaantulosta lukien. Toimintaa voitaisiin jatkaa, kunnes lupa-asia on ratkaistu lainvoimaisesti. Vastaava säännös on ilmansuojelulaissa.

115 §. *Määräajan pidentäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan lupaviranomainen voisi hakemuksesta myöntää poikkeuksen ympäristöluvan jonkin määräyksen noudattamisesta, jos noudattaminen annetussa määräajassa tuottaisi luvanhakijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia. Määräajan pidentämisestä ei saisi kuitenkaan aiheutua ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa. Lupaviranomainen voisi päättää määräajan pidentämisestä enintään kolmella vuodella. Voimassa olevan vesilain 10 luvun 26 §:n mukaisen pidennyksen voi myöntää nykyisin ympäristöministeriö.

Lupaviranomaisen tulisi tehdä määräajan pidennyksestä johtuvat, tarpeelliset muutokset myös muilta osin lupaan. Tällaiset muutokset voisivat koskea esimerkiksi korvausten määrää tai maksun ajoittamista tai muiden määräysten ajoittamista. Asia tulisi käsitellä soveltuvien osin kuten lupahakemus. Päätös määräajan pidentämisestä perustuisi edellytysten täytyessä tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Hakemus voitaisiin hylätä, vaikka oikeudelliset edellytykset muutoin täytyisivät. Päätöksestä voisi valittaa kuten muistakin lupaviranomaisen päätöksistä.

Pykälän 2 momentin mukaan pidennystä ei saisi myöntää, jos se olisi vastoin ympäristönsuojelulakia tai jätelakia tai niiden nojalla annettuja asetuksia. Rajoitus koskisi lähinnä EY:n asianomaisiin säädöksiin liittyviä tai Suomen kansainvälisiin velvoitteisiin liitty-

viä määrääikoja.

116 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälä vastaisi ympäristönsuojelulainsäädännön nykyisiä rangaistussäännöksiä, joiden mukaan vankeusuhkaiset rangaistussäännökset ovat rikoslain 48 luvussa ja muut rikkomustyyppiset rangaistussäännökset erityislainsäädännön yhteydessä. Lain mukaan rikkomustyyppisen teon nimike olisi ympäristönsuojelulain rikkominen. Pykälän 3 momentissa viitattaisiin salassapitovelvollisuuden rikkomisen osalta rikoslakiin. Pykälän 4 momentissa viitattaisiin joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisen osalta rangaistusluonteiseen hallinnolliseen pysäköintivirhemaksuun samoin kuin voimassa olevassa ilmansuojelulaissa.

117 §. *Tarkemmat säännökset ja ohjeet.* Säännös sisältäisi tavanomaisen asetuksenantovaltuuden lain täytäntöönpanemiseksi. Ympäristöministeriö voisi lisäksi antaa yleisiä ohjeita lain täytäntöönpanemiseksi. Ministeriön ohjeet voisivat koskea lähinnä hallintoa, eikä niillä olisi suoranaisia oikeusvaikutuksia. Lisäksi lain tulkinnassa tulisi ottaa huomioon erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön terveydensuojelulakiin perustuva ohjaus terveyshaitan arvioimiseksi.

16 luku. Voimaantulo

118 §. *Voimaantulo.* Lain voimaantulosta säädettäisiin ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon annettavalla lailla.

1.2 Laki ympäristölupavirastoista

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Toimiala ja asema.* Pykälän 1 momentin mukaan ympäristölupavirasto toimisi vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisena alueellisena lupaviranomaisena. Itsenäinen hallinnollinen asema, lailla yksilöity toimivalta ja oma henkilöstö varmistaisivat viraston itsenäisyyden ja riippumattomuuden päätöksenteossa. Se käsittelee myös valtaosan ympäristönsuojelulaissa säädettyistä vesien pilaantumista koskevista korvausasioista. Virasto päättäisi hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla.

Ympäristölupavirasto vastaisi toimivaltaansa kuuluvien asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Viraston lupapäätösten noudattamista valvoisivat alueelliset ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluvir-

anomaiset toimialueellaan.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupavirastot sijoitettaisiin ympäristöministeriön hallinnonalalle, jolle ympäristölupien käsittely ja valvonta jo nykyisinkin kuuluu. Virastojen toimintamäärärahat budjetoitaisiin ympäristöministeriön pääluokkaan. Ministeriön virastoihin kohdistama tulosohtaus olisi lähinnä resurssiohtaus ja vastaisi sisällöltään oikeusministeriön nykyistä vesioikeuksien tulosohtaus, jossa on viime vuosina kiinnitetty huomiota lähinnä ratkaisuaikojen pituuteen. Ympäristöministeriön alueellisten ympäristökeskusten tulosohtaus on ollut samankaltaista ympäristölupien käsittelyn osalta.

Ympäristöministeriö vastaisi ympäristönsuojelulain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä. Ympäristölupavirastojen toimintaa kehitettäisiin kuitenkin tiiviissä yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Tarkoituksena on, että ministeriöt asettavat yhteisen ryhmän, jonka tehtävänä on seurata uuden hallintojärjestelmän toimivuutta, voimavarojen riittävyyttä, täydennyskoulutusta ja muita toimintaedellytyksiä sekä laatia kehittämis ehdotuksia. Työryhmän työhön voisi osallistua myös muita lainsäädännön täytäntöönpanon kannalta keskeisiä viranomaisia ja yhteistyötahoja.

Pykälän 3 momentin mukaan ympäristölupavirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston päätöksellä. Uuden perustuslain 122 §:n mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Maaliskuun alusta 1998 voimaan tulleen maakuntajakolain mukaan valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden tulee perustua maakuntajakoon, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Maakuntajako on vahvistettu maakunnista annetulla valtioneuvoston päätöksellä (147/1998). Valtion aluehallintoviranomaisten toimialue muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta. Myös alueellisten ympäristökeskusten toimialuejako noudattaa maakuntajakoa.

Lähtökohtana ympäristölupavirastojen toimialueille olisi siten maakuntajako. Tarkoituksena on, että valtioneuvoston päätöksellä määrättäisiin ympäristölupavirastojen lukumääräksi kolme. Helsingissä sijaitsevan Länsi-Suomen ympäristölupaviraston toimialueeseen kuuluisivat maakunnista Uusimaa, Itä-

Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa. Kuopiossa sijaitsevan Itä-Suomen ympäristölupaviraston toimialueeseen kuuluisivat Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Keski-Suomen maakunnat. Oulussa sijaitsevan Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston toimialueeseen kuuluisivat puolestaan Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat. Ympäristölupavirastojen toimipaikat vastaisivat vesioikeuksien nykyisiä toimipaikkoja.

Ympäristölupavirastojen toimialueet soveltuivat myös alueellisten ympäristökeskusten nykyiseen toimialuejakoon, koska kunkin ympäristölupaviraston toimialueeseen sisältyisivät alueellisten ympäristökeskusten vastaavat toimialueet. Tästä olisi poikkeuksena vain Hämeen ympäristökeskuksen toimialue, joka kuuluisi vesistökokonaisuuksien huomioon ottamisen vuoksi osittain Länsi-Suomen ja osittain Itä-Suomen ympäristölupaviraston toimialueeseen. Hämeen ympäristökeskuksen tehtävien, erityisesti valvontatehtävien kannalta, tästä järjestelystä ei kuitenkaan arvioida koituvan erityistä haittaa. Ympäristölupavirastojen toimivallan painottuessa vesilain soveltamistehtäviin vesistökokonaisuuksien huomioon ottamista on pidettävä tärkeämpänä seikkana kuin pyrkimystä täydelliseen hallinnollisten aluejakojen yhteensopivuuteen.

2 §. *Toimivalta.* Pykälässä lueteltaisiin tärkeimmät niistä sääöksistä, joiden nojalla ympäristölupavirastolle kuuluu toimivaltaa toimia hallinnollisena viranomaisena. Pykälä olisi sisällöltään informatiivinen, sillä tarkemmin ympäristölupaviraston toimivallasta säädetään pykälässä mainitussa lainsäädännössä. Pykälässä mainitun lainsäädännön mukaiset asiat ratkaistaisiin ympäristölupaviraston istunnossa esittelystä siten kuin lain 7—10 §:ssä säädetään. Viraston omaa hallintoa koskevien asioiden ratkaisemisesta säädetäisiin tarkemmin asetuksella, minkä lisäksi hallintoasioiden ratkaisemisesta olisi mahdollista määrätä viraston työjärjestyksellä.

Ympäristölupaviraston tehtävät tulisivat pääosin painottumaan ainakin toiminnan alkuvaiheessa pykälän 1 kohdassa mainitun vesilain soveltamiseen. Vesilain nojalla ympäristölupavirastolle kuuluu toimivaltaa erityisesti lain 2—9 lukujen mukaisissa vesitalousasioissa, eli käytännössä sille kuuluvat

erityisesti vesistöön rakentamista, vesistön säännöstelyä sekä veden johtamista ja pohjaveden ottamista ja vesivoiman hyväksikäyttöä koskevat asiat.

Pykälän 2 kohdassa mainitun ympäristönsuojelulain mukaisista ympäristölupaviraston toimivaltaan kuuluvista lupa-asioista säädetäisiin tarkemmin ympäristönsuojelulain 31 §:ssä ja sen nojalla annettavassa asetuksessa. Virasto toimisi lupaviranomaisena ympäristöluvan ja vesilain mukaisen luvan yhteiskäsittelytilanteissa, minkä lisäksi virasto ratkaisisi ne ympäristölupa-asiat, joissa alueellinen ympäristökeskus on itse luvan hakijana tai edistänyt merkittävästi hankkeen toteuttamista. Sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla viraston ratkaistavaksi kuuluisi myös korvausasioita ja hallintopakkoasioita.

Ympäristölupavirastolle kuuluisi tehtäviä myös kalastuslain, merensuojelulain, Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain ja patoturvallisuuslain nojalla. Virasto käsitelisi myös ne muut asiat, jotka on muualla lainsäädännössä säädetty sen toimivaltaan.

2 luku. Henkilöstö

3 §. *Virat ja virkamiehet.* Ympäristölupavirastossa olisi pykälän 1 momentin mukaan viraston päällikkönä toimivan johtajan virka sekä ympäristöneuvoksen ja esittelijän virkoja. Viraston johtaja osallistuisi 2 momentin mukaan myös viraston ratkaisutoimintaan istunnon puheenjohtajana. Istunnon puheenjohtajana voisi muutoin toimia lainoppinut ympäristöneuvos. Istunnon puheenjohtajien toimivaltuuksista päättää yksinään eräistä välitoimenluontoisista tai valmistelemaa laatua olevista toimista säädetäisiin tarkemmin 8 §:n 3 momentissa. Ympäristöneuvokset toimisivat jäseninä ratkaisukokoonpanossa. He voisivat myös tarvittaessa esitellä asian, mutta muutoin esittelytehtävät kuuluisivat viraston esittelijöille.

Ympäristöviraston johtaja vastaisi viraston toiminnan johtamisesta ja tuloksellisuudesta samalla tavoin kuin tuomioistuinten päälliköt. Tarkemmin johtajan tehtävistä, jotka liittyvät toiminnan tuloksellisuuteen, säädetäisiin asetuksella. Sekä ympäristölupaviraston johtajan että ympäristöneuvosten virat olisivat valtion virkamieslain 4 §:ssä tarkoitettuja erittelyvirkoja.

Pykälän 3 momentin mukaan esittelijän ni-

mittäisi ympäristölupavirasto. Käytännössä nimittäminen kuuluisi ympäristölupaviraston johtajan toimivaltaan. Nimityksiasiaa voitaisiin käsitellä viraston johtoryhmässä työjärjestyksessä tarkemmin määrättävällä tavalla.

3 luku. Asioiden käsitteleminen

6 §. *Jaostot.* Pykälän mukaan ympäristölupavirasto voisi toimia jaostoihin jakautuneena siten kuin työjärjestyksessä tarkemmin määrätään. Myös nykyiset vesioikeudet toimivat jaostoihin jakautuneina. Jaostojako helpottaisi käytännössä asioiden valmistelua ja parantaisi muutoinkin työskentelyedellytyksiä. Henkilökunnan sijoittumisesta jaostoihin päättäisi ympäristölupaviraston johtaja.

7 §. *Asian ratkaiseminen istunnossa.* Ympäristölupavirastolle hallinnollisena viranomaisena kuuluvat asiat ratkaistaisiin viraston istunnossa kollegiaalisissa päätöksentekomenettelyssä esittelystä, jonka suorittaa joko esittelijä tai ympäristöneuvos. Kollegiaalisella päätöksenteolla voidaan osaltaan varmistaa, että asian ratkaisemiseen osallistuvat edustavat monipuolista asiantuntemusta. Käsiteltävissä asioissa korostuvat myös vaatimukset toiminnanharjoittajien ja kansalaisten oikeusturvasta. Ehdotettu päätöksentekojärjestys vastaisi vesioikeuksien kollegiaalista ratkaisutoimintaa.

8 §. *Päätösvaltaisuus.* Pykälän 1 momentin mukaan ympäristölupaviraston istunto olisi päätösvaltainen kolmijäsenisenä, jollei tässä laissa tai muualla laissa toisin säädetä. Ehdotetun lain perusteella suurempi kokoonpano olisi mahdollinen 10 §:n mukaisissa tilanteissa siirrettäessä asia vahvennettuun kokoonpanoon. Peruskokoonpanoa pienemmästä yhden jäsenen kokoonpanosta säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Ratkaisukokoonpanossa jäsenten enemmistön tulisi olla päätoimisia. Näin ollen sellainen kokoonpano, joka koostuisi lainoppineen puheenjohtajan lisäksi kahdesta sivutoimisesta ympäristöneuvoksesta, ei olisi mahdollinen.

Pykälän 2 momentin mukaan ratkaisukokoonpanossa olisi otettava huomioon, että sen asiantuntemus vastaa käsiteltävänä olevan asian laatua. Asian laadun mukaisesti kokoonpanossa on oltava mukana tekniikan, luonnontalouden, vesitalouden ja ympäristönsuojelun asiantuntemusta.

Pykälän 3 momentin mukaan istunnon puheenjohtajana toimiva eli viraston johtaja tai

lainoppinut ympäristöneuvos voi tehdä päätöksen sellaisessa asiassa, jossa esitettyjen vaatimusten tutkiminen ei kuulu ympäristöviraston toimivaltaan tai jossa esitetyt vaatimukset on kokonaan peruutettu. Puheenjohtaja voisi näin ollen päättää esimerkiksi ympäristönsuojelulain 11 luvun säännösten mukaisesti korvausasian siirtämisestä käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Yhden jäsenen kokoonpanon sijasta tällainen asia voidaan luonnollisesti käsitellä myös 1 momentin mukaisessa peruskokoonpanossa, jos tutkimatta jättämisen, hakemuksen hylkäämisen tai asian siirtämisen edellytyksistä vallitsee jotakin epäietoisuutta. Puheenjohtajan toimivaltuuksiin kuuluu myös päättää momentissa mainituista valmistelevaa laatua olevista välitoimista, kuten ympäristönsuojelulain mukaisesti todistajan tai asiantuntijan kuulemisesta. Välitoimien tarpeellisuudesta ja laadusta voidaan luonnollisesti päättää myös peruskokoonpanossa.

9 §. *Äänestäminen.* Pääsääntönä olisi, että äänestyksessä voittaa se kanta, jota istunnon jäsenten enemmistö on kannattanut. Äänen mennessä tasan päätökseksi tulisi puheenjohtajan kannattama ratkaisu. Muutoin äänestykseen sovellettaisiin hallintolainkäyttölain äänestystä koskevia säännöksiä.

Hallintolainkäyttölain äänestysäännösten soveltuvuutta korostaa se, että ympäristölupaviraston toimivaltaan kuuluu päättäminen eräistä asioista, joissa päätös merkitsee toimenpiteen kohteelle velvoitteen asettamista tai hallinnollisen uhan tuomitsemista. Näissä tilanteissa merkitystä voi olla hallintolainkäyttölain 52 §:n 2 momentista ilmenevällä lievemmän kannan periaatteella. Lainkohtaan ei viitata suoraan, koska virastolla ei ole hallintotuomioistuimia vastaavia toimivaltuuksia.

10 §. *Vahvennettu kokoonpano.* Pykälän 1 momentin mukaan viraston johtaja tai istunnon puheenjohtaja voisi määrätä asian jo ennen käsittelyn alkamista tai käsittelyn kuлуessa kolmijäsenistä kokoonpanoa laajempaan vahvennettuun kokoonpanoon. Vahvennettuun kokoonpanoon määräämistä voitaisiin käyttää silloin, kun asian ratkaiseminen edellyttää monipuolista asiantuntemusta. Myös muusta perustellusta syystä asia voitaisiin määrätä vahvennettuun kokoonpanoon. Tällainen perusteltu syy voisi olla esimerkiksi se, että menettelyllä varmistetaan viraston sisäisesti yhdenmukainen ratkaisukäytäntö. Vahvennetun kokoonpanon

käyttämistä päätettäessä määrätään myös siitä, ketkä ottavat osaa asian käsittelyyn. Asiassa, jonka käsittely on jo ehditty aloittaa, tämä voisi tarkoittaa, että kokoonpanoon määrätään istuntoon aikaisemmin osallistuneiden jäsenten lisäksi samalla jaostolla toimiva tai toimivat jäsenet, toisen jaoston jäsen tai jäsenet taikka sellainen toisen ympäristölupaviraston jäsen, joka suostumuksensa mukaisesti toimii ympäristölupaviraston palveluksessa määräaikaikaisesti ja joka edustaa asiassa tarvittavaa asiantuntemusta. Lisäjäsen voi olla myös sivutoiminen. Peruskokoonpanossa käsittelemättömän asian osalta viraston johtajan tai istunnon puheenjohtajan tulisi joka tapauksessa määrätä, miten valmistelussa mukana olleet osallistuvat asian käsittelyyn. Tällöin myös sivutoiminen jäsen voitaisiin määrätä osallistumaan asian käsittelyyn.

11 §. *Sijaisjäsen.* Pykälän mukaan ympäristölupaviraston johtaja voisi määrätä kokoonpanoon sijaisjäseneksi sellaisen esittelijän, joka täyttää kysymyksessä olevan jäsenen kelpoisuusvaatimukset. Sijaisjäseneksi määräämistä olisi tarkoitus käyttää, kun varsinaisella jäsenellä on tilapäisluonteinen este vuosilomasta tai muusta syystä johtuen ja asian käsittely edellyttää kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä. Sijaisjäsenen määräyksen lakatessa hänen tilalleen asian käsittelyyn tulisi varsinainen jäsen. Sijaisjäsen vastaisi toimikautensa päättymisen jälkeenkin niistä toimista, joita liittyy hänen toimikaudellaan tehdyn ratkaisun viimeistelyyn ja allekirjoittamiseen. Säännös vastaa vesilain 15 luvun 7 §:ää, jonka mukaan vesiylioikeus on voinut määrätä vesioikeuden sihteerin tarvittaessa toimimaan vesioikeuden puheenjohtajan sijaisena.

12 §. *Muiden asioiden ratkaiseminen.* Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että muista kuin 8 §:n 3 momentissa tarkoitetuista valmistelutoimista vastaa esittelijä tai muu virkamies. Käytännössä kysymys olisi lähinnä erilaisten vastineiden ja vastaselitysten pyytämistä sekä tarvittavan asiakirjamateriaalin hankinnasta.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston hallintoa koskevien asioiden ratkaisemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

4 luku. Erinäiset säännökset

13 §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset.* Lakiin sisällytettäisiin tavanmukainen

asetuksen antamista koskeva valtuutussäännös. Asetuksella säädettäisiin muun ohella johtajan sijaisuuden järjestämisestä sekä eräistä virkavapausjärjestelyistä. Asetuksella säädettäisiin myös johtajan apuna olevasta johtoryhmästä. Johtoryhmän koostumuksesta ja tehtävistä voitaisiin muutoin määrätä työjärjestyksellä.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkemmat määräykset asioiden käsittelystä ja toiminnan järjestämisestä ympäristölupavirastossa annetaan työjärjestyksellä, jonka johtaja vahvistaa.

14 §. *Voimaantulo.* Lain voimaantulosta säädettäisiin erillisessä ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta annettavassa laissa.

1.3 Vesilaki

1 luvun 9, 12, 15 a, 17 ja 17 a §, 2 luvun 7, 12, 22, 22 b, 22 c, 24, 25, 26, 27, 30, 31 ja 32 §, 3 luvun 11 §, 4 luvun 1 a, 2, 5, 7 a, 8 a ja 9 §, 5 luvun 9, 14, 18, 19, 29, 31, 33, 35, 36, 39, 41, 45, 48, 49, 53, 58, 59, 62, 64, 66, 78, 85 ja 93 §, 6 luvun 2 a, 10, 11 ja 12 §, 7 luvun 4, 8, 9, 10, 12, 13, 14 ja 15 §, 8 luvun 1, 3, 4, 5, 8, 10 a, 10 b, 11, 13, 16 ja 21 §, 9 luvun 2, 3, 4, 7, 12, 13, 14, 18, 20, 21 ja 22 §, 10 luvun 16 ja 17 §, 11 luvun 10, 11, 12, 14 a, 14 b ja 21 §, 12 luvun 6, 14, 16 ja 18 §, 16 luvun 1 a, 3, 8, 11 a, 11 b, 11 c, 12, 18, 23, 23 a, 26 ja 30 §, 18 luvun 2, 7, 11 ja 13 § sekä 21 luvun 8 a §. Vesilain mukaiseksi viranomaiseksi vesioikeuden tilalle tulisi ympäristölupavirasto. Tämän vuoksi ehdotetaan lain edellä mainittuihin pykäliin tehtäväksi viranomaisen nimeä koskeva muutos. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (1013/1996) vesilautakunnan ja ympäristönsuojelulautakunnan tilalle on jo aikaisemmin tullut kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Tätä viranomaisen nimen muutosta ei mainitun lain säätämisen yhteydessä ole tehty vesilain kaikkiin pykäliin. Tämän vuoksi eräissä edellä mainituista pykälistä oleva vanhentunut viranomaisen nimi saatettaisiin ajanmukaiseen muotoon. Edellä esitetyt muutokset tehtäisiin eräisiin muihinkin jäljempänä oleviin säännöksiin, joita muutettaisiin myös muilta osin. Myös eräiden muiden viranomaisten nimet ehdotetaan muutettavaksi nykyistä lainsäädäntöä vastaaviksi. Eräiden säännösten sanamuotoa muutettaisiin vastaa-

maan ympäristönsuojelulain vastaavaa säännöstä. Säännöksiin tehtäisiin lisäksi eräitä kieliasua koskevia tarkistuksia.

1 luvun 15 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin toimenpiteestä aiheutuviin seurauksiin myös vesiympäristön muutos, joka voi aiheuttaa momentissa tarkoitettuja haitallisia vaikutuksia. Vesiympäristön muutoksella tarkoitettaisiin esimerkiksi venelaitureiden ja eräiden muiden 2 luvun mukaisten rakenteiden aiheuttamaa lähinnä maisemallista ympäristön muutosta. Laitureiden rakentaminen ei muuta vesistön asemaa, syvyyttä tai vedenkorkeutta. Oikeuskäytännössä on kuitenkin laitureiden rakentaminen tapauskohtaisen haitta-arvion perusteella katsottu luvanvaraiseksi lukuunottamatta tavanomaisia pieniä laitureita. Tarkoituksena on muuttaa momenttia nykyistä käytäntöä vastaavaksi. Säännöstä myös selvennettäisiin siten, että itse toimenpiteen lisäksi myös siitä aiheutuva seuraus olisi luvanvarainen.

Pykälän 2 momentiksi lisättäisiin säännös, jossa muuttamiskiello laajennetaan koskemaan toimenpiteen lisäksi myös rakennelman tai laitteen käyttämistä. Muutoksen tarkoituksena on lisätä voimassa olevassa 2 luvun 2 §:ssä oleva luvan tarvekriteeri 1 luvun yleiskieltoihin.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Lain nykyiset vesistön ja pienten vesien pilaamista koskevat säännökset siirrettäisiin ympäristönsuojelulakiin. Ympäristönsuojelulain mukaiseen vesien pilaantumiseen liittyisi aina päästö. Mainitun lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät näin ollen esimerkiksi tämän lain 2—9 lukujen mukaisista vesitaloushankkeista aiheutuvat vesistön veden tai pohjan laadun muutokset ja lisäksi eräisiin muutettavaksi ehdotettavassa 1 luvun 19 §:ssä mainittuihin vesitaloushankkeisiin liittyvät päästöistä aiheutuvat pilaantumisvaikutukset. Vesistön muuttamiskiellossa tarkoitettusta vesistöön rakentamisesta tai muusta toimenpiteestä voi kuitenkin aiheutua vastaava seuraus kuin pilaa- van aineen päästämistä vesistöön. Esimerkiksi tekojärvien rakentamisen tai vesistön säännöstelyn seurauksena vesistön veden laatu saattaa haitallisesti muuttua maaperän raskasmetallien tai pohjaan sedimentoituneiden ravinteiden liikkeelle lähdön johdosta. Säännöstely voi myös muuttaa vesiekosysteemiä siten, että sen seurauksena vesistön veden laatu huononee. Myös tällaista vesirakennushankkeista aiheutuvaa pilaantumista

koskeva sääntely säilyisi kokonaan tässä laissa.

Koska voimassa olevassa 1 luvun 19 §:ssä oleva vesistön pilaamiskiello siirtyisi ympäristönsuojelulakiin, momentissa oleva viittaus mainittuun pykälään muutettaisiin viittaukseksi ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momenttiin ja toisaalta vesilain 1 luvun muutettavaan 19 §:ään. Tarkoituksena on sulkea vesistön muuttamiskiellon piiristä pois ympäristönsuojelulaissa tarkoitettut päästötyypiset veden laadun muutokset ja myös 1 luvun 19 §:ssä määriteltyihin hankkeisiin liittyvä pilaantuminen. Momentissa tarkoitetaan siis vesilain 2—9 lukujen mukaisten rakentamis- ja muiden hankkeiden aiheuttamia veden tai pohjan laadun muutoksia, joista saat- taan aiheutua 1 momentissa tarkoitettuja seurauksia.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia.

1 luvun 16 §. Viranomaisen nimeä koskevan tarkistuksen lisäksi pykälään lisättäisiin tarkentava säännös siitä, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi rajoittaa vain kyseiseltä vesialueelta tapahtuvaa vedenottoa.

1 luvun 18 §. Voimassa oleva luvun 22 §:n pohjaveden pilaamiskiello siirrettäisiin ympäristönsuojelulakiin. Ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu pohjaveden pilaantuminen voisi aiheutua vain päästöistä. Toisaalta maa-ainesten otosta ja eräistä 2—9 lukujen mukaisista hankkeista voi aiheutua pohjaveden laadun haitallista muuttumista, johon nyt eräissä tapauksissa on sovellettu 1 luvun 22 §:ää. Tämän vuoksi 18 §:n 1 momenttia tarkennettaisiin siten, että pohjaveden muuttamiskiellon piiriin kuuluisivat sekä pohjaveden määrän että laadun haitallisia muutoksia aiheuttavat toimenpiteet. Tähän liittyen täydennettäisiin myös 9 luvun 8 §:n 2 momentissa olevaa luvan myöntämisestettä koskevaa säännöstä.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Momenttia tarkistettaisiin siten, että 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettujen seurauksen todennäköisyys täyttäisi vesistön muuttamiskiellon tunnusmerkit.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia. Voimassa olevan lain mukaan 1 momentissa oleva pohjaveden muuttamiskiello ei koske pohjaveden ottamista talousvedeksi tai sitä varten tarvittavan kaivon tekemistä. Luvun 16 §:n mukaan talousvedellä tarkoitetaan koti- ja karjatalouteen

tai kotipuutarhan kasteluun käytettävää vettä. Asiayhteys kuitenkin osoittaa, että kyse on yksittäisten kiinteistöjen vedenhankinnasta. Toisaalta eräissä muissa lainkohdissa talousveden käsite liittyy yhdyskuntien vedenhankintaan. Voimassa olevan 9 luvun 7 §:n mukaan vesioikeuden lupa tarvitaan aina, kun vedenotto on suunniteltu vähintään 250 kuutiometrin vuorokautisen vesimäärän ottamiseen. Talusvedeksi voitaisiin siis voimassa olevan lain mukaan ilman lupaa ottaa vettä alle 250 kuutiometriä vuorokaudessa, vaikka siitä aiheutuisi 1 momentissa tarkoitettuja seurauksia. Tästä syystä momenttia tarkistettaisiin siten, että vain vähäinen, enintään muutaman talouden talousveden ottaminen olisi sallittua ilman lupaa. Tämä vastaisi säännöksen alkuperäistä tarkoitusta.

Pykälän uudeksi 4 momentiksi otettaisiin viittaus ympäristönsuojelulakiin.

1 luvun 18 a §. Pykälä kumottaisiin ympäristönsuojelulain säätämisen johdosta. Vastaava säännös otettaisiin ympäristönsuojelulakiin.

1 luvun 19 §. Voimassa olevassa pykälässä oleva vesistön pilaamiskielto siirtyisi tarkistetussa muodossa ympäristönsuojelulakiin, jossa pilaamiseen liittyy aineen, energian tai vastaavan päästö ympäristöön. Eräisiin vesilain 1—9 lukujen mukaisiin hankkeisiin, kuten 1 luvun 30 §:ssä tarkoitettuun ruopaukseen tai muuhun toimenpiteeseen, 4 luvun 6 §:n mukaiseen ruoppausmassojen läjitykseen, 5 luvun 30 §:ssä tarkoitettuun uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseen tai muuttamiseen, 5 luvun 96 §:n mukaiseen kuorimattoman puutaran uittoon, 6 luvun 2 §:n mukaiseen ojituksen ja 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun pengerrysalueiden kuivatusvesien pumppaukseen saattaa liittyä päästöihin rinnastuvia toimia. Edellä tarkoitettujen hankkeiden ovat ensisijaisesti rakentamishankkeita.

Nykyisessä järjestelmässä rakentamishanke ja siitä tai rakennelman käytöstä mahdollisesti aiheutuva vesistön pilaantuminen on voitu käsitellä samassa menettelyssä, mikä ei pilaamissääntelyn siirtyessä ympäristönsuojelulakiin olisi ilman eri sääntelyä mahdollista. Voimassa olevissa edellä mainituissa pykälissä on viittaus 1 luvun 19 §:ään lukuunottamatta 5 luvun 96 §:ää ja 7 luvun 1 §:ää, joiden osalta oikeuskäytännössä on kuitenkin eräissä tapauksissa sovellettu vesistön pilaamiskieltoa. Koska edellä mainitut vesitaloushankkeet ovat ensisijaisesti vesi-

lain mukaisia eivätkä pilaantumisvaikutukset niissä ole tavanomaisia eivätkä yleensä keskeisiä, ei niiden osalta ole tarkoituksenmukaista edellyttää hankkeelle tämän lain mukaisen luvan lisäksi ympäristölupaa. Tällaisten päästöjä mahdollisesti aiheuttavien vesitaloushankkeiden sääntely säilyisi siten vesilain piirissä, ja ne edellyttäisivät jatkossakin yksinomaan tämän lain mukaista lupaa.

Koska vesistön ja pienvesien pilaamiskielto siirtyisivät ympäristönsuojelulakiin, pykälän 1 momentiksi otettaisiin säännös, jonka mukaan edellä mainittuihin hankkeisiin tarvittaisiin tämän lain mukainen lupa myös silloin, kun niistä voi aiheutua ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua pilaantumista vesialueella. Pilaantumisvaikutukset käsiteltäisiin tämän lain mukaisessa menettelyssä ottaen kuitenkin 2 luvun 1 a §:ssä säädettyssä laajuudessa huomioon ympäristönsuojelulain säännökset.

Turvetuotantoalueen valumavesien johtamista on oikeuskäytännössä pidetty 10 luvun mukaisena jäteveden johtamisena. Tältä osin ei käytäntöä ole tarkoitus muuttaa. Turvetuotantoalueiden valumavesien johtamiseen sovellettaisiin siten jatkossa pilaantumisen osalta ympäristönsuojelulain säännöksiä.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin viittaus ympäristönsuojelulakiin.

1 luvun 20 §. Pykälään siirrettäisiin muutettuna luvun 21 §:n 2 momentissa oleva eräitä vesistön tilan tai veden käyttöominaisuuksien parantamista koskeva säännös. Nykyisin lupa mainitun lainkohdan tarkoittamiin toimenpiteisiin voidaan myöntää tärkeiden syiden vaatiessa. Myös tässä tarkoitetuissa tapauksissa tulisi lupaharkinnassa noudattaa samoja säännöksiä kuin muissakin vesitaloushankkeissa. Tämän vuoksi pykälään otettaisiin viittaus vesistön sulkemis- ja muuttamiskieltoihin.

Pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä saatavaa aiheutua myös vahinkoa tai haittaa. Toimenpiteet eivät yleensä myöskään ole kiireellisiä. Tämän vuoksi säännöksestä poistettaisiin voimassa olevan 21 §:n 2 momentin viimeinen virke, jonka mukaan toimenpiteeseen saisi ryhtyä lupaviranomaisen päätöksen perusteella muutoksenhausta huolimatta.

Aineiden veteen panemisesta saattaa vesistöissä aiheutua myös ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuja seurauksia, jonka vuoksi pykälään otettaisiin viittaus ympäristönsuojelulakiin.

1 luvun 20 a, 20 b ja 20 c §. Pykälät kumottaisiin ympäristönsuojelulain säätämisen vuoksi. Säännökset siirtyisivät tarkistettuna ympäristönsuojelulakiin.

1 luvun 21 §. Pykälässä viitattaisiin 16 luvun 2 §:ään sekä ympäristönsuojelulain 39 §:ään. Eräät vesiin liittyvät hankkeet sisältävät sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä. Tällainen hanke on esimerkiksi kalankasvatus verkkoaltaissa, jota varten tarvittaisiin 2 luvun mukainen lupa verkkoaltaiden rakentamiseen tai sijoittamiseen vesistöön ja sen lisäksi ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa, joka vastaa voimassa olevan 10 luvun 24 §:n mukaista lupaa vesistön pilaamiskiellosta poikkeamiseen. Lupaharkinnan kokonaisuuden säilyttämiseksi tällaisten hankkeiden yhteiskäsittelyä säädettäisiin 16 luvun 2 §:ssä. Voimassa olevassa pykälän 1 momentissa oleva säännös liittyy oleellisesti luvun 19 §:ssä olevaan vesistön pilaamiskielloon. Sääntely siirtyisi tältä osin ympäristönsuojelulakiin. Voimassa olevan pykälän 2 momentin säännös siirrettäisiin muutettuna 20 §:ään.

1 luvun 21 a, 22, 22 a, 23, 23 a ja 23 b §. Pykälät kumottaisiin ympäristönsuojelulain säätämisen vuoksi. Sääntely siirtyisi ympäristönsuojelulakiin. Pykälien nojalla säädettyjen alemmanasteisten normien voimassaolosta säädettäisiin ympäristönsuojelulainsäädännön voimaansaattamisesta annettavassa laissa.

2 luvun 1 §. Pykälän 3 momentista poistettaisiin jätevesien vesistöön johtamista koskeva viittaus. Vaikka vesistön pilaamissääntely siirtyisi ympäristönsuojelulakiin, tähän lakiin jäisivät kuitenkin 10 luvussa olevat jäteveden johtamista toisen ojaan sekä viemäreitä koskevat säännökset.

2 luvun 1 a §. Lukuun lisättäisiin uusi 1 a §, jonka mukaan 1 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja hankkeita koskevan lupa-asian käsittelyssä noudatettaisiin pilaantumisvaikutusten osalta ympäristönsuojelulain säännöksiä. Lain 1 luvun 19 §:n perustelujen mukaisesti tällaisiin hankkeisiin tarvittaisiin vain tämän lain mukainen lupa, vaikka niistä aiheutuisi ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua pilaantumista. Ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin näiden hankkeiden lupaharkintaan, määräysten asettamiseen ja luvan voimaansaattamiseen.

2 luvun 2 §. Pykälän 1 momentin loppuun siirrettäisiin muutettuna voimassa olevan 3

momentin säännös. Aikaisemmin myönnetyn luvan määräyksistä saataisiin vesioloihin vaikuttavalla tavalla poiketa vain ympäristölupaviraston luvalla. Vähäiset rakennuksia tai rakennelmia koskevat muutokset olisivat muutoin edelleenkin sallittuja ilman lupaa, jos niistä ei aiheutuisi yleisen tai yksityisen edun loukkausta tai mikäli ne eivät olisi patoturvallisuuslain vastaisia. Pykälän voimassa olevan 3 momentin soveltaminen on osoittautunut ongelmalliseksi, koska virka-apuasiassa valvontaviranomainen on joutunut erikseen näyttämään, että esimerkiksi säännöstelymääräysten rikkomisesta aiheutuu yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia.

Pykälän 3 momentiksi siirrettäisiin voimassa oleva 4 momentti muutettuna. Vain vesilain perusteella myönnetyn luvan nojalla tehdyn rakennelman uusimiseen ei momentissa mainituin edellytyksin tarvittaisi uutta lupaa. Vesilakia edeltäneen vesilainsäädännön perusteella myönnetyn luvan nojalla tehdyn rakennelman uusiminen edellyttäisi siten aina uutta lupaa. Ennen vesilakia myönnettyissä luvissa ei yleensä ole nykyisiä tarpeita vastaavia lupamääräyksiä, mistä saattaa aiheutua oikeudellista epäselvyyttä. Lupa on myös useimmiten myönnetty toisenlaiseen toimintaan kuin rakennelmaa uusimisen jälkeen käytettäisiin.

Pykälän 4 momentiksi otettaisiin uusi luvan tarvetta koskeva säännös. Sopimuksen tai suostumuksen perusteella on, mikäli toimenpide ei loukkaa yleistä etua, mahdollista toteuttaa ilman lupaa myös hankkeita, joissa muutetaan maa-aluetta pysyvästi vesialueeksi. Sopimukset ja suostumukset eivät aina sido kiinteistöjen uusia omistajia. Rantaviivan selvyys on tärkeä myös yleiseltä kannalta rantojen maankäyttöä suunniteltaessa. Tämän vuoksi on tarpeen saada toimenpiteelle ympäristölupaviraston lupa, vaikka pykälän 1 momentissa tarkoitettua luvan tarvetta ei olisikaan. Lisäksi lupapäätöksen nojalla määräytyy tuleva keskivedenkorkeus, joka on perusteena maa- ja vesialueen väliselle rajalle.

3 luvun 2 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin viranomaisen nimen ja viittaussäännöksen muuttumisen vuoksi.

3 luvun 6 §. Pykälän 2 momenttia selvennettäisiin uuden maakaaren (540/1995) vuoksi siten, että pysyvästi tai määräajaksi toiselle luovutettu kiinteistöön kuuluvan ve-

sivoiman käyttöoikeus voitaisiin kirjata lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Maakaaren 19 luvun 1 §:n mukaan käyttöoikeutta koskevan kiinnityksen vahvistamisen edellytyksenä on, että käyttöoikeus on kirjattu lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Maakaaren 14 luvun 1 §:n perusteella ei ole mahdollista kirjata pysyviä vesivoiman käyttöoikeuksia, mutta vesilain 3 luvun 6 § on muodostanut tästä poikkeuksen. Momenttia muutettaisiin muutoinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaksi.

3 luvun 7 §. Perustettava ympäristölupavirasto ei voisi käsitellä kanteella vireille pantavia asioita, jotka käsittelee kärjäoikeus. Eräät nykyisessä laissa kanteella vireillepantaviksi säädetty asiat ovat kuitenkin muita kuin kahden välisiä riita-asioita ja lisäksi sellaisia, että niiden ratkaiseminen edellyttää erityistä vesiasioiden asiantuntemusta. Pykälässä tarkoitettu vaatimus olisi luonteeltaan ympäristölupaviraston ratkaistavaksi soveltuva asia, joka pantaisiin vireille hakemuksella.

3 luvun 13 §. Pykälän 1 momentin mukaan vesivoiman omistusta koskeva erimielisyys voitaisiin ratkaista lupa-asian yhteydessä esikysymyksenä kuten nykyisinkin. Omistusoikeutta koskeva riita ei kuitenkaan voida lopullisesti ratkaista hallinnollisessa viranomaisessa. Asianosaiset voisivat halutessaan viedä tällaisen erimielisyyden kärjäoikeuden ratkaistavaksi. Jos ympäristölupavirasto ei voisi hakemuksen yhteydessä ratkaista asiaa esikysymyksenä, sen olisi kehotettava asianosaisia panemaan asia vireille kanteella kärjäoikeudessa. Asian käsittelee tällöin se kärjäoikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kyseisestä vesivoimasta sijaitsee.

Pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin siten, että välimiesten asettaminen yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä koskevaa erimielisyyttä ratkaisemaan kuuluisi kärjäoikeudelle.

3 luvun 17 §. Pykälää tarkistettaisiin siten, että tässä tarkoitettu asia pantaisiin ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella, ja se käsiteltäisiin 21 luvun mukaisena hallinto-pakkoasiana.

4 luvun 3 §. Pykälää tarkistettaisiin viranomaisen nimen ja viittaussäännöksen muuttamisen vuoksi.

4 luvun 6 §. Pykälää muutettaisiin viranomaisen nimen muuttamisen lisäksi myös poistamalla 1 momentista viittaus lain 10 lukuun. Pykälässä oleva viittaus 2 lukuun

sisältäisi viittauksen myös luvun uuteen 1 a §:ään. Viittaus 1 luvun 19 §:ään tarkoittaisi ehdotettua uutta 19 §:ää.

5 luvun 61, 67 ja 86 §. Pykälissä tarkoitettu luonteeltaan siviilioikeudelliset asiat olisi käsiteltävä tuomioistuimessa. Pykälää muutettaisiin siten, että niissä tarkoitettu asia käsiteltäisiin kärjäoikeudessa.

5 luvun 68, 76, 91 ja 92 §. Pykälissä tarkoitettut asiat soveltuisivat ympäristölupaviraston ratkaistaviksi. Asiat pantaisiin vireille hakemuksella.

5 luvun 96 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia. Viranomaisen nimeä koskevan tarkistuksen lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 19 §:ään.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Momenttiin lisättäisiin viittaus 1 luvun 19 §:ään ja uuteen 2 luvun 1 a §:ään. Voimassa olevan lain mukaan luvan myöntäminen edellyttää erittäin tärkeitä syitä. Muutoksen tarkoituksena on saattaa tässä tarkoitettut asiat luvan myöntämisedellytysten osalta samaan asemaan muiden pilaamisvaikutuksia aiheuttavien hankkeiden kanssa.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia. Momenttia tarkistettaisiin viranomaisen nimen osalta.

5 luvun 99 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia. Momenttia tarkistettaisiin viranomaisen nimen osalta.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Momenttiin tehtäisiin eräitä säädösteknisiä muutoksia.

5 luvun 99 a §. Pykälää korjattaisiin kielellisesti muuttamalla seuraamus seuraukseksi.

6 luvun 2 §. Pykälästä poistettaisiin viittaus lain 10 lukuun, koska pilaamissääntely siirtyisi ympäristönsuojelulakiin. Viittaus 2 lukuun tarkoittaisi myös ehdotettua uutta 1 a §:ää.

7 luvun 2 §. Viranomaisen nimeä koskevan muutoksen lisäksi pykälään lisättäisiin viittaus 1 luvun 19 §:ään.

7 luvun 11 §. Pykälässä tarkoitettut asiat soveltuisivat ympäristölupaviraston ratkaistaviksi. Vireillepano tapahtuisi hakemuksella.

8 luvun 10 §. Pykälää muutettaisiin viittaussäännöksen muuttamisen vuoksi.

8 luvun 19, 20 ja 22 §. Pykälissä tarkoitettut asiat soveltuisivat ympäristölupavirastossa ratkaistaviksi. Asiat pantaisiin vireille hakemuksella.

9 luvun 8 §. Pykälän 1 momentista poistettiin tarpeettomana viittaus 2 momenttiin.

Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa on ehdotonta luvanmyöntämistä koskeva säännös. Säännös on rinnasteinen 2 luvun 5 §:n luvanmyöntämisesteen kanssa. Sen mukainen luvan epäämiskynnys on käytännössä asettunut huomattavan korkealle. Pohjaveden pilaamiskielto siirtyisi ympäristönsuojelulakiin, ja muusta kuin päästöistä, esimerkiksi maa-aineksien ottamisesta, aiheutuvan pohjaveden laadun haitallisen muuttumisen sääntely sisältyisi tässä yhteydessä muutettavaan 1 luvun 18 §:ään. Voimassa olevan 1 luvun 18 §:n 1 momentista poistuisi epäselväksi osoittautunut viittaus 1 luvun 22 §:ssä olevaan pohjaveden pilaamiskieltoon. Jotta yhdyskuntien vedenhankintaan soveltuvien pohjaviesialueiden suojelu ei heikkenisi nykyisestä, momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan lupaa ei saisi myöntää myöskään silloin, kun toimenpiteen seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjaviesialueella voisi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua eikä näitä vaikutuksia voitaisi toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin estää.

9 luvun 15 ja 16 §. Pykälä muutettaisiin viittaussäännösten muuttumisen vuoksi.

9 luvun 19 §. Pykälään tehtäisiin tarpeelliset viranomaisen nimeä koskevat muutokset ja siihen lisättäisiin uusi 4 momentti, joka koskee suoja-alueääräyksistä poikkeamista ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden yhteydessä. Vedenottamoiden suoja-alueita koskeva sääntely jäisi edelleenkin vesilakiin. Suoja-alueääräyksistä poikkeamista koskevat asiat käsiteltäisiin pääsääntöisesti tämän lain mukaisessa menettelyssä. Ympäristöluvan myöntämisen yhteydessä saattaa osoittautua tarpeelliseksi poiketa vedenottamon suoja-alueääräyksistä. Ympäristönsuojelulain 39 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että tällaisissa tilanteissa ympäristölupaviranomainen käsittelee asian myös suoja-alueääräyksistä poikkeamisen osalta.

Vesilain 10 luvun otsikko ja erät väliotsikot muutettaisiin sisältöä paremmin vastaaviksi.

10 luvun 1 §. Pykälään lisättäisiin uusi selventävä 2 momentti, jossa todettaisiin, että jäteveden aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta säädetään ympäristönsuojelulaissa.

10 luvun 2 §. Ehdotettu pykälän 1 mo-

mentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Voimassa olevan 1 momentin säännös poistettaisiin ympäristönsuojelulain säätämisen vuoksi.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia. Säännöstä muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin ympäristönsuojelulain 48 §:ään. Ojan määrääminen viemäriksi liittyy vesien pilaantumiseen, jota koskevat säännökset siirrettäisiin ympäristönsuojelulakiin eikä tämän lain mukaisella viranomaisella olisi enää toimivaltaa päästöistä johtuvan pilaantumisen osalta. Viemäriksi määräämistä koskeva säännös siirtyisi ympäristönsuojelulakiin ja määrääminen tapahtuisi ympäristöluvan myöntämisen yhteydessä.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 4 momenttia.

10 luvun 2 a §. Pykälä kumottaisiin ympäristönsuojelulain säätämisen johdosta. Säännös siirrettäisiin ympäristönsuojelulakiin.

10 luvun 3, 4, 5 ja 5 a §. Pykälät ja 3 §:n edellä oleva väliotsikko kumottaisiin, koska jäteveden johtamista ojaan tai maahan koskeva sääntely siirtyisi pilaantumisvaikutusten osalta ympäristönsuojelulain lupajärjestelmän piiriin.

10 luvun 6 §. Ehdotettu 1 momentti vastaisi eräin tarkennuksin voimassa olevaa momenttia. Tarvittavan oikeuden jäteveden johtamiseen toisen ojaan voisi tilanteen mukaan antaa oja-alueen omistaja tai se, jolla on ojan käyttöoikeus. Jos oikeutta ei muutoin saataisi, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi määrätä siitä. Momenttia selvennettäisiin myös siten, että kyseessä on rasitteen kaltainen käyttöoikeus, eikä varsinainen lupa. Vesilain mukainen puro on vesistö, jonka rinnastaminen ojaan ei ole tarkoituksenmukaista. Momentista poistettaisiin tämän vuoksi maininta purosta, johon erityistä käyttöoikeutta ei tarvittaisi. Ojan käyttöoikeutta koskeva asia tulisi yleensä vireille ympäristönsuojelulaissa tarkoitetun lupahakemuksen yhteydessä. Momentin loppuun lisättäisiin tämän vuoksi säännös, jonka mukaan ympäristölupa-asian yhteydessä oikeuden myöntäisi ympäristölupaviranomainen. Momenttiin lisättäisiin samalla viittaus 7 §:n 2 momenttiin. Jäteveden johtamisesta toisen ojaan voi aiheutua samanlaisia vaikutuksia kuin viemäristä. Jos oja saattaisi jätevesien johtamisen seurauksena muuttua avoviemäriä vastaavaksi, olisi lupaviranomaisen soveltuvin osin otettava huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Ojan kunnossapitoa koskevia määräyksiä voisi tämän lain mukaisen viranomaisen lisäksi ympäristölupa-asian yhteydessä antaa myös ympäristölupaviranomainen. Momentin lopussa olevaa viittausta selvennettäisiin siten, että kysymys on viranomaisen menettelystä. Momentin vastaisesti tehty toimenpide tai laiminlyönti koskisi soveltuvien osin myös jäteveden laadun aiheuttamia haittoja.

Pykälän 3 momenttia tarkistettaisiin kielellisesti.

Pykälän uuden 4 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen olisi tarpeen mukaan osoitettava hakija hakemaan myös ympäristölupaa. Koko asia käsiteltäisiin tällöin 1 momentin mukaisesti ympäristönsuojelulain mukaisena asiana.

10 luvun 7 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevia säännöksiä ja niitä muutettaisiin kielellisesti.

Pykälän uuden 3 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen olisi velvollinen tarpeen mukaan osoittamaan hakijan hakemaan myös ympäristölupaa.

10 luvun 8 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin viranomaisten nimien osalta. Viemärin tekemistä koskeva asia voisi ympäristölupahakemuksen yhteydessä olla vireillä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lisäksi ympäristölupavirastossa tai alueellisessa ympäristökeskuksessa.

10 luvun 9 §. Pykälään lisättäisiin viittaus ympäristönsuojelulakiin, koska viemärin kunnossapidon laiminlyönnistä voi aiheutua myös mainitussa laissa tarkoitettua pilaantumista. Viemärin omistajan on pidettävä viemäri kunnossa. Kunnossapidon määritelmään sisältyy, että viemärin kunto ei saa heiketä niin, että siitä aiheutuu haittaa. Koska lisäksi terveydellisen vaaran aiheutumisen osalta on kysymys ympäristönsuojelulaissa tarkoitetuista vaikutuksista, pykälästä poistettaisiin maininta terveydellisestä vaarasta tai muusta ilmeisestä haitasta. Viittausta 20 luvun 7 §:ään täsmennettäisiin siten, että tällaisissa hallintopakkoasioissa viranomaisen olisi noudatettava mainitussa säännöksessä tarkoitettua menettelyä.

10 luvun 10 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan momentin alkuosaa tarkistettuna siten, että ympäristölupaviranomainen voisi ympäristöluvan yhteydessä myöntää myös momentissa tarkoitettun oikeuden jäteveden johtamiseen toiselle kuulu-

vaan viemäriin.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan 1 momentin loppuosaa tarkistettuna. Se, jolle edellä tarkoitettu oikeus myönnetään, olisi velvollinen suorittamaan viemärin teko-kustannuksista kohtuullisen korvauksen ja osallistumaan myös viemärin vastaisesta kunnossapidosta johtuviin kustannuksiin. Jollei korvauksesta sovita, siitä päättäisi sama viranomainen, joka myöntää kyseisen oikeuden.

Pykälän uusi 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia tarkistettuna.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan pykälässä säädetty ei koskisi yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetussa laissa tarkoitettua viemäriä.

10 luvun 19–24, 24 a–24 e, 25–27 ja 29–32 §. Pykälät kumottaisiin, koska pilaamista koskevat 10 luvun säännökset siirtyisivät ympäristönsuojelulakiin. Luvun 21 §:n 1 momentti jäisi edelleenkin voimaan, ja se koskisi muita kuin jätevesien aiheuttamasta pilaantumisesta johtuvia korvauksia.

11 luvun 1 §. Pykälän 5 momentti kumottaisiin, koska pohjaveden pilaamiskielto siirrettäisiin ympäristönsuojelulakiin. Ympäristönsuojelulakiin sisällytettäisiin myös vahinkojen korvaamista koskevat säännökset. Tämän lain 11 luvun korvaussäännökset koskisivat vain vesitaloushankkeista aiheutuvia vahinkoja. Pohjaveden pilaantumisesta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen sovellettaisiin pykälän 4 momentin mukaisesti ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Asiat käsiteltäisiin käräjäoikeudessa.

11 luvun 2 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia. Pykälän 2 ja 3 momentti vastaisivat pääosin voimassa olevia momenteja. Pykälän 2 momentista poistettaisiin tähän yhteyteen kuulumattomina viittaukset 1 luvun 25 §:ään ja 5 luvun 79 §:ään. Näiden osalta säännökset otettaisiin lisättävään uuteen 4 momenttiin. Pykälän 3 momenttiin tehdyn lisäyksen mukaan epäkuntoon joutumisesta aiheutuvaa ympäristövahinkoa koskeva asia olisi käsiteltävä käräjäoikeudessa, ellei se ympäristönsuojelulain 72 §:n mukaan kuulu ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

11 luvun 3 a §. Päästöistä johtuvaa pilaantumista koskeva sääntely siirtyisi ympäristönsuojelulakiin. Vesien pilaantumisesta aiheutuvien henkilövahinkojen osalta sovellettaisiin ympäristövahinkolakia. Henkilövahinkoja ja niiden korvaamista koskevat asiat

käsiteltäisiin käräjäoikeudessa.

11 luvun 8 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että sellaiset vaatimukset, joita ei voitaisi käsitellä lupa-asian yhteydessä, käsiteltäisiin erillisenä asiana. Ympäristölupavirasto ratkaisisi luvan yhteydessä toimenpiteestä johtuvan vahingon, haitan tai muun edunmenetyksen korvaamista koskevat kysymykset. Myös ennakoimattomasta vahingosta tai vahingosta, jonka korvaaminen on määrätty myöhemmin ratkaistavaksi, voitaisiin korvausta vaatia hakemuksella ympäristölupavirastossa. Koska ympäristölupavirasto lupa-asiaa käsitellessään perehtyisi asiaan myös hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten kannalta, olisi tarkoituksenmukaista, että se käsitelisi samalla myös vaatimukset, jotka koskevat ennen luvan myöntämistä aiheutuneen vahingon tai haitan korvaamista. Ympäristölupavirasto ei voisi kuitenkaan käsitellä riita-asioita. Momentin sanamuoto muutettaisiin vastaamaan ympäristönsuojelulain 71 §:ää. Edellä tarkoitettuun käsittelyratkaisuun ei saisi hakea valittamalla muutosta.

Pykälän 3 momentti vastaisi sanamuodoltaan ympäristönsuojelulain 72 §:ää. Vakiintunut vesilain soveltamiskäytäntö jäisi ennalleen. Vahingonkäräjää voisi edelleenkin vaatia korvausta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, joka ilmenee myöhemmin, ja jota lupaa myönnettäessä ei ole oletettu aiheutuvan. Myös sellaisesta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, jonka korvaaminen on määrätty myöhemmin ratkaistavaksi, voitaisiin siirtoa koskevan ratkaisun estämättä nykyiseen tapaan vaatia korvausta lupaviranomaisessa. Luvasta poiketen aiheutettuja vahinkoja koskevat korvausvaatimukset voitaisiin käsitellä nykyiseen tapaan luvan yhteydessä.

Pykälän 4 momentissa tarkoitettua korvausasiat käsiteltäisiin jatkossakin ympäristölupavirastossa. Poikkeuksena olisivat kuitenkin ne luvun 2 §:ssä tarkoitettua ympäristövahingot, joita koskeva korvausasia käsiteltäisiin käräjäoikeudessa.

Pykälän 5 momentti sisältäisi voimassa olevassa 4 momentissa olevan ojitusvahinkoja koskevan säännöksen. Pykälän 6 momentti vastaisi voimassa olevaa 5 momenttia.

11 luvun 9, 15 ja 16 §. Pykälien kieliasua ajanmukaistettaisiin nykyisiä säännöksiä vastaavaksi.

11 luvun 20 §. Pykälää muutettaisiin, kos-

ka jätevesien johtaminen siirtyisi pilaamisvaikutusten osalta ympäristönsuojelulain piiriin. Ojitusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin siten vain 10 luvussa tarkoitettuun jäteveden johtamiseen.

12 luvun 1 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia tarkistettuna.

Ehdotetun 2 momentin mukaan ympäristölupaviraston tai sen määräyksestä alueellisen ympäristökeskuksen olisi ilmoitettava maanmittaustoimistolle, kun lunastusta koskeva päätös on saanut lainvoiman ja sitä koskeva korvausvelvollisuus on täytetty. Lohkomistoimitus tulisi maanmittaustoimistossa vireille ilmoituksen saavuttua ilman eri hakemusta.

12 luvun 2 §. Pykälän 1 momentti sisältäisi voimassa olevassa 2 momentissa olevan säännöksen tarkistettuna. Momentin mukaan ympäristölupaviraston olisi ilmoitettava lunastusta koskevasta päätöksestä asianomaiselle käräjäoikeudelle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten. Kun käräjäoikeudelle toimitettaisiin selvitys siitä, että lunastusta koskeva päätös on lainvoimainen ja että omistajalle tuleva korvaus on maksettu, lunastus merkittäisiin päättyneeksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin omistusoikeuden siirtymisestä. Omistusoikeus lunastettavaan kiinteistöön siirtyy, kun lunastuksen päättymisestä on tehty merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Voimassa olevan lain mukaan lunastuksesta ei tehdä merkintöjä kiinnitysrekisteriin. Omistusoikeus siirtyy, kun korvaus on suoritettu. Panttioikeudet taas raukeavat luvun 3 §:n mukaan vasta, kun korvaus on suoritettu ja tästä on ilmoitettu lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä pitäville kirjaamisviranomaisille. Näin oikeusvaikutukset määräytyvät kahden ajankohdan mukaan. On selvempää, että omistusoikeuden siirtyminen samoin kuin panttioikeuksien raukeaminen kytketään yhteen ajankohtaan.

Pykälän 3 momentin mukaan määräala voidaan lainhuudattaa ja sen jälkeen myös kiinnittää.

12 luvun 3 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa pykälää siten tarkistettuna, että panttioikeudet raukeavat samanaikaisesti omistusoikeuden siirtymisen kanssa.

12 luvun 7 §. Pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin nykyistä lainsäädäntöä vastaavaksi.

12 luvun 8 §. Pykälän 2—4 momentti muutettaisiin siten, että pykälässä tarkoitettua riita-asioden luonteiset asiat käsiteltäisiin

käräjäoikeudessa, joka myös tekisi tarvittavat merkinnät lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

12 luvun 11 §. Aiemmin kumotun 11 §:n tilalle uudeksi 11 §:ksi siirrettäisiin kumottavaksi ehdotetussa 15 luvun 12 §:ssä olevaa vesikirjaa koskevat säännökset siten, että vesikirjan nimi muutetaan vesipäätösrekisteriksi. Pykälän 1 momentin mukaan vesipäätösrekisteriä pidettäisiin ympäristölupavirastossa. Päätösrekisteriin merkittäisiin tiedot ympäristölupaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä. Vesipäätösrekisteri olisi osa ympäristönsuojelulain mukaista tietojärjestelmää.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin säännös, jonka mukaan rekisteriin voitaisiin merkitä myös ympäristölupavirastoa edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuja koskevat tiedot.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin säännös rekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

12 luvun 19 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän 3 momenttiin siirrettäisiin kuitenkin 16 luvun 32 §:n 3 momentissa oleva yrityksen toteuttamista poikkeuksellisissa oloissa koskeva säännös. Koska tässä pykälässä ja mainitussa momentissa tarkoitettut asiat ja niitä koskevat menettelyt ovat samanlaatuisia, on taroituksenmukaista koota ne samaan yhteyteen.

Menettelyä koskevan 4 momentin mukaan ympäristölupavirasto voisi 1 ja 3 momentin mukaisissa asioissa poiketa 16 luvun menettelysäännöksistä. Voimassa olevassa laissa ei vaarantorjuntatoimien osalta ole menettelyä koskevaa säännöstä. Asiat, joissa säännöstä joudutaan soveltamaan, on niiden luonteen vuoksi ratkaistava nopeasti, ja ne onkin tämän vuoksi käytännössä ratkaistu ilman asian tiedoksiantoa.

Pykälän 5 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia.

12 luvun 20 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Siinä ei kuitenkaan mainittaisi vesiensuojelua koskevasta suunnittelusta ja ohjelmista, koska pilaamissääntely siirtyisi vesilain ympäristönsuojelulakiin. Lisäksi sana "vahvistaa" korvattaisiin sisältöä paremmin vastaavalla ilmaisulla "hyväksyä".

13 luvun 8 §. Pykälä kumottaisiin viittaus-säännöksen kumoamisen vuoksi.

Lain 14 luvun otsikko muutettaisiin luvun sisältöä paremmin vastaavaksi.

14 luvun 1 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat sisällöllisesti voimassa olevaa pykälää. Pykälän 1 momentissa oleva määritelmä on tarpeen säilyttää. Asiat, joissa sovelletaan tämän lain säännöksiä, olisivat vesitalousasioita. Vesien pilaantumista koskevat aineelliset säännökset siirtyisivät ympäristönsuojelulakiin. Eräisiin vesilain 1 luvun 19 §:ssä tarkoitettuihin yrityksiin liittyä myös ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuja pilaantumisvaikutuksia. Näitä hankkeita koskevat lupa-asiat käsiteltäisiin kuitenkin tämän lain mukaisessa menettelyssä. Jotta näissä hankkeissa ilmenevien pilaantumisvaikutusten osalta voitaisiin soveltaa lain aineellista säännöstöä, ehdotetaan nykyisessä 1 momentissa oleva ilmaisu "korvausvaatimus" muutettavaksi "korvausta koskeva asiaksi".

Pykälän 2 momentin mukaan vesiasioita käsitelisivät ympäristölupavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja ojitustoitituksen toimitusmiehet. Tämän lain mukaiset riita- ja rikosasiat samoin kuin kanteella vireille pantaviksi säädettyt asiat siirtyisivät käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Eräät voimassa olevan lain mukaan kanteella vireille pantavat asiat muutettaisiin hakemusasioiksi, jotka ympäristölupavirasto voisi ratkaista. Tällaisia asioita on esimerkiksi 5 luvussa.

Pykälään ei sisällytettäisi enää voimassa olevaa 3 ja 4 momenttia vastaavia säännöksiä tuomioistuinten ja viranomaisten toimivallasta käsitellä toimivaltaansa muutoin kuulumattomia asioita esikysymyksinä tai liitännäisinä kysymyksinä. Kyseisiä säännöksiä voidaan pitää tarpeettomina. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole muuttaa nykyistä käytäntöä. Esikysymyksenä voitaisiin jatkossakin tutkia esimerkiksi asiaan liittyvä alueen omistusta tai hallintaa koskeva kysymys.

14 luvun 2 §. Pykälään sisällytettäisiin muutettuna luvun voimassa olevan 7 §:n 3 ja 6 momentti. Pykälän 1 momentin mukaan käräjäoikeus käsitelisi riita-asiana luvottomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon poistamista tai korvaamista koskevat asiat.

Pykälän 2 momentin mukaan sellaiset riita-asiat, joiden ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, muutettaisiin hakemusasioiksi, jotka käsiteltäisiin ympäristölupavirastossa. Ympäristölupavirasto ei voisi ratkaista siviilioikeudellisia riita-asioita. Toi-

saalta käräjäoikeudessa ei ole vesitalousasioiden ratkaisemiseksi tarvittavaa asiantuntemusta. Lisäksi osa riita-asioista koskee tosiasiaa laajempaa henkilö- ja etupiiriä kuin kantajaa ja vastaajaa. Näiden osalta siviiliprosessuaalinen käsittelyjärjestys on osoittautunut epäsovivaksi, mitä osaltaan osoittaa 16 luvun 37 a §. Jos muutakin kuin kantajan tai vastaajan oikeutta tai etua koskeva asia tulisi vireille käräjäoikeudessa, sen olisi jätettävä asia tältä osin sillensä ja siirrettävä asia ympäristölupavirastolle käsiteltäväksi hakemus- tai hallintopakkoasiana. Käräjäoikeus voisi jatkaa asian käsittelyä siltä osin, kuin on kysymys pelkästään kantajan ja vastaajan oikeudesta tai edusta, esimerkiksi korvauksista. Sen sijaan esimerkiksi järven vedenkorkeutta koskevalta osin asia siirtyisi ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei kuitenkaan saisi ratkaista siellä vireillä olevaa korvausasiaa ennen kuin ympäristölupaviraston käsiteltävänä oleva asia, esimerkiksi kysymys laillisesta vedenkorkeudesta, on lainvoimaisesti ratkaistu. Eräät vahingon poistamista koskevat asiat puolestaan käsiteltäisiin 21 luvun 3 §:n mukaisina hallintopakkoasioina tai 11 luvun 8 §:n mukaisina hakemusasioina.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin 21 lukuun, jossa ovat hallintopakkoasioita koskevat säännökset.

14 luvun 3 §. Pykälään otettaisiin muutettuna luvun voimassa oleva 5 a §. Yleiselle valvontaviranomaiselle olisi rikosasiassa annettava tilaisuus käyttää puhevaltaa, mikäli yleistä etua on loukattu.

14 luvun 4 §. Pykälään otettaisiin muutettuna luvun 6 §. Yleisen tuomioistuimen olisi käsitellessään tämän lain mukaista riita- tai rikosasiaa pyydettävä lausunto ympäristölupavirastolta. Tämä koskisi kuitenkin vain niitä asioita, joiden ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta.

14 luvun 5 §. Rikosasiat käsiteltäisiin jatkossa yksinomaan käräjäoikeudessa, minkä vuoksi pykälä kumottaisiin.

14 luvun 5 a §. Pykälä kumottaisiin. Säännös siirtyisi muutettuna 3 §:ään.

14 luvun 6 §. Pykälä kumottaisiin. Säännös siirtyisi muutettuna 4 §:ään.

14 luvun 7 §. Pykälä kumottaisiin. Säännökset siirtyisivät tarpeellisilta osin luvun 1 ja 2 §:iin.

14 luku 8 §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

15 luku. Lakkautettavia vesioikeuksia kos-

keva 15 luku kumottaisiin. Tällä lailla kumottaisiin myös luvun otsikko ja väliotsikot.

Lain 16 luvun otsikko muutettaisiin vastaamaan luvun sisältöä.

16 luvun 1 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa pykälää tarpeettomaksi käyvää 3 momenttia lukuunottamatta.

16 luvun 2 §. Pykälän 1 momentissa sädetettäisiin vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisen vesien pilaantumista koskevan lupa-asian yhteiskäsittelystä. Säännös vastaisi ympäristönsuojelulain 39 §:ää. Jos samaan hankkeeseen tai toimintaan tarvittaisiin sekä tämän lain että ympäristönsuojelulain mukainen lupa, olisi näitä lupia koskevat asiat käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä erityisestä syystä ole pidettävä tarpeettomana. Käytännössä yrityksen tai toiminnan tämän lain ja ympäristönsuojelulain mukaisella osalla pitää olla vaihtoehtoinen tai muu yhteys. Yhteiskäsittely ei olisi tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen vesistöä nesteinä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä. Tyypillinen yhteiskäsittelyä edellyttävä hanke olisi kalankasvatus verkkoaltaissa, joka edellyttäisi ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa ja vesilain 2 luvun mukaista lupaa. Myös kalankasvatus maa-allaslaitoksissa edellyttäisi yleensä ympäristöluvan lisäksi tämän lain mukaista lupaa. Nykyisin vesioikeus ratkaisee samanaikaisesti sekä 2—9 luvun mukaisen rakentamisasian että 10 luvun mukaisen pilaamisasian eikä käytäntöä ei ole tarkoitus muuttaa. Muut vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset lupa-asiat ratkaistaisiin pääsääntöisesti erillisissä menettelyissä.

Pykälän 2 momentti koskisi tilanteita, jolloin vesilain mukaista yritystä varten tarvittaisiin myös ympäristölupa. Ympäristölupaviraston olisi tällöin kehotettava hakijaa esittämään myös ympäristönsuojelulain mukainen hakemus. Jos hakemusta ei toimitettaisi lupaviranomaiselle, asia jätettäisiin tutkimatta myös vesilakia koskevalta osalta.

16 luvun 5 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevia momentteja tarkistettuna.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin muutettuna voimassa oleva 16 luvun 13 a §, jonka mukaan ympäristölupavirasto voisi erityisestä syystä määrätä asian katselmustoimituk-

seen myös kuuluttamisen jälkeen. Säännös vastaisi siten nykyistä käytäntöä.

16 luvun 6 §. Koska ympäristölupavirasto toimisi sekä vesilain että ehdotetun ympäristönsuojelulain mukaisena viranomaisena, on 16 luvun menettelysäännöksiä tarpeen muuttaa. Vesilain puhevaltaa koskevat säännökset yhdenmukaistettaisiin mahdollisimman pitkälti ympäristönsuojelulain vastaavien säännösten kanssa.

Pykälää muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin puhevallan menettämistä koskeva säännös. Asianosainen ei menettäisi puhevaltaa, vaikka asiasta ei ympäristölupaviraston varaamassa määräajassa muistutettaisikaan. Ympäristönsuojelulain mukaan muistutuksia ei tarvitsisi tehdä määräajassa puhevallan menettämisen uhalla. Myöskään muissa hallintoasioissa puhevaltaa ei menetetä, vaikka asiasta ei muistutettaisikaan siihen varattuun aikaan mennessä. Voimassa olevan vesilain niin sanottua puhevaltaleikkuria ei voida myöskään pitää perustuslain 20 §:n 2 momentin tavoitteiden mukaisena. Puhevaltaa koskevien säännösten yhdenmukaistaminen on tärkeää, koska luvun 2 §:ssä tarkoitetussa yhteiskäsittelyssä käsiteltäisiin vesilain mukaisessa menettelyssä sekä vesilain että ympäristönsuojelulain mukainen lupa-asia. Puhevaltaa koskevien säännösten ero johtaisi varsin monimutkaiseen järjestelyyn.

Puhevaltaleikkurin poistamisen vuoksi vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös 18 luvun 10 §:ään, joka koskee muistutusten ja vaatimusten tekemistä katselmustoimituksessa.

16 luvun 7 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Lupaviranomaisen nimen muutoksen lisäksi pykälään on tehty kuulutuksen nähtävänäpitopaikkaa koskeva muutos. Kuulutus pidettäisiin nähtävänä ympäristölupaviraston ilmoitustaululla. Pykälän 2 momentin sanomalehdessä ilmoittamista koskevaa säännöstä on lähennetty ympäristönsuojelulain 38 §:ssä olevaan vastaavaan säännökseen. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitettaisiin tarvittaessa. Pääsääntöisesti sanomalehti-ilmoitusta ei tarvittaisi. Ilmoittaminen tulisi kysymykseen lähinnä laajoissa ja yleistä merkitystä omaavissa lupa-asioissa.

16 luvun 7 a §. Voimassa olevan pykälän mukaan sellaisilla yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa selvästi vaikuttaa, on oikeus antaa lausuntonsa hakemuksen johdosta. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeetto-

mana sana "selvästi". Tarkoitus ei ole rajoittaa voimassa olevan lain mukaista vaikutusalueen asukkaiden ja heitä edustavien yhteisöjen oikeutta esittää mielipiteensä yrityksestä. Viranomaiskannanottoa yleensä tarkoittavan lausunto-sanan sijasta käytettäisiin ilmaisua "mielipide".

16 luvun 9 §. Pykälä vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia tarkistettuna. Voimassa oleva pykälän 1 momentti soveltuu lähinnä tuomioistuinkäsittelyyn. Koska ympäristölupavirasto olisi hallinnollinen viranomainen, säännökset poistettaisiin muutoksen yhteydessä tarpeettomina.

16 luvun 10 §. Voimassa olevan lain 16 luvun 9 §:n 1 momentissa oleva tiedoksiantopäätöstä koskevan säännöksen poistamisen vuoksi kumottaisiin myös tiedoksiantopäätöksen sisältöä ja antamista koskeva luvun 10 §.

16 luvun 11 §. Pykälän muutos koskisi kieliäsun eräitä tarkistuksia.

16 luvun 13 §. Voimassa olevassa pykälässä oleva suullista käsittelyä koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi. Sen tilalle pykälän 1 momenttiin otettaisiin voimassa olevassa 20 §:n 3 momentissa oleva tarkastusta koskeva säännös. Koska asianosaisten suullinen kuuleminen saattaa eräissä tapauksissa olla tarpeen, ehdotetaan tätä koskeva säännös lisättäväksi 1 momentin loppuun. Suullinen kuuleminen voisi tapahtua tarkastuksen yhteydessä tai myös muulloin. Kuuleminen voisi tapahtua esimerkiksi tarkastuskokouksessa. Asianosaisten lausumat voitaisiin kirjata tarkastuskertomukseen.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännökset todistajien kuulemisesta. Eräissä tapauksissa, lähinnä hallintopakkoasioissa ja vanhoja vahinkoja koskevissa korvausasioissa, saattaisi kuitenkin joskus olla tarpeen kuulla todistajia valallisesti. Kuulemisen toimittaisi ympäristölupavirasto. Asianosainen voisi ehdottaa todistajien suullista kuulemistä. Ainoastaan niille asianosaisille, joita todistajien kuuleminen koskee, olisi varattava tilaisuus olla läsnä todistajaa kuultaessa. Asianosaisilla olisi myös oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan kertomuksen johdosta. Todistajan palkkion osalta noudatettaisiin hallintolainkäyttölain 49 §:ää soveltuvin osin.

16 luvun 13 a ja 13 b §. Koska ympäristölupavirastossa pidettävä suullinen käsittely ei enää olisi tuomioistuinmenettelyä, pykälät kumottaisiin.

16 luvun 14 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa 1 momenttia. Pykälää muutettaisiin siten, että se vastaisi ympäristölupavirastossa toimitettavaa suullista käsittelyä. Samasta syystä voimassa olevan 2 momentin säännös on tarpeeton.

16 luvun 16 ja 17 §. Koska ympäristölupavirastossa pidettävä suullinen käsittely ei enää olisi tuomioistuimenmenettelyä, pykälät kumottaisiin.

16 luvun 19 §. Pykälää tarkistettaisiin poistamalla maininta kirjatusta kirjeestä. Ympäristölupavirasto voisi suorittaa lisäkuulemisen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Asiassa sovellettaisiin muutoin tiedoksiantosta hallintoasioissa annettua lakia.

16 luvun 20 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa 1 momenttia. Viranomaisen nimeä koskevan muutoksen lisäksi säännöksestä poistettaisiin maininta välipäätöksestä, joka kuuluu tuomioistuimenmenettelyyn. Ympäristölupavirasto ei voisi selvitystä vaatiesaan käyttää sakon uhkaa. Julkisen edun kannalta tarpeellinen selvitys voitaisiin kuitenkin tarvittaessa hankkia hakijan kustannuksella. Voimassa olevan pykälän 1 momentin viimeinen lause ja 2 momentti ovat tarpeettomia. Oikeudenkäymiskaassa olevat asiakirjan esittämismisvelvollisuutta koskevat säännökset eivät kuulu hallinnolliseen menettelyyn. Voimassa olevan 3 momentin säännös otettaisiin luvun 13 §:ään.

16 luvun 21 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevia säännöksiä ja niitä muutettaisiin viranomaisen nimen osalta. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan ympäristölupaviraston on pyydettävä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot.

16 luvun 22 §. Hakemuksen peruuttamista koskevasta säännöksestä poistettaisiin viittaus suulliseen käsittelyyn. Pykälän viimeinen virke poistettaisiin tarpeettomana.

16 luvun 24 §. Voimassa oleva säännös säilyisi asiasisällöltään ennallaan. Vesilain mukainen lupa-asia voitaisiin siten jatkossakin käsitellä kaksivaiheisessa menettelyssä. Pykälään ehdotetaan lupaviranomaisen nimen muuttamisen lisäksi tehtäväksi kieliasua koskevia tarkistuksia. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevia säännöksiä.

Voimassa olevassa 3 momentissa on vakuuden asettamista koskeva säännös, jonka mukaan alueellisen ympäristökeskuksen tulee valvoa korvauksensaajatahon etuja, ellei

vesioikeus erityisestä syystä toisin määrää. Alueellisella ympäristökeskuksella on vesitalousasioissa yleisen edun valvontatehtävien lisäksi muitakin tehtäviä. Se voi muun ohella olla vesioikeudellisen luvan haltijana tai toimia sellaisen hakijana. Tämän vuoksi 3 momenttia muutettaisiin siten, että lääninhalitus, jolle vakuus asetetaan, valvoisi myös korvauksensaajien etua.

Pykälän 4 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa 4 momenttia.

Voimassa olevan 5 momentin säännös soveltuu lähinnä tuomioistuinkäsittelyyn, minä vuoksi se poistettaisiin.

16 luvun 25 §. Pykälässä on nykyisin vesioikeuden päätöksen antamista ja siitä tiedottamista koskevat säännökset. Koska ympäristölupavirasto olisi hallinnollinen viranomainen ja koska se tulisi käsittelemään myös ympäristönsuojelulain mukaisia asioita, on pykälän sisältöä tarpeen muuttaa. Voimassa olevassa 1 momentissa oleva tuomioistuinkäsittelyyn liittyvä säännös poistettaisiin. Sen tilalle otettaisiin muutettuna voimassa olevassa 2 momentissa oleva päätöksen antamista koskeva säännös. Ympäristölupaviraston kaikki hakemusasiassa antamat päätökset annettaisiin julkipanon jälkeen. Tämä vastaisi ehdotun ympäristönsuojelulain säännöksiä. Päätös annettaisiin ympäristölupaviraston ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä. Päätöksen katsottaisiin tulleen asianosaisten tietoon samana ajankohtana. Päätös toimitettaisiin hakijalle ja sen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä valvontaviranomaisille ja niille viranomaisille, joille asiasta on sen käsittelyn aikana annettu tieto.

Pykälän 2 momentin säännös päätöksestä tiedottamisesta vastaisi voimassa olevaa 4 momenttia tarkistettuna.

Voimassa olevan 3 momentin säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska ympäristölupavirasto ei voisi pitää momentissa tarkoitettua tuomioistuinja suullista käsittelyä. Sen tilalle otettaisiin säännös hallintopakkoasiasta koskevan päätöksen tiedoksiantamisesta. Hallintopakkoasiassa päätös annettaisiin tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Tämä vastaisi voimassa olevan lain ja uhkasakkolain mukaista käytäntöä.

Voimassa olevan 4 momentin säännökset siirtyisivät 1 ja 2 momenttiin. Voimassa olevan 5 momentin säännös olisi tarpeeton.

16 luvun 27 §. Voimassa olevan pykälän

mukaan hakemusasiassa vesioikeudessa asianosaiset saavat pitää kulunsa vahinkonaan. Tältä osin nykyinen käytäntö jatkuisi myös ympäristölupavirastossa. Viranomaisen nimeä koskevan muutoksen lisäksi pykälän 1 ja 3 momentin kieliasua muutettaisiin. Pykälän 3 momentissa todettaisiin kuitenkin lisäksi ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin mukaisesti, että ympäristölupavirasto päättää yleisestä oikeusavusta annetun lain 24 §:n mukaisesta korvausvelvollisuudesta velvoittaessaan vastapuolen suorittamaan toiselle osapuolelle asian käsittelystä aiheutuneet kulut.

16 luvun 29 §. Ympäristölupavirasto ei todistajan kuulemisen lisäksi pitäisi sellaisia istuntoja, joihin asianosaisilla olisi mahdollisuus päästä. Tämän vuoksi pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

16 luvun 29 a §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Voimassa olevassa pykälässä mainituista menettelyä koskevista säännöksistä ne, joita tarvitaan ympäristölupavirastossa, ovat muussa lainsäädännössä, lähinnä hallintomenettelylaissa.

16 luvun 31 §. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat voimassa olevia säännöksiä tarkistettuna. Voimassa olevan 3 momentin suullista käsittelyä koskeva säännös poistettaisiin. Sen tilalle otettaisiin säännös, jonka mukaan lopputarkastusta koskevan päätöksen antamisessa noudatettaisiin soveltuvin osin luvun 25 §:n säännöksiä. Lopputarkastuksen osalta säännökset ovat voimassa olevassa laissa tältä osin puutteelliset.

16 luvun 32 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan 1 momentin ensimmäistä lausetta, johon tehtäisiin eräitä kieliasua koskevia tarkistuksia.

Voimassa olevassa 2 momentissa on säännös, joka koskee menettelyä 12 luvun 19 §:ssä tarkoitettussa hakemusasiassa. Säännös siirrettäisiin mainittuun pykälään. Sen tilalle 2 momentiksi otettaisiin tarkistettuna voimassa olevan 1 momentin lopussa oleva lupamääräysten muuttamista koskevan asian käsittelyä koskeva säännös. Määräyksen muuttamista koskevan hakemuksen käsittelyssä noudatettaisiin pääsääntöisesti 16 luvun menettelysäännöksiä. Niistä voitaisiin kuitenkin asian laadun vuoksi poiketa.

Voimassa olevan 3 momentin säännös koskee hankkeen toteuttamista poikkeuksellisissa olosuhteissa. Säännös liittyy läheisesti 12 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun tilanteeseen. Tämän vuoksi 3 momentin säännös siirret-

täisiin 12 luvun 19 §:ään.

16 luvun 33 §:n edellä oleva väliotsikko ja luvun 33—37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42 ja 42 a §. Väliotsikko ja pykälät kumottaisiin. Riita-asiat käsiteltäisiin käräjäoikeudessa. Niiden käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

16 luvun 43 §:n edellä oleva väliotsikko ja luvun 43—48 §. Väliotsikko ja pykälät kumottaisiin. Rikosasiat käsiteltäisiin käräjäoikeudessa. Niiden käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

16 luvun 49 §:n edellä oleva väliotsikko ja luvun 49 §. Väliotsikko ja pykälä kumottaisiin. Ympäristönsuojelulautakunnan päätöksestä ja ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä valitettaisiin Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusasian käsittelystä säädettäisiin 17 luvussa. Pykälässä olevat säännökset siirtyisivät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöstä koskevan valituksen osalta 17 luvun 3 §:ään ja ojitustoimituspäätöstä koskevan valituksen osalta 17 luvun 4 ja 6 §:ään. Lain 21 luvun 7 §:n mukaista perustevalitusta koskeva säännös siirtyisi 17 luvun 5 §:ään.

16 luvun 50 §:n edellä oleva väliotsikko ja luvun 50 §. Väliotsikko ja pykälä kumottaisiin. Virka-apuasit muutettaisiin nimeltään hallintopakkoasioiksi. Niitä koskevat säännökset olisivat 14 luvussa ja 21 luvussa. Pykälän 1 momentti siirtyisi 14 luvun 2 §:ään ja 2 momentti tarkistettuna 21 luvun 3 §:ään.

16 luvun 51 §:n edellä oleva väliotsikko ja luvun 51 §. Väliotsikko ja pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

17 luku. Muutoksenhaku. Koska ympäristölupavirasto käsittelee sekä vesilain että ympäristönsuojelulain mukaisia asioita, on muutoksenhakua koskevia vesilain säännöksiä tarpeen muuttaa siten, että ne olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset ympäristönsuojelulain vastaavien säännösten kanssa. Vesilaissa nykyisin oleva valituslupajärjestelmä kumottaisiin. Valituslupajärjestelmän kumoamisen vuoksi päätöksen täytäntöönpanosta säädettäisiin erikseen. Osa voimassa olevan luvun säännöksistä on tarpeettomia. Voimassa olevan luvun väliotsikot muutettaisiin samoin kaikilta osin.

Kaikkiin tämän lain mukaisiin ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksiin sekä ojitustoimituksessa annettuihin päätöksiin haettaisiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Sen päätöksiin puolestaan haettaisiin muutosta kor-

keimmalta hallinto-oikeudelta. Lain 17 luku uudistettaisiin siten, että siihen koottaisiin kaikki muutoksenhakua koskevat säännökset.

17 luvun 1 §. Ehdotettu 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia siten, että se soveltuu hallintoviranomaisen päätöstä koskevaan muutoksenhakuun. Muutosta ympäristölupaviraston päätökseen haettaisiin Vaasan hallinto-oikeudelta. Muutoksenhakuun sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia. Säännöksessä todettaisiin lisäksi, että maksua koskevasta asiasta valitettaisiin samassa järjestyksessä kuin pääasiassa. Siten maksumen ei sovellettaisi valtion maksuperustelain mukaista oikaisuvaatimusmenettelyä. Valituskirjelmä liitteineen toimitettaisiin ympäristölupavirastolle kaksin kappalein. Valitusajaksi olisi 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Valitusajaksi vastaisi hallintolainkäytössä yleisesti noudatettavaa valitusajaa, ja se olisi yhtenevä ympäristönsuojelulain mukaisen valitusajan kanssa. Voimassa olevan 1 momentin loppuosan säännökset siirtyisivät luvun 12 §:ään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valitusoikeudesta, joka vastaisi ympäristönsuojelulain 97 §:ää. Valitusoikeus olisi sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Valitusoikeus olisi myös rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueelle hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat. Valitusoikeus olisi myös hankkeen sijaintipaikan kunnanhallituksella ja valvontaviranomaisella sekä myös niiden kuntien kunnanhallituksella ja valvontaviranomaisilla, joiden toimialueelle yrityksen pääasialliset vaikutukset kohdistuvat. Myös alueellisella ympäristökeskuksella olisi yleisenä vesilain mukaisena valvontaviranomaisena valitusoikeus samoin kuin niillä valtion viranomaisilla, jotka toimialallaan käyttävät asiassa asianosaisen puhevaltaa.

17 luvun 2 §. Pykälän 1 momentin mukaan ympäristölupaviraston olisi annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja viranomaisille, joita valitus koskee. Tieto annettaisiin siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään. Ympäristölupavirasto voisi tarvittaessa antaa tiedon valituksesta myös kuuluttamalla. Ympäristölupaviraston olisi tietoa antaessaan samalla ilmoitettava valitusasiakirjojen nähtävilläolopaikka. Lisäksi

olisi ilmoitettava, minne vastinekirjelmä on toimitettava sekä vastineen antamiselle varattu aika.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin voimassa olevan 3 momentin lopussa oleva säännös muutettuna. Ympäristölupaviraston olisi toimitettava valitusasiakirjat, saadut vastineet, lausuntonsa niistä ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle.

17 luvun 3 §. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen. Pykälään otettaisiin tarkistettuna voimassa oleva 21 luvun 6 §:n 2 momentti. Mainitun momentin alkuosa otettaisiin pykälän 1 momentiksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksiä antamaan päätökseen haettaisiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusasian käsitellyssä noudatettaisiin hallintolainkäyttölakia. Myös maksusta valitettaisiin samassa järjestyksessä kuin pääasiassa. Siten maksumen ei sovellettaisi kuntalain mukaista oikaisuvaatimusmenettelyä. Valitusajaksi olisi 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Ympäristönsuojelulaissa noudatettaisiin samaa valitusajaa.

Pykälän 2 momentin mukaan valitusasiakirjat pidettäisiin kunnassa nähtävänä vähintään 30 päivän ajan valitusajan päättymisestä lukien. Valituksesta annettaisiin tieto asianosaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa säädetään. Tietoa annettaessa olisi samalla ilmoitettava asiakirjojen nähtävänäpitopaikka sekä se minne ja missä ajassa vastinekirjelmät on toimitettava.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimittaisi valitusasiakirjat, saadut vastineet ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle kun vastineen antamista varten varattu aika olisi päätynyt. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi lisäksi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja myös oman lausuntonsa tehdyistä valituksista ja annetuista vastineista.

17 luvun 4 §. Pykälä koskisi muutoksenhakua ojitustoimituksen päätökseen. Pykälän 1 momentiksi otettaisiin tarkistettuna voimassa oleva 19 luvun 10 §. Ojitustoimituksen toimitusmiesten päätökseen haettaisiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valituksen käsitellyssä noudatettaisiin hallintolainkäyttölakia. Muutosta voisi hakea se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, alueellinen ympäristökeskus sekä työvoimaja elinkeinokeskus kalatalousviranomaisena. Valitusajaksi olisi 30 päivää. Valituskirjelmä

toimitettaisiin liitteineen Vaasan hallinto-oikeudelle.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin tarkistettuna voimassa oleva 16 luvun 49 §:n 2 momentti. Vaasan hallinto-oikeuden olisi valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Valituksesta olisi annettava tieto niille asianosaisille ja viranomaisille, joita valitus koskee, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin tarkistettuna voimassa olevan 16 luvun 49 §:n 1 momentin lopussa oleva säännös valituksen nähtävänä pitämisestä. Valitus pidettäisiin nähtävänä asianomaisessa kunnassa 30 päivän ajan, jolloin siihen voitaisiin kirjallisesti vastata.

17 luvun 5 §. Pykälään otettaisiin tarkistettuna voimassa olevan 16 luvun 49 §:n 1 momentin viimeisessä virkkeessä oleva perustevalitusta koskeva säännös. Lain 21 luvun 7 §:n mukainen perustevalitus tehtäisiin Vaasan hallinto-oikeudelle. Perustevalituksesta olisi muutoin voimassa mitä verojen ja maksujen perimistä ulosottoihin koskevasa laissa säädetään.

17 luvun 6 §. Pykälään otettaisiin voimassa olevan 16 luvun 49 §:n 1 momentissa oleva säännös, jonka mukaan ojitustoimituksen osalta ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä.

17 luvun 7 §. Pykälä koskisi Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antamista. Pykälän 1 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeuden hakemusasiaa koskeva päätös annettaisiin julkipanon jälkeen, ja sen katsottaisiin tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä olisi lisäksi julkaistava ilmoitus yrityksen sijaintikunnan ilmoitustaululla ja sellaisen kunnan ilmoitustaululla, jonka alueelle yrityksen vaikutukset ulottuvat. Säännökset vastaisivat ympäristönsuojelulain 53 ja 54 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan päätös toimitettaisiin valittajalle ja sen jäljennös sitä pyytäneelle asianosaiselle. Päätösjäljennös olisi lähetettävä myös ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä niille viranomaisille, joille valituksesta on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä olisi toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Pykälän 3 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeuden hallintopakkoasiaa koskeva päätös annettaisiin tiedoksi erityistiedoksian-

tona siten kuin tiedoksiantamisesta hallintoasioissa säädetään.

17 luvun 8 §. Pykälän 1 momentiksi otettaisiin säännös muutoksenhausta Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen. Päätöksestä valitettaisiin korkeimmalle hallinto-oikeudelle siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin valituskirjelmän toimittamista koskeva säännös. Valituskirjelmä ja sen liitteet toimitettaisiin Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein. Valitusaika olisi 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

17 luvun 9 §. Pykälässä säädettäisiin toiminnan aloittamisesta valituksesta huolimatta. Voimassa olevan 21 luvun 6 §:n mukaan vesiyltioikeuden päätös on täytäntöönpanokelpoinen. Valituslupajärjestelmän poistamisen vuoksi ratkaisu olisi täytäntöönpanokelpoinen vasta, kun korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksensä mahdollisista valituksista. Lain 2 luvun 26 § koskee vain töiden aloittamista. Etenkin laajoissa hankkeissa varsinaisen toiminnan, esimerkiksi säännöstelyn aloittaminen voisi nykyiseen verrattuna viivästyä. Vaasan hallinto-oikeus voisi haki-
jan pyynnöstä määrätä päätöksessään, että toiminta voidaan valituksesta huolimatta joko kokonaan tai osaksi aloittaa. Edellytyksenä olisi, että lupapäätöstä noudatettaisiin ja että hakija asettaisi lääninhallitukselle vakuuden niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voisi aiheuttaa. Jos toiminta aloitettaisiin, lupapäätöstä olisi noudatettava myös korvausten osalta. Vakuutta määrättäessä otettaisiin huomioon mahdollinen 2 luvun 26 §:n nojalla asetettavaksi määrätty vakuus. Vakuuden arvon määräisi Vaasan hallinto-oikeus, vakuuslajin puolestaan lääninhallitus. Toiminnan aloittamista koskeva määräys voitaisiin antaa vain perustellusta syystä, ja sitä annettaessa olisi otettava huomioon hankkeen laatu ja sen vaikutukset. Edellytyksenä olisi lisäksi, ettei toiminnan aloittaminen tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Määräyksen antaminen soveltuisi erityisesti asioihin, joissa valitus koskee vain korvauksia. Korkein hallinto-oikeus voisi määrätä, että annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

17 luvun 10 §. Pykälään otettaisiin säännös asianosaisten kuulemisesta ja asiakirjojen nähtävänäpidosta silloin, kun Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä on valitettu.

Vesitalousasiat koskevat niiden luonteesta johtuen yleensä laajaa asianosaissiiriä. Asianosaisten kuulemisessa ja asiakirjojen nähtävänäpidossa noudatettaisiin, mitä ympäristölupaviraston, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen sekä ojitustoimituksen toimitusmiesten päätöstä koskevasta valituksesta säädetään luvun 2—4 §:ssä.

17 luvun 11 §. Pykälän mukaan korkeimman hallinto-oikeuden olisi toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä lähetettäisiin myös Vaasan hallinto-oikeudelle ja lisäksi niille viranomaisille, joille Vaasan hallinto-oikeuden päätösjäljennös on lähetetty.

17 luvun 12 §. Pykälään otettaisiin tarkistettuna voimassa olevan 17 luvun 1 §:n 1 momentin lopussa olevat säännökset.

17 luvun 13 §. Pykälään otettaisiin tarkistettuna voimassa oleva luvun 3 §:n 3 momentti. Hallintolainkäyttölain mukainen katselmus, jossa on koko ratkaisukokoonpano mukana, olisi jatkossakin varsinainen menettely asiaan tutustumiseksi.

18 luvun 1 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin viittaussäännöksen kumoamisen vuoksi.

Pykälän 2 ja 4 momenttia muutettaisiin vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Pykälän 3 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin.

18 luvun 3 §. Pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin samalla tavoin kuin 16 luvun 7 a §:ää.

Pykälän 3 momentissa oleva sana "lausunto" muutettaisiin "mielipiteeksi", koska termi "lausunto" tarkoittaa hallintomenettelyssä yleensä viranomaiskannanottoja.

18 luvun 9 a §. Pykälän 2 momentista poistettaisiin sen ensimmäinen lause, joka liittyy puhevallan valvomiseen.

18 luvun 10 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin 16 luvun 6 §:ään tehtyä muutosta vastaavasti siten, että puhevallan menettämistä koskeva säännös poistettaisiin myös katselmustoimituksen osalta. Asiassa, jossa on pidetty katselmustoimitus, voisi asianosainen valittaa ympäristölupaviraston päätöksestä siitä huolimatta, ettei hän ole tehnyt muistutuksia, vaatimuksia tai huomautuksia katselmuskirjan johdosta.

Pykälän 2 momentissa oleva sana lausunto muutettaisiin luvun 3 §:n 3 momenttiin teh-

tyä muutosta vastaavasti mielipiteeksi.

Pykälän 4 momentin viimeinen, puhevaltaa koskeva virke kumottaisiin.

19 luvun 9 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän kieliasua tarkistettaisiin.

19 luvun 9 §. Pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin. Toimitusmiesten olisi annettava päätös 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta. Säännöstä muutettaisiin siten, että ympäristökeskus voisi myös pidentää päätöksen antamiselle varattua aikaa.

Ojitustoimituksen päätös annettaisiin julkipanon jälkeen. Päätökseen liitettäisiin valitusosoitus, ja sen katsottaisiin tulleen asianosaisten tietoon alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä. Päätöksestä olisi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on annettava ojitustoimituksen hakijalle ja jäljennös siitä muulle jäljennöstä pyytäneelle asianosaiselle. Päätösjäljennös olisi myös lähetettävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

19 luvun 10 §. Pykälä kumottaisiin. Säännös otettaisiin tarkistettuna 17 luvun 4 §:ään.

20 luvun 2 §. Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa momenttia. Momentissa määritellään asiat, joissa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käyttää päätösvaltaa. Näitä kutsuttaisiin laissa päätösasioiksi.

Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi 10 luvun 3 §:n mukaisissa asioissa siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettuun lakiin tehdyn muutoksen mukaan kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen säädetä toisin. Vesilain mukaisissa asioissa on toimivallan siirto-oikeutta syytä rajoittaa. Koska 10 luvun 3 § kumottaisiin, momenttia muutettaisiin siten, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi 1 luvun 31 §:n mukaisissa asioissa siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia. Momentin kieliasua tarkistettaisiin.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa ole-

vaa 4 momenttia. Momentissa oleva sana "alistaa" muutettaisiin sanaksi "siirtää". Kysymyksessä ei ole oikeudellisesti vakiintuneen käsitteistön mukaan päätöksen alistaminen vaan asian siirtäminen. Momentin lopussa oleva asioiden käsittelyä koskeva säännös poistettaisiin tarpeettomana.

Pykälän 5 momentiksi otettaisiin säännös, jonka mukaan 3 ja 4 momentissa tarkoitettuihin ratkaisuihin ei saisi erikseen hakea muutosta. Asiasta voitaisiin valittaa pääasian yhteydessä.

20 luvun 3 §. Pykälässä on säännökset kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävistä. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Voimassa olevassa 1 momentissa oleva esimerkinomainen luettelo ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävistä poistettaisiin tarpeettomana ja vanhentuneena. Valvontatehtävät määriteltäisiin yleisemmin pykälän johtolauseessa. Voimassa olevassa 2 momentissa oleva viittaus 21 luvun 2 §:ään on tarpeeton.

20 luvun 4 §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

20 luvun 5 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin luvun 2 §:n määritelmää vastaavaksi. Momentissa oleva viittaus 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen poistettaisiin, koska asiasta säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Jatkossa lähinnä vain 1 luvun 16 §:ssä tarkoitettut asiat olisivat sellaisia, että ne voivat koskea suurtakin asianosaipiiriä, joka ei ole täsmällisesti määriteltävissä. Momenttia muutettaisiin siten, että 1 luvun 16 §:ssä tarkoitettua asiasta olisi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia ja 3 momentti voimassa olevaa 3 momenttia.

Pykälän 4 momentti poistettaisiin oikeustilan selventämiseksi. Sopimusten vahvistaminen ei yleensä kuulu hallintoviranomaisen toimivaltaan.

20 luvun 6 §. Pykälää tarkistettaisiin luvun 2 §:n määritelmää vastaavaksi. Pykälästä poistettaisiin viittaukset kumottaviin säännöksiin ja siihen lisättäisiin viittaus 1 luvun 16 §:ään samasta syystä kuin 20 luvun 5 §:ssä. Tällaiset vesistöistä otettavan veden määrän rajoittamista koskevat päätökset olisi tarpeen saattaa paikkakunnalla tietoon myös julkisella kuulutuksella. Voimassa olevan 2 momentin muutoksenhakua koskeva säännös

siirtyisi tarkistettuna 17 luvun 3 §:ään.

20 luvun 8 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin viittaussäännösten muuttumisen vuoksi. Momenttiin lisättäisiin viittaus luvun 7 §:ään. Mainitussa pykälässä säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta eräissä päätösasioissa. Ympäristönsuojeluviranomainen voisi velvoittaa suostuttamaan jonkin työn rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi. Viranomainen voisi 21 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi rikkomuksen havaitessaan ryhtyä asian laadun mukaan myös luvun 7 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Momentin lopussa on säännös, jonka mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi, jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle. Ympäristönsuojeluviranomainen on asiasta ilmoittaessaan jo havainnut mahdollisen rikkomuksen ja ryhtynyt osaltaan toimenpiteisiin. Säännös on tarpeen, jotta valvonta-asian käsittely jatkuisi ympäristökeskuksessa.

20 luvun 9 §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Viranomaisen asiakirjojen julkisuudesta ja velvollisuudesta antaa niistä tietoja säädetään erikseen.

20 luvun 10 §. Pykälä kumottaisiin ja sen säännös siirrettäisiin muutettuna 21 luvun 9 §:ään.

21 luvun 1 §. Pykälää tarkistettaisiin teknisesti. Viittaukset poistettaisiin tarpeettomana. Poliisin ja syyttäjän tehtävistä säädetään erikseen.

21 luvun 2 §. Pykälän 1 momentti muutettaisiin nykyistä käytäntöä vastaavaksi. Havaitessaan rikkomuksen valvontaviranomaisen olisi yleensä kehoitettava sitä, joka rikkoo lakia tai sen nojalla annettua määräystä, lopettamaan tällaisen menettelyn. Jos kehoitusta ei noudatettaisi, valvontaviranomaisen olisi ryhdyttävä asian laadun mukaan luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos rikkomus ei olisi vähäinen ja yleinen etu vaatisi syytteen nostamista, olisi valvontaviranomaisen ilmoitettava asiasta poliisille. Harkitessaan toimenpidettä valvontaviranomaisen olisi otettava huomioon, että käytetty keino on riittävä ja oikeassa suhteessa oikeudenvastaisen olotilan lopettamiseksi ja haitan poistamiseksi.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia siten, että siihen siirrettäisiin tarkistettuna voimassa olevan 3 momentin alkuosassa oleva säännös.

Voimassa olevan 3 momentin säännökset siirtyisivät 2 momenttiin ja uuteen 2 a §:ään.

21 luvun 2 a §. Lukuun lisättäisiin uusi 2 a §. Pykälän mukaan lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovellettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkkailua koskevat tiedot eivät kuitenkaan olisi salassapidettäviä.

21 luvun 3 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia tarkistettuna.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin muutettuna voimassa olevan 16 luvun 50 §:n 2 momentissa oleva säännös. Sana "virka-apuasia" korvattaisiin sanalla "hallintopakkoasia". Niiden käsittelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin 16 luvun säännöksiä hakemusasioiden käsittelystä. Momenttiin siirrettiin lisäksi luvun 3 a §:n 1 momentti tarkistettuna. Kulujen korvaamisessa noudatettaisiin hallintolainkäyttölakia. Kulujen korvaamista koskeva säännös on jo voimassa olevassa laissa. Asianosaisten mahdollisuutta saada kuluistaan korvausta ei ole syytä heikentää.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin muutettuna voimassa olevassa 2 momentissa oleva säännös. Momentin ensimmäinen lause poistettaisiin tarpeettomana. Muutoksenhausta säädettäisiin 17 luvussa.

Voimassa olevan 4 momentin säännös siirrettäisiin luvun 3 a §:ään.

21 luvun 3 a §. Pykälään otettaisiin lain rakenteen selkiyttämiseksi voimassa olevan 3 §:n 4 momentissa oleva rakennelman kunnoapitovelvollisuuden laiminlyöntiä koskeva säännös, jota tarkistettaisiin viittaussäännöksen muuttumisen vuoksi.

Voimassa olevan 2 momentin säännös siirrettäisiin tarkistettuna uuteen 4 a §:ään.

21 luvun 3 b §. Lukuun lisättäisiin uusi 3 b §. Pykälän 1 momentiksi otettaisiin muutettuna voimassa olevan 3 §:n 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä oleva säännös. Toimivaltainen viranomaisena olisi läänin hallituksen tai poliisiviranomaisen sijasta alueellinen ympäristökeskus.

Pykälän 2 momentiksi otettaisiin muutettuna voimassa olevan 3 §:n 3 momentin lopussa oleva säännös. Pykälän 1 momentissa tarkoitettuun ympäristökeskuksen päätökseen voitaisiin hakea muutosta 17 luvun säännösten mukaisesti.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin ympäristökeskuksen päätöksen täytäntöönpanoa koskeva säännös. Pykälässä tarkoitettut asiat

ovat luonteeltaan sellaisia, että niissä on yleensä tarpeen ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin. Ympäristökeskus voisi määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Vaasan hallinto-oikeus voisi antaa vastaavan määräyksen tai määrätä, että ympäristökeskuksen antama täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

21 luvun 4 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin viittaussäännöksen muuttumisen vuoksi.

21 luvun 4 a §. Uudeksi 4 a §:ksi otettaisiin voimassa olevan 3 a §:n 2 momentissa oleva säännös tarkistettuna.

21 luvun 6 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa 1 momenttia. Voimassa olevassa pykälässä oleva maininta riita-asiassa annetusta tuomiosta ja sen täytäntöönpanosta poistettaisiin. Ympäristölupaviraston ja muiden lupaviranomaisten päätösten täytäntöönpanosta ei ole tarpeen erikseen säätää. Lupa päätöksen vastaisen tilanteen oikaisemiseen sovellettaisiin luvun 3 §:n mukaista hallintopakkomennettelyä. Siltä osin kuin olisi kysymys käyttö- tai lunastusoikeudesta tai 11 luvun säännösten perusteella määräytyistä korvauksista tai velvoitteista, sovellettaisiin kuitenkin täytäntöönpanon osalta lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta voimassa olevia säännöksiä. Korvaukset olisivat siten ulosottokelpoisia. Ulosottoviranomainen voisi myös antaa virka-apua esimerkiksi tilanteessa, jolloin maanomistaja ei salli alueensa käyttämistä tarkoitukseen, johon luvan saajalle on myönnetty käyttöoikeus.

21 luvun 7 §. Pykälää tarkistettaisiin nykyistä lainsäädäntöä vastaavaksi. Maksuunpanoa koskevat perustealitukset käsiteltäisiin Vaasan hallinto-oikeudessa siten kuin 17 luvun 5 §:ssä säädetään.

21 luvun 8 §. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia tarkistettuna.

Voimassa olevan 2 momentin mukaan käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta koskevaa ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos oikeus tai rajoitus kohdistuu vain vähäiseen osaan kiinteistöstä. Koska kiinteistöt, esimerkiksi valtion metsämaa, saattavat olla laajoja, voi voimassa oleva säännös johtaa tilanteeseen, jossa käyttöoikeus tai käytön rajoitus kohdistuu huomattavan suureen alueeseen ilman, että alue kuitenkin olisi vähäistä suurempi osa kyseisestä kiinteistöstä. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, ettei ilmoitusvelvollisuus koskisi momentissa mainitun lisäksi muutaakaan vähäistä käyttöoikeutta tai käytön rajoit-

tusta. Ilmoitus olisi siten tehtävä edellä tarkoitetuissa tapauksissa, joissa käyttöoikeus tai käytön rajoitus ei olisi vähäinen.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa 3 momenttia tarkistettuna.

Pykälän 4 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin.

21 luvun 9 §. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin asian käsittelymaksuista. Tämän lain mukaisen asian käsittelystä voitaisiin periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatettaisiin, mitä valtion maksuperustelaissa tai sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa säädetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä perittävän maksun perusteista määrättäisiin kunnan hyväksymässä taksassa. Maksua ei perittäisi viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä voitaisiin periä maksu, jos vireillepanoa olisi pidettävä ilmeisen perusteettomana. Säännös vastaisi ympäristönsuojelulain 105 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuinmissa perittävistä maksuista säädetäisiin erikseen.

21 luvun 10 §. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

21 luvun 11 §. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa pykälää. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin nykyistä lainsäädäntöä vastaavaksi ja sen sanamuotoa tarkistettaisiin.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kumottavaan vesilain 10 luvun 25 §:ään poistettaisiin.

Pykälän 3 momenttia tarkistettaisiin teknisesti.

21 luvun 12 §. Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa 1 momenttia ja 2 momentti voimassa olevaa 2 momenttia.

21 luvun 13 §. Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa 1 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa 2 momenttia. Siitä poistettaisiin viittaussäännöksen.

1.4 Terveydensuojelulaki

3 §. *Suhde eräisiin säädöksiin.* Pykälästä poistettaisiin viittaukset ilmansuojelulakiin ja meluntorjuntalakiin ja korvattaisiin ne viittauksella ympäristönsuojelulakiin. Lisäksi pykälään tehtäisiin eräät lainsäädännön muuttamisesta johtuvat muutokset.

3 luku. *Luvanvarainen toiminta.* Luku ku-

mottaisiin, koska terveydensuojelulaissa ei enää säänneltäisi toimintojen luvanvaraisuutta. Lukuun sisältyvät sijoituslupaa koskevat säännökset korvattaisiin ympäristönsuojelulain lupasäännöksillä, joiden nojalla terveyshaittojen ehkäisy voitaisiin ottaa toimintojen ennakoivalvonnassa huomioon.

13 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädetään kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tehtävistä ilmoituksista. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin niin, että ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa korvaisi pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun työtilan tai terveydellisiltä vaikutuksiltaan siihen rinnastettavan toiminnan asuinalueelle sijoittamisesta tehtävän ilmoituksen. Muutos täsmentäisi terveydensuojelulain ja ympäristönsuojelulain soveltamisaloja ja ehkäisisi lakien mahdollista päällekkäisyyttä.

15 §. *Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että siihen lisättäisiin viittaukset ympäristönsuojelulain 60 ja 64 §:ään. Ensiksi mainituissa pykälässä säädetäisiin kunnan terveydensuojeluviranomaiselle velvollisuus käsitellä tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavaa toimintaa koskeva ilmoitus silloin, kun toiminnasta on tehtävä myös terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus. Jälkimmäinen pykälä koskisi ympäristönsuojelulain mukaisen ilmoituksen johdosta annettavia määräyksiä ja ilmoituksen käsittelyyn sovellettavia säännöksiä.

23 §. *Viemäriin liittyminen.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kunnan terveydensuojeluviranomaisen olisi myöntäessään vapautuksen yleiseen viemäriin liittymisvelvollisuudesta otettava terveydellisten seikkojen lisäksi huomioon ympäristön pilaantumisriski. Vastaavasti 3 momenttia muutettaisiin niin, että viranomaisen voisi määrätä kiinteistön liitettäväksi yleiseen viemäriin terveydellisten syiden ohella myös, jos liittäminen olisi ympäristön suojelemiseksi tarpeen. Muutokset laajentaisivat terveydensuojelulain soveltamisalaa jonkin verran puhtaasta terveydensuojelusta ympäristönsuojelun suuntaan. Käytännössä muutos ei kuitenkaan merkitsisi nykyisen käytännön olennaista muuttamista.

51 §. *Terveydensuojelua koskevat määräykset.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin ympäristönsuojelulaista johtuva muutos. Jos toiminta olisi ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista, määräys ter-

veyshaitan ehkäisemisestä annettaisiin ympäristönsuojelulain nojalla. Menettelyssä noudatettaisiin ympäristönsuojelulain hallintopakkoa ja seuraamuksia koskevia säännöksiä. Muutos olisi tarpeen päällekkäisyyden välttämiseksi ja valvontatoimivallan selkeyttämiseksi.

53 §. *Uhkasakko sekä teettämisen ja keskeyttämisen uhka.* Pykälän 4 momentti kumottaisiin sijoituslupaa ja ympäristölupaa koskevan muutoksen vuoksi.

56 §. *Muutoksen haku.* Pykälän 4 momentti kumottaisiin sijoituslupaa ja ympäristölupaa koskevan muutoksen vuoksi.

1.5 Laki eräistä naapuruussuhteista

17 §. Ympäristönsuojelulain säätämisestä seuraisi, että naapuruussuhdelain mukainen lupa tulisi osaksi ympäristölupajärjestelmää. Voimassa olevan naapuruussuhdelain mukainen haitankärsijöiden suoja säilyisi nykyisen tasoisena. Naapuruussuhdelaki on toisaalta suojannut myös haittaa aiheuttavaa toiminnanharjoittajaa toiminnan kieltämisestä, haitan poistamista ja haittojen korvaamista koskevilta kanteilta. Myös tämä suoja säilyisi asiallisesti lain muutoksessa.

Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa naapuruussuhdelain 17 §:n mukaista yleistä kieltoa aiheuttaa pysyvää kohtuutonta räsitus naapureille tai lähistöllä oleville kiinteistöjen haltijoille. Pykälän sanamuotoja kuitenkin ajanmukaistettaisiin.

Velvollisuus estää kohtuuttoman räsituksen synty olisi sillä, joka käyttää kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa. Käytöllä tarkoitettaisiin aktiivista laitteiden käyttöä tai muuta kiinteistön käyttöä kuten kaivamista tai varastointia. Haitan kohteella ei tarkoitettaisiin pelkästään kiinteistön rajanaapuria.

Säännöksessä lueteltaisiin voimassa olevan lain tapaan erilaiset immissiotyypit, joita aiheuttamalla voitaisiin saada aikaan kohtuuton räsitus. Luettelo ei olisi tyhjentävä ja sillä tarkoitettaisiin yleisesti aineen tai energian siirtymistä päästölähteestä haittakohteeseen. Immissiotyypit vastaisivat voimassa olevan pykälää ja sen tulkintakäytäntöä.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin räsituksen kohtuuttomuuden arviointiperusteita. Säännös vastaisi osin voimassa olevan pykälän 2 momenttia sekä ympäristövahinkolain 4 §:n 1 momentin haitan kärsijän sietovelvollisuutta. Lähtökohtana räsituksen arvioinnille olisivat paikalliset olosuhteet ja

rasituksen muu tavanomaisuus. Esimerkiksi alueen kaavan mukainen käyttö tarkoittaisi, että toiminnasta aiheutuva räsitus on alueella tavanomaista. Lisäksi tulisi kuitenkin aina ottaa huomioon räsituksen voimakkuus ja sen kesto sekä muut vastaavat seikat.

Voimassa olevan säännöksen ehdotonta niin sanottua aikaprioriteettiperiaatetta ei sisältyisi ehdotettuun säännökseen. Kohtuuttomuutta arvioitaessa otettaisiin kuitenkin huomioon se, onko räsitusta aiheuttava toiminta alkanut ennen kuin haittaa kokeva on alkanut hallita kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa. Yleensä räsitusta ei voitaisi pitää kohtuuttomana, jos sen aiheuttaminen olisi aloitettu ennen kuin myöhemmin räsitetulle alueelle tulisi uusia haittakohteita. Aikaprioriteetin ehdoton soveltaminen voi johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen tilanteissa, jolloin räsitus ilmenee epäsäännöllisesti, mutta kuitenkin riittävän voimakkaana ja pitkäaikaisena. Ehdotettu säännös vastaa ympäristövahinkolakia eikä periaatteen poistaminen ehdottomassa muodossa muuttaisi käytännössä olennaisesti nykyistä oikeustilaa.

18 §. Pykälässä säädettäisiin 17 §:n mukaisen yleisen immissiokiellon toteuttamisesta toimintaan kohdistuvalla kieltokanteella ja tähän liittyvästä vahingonkorvausjärjestelmästä.

Pykälän 1 momentin mukaan kohtuuttoman räsituksen poistamista voitaisiin vaatia kanteella käräjäoikeudessa. Jos räsituksen poistaminen ei olisi muutoin mahdollista, toiminta voitaisiin vaatia lopetettavaksi kokonaan. Lisäksi räsituksesta aiheutunut vahinko voitaisiin vaatia korvattavaksi.

Immissioista aiheutuvien vahinkojen korvaamisjärjestelmä vastaisi nykyistä lainsäädäntöä. Pykälässä todettaisiin, että ympäristövahinkojen korvaamiseen sovellettaisiin ympäristövahinkolakia eikä naapuruussuhdelakia. Ympäristövahinkolaki koskee ympäristövahinkoja, jotka aiheutuvat vastaavanlaisista immissioista kuin tämän lain 17 §:ssä säädetään, mutta vahinkojen tulee kuitenkin aiheutua ympäristössä. Ympäristövahinkolaki ei näin ollen koske esimerkiksi samassa rakennuksessa huoneistosta toiseen aiheutuvia immissioita. Tällaisista vahingoista voitaisiin vaatia korvausta naapuruussuhdelain nojalla kuten nykyisinkin.

Koska voimassa oleva pykälä koskee luvan tarvetta, pykälän 2 momentissa todettaisiin selvästi, että 1 momentissa tarkoitettun

toiminnan luvanvaraisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa.

19 §. Pykälässä säädettäisiin rasituksen poistamista ja toiminnan kieltämistä koskevan kanteen käyttömahdollisuudesta. Säännös vastaisi tavoitteiltaan myös erältä osin voimassa olevan lain 21 §:ää. Voimassa olevan 19 §:n säännökset poistuisivat ehdotetun ympäristönsuojelulain lupajärjestelmän vuoksi.

Pykälän 1 momentin mukaan käräjäoikeus ei saisi määrätä rasitusta poistettavaksi, jos rasitus aiheutuu ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisesta tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta. Tällaisen toiminnan immissi- on poistamista koskeva vaatimus tulisi esittää ympäristönsuojelulain mukaisessa järjestyksessä. Asia käsiteltäisiin hallintopakko- asiana, lupaa tai ilmoitusta koskevana asiana siten kuin ympäristönsuojelulaissa säädetään eikä käräjäoikeudessa.

Pykälän 2 momentti koskisi muita kuin 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista aiheutuvia immissioita, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Tällaiset tilanteet voisivat liittyä esimerkiksi asuinrakennukseen sijoitetun ravintolan toiminnasta aiheutuvaan melu- ja hajuhaittoihin asuinhuoneistoissa. Momentin mukaan käräjäoikeus ei saisi kanteen johdosta antaa ratkaisua rasituksen poistamisesta tai tuomita korvauksia maksettavaksi ennen kuin terveyshaitan poistamista koskeva vaatimus olisi käsitelty terveydensuojelulain mukaan.

Käytännössä monet immissiot voivat aiheuttaa samalla terveydellistä haittaa. Haitan poistamista koskeva vaatimus voidaan tällöin myös tutkia terveydensuojelulain 27 tai 51 §:n mukaisina vaatimuksina tai terveydensuojelulain 13 §:n mukaisessa ilmoitusmenettelyssä.

Pykälän 2 momentin mukaisesti haittaa kärsivän olisi vaadittava kohtuuttomien haittojen poistamista ensisijassa terveydensuojeluviranomaisessa. Tällä vältettäisiin käräjäoikeuden ja terveydensuojeluviranomaisen päätösten mahdollinen ristiriita. Terveydensuojeluviranomaisessa esitetty vaatimus tarjoaa usein eri osapuolille myös yksinkertaisemman ja nopeamman keinon selvittää haitan poistamisen välttämättömyys kuin asian käsittely käräjäoikeudessa.

Terveydensuojeluviranomaisen toimivalta rajoittuisi kuitenkin vain terveyshaittojen poistamiseen. Eräissä tapauksissa haittaa voidaan edelleen pitää tasoltaan kohtuutto-

mana, vaikka siitä ei aiheutuisi terveyshaittaa. Tällainen haitta voitaisiin vaatia poistettavaksi edelleen kanteella käräjäoikeudessa.

Käräjäoikeus ei voisi 2 momentin mukaan myöskään tuomita korvauksia ennen terveydensuojeluviranomaisen ratkaisua. Tämä olisi perusteltua, koska käytännössä kanteessa immission kieltämistä koskeva vaatimus on pääasia ja korvausasia tähän liitännäinen.

20 §. Pykälässä säädettäisiin oikeuspaikasta sekä määräajasta, jonka kuluessa kanne on esitettävä. Pykälän 1 momentin mukaan kanne tulisi esittää vaihtoehtoisesti vastaajan kotipaikan käräjäoikeudessa tai siinä käräjäoikeudessa, jonka alueella rasitus on ilmenyt. Säännös vastaisi ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia.

Pykälän 2 momentin mukaan kanne tulisi esittää kolmen vuoden kuluttua siitä kun kohtuuton rasitus ilmeni. Säännös vastaisi voimassa olevan naapuruuksuhdelain 23 §:n niin sanottua passiviteettiperiaatetta. Yleisesti on pidettävä kohtuullisena, että haittaa kokevan on vaadittava rasituksen poistamista kohtuullisessa ajassa. Rasituksen jatkuminen kolmen vuoden ajan tarkoittaa myös, että olosuhde on vakiintunut ja muuttunut siten tavanomaiseksi.

21—23, 23 a, 24 ja 25 §. Pykälät kumottaisiin tarpeettomina ympäristölupajärjestelmän uudistamisen vuoksi. Toiminnanharjoittajan suoja kieltokanteita vastaan olisi järjestetty 19 §:n nojalla. Lain suhteesta ympäristövahinkolakiin säädettäisiin 18 §:ssä.

1.6 Jätelaki

2 §. *Soveltamisala.* Pykälään tehtäisiin ympäristönsuojelulaista johtuvat muutokset. Koska ympäristönsuojelulaissa säädettäisiin maaperän suojelusta ja pilaantuneen maa-alueen puhdistamisesta, poistettaisiin näitä tarkoittavat maininnat 1 momentista.

Pykälän 2 momentin viittaussäännöksessä muutettaisiin viittaamalla voimassa olevaan merensuojelulakiin. Pykälän 3 momentissa oleva jätelain soveltamisalarajaus muutettaisiin viittaukseksi ympäristönsuojelulakiin. Säännöksen sanamuodon muutoksella ilmaistaisiin, että ympäristönsuojelulain lisäksi myös jätelaissa säädettäisiin jätteestä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä.

15 §. *Jätteen luovuttaminen ja vastaanottajan velvollisuus.* Pykälän 1 momentin jätteen luovuttamista koskevaa säännöstä on

tarpeen muuttaa, koska jätelupasäännöstö korvattaisiin ympäristönsuojelulain ympäristölupasäännöksillä. Samalla jätelakia täydennettäisiin jätetiedostoon hyväksymistä koskevilla säännöksillä. Jätteen saisi luovuttaa vain jätetiedostoon hyväksytylle vastaanottajalle tai sille, jolla on oikeus ottaa vastaan jäte ympäristönsuojelulain nojalla. Oikeus voisi olla ympäristöluvan nojalla toimivalla jätteen laitos- tai ammattimaista hyödyntämistä tai käsittelyä harjoittavalla tai, jollei tällaista ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 30 §:n 1 momentin nojalla tarvita, ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkityn toiminnan harjoittajalla. Jollei jätelakiin tai ympäristönsuojelulakiin perustuvaa hyväksyntää edellytettäisi, jätteen saisi luovuttaa myös sellaiselle vastaanottajalle, jolla olisi riittävät edellytykset huolehtia jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä. Vastaa-va säännös on myös nykyisessä laissa.

4 luku. Roskaantumisen ja maaperän saastuminen. Luvun otsikosta poistettaisiin maininta maaperän saastumisesta, koska siitä säädetäisiin ympäristönsuojelulaissa. Maaperän saastuttamiskieltoa ja saastuneen maa-alueen puhdistamista koskevat 22—26 § kumottaisiin. Lain 35 §:ää ja 39 §:n 2 momenttia olisi 22 ja 26 §:n kumoamisen johdosta muutettava sekä poistettava 52 §:n 1 momentista saastunutta aluetta koskeva maininta.

33 §. Kunnan jätemaksun suorittaminen ja palauttaminen. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin vastaamaan voimassa olevaa viitekorkea koskevaa lakia.

38 ja 42—44 ja 46—48 §. Kunnan ympäristölupaviranomaisen tehtäviä koskeva 38 §:n 2 momentti ja jätelupaa koskevat 42—44 ja 46—48 § kumottaisiin ympäristölupajärjestelmän uudistamisen seurauksena.

49 §. Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin niistä toiminnoista, joista olisi tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle jätetiedostoon merkitsemistä varten. Ongelmajätteen keräämistä toiminnalta edellytetään voimassa olevan jätelain mukaan lupaa. Luvanvaraisuudesta ehdotetaan luovuttavaksi ja korvattavaksi lupa jätetiedostoon hyväksymistä varten tehtävällä ilmoituksella. Samalla ilmoitusmenettelyn luonne muutettaisiin kirjaamistoimesta hyväksymismenettelyksi ja säädetäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin jätetiedostoon hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Sääntelyllä pyritään siihen, ettei ongelmajätteen keräämistä toiminnan ennakovalvonnan taso luvanvaraisuudesta luopumisen seurauksena laskisi. Jätetiedostoon merkitsemisilmoitusta ei enää edellytettäisi valtioneuvoston asetuksella luvanvaraisuudesta vapauteulta jätehuoltoalan toiminnalta, koska tällaisen ilmoituksen korvaisi ympäristönsuojelulaissa säädettävä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin, että ilmoitus olisi tehtävä nykyisen kuukauden sijasta vähintään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista. Asetuksella säädetäisiin lisäksi toiminnan valvontaa varten tehtävistä ilmoituksista.

49 a §. Jätetiedostoon hyväksymisen edellytykset. Pykälässä määriteltäisiin jätetiedostoon hyväksymiselle tietyt toimintaa koskevat vähimmäisedellytykset, jotka olisivat tarpeen myös toiminnan valvomiseksi. Toiminta olisi hyväksyttävä jätetiedostoon, jos sitä harjoitetaan säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti, laitteisto ja kalusto on teknisesti korkeatasoista toiminnan ympäristö- ja terveysriskit huomioon ottaen, sekä toiminnanharjoittaja on riittävän vakavarainen tai vaihtoehtoisesti pystyy asettamaan riittävän vakuuden asianmukaisen jätehuoltotoimenpiteiden varmistamiseksi.

50 §. Jätetiedostoon hyväksymisen yhteydessä annettavat määräykset. Pykälän mukaan alueellisen ympäristökeskuksen olisi aina tehtävä ilmoituksen johdosta päätös, jossa voitaisiin antaa tarpeellisia määräyksiä 49 a §:ssä säädettyjen edellytysten täyttämiseksi ja toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voitaisiin myös rajoittaa toimintaa jätteen laadun tai määrän perusteella. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan paremmin pykälän sisältöä.

50 a §. Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen. Pykälän 1 momentti vastaisi kumottavaksi ehdotettavaa 47 §:ää siten muutettuna, että siinä säädetäisiin jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan päätöksen muuttamisen ohella jätetiedostoon hyväksymistä koskevan päätöksen muuttamisesta aiemman jätelupapäätöksen muuttamisen sijasta. Säännöksen sanamuotoon tehtäisiin myös kielellisiä tarkistuksia.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin edellä mainittujen päätösten peruuttamisesta ja se vastaisi asialliselta sisällöltään kumottavaksi

ehdotettavaa 48 §:ää.

51 §. *Selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus.* Kirjanpitovelvollisuutta koskevaa pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että velvollisuus koskisi jäteluvan haltijan sijasta ympäristöluvan haltijaa. Tarkoitus ei kuitenkaan olisi laajentaa jätteitä koskevaa kirjanpitovelvollisuutta kaikkiin ympäristöluvan haltijoihin, vaan kirjanpitovelvollisuus koskisi säännöksen alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti lähinnä jätteen ammatti- tai laitosmaista hyödyntämistä tai käsittelyä koskevia toimintoja, joihin on haettava ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 2 momentin 4 kohdan perusteella.

55 §. *Poikkeukselliset tilanteet.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska vastaava säännös sisällytettäisiin ympäristönsuojelulakiin.

59 §. *Asian vireille saattaminen.* Pykälään tehtäisiin ympäristönsuojelulaista johtuvat muutokset. Sanamuoto muutettaisiin vastaamaan ympäristönsuojelulain vireillepanoa koskevan säännöksen sanamuotoa.

60, 67, 70 ja 72 §. Pykälistä poistettaisiin viittaukset maaperän saastumista, jätelupaa ja poikkeuksellisia tilanteita koskeviin säännöksiin, koska nämä säännökset kumottaisiin ja sääntely siirtyisi ympäristönsuojelulakiin. Lisäksi muutettaisiin 72 §:n otsikko vastaamaan pykälän muuttunutta sisältöä.

66 §. *Muutoksenhaku.* Muutoksenhakua koskevaa 66 §:ää täsmennettäisiin ja siitä poistettaisiin hallintopakon tehosteen asettamista koskeva valituskielto. Pykälään lisättäisiin valitusoikeutta koskeva säännös.

1.7 Merensuojelulaki

9, 10 ja 11 §. Pykälä muutettaisiin viranomaisen nimen osalta.

1.8 Kalastuslaki

14, 24, 25, 27, 47, 123 ja 134 §. Pykälä tarkistettaisiin viranomaisten nimien osalta. Mainituissa pykälissä tarkoitetut asiat soveltuksin ympäristölupaviraston ratkaistaviksi. Lain 14 §:n 2 momentin mukainen asia saatettaisiin vireille ympäristölupavirastossa. Asia pantaisiin kuitenkin vireille hakemuksella.

1.9 Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta

2 § ja 3 §. Pykälä muutettaisiin viranomaisen nimen osalta. Toimivaltainen ympäristölupavirasto määrättäisiin valtioneuvoston päätöksellä.

1.10 Patoturvallisuuslaki

11 §. Pykälää muutettaisiin viittaussäännösten muuttamisen vuoksi, minkä lisäksi siihen tehtäisiin eräitä kielellisiä tarkastuksia.

1.11 Kiinteistönmuodostamislaki

75 §. Pykälää muutettaisiin viranomaisen nimen osalta.

1.12 Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista

12 § ja 17 §. Lain 12 §:ssä olevat viittaukset kumottavaksi ehdotettaviin vesilain pykälään muutettaisiin viittauksiksi ympäristönsuojelulain vastaaviin säännöksiin. Lain 17 §:ssä oleva viittaus hallintopakoon muutettaisiin niin, että siihen sovelletaan ympäristönsuojelulakia.

1.13 Maa-aineslaki

2 §. *Poikkeukset soveltamisalaan.* Pykälää muutettaisiin viranomaisen nimen osalta.

1.14 Maankäyttö- ja rakennuslaki

134 §. *Rakennuslupahakemuksen käsittely.* Pykälän 5 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijasta ympäristönsuojelulain mukaiseen lupaan.

1.15 Kemikaalilaki

3 §. *Suhde eräisiin säännöksiin.* Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin vesilain ja ilmansuojelulain sijasta ympäristönsuojelulakiin.

1.16 Maastoliikennelaki

30 §. *Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin.* Pykälän 1 momentti muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijaista ympäristönsuojelulain mukaiseen lupaan.

31 §. *Muutoksenhaku.* Pykälää selvennettäisiin siten, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä valitettaisiin hallintovalituksena hallintolainkäyttölain mukaan.

1.17 Vesiliikennelaki

21 §. *Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin.* Pykälää muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijaista ympäristönsuojelulain mukaiseen lupaan.

22 §. *Muutoksenhaku.* Pykälää selvennettäisiin siten, että kaikista lain nojalla tehdyistä päätöksistä valitettaisiin hallintovalituksena hallintolainkäyttölain mukaan.

1.18 Ilmailulaki

44 §. *Rakentamisluvan myöntäminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijaista ympäristönsuojelulain mukaiseen lupaan.

1.19 Laki ympäristöhallinnosta

2 §. *Ympäristöhallinnon organisaatio.* Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että ympäristölupavirastoista säädetään ympäristölupavirastoista annetussa laissa.

1.20 Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

5 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.* Pykälän 1 momentin pääsäännön mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ei voi toimia kunnanhallitus. Alle 3000 asukkaan kunnissa tämä on kuitenkin pykälän 2 momentin poikkeussäännöksen nojalla ollut mahdollista. Käytännössä noin kymmenessä kunnassa kunnanhallitus on samalla ollut ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristönsuojelutehtäviä hoitavan toimielimen puolueettomuuden ja asiantuntemuksen varmistamiseksi ehdotetaan tästä poikkeusmahdollisuudesta luovuttavaksi. Koska ympäris-

tönsuojelutehtävät voitaisiin 2 momentin toisen virkkeen nojalla hoitaa myös kuntien yhteistoimintana, takaisi tämä myös pienille kunnille riittävät mahdollisuudet järjestää ympäristönsuojelutehtäviensä hoitaminen tarkoituksenmukaisella tavalla.

6 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät.* Pykälän 5 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita kunnan muiden viranomaisten lisäksi myös valtion viranomaisille. Vastaavanlainen aloitteentekomahdollisuus on sisällynyt vesilain 20 luvun 4 §:ään, joka kumottaisiin tähän esitykseen sisältyvällä vesilain muutoksella. Ehdotetun ympäristönsuojelulain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käyttäisi myös ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa mainitun lain mukaisessa päätöksenteossa.

7 §. *Toimivallan siirtäminen.* Pykälän mukaan kunnanvaltuusto voisi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Ehdotetun ympäristönsuojelulain 21 §:n 2 momentissa säädettäisiin myös toimivallan siirtämisestä viittaamalla tähän lakiin. Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluisi muun muassa lupien käsittelyyn ja toiminnan valvontaan liittyviä tehtäviä. Koska nämä tehtävät ovat vaativia ja asiantuntemusta edellyttäviä, olisi myös niitä hoitavalla viranhaltijalla oltava tehtävän edellyttämä pätevyys. Tätä tarkoittava säännös ehdotetaan lisättäväksi pykälän 2 momentiksi, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi.

1.21 Hallinto-oikeuslaki

5 §. *Jäsenten kelpoisuus.* Hallinto-oikeuksien jäsenten kelpoisuudesta säädetään hallinto-oikeuslain 5 §:ssä. Jäsenten nimittämistä koskeva 6 § on tarkoitus kumota uudella tuomareiden nimittämistä koskevalla lailla, joka tulisi voimaan yhtä aikaan uuden perustuslain kanssa 1 päivänä maaliskuuta 2000. Samalla muutettaisiin 5 §:ää siten, että sen lainoppineiden jäsenten nimittämistä koskevassa ensimmäisessä momentissa viitattaisiin tuomareiden nimityslakiin. Koska tuomareiden nimittämistä koskevassa laissa säädettäisiin vain lainoppineiden tuomareiden kelpoisuusvaatimuksista, muussa lainsäädännössä voitaisiin edelleen säätää muiden tuomareiden kelpoisuusvaatimuksista. Pykälän 2

momentissa säädettäisiin Vaasan hallinto-oikeudessa toimivien muiden tuomarijäsen-ten kelpoisuusvaatimuksista.

Muun kuin lainoppineen hallinto-oikeus-tuomarin kelpoisuusvaatimusta ei määriteltäisi voimassa olevan vesilain 15 luvun 3 ja 15 §:n tapaan tutkintokohtaisesti. Tutkinnon tulisi kuitenkin olla tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Nämä tutkintovaatimukset kat-taisivat myös tarvittavan ympäristönsuojelun asiantuntemuksen.

Tutkinnon lisäksi muulta kuin lainoppi-neelta hallinto-oikeustuomarilta edellytettäisiin, että hän on perehtynyt sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin. Perehtyneisyys olisi voitu saavuttaa myös muualla kuin hallinnossa tai lainkäytössä.

10 §. *Esittelijät.* Pykälän mukaan kaikkien hallinto-oikeudessa toimivien esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksena olisi oikeustieteen kandidaatin tutkinto. Voimassa olevaan vesilain 15 luvun 5 §:ään ja 19 §:n 2 momenttiin sisältyvää esittelijän tuomarin viran kelpoisuusvaatimusta ei siten säilytettäisi Vaasan hallinto-oikeudessa toimivien esitte-lijöiden osalta. Vastaavaa säännöstä ehdotetiin jo hallituksen esityksessä (HE 114/1998 vp) hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi. Ehdotusta jouduttiin tuol-loin muuttamaan, koska ehdotusta ympäris-tönsuojelulainsäädännön ja vesilain muutta-misesta ei annettu samanaikaisesti.

12 §. *Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus.* Pykälän 2 momentin mukaan vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaista asiaa käsitellessään hallinto-oikeus olisi päätösvaltainen nelijäsenisenä, jollei laissa säädetä erikseen suuremmasta jäsenmäärästä. Nelijäsenisessä kokoonpanossa olisi aina vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä, joista toinen toimii kokoonpanon puheenjohtajana. Voimassa olevan vesilain 15 luvun 14 §:n 2 momentin ja vesiasetuksen 20 b §:n mukaan Vaasan hal-linto-oikeus on vesiasioita käsitellessään päätösvaltainen kolmi-, neli-, viisi- tai kuusijäsenisenä sen mukaan kuin asetuksen 20 c §:ssä säädetään. Ehdotettu säännös vastaisi käytännössä useimmiten käytettyä neli-jäsenistä kokoonpanoa. Nelijäsenistä ko-koonpanoa suurempaa kokoonpanoa voidaan hallinto-oikeudessa käyttää, kun asia siirre-tään vahvennettuun istuntoon.

1.22 Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta

2 a §. Pykälässä säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden sivutoimisista asiantuntija-jäsenistä. Jäsenten virkanimike olisi ympä-ristöasiantuntijaneuvos, joka kuvaaisi nykyistä virkanimikettä paremmin tehtävän luonnetta.

Pykälän 1 momentin mukaan vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioidenkä-sittelyyn osallistuisi lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista ympäristöasiantun-tijaneuvosta vastaavasti kuin nykyisin vesi-lain 17 luvun 10 §:n mukaan vesiasioiden käsittelyyn kaksi yli-insinööri-neuvosta. Tar-kempia määräyksiä asiantuntijajäsenistä voi-taisiin antaa korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestyksessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sivu-toimisten jäsenten nimittämisestä. Heidän toimikautensa olisi neljä vuotta ja heidät nimittäisi tasavallan presidentti. Momentti vastaisi keskeiseltä sisällöltään vesilain 17 luvun 10 §:ää. Sivutoimisten jäsenten toimi-kausi pitenisi kuitenkin kolmesta vuodesta neljään. Lisäksi säädettäisiin menettelystä sivutoimisen jäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden. Sääntely vastaisi alu-eellisten hallinto-oikeuksien sivutoimisia jäseniä koskevaa sääntelyä.

Pykälän 3 momentin mukaan vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvien sivutoimisten asian-tuntijajäsenten kelpoisuusvaatimus vastaisi näiden asiaryhmien käsittelyyn hallinto-oi-keudessa osallistuvien kelpoisuusvaatimuk-sia. Säännöksessä olisi otettu huomioon, että ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden ratkaise-minen myös korkeimmassa hallinto-oikeu-dessa edellyttää nykyistä monipuolisempaa ympäristöllistä asiantuntemusta.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin siihen, että korkeimmassa hallinto-oikeudessa osal-listuu eräissä muissakin asiaryhmissä asian ratkaisemiseen peruskokoonpanon lisäksi sivutoimisia asiantuntijajäseniä. Näistä asian-tuntijajäsenistä säädetään tarkemmin patent-ti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden kä-sittelystä annetun lain (576/1992) 9 §:ssä.

8 §. Pykälästä poistettaisiin viittaus ve-siasioihin valituslupajärjestelmän poistami-sen vuoksi.

1.23 Valtion virkamieslaki

4 §. Pykälään lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka mukaan ympäristölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvoksen virat olisivat niin sanottuja erittelyvirkoja. Virkoja ei siten saisi perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa olisi valtion talousarviossa eritelty. Lainmuutoksen johdosta erittelyvirkojen määrä ei kasvaisi, koska vesioikeuksien jäsenten virat ovat valtion virkamieslain 4 §:n 5 kohdan nojalla tuomarinvirkoina samalla myös erittelyvirkoja.

Ympäristölupavirastojen viroista valtion virkamieslaissa tarkoitettuja erittelyvirkoja olisivat vain ympäristölupaviraston johtajan virat. Johtajan tehtävistä säädettäisiin tarkemmin ympäristölupavirastoista annettavassa laissa ja sen nojalla annettavassa asetuksessa ja kunkin viraston työjärjestyksessä. Johtajan vastuu toiminnan tuloksellisuudesta vastaisi tuomioistuimen päällikön vastuuta tuomioistuinyksikön tuloksellisuudesta. Johtajan pääasiallisena tehtävänä olisi tuomioistuinten päällikkötuomareiden tavoin osallistua ratkaisutoimintaan.

Kun otetaan huomioon perustettavien ympäristölupavirastojen kollegiaaliset ratkaisutehtävät ja niiden oikeudellinen laatu, olisi perusteltua pitää myös ympäristöneuvoksen virkoja erittelyvirkoina. Sen sijaan näihin virkoihin ei voitaisi soveltaa perustuslain tarkoittamaa tuomioistuimen virassapysymisoikeutta, koska kysymyksessä olisi hallintoviranomainen.

Tuomioistuimiksi organisoimattomissa lainkäyttöorgaaneissa tuomareiden virassapysymisoikeudesta on säädetty osaksi myös siksi, että lainkäyttöelin voidaan silloin rinnastaa tuomioistuimeen ja sillä on siten oikeus muun ohella pyytää EY-tuomioistuinta ennakkoratkaisua perustamissopimuksen mukaisesti. Tällainen lainkäyttöelin on esimerkiksi maaseutuelinkeinojen valituslautakunta. Myös vakuutus oikeuden alaisessa muutoksenhakulautakuntajärjestelmässä sovelletaan lautakuntien jäsenten oikeuteen pysyä virassaan tuomarinviran haltijoita koskevaa sääntelyä.

Valtion virkamieslain nojalla ympäristölupaviraston johtajaan ja ympäristöneuvoksiin sovellettaisiin valtion virkamieslain mukaisia irtisanomisperusteita, lomauttamisperusteita ja viran siirtoa koskevia perusteita. Heihin

sovellettaisiin myös lain mukaista kurinpitomenettelyä. Virkamies voidaan siirtää vain sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää ja jota voidaan pitää hänelle sopivana.

Erittelyviroiksi säätäminen merkitsisi samalla sitä, että ympäristölupaviraston johtajaan sovellettaisiin valtion virkamieslain 25 §:n mukaisten irtisanomisperusteiden lisäksi lain 26 §:ssä tarkoitettua irtisanomisperustetta, jonka mukaan virkamies voidaan irtisanoa, kun siihen on syytä. Sen sijaan ympäristöneuvoksiin viimeksi mainittua irtisanomisperustetta ei sovellettaisi. Koska johtajan ja ympäristöneuvosten tehtävät ovat lain soveltamiseen liittyviä ratkaisutehtäviä, ei ole perustetta siihen, että johtajaan sovellettaisiin laajempia irtisanomisperusteita kuin viraston muihin samaan ratkaisutoimintaan osallistuviin jäseniin. Tämän johdosta valtion virkamiesasetusta on tarkoitus samalla muuttaa siten, että ympäristölupaviraston johtajaan ei voida soveltaa lain 26 §:n mukaista irtisanomisperustetta. Mainittua irtisanomisperustetta ei sovelleta myöskään valtakunnansyyttäjään. Erittelyvirkana johtajaan sovellettaisiin sen sijaan valtion virkamieslain 8 a §:n mukaisia velvoitteita ilmoittaa sidonnaisuuksistaan.

1.24 Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta

1 §. *Soveltamisala.* Pykälää muutettaisiin poistamalla siitä maininta vesioikeuksista.

1.25 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista

3 §. *Oikeudenkäyntimaksu.* Pykälästä poistetaan vesiylioikeuden ja vesioikeuden päätöksistä perittävät oikeudenkäyntimaksut.

5 §. *Maksuvelvolliset.* Pykälästä poistetaan maininta vesioikeudesta.

1.26 Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä

1 §. Pykälästä poistettaisiin maininta vesioikeudesta ja läänioikeudet muutettaisiin hallinto-oikeuuksiksi.

1.27 Laki rikoslain 48 luvun muuttamisesta

48 luvun 1, 3 ja 4 §. Pykälään tehtäisiin säädösmuutoksista johtuvat korjaukset muuttamalla eräiden kumottavien säädösten nimien tilalle ympäristönsuojelulaki.

1.28 Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon voimaantulon

1 luku. Voimaantulevat ja kumottavat säädökset

1 §. *Voimaantulo.* Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon voimaantulon annettavalla lailla, jäljempänä voimaantulolaki, säädettäisiin kaikkien tähän esitykseen kuuluvien säädösten voimaantulosta sekä voimaantuloa koskeilla vireillä olevien asioiden käsittelystä. Voimaantulolain on tarkoitus myös selkeyttää voimassa olevan lainsäädännön muuttamista uudeksi kokonaisuudeksi.

Säädökset on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000. Voimaantulolaki on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pikaisesti lain hyväksymisen jälkeen. Käytännössä voimaantulolain ja 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien voimaantuloa päivän välinen ero olisi joitakin kuukausia, jona aikana ryhdyttäisiin toimiin muun muassa ympäristölupaviraston virkojen täyttämiseksi. Vesioikeuksien tulisi lisäksi päätää eräiden asioiden siirtämisestä joko uudelle ympäristölupavirastolle tai asianomaiselle käräjäoikeudelle.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen 1 §:ssä tarkoitettujen säädösten voimaan tulon voitaisiin ryhtyä niiden täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Ympäristönsuojelulainsäädännön täytäntöönpano edellyttää henkilöstöjärjestelyitä, tietojärjestelmien yhteensovittamista, koulutusta ja tiedottamista.

2 §. *Kumottavat säädökset.* Voimaantulolain kumottaisiin kokonaan ilman suojelulaki, meluntorjuntalaki sekä ympäristölupamenettelylaki. Näiden lakien nojalla annetut asetukset kumoutuisivat samalla, koska niiden antamiseen valtuuttavat säädökset kumottaisiin. Vesiensuojeluasetuksen kumoaminen mainittaisiin erikseen, koska vesilaki jäisi muutettuna voimaan.

2 luku. Aiemmin annettujen säädösten ja päätösten noudattaminen

3 §. *Aiemmin annetut valtioneuvoston päätökset.* Pykälän 1 momentin mukaan aiemmin annetut valtioneuvoston päätökset jäisivät voimaan kunnes ympäristönsuojelulain nojalla toisin säädettäisiin.

Ilmansuojelulain ja meluntorjuntalain nojalla on annettu useita valtioneuvoston päätöksiä, joista osa on määräyksiä ja osa ohjeita. Myös vesilain nojalla on annettu erityisesti EY:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanemiseksi useita valtioneuvoston päätöksiä.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettut säädökset liittyvät ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen, ja niiden täytäntöönpanoon tarvittavat säännökset sisältyvät pääosin ympäristönsuojelulakiin ja -asetukseen. Tämän vuoksi 2 momentissa todettaisiin, että säädösten noudattamista valvotaan ympäristönsuojelulla. Myös jätelain nojalla annettuja valtioneuvoston päätöksiä valvottaisiin ympäristönsuojelulla, jos kysymys olisi ympäristölupaan varaisesta toiminnasta. Valvonnan tarkoitettaisiin myös hallintopakon käyttöä.

4 §. *Aikaisemmat päätökset.* Pykälän 1 momentin mukaan pääsääntönä olisi, että ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa myönnettyä lupaa tai siihen rinnastettavaa päätöstä olisi edelleen noudatettava. Päätöksellä tarkoitettaisiin lähinnä ilmoitusmenettelyssä annettuja päätöksiä. Sen sijaan vesien suojeluasetuksen mukaista lausuntoa ei pidettäisi pykälässä tarkoitettuna päätöksenä.

Terveystieteiden laitoksilla kumotun terveydenhoitolain (469/1965) 26 §:n 2 momentin mukaan sijoituslupaa ei ole tarvinnut hakea toimintaan, joka on sijoitettu yksilöidyn ja riittävän tarkan asema- tai rakennuskaavan mukaisesti. Tällaiseen toimintaan ei ole myöskään edellytetty uutta ympäristölupaa terveydensuojelulain 62 §:n 2 momentin perusteella. Kaavaan perustuvaa sijoitusratkaisua pidettäisiin pykälän 1 momentin mukaan lupapäätökseen rinnastuvana.

Ympäristönsuojelulaissa säädettäisiin ilmoituksenvaraisiksi eräät toiminnot, jotka ovat ilmoituksenvaraisia jo nykyisten säännösten mukaan. Tällaisia säännöksiä ovat meluntorjuntalain 13 §, jätelain 43 ja 55 § sekä ilmansuojelulain 17 b §. Myös näiden säännösten nojalla tehtyjä ilmoituksia koskevia päätöksiä noudatettaisiin edelleen.

Pykälän 1 momentin tarkoittamana päätöksenä pidettäisiin myös vesilain 20 luvun 5 §:n 4 momentin mukaista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pöytäkirjaan ottamaa asianosaisten tekemää sopimusta. Tällainen toimi on vastannut tavoitteiltaan tuomioistuinten tekemää sovinnon vahvistamista. Sovinnon ottaminen pöytäkirjaan on tarkoittanut sopimuksen täytäntöönpanokelpoiseksi tulemistä. Uudistuksessa on tarkoitus poistaa sovintojen ottaminen pöytäkirjaan. Aikaisemman lainsäädännön mukaan pöytäkirjaan otetut sovinnot vastaisivat edelleen täytäntöönpanokelpoisia tuomioita. Muita säännöksessä tarkoitettuja päätöksiä olisivat myös ympäristöministeriön ilmansuojelulain 10 §:n 4 kohdan myöntämät poikkeukset sekä vesilain 10 luvun 26 §:n mukaiset määräajan pidentämiset. Säännökset kumottaisiin, mutta niitä vastaavat säännökset olisivat ympäristönsuojelulaissa. Kumottavaksi ehdotetun vesilain 1 luvun 21 §:n nojalla on annettu Säkylän Pyhäjärveä koskevia vesilain 1 luvun 19 §:ää ankarampia määräyksiä. Mainittu vesioikeuden päätös jäisi voimaan, mutta sen mukaan tulisi määräyksistä poikkeamiseen hakea ympäristönsuojelulain mukaista lupaa.

Uudistuksessa poistettaisiin vesiensuojelumaksua koskeva vesilain 10 luvun 27 §. Lupa sisältyvää määräystä vesiensuojelumaksusta noudatettaisiin kuten muutakin päätöstä. Velvoite vesiensuojelumaksun suorittamiseen jatkuisi, kunnes toimintaa koskeva uusi lupa-asia olisi lainvoimaisesti ratkaistu tai toiminta lopetettu.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että myös aikaisemman lainsäädännön mukaista hallintopakkopäätöstä tai vesioikeuden virka-apupäätöstä olisi noudatettava, jos päätös koskisi ympäristönsuojelulain mukaan luvan tai ilmoituksenvaraista toimintaa tai 3 §:ssä tarkoitettun valtioneuvoston päätöksen rikkomista. Tällaiset päätökset voivat sisältää erilaisia toimenpidevelvoitteita, jotka jäisivät sellaisenaan voimaan. Hallintopakkoa koskevan aikaisemman lainsäädännön mukaisen päätöksen sisältäessä päävelvoitteen ja uhan

asettamisen laiminlyönnin varalle uhka voitaisiin tuomita ympäristönsuojelulain nojalla päävelvoitteen laiminlyönnin jälkeen. Myös juokseva uhkasakko voitaisiin tuomita alkuperäiseen asettamispäätökseen perustuen. Jos hallintopakko koskisi luvan hakemiseen velvoittamista, luvalla tarkoitettaisiin ympäristönsuojelulain mukaista lupaa. Ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseen velvoittamista pidettäisiin velvoitteena tehdä ympäristönsuojelulain mukainen vastaava ilmoitus.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen päätöksiin sovellettaisiin ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen ympäristönsuojelulain 9 ja 13 lukua. Momentissa säädettäisiin lisäksi tilanteesta, jolloin aikaisempaa lakia soveltaen tehty päätös annettaisiin ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen. Tällöin on kyse 3 luvussa tarkoitettusta tilanteesta, jolloin ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa viereille tulleesta asiasta tehdään päätös vasta ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen. Säännöksen tavoite olisi, että ympäristönsuojelulakia voitaisiin soveltaa muutoin toimintaan heti siitä riippumatta, että lupa olisi myönnetty kumotun lainsäädännön nojalla.

Ympäristönsuojelulain 13 luvussa säädettäisiin lain ja sen nojalla annettujen asetusten sekä päätösten noudattamisen valvonnasta. Säännös tarkoittaisi mainituissa luvussa olevia toimivaltasäännöksiä, aineellisia säännöksiä sekä näihin liittyviä muutoksenhakusäännöksiä.

Ympäristönsuojelulain 9 luvussa säädettäisiin luvan voimassa oloon liittyvistä erityisistä tilanteista. Lain 56 §:n mukaan lupaa ankarampampia asetuksia tulisi noudattaa luvasta huolimatta, 57 §:n nojalla viranomaisen voi päättää, että lupa raukeaa, 58 §:n nojalla voidaan muuttaa luvan määräyksiä ja 59 §:n nojalla lupa voidaan peruuttaa. Koska toiminta on voitu keskeyttää jo ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, momentissa säädettäisiin, että toiminnan keskeytymisaika katsottaisiin kuitenkin alkaneeksi vasta ympäristönsuojelulain voimaan tulosta lukien. Säännös on perusteltu, koska aiemmassa lainsäädännössä ei ole ollut terveydensuojelu- ja vesilakia lukuunottamatta säännöksiä luvan raukeamisesta tällaisessa tilanteessa.

Momentin viimeisen virkkeen mukaan terveydensuojelulain tai vesilain nojalla myönnetyn luvan raukeamista koskisivat aikaisemmin voimaa olleet säännökset. Vesilain 10 luvun 32 §:n mukaan lupa raukeaa neljän

vuoden kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulosta, jos toimintaan ei ole ryhdytty tuossa ajassa. Terveystoimintalain 10 §:n 4 momentin nojalla lupa raukeaa viidessä vuodessa. Kummankin mainitun lain nojalla viranomaisen on voinut myöntää luvan voimassaololle jatkoaikaa. Ympäristönsuojelulain ei olisi tällaista mahdollisuutta, eikä jatkoaikaa voitaisi myöntää myöskään aikaisempaa lainsäädäntöä soveltamalla, koska aikaisemman lainsäädännön soveltaminen rajoitettaisiin vain luvan raukeamiseen. Siirtymävaiheessa ei voida pitää tarkoituksenmukaisena säilyttää mahdollisuutta voimassaoloajan jatkamiseen. Jos luvan voimassaoloa olisi jatkettu vesilain tai terveystoimintalain nojalla ennen 1 §:ssä säädettyjen lakien voimaantuloa, noudatettaisiin tuota päätöstä.

3 luku. Olemassa olevat toiminnot

5 §. *Velvollisuus hakea ympäristölupaa.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta hakea ympäristölupaa eräisiin vanhan luvan nojalla harjoitettuihin toimintoihin. Säännös koskisi vain osaa ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisista toiminnoista. Tällaisia toimintoja olisivat ensinnäkin IPPC-direktiivin liitteessä mainitut toiminnot, jotka on aloitettu ennen direktiivin velvoitteiden voimaantuloa. Direktiivin 5 artiklan mukaan viranomaisten tulee valvoa, että toimintaa harjoitetaan direktiivin vaatimusten mukaisesti kahdeksan vuoden kuluessa direktiivin voimaantulosta lukien eli 30 päivään lokakuuta 2007 mennessä. Direktiivi edellyttää, että luvat on tarkistettava direktiivin vaatimusten mukaisiksi. Tarkistaminen on selkeintä ja tarkoituksenmukaisinta toteuttaa säätämällä velvollisuus hakea uusi lupa toiminnalle. IPPC-direktiivin edellyttämät luvanhakuvelvolliset toiminnot luettelaisiin ympäristönsuojelulain nojalla annettavalla asetuksella. Tällaisia toimintoja on arvioitu olevan noin 500.

Voimassa oleva ilmansuojeluasetuksen muuttamisesta annetun asetuksen (306/1996) voimaantulosäännös edellyttää, että asetuksen 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettuihin toimintoihin, joilla ei ole ilmalupaa, tulee hakea lupaa 31 päivään joulukuuta 2000 ja 31 päivään joulukuuta 2002 mennessä. Osa näistä toiminnoista on IPPC-direktiivin tarkoittamia. Koska ilmansuojelulaki kumottaisiin uudistuksen yhteydessä, on tarpeen, että ilmalupaa edellyttäviin toimintoihin haettaisiin ympä-

ristönsuojelulain mukaista lupaa. Myös nämä toiminnot luettelaisiin ympäristönsuojelulain nojalla annettavassa asetuksessa.

Momentin mukaan lupaa olisi haettava asetuksella tarkemmin säädetään ajankohtaan mennessä. Asetuksessa luvanhakuvelvolliset toiminnot voitaisiin jakaa kahteen ryhmään. Tällä varmistettaisiin lupahakemusten sujuva käsittely. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvien laitosten olisi haettava ympäristölupaa esimerkiksi 31 päivänä joulukuuta 2001 mennessä ja toiseen ryhmään kuuluvien esimerkiksi 31 päivänä joulukuuta 2004 mennessä. Määräaikaa säädettäessä on otettava huomioon luvan käsittelyaika sekä mahdollinen muutoksenhaku, jotta toiminta olisi IPPC-direktiivin 5 artiklan mukaista 30 päivään lokakuuta 2007 mennessä. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvien toimintojen tuotannollinen ja tekninen luonne mahdollistaisi niiden muuttamisen ilman suuria investointeja. Toiseen ryhmään kuuluvat toiminnot tarvitsisivat enemmän sopeutumisaikaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta hakea ympäristölupaa ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa luvan saaneeseen toimintaan, jos toimintaa muutettaisiin olennaisesti tai lupaa olisi tarkistettava lupamääräyksen mukaisesti. Pääsääntönä olisi, ettei lupaa tarvita ennen kuin toimintaa olennaisesti muutettaisiin. Tällä pyritään antamaan ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa aloitetuille toiminnoille riittävästi aikaa varautua uuden lainsäädännön vaatimuksiin.

Momentti koskisi kaikkia ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisia toimintoja, joilla on jokin aikaisemman lainsäädännön edellyttämä viranomaisen hyväksyntä. Jos toimintaa muutetaan olennaisesti, tulisi koko toimintaan hakea uutta ympäristölupaa. Lupaharkinta kohdistuisi toimintaan siten muutosta laajemmalti. Uutta lupaa koko toimintaan olisi haettava myös silloin, kun vanhaan lainsäädäntöön perustuvassa luvassa on määrätty luvan tarkistamisesta määräajassa. Lupapäätöksessä määrätyn ajan kuluessa tulisi esittää ympäristönsuojelulain mukainen lupahakemus koko toimintaan. Säännöksen tarkoituksena on estää monimutkaiset tilanteet, joissa toimintaa sääntelisivät useat eri aikoina annetut toisiaan korvaavat lupapäätökset. On tarkoituksenmukaista ja usein myös taloudellisesti edullisinta saattaa toiminta uuden lainsäädännön mukaiseksi mahdollisimman pian uuden lainsäädännön tultua voi-

maan.

Pykälän 3 momentin mukaan lupa-asian käsittelisi 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa se viranomaislainen, joka olisi toimivaltainen käsittelemään ympäristönsuojelulain nojalla vastaavan uuden toiminnan ympäristölupaa. Lupa-asian vireilläolosta huolimatta toimintaa voitaisiin jatkaa, kunnes asiasta on annettu lainvoimainen ratkaisu.

6 §. *Ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle.* Pykälässä säädettäisiin muista kuin 5 §:ssä tarkoitetuista ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisista toiminnoista. Edellä 4 §:n pääsäännön mukaisesti aiemman lainsäädännön nojalla myönnettyjä pilaantumisen ehkäisemistä koskevia lupia noudatettaisiin ympäristönsuojelulain voimaantulosta huolimatta. Tällaiseen toimintaan ei tarvitsisi hakea uutta ympäristölupaa, jos toiminta jatkuisi samanlaisena kuin ennenkin.

Suomessa arvioidaan olevan noin 25 000 - 30 000 toimintaa, joilla on jonkinlainen ympäristölupa tai siihen verrattava lupa tai muu hyväksyntä taikka joiden toimintaa ohjaa vesiensuojeluasetuksen mukainen lausunto. Osa luvista ja lausunnoista on lähes 30 vuotta vanhoja, eikä näistä luvista ole tarkkoja tietoja. Tämän vuoksi 6 §:ssä säädettäisiin velvollisuus tehdä tällaisesta toiminnasta ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraista. Käytännössä ilmoitus tehtäisiin 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista aiemmin luvan saaneista toiminnoista sekä sellaisista toiminnoista, joista on annettu vesiensuojeluasetuksen mukainen lausunto. Ilmoitusvelvollisuuden avulla tällaisten toimintojen valvonta tehostuisi.

Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös sellaisia toimintoja, joihin ei ole tullut hakea lupaa aikaisemman lainsäädännön mukaan, mutta jotka säädettäisiin luvanvaraisiksi ympäristönsuojelulain nojalla. Tällaisia toimintoja ovat erityisesti eräät vesiensuojeluasetuksen mukaiset toiminnot, joihin ei ole tarvittu vesioikeuden lupaa. Lupaa ei myöskään aina ole karjasuojilla, lentopaikoilla tai ampumaradoilla, joiden toiminta on aloitettu ennen terveydenhoitolain voimaantuloa, eikä toimintaan ole tarvinnut hakea lupaa terveydenhoitolain 90 §:n vuoksi. Toiminta on voitu myös eräissä tapauksissa keskeyttää ja aloittaa saman toiminnanharjoittajan toimesta uudelleen. Ilmoitusvelvollisuus antaisi mahdollisuuden arvioida myös näiden toiminto-

jen ympäristönsuojelun tasoa.

Ilmoitus tulisi tehdä vuoden kuluessa ympäristönsuojelulain voimaantulosta. Asetuksella voitaisiin säätää eräiden toimintojen osalta tästä pidemmästä ajasta. Tällaisia toimintoja voisivat olla esimerkiksi puolustusvoimien luvanvaraiset toiminnot. Puolustusvoimien hallinnassa on kymmeniä ampumatarjoja, joilla ei ole ympäristölupia ja joiden melua ja muuta ympäristönsuojelua koskevat selvitykset ovat lainsäädännön voimaantullessa kesken. Nämä selvitykset on tarkoituksemukaista saattaa valmiiksi ennen ilmoituksen tekemistä.

Ilmoituksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Ilmoitusvelvollisuudesta tiedotettaisiin lain täytäntöönpanon yhteydessä. Alueellinen ympäristökeskus merkitsisi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ja lähettäisi asianomaiselle kunnan viranomaiselle tiedon niistä toiminnoista, joiden lupa-asian käsittelisi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiin sovellettaisiin ympäristönsuojelulain hallintopakkoa ja seuraamuksia koskevia säännöksiä.

7 §. *Ympäristölupaan hakemiseen velvoittaminen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin valvontaviranomainen voisi velvoittaa hakemaan ympäristölupaa 6 §:ssä tarkoitettuun toimintaan. Monien keskeisten ympäristönsuojelusäädösten muuttamisen yhteydessä on säädetty luvan hakemisesta uuden lain mukaisesti, vaikka toimintaan on ollut edeltävän lain mukainen lupa tai vastaava päätös. Tällaisia järjestelyjä on säädetty esimerkiksi jätelain sekä ilmansuojelulain muutoksen voimaantulon yhteydessä. Myös vesilain 10 luvun 28 §:ssä on säädetty, että vesilain voimaantulon jälkeen aiemmin aloitettuihin toimintoihin tuli hakea lupaa. Valvonnalliset syyt ja toiminnanharjoittajien yhdenvertainen kohtelu puoltavat, että vanhojen toimintojen lupia voidaan tarvittaessa tarkistaa vastaamaan uuden ympäristönsuojelulain vaatimuksia.

Pykälässä tarkoitettaisiin sellaista toimintaa, jota on aiemman lainsäädännön nojalla harjoitettu laillisesti. Jos toiminnan harjoittamiseen puuttuisi esimerkiksi jokin siltä edellytettävä lupa ja toiminta olisi myös ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista, tulisi siihen hakea ympäristölupaa ilman valvontaviranomaisen kehotustakin.

Luvan hakemiseen velvoittaminen edellyt-

täisi, että toiminta ja sitä koskevat määräykset eivät vastaa olennaisilta vaatimuksiltaan uutta ympäristönsuojelulakia. Vähäinen poikkeaminen vastaavasta uuden lain mukaan myönnettävästä vastaavan toiminnan luvasta ei siten synnyttäisi luvan tarvetta. Arvioitaessa luvantarvetta tulisi ottaa erityisesti huomioon toiminnan luonne ja sen ympäristövaikutukset sekä toiminnan vaikutusalueen vakiintunut maankäyttö. Säännöksen tavoitteena olisi, ettei lupamenettelyä tulisi käynnistää itsetarkoituksellisesti, vaan ainoastaan silloin, kuin tähän on olemassa todellisia ympäristönsuojelullisia syitä.

Luvan tarpeen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon erilaisten toimintojen erityispiirteet sekä se, miten vastaavia toimintoja säänneltäisiin yleensä ympäristönsuojelulain mukaan. Arvioitaessa luvan tarvetta otettaisiin huomioon toiminnan tekninen taso ja tähän liittyvät erityiset näkökohdat samaan tapaan kuin arvioitaessa ympäristönsuojelulain nojalla lupamääräysten riittävyyttä. Tällöin ei vanhalta toiminnalta voitaisi useinkaan edellyttää täysin samaa tasoa kuin uudelta toiminnalta. Luvan tarpeen arvioinnissa tulisi myös ottaa huomioon toiminnan ympäristövaikutukset. Jos ympäristövaikutukset olisivat tunnettuja ja niiden hallinta vastaa uuden lain taseisia vaatimuksia, tarvetta luvalla ei olisi. Lisäksi tulisi ottaa huomioon vaikutusalueen vakiintunut maankäyttömuoto. Jos toimintaa on harjoitettu pitkään, eikä vaikutusalueella ole tapahtunut olennaisia muutoksia maankäyttömundoissa, ei lupa olisi yleensä tarpeen, vaikka uuden toiminnan ympäristöluvassa ei vastaavaa haittaa mahdollisesti voitaisi sallia. Esimerkiksi vuosikymmeniä käytössä olleeseen lentoasemaan ei tarvitsisi hakea uutta lupaa, jos toiminnan ympäristövaikutukset tunnettaisiin, toiminnasta ei aiheutuisi melun lisäksi muita merkittäviä ympäristövaikutuksia, meluhaitta olisi vakiintunut ottaen huomioon vaikutusalueen maankäyttö ja lentoaseman vaikutukset olisi otettu huomioon alueiden kaavoituksessa.

Lupa voisi olla yleensä tarpeen, jos toiminnalta puuttuvat keskeiset päästömääräykset tai jos toimintaa kuvaavat perustiedot ovat puutteellisia keskeisten ympäristöhaittojen osalta ja ympäristön pilaantumista voidaan arvioida aiheutuvan tai toimintaan liittyy suuri riski pilaantumisesta. Jos toimintaan on myönnetty lupa juuri ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, toiminnan ympä-

ristönsuojelun tason voidaan yleensä arvioida olevan riittävä.

Eräät terveydensuojelulain mukaan luvavaraiset toiminnot ovat toimineet lain mukaisesti ilman varsinaista lupaa, eikä niitä myöskään ole sijoitettu asemakaavalla tai rakennuskaavalla. Tällaisia toimintoja voivat olla suhteellisen etäällä taajamista sijaitsevat lentopaikat, ampumaradat ja moottoriurheiluradat, joissa toimintaa on harjoitettu ennen terveydenhoitolain voimaantuloa ja toiminnanharjoittaja on pysynyt samana. Hallintokäytännössä on katsottu terveydenhoitolain 90 §:n nojalla, ettei lupaa ole tarvittu. Myös terveydensuojelulain 62 §:n 2 momenttia on tulkittu vastaavalla tavalla. Jos toiminnan järjestämisessä on otettu huomioon riittävästi ympäristönsuojelun vaatimukset, ei ympäristönsuojelulain mukaista lupaa tarvitsisi hakea. Usein tällaisten toimintojen ympäristövaikutuksista ei kuitenkaan ole tehty selvityksiä ja toiminnan läheisyydessä on saattanut tapahtua monia muutoksia esimerkiksi kaavoitustilanteessa. Selvitysten puute yhdessä toimintaan liittyvien erityisten riskien, kuten pohjaveden ilmeisen pilaantumisvaaran kanssa, saattaisi olla erityinen peruste vaatia uutta lupaa.

Ympäristöluvan hakemiseen velvoittamisen edellytyksenä ei olisi, että toiminnasta olisi tehty 6 §:n mukainen ilmoitus. Luvan tarpeen harkitsisi valvontaviranomainen omasta aloitteestaan. Luvan tarvetta koskevan vaatimuksen voisi panna vireille myös asianosainen tai yleistä etua valvova viranomainen, kuten terveydensuojeluviranomainen tai kalatalousviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai alueellinen ympäristökeskus voisi velvoittaa toiminnanharjoittajan hakemaan lupaa myös ympäristölupavirastolta.

Harkittaessa luvan hakemisen tarvetta viranomaisen tulisi hankkia riittävä selvitys luvan tarpeen perusteista. Tällaiseksi selvitykseksi ei riittäisi pelkkä 6 §:n mukainen ilmoitus. Käytännössä asian ratkaiseminen edellyttäisi, että viranomaisella on tiedossa voimassa olevat luvat ja että toiminta on tarkastettu. Lisäksi viranomaisen tulisi kuulua toiminnanharjoittajaa ja tarvittaessa haitankärsijöitä ennen päätöstä.

Luvan hakemiseen velvoittamista koskevassa menettelyssä sovellettaisiin hallintomenettelylakia. Päätöksestä ei saisi erikseen valittaa. Luvan hakemiseen velvoitettu voisi saattaa tutkittavaksi luvan tarpeen pääasian

yhteydessä. Luvan hakemisen tarve voitaisiin tutkia myös vasta muutoksenhakuvaiheessa. Jos viranomaisen päättäisi muun kuin toiminnanharjoittajan vaatimuksesta, ettei lupaa tarvitse hakea, voisi vireillepanija kuitenkin valittaa tästä päätöksestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toiminnanharjoittajan velvollisuudesta antaa luvan tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Jos tietoja ei saataisi vapaaehtoisesti tai 6 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä, tiedot voitaisiin vaatia hallintopakkoa käyttäen ympäristönsuojelulain nojalla. Teko voisi tulla myös rangaistavaksi ympäristönsuojelulain mukaan.

8 §. *Poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta.* Pykälän mukaan ympäristöluvan saaneesta ongelmajätteen keräämistötoiminnasta ei tarvitsisi tehdä uutta jätelain mukaista ilmoitusta jätetiedostoon. Toimintaa voitaisiin jatkaa vanhan luvan perusteella. Jos toimintaa laajennettaisiin tai muutettaisiin, siitä tulisi kuitenkin tehdä ilmoitus jätetiedostoon. Tällaista toimintaa valvottaisiin edelleen pelkästään jätelain nojalla.

Jätelain muuttamisesta annettavalla lailla muutettaisiin myös jätetiedostoa koskevia säännöksiä. Tiedostoon tehtävän merkinnän luonne muutettaisiin varsinaiseksi hallintopäätökseksi ja tiedostoon merkinnän poistamisesta säädettäisiin erikseen. Pykälässä säädettäisiin, ettei jätetiedostoon kertaalleen ilmoitetuista toiminnoista tarvitsisi tehdä uutta ilmoitusta. Alueellinen ympäristökeskus voisi kuitenkin vaatia yksittäistapauksessa tietoja sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta jätelain vaatimukset. Toiminnan valvontaan ja seuraamuksiin sovellettaisiin jätelakia.

4 luku. Vireillä olevat asiat

9 §. *Luvun soveltamisala.* Lain 4 luvussa säädettäisiin uuden lainsäädännön voimaan tullessa eri viranomaisissa vireillä oleviin asioihin sovellettavasta laista sekä asioiden siirtymisestä uudelle viranomaiselle. Pykälä olisi lukua koskeva yleissäännös, jotta samaa asiaa ei jouduttaisi toistamaan useita kertoja.

10 §. *Uuden lainsäädännön soveltaminen.* Pykälän mukaan uuden lainsäädännön voimaan tullessa vireillä oleviin asioihin sovellettaisiin uutta lainsäädäntöä. Jäljempänä laissa säädettäisiin tyhjentävästi poikkeuksista tästä pääsäännöstä. Luvanhakija voisi kuitenkin aina uuden hakemuksen ja saattaa

asian vireille uuden lainsäädännön mukaisesti. Hakemusta olisi tällöin täydennettävä vastaamaan uutta lainsäädäntöä, ja lupa-asian käsittelyyn kuuluvat menettelyt olisi suoritettava yleensä uudelleen menettelysäännösten muuttumisen johdosta.

Uutta lainsäädäntöä sovellettaisiin kokonaisuudessaan, jollei jonkin säännöksen osalta olisi erikseen muuta säädetty. Esimerkiksi 13 §:n 2 momentin mukaan hallintopakkoasiassa sovellettaisiin vanhan lain aineellisia säännöksiä, mutta uuden lain menettelysäännöksiä. Uuden lain soveltaminen tarkoittaisi menettelysäännösten, aineellisten säännösten, toimivaltaa ja valvontaa koskevien säännösten sekä seuraamussäännösten soveltamista sellaisenaan. Esimerkiksi vesioikeudessa vireille tullut jätevesien johtamisasia voisi ympäristönsuojelulain mukaan kuulua alueelliselle ympäristökeskukselle. Jos asiaan sovellettaisiin uutta lainsäädäntöä, siirtyisi vireillä oleva asia suoraan ympäristökeskukselle uuden lainsäädännön voimaan tultua. Vastaavasti alueellisessa ympäristökeskuksessa vireillä oleva ilmansuojelua tai jäteasiaa koskeva lupahakemus voisi siirtyä ympäristölupavirastolle.

Jos ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin vanhan lain aikana vireille tulleen toiminnan muutosta koskevaan lupahakemukseen, ympäristönsuojelulain aineelliset vaatimukset voitaisiin ulottaa lähinnä vain siihen osaan toimintaa, jota hakemus koskee. Tilanne eroaisi tältä osin lain 5 §:n 3 momentista, joka perusteella lupaharkinta koskisi koko toimintaa.

Koska aikaisemman lain mukaan tehty lupahakemus ei yleensä vastaisi ympäristönsuojelulain mukaista hakemusta, viranomaisen joutuisi pyytämään hakemuksen täydentämistä. Täydentämistä voitaisiin pyytää jo ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, jos on selvää, ettei kuuluttamista voitaisi tehdä ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa ja ettei näin ollen asian käsittelyyn voitaisi soveltaa aikaisempaa lainsäädäntöä. Myös luvan hakija voisi pyytää jo lupahakemusta tehdessään, että hakemus kuulutettaisiin vasta ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen. Tällainen menettely jouduttaisi luvan käsittelyä ja selkeyttäisi tilannetta.

Muutoksenhakutuomioistuimien soveltaisi samaa lainsäädäntöä, jota on sovellettu ensi asteessa. Jos valitusvaiheessa sovellettaisiin aikaisemmin voimassa ollutta lakia, asiassa sovellettaisiin muun muassa vesilain puhe-

vallan käyttöön liittyviä rajoituksia sekä valituslupajärjestelmää.

11 §. *Vesioikeuden toimivallan siirtyminen.* Pykälässä säädettäisiin, mille viranomaisille vesioikeuksissa vireillä olevat asiat siirtyisivät. Asian siirtyminen ei edellyttäisi erillistä päätöstä. Hakemuksen täydentämistä, kuulemistä tai kuuluttamista ei olisi tarvetta suorittaa uudelleen.

Vesioikeudessa vireillä olevat vesilain mukaiset hakemus- ja virka-apuasiat siirtyisivät ympäristölupavirastolle. Jos kysymys olisi vesilain 10 luvun 24 §:n mukaisesta hakemusasista, johon sovellettaisiin ympäristönsuojelulakia, asia siirtyisi ympäristönsuojelulain mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten päätöksistä tehtyjen valitusten käsittely siirtyisi Vaasan hallinto-oikeudelle. Rikosasia siirtyisi sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiirissä rikos on tehty.

Pykälän 2 momentin mukaan vesioikeuden tulisi ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa päättää vireillä olevien riita-asioiden oikeudellista luonteesta ja siirtää asiat tämän jälkeen toimivaltaiselle viranomaiselle. Ympäristölupavirastolle siirrettäisiin lähinnä vesilakiin uutena säännöksenä lisättävässä 14 luvun 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetut riita-asiat, joissa on kyse muusta kuin korvausasiasta, kuten lupaan tai velvoitteisiin liittyvistä vaatimuksista. Vesioikeus voisi kuitenkin siirtää myös ehdotetussa vesilain 11 luvun 8 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun korvausta koskevan asian ympäristölupavirastolle hakemusasiana käsiteltäväksi. Näin varmistettaisiin, että vesioikeudessa usein varsin pitkään vireillä olleet korvauksia koskevat asiat voitaisiin käsitellä ympäristölupavirastossa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muiden asioiden siirtymisestä ympäristölupavirastolle. Vireillä olevat asiat voisivat koskea esimerkiksi kalastuslain mukaisen rauhoituspiirin määräämistä tai patoturvallisuuslain mukaista virka-apua. Myös vesioikeudessa vireillä olevat lausunnot esimerkiksi käräjäoikeudelle sekä henkilöstöasiat siirtyisivät ympäristölupavirastolle.

Pykälän 4 momentin mukaan vesioikeuden mahdollisesti tekemä päätös maksuttoman oikeudenkäynnin myöntämisestä olisi voimassa kunnes asia on ratkaistu, vaikka asia siirtyy toiselle tuomioistuimelle tai hallinto- viranomaiselle.

12 §. *Aikaisempien säännösten soveltaminen ympäristölupavirastossa.* Pykälän 1 koh-

dan mukaan ympäristölupavirastossa vireillä olevat vesilain mukaiset hakemusasiat ratkaistaisiin aiemmin voimassa olleen vesilain aineellisia ja menettelyllisiä säännöksiä noudattaen, jos hakemuksesta olisi kuuluttamalla tai muulla tavoin tiedotettu tai asia olisi määrätty katselmustoimitukseen ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa. Tällöin sovellettaisiin siten myös puhevallan menettämistä koskevia vesilain säännöksiä sekä noudatettaisiin muutoksenhakuvaiheessa valituslupajärjestelmää.

Jätevesiä koskevassa hakemusasiasa sovellettaisiin ympäristönsuojelulakia, jos hakemusta ei olisi kuulutettu, annettu asianosaisille tiedoksi tai määrätty katselmustoimitukseen ennen ympäristönsuojelulain voimaan tuloa. Asia siirtyisi tällöin 11 §:n 1 momentin nojalla ympäristölupavirastolle tai alueelliselle ympäristökeskukselle.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin hakemusasioihin liittyvästä pääsäännöstä poiketen, että vesioikeudessa ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa vireille tulleet virka-apuasiat sovellettaisiin aina aikaisempaa vesilakia. Toimivaltainen viranomaislainen olisi ympäristölupavirasto siitä riippumatta, että vastaava asia kuuluisi ympäristönsuojelulain mukaan esimerkiksi alueelliselle ympäristökeskukselle. Sovellettavaa lakia koskeva poikkeus johtuisi lähinnä virka-apuasioiden luonteesta. Virka-apuasiassa annettavaa päätöstä valvottaisiin ympäristönsuojelulain nojalla, jos se koskisi ympäristöluvan varaista toimintaa. Jos virka-apuasiassa olisi velvoitettava hakemaan lupaa jätevesien johtamiseen, tulisi tällöin määrätä haettavaksi ympäristölupa.

13 §. *Aikaisempien säännösten soveltaminen alueellisessa ympäristökeskuksessa.* Pääsääntö sovellettavista säännöksistä vastaisi 12 §:ää. Uutta lakia sovellettaisiin, jos vireillä olevaa asiaa ei olisi kuulutettu tai annettu muutoin tiedoksi, kun kysymys on ympäristölupamenettelylain mukaisesta lupa-asiasta tai jätelain 77 §:n 2 momentissa tarkoitetusta, ennen jätelain voimaan tuloa tapahtuneesta maaperän saastumista koskevasta asiasta.

Jätelain muutoksen vuoksi aiemmin luvanvarainen ongelmajätteen keräämistoiminta muutettaisiin ilmoituksenvaraiseksi toiminnaksi. Jos lupahakemuksesta olisi kuulutettu tai se olisi muutoin annettu tiedoksi asianosaisille, noudatettaisiin kuitenkin jätelain vanhoja säännöksiä ja ympäristölupamenettelylakia. Edellä 8 §:ssä säädettäisiin, ettei

tällaisesta luvan saaneesta toiminnasta tarvitsi tehdä uutta ilmoitusta jätetiedostoon.

Terveydensuojelulain mukaisen luvan voimassaolon jatkamista koskeva asia käsiteltäisiin noudattaen aikaisempaa terveydensuojelulakia. Hakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin tällöin hallintomenettelylakia eikä ympäristölupamenettelylakia.

Pykälän 2 momentin mukaan alueellisessa ympäristökeskuksessa vireillä olevaan hallintopakkoasiaan sovellettaisiin 12 §:n 2 kohdan periaatteesta poiketen ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Koska nämä säännökset vastaisivat aiemmin voimassa olleiden lakien säännöksiä, ei aikaisemman lainsäädännön soveltamiseen tältä osin olisi tarvetta. Ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijasta olisi velvoitettava hakemaan ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

14 §. *Aikaisempien säännösten soveltaminen kunnan viranomaisessa.* Pykälän 1 momentin mukaan kunnan ympäristölupa-asioita käsittelevässä viranomaisessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä pääsääntönä olisi 12 ja 13 §:n tapaan uuden lain soveltaminen, jos asiasta ei olisi kuulutettu tai muutoin annettu tiedoksi asianosaiselle. Vesiasiaa suoritettu katselmus, johon on varattu asianosaisille tilaisuus osallistua, vastaisi tiedoksiantoa asianosaisille. Säännöksessä tarkoitettaisiin lupa-asioita käsittelevällä viranomaisella ympäristölupamenettelylain mukaista kunnan ympäristölupaviranomaista sekä vesilain 10 luvun mukaisia asioita käsittelevää kunnan ympäristönsuojeluviranomaista. Kunnan ympäristölupaviranomaisena on voinut toimia myös muu viranomainen kuin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Säännöksestä seuraisi toisaalta myös, että muu kuin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi käsitellä loppuun lupa-asian, johon sovelletaan aiempaa lainsäädäntöä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vireillä olevien hallintopakko-asioiden käsittelystä vastaavasti kuin 13 §:n 2 momentissa säädettäisiin alueellisessa ympäristökeskuksessa vireillä olevista hallintopakkoasioista.

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää valtuuston niin päättäessä toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Hallintopakkoasiassa ei toimivaltaa saa kuitenkaan siirtää. Toimivaltaa on ylen-

sä siirretty ilmoitusmenettelyissä ja pienten jätevesien johtamisasioissa. Tällainen siirto pysyisi voimassa myös uuden lainsäädännön voimaan tullessa. Pykälän 3 momentin mukaan viranhaltija voisi ratkaista asian myös uutta lainsäädäntöä soveltaen, jos hänelle on aiemmin siirretty ratkaisulta vastaavassa asiassa.

15 §. *Vireillä olevat samaa toimintaa koskevat asiat.* Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa samaa toimintaa koskevia ympäristönsuojelulainsäädännön uudistuksessa tarkoitettuja lupa-asioita olisi vireillä lainsäädännön voimaan tullessa eri viranomaisissa. Jos jätevesiasiaan liittyisi teollisen prosessin muu muutos, joka vaikuttaisi myös ilmapäästöihin, saatettaisiin joutua muuttamaan myös vanhaa ympäristölupaa ilmaluvan osalta. Jos tällainen ympäristölupamenettelylain mukainen lupahakemus olisi jätevesiasian kanssa samanaikaisesti vireillä alueellisessa ympäristökeskuksessa ja siihen olisi sovellettava 10 §:n ja 13 §:n 1 momentin nojalla ympäristönsuojelulakia, syntyisi tilanne, jossa vesipäästöjen osalta noudatettaisiin aikaisempaa vesilakia ja ilmapäästöjen osalta ympäristönsuojelulakia. Tällaisten tilanteiden välttämiseksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että kaikkiin samaa toimintaa koskeviin lupa-asioihin sovelletaan ympäristönsuojelulakia, jos sitä olisi sovellettava yhteenkin vireillä olevista asioista. Asia tulisi siirtää toimivaltaiselle viranomaiselle ja asian vireilläolo raukeaisi siirron tehneessä viranomaisessa.

16 §. *Muussa hallintoviranomaisessa vireillä olevat asiat.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ympäristöluvan varaista toimintaa koskevasta hallintopakkoasiasta, joka olisi terveydensuojelulain nojalla vireillä terveydensuojeluviranomaisessa uuden lainsäädännön voimaan tullessa. Tällainen asia siirtyisi terveydensuojeluviranomaiselta ympäristönsuojelulain tarkoittamalle lupaviranomaiselle. Asiassa sovellettaisiin ympäristönsuojelulain 13 luvun hallintopakko-säännöksiä.

Pykälän 2 momentti koskisi naapurussuhdelain mukaista erillään ympäristölupamenettelystä käsiteltävää immissiolupa-asiaa. Tällainen lupa-asia käsiteltäisiin vireilletuloajankohtana voimassa olevien säännösten mukaisesti. Vireilletuloajankohtana pidettäisiin esimerkiksi rakennuslupan hakemista, vaikka hakija ei itse olisi tuolloin mieltänyt toiminnan tarvitsevan naapurussuhdelain

mukaista lupaa.

17 §. *Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevat asiat.* Pykälän mukaan Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevat riita- ja rikosasiat siirtyisivät asianomaiselle hovioikeudelle. Riita-asioiden osalta Vaasan hallinto-oikeuden tulisi päättää, miltä osin asia on hakemusasia. Vaasan hallinto-oikeudessa mahdollisesti vireillä olevat henkilöstöasiat siirtyisivät pääsääntöisesti ympäristölupavirastolle ilman erityistä säännöstä.

Siirtämisessä noudatettaisiin soveltuvin osin 11 §:n 2 momentin vesioikeutta koskevaa säännöstä. Siirtämisspätökseen ei saisi hakea muutosta.

18 §. *Eräiden asioiden vireilläolon raukeaminen.* Pykälä koskisi sellaisia vireillä olevia asioita, joita koskevat säännökset kumottaisiin.

Lain 2 §:n nojalla kumottaisiin vesiensuojeluasetus, jonka mukaisia ilmoituksia saat-taisi kuitenkin olla vireillä alueellisissa ympäristökeskuksissa ympäristönsuojelulain voimaan tullessa. Pykälän 1 momentin mukaan lausunnon antaminen ilmoituksesta raukeaisi, koska vastaavaa menettelyä ei olisi enää ympäristönsuojelulaissa. Alueellisen ympäristökeskuksen tulisi tarvittaessa ohjata ilmoituksen tehnyt hakemaan ympäristölupaa, jos se olisi ympäristönsuojelulain mukaan tarpeen. Jos toiminnalla on voimassa oleva ympäristölupa, saattaa olla mahdollista, ettei vesiensuojelunäkökohtien vuoksi olisi kuitenkaan tarpeen hakea uutta ympäristölupaa. Uutta lupaa ei esimerkiksi vaadit-taisi, jos karjasuojan ympäristöluvassa olisi otettu huomioon muun ohella vesiensuojelun vaatimukset lannan varastoinnissa ja levittä-misessä.

Vesilain 10 luvun 26 §:n mukaan ympäris-töministeriö on voinut myöntää toiminnan-harjoittajan hakemuksesta lisäaikaa vesioi-keuden määräämien vesiensuojelutoimenpi-teiden toteuttamiseen. Pykälän 2 momentin mukaan näiden asioiden käsittely raukeaisi uuden lainsäädännön voimaan tullessa. Tar-vittaessa luvanhaltija voisi hakea lupavi-ranomaiselta lupamääräyksessä asetetun määräajan pidennystä ympäristönsuojelulain 115 §:n nojalla.

19 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulainsäädännön uu-distuksessa tarkoitettuja asioita koskeviin päätöksiin haettaisiin muutosta aikaisempia säännöksiä soveltaen, jos päätös olisi tehty näiden säännösten nojalla. Säännös koskisi

sekä ensi asteen muutoksenhakua että muu-toksenhakua korkeimmassa hallinto-oikeu-dessa ja korkeimmassa oikeudessa. Aikai-semman lainsäädännön soveltaminen tarkoit-taisi sekä aineellisoikeudellisia säännöksiä että menettelysäännöksiä. Tällöin myös vesi-lain mukaista valituslupajärjestelmää nouda-tettaisiin siten kuin siitä on aiemmin säädet-ty. Kuntien ympäristölupapäätöksistä valitet-taisiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muu-toksenhakutuomioistuinta koskeva poikkeus 1 momentin pääsäännöstä. Muutosta hallin-topäätökseen haettaisiin Vaasan hallinto-oi-keudelta, jos päätös olisi tehty uuden lain-säädännön voimaantulon jälkeen kuitenkin aikaisempia säännöksiä soveltaen. Tällöinkin muutoksenhakutuomioistuin soveltaisi asian ratkaisuun aikaisempia aineellisoikeudellisia säännöksiä. Jos päätös koskisi muuta kuin ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai il-moituksenvaraista toimintaa, muutosta haet-taisiin kuitenkin asianomaiselta alueelliselta hallintotuomioistuimelta. Tällainen asia olisi esimerkiksi vapautus jätelain edellyttämään järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymisestä.

20 §. *Palautetun asian käsittely.* Pykälässä säädettäisiin tilanteesta, jossa muutoksenha-kutuomioistuin aiempia säännöksiä soveltaen palauttaisi asian kokonaisuudessaan uudelle-n käsiteltäväksi. Asia voidaan palauttaa kokonaan uudelleen käsiteltäväksi, jos ky-seessä on menettelyvirhe tai olennainen puu-te päätöksen perusteissa. Tällöin asian uu-teen käsittelyyn sovellettaisiin uusia sään-nöksiä. Kun asian käsittely aloitettaisiin alusta, ei toiminnanharjoittajan tai haitankär-sijän oikeussuojan kannalta olisi enää tar-peen soveltaa vanhaa lainsäädäntöä.

5 luku. Erinäiset säännökset

21 §. *Henkilöstön siirtyminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tuomarin vi-roissa oleva vesioikeuksien henkilöstö siir-rettäisiin ja nimitettäisiin vastaaviin ympäris-tölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvok-sen virkoihin. Ympäristölupavirastojen toi-mipaikat tulisivat olemaan samalla paikka-kunnalla kuin vesioikeuksien nykyiset toi-mipaikat. Virkoja ei julistettaisi haettavaksi. Vesioikeuden päällikkötuomari siirrettäisiin ja nimitettäisiin ympäristölupaviraston johta-jan virkaan. Muu henkilökunta siirtyisi 2 momentin mukaan vastaaviin ympäristölupa-viraston virkoihin. Siirtymiseen ei tarvittaisi

virkamiehen suostumusta.

Pykälän 3 momentin mukaan korkeimmasa hallinto-oikeudessa vesilain mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvat yli-insinööreineuvokset siirrettäisiin ja nimitettäisiin toimikautensa loppuun ympäristöasiantuntijaneuvoksen virkoihin.

Vesioikeuksissa viransijaiseksi määrättyjen asema turvattaisiin siten, että heidät nimitettäisiin vastaaviin virkoihin ympäristölupavirastoissa.

22 §. *Pilaantunut maa-alue.* Pykälässä säädettäisiin vanhojen pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamismenettelyä ja -menettelyä. Vastuu pilaantuneesta alueesta perustuisi pilaantumisaikakohtana voimassa olevaan lakiin. Jos pilaantuminen on tapahtunut ennen jätelain voimaantuloa vuoden 1994 alusta, sovellettaisiin vastuuseen jätehuoltolain säännöksiä. Jätehuoltolain mukainen vastuu on ymmärretty varsin laajaksi. Vastuusaannoksiä supistettiin eräiltä osin jätelain säätämisen yhteydessä. Toisaalta jätelaissa säädettiin kunnalle puhdistamisvelvollisuus, jos muita vastuullisia tahoja ei tunneta tai saada vastuuseen.

Ennen jätelain voimaantuloa tapahtunutta maaperän pilaantumista koskevaa jätelain 77 §:n 2 momenttia on käytännössä tulkittu siten, että puhdistamismenettelyyn on sovellettu jätehuoltolain säännöksiä jätehuoltosuunnitelmista ja ilmoitusmenettelystä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että menettely perustuisi aina ympäristönsuojelulakiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että maaperää koskevia valtioneuvoston päätöksiä sovellettaisiin myös aiemmin tapahtuneisiin maaperän pilaantumistapauksiin. Säännös vastaisi jätelain 77 §:n 3 momenttia.

23 §. *Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä.* Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaan alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus ylläpitäisivät ympäristönsuojelun tietojärjestelmää. Tietojärjestelmä sisältäisi erilaisia asiakokonaisuuksia. Vesioikeuksissa on käytössä vesilain mukainen vesikirja, johon on merkitty päätöksiä koskevat tiedot. Vesikirjaa vastaavaa vesipäätösrekisteriä on jatkossakin tarkoitus ylläpitää erityisesti vesitalousasioiden vuoksi. Pykälässä todettaisiin, että ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa vesikirjaan merkityt vesien pilaantumista koskevien päätösten tiedot tulisivat suoraan osaksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmää.

24 §. *Lainvastainen menettely.* Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, että aiemman lain mukaan lainvastaisesta menettelystä voitaisiin lakia rikkonut saattaa vastuuseen, vaikka asia ei olisi tullut vireille ennen 1 §:ssä tarkoitettujen säädösten voimaantuloa. Lainvastaiseen menettelyyn sovellettaisiin ympäristönsuojelulain hallintopakkoäännöksiä. Teosta tai laiminlyönnistä tuomittaisiin rangaistusten määräämistä koskevien yleisten periaatteiden mukaan rangaistus tekoheillä voimassa olleiden säännösten mukaan, jollei uudempi laki johtaisi lievempään rangaistukseen.

25 §. *Aikaisempien säännösten soveltaminen eräisiin asioihin.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että muualla lainsäädännössä oleva viittaus vesioikeuteen tarkoittaisi jatkossa ympäristölupavirastoa. Pykälän 2 momentin mukaan muualla lainsäädännössä oleva viittaus ympäristölupamenettelylain mukaiseen lupaan, ilmansuojelulain mukaiseen päätökseen tai vesilain 10 luvun mukaiseen lupaan tarkoittaisi ympäristönsuojelulain mukaista lupaa. Tällaisia viittauksia on muun ohella 3 §:ssä tarkoitetuissa valtioneuvoston päätöksissä ja eräissä muissa säädöksissä.

Pykälän 3 momentin mukaan ilmanlaadun raja-arvoja koskevassa valtioneuvoston päätöksessä oleva ja kuntien hyväksymissä valmiussuunnitelmissa oleva viittaus ilmansuojelulain 7 a §:ään tarkoittaisi ympäristönsuojelulain 103 §:ää. Säännöksessä todettaisiin lisäksi, että valtioneuvoston päätöksessä oleva viittaus ilmansuojelulain 10 §:n 4 kohdan mukaiseen poikkeamistoimivaltaan vastaisi ympäristönsuojelulain 17 §:ää.

26 §. *Kunnanhallituksen toimivalta.* Voimassa olevan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan alle 3000 asukkaan kunnassa kunnanvaltuusto on voinut päättää, että kunnanhallitus huolehtii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä. Säännös kumottaisiin. Koska eräissä kunnissa on kuitenkin päätetty kunnanhallituksen toimimisesta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena, ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulossa säädettäisiin, että kunnanhallitus voisi toimia nykyisen valtuustokauden loppuun ja enintään 28 päivänä helmikuuta 2001 saakka edelleen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.

27 §. *Voimaantulo.* Voimaantulolaki tulisi voimaan mahdollisimman pikaisesti sen hy-

väksymisen jälkeen.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun ympäristönsuojelulain täytäntöönpano edellyttää asetuksen antamista. Asetuksen säätämiseen valtuuttava säännös olisi lain 117 §:ssä, minkä lisäksi yksilöityjä asetuksenantovaltuuksia sisältyisi useisiin ympäristönsuojelulain pykäliin. Näistä tärkeimpiä olisi 28 §:n 1 momentin säännös siitä, että asetuksella säädettäisiin tarkemmin ympäristöluvan varaisista toiminnoista.

Ympäristönsuojelulailla kumottavien ilmansuojelulain ja meluntorjuntalain nojalla on annettu useita valtioneuvoston päätöksiä. Näitä päätöksiä sovellettaisiin ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeenkin ehdotetun voimaantulolain nojalla, mutta vastaisuudessa kyseiset päätökset annettaisiin ympäristönsuojelulain nojalla.

Ympäristölupavirastoista annettavan lain täytäntöönpanosta säädettäisiin ehdotetun lain 9 §:n nojalla asetuksella. Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädettäisiin lain 1 §:n 3 momentin nojalla valtioneuvoston päätöksellä. Vesilakiin ehdotettujen lukuisten muutosten johdosta on tarpeen muuttaa myös vesiasetusta useilta kohdin.

3. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvien lakien voimaantuloa ja siirtymävaiheen järjestelyistä säädettäisiin erillisellä voimaantulolailla. Edellä kohdassa 1.26 on selostettu yksityiskohtaisesti ehdotetun voimaantulolain sisältöä.

4. Säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan ympäristölupien ja vesilakiin perustuvien lupien käsittely uudistettavaksi siten, että vesioikeudet lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan hallinnolliset lupaviranomaiset, ympäristölupavirastot. Hallitusmuodon 16 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Säännös, jonka taustalla on Euroopan

neuvoston ihmisoikeussopimuksen 6 artikla, sisältää niin sanotun hyvän hallinnon periaatteen ilmauksen.

Esitykseen sisältyvät suhteellisen laajat valtuudet asetusten antamiseen sekä asetusten säännöksiä koskevien poikkeusten myöntämiseen. Nämä valtuudet vastaisivat kuitenkin vähäisin laajennuksin voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on yhteisen lupamenettelyn luominen, joka luvan hakijan kannalta merkitsee niin sanotun yhden luukun periaatteen omaksumista. Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin ehdotetaan otettavaksi menettelysäännökset, jotka olisivat hallintomenettelylakia yksityiskohtaisemmat ja ottaisivat huomioon ympäristölupa- ja vesitalousasioiden erityisluonteen. Asianmukaisen käsittelyn ja hyvän hallinnon takaamiseksi perustettavan ympäristölupaviraston toiminnassa lain tasolla säädettäisiin viraston toimialasta ja asemasta, päätöksentekomenettelystä sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämisestä. Ympäristönsuojelulain ja vesilain muutoksenhausäännökset takaisivat, että oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva päätös voitaisiin aina saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Ehdotuksen voidaan siten katsoa täyttävän hallitusmuodon 16 §:n vaatimukset.

Hallitusmuodon 91 §:n mukaan tuomareilla on muita virkamiehiä vahvempi virassapysymisoikeus. Tähän virassapysymisoikeuteen kuuluu, ettei tuomaria voida irtisanoa. Tuomaria ei myöskään saa siirtää ilman omaa suostumustaan toiseen virkaan paitsi, milloin siirto aiheutuu tuomioistuinlaitoksen uudelleen järjestämisestä.

Vesioikeuksissa on yhteensä 31 vesioikeustuomaria, vesioikeusinsinööriä ja vesioikeuslimnologia, joilla vesioikeuden jäsenenä on vesilain 15 luvun 4 §:n mukaan tuomarin virassapysymisoikeus.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan hallituksen esityksestä verotuksen muutoksenhausjärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi (PeVL 3/1994 vp) todennut, että liikevaihtovero-oikeuden lakkauttaminen merkitsi hallitusmuodossa tarkoitettua tuomioistuinlaitoksen uudestaan järjestämistä. Tuomareiden siirrot voitiin tällöin toteuttaa esityksen mukaisesti. Arvioitaessa virkojen sopivuutta siirrettäville tuomareille tulivat valiokunnan mielestä ensi sijassa kysymyksen tuomarin virat ja sitten oikeuslaitoksen virat ja muunlaiset virat.

Ehdotetun kolmen vesioikeuden lakkauttamisen ja vastaavasti kolmen ympäristölupaviraston perustamisen on katsottava merkitsevän sellaista tuomioistuinlaitoksen uudestaan järjestämistä, jota hallitusmuodossa tarkoitetaan.

Ympäristölupavirasto olisi alueellinen hallintoviranomainen. Sille kuuluisivat vesilain 2—9 lukujen mukaiset vesitalousasiat, jotka nykyisin käsitellään vesioikeuksissa, sekä ympäristönsuojelulaissa sille säädettyvät lupa-asiat. Ympäristölupavirastoihin perustettaisiin 3 johtajan ja 28 ympäristöneuvoksen virkaa. Ympäristöneuvokset käsitelisivät ja ratkaisisivat ympäristölupaviraston istunnon jäseninä edellä mainittuja lupa-asioita.

Tuomioistuinlaitoksen uudestaan järjestämisen yhteydessä tuomarin virassa olevat henkilöt voidaan siirtää ja nimittää toisiin virkoihin. Ympäristölupavirastojen ympäristöneuvosten virkoja on ehdotetut kelpoisuusvaatimukset ja virkoihin kuuluvat tehtävät huomioon ottaen pidettävä vesioikeuksien tuomarin viroissa oleville sopivina.

Tuomarin eroamisikä on 70 vuotta valtion virkamieslain voimaannanolain (756/1986) 25 §:n mukaan, jos hänet on nimitetty virkaan ennen kumotun valtion virkamieslain (755/1986) voimaan tuloa. Muihin tuomareihin sovelletaan voimassa olevan valtion virkamieslain mukaista 67 vuoden eroamisikää. Tällaista oikeutta ei voi liittyä hallintoviranomaisessa toimivan virkaan. Liikevaihtovero-oikeutta lakkautettaessa eroamisikää säilyttävää järjestelyä ei käytetty liikevaihtovero-oikeuden sihteereihin, jotka menettivät tuomarintatuksensa muutoksessa (LaVM 11/1993 vp). Ehdotuksessa ei tämän vuoksi ehdoteta säädettyväksi poikkeamisesta virkamiesten yleisestä 65 vuoden eroamisikästä.

Vesien pilaantumisesta maksettavia korvauksia koskevaa sääntelyä ehdotetaan uudistettavaksi siten, että korvauksen myöntäminen perustuisi ympäristövahinkolakiin, mutta korvausmenettelystä säädetäisiin ympäristönsuojelulaissa (11 luku). Korvauksen-saajan oikeusasemassa ei tapahtuisi olennais-

ta muutosta, sillä ympäristövahinkolain korvausperusteet vastaavat olennaisilta osiltaan aiempaa vesilakiin perustuvaa sääntelyä. Esi-tyksellä ei siten heikennetä perustuslain turvaamaa omaisuuden suojaa.

Ehdotettu ympäristönsuojelulaki toteuttaisi monelta osin Hallitusmuodon 14 a §:n 2 momentissa julkiselle vallalle säädettyä veloitetta pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön. Tätä ilmentää erityisesti lain tavoitesäännös (1 §), mutta pyrkimys terveelliseen ja viihtyisään elinympäristöön käy ilmi myös useista muista lain pykälistä (1, 2, 4, 7, 10, 12 ja 13 luku sekä 102 ja 103 §).

Hallitusmuodon 14 a §:n 2 momentin mukaisesti esityksellä pyritään turvaamaan kaikille mahdollisuudet vaikuttaa elinympäristö-ään koskevaan päätöksentekoon. Tavoite ilmaistaisiin nimenomaisesti ympäristönsuojelun 1 §:ssä, minkä lisäksi ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa olisivat yksityiskohtaiset säännökset kuulemisesta, tiedottamisesta ja muutoksenhausta lupa- ja ilmoitusmenettelyjen yhteydessä. Myös ympäristönsuojelua koskevia yleisiä normeja annettaessa ja niitä koskevia poikkeuksia myönnettäessä sekä valtakunnallisia suunnitelmia ja ohjelmia laadittaessa olisi kuultava niitä, joiden etua tai oikeutta asia erityisesti koski. Lisäksi laajennettaisiin lainvastaisen menettelyn oikaisemista tarkoittavan menettelyn vireillepano-oikeutta ja muutoksenhaku-oikeutta ympäristönsuojelulain ja vesilain tarkoittamissa asioissa. Vaikuttamismahdollisuuksia vesilain mukaisissa asioissa parantaisi myös se, että puhevallan menettämistä koskevat vesilain säännökset ehdotetaan kumottavaksi sekä luovuttavaksi laissa nykyisin olevasta valituslupajärjestelmästä.

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että esitykseen sisältyvät lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisympäristössä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Ympäristönsuojelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

1) ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja;

2) turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö;

3) ehkäistä jätteiden syntyä ja haitallisia vaikutuksia;

4) tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena;

5) parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon;

6) edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä; sekä

7) torjua ilmastomuutosta ja tukea muuten kestävää kehitystä.

2 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista siten kuin jäljempänä säädetään. Lisäksi tätä lakia sovelletaan toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn.

Tätä lakia ei sovelleta toimintaan, josta säädetään aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979), eikä merensuojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa (990/1987) tai säteilylaissa (592/1991) eikä vesistön pilaantumisen ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä määrätään Suomen ja Ruotsin

välisessä rajajokisopimuksessa (SopS 54/1971).

Asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tämän lain soveltamisesta, jos se on tarpeen valtakunnan turvallisuuden, huoltovarmuuden tai puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi.

Tätä lakia sovellettaessa on noudatettava, mitä Suomea sitovassa kansainvälisessä merensuojelusopimuksessa määrätään. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on lisäksi noudatettava, mitä muussa laissa säädetään.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ympäristön pilaantumisella* sellaista ihmisen toiminnasta johtuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä tai jättämistä ympäristöön, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

a) terveyshaittaa;

b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;

c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;

d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;

e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;

f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai

g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus;

2) *ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* laitoksen perustamista tai käyttämistä taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista;

3) *terveyshaitalla* ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä;

4) *parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla* mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoi-

sia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito- sekä käyttötapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä;

5) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta;

6) *vesistöllä* vesilain (264/1961) 1 luvun 1 §:n 2 momentin mukaista vesialuetta ja 3 §:n mukaisia aluevesiä;

7) *pohjavedellä* maa- tai kallioperässä olevaa vettä.

Tekniikka on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista silloin, kun se on saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittelyssä huomioon otettavista seikoista säädetään tarkemmin asetusella.

4 §

Yleiset periaatteet

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että

1) haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennakolta tai, milloin haitallisten vaikutusten syntymistä ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitetaan ne mahdollisimman vähäiseksi (*ennaltaehkäisyyn ja haittojen minimoinnin periaate*);

2) menettellään muutoin toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*);

3) käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa (*parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaate*);

4) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä, kuten työmenetelmiä sekä raaka-aine- ja poltto-ainevalintoja (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittaja vastaa vaikutuksien ennaltaehkäisystä ja ympäristöhaittojen

poistamisesta tai rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi (*aiheuttamisperiaate*).

5 §

Yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on lisäksi noudatettava jätelain (1072/1993) 4 ja 6 §:ssä säädettyjä yleisiä velvollisuuksia.

6 §

Sijoituspaikan valinta

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä.

Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon:

1) toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusriski;

2) alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset;

3) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

7 §

Maaperän pilaamiskielto

Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä eikä muutakaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

8 §

Pohjaveden pilaamiskielto

Ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että

1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyt-

töön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua;

2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna toimenpiteenä pidetään myös asetuksella erikseen säädettyä toimenpidettä tai asetuksella kiellettyä ympäristölle ja terveydelle vaarallisten aineiden päästämistä pohjaveteen. Asetus voi koskea vain sellaisia toimenpiteitä, joita tarkoitetaan asianomaisessa Euroopan yhteisön direktiivissä.

9 §

Merta koskevat erityiset kiellot

Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaissa tarkoitettua meren pilaantumista Suomen aluevesien ulkopuolella.

Suomen aluevesille ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaalaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta, avomeriyksikköä tai ilma-alusta, ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimenpiteestä aluevesirajan ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Sama koskee myös rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuvaa aineen kaatamista mereen.

Edellä 2 momentissa mainittu kielto ei koske lumen kaatamista mereen. Ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaissa.

2 luku

Asetukset ja määräykset

10 §

Yleiset perusteet

Valtioneuvosto voi, siten kuin jäljempänä tässä luvussa säädetään, asetuksella antaa tarpeellisia säännöksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Tässä luvussa tarkoitettuja asetuksia annettaessa on otettava huomioon, mitä 4—6 §:ssä säädetään.

Asetuksia valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden toimintaa tai etua asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

11 §

Ympäristön laatu ja päästöt

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) ympäristön laadusta, seurannasta ja tarkkailusta;

2) päästöistä ympäristöön tai yleiseen viemäriin, päästöjen rajoittamisesta sekä päästörajojen valvonnasta;

3) terveydelle tai ympäristölle vaarallisten aineiden ympäristöön tai yleiseen viemäriin päästämisen rajoittamisesta tai kieltämisestä;

4) erityisen häiritsevän melun ja tärinän aiheuttamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä määrättyinä aikoina;

5) lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen rajoittamisesta taikka terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita sisältävän lietteen ympäristöön päästämisen kieltämisestä;

6) maataloudesta peräisin olevien nitraattien pääsystä vesiin sekä maataloudessa noudatettavista muista vesiensuojeluvaatimuksista.

12 §

Eräät toiminnot

Valtioneuvosto voi sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, asetuksella säätää:

1) maa-, karja-, turkis- ja metsätalouden sekä turvetuotannon ja kalankasvatuksen päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista ja rakennelmista sekä toimintojen sijoittumiseen liittyvistä ympäristönsuojeluvaatimuksista;

2) polttoaineteholtaan alle 10 megawatin sähköä tai lämpöä tuottavan laitoksen tai kattilalaitoksen, asfalttiaseman, kivenmurskaamon ja polttonesteiden jakeluaseman sekä muun näihin rinnastettavan toiminnan päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista, rakennelmista ja toimintojen sijoittumiseen liittyvistä ympäristönsuojeluvaatimuksista, jos päästöjen ehkäisemiseen kyseisellä toimialalla voidaan yleensä soveltaa yhdenmukaisia ympäristönsuojelutoimia;

3) haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävien toimialojen tai toimintojen päästöjen vähentämisestä;

4) jätteen laitos- tai ammattimaisen hyödyntämisen tai käsittelyn ympäristönsuojeluvaatimuksista ja valvonnasta.

13 §

Moottoriajoneuvot, työkoneet ja laitteet

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) moottoriajoneuvon joutokäynnin rajoittamisesta muualla kuin tieliikennelainsäädännössä tarkoitetulla tiellä;

2) työkoneen tai laitteen päästöistä sekä markkinoille luovuttamisen tai käytön kieltämisestä, rajoittamisesta taikka merkitsemisestä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua asetuksessa voidaan säätää, että työkoneen tai laitteen markkinoille luovuttajan tulee hankkia tyyppihyväksyntä tai osoittaa asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla, että työkone tai laite täyttää asetuksen vaatimukset. Tässä momentissa tarkoitettu asetusta voidaan antaa vain, jos Euroopan yhteisön säädöksissä sitä edellytetään.

14 §

Maaperä

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) eri maankäyttötarkoituksissa maaperässä olevien haitallisten aineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista tai haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioimiseksi;

2) saastuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista ja puhdistusmenetelmistä sekä tarkailusta ja valvonnasta.

15 §

Aineet, valmisteet ja tuotteet

Jos aine, valmiste tai tuote taikka sen käyttö aiheuttaa tai sen voidaan perustellusti arvioda aiheuttavan haittaa terveydelle tai ympäristölle, valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) aineen, valmisteiden tai tuotteen valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille luovuttamisen, maastaviennin, luovuttamisen tai käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä;

2) valmistettavan, maahan tuotavan, markkinoille luovutettavan, maastavietävän tai käytettävän aineen, valmisteiden tai tuotteen koostumuksesta sekä merkitsemisestä.

Kemikaaleja koskevista rajoituksista ja kielloista säädetään lisäksi kemikaalilaissa (744/1989) sekä tuotteiden turvallisuudesta tuoteturvallisuuslaissa (914/1986).

16 §

Muut asetukset

Valtioneuvosto voi lisäksi asetuksella säätää Euroopan yhteisön asianomaisten säädösten tai Suomen kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi ympäristöluvan voimassaolosta, tarkistamisesta ja luvassa annettavista määräyksistä tai edellä 11—15 §:ssä tarkoitettuihin rinnastettavista, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeellisista vaatimuksista.

17 §

Poikkeuksen myöntäminen

Ympäristöministeriö voi myöntää poikkeuksen 11—16 §:n nojalla annetun asetuksen noudattamisesta siinä säädetyin perustein.

Ministeriö voi lisäksi myöntää poikkeuksen otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 noudattamisesta siinä säädetyin perustein.

Poikkeus myönnetään hakemuksesta. Ennen poikkeuksen myöntämistä ympäristöministeriön on varattava alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaiselle kunnalle ja 92 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhteisölle tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta. Päätös on annettava tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa (232/1966) säädetään.

Yhteistoteutukseen liittyvästä poikkeuksesta säädetään 111 §:ssä.

18 §

Talousjätevedet

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää vesikäymälän jätevesien ja muun talousjäteveden puhdistuslaitteista ja menetelmistä, umpikaivoista, näiden laitteiden käytöstä ja kunnossapidosta, imeytysalueesta ja lietteen poistamisesta ottaen erityisesti huomioon valtakunnalliset vesiensuojelun tavoitteet.

19 §

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunnanvaltuusto voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka 61—62 §:n tai 78 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa (*kunnan ympäristönsuojelumääräykset*).

Määräykset voivat koskea:

1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;

2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;

3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;

4) alueita, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan;

5) vyöhykkeitä ja alueita, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;

6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

Ennen ympäristönsuojelumääräysten antamista on asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Päätös ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta. Määräykset on lähetettävä tiedoksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä ei sovelleta, jos määräykset ovat ristiriidassa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten kanssa. Valtioneuvosto voi asetuksella säätää perusteista, joilla kunta voi antaa maatalouden vesiensuojelua koskevia, 11 §:n 6 kohdan nojalla annetussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia ankarampia määräyksiä ympäristön erityisen pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi.

3 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

20 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan, valvoo näiden säädösten noudattamista sekä käyttää osaltaan ympäristön-

suojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

21 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kunnalle kuuluvista tämän lain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltaansa viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Toimivaltaa ei voida kuitenkaan siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä.

22 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Työsuojeluviranomaiset ja terveydensuojeluviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun asetuksen noudattamista siinä tarkemmin säädettyä tavalla.

Tullilaitos ja rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

23 §

Ympäristölupaviranomaiset

Tämän lain mukaisia valtion lupaviranomaisia ovat ympäristölupavirasto ja alueellinen ympäristökeskus. Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, hallinnollisesta asemasta, organisaatiosta, asioiden käsittelystä, henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämisestä säädetään erikseen. Lupa-asioiden päätöksenteon järjestämisestä alueellisessa ympäristökeskuksessa säädetään erikseen.

Ympäristölupaviranomaisena kunnassa toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

24 §

Muut viranomaiset ja laitokset

Valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset voivat toimia tämän lain mukaisina asiantuntijaviranomaisina tai -laitoksina siten kuin asetuksella tarvittaessa säädetään. Ympäristöministeriö voi määrätä asiantuntijalaitoksen toimimaan ympäristöalan kansallisena vertailulaboratoriona.

Ajoneuvohallintokeskus huolehtii 13 §:n 2 momentissa tarkoitetusta tyyppihyväksynnästä siten kuin asetuksella siitä tarkemmin säädetään.

Ympäristöministeriön nimeämä 1 momentissa tarkoitettu tai muu asetuksen vaatimukset täyttävä laitos voi toimia 13 §:n 2 momentin mukaiseen tyyppihyväksyntään liittyvänä tarkastuslaitoksena tai muuna vastaavana laitoksena. Ministeriö voi peruuttaa nimeämisen, jos laitos ei täytä asetuksen vaatimuksia. Asetuksella säädetään tarkemmin laitokselle asetettavista vaatimuksista ja niiden noudattamisen valvonnasta.

25 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta. Suomen ympäristökeskuksen ja alueellisen ympäristökeskuksen tehtävistä ympäristön tilan seurannassa säädetään erikseen.

Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa.

26 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan yhteisön säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia laadittaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jättesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

27 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus ylläpitävät ympäristönsuojelun tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot:

1) tämän lain mukaisista luvista ja ilmoituksista sekä ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (/) 6 §:n mukaisista ilmoituksista;

2) lupiin liittyvistä raporteista ja tarkkailusta;

3) jätelain mukaiseen jätetiedostoon merkittävistä seikoista;

4) tämän lain täytäntöönpanoon liittyvästä ympäristön tilan seurannasta ja tutkimuksesta.

Viranomaistoiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä kunnan on toimitettava ympäristönsuojelun tietojärjestelmään hallussaan olevat 1 momentin mukaiset tiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta käyttöönsä tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot.

Rekisteröidyn tarkastusoikeudesta on voimassa, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

4 luku

Ympäristöluvan tarve

28 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa (*ympäristölupa*). Asetuksella säädetään tarkemmin luvanvaraisista toiminnoista.

Ympäristölupa on lisäksi oltava:

1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain 1 luvun 19 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta;

2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettun uoman tai altaan pilaantumista;

3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurisuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta;

4) jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn;

5) Suomen aluevesillä tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäporaukseen ja esiintymän hyväksikäyttöön sekä muuhun niihin liittyvään toimintaan.

Luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

29 §

Asetus luvan tarpeesta

Asetuksella voidaan säätää päästö vesiin tai yleiseen viemäriin luvanvaraiseksi siitä riippumatta, aiheutuuko päästöstä tämän lain mukaista pilaantumista. Asetus voi koskea vain asianomaisissa Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettuja päästöjä.

Asetuksella voidaan lisäksi säätää, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta ympäristöluvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Asetus voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus koskisi vain osaa Suomen alueesta.

30 §

Poikkeus luvanvaraisuudesta

Jos asetuksella säädetään 12 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitetuista toiminnoista tai jätelain 18 §:n nojalla muiden kuin ongelmajätteiden käsittelystä syntypaikalla taikka jätteiden laitos- tai ammattimaisesta hyödyntämisestä, voidaan samalla säätää, ettei toimintaan asetuksessa mainituin edellytyksin tarvita ympäristölupaa. Asetuksella voidaan lisäksi säätää 28 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettun toiminnan luvanvaraisuutta koskevista poikkeuksista.

Lupaa ei myöskään tarvita koeluontoiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka hyödyntää tai käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelppoisuuden tai

muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi.

Ympäristölupaa on kuitenkin aina haettava 28 §:n 2 momentin 1—3 ja 5 kohdassa sekä 29 §:ssä tarkoitetulle toiminnalle.

5 luku

Lupaviranomaisten toimivalta

31 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Ympäristölupavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen ympäristölupavirastossa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioonottaen;

2) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 2—9 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai 10 luvussa tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 39 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä; tai

3) alueellinen ympäristökeskus on luvan hakija taikka edistänyt merkittävästi hankkeen toteuttamista.

Alueellinen ympäristökeskus ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen, jos

1) toiminnan ympäristövaikutukset kohdistuvat huomattavassa määrin toiminnan sijaintikuntaa laajemmalle alueelle tai asian ratkaiseminen alueellisessa ympäristökeskuksessa on muusta syystä perusteltua;

2) lupa on tarpeen 28 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella; tai

3) lupa on tarpeen 29 §:n nojalla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista toiminnoista säädetään tarkemmin asetuksella.

32 §

Lupaviranomainen toiminnan muuttuessa

Toiminnan muuttamista koskevan lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu ratkaista vastaavaa uutta

toimintaa koskeva hakemus.

33 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jota kunnassa ei voida saada. Lupa-asia voidaan siirtää alueelliselle ympäristökeskukselle myös muusta erityisestä syystä.

Alueellinen ympäristökeskus voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

34 §

Lupaviranomaisen alueellinen toimivalta

Lupahakemuksen ratkaisee se 31 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan. Jos toiminta on alueen käyttämistä ja sitä harjoitetaan useamman kuin yhden lupaviranomaisen toimialueella, lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimialueella merkittävien osa päästöjä aiheuttavasta toiminnasta sijaitsee.

Jos useiden samaa vesistöä kuormittavien toimintojen lupiin sisältyvät kalatalousmääräykset tulevat tarkistettaviksi samanaikaisesti ja niistä on tarkoituksenmukaista päättää yhtenä kokonaisuutena, asian ratkaisee 1 momentin mukaan toimivaltainen ympäristölupavirasto.

6 luku

Lupamenettely

35 §

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle. Valtion lupavi-

ranomaisen toimivaltaan kuuluvan lupa-asian katsotaan tulleen vireille, kun hakemus on toimitettu asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle tai ympäristölupavirastolle.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

36 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä, sekä muilta asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta. Ympäristölupaviraston on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta. Valtion lupaviranomaisen on lisäksi pyydettävä lausunto hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Lupaviranomainen voi pyytää lisäksi muita lupaharkinnan kannalta tarpeellisia lausuntoja.

37 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

38 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla

siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Alueellisen ympäristökeskuksen ja ympäristölupaviraston on samoin kuulutettava lupahakemuksesta ilmoitustauluillaan. Kuulutuksesta tulee käydä ilmi asetuksessa tarkemmin säädetävät seikat. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kuulemisesta ja asian vireilläolosta ilmoittamisesta on muutoin voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) ja tiedoksiantonasta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään. Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 16 luvun 8 §:ssä säädetään.

39 §

Saman toiminnan lupien yhteiskäsittely

Vesien pilaantumista koskeva ympäristölupahakemus sekä samaa toimintaa koskeva vesilain mukainen lupahakemus ja hakemus 31 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun käyttöoikeuden saamiseksi on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään vesilain 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen nesteinä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös vesilain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä vesilain mukainen lupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus jätetään tutkimatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä ottaen huomioon, mitä lupahakemuksen ja päätöksen sisällöstä säädetään tässä laissa tai tämän lain nojalla.

Tarvittava poikkeaminen vesilain 9 luvun 19 tai 20 §:ssä tarkoitetuista suojaluomaa-ryyksistä ratkaistaan samalla päätöksellä

kuin vireillä oleva ympäristölupa-asia.

40 §

Eri toimintojen lupien samanaikainen käsittely

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava samanaikaisesti, jolle sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

7 luku

Lupaharkinta

41 §

Lupaharkinnan perusteet

Ympäristölupa myönnetään, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Lupaviranomaisen on tutkittava asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset sekä luvan myöntämisen edellytykset. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi on säädetty.

Lupa-asiaa ratkaistaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

42 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa;
- 3) edellä 7—9 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain

17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä 6 §:ssä säädetään.

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. Kaatopaikkatoiminnan harjoittajalta vaadittavasta vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan käytettävissä tulee olla lisäksi toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

43 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

1) päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;

2) jätteistä sekä niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä;

3) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;

4) toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimesta, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä;

5) muista toimesta, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja.

Jos 1 momentin mukaisilla määräyksillä muussa kuin teollisessa toiminnassa tai energiantuotannossa ei toiminnan luonteesta johtuen voida riittävästi ehkäistä tai vähentää ympäristöhaittoja, voidaan luvassa antaa tarpeelliset määräykset tuotantomäärästä, -ravinnosta tai -energiasta.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava

huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

44 §

Kalatalousmääräykset

Jos jäteveden tai muun aineen päästämistä saattaa aiheutua sellaisia vaikutuksia, joita tarkoitetaan vesilain 2 luvun 22 §:ssä, ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset kalatalousvelvoitteista tai kalatalousmaksusta. Määräyksiin sovelletaan vesilain 2 luvun 22 ja 22 b §:ää.

45 §

Jäte- ja jätehuoltomääräykset

Luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi sekä 42 §:n 3 momentissa tarkoitettun vakuuden asettamisesta tai muusta vastaavasta järjestelystä. Määräysten täytäntöönpanoon sovelletaan tätä lakia.

Jätteen laitos- tai ammattimaista hyödyntämistä tai käsittelyä koskeva lupa voidaan rajoittaa tietynlaisen jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn. Luvassa voidaan asettaa etusijalle tietyltä alueelta peräisin olevan jätteen käsittely.

46 §

Tarkkailumääräykset

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Toiminnanharjoittaja voidaan myös määrätä antamaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta.

Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa esittämään lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi tarkkailusuunnitelma niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksen mukaisena ajankohtana. Tarkkailumääräyksiä ja hyväksyttyä tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan voimassaolosta huolimatta.

Päätös 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa on tehtävä noudattaen, mitä hallintomenettelylaissa säädetään, jollei päätöstä tehdä lupaa myönnettäessä tai muutettaessa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta tai luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Päätös annetaan tiedoksi julkipanon jälkeen ja siihen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

47 §

Määräykset päästöistä viemäriin

Jos teollisuusjätevedettä johdetaan yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, ympäristöluvassa on tarvittaessa määrättävä jätevesien esikäsittelystä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

48 §

Viemäriksi määrääminen

Jos jäteveden johtamisesta vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun uomaan aiheutuu uoman pilaantumista, luvassa on samalla määrättävä, pidetäänkö uomaa vesilain 10 luvun 2 §:n nojalla osaksi tai kokonaan viemärinä.

49 §

Määräykset purkujohtosta

Luvassa on tarvittaessa vesilain mukaisesti määrättävä purkujohtoon rakentamisesta ja sitä varten tarvittavasta käyttöoikeudesta. Vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamiseen sovelletaan vesilain 11 lukua. Käyttöoikeuteen sovelletaan vesilain 12 lukua ja 21 luvun 8 §:ää.

50 §

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Toiminta ei saa olla ristiriidassa 26 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin sisältyvien, toiminnanharjoittajaa sitovien velvoitteiden kanssa. Luvanvaraisen jätteen hyödyntämis- ja käsittelypaikan luvassa on otettava huomioon jätelain 40 §:n mukaiset jätesuunnitelmat. Luvassa on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin 26 §:n 1 momentin nojalla hyväksytyt muut suunnitelmat.

51 §

Lupamääräyksen suhde asetukseen

Lupamääräys voi olla tämän lain tai jätelain nojalla annettuun asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojeluvaatimusta ankarampi:

1) luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi;

2) asetuksella annetun ympäristön laatuvaatimuksen turvaamiseksi; tai

3) vesien suojelemiseksi.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maatalouden vesiensuojelua koskeva, 11 §:n 6 kohdan nojalla annetussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia ankarampi lupamääräys voidaan antaa vain ympäristön erityisen pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi.

8 luku

Lupapäätös

52 §

Lupapäätöksen sisältö

Ympäristölupa myönnetään asian laadun mukaan toistaiseksi tai määräajaksi.

Lupapäätöksestä on käytävä ilmi ratkaisun perusteet ja päätöksen perustelut. Päätöksessä on vastattava lausunnoissa ja muistutuksissa tehtyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa.

Lupapäätöksen sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

53 §

Lupapäätöksen antaminen

Lupapäätös annetaan lupaviranomaisen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (*julkipano*), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

54 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätös on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet sekä niille, joille on 38 §:n 2 momentin mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätös toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaitava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

9 luku

Luvan voimassaolo

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Määräaikainen lupa raukeaa määräajan päättymisen jälkeen, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mikä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Erityisestä syystä myös määräaikaissa luvassa voidaan määrätä lupamääräysten tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvien osin kuten lupahakemus.

Luvassa voidaan erityisestä syystä määrätä, että lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa 43 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisen selvityksen perusteella.

56 §

Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän lain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

57 §

Luvan raukeaminen

Luvan myöntänyt viranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai toiminta on keskeytetty pysyvästi;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa; tai

3) hakemusta lupamääräysten tarkistamiseksi ei ole tehty 55 §:n 2 momentin mukaisesti.

Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja, kunta tai haittaa kärsivä.

58 §

Luvan muuttaminen

Luvan myöntäneen viranomaisen on lupavanhaltijan, valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän hakemuksesta muutettava lupa, jos

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehity-

tymisen vuoksi päästöjä voidaan vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet; tai

5) se on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöönpanemiseksi annettujen säädösten noudattamiseksi.

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 2 luvun 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä 68 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, ympäristölupavirasto voi luvan muuttamisen yhteydessä ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin on voimassa.

Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

59 §

Luvan peruuttaminen

Luvan myöntänyt viranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan, jos

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa; tai

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla 58 §:n mukaisesti.

Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

10 luku

Ilmoitusvelvollisuus ja tietojärjestelmään merkitseminen

60 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheutta-

vasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, kuten rakentamisesta tai yleisötilaisuudesta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos hanke toteutetaan usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille alueelliselle ympäristökeskukselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee. Jos toiminnasta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus, ilmoituksen käsittelee kuitenkin kunnan terveydensuojeluviranomainen.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 19 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta.

61 §

Koeluontoinen toiminta

Edellä 30 §:n 2 momentissa tarkoitettusta koeluontoisesta toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

62 §

Poikkeukselliset tilanteet

Jos onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä, rakennelman tai laitteen purkamisesta tai muusta niihin rinnastettavasta syystä aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi erityisiä toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä valvontaviranomaiselle. Luvanvaraisen toiminnan osalta tarvittavat määräykset antaa asianomainen lupaviranomainen.

63 §

Kuuleminen

Tässä luvussa tarkoitettun ilmoituksen viereilläolosta on ilmoitettava ja asianosaisia on kuultava siten kuin hallintomenettelylaissa säädetään, jos ilmoitettu toiminta saattaa olennaisesti vaikuttaa yleisiin tai yksityisiin etuihin.

64 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös, jossa voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille sekä jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämisestä. Viranomainen voi kieltää tai keskeyttää muun kuin luvan nojalla harjoitetun toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. Edellä 62 §:n tarkoittamassa tilanteessa viranomainen voi määräämillään ehdoilla hyväksyä välttämättömän lyhytaikaisen poikkeamisen tähän lakiin tai jätelakiin perustuvasta velvollisuudesta.

Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos 60 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen käsittelee kunnan terveydensuojeluviranomainen, ilmoituksen käsittelyyn sovelletaan 1—2 momentin lisäksi terveydensuojelulain säännöksiä. Ilmoituksen johdosta annettavat määräykset voidaan tällöin sisällyttää terveydensuojelulain mukaiseen päätökseen ja määräysten valvontaan sovelletaan ympäristönsuojelulakia. Muutoksenhakuun sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996).

65 §

Tietojärjestelmään merkitseminen

Edellä 30 §:n 1 momentissa tarkoitettusta sekä asetuksella säädettävästä muusta kuin luvanvaraisesta ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on ennen sen aloittamista ilmoitettava alueelliselle ym-

päristökeskukselle 27 §:n mukaiseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemistä varten. Toiminnasta vaadittavista tiedoista voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Tietojärjestelmään merkityn toiminnan tulee täyttää asetuksessa tai 26 §:n mukaisessa suunnitelmassa asetetut vaatimukset. Toiminnasta on annettava valvontaviranomaiselle seurantaan varten tarpeelliset tiedot. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin toiminnan seurannasta.

11 luku

Korvaukset

66 §

Sovellettavat säännökset

Tässä laissa tarkoitettu toiminnasta aiheutuvien ympäristövahinkojen korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia (737/1994). Vesistön pilaantumista koskevaan korvausasiaan sovelletaan kuitenkin lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään.

Mitä tässä luvussa säädetään vesistöstä, koskee soveltuvien osin myös vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja vesiä.

67 §

Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä

Myöntäessään ympäristöluvan on lupaviranomaisen samalla, jollei 68 §:stä muuta johdu, viran puolesta määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattavaksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä 55 §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta ja mahdollisuudesta tarkistaa toistaiseksi myönnetyn luvan määräyksiä.

68 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos toiminnasta aiheutuvien vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi

kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, alueellinen ympäristökeskus tai ympäristölupavirasto voi ratkaista lupa-asian siltä osin kuin se koskee luvan myöntämistä ja siirtää asian myöhemmin ratkaistavaksi toiminnasta aiheutuvien 67 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen korvaamisen osalta. Jos ympäristöluvan myöntää alueellinen ympäristökeskus, sen on siirrettävä edellä tarkoitettu korvauskysymys ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Korvaus 49 §:ssä tarkoitettu käyttöoikeuden myöntämisestä on kuitenkin määrättävä luvan yhteydessä.

Alueellinen ympäristökeskus ja ympäristölupavirasto voivat myös määrätä toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan ympäristölupavirastolta korvausratkaisun täydentämistä.

69 §

Vakuuden asettaminen korvausasiassa

Edellä 68 §:ssä tarkoitettu lupapäätöksessä muu hakija kuin valtio, kunta tai kuntayhtymä on velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimintaan ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, lupaviranomaisen määräämässä ajassa hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. Vakuuden asettamisesta, sen määrän tarkistamisesta ja vakuuden vapauttamisesta on soveltuvien osin voimassa, mitä vesilain 16 luvun 24 §:n 3 momentissa säädetään.

70 §

Muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisu korvausasian käsittelemisestä

Jos muutoksenhakutuomioistuin muuttaa ympäristölupapäätöstä siten, että korvausta koskevaa ratkaisua on tarpeen muuttaa, tuomioistuimen on siirrettävä korvauskysymys kokonaan tai osittain lupaviranomaisen käsiteltäväksi, jollei se voi itse muuttaa korvausratkaisua.

71 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Ympäristölupavirasto voi vesistön pilaantumista koskevan lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, ympäristölupavirasto käsittelee sen erillisenä asiana. Muu lupaviranomainen voi siirtää sille esitetyn vaatimuksen ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

72 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia ympäristölupavirastolle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

73 §

Korvausasian käsittely kärjäoikeudessa

Kärjäoikeus ratkaisee vesistön pilaantumista koskevan rikosasian yhteydessä tai erikseen tällaiseen rikokseen perustuvat korvausvaatimukset 71 ja 72 §:n estämättä. Ympäristölupaviraston on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos kärjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon käsiteltävänä oleva korvausvaatimus perustuu.

Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on tullut vireille lupaviranomaisessa.

Kärjäoikeuden on ilmoitettava vesien pilaantumista koskevan korvausasian vireille tulosta alueelliselle ympäristökeskukselle ja ympäristölupavirastolle.

Kärjäoikeus voi pyytää lausunnon asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta tai ympäristölupavirastolta, jos asian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

74 §

Korvausasian käsittely lupaviranomaisessa

Korvaushakemuksesta, sen käsittelystä ja korvausasiassa annettavasta päätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä lupahakemuksen käsittelystä 35—38 ja 53—54 §:ssä säädetään.

Vesistön pilaantumisesta aiheutuvat korvauskysymykset voidaan määrätä käsiteltäväksi selvitysmenettelyssä tai katselmustoitimuksessa vesilain mukaisesti.

Korvausasiasta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain 11 luvun 14—14 c §:ssä säädetään.

12 luku

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen

75 §

Maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuus

Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan maaperän ja pohjaveden siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua terveyshaittaa eikä haittaa tai vaaraa ympäristölle.

Jos maaperän pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka tätä ei saada täyttämään puhdistamisvelvollisuuttaan ja jos pilaantuminen on tapahtunut alueen haltijan suostumuksella tai tämä on tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää alueen kunto sitä hankkiessaan, on alueen haltijan puhdistettava alueen maaperä siltä osin kuin se ei ole ilmeisen kohtuutonta. Alueen haltija vastaa samoin edellytyksin myös pilaantuneen pohjaveden puhdistamisesta, jos pilaantuminen on johtunut alueen maaperän pilaantumisesta.

Siltä osin kuin pilaantuneen alueen haltijaa ei voida velvoittaa puhdistamaan pilaantunutta maaperää, on kunnan selvittettävä maaperän puhdistamistarve ja puhdistettava maaperä.

76 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos maahan tai pohjaveteen on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan välittömästi ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.

77 §

Selvitysvelvollisuus

Jos maaperä tai pohjavesi on ilmeisesti pilaantunut, alueellinen ympäristökeskus voi määrätä puhdistamisesta 75 §:n mukaan vastuussa olevan selvittämään pilaantuneen alueen laajuuden ja puhdistamistarpeen. Määräys annetaan noudattaen soveltuvin osin mitä jäljempänä 13 luvussa säädetään.

78 §

Maaperän puhdistaminen

Pilaantuneiden maa-ainesten käsittelyyn on oltava ympäristölupa.

Maaperän puhdistamiseen pilaantuneella alueella tai pilaantuneen maaperän aineksen poistamiseen toimitettavaksi muualla 1 momentin mukaisesti käsiteltäväksi voidaan kuitenkin ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, jos

- 1) pilaantuneen maaperän laajuus ja pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty;
- 2) puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttävää puhdistusmenetelmää; ja
- 3) toiminnasta ei aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.

Alueellinen ympäristökeskus tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä voidaan antaa tarvittavia määräyksiä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

79 §

Puhdistamisesta määrääminen

Alueellisen ympäristökeskuksen on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta

75 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 13 luvussa säädetään.

Jos puhdistaminen edellyttää maa-ainesten käsittelemistä pilaantuneella alueella, määräys annetaan noudattaen soveltuvin osin ympäristölupaa koskevia säännöksiä ja 13 luvun säännöksiä. Viranomaisen voi samalla määrätä muista tarpeellisista toimista, joihin on ryhdyttävä ympäristön tilan palauttamiseksi ennalleen tai aiheutuneen haitan vähentämiseksi tai poistamiseksi.

80 §

Toimivallan siirto kunnalle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan alueellista ympäristökeskusta päättää, että pilaantunutta maaperää koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuunottamatta 75 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan antaa määräajaksi ja sitä voidaan erityisesti syystä muuttaa. Päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä alueellisessa ympäristökeskuksessa vireille tulleet 1 momentissa tarkoitetut asiat käsitellään loppuun alueellisessa ympäristökeskuksessa.

13 luku

Valvonta ja hallintopakko

81 §

Ilmoitus toiminnan muutoksista ja luvanhaltijan vaihtumisesta

Ympäristöluvan haltijan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisista keskeyttämisistä sekä toiminnan valvonnan kannalta olennaisista muutoksista.

Luvanhaltijan vaihtuessa on luvan uuden haltijan ilmoitettava vaihtumisesta.

82 §

Tarkkailu toisen alueella

Alueellinen ympäristökeskus voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla

toiminnan ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän.

Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, ettei tarkkailusta aiheudu sanottavaa haittaa. Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

83 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Tässä laissa tarkoitettulla viranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus valvontaa ja tämän lain täytäntöönpanoa varten:

1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;

2) kulkea toisen alueella;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;

4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;

5) tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus, johon ei liity julkisen vallan käyttöä, on myös muulla viranomaisen määräämällä henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä ei saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa, ellei toimenpiteiden suorittaminen ole tarpeen hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi. Asunon tarkastuksesta säädetään terveydensuojelulaissa.

84 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupaviranomainen tai valvontaviranomainen voi

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia, sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla tavoin velvollisuuten-

sa;

3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristöennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

4) määrätä riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista pilaantumista.

Määräyksen antaa luvanvaraisen toiminnan osalta 31 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen ja muissa tapauksissa valvontaviranomainen.

Jos määräys koskee luvanvaraista toimintaa, jossa lupa-asia on käsiteltävä 39 §:n mukaisesti yhteiskäsittelyssä, määräys annetaan siten kuin hallintopakkoasiasta säädetään vesilain 21 luvussa. Jos määräys koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, se annetaan kuitenkin tämän lain mukaisesti.

Määräystä ei voida antaa välittömästi 4 tai 6 §:n täytäntöönpanemiseksi.

85 §

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin luvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksen tulee olla kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja pilaantumisen merkittävyys.

86 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää muuta välitöntä ympäristön pilaantumista, valvontaviranomainen voi keskeyttää toiminnan, jollei haittaa voida muutoin poistaa tai riittävästi vähentää. Toiminnanharjoittajaa tulee mahdollisuuksien mukaan kuulla ennen keskeyttämistä.

Keskeyttämistoimenpiteestä on laadittava pöytäkirja ja keskeyttämisestä on viivytystä tehtävä päätös. Viranomaisen on lisäksi annettava tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään.

87 §

Ympäristöministeriön kielto- tai velvoittamispäätös

Jos 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n nojalla annettua asetusta on rikottu, ympäristöministeriö voi:

1) kieltää valmistajaa, maahantuojaa tai muuta markkinoille luovuttajaa jatkamasta toimintaansa;

2) kieltää säännösten vastaisen valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen;

3) velvoittaa rikkojan saattamaan aineen, valmisteen, tuotteen, työkonteen tai laitteen säännösten mukaiseksi;

4) velvoittaa toimittamaan aine, valmiste tai tuote taikka osa siitä asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aine, valmiste tai tuote on luovutettu markkinoille, ministeriö voi velvoittaa asetuksen vastaisesti menetelleen poistamaan tuotteen markkinoilta ja toimimaan 1 momentissa säädettyllä tavalla.

88 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

89 §

Viranhaltijan väliaikainen määräys

Edellä 84 §:ssä tarkoitettun määräyksen voi antaa tai 86 §:ssä tarkoitettun päätöksen tehdä kiireellisessä tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämä viranhaltija. Asia on kuitenkin viivytystä saattava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi.

90 §

Toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet

Luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toiminnoista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

Jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai ei häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.

Jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toiminnoista, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus. Tarkkailua koskevat määräykset annetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 46 §:ssä säädetään.

91 §

Kuuleminen

Ennen tässä luvussa tarkoitettun määräyksen antamista viranomaisen on varattava sille, jota määräys koskee, tilaisuus tulla kuulluksi asiassa siten kuin hallintomenettelylaissa säädetään. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

92 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 77, 79 ja 84—86 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) alueellinen ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

93 §

Virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamiseksi. Sama velvollisuus on tull- ja rajavartiolaitosviranomaisilla toimialallaan.

94 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 116 §:ssä tarkoitettusta teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Alueellinen ympäristökeskus on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

95 §

Valvontaa koskevat tarkemmat säännökset

Ympäristöministeriö voi tarvittaessa asetuksella tarkemmin säätää tämän lain edellyttämistä tarkastuksista ja valvonnasta.

Ympäristöministeriö voi antaa valvontaviranomaisille tarkempia yleisiä ohjeita tämän lain noudattamisen valvonnasta.

14 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

96 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava päätöksen tehneel-

le viranomaiselle.

Ympäristöministeriön päätöksestä valitaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Ajo-neuvohallintokeskuksen tyyppihyväksyntää koskevasta päätöksestä valitetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Kunnan viranhaltijan 89 §:n nojalla antamasta määräyksestä tai päätöksestä ei saa valittaa. Edellä 33, 68 ja 70 §:ssä tarkoitettua asian siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevasta päätöksestä sekä 71 §:ssä tarkoitettua korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevasta ratkaisusta ei saa valittaa erikseen. Asian käsittelystä 105 §:n nojalla perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä ympäristölupahakemuksen käsittelymaksua tarkoittavaa taksoa koskevaan päätökseen haetaan valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään.

Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen haetaan valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

97 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) alueellisella ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;

5) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Alueellisella ympäristökeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

98 §

Kuuleminen valituksen johdosta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, alueellisen ympäristökeskuksen ja ympäristölupaviraston päätökseen liittyvät valitusasiakirjat on pidettävä asianomaisissa kunnissa nähtävinä vähintään 30 päivän ajan valitusajan päättymisestä. Viranomaisen on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille ja yleistä etua valvoville viranomaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Viranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

Päätöksen tehneen viranomaisen on toimitettava valitusasiakirjat, vastineet, lausuntonsa niistä ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa vastineen jättämiselle varatun määräajan päättymisestä.

99 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos asianomainen ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava ympäristölupavirastolle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiasa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiannona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

100 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Toimintaa ei saa aloittaa tai muuttaa ennen kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Valitus korvauksesta ei estä toiminnan aloittamista.

101 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Lupaviranomainen voi luvan hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. Määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Viranomainen voi määrätä, että 64, 78—79, 82 ja 84—87 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta ei sovelleta tämän lain mukaiseen muutoksenhakuun. Jos lupa-asiasa on kysymys olemassa olevan toiminnan jatkamisesta, Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta kokonaan tai osittain noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

15 luku

Erinäiset säännökset

102 §

Ilmanlaadun turvaaminen

Kunnan on varauduttava käytettävissään olevin keinoin toimiin, joilla estetään valtioneuvoston asetukseen perustuvan ilmanlaa-

dun raja-arvon mahdollinen ylittyminen kunnan alueella. Raja-arvon ylittymisestä on tiedotettava ja varoitettava väestöä. Ilmanlaatua koskevassa valtioneuvoston asetuksessa määrätään, milloin varautuminen on välttämätöntä, ja tiedottamisen sekä varoituksen antamisen tarkemmasta sisällöstä.

Jos valtioneuvoston asetukseen perustuva ilmanlaadun raja-arvo ylittyy, kunnan on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin tai annettava määräyksiä liikenteen rajoittamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi. Luvanvaraisista toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentämisestä sekä ennalta-arvaamatta ilmenevän ilman merkittävän pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään erikseen.

103 §

Jätevesien yleinen puhdistamisvelvollisuus

Jos kiinteistöä ei ole liitetty yleiseen viemäriin eikä toimintaan tarvita tämän lain mukaista lupaa, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Vesikäymälän jätevedet sekä muut talousjätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan tai altaaseen siten, että jätevesien puhdistus vastaa vähintään 18 §:n nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettujen puhdistustoimien tehoa. Muut kuin vesikäymälään jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

104 §

Selontekovelvollisuus pilaantuneesta alueesta

Maa-alueen luovuttajan tai vuokraajan on esitettävä uudelle omistajalle tai haltijalle käytettävissä olevat tiedot alueella harjoitetusta toiminnasta sekä jätteistä tai aineista, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

105 §

Käsittelymaksut

Tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä valtion viran-

omaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön päätöksessä säädetään. Kunnalle perittävän maksun perusteen on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepanun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

106 §

Todistajan kuuleminen

Ympäristölupavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa valallisesti ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

107 §

Kulujen korvaaminen korvausasiassa

Asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamiseen korvausta koskevassa asiassa sovelletaan, mitä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) nojalla, korvausasiasta päättävän viranomaisen on samalla päätettävä mainitun lain 24 §:n mukaisesti asianosaisen velvoittamisesta korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuneet kulut sekä oikeusavun saajalle tämän asiassa suorittamat kulut ja omavastuuosuus.

108 §

Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistus

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää:
1) mittaus- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamalleista, joita on käytettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten soveltamisessa;

2) mittauksen, testausten, selvitysten ja tutkimusten laadun varmistamisesta sekä tutkimuslaitosten valvonnasta.

109 §

Salassapitovelvollisuus

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Toiminnan päästö- ja tarkkailutiedot sekä ympäristön laatutiedot eivät kuitenkaan ole salassapidettäviä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaista tehtävää suorittaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;

2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;

3) Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

110 §

Valtion rajat ylittävät vaikutukset

Tässä laissa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen kohdistuviin pilaantumisvaikutuksiin sovelletaan 9 §:ää.

Jos toimintaan on haettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun rajajokisopimuksen mukaisen lupaviranomaisen lupa, ympäristölupa ei ole tarpeen yksinomaan 28 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla. Ympäristölupapäätöksessä on otettava huomioon, mitä rajajokisopimuksen mukainen lupaviranomainen on päättänyt.

111 §

Yhteistoteutuksesta päättäminen

Ympäristöministeriö voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen valtioneuvoston 11 §:n nojalla antaman asetuksen päästöjä koskevista säännöksistä tietyn toiminnan osalta, jos toiminnanharjoittaja toteuttaa muualla Suomessa tai toisessa valtiossa ympäristönsuojelutoimia, joiden johdosta päästöt tai niiden vaikutukset kokonaisuutena olennaisesti vähentyvät (*yhteistoteutus*).

Yhteistoteutus edellyttää, että

1) se ei ole vastoin Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita;

2) se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon toiminnan tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet ympäristönsuojelutoimien toteuttamiseksi; sekä

3) päästöjä ja ympäristönsuojelutoimia sekä niiden vaikutuksia voidaan seurata luotettavasti.

Jos toiminnasta aiheutuu alueellisia haitallisia ympäristövaikutuksia, on yhteistoteutuksesta päättämisen edellytyksenä lisäksi, että Suomen alueeseen kohdistuvat päästöt vähentyvät järjestelyn seurauksena.

Ministeriön päätökseen voidaan sisällyttää tarpeellisia ehtoja. Päätös ei syrjäytä toiminnalle tässä laissa tai sen nojalla muutoin asetettuja vaatimuksia.

112 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ennen 111 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä hakemuksesta on pyydyttävä lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, asianomaisilta alueellisilta ympäristökeskuksilta sekä asetuksella tarkemmin säädettyiltä tahoilta. Lisäksi 92 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Hakemuksesta on kuulutettava virallisessa lehdessä. Lisäksi hakemuksesta on tiedotettava toiminnan sijaintikunnassa ja vaikutusalueen kunnassa siten kuin kuntalaissa säädetään.

Ministeriön päätös on annettava tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

113 §

Yhteistoteutus päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Yhteistoteutus päätöstä voidaan muuttaa tai päätös peruuttaa, jos

1) olosuhteet ovat päätöksen tekemisen jälkeen muuttuneet siten, ettei edellytyksiä yhteistoteutukselle enää ole;

2) osoittautuu, että päästöt eivät yhteistoteutuksen seurauksena olennaisesti vähenny tai yhteistoteutuksesta muuten aiheutuu olennaisesti arvioitua enemmän haitallisia ympäristövaikutuksia; tai

3) päätöksen muuttaminen tai peruuttaminen on tarpeen Suomen kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi annettujen säädösten noudattamiseksi.

Ennen päätöksen tekemistä ympäristöministeriön on varattava 111 §:ssä tarkoitetulle toiminnanharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

114 §

Luvanvaraisuuden muuttaminen

Jos tämän lain voimaantulon jälkeen säädetään luvanvaraiseksi toiminta, joka on aloitettu tai jonka aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin on ryhdytty ennen luvanvaraisuuden voimaantuloa, on samalla säädetävä luvan hakemiseen varattavasta ajasta. Luvan hakemiseen varattavan ajan tulee olla vähintään yksi vuosi. Toimintaa voidaan kuitenkin jatkaa, kunnes lupa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

115 §

Määräajan pidentäminen

Jos ympäristöluvan määräyksen noudattaminen annetussa määräajassa tuottaa luvan haltijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia eikä määräyksen noudattamisen lykkääntymisestä aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa, lupaviranomainen voi hakemuksesta

pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella. Lupa on tehtävä pidentämisestä johtuvat tarpeelliset tarkistukset. Asia on käsiteltävä soveltuvien osin kuten lupahakemus.

Tämän pykälän nojalla ei saa pidentää määräaikaa, jos pidentäminen on vastoin tätä lakia, jätelakia tai niiden nojalla annettua asetusta taikka Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

116 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudetta

1) laiminlyö tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö viranomaisen tämän lain nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa taikka toimii vastoin viranomaiselle antamaansa ilmoitusta,

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 mukaisen velvollisuutensa, tai

4) rikkoo 7—9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103 tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Rangaistus 109 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Moottoriajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisesta voidaan määrätä suoritettavaksi pysäköintivirhemaksu sen mukaan kuin pysäköintivirhemaksusta annetussa laissa (248/1970) säädetään.

117 §

Tarkemmat säännökset ja ohjeet

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Ympäristöministeriö voi lisäksi antaa yleisiä ohjeita tämän lain täytäntöönpanemiseksi.

16 luku

Voimaantulo

118 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

2.

Laki**ympäristölupavirastoista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Toimiala ja asema

Vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (/) mukaisina alueellisena lupaviranomaisina toimivat ympäristölupavirastot.

Ympäristölupavirastot kuuluvat ympäristöministeriön hallinnonalalla. Ympäristöministeriö kehittää ympäristölupavirastojen toimintaa yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Yhteistyöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston päätöksellä.

2 §

Toimivalta

Ympäristölupavirasto käsittelee asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan:

- 1) vesilaissa;
- 2) ympäristönsuojelulaissa;
- 3) kalastuslaissa (286/1982), merensuojelulaissa (1415/1994), Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetussa laissa (1331/1991) ja patoturvallisuuslaissa (413/1984); tai
- 4) muualla lainsäädännössä.

2 luku

Henkilöstö

3 §

Virat ja virkamiehet

Ympäristölupavirastossa on viraston pääl-

likkönä toimivan johtajan virka sekä ympäristöneuvoksen ja esittelijän virkoja.

Ympäristölupaviraston istunnon puheenjohtajana toimii johtaja tai ympäristöneuvos. Johtaja vastaa ympäristölupaviraston johtamisesta ja viraston toiminnan tuloksellisuudesta siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ympäristölupavirastossa voi lisäksi olla määrääjäksi virkaan nimitettyjä ja sivutoimia ympäristöneuvoksia tai esittelijöitä, jos asioiden lukumäärä, laatu tai muu erityinen syy sitä edellyttää.

Ympäristöneuvos tai esittelijä voidaan suostumuksensa mukaisesti määrätä määrääjäksi vastaavaan tehtävään toiseen ympäristölupavirastoon, jos sitä asian laajuuden tai muun erityisen syyn vuoksi on pidettävä perusteltuna. Asiasta päättävät asianomaisten ympäristölupavirastojen johtajat ja tarvittaessa ympäristöministeriö.

Ympäristölupavirastossa voi lisäksi olla muita virkoja ja työsuhteista henkilökuntaa.

4 §

Kelpoisuusvaatimukset

Johtajan ja istunnon puheenjohtajana toimivan ympäristöneuvoksen on oltava oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut sekä perehtynyt ympäristölupaviraston toimialaan kuuluiin tehtäviin. Johtajalta edellytetään lisäksi käytännössä osoitettua johtamistaitoa ja johtamiskokemusta.

Ympäristöneuvoksella tulee olla ylempi korkeakoulututkinto ja perehtyneisyttä viraston toimialaan kuuluiin tehtäviin.

Esittelijällä tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettävän ja sivutoimisen ympäristöneuvoksen sekä esittelijän tulee täyttää samat kelpoisuusvaatimukset kuin vakinaiseen virkaan nimitettävän.

5 §

Nimittäminen

Johtajan ja istunnon puheenjohtajana toimivan ympäristöneuvoksen nimittää valtioneuvosto oikeusministeriön esittelystä. Oikeusministeriön on kuultava ympäristöministeriötä ennen asian esittelyä.

Ympäristöneuvoksen nimittää valtioneuvosto ympäristöministeriön esittelystä. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettävän ja sivutoimisen ympäristöneuvoksen nimittää ympäristölupavirasto.

Esittelijän nimittää ympäristölupavirasto.

3 luku

Asioiden käsitteleminen

6 §

Jaostot

Ympäristölupavirasto voi toimia jaostoihin jakautuneena siten kuin viraston työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

7 §

Asian ratkaiseminen istunnossa

Ympäristölupaviraston toimivaltaan kuuluvat asiat ratkaistaan istunnossa esittelystä. Esittelijänä voi toimia myös ympäristöneuvos.

8 §

Päätösvaltaisuus

Ympäristölupavirasto on päätösvaltainen istunnossaan kolmijäsenisenä, jollei tässä laissa tai muualla laissa toisin säädetä. Jäsenistä enemmistön tulee olla päätoimisia.

Istunnon kokoonpanossa on oltava asioiden laadun edellyttämä tekniikan, luonnontalouden, vesitalouden ja ympäristönsuojelun asiantuntemus.

Puheenjohtaja voi tehdä päätöksen asiassa, jossa esitettyjen vaatimusten tutkiminen ei kuulu ympäristölupaviraston toimivaltaan tai jossa esitetyt vaatimukset on kokonaan peruutettu. Puheenjohtaja voi lisäksi päättää, että asiassa suoritetaan todistajan kuuleminen, tarkastus tai katselmus taikka muu vas-

taava asian valmisteluun liittyvä toimi.

9 §

Äänestäminen

Jos päätöksen tekemiseen osallistuvat jäsenet eivät ole päätöksestä yksimielisiä, siitä on äänestettävä. Äänestyksessä voittaa mieliali, jota jäsenten enemmistö on kannattanut. Äänen mennessä tasan tulee ratkaisuksi kanta, jota puheenjohtaja on kannattanut. Äänestämiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

10 §

Vahvennettu kokoonpano

Johtaja tai istunnon puheenjohtaja voi määrätä asian vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi, jos asian ratkaiseminen edellyttää 8 §:n 1 momentin mukaisen kokoonpanon täydentämistä asian laadun vuoksi tai muusta perustellusta syystä. Asia voidaan määrätä vahvennettuun kokoonpanoon ennen käsittelyn aloittamista tai käsittelyn kuluessa. Määrättäessä asia vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi on samalla määrättävä, ketkä ottavat osaa asian käsittelyyn.

11 §

Sijaisjäsen

Istunnon puheenjohtajana olevan ympäristöneuvoksen tai muun ympäristöneuvoksen ollessa satunnaisesti estynyt hoitamasta virkatehtäviään tai vuosilomalla voi ympäristölupaviraston johtaja määrätä esittelijän, jolla on mainitun tehtävän edellyttämä kelpoisuus, toimimaan ympäristölupaviraston kokoonpanossa sijaisjäsenenä.

12 §

Muiden asioiden ratkaiseminen

Muista kuin 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua valmistelevaa laatua olevista toimita vastaa esittelijä tai muu virkamies.

Viraston hallintoa koskevien asioiden ratkaisemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytännönsäntöpanosta annetaan asetuksella.

Tarkemmat määräykset asioiden käsittelystä ja toiminnan järjestämisestä ympäristölu-

pavirastossa annetaan työjärjestyksessä, jonka johtaja vahvistaa.

14 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

3.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 1 luvun 18 a, 20 a—20 c, 21 a, 22, 22 a, 23, 23 a ja 23 b §, 10 luvun 2 a §, 3 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4, 5, 5 a, 19 ja 20 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §, 23 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 24, 24 a—24 e, 25—27 ja 29—32 §, 11 luvun 1 §:n 5 momentti, 13 luvun 8 §, 14 luvun 5, 5a ja 6—8 §, 15 luku, 16 luvun 10, 13 a, 13 b, 16, 17, 29 ja 29 a §, 33 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 34—37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42 ja 42 a §, 43 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 44—48 §, 49 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 50 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 51 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 19 luvun 10 §, 20 luvun 4, 9 ja 10 § sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 18 a, 20 b ja 20 c § sekä 10 luvun 2 a ja 24 e § laissa 1416/1994, 1 luvun 20 a, 22 a ja 23 a § sekä 10 luvun 24 c § laeissa 87/1993 ja 1347/1995, 1 luvun 21 a § laissa 471/1995, 1 luvun 22 § ja 10 luvun 19 § osaksi laissa 467/1987, 1 luvun 23 § laissa 653/1993, 1 luvun 23 b § sekä 10 luvun 5 a ja 31 § mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 3—5, 20, 23 ja 30 § mainituissa laissa 467/1987, 10 luvun 24 § laissa 553/1994 ja mainituissa laissa 1416/1994, 10 luvun 24 a § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 1416/1994, 10 luvun 24 b § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 10 luvun 24 d § ja 19 luvun 10 § laissa 79/1995, 10 luvun 25 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 10 luvun 26 § laissa 629/1991 ja mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 27 § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 10 luvun 32 § mainituissa laissa 553/1994, 11 luvun 1 §:n 5 momentti laissa 739/1994, 13 luvun 8 § ja 14 luvun 5 a § laissa 697/1995, 14 luvun 7 § laissa 453/1963 sekä mainituissa laeissa 467/1987 ja 653/1993, 14 luvun 8 §, 16 luvun 13 a, 13 b, 33—35, 37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42, 47 ja 48 § laissa 1015/1993, 15 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 16 luvun 10, 36, 45 ja 46 § osaksi mainituissa laissa 1015/1993, 16 luvun 16 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1015/1993, 16 luvun 29 a § laissa 590/1996, 16 luvun 42 a § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 553/1994, 16 luvun 43 § osaksi mainituissa laissa 697/1995, 16 luvun 49—51 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 20 luvun 10 § laissa 1020/1996 sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 948/1997,

muutetaan 1 luvun 9 §:n 3 momentti, 12 §:n 2—4 momentti, 15 §, 15 a §:n 2 momentti, 16 §, 17 §:n 2 momentti, 17 a §:n 2 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 §, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti ja 32 §, 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7, 11 ja 13 § sekä 17 §:n 2 momentti, 4 luvun 1 a, 2 ja 3 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 7 a §:n 3 momentti, 8 a § ja 9 §:n 1 ja 3 momentti, 5 luvun 9 §, 14 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 29 §:n 3 momentti, 31, 33 ja 35 §, 36 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 41 §, 45 §:n 3 momentti, 48 §, 49 §:n 1 momentti, 53 §:n 3 momentti, 58 §, 59 §:n 1 momentti, 61 §:n 1 momentti, 62 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 67 §:n 2 ja 3 momentti, 68 §:n 1 momentti, 76 §:n 1 ja 2 momentti, 78 §:n 1 momentti, 85 §:n 3 momentti, 86 §:n 1 momentti, 91 §:n 2 momentti, 92 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 93 §:n 3 momentti, 96, 99 ja 99 a §, 6 luvun 2 ja 2 a §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 5 momentti ja 12 §:n 2 momentti, 7 luvun 2 §, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 3—5 momentti, 9 §, 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 3 ja 4 momentti, 14 ja 15 §, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 4 §, 5 §:n 1 momentti, 8 ja 10 §, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 19 ja 20 §, 21 §:n 4 momentti ja 22 §, 9 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7, 8, 12—14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko, 1 § ja sen

edellä oleva väliotsikko, 2, 6 ja 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 ja 10 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, 11 luvun 2, 3 a ja 8 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 14 a §:n 2 momentti, 14 b §, 15 §:n 1 momentti, 16, 20 ja 21 §, 12 luvun 1—3 §, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 2—4 momentti, 14, 16 ja 18—20 §, 14 luvun otsikko ja 1—4 §, 16 luvun otsikko, 1 §, 1 a §:n 2 momentti, 2, 3, 5—7 ja 7 a §, 8 §:n 2 momentti, 9, 11, 11 a ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13, 14, 18—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 23 a, 24—26 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 30—32 §, 17 luku, 18 luvun 1 ja 2 §, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §, 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 §, 19 luvun 5 § ja 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 2, 3, 5 ja 6 §, 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 1—3 ja 3 a §, 4 §:n 2 momentti, 6 ja 7 §, 8 §:n 1—4 momentti, 8 a §:n 1 momentti, 9 ja 11—13 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 12 §:n 4 momentti ja 20 §, 4 luvun 7 a §:n 3 momentti, 5 luvun 85 §:n 3 momentti ja 86 §:n 1 momentti sekä 9 luvun 22 §:n 1 momentti mainituissa laissa 653/1993, 1 luvun 15 § sekä 10 luvun 2 ja 7 § osaksi mainituissa laissa 467/1987, 1 luvun 15 a §:n 2 momentti ja 17 a §:n 2 momentti sekä 6 luvun 2 a § laissa 1105/1996, 1 luvun 17 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 4 luvun 5 §:n 2 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 8 luvun 10 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 11 luvun 20 § mainituissa laissa 629/1991, 1 luvun 18 § osaksi mainituissa laissa 467/1987 ja 1105/1996, 1 luvun 19 § osaksi mainituissa laissa 467/1987 ja 1416/1994, 1 luvun 21 § ja 7 luvun 13 §:n 4 momentti mainituissa laissa 453/1963, 2 luvun 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 26 §:n 5 momentti ja 27 §:n 2 momentti, 6 luvun 11 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 b §:n 3 momentti, 11 luvun 14 a §:n 2 momentti, 14 b ja 21 §, 16 luvun 5, 6 ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 18 ja 30 § sekä 18 luvun 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 § mainituissa laissa 553/1994, 2 luvun 26 §:n 1 momentti laissa 606/1982 ja 750/1996, 3 luvun 13 § osaksi mainituissa laissa 653/1993, 4 luvun 1 a, 3 ja 8 a §, 6 luvun 12 §:n 2 momentti, 9 luvun 15 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 16 luvun 7 a §, 20 luvun 5 § sekä 21 luvun 3 a § laissa 646/1992, 4 luvun 2 § ja 10 luvun 6 § mainituissa laissa 467/1987 ja 646/1992, 4 luvun 6 § mainituissa laissa 1416/1994, 5 luvun 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 35 §, 36 §:n 2 momentti, 41 § ja 78 §:n 1 momentti laissa 649/1976, 5 luvun 49 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti ja 62 §, 16 luvun 22 § sekä 18 luvun 7 § laissa 236/1989, 5 luvun 91 §:n 2 momentti, 8 luvun 10 b §:n 2 momentti, 12 luvun 16 ja 20 §, 19 luvun 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 12 § mainituissa laissa 79/1995, 5 luvun 99 § mainituissa laissa 649/1976 ja 1347/1995, 5 luvun 99 a §, 7 luvun 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 3 momentti sekä 21 luvun 8 §:n 1 ja 3 momentti ja 8 a §:n 1 momentti mainituissa laissa 1347/1995, 6 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 629/1991, 7 luvun 8 §:n 3—5 momentti, 10 luvun 16 §:n 1 momentti ja 11 luvun 8 §:n 2—4 momentti laissa 1278/1996, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 16 luvun 11 § ja 23 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 8 §:n 2 momentti mainituissa laissa 467/1987, 9 luvun 7 § osaksi mainituissa laissa 1347/1995, 9 luvun 8 § mainituissa laissa 750/1996, 9 luvun 16 §:n 2 momentti mainituissa laissa 87/1993, 11 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 739/1994, 11 luvun 3 a § ja 14 luvun 1 § mainituissa laissa 739/1994, 11 luvun 8 § mainituissa laissa 467/1987 ja 553/1994, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 795/1996, 12 luvun 19 § mainituissa laissa 453/1963 ja 79/1995 sekä laissa 605/1982, 16 luvun 1 ja 7 § osaksi mainituissa laissa 553/1994, 16 luvun 1 a §:n 2 momentti ja 23 a § laissa 470/1994, 16 luvun 2 ja 3 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 21 luvun 6 § mainituissa laissa 1015/1993, 16 luvun 11 a § mainituissa laissa 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 13 § mainituissa laissa 1015/1993 ja 590/1996, 16 luvun 14 § osaksi laissa 308/1990, 16 luvun 20 § osaksi mainituissa laissa 308/1990 ja 1015/1993, 16 luvun 21 § mainituissa laissa 467/1987 ja 308/1990, 16 luvun 24 § mainituissa laissa 453/1963, 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 25 § mainituissa laissa 1015/1993 ja 79/1995, 16 luvun 32 § osaksi laissa 427/1970 ja mainituissa laissa 553/1994, 17 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 18 luvun 1 § mainituissa laissa 467/1987 ja 79/1995, 18 luvun 2 § ja 3 §:n 1 ja 3 momentti mainituissa laissa 308/1990, 19 luvun 5 § osaksi laissa 948/1997, 20 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 1020/1996, 20 luvun 6 § mainituissa laissa 646/1992 ja 1015/1993, 21 luvun 1 § osaksi mainituissa laissa 79/1995, 21 luvun 3 § osaksi laissa 414/1984 ja mainituissa laissa 629/1991, 21 luvun 4 §:n 2 momentti mainituissa laissa 414/1984, 21 luvun 7 § laissa 468/1987, 21 luvun 9 § laissa 705/1993 ja mainituissa laissa 1015/1993, 21 luvun 11 § mainituissa laissa 468/1987, 553/1994 ja 79/1995 sekä 21 luvun

13 § osaksi laissa 1416/1994, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 1 a §, 10 lukuun 6 §:n edelle uusi väliotsikko, 12 lukuun siitä mainitulla lailla 467/1987 kumotun 11 §:n tilalle uusi 11 § sekä 21 lukuun uusi 2 a, 3 b ja 4 a § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

9 §

Sillä, joka vuokraoikeuden nojalla tai muulla siihen verrattavalla perusteella hallitsee tiettyä aluetta, on ojitusta ja jäteveden johtamista koskeissa asioissa omistajan asemesta oikeus tämän alueen osalta määrätä sellaisista toimenpiteistä, joihin ei tarvita ympäristölupaviraston lupaa taikka joista ei aiheudu velvollisuutta rahasuoritukseen tai oikeutta korvaukseen hallinnan perusteena olevan oikeussuhteen päättymisen jälkeiseltä ajalta.

12 §

Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesistön leveydestä, kuitenkin niin, että milloin vesistössä yleisesti harjoitetaan liikennettä tai uittoa, valtaväylän leveys on vähintään seitsemän metriä. Ympäristölupavirasto voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi sekä sen sijainnin muuallekin, kuin edellä on sanottu.

Valtaväylää älköön, ellei tässä laissa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä muuta johdu, tai siihen ole saatu ympäristölupaviraston lupaa, rakentamalla suljettako tai supistettako, älköönkä väylään myöskään asetettako sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä.

Kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

15 §

Jollei jäljempänä olevista säännöksistä tai niiden nojalla annetusta luvasta muuta johdu, vesistöstä ei saa johtaa vettä tai ryhtyä vesistössä tai maalla muuhun toimenpiteeseen siten, että siitä tai sen seurauksena voi aiheutua sellainen vesistön aseman, syvyyden, vedenkorkeuden, vedenjuoksun tai muu vesiympäristön muutos, joka

1) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle, kalastukselle, maalle, rakennukselle tai muulle omaisuudelle;

2) aiheuttaa tulvan vaaraa, yleistä vedenvähyyttä tai vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä, kulttuuriarvoja tai vesistön käyttökelpoisuutta vedenhankintaan tai sen soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) huonontaa vesistön puhdistautumiskykyä tai muuttaa valtaväylää tai vaikeuttaa yleisen kulku- tai uittoväylän käyttämistä;

5) aiheuttaa vaaraa terveydelle, taikka

6) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua (*vesistön muuttamiskielto*).

Mitä 1 momentissa säädetään toimenpiteestä, koskee soveltuvien osin myös rakennelman tai laitteen käyttämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto koskee myös toimenpidettä, josta voi johtua siinä mainitun seurauksen aiheuttava vesistön veden tai pohjan laadun muutos, jollei kysymys ole ympäristönsuojelulain (/) 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla aiheutuvasta pilantumisesta.

Edellä 1 momentissa mainittu kielto ei kuitenkaan tarkoita toimenpidettä, josta voi aiheutua vahinkoa tai haittaa ainoastaan yksityiselle, jos hän on toimenpiteeseen suostunut.

15 a §

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen vesistöjen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään.

16 §

Sellaisena vesistön muuttamisena, josta tämän luvun 15 §:ssä säädetään, ei pidetä vesialueen omistajan tai osakkaan koti- ja karjalouteen sekä kotipuutarhan kasteluun käytettävän veden (*talousveden*) ottamista vesistöstä kohtuullista tarvetta vastaavassa määrässä. Jollei vesistöstä riitä vettä kaikille sitä talousvedeksi tarvitseville, tulee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, milloin veden ottamisesta haittaa kärsivä vesialueen omistaja sitä pyytää, antaa tarvittavat määräykset vesialueen veden käyttämisen rajoittamisesta. Annettua määräystä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa.

17 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua uoma tai veden juoksua siinä ei saa niin muuttaa, että siitä aiheutuu vahinkoa toisen maalle. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin antaa luvan rakentamiseen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöön rakentamisesta säädetään.

17 a §

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen uomien tai lähteiden suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään.

18 §

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa käyttää pohjavettä tai ryhtyä pohjaveden ottamista tarkoittavaan toimeen siten, että siitä pohjaveden laadun tai määrän muuttamisen vuoksi voi aiheutua jonkin pohjavettä ottavan laitoksen vedensaannin vaikeutuminen, tärkeän tai muun vedenhankintakäytön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuuden olennainen vähentyminen tai sen hyväksikäyttämismahdollisuuden muu huonontuminen taikka toisen kiinteistöllä talousveden saannin vaikeutuminen (*pohjaveden muuttamiskielto*). Kielto koskee myös maa-ainesten ottamista ja muuta toimenpidettä, jos siitä ilmeisesti voi aiheutua edellä mai-

nittu seuraus.

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä voi aiheutua vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään. Jos toimenpide aiheuttaisi tämän luvun 15 a tai 17 a §:ssä tarkoitettua seurauksen, on lisäksi voimassa, mitä sanotuissa pykälissä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske pohjaveden ottamista vähäisessä määrin talousvedeksi eikä myöskään sitä varten tarvittavan kaivon tekemistä.

Päästöistä aiheutuvan pohjaveden pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

19 §

Sen lisäksi, mitä tämän luvun 12—15 §:ssä säädetään, tarvitaan lupa tämän luvun 30 §:ssä tarkoitettuun vesistön ruoppaamiseen, 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun ruoppausmassan sijoittamiseen vesialueelle, 5 luvun 30 §:ssä tarkoitettuun uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseen tai muuttamiseen, 5 luvun 96 §:ssä tarkoitettuun kuorimattoman puutavaran uittamiseen, 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun ojitukseen sekä 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun pengerrysalueen kuivatusvesien johtamiseen vesistöön sekä muuhun niihin verrattavaan toimenpiteeseen lupa myös silloin, kun siitä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella. Ympäristölupaa ei tällöin tarvita.

Vesien pilaantumisen ehkäisemisestä on muutoin voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

20 §

Ympäristölupavirasto voi tärkeiden syiden vaatiessa, jollei tämän luvun 12—15 §:stä muuta johdu, hakemuksesta antaa viranomaiselle tai sille, jolla on oikeus ottaa vesistöstä vettä nesteinä käytettäväksi, luvan toisenkin vesialueella panna vesistöön luvassa määrättyjä aineita tai suorittaa muita toimenpiteitä vesistön tilan tai veden käyttööminäisyyksiin parantamiseksi taikka vesistön tutkimiseksi. Jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista, on tältä osin voimassa, mitä mainituissa laissa säädetään.

21 §

Jos hanke sisältää sekä tämän lain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä, käsitellään lupa-asiat yhdessä siten kuin 16 luvun 2 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 39 §:ssä säädetään.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

1 §

Rakentamiseen, joka tarkoittaa vesivoiman käyttöön ottamista, kulkuväylän tekemistä, vesistön kuntoonpanemista uittoa varten, ojitusta, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, veden johtamista nesteenä käytettäväksi sekä jäteveden johtamista, sovelletaan tämän luvun säännöksiä siltä osin, kuin jäljempänä asianomaisessa luvussa säädetään.

1 a §

Käsiteltäessä 1 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupa-asiaa, on lisäksi soveltuvien osin noudatettava, mitä ympäristönsuojelulain 41—44, 46, 55 ja 57—58 §:ssä säädetään.

2 §

Jos rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on rakentamiseen hankittava ympäristölupaviraston lupa. Lupa on tarpeen myös poikettaessa vesioloihin vaikuttavalla tavalla aikaisemmin myönnetystä luvasta.

Rakentamisen seurauksesta riippumatta lupa on aina haettava sillan tai kuljetuslaitteen tekemiseen yleisen kulkuväylän yli sekä vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon taikka tunnelin tekemiseen tällaisen väylän alitse.

Tämän lain säännösten perusteella myönnetyn luvan nojalla tehdyn rakennelman uusimiseen ei vaadita uutta lupaa, jos työ tehdään entisiä määräyksiä noudattaen ja siihen ryhdytään kahden vuoden kuluessa siitä, kun entinen rakennelma poistettiin tai sitä lakattiin käyttämästä. Jollei rakennustyötä viiden vuoden kuluessa saateta päätökseen, on kuitenkin uusi lupa rakennelmaa varten hankittava.

Jos toimenpiteellä muutetaan sopimuksen tai suostumuksen perusteella maa-alueetta

pysyvästi vesialueeksi eikä lupa ole tarpeen edellä tässä pykälässä tarkoitetuilla perusteilla, on toimenpiteelle kuitenkin hankittava tässä luvussa tarkoitettu lupa.

7 §

Jos vesistöön rakentajalle on tarpeen saada toiselle kuuluvaa aluetta laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman taikka uuden uoman pohjaksi niiden käyttöä varten välttämättömästi tarvittavine alueineen, tai alueeksi, jolle poistettava maa siirretään taikka joka veden alle saatettuna tulee 1 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan vesialueeksi tai joka tarvitaan yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtävää laitetta tai rakennelmaa varten, voi ympäristölupavirasto asianomaisen luvan hakemisen yhteydessä tai milloin erityistä syytä on, muutoinkin hakemuksesta antaa rakentajalle oikeuden tällaiseen alueeseen sillä mahdollisesti olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen. Oikeus voidaan myöntää vain, mikäli rakentamisen osalta tämän luvun 6 §:n 2 momentissa mainitut edellytykset ovat olemassa ja sen lisäksi edellä mainittuihin tarkoituksiin tarvittava alue suurimmalta osaltaan kuuluu hakijalle joko omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella. Jos kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, oikeuden myöntäminen edellyttää, että toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi hakijan osuutta vastaavaa osaa yhteisestä alueesta.

Edellä 1 tai 2 momentin nojalla myönnetyn oikeuden nojalla saadaan aluetta käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten oikeus on myönnetty. Käyttöoikeus on pysyvä, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä ole määrännyt, että se on oleva voimassa vain määräajan.

12 §

Päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä ympäristölupaviraston määräämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella.

Rakennustyön päättymisestä ja rakennelman käyttöönotosta on ympäristölupaviras-

ton määrämänä aikana tehtävä ilmoitus ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitulle valvontaviranomaiselle siten kuin 16 luvun 30 §:n 1 momentissa säädetään.

22 §

Jos kysymyksessä olevaa vesistöä varten on laadittu kalatalousviranomaisen hyväksymä suunnitelma kalaston suojelemiseksi, ympäristölupaviraston on otettava se tarpeen mukaan huomioon kalatalousvelvoitteesta määrättäessä. Sama on voimassa kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettusta kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen rakentajan toimesta aiheuttaisi niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hänelle kohtuuttomia kustannuksia taikka kalatalousvelvoitteen määräämistä ei muusta syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, rakentaja on määrättävä suorittamaan kalatalousvelvoitteen tai sen osan asemesta siten korvattavan velvoitteen kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaisen käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen (*kalatalousmaksu*) sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu. Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa antaa maksunsaajalle määräyksiä maksun käytöstä.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

22 b

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomainen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna, vaikka sitä ei ole 22 §:n 4 momentissa mainituin tavoin muutettu. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosentein ja muutoin ympäristölupaviraston määräämiä perusteita noudattaen. Jos tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Kalatalousviranomainen on velvollinen vii-

pymättä palauttamaan maksuvelvolliselle sen osan 1 momentissa mainitulla viranomaisen päätöksellä peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää ympäristölupaviraston päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

22 c §

Edellä 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetty koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuja vastaavia määräyksiä. Ensimmäisen kerran 22 b §:ään perustuvasta maksun tarkistamisesta päättää kuitenkin hakemuksesta ympäristölupavirasto. Tarkistamisen edellytyksen on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisena. Ympäristölupaviraston tulee päätöksessään ottaa huomioon maksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

24 §

Jos vesistöön rakennettaessa on yleistä tai yksityistä tietä, rautatietä tai muuta kiskorataa taikka sitä varten tehtyä siltaa, rumpua tai pengertä muutettava tai uusi tällainen rakennelma tehtävä, on tämä työ rakentajan suoritettava ja kustannettava. Jollei tässä tarkoitettuun toimenpiteeseen ole saatu asianomaiselta suostumusta, on ympäristölupaviraston hakemuksesta määrättävä toimenpiteen suorittamisesta.

Jos tie, rautatie tai muu kiskorata on valtion tai kunnan viranomaisen hoidossa, on tällä oikeus suorittaa edellä tarkoitettu työ ja saada rakentajalta korvaus tarpeellisista kustannuksista. Vastaavan oikeuden ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muutoinkin antaa tienpitäjälle tai rautatien tai muun kiskoradan omistajalle, jos liikenteen turvallisuus tai muut erityiset syyt sitä vaativat.

25 §

Päätöksessä, jonka ympäristölupavirasto tämän luvun 24 §:n nojalla antaa sillan tai rummun tekemisestä, on myös määrättävä sen kunnossapitämisestä ja uusimisesta. Kunnossapitäjäksi voidaan, ottamalla huomioon, mitä sanotun pykälän 3 momentissa säädetään, määrätä sillan tai rummun omistaja taikka rakentaja.

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa edellä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä.

26 §

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (töidenaloittamislupa). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja sen aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan; taikka

3) kysymys on hankkeesta, johon ympäristölupavirasto on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

Ympäristölupaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätty korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen töidenaloittamisluvassa tarkoitettuihin töihin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

27 §

Omistajan velvoittamista edellä tarkoitetun korvauksen tai toimenpiteen suorittamiseen on edunmenetyksen kärsineen haettava ympäristölupavirastolta. Asia on pantava vireille, jollei rakentamislupapäätöksessä sitä varten ole varattu pitempää aikaa, kymmenen vuoden kuluessa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmistusilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistusilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Tästä määräajasta riippumatta voidaan korvausta kuitenkin hakea rakennelman sortumisesta tai muusta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta.

30 §

Ympäristölupavirasto voi rakennelman omistajan tai sen käyttämisestä haittaa kärsivän samoin kuin myös asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa selventäviä määräyksiä rakennelman käyttämisestä, kuitenkin niin, ettei määräyksillä sanottavasti vähennetä rakennelmasta saatavaa hyötyä.

31 §

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Lupaa poistamiseen ei saada myöntää, jos poistamisesta aiheutuisi tämän luvun 5 §:ssä mainittu vahingollinen seuraus, jota poistamisen yhteydessä suoritettavin toimenpitein ei voida torjua.

32 §

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle tämän luvun 9 §:n nojalla on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Ympäristölupavirasto määrää lunastushinnan rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista tämän luvun 13 §:n mukaan mahdollisesti jo on omistajalle suoritettu, samoin kuin sen haitan, joka rakennelman pysyttämisestä toisen alueella ehkä aiheutuu.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

2 §

Voimalaitoksen rakentamiseen on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun laitoksen ja siihen kuuluvien rakennelmien tai niiden käytön muuttamista niissä tapauksissa, joissa 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on haettava lupa aikaisemmin myönnetyn luvan määräyksistä poikkeamiseen.

6 §

Pysyvästi tai määräajaksi toiselle luovutettu kiinteistöön kuuluvan vesivoiman käyttöoikeus voidaan kirjata maakaaren (540/1995) 14 luvun mukaisesti.

7 §

Jos omistaja ei entisin tai kohtuullisiksi katsottavin uusin ehdoin halua uudistaa tämän lain voimassa ollessa tehtyä sopimusta, jolla vesialue on annettu vuokralle vesivoiman käyttämistä varten tai jollekin on luovutettu tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettu määräaikainen käyttöoikeus, on vuokra- tai käyttöoikeuden haltijalla oikeus vaatia, että omistaja kohtuullisen arvon mukaan määrättävästä hinnasta lunastaa häneltä ne rakennukset ja muut rakennelmat koneineen ja laitteineen, jotka vesistöön ja sen rannalle kysymyksessä olevan oikeuden käyttämistä varten on rakennettu. Tätä tarkoitettava vaatimus on pantava vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun vuokra- tai käyttöoikeus on lakannut olemasta voimassa.

11 §

Voimalaitoksen rakentamiseen osallistumista koskevan tarjouksen tekemistä varten aloitteentekijän on pyydettävä ympäristölupavirastoa julkisella kuulutuksella kehottamaan niitä, joilla tämän luvun 9 §:n mukaan on oikeus osallistua yritykseen ja jotka sen haluavat tehdä, viimeistään kuulutuksessa määrättynä päivänä kirjallisesti ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yritykseen osallistumisestaan sekä esittämään tarvittavan selvityksen osallistumisoikeudestaan. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä yrityksen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu yritykseen osallistuvien rahoitettavaksi. Näiden asiakirjojen tulee kuulutusajan olla asianomaisten nähtävänä ympäristölupaviraston virka- huoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen lisäksi toimitettava kirjatussa kirjeessä tai muutoin todistettavasti jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, ei kuitenkaan niille, joiden osuus kysymyksessä olevasta vesivoimasta ilmeisesti on alle sadanneksen.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty selvitys osoittaa, että lailliset edellytykset rakentamiseen ilmeisesti puuttuvat, älköön ympäristölupavirasto suostuko kuulutuspyyntöön.

Jollei vesivoiman osakas ole edellä mainitulla tavalla tiedon saatuaan ilmoittanut ympäristölupavirastolle yritykseen osallistumisestaan, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Sama on myös voimassa, jollei osallistumisilmoituksen tehnyt kuudessakymmenessä päivässä todisteellisen kehotuksen siihen saatuaan allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai, mikäli hän ei katso voivansa hyväksyä yhtiösopimusta, ole hakemuksella pyytänyt ympäristölupavirastolta tämän luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpidettä.

Yritystä koskeva lupahakemus on, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole myöntänyt pitennettyä määräaikaa, tehtävä vuoden kuluessa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite muutoin on katsottava rauenneeksi. Jollei muusta toimintamuodosta ole sovittu, on hakemus tehtävä tämän luvun 10 §:n mukaisesti perustettavan osakeyhtiön nimiin. Lupahakemuksen yhteydessä on esitettävä selvitys siitä, että osallistumistarjous on edellä sanotulla tavalla annettu tiedoksi.

13 §

Jos asianosaisten välillä syntyy erimielisyyttä oikeudesta vesivoimaan tai niiden edellä olevien säännösten soveltamisesta, jotka koskevat osallistumista rakentamisyhtymykseen, on asianosaiset, mikäli asiaa ei voida hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä ratkaista, ympäristölupaviraston päätöksellä osoitettava määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne. Tällainen määräys ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupa-asian ratkaisemista, ellei ympäristölupavirasto katso painavia syitä olevan käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes riita on ratkaistu. Asian käsittelee se käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa puheena olevasta vesivoimasta sijaitsee.

Milloin erimielisyyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitettua osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää käräjäoikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään.

17 §

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitetussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää ympäristölupavirastoa määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintopakkoasioista 21 luvussa säädetään.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 a §

Ympäristölupavirasto voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisiväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten, jollaisena pidetään myös vapaa-ajan veneilyä. Yleinen paikallisiväylä voidaan myös määrätä vesistöön, jossa on valtaväylä.

3 §

Ennen kuin ympäristölupavirasto määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistöissä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Ympäristölupaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräys 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä

erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. Ympäristölupavirasto määrää, milloin yleinen paikallisiväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkululaitos.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 12 luvun 11 §:ssä mainittuun vesipäätösrekisteriin ja ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä merenkululaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

5 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty tai neuvotteluja asiasta sopimiseksi ei ole käyty, valtion tai muun yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan on haettava ympäristölupavirastolta lupa turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle. Yritykseen sovelletaan muutoin, mitä 2 luvussa säädetään vesistöön rakentamisesta. Kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta. Tässä momentissa tarkoitettua hakemusasiasia ei saa määrätä käsiteltäväksi katselmustoimituksessa.

6 §

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (ruoppausmassa) sijoittamiseen vesialueelle on haettava ympäristölupaviraston lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurauksista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöminis-

terion päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos ympäristölupaviraston lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppausmassa sijoittaa toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

Maanomistajan suostumuksetta ruoppausmassaa ei saa panna viljelyksessä olevalle maalle eikä tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Sitä ei omistajan suostumuksetta saa panna muullekaan maa-alueelle, ellei kysymys ole vähäisestä määrästä tai ympäristölupavirasto ole antanut siihen lupaa.

7 a §

Jos käsittely ympäristölupavirastossa on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava ympäristölupavirastolle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

8 a §

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunnossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. Ympäristölupavirasto voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, ympäristölupavirasto voi määrätä hakijan saattamaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian. Ympäristölupaviraston määräys ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta väylän kunnossapitäjältä korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

9 §

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä korvausta, jollei ympäristölupavirasto, milloin kysymyksessä on yksityinen kulkuväylä, tai liikenneministeriö yleisen paikallisiväylän osalta, jos kuntoonpanokustannukset ovat huomattavan suuret, hakemuksesta ole myöntänyt väylän kuntoonpanijalle oikeutta kuntoonpanokustannusten korvaamiseksi tarkoitetun maksun perimiseen väylän käyttäjiltä. Päätöksessä,

jolla sanottu oikeus myönnetään, on määrättävä maksun suuruus, kantamisperusteet sekä aika, joksi oikeus on annettu.

Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi kuitenkin hakea ympäristölupavirastolta maksun suuruuden ja kantamisperusteen vahvistamista.

5 luku

Puutavaran uitto

9 §

Uittosäännön vahvistamista, muuttamista ja kumoamista on haettava ympäristölupavirastolta. Hakemuksen voi tehdä puutavaran omistaja tai se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistöissä, asianomainen viranomainen, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, vesialueen, rannan, laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimittaminen vesistöissä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tahi etuaan.

14 §

Milloin vesistöön myöhemmin perustetaan uittoyhdistys, on sen toimintaa varten tarpeellinen, 1 momentin mukaan valtiolle kuuluva omaisuus uittoyhdistyksen hakemuksesta ympäristölupaviraston päätöksellä ilman korvausta siirrettävä sille. Sen hakemuksesta, jonka etua asia koskee, on myös ympäristölupaviraston päätöksellä määrättävä 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden siirtämisestä uittoyhdistykseltä toiselle uittoyhdistykselle, mikäli uiton toimittamisen yleinen järjestely tällaista siirtoa vaatii. Omaisuuden siirtymisestä valtiolle uittoyhdistyksen toiminnan lakatessa säädetään tämän luvun 78 §:ssä.

Ympäristölupaviraston edellä mainituissa tapauksissa antama päätös käy kiinteistön saantokirjasta.

18 §

Yleinen uittoväylä, joka 1 momentin nojalla on perustettu, samoin kuin yleisen uittoväylän leveyttä koskeva 1 momentin mukainen määräys, on merkittävä vesipäätösrekisteriin, ympäristölupavirastossa pidettävään

karttaan sekä uittosääntöön liitettävään karttaan.

19 §

Yhteisuittoa koskevan määräyksen estämättä ympäristölupavirasto voi hakemuksesta uittoyhdistystä ja asianomaisia viranomaisia kuultuaan antaa puutavaran omistajalle luvan yhteisuitoalueella toimitettavaan yksityisuitoon, jos puutavaran omistajan jatkuva puutavaran saanti ei muulla tavoin tule ilman kohtuuttomia kustannuksia turvatuksi ja jollei siitä aiheudu yhteisuitolle sanottavaa haittaa tai yksikkökustannusten mainittavaa nousua. Puutavaran omistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa.

29 §

Jos 1 momentissa määrätty kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, on noudatettava, mitä 21 luvun 3 §:ssä säädetään. Ympäristölupavirasto voi kieltää uiton toimittamisen vesistöissä tai sen osassa siksi, kunnes se, mitä on laiminlyöty, on asianmukaisesti korjattu.

31 §

Uittajan on suoritettava kunnossapitäjälle korvausta kustannuksista, jotka uittovuoden aikana ovat aiheutuneet vesistön sekä sellaisten laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa säännössä tämän luvun 27 §:n nojalla on määrätty suoritettavaksi korvausta. Korvaus suoritetaan, jollei jäljempänä sanotusta muuta johdu, kultakin uittovuodelta sen päätyttyä ja korvauksen osalta on vastaavasti voimassa mitä tämän luvun 26 §:n 1 momentissa kuntoonpanokustannuksista säädetään. Milloin jonkin vuoden osalle tulevat kustannukset ovat poikkeuksellisen suuret, voi ympäristölupavirasto kunnossapitäjän hakemuksesta myöntää tälle oikeuden periä uittajilta niitä varten ennakkomaksuja.

Ympäristölupavirasto voi kunnossapitäjän tai uittajan hakemuksesta määrätä kunnossapitokustannukset, joista seuraavien vuosien uittajille aiheutuisi huomattava kustannusten säästö, useamman vuoden aikana kuolettaviksi, noudattamalla soveltuvin osin, mitä

tämän luvun 26 §:n 2 momentissa säädetään.

33 §

Milloin kuntoonpanija tai kunnossapitaja on vakuuttanut uittoa varten tehdyt laitteet tai rakennelmat vahingon varalta, on vahingon johdosta saatu korvausmäärä käytettävä niiden uusimiseen tai ympäristölupaviraston määräyksen mukaan vesistön muuhun kunnostamiseen uiton tarpeeksi.

35 §

Kun uittosäännön vahvistamista on haettu tämän luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesistöä tai vesistön osaa varten, voi ympäristölupavirasto, ennen kuin asia on lopullisesti ratkaistu, hakemuksesta myöntää uittajalle määräajaksi luvan toimittaa väliaikaisesti uittoa, jos uiton lykkäytymisestä olisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistöissä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia.

Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian ollessa vireillä haetaan 13 §:ssä tarkoitettua lupaa alueen lunastamiseen tai käyttöön saamiseen, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta ennen asian lopullista ratkaisemista antaa uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen, jos se ei estä olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä tai että se myönnetään toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmennytys on uittajan asianomaiselle korvattava.

36 §

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että päätöstä, jolla on annettu 1 momentissa tarkoitettu lupa, on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

39 §

Kun uiton toimittaminen on uittosäännössä rajoitettu määrättyyn aikaan, mutta uittoajan pidentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta vuodeksi kerrallaan pidentää uittoaikaa.

41 §

Metsänomistajia uittoyhdistyksessä edustava jäsen on asianomaisen metsäkeskuksen nimettävä ympäristölupaviraston kehoituksesta ja ympäristölupaviraston tulee antaa hänelle määräys yhdistyksen jäseneksi. Jos metsäkeskuksia on useampia alueella, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, on jokaisen niistä nimettävä ehdokas ja ympäristölupavirasto antaa määräyksen sille ehdokkaalle, jonka se katsoo sopivimmin edustavan sanotun alueen metsänomistajia. Milloin valtio omistaa enemmän kuin puolet kysymyksessä olevan alueen metsäalasta, on ehdokkaan nimeäminen Metsähallituksen asiana. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettulla uittoyhdistyksen jäsenellä on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään siltä, joka on nimennyt hänet ehdokkaaksi. Jos 1 momentissa tarkoitettulla alueella toimii useita metsäkeskuksia ja ehdokas on jonkin niistä nimeämä, on muiden metsäkeskusten osallistuttava korvaukseen siinä suhteessa, missä metsäalue, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, jakaantuu näiden toiminta-alueiden kesken. Jos korvauksesta tai osallistumisesta siihen syntyy erimielisyyttä, on asia ympäristölupaviraston ratkaistava.

45 §

Kun ohjesääntö on hyväksytty, mutta sitä ei vielä ole tämän luvun 48 §:n mukaisesti vahvistettu, on yhdistyksen asioita hoidettava hyväksytyn ohjesäännön mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto on sen hakemuksesta, jota asia koskee, väliaikaisella päätöksellä taikka ohjesäännön vahvistaessaan määrännyt yhdistyksen kokouksessa hyväksyttyyn ohjesääntöön muutoksia, on niitä noudatettava, vaikkei vahvistamispäätös ole saanut lainvoimaa.

48 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännölle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus.

Ympäristölupavirasto voi hakemusta käsitellessään oikaista hyväksytyn ohjesäännön lain mukaiseksi sekä tehdä siihen sellaisia lisäyksiä tai muutoksia, joita on pidettävä yhdistyksen jäsenten tai sivullisten oikeuksien suojaamiseksi tarpeellisin.

49 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännön muuttamista koskevan hakemuksen voi ympäristölupavirastolle tehdä uittoyhdistys tai yksityinen uittaja taikka Metsähallitus. Jollei muutosehdotusta ole käsitelty yhdistyksen kokouksessa, on kokoukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta.

53 §

Hallituksen jäsenen voi se, joka on hänet valinnut tai määrännyt, vapauttaa toimestaan, vaikkei hänen toimikautensa ole päättynyt. Ohjesäännön mukaisesti valittu hallituksen jäsen saa kuitenkin palkkion myös jäljellä olevalta ajalta, jollei ympäristölupavirasto yhdistyksen hakemuksesta toisin määrää.

58 §

Uittoyhdistyksen hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen nimi, kotipaikka ja yhteisuitoalue, hallituksen jäsenten nimet ja kotipaikat sekä se, miten yhdistyksen nimi kirjoitetaan ja kenellä on oikeus nimen kirjoittamiseen, ilmoitetaan ympäristölupavirastossa pidettävään rekisteriin, josta asetuksella säädetään. Niin ikään on rekisteriin ilmoitettava yhdistyksen ohjesäännön vahvistamisesta tai muuttamisesta ja on ilmoitukseen liitettävä virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä.

59 §

Hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee uittoyhdistyksen valita vähintään kaksi tilintarkastajaa sekä näille varamiehet. Ympäristölupavirasto voi yhdistyksen jäsenen tai Metsähallituksen hakemuksesta, jos katsoo syytä siihen olevan, määrätä pätevän henkilön yhdistyksen valitsemien tilintarkastajien lisäksi virkavastuulla tarkastamaan yhdistyksen tilejä ja antamaan siitä kertomuksen Metsähallitukselle. Näin määrätyn tilintarkastajan palkkion vahvistaa ympäristölupavirasto ja suorittaa uittoyhdistys.

61 §

Korvausta tämän luvun 60 §:n nojalla on vaadittava kanteella käräjäoikeudessa.

62 §

Jos uittoyhdistys ei jonakin vuonna toimita uittoa taikka jos yhteisuito vesistöissä kokonaan lakkaa, ympäristölupaviraston on yhdistyksen viimeksi toimineen hallituksen tai, milloin yhteisuiton lakkaaminen perustuu uittosäännön kumoamiseen tai muuttamiseen, Metsähallituksen hakemuksesta määrättävä yksi tai useampia toimitsijoita hallituksen sijasta ja sille kuuluvien valtuuksien hoitamaan yhdistyksen asioita sekä tarvittaessa huolehtimaan yhdistyksen lakkauttamista varten suoritettavista selvittelytoimenpiteistä. Uittoyhdistyksen kokoukselle kuuluvaa päättävävaltaa käyttävät tällöin, mikäli kysymys on tietyn vuoden uittoa koskevasta asiasta, yhdistyksen sanotun vuoden jäsenet sekä muussa tapauksessa toimitsijat.

64 §

Uittoyhdistykselle tämän lain mukaisesti kuuluvaa tai yhdistyksen tämän luvun 63 §:n 1 momentin nojalla hankkimaa kiinteää omaisuutta yhdistys saa luovuttaa tai velasta kiinnittää vain, jos ympäristölupavirasto hakemuksesta on antanut siihen luvan. Lupaa ei saa myöntää sellaisen omaisuuden osalta, jonka säilyttäminen uittoyhdistyksen hallinnassa on katsottava uiton jatkuvan toimittamisen kannalta välttämättömäksi. Edellä mainittua omaisuutta siihen kuuluvine laitteineen ja rakennelmineen ei saa ulosmitata muusta kuin kysymyksessä olevaan kiinteistöön kiinnitetystä tai sellaisesta saatavasta, josta kiinteistö muutoin on panttina taikka jolla on kiinteistöön parempi etuoikeus kuin minkä kiinnitys tuottaa.

Jos uittoyhdistys luovuttaa 1 momentissa tarkoitettua tai muuta sille kuuluvaa omaisuutta, eikä kysymys ole käyttökelvottoman tai tarpeettomaksi tulleen irtaimen omaisuuden rahaksi muuttamisesta, on, mikäli saatuja varoja ei välittömästi käytetä vastaavanlaisen omaisuuden hankkimiseen, varojen käyttämistä koskeva asia hakemuksella saatettava ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

66 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat määrätynlaisen uittoa varten tarpeellisen omaisuuden hankkimisesta taikka uittoyhdistyksen toimintaa useamman vuoden aikana edistävistä töistä, voidaan, jollei niitä ole pidettävä uittosäännössä tai ympäristölupaviraston päätöksellä kuoletettaviksi määrättyinä kuntoonpano- tai kunnossapitokustannuksina, uitto-

yhdistyksen ohjesäännössä tai hakemuksesta annetulla ympäristölupaviraston päätöksellä määrätä kuoletettaviksi myöhemmin vuosina yhdistyksen jäseninä olevilta puutavaran omistajilta perittävien kuoletusmaksuun noudattamalla kunkin erilaatuisen omaisuuden ja työn osalta ohjesäännössä vahvistettuja tai ympäristölupaviraston erikseen vahvistamia perusteita.

67 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta on pidettävä sivulliselle ilmeisesti kohtuutonta etua tuottavana, käräjäoikeus voi, jolle se jommankumman sopimuspuolen kanteesta ole vahvistanut sopimusta, sellaisen uitettavaa puutavaraa omistavan uittoyhdistyksen jäsenen kanteesta, joka ei ole myötävaikuttanut sopimusta koskevan päätöksen tekemiseen, muuttaa sopimusta aikaisintaan sen tekemistä seuraavan uittovuoden alusta lukien. Milloin sopimusta on tässä tarkoitettussa tapauksessa oleellisesti muutettu, on sillä, jonka kanssa uittoyhdistys on sopimuksen tehnyt, oikeus purkaa sopimus. Tätä tarkoitava vaatimus on tehtävä käräjäoikeudessa vireille pantavalla kanteella.

Sen estämättä, mitä edellä on sanottu, käräjäoikeus voi sopimuspuolen tai uitettavaa puutavaraa omistavan yhdistyksen jäsenen kanteesta, jos olosuhteet oleellisesti ovat muuttuneet ja erityistä syytä siihen on, tehdä muutoksia edellä tarkoitettuihin sopimuksiin.

68 §

Uittoyhdistyksellä voi olla sen muista varoista erillään pidettäviä, vahvistettujen sääntöjen mukaan hoidettavia rahastoja omaisuuden hankinta- ja kunnossapitokustannusten tasoittamista, eläkkeen suorittamista, toimihenkilöiden ja työntekijäin muuta huoltoa sekä sellaisia vero-, korvaus- ja muita maksusuorituksia varten, jotka joutuvat maksettaviksi vasta uittovuoden jälkeen. Rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhdistyksen kokouksen päätökselle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Ympäristölupavirasto voi tehdä sääntöihin yhdistyksen jäsenen edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

76 §

Uittoyhdistyksen kokouksen päätös, joka lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastaisesti rajoittaa yhdistyksen jäsenelle kuuluvaa oikeutta tai asettaa hänelle velvoituksia, on häntä kohtaan tehoton, jos hän ei ole päätöksen tekemiseen osallistunut. Kysymys päätöksen tehosta voidaan hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Muutoin on, jos uittoyhdistyksen kokouksen päätös tai hallituksen toimenpide on lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastainen, sillä, joka päätöstä tehtäessä tai toimenpidettä suoritettaessa oli uittoyhdistyksen jäsen sekä yhdistyksen hallituksen jäsenellä oikeus moittia päätöstä tai toimenpidettä, jota ei ole hyväksynyt, hakemuksella, joka on ympäristölupavirastossa pantava vireille viimeistään kuudenten kymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on tehty taikka hän sai hallituksen toimenpiteestä tahi, milloin kysymys on tämän luvun 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisämäärän perimisestä, sanotussa momentissa mainitusta jakoluettelosta tiedon.

78 §

Kun uittoyhdistyksen toiminta lakkaa, on sellainen yhdistykselle kuuluva irtain omaisuus, jonka säilyttämistä vesistössä ehkä jatkuvan uiton toimittamisen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi, selvityksestä huolehtimaan asetettujen toimitsijain toimesta muutettava rahaksi. Vastaavasti on muutettava rahaksi sellainen uittoyhdistykselle kuuluva kiinteä omaisuus, jonka säilyttämistä vesistössä edellä mainitun taikka muun metsän tai vesistön käyttöä palvelevan tarkoituksen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi. Ympäristölupaviraston asiana on toimitsijain hakemuksesta määrätä, mikä kiinteä omaisuus on muutettava rahaksi. Muu kiinteä omaisuus siirretään valtiolle ympäristölupaviraston päätöksellä, josta on voimassa, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa säädetään.

85 §

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä antamispäivä ja -paik-

ka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle ympäristölupavirastolle. Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianosaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea siihen muutosta käräjäoikeudessa. Tätä tarkoitettava riita-asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin.

91 §

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Uittoasiamieheksi määrätty on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

92 §

Jos vesistössä, jossa uittoa ei ole määrätty yhteiseksi, samaan aikaan uitetaan kahden tai useamman puutavaran omistajan puita, ja toisen uitoa saattaa olla toiselle haittaa, ympäristölupavirasto voi uittajan hakemuksesta määrätä uittoa varten järjestelypäällikön, jonka tulee tasapuolisesti valvoa kaikkien puutavaran omistajien etua ja huolehtia uiton järjestämisestä niin, että haitta, mikäli mahdollista, vältetään.

Järjestelypäälliköllä on oikeus saada tehtävästään uittajilta palkkio. Jos palkkion suuruudesta tai sen suorittamisvelvollisuuden jakamisesta uittajien kesken syntyy erimielisyyttä, voidaan asia hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Ympäristölupaviraston 1 momentin nojalla antamaa määräystä on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

93 §

Ympäristölupavirasto voi määrättyä tapaus-

ta varten myöntää vapautuksen uittotavaran merkitsemisestä, jos uitto voidaan toimittaa niin, ettei synny epätietoisuutta siitä, kenelle puut kuuluvat.

96 §

Puutavara saadaan uittaa kuorimattomana, jos uitto lasketaan varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu, ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu eikä ympäristölupavirasto sille tehdyn hakemuksen johdosta ole kieltänyt vesistössä kuorimattoman puutavaran uittoa siitä johtuvan haitan vuoksi.

Milloin uitto ei ole mainitussa ajassa loppuun saatettavissa, tulee puutavaran, ennen kuin sitä ryhdytään uittamaan, olla kelvollisesti kuorittua. Kuitenkin saadaan, ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu, kesällä lehteen kaadetut lehtipuut vielä seuraavana vuonna uittaa kuorimattomina ja samoin muikin puutavara toisena vuotena sen kaatamisesta, jos uitto toimitetaan nippu-uittona ja pääasiallisesti selkävessillä, sekä ympäristölupaviraston luvalla muutoinkin, jos erittäin tärkeät syyt sitä vaativat ottaen lisäksi huomioon, mitä 2 luvun 1 a §:ssä säädetään.

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että sen tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

99 §

Jos uittosta on jäänyt vesistöön uponneita tai uppoamistilassa olevia puita taikka uittotarvikkeita, joista on haittaa veden juoksulle, liikenteelle, vesistön virkistyskäytölle, kalastukselle tai vesistön käyttämiselle muuhun tarkoitukseen, voi ympäristölupavirasto viranomaisen tai haitasta kärsivän hakemuksesta velvoittaa vesistön kunnossapitäjän, tai, jollei sellaista ole, sen, joka viimeksi on toimittanut vesistössä uittoa, määrättyssä ajassa puhdistamaan vesistön uhalla, että se tehdään kunnossapitäjän tai sanotun uiton toimittajan kustannuksella. Vesistöä toisen kustannuksella puhdistettaessa nostetut puut on myytävä julkisella huutokaupalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia käsitellään 21 luvun 3 §:n mukaisena hallinto-pakkoasiana.

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei

aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, ilman asiankäsittelyä ympäristölupavirastossa pois-taa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppo-puut ja muut uittojätteet, jotka tällöin jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

6 luku

Ojitus

2 §

Jos ojituksesta saattaa aiheutua 1 luvun 15, 18 tai 19 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on ojitukseen tältä osin hankittava ympäristölupaviraston lupa. Kuitenkaan 1 luvun 15 §:n perusteella lupaa ei tarvita siltä osin kuin yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettava ojitus aiheuttaa virtaaman muuttumista purossa. Ojituksena suoritettavaan puron perkaamiseen on luvanvaraisuudesta riippumatta sovellettava 2 luvun 3 §:ää.

Jos ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen poistaa voimalaitos, pato tai kiinteä laite taikka tehdä niihin muutos, on siihen haettava ympäristölupaviraston lupa.

Mitä 2 tai 9 luvussa säädetään 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla luvanvaraisista toimenpiteistä ja niihin annettavista luvista, on vastaavasti voimassa 1 momentin mukaan luvanvaraisesta toimenpiteestä. Edellä 2 momentissa tarkoitettua luvan ympäristölupavirasto voi antaa noudattaen vesistöön rakentamisesta voimassa olevia säännöksiä. Ympäristölupaviraston on lupa-päätöksessään määrättävä myös ne korvaukset, jotka ojituksen johdosta on, siltä osin kuin ympäristölupaviraston lupa on siihen tarpeen, suoritettava toimenpiteen aiheuttamasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

2 a §

Jos ojitus aiheuttaisi 1 luvun 15 a tai 17 a §:ssä kielletyn muutoksen, on kiellosta sanottujen pykälien nojalla myönnettävä poikkeus käsiteltävä ympäristölupavirastossa. Poikkeuksesta on voimassa, mitä 19 luvun 5 §:ssä säädetään ympäristölupaviraston luvasta.

10 §

Ojittamiseen ei saa ryhtyä, ennen kuin asia on ollut 19 luvun säännösten mukaisesti oji-

tustoimituksessa käsiteltävänä, jos

1) kysymys on ojituksesta, johon 2 §:n mukaan siinä tarkoitetuilta osin tarvitaan ympäristölupaviraston lupa;

2) ojitukseen sisältyy tulva-alueen poistaminen tai pienentäminen tahi tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua pienehkön järven laskeminen taikka kun ojituksen johdosta vesien virtaamissuunta huomattavasti muuttuu tahi ojitusta varten on tarpeen tehdä suoja- tai pumppuasema toisen maalle;

3) oja on tehtävä yleisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa uomaa on suurennettava eikä tienpitäjän taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajan suostumusta sanottuun toimenpiteeseen ole saatu; taikka

4) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan.

11 §

Ojitustoimituksessa vahvistetun suunnitelman toteuttamismääräajasta on voimassa, mitä 2 luvun 12 §:n 1 momentissa säädetään ympäristölupaviraston lupaan perustuvan rakennustyön määräajasta. Toimitukseen sovelletaan, mitä ympäristölupavirastosta sanottu lainkohdassa säädetään.

12 §

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä tarvittavista oikeus- ja ympäristönsuojelutoimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kielto- ja ympäristönsuojelutoimenpiteistä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys ympäristölupaviraston luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai ympäristölupaviraston luvan noudattamisesta, noudatetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää. Tässä momentissa säädetty kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta ei muissakaan tapauksissa estä 21 luvun 3 §:n soveltamista.

7 luku

Vesistön järjestely

2 §

Vesistön järjestelyyn, joka tarkoittaa järven laskemista sen osaksi tai kokonaan tapahtuvaa kuivattamista varten tahi josta voi aiheutua tulvaa tai huomattavaa veden nousua muualla vesistössä taikka muu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu vahingollinen tai haitallinen muutos tahi seuraus, on haettava ympäristölupaviraston lupa.

4 §

Tässä pykälässä tarkoitettujen järjestelyn kustannukset on luvan saajan suoritettava. Luvan saajalla ei ole oikeutta vaatia muita osallistumaan yritykseen tai siitä aiheutuviin kustannuksiin. Ympäristölupavirasto voi, jos hakija on muu kuin valtio, vaatia hakijan asettamaan vakuuden järjestelystä johtuvien korvausten suorittamisesta.

8 §

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina sen osalle tulevasta ympäristölupaviraston lupapäätökseen sisältyvästä tai järjestely-yhtiön vahvistamasta kustannusosuudesta korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Jos järjestely toteutetaan ympäristölupaviraston luvalla, ympäristölupaviraston on viipymättä lupapäätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava lupapäätöksestä ilmenevät kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ympäristölupaviraston on niin ikään viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lupapäätöstä koskevasta muutoksenhausta sekä muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antaman lainvoimaisen ratkaisun sisällöstä.

Jos ympäristölupaviraston lupa ei ole järjestelyn toteuttamiseksi tarpeen, järjestely-yhtiön toimitsijoiden on ilmoitettava vahvistetut kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kirjaamisrekisteriin. Järjestely-yhtiön toimitsijoiden on niin ikään

ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle muusta kuin muutoksenhakutuomioistuimen antamasta ratkaisusta, jolla ympäristölupaviraston lupapäätökseen sisältyviä tai järjestely-yhtiön vahvistamia kustannusosuuksia muutetaan.

9 §

Jos kaikki järjestelystä hyötyä saavat sopivat sen toimeenpanemisesta yhteisenä yrityksenä, on, milloin järjestelyyn tarvitaan ympäristölupaviraston lupa, sopimus tehtävä kirjallisesti. Siinä on määrättävä kunkin osuus työn suorittamisesta ja yrityksen kustannuksista sekä kullekin yritykseen osalliselle kuuluvat, sanottuun sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Niin ikään on sopimuskirjassa, jos sopimukseen osallistuvia on kolme tai useampia, mainittava, onko ja kenellä oikeus edustaa sopimuksen tekijöitä tuomioistuimessa ja muutoin järjestelyä koskeissa asioissa, sekä nimettävä yksi tai useampia toimitsijoita, joille haaste tai muu ilmoitus järjestelyä koskeissa asioissa voidaan sopimuksen tekijöitä velvoittavasti antaa. Sopimuskirja on esitettävä ympäristölupaviraston vahvistettavaksi luvan hakemisen yhteydessä.

10 §

Järjestely-yhtiön sääntöjen osalta on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 27 §:n 2 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että sääntöihin voidaan ottaa muitakin kuin sanotussa momentissa mainittuja yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä. Sääntöille on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28—31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehottomaksi toteamista vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden

kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on tehtävä hakemuksella ympäristölupavirastossa.

12 §

Jos järjestelyn vesistöön aiheuttamasta muutoksesta tulee huomattavaa etua vesivoiman hyväksikäyttämislle, uiton toimittamiselle taikka vesistöön tai sen rannalle tehdyn rakennelman omistajalle, voidaan tällaisen edun saaja tehdystä vaatimuksesta ympäristölupaviraston päätöksessä, jolla lupa järjestelyyn annetaan, velvoittaa osallistumaan järjestelyn kustannuksiin kohtuullisella, enintään hänelle tulevaa hyötyä vastaavalla määrällä.

Mikäli järjestelyn toimeenpanemisen jälkeen havaitaan, että 1 momentissa tarkoitettu etu ennakolta arvaamattomasta syystä ilmeisesti on suurempi tai pienempi kuin päätöstä tehtäessä oli edellytetty, voi ympäristölupavirasto vastaavasti korottaa tai alentaa edun saajan suoritettavaa määrää. Tätä tarkoittava hakemus on pantava ympäristölupavirastossa vireille vuoden kuluessa siitä yhtiön kokouksesta, jossa laskelma kustannusten jaosta on hyväksytty, taikka, jos muutoksen vaatijana on 1 momentissa tarkoitettun edun saaja, mainitun ajan kuluessa siitä, kun hänelle on annettu tieto sanotun laskelman hyväksymisestä.

13 §

Jos valtio on ollut järjestelyn toimeenpanijana, mutta järjestelystä saatu hyöty on suurelta osalta tullut muiden hyväksi, voi ympäristölupavirasto valtion hakemuksesta määrätä kaikki hyödynsaajat yhteisesti huolehtimaan edellä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä, asettamaan sitä varten tarvittavat toimitsijat ja osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin heidän saamaansa hyötyä vastaavassa suhteessa. Tätä varten voidaan perustaa järjestely-yhtiö.

Ympäristölupavirasto voi, milloin siihen on erityistä syytä, hakemuksesta vapauttaa hyödynsaajan osallistumasta 3 momentissa tarkoitettun toimenpiteen kustannuksiin.

14 §

Kun järjestely on pantu alkuun, älköön sitä ilman ympäristölupaviraston lupaa jätettävä loppuun saattamatta. Jos tällainen lupa annetaan, on ympäristölupaviraston päätöksessä määrättävä, mihin toimenpiteisiin järjestelyn toimeenpanijan on ryhdyttävä keskeytyksestä johtuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja mitä korvauksia hänen tulee asianomaisille suorittaa.

15 §

Jos vesistön järjestelyyn ei sen johdosta, ettei siitä aiheudu 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, tarvita ympäristölupaviraston lupaa, mutta aloitteentekijä haluaa muita hyödynsajia osallistumaan siihen, on vastaavasti noudatettava, mitä osallistumisesta yhteiseen ojitukseen säädetään.

8 luku

Vesistön säännöstely

1 §

Milloin joku vesivoiman käytettäväksi saamista, lisäämistä tai käytön tasoitamista, uiton tai liikenteen edistämistä, veden nesteenä käyttämistä, kastelua, vesistön puhtauden säilyttämistä, virkistyskäyttöä, kalanviljelyä, maankuivatusta taikka muuta tällaista tarkoitusta varten haluaa jatkuvasti säännellä veden korkeutta tai muutoin säännöstellä vesistöä, jollaiseksi luetaan myös veden johtaminen ja muu siirtäminen säännöstelytarkoituksessa vesistöstä tai sen osasta toiseen, on tällaiseen vesistön säännöstelyyn, jos siitä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, haettava ympäristölupaviraston lupa.

3 §

Jos muu kuin valtio hakee lupaa säännöstelyyn, hakijan on, paitsi milloin hakemuksessa tarkoitettua säännöstelystä ilmeisesti ei ole kenellekään toiselle sellaista hyötyä, jota tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, tarjottava muille hyödynsajille osallistumista säännöstelyyn ilmoittamalla siitä ympäristölupavirastolle. Tällöin ympäristölupaviraston on julkisella kuulutuksella kehoitettava hyödynsajia tämän luvun 4 §:ssä määrättyllä tavalla ilmoittamaan ympäristölupavirastolle osallistumisestaan yritykseen.

Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, yleisluontoinen selvitys siitä, ketkä saavat ja mihin määrään arvioitavaa hyötyä yrityksestä, sekä yrityksen kustannusarvio. Näiden asiakirjojen tulee ympäristölupaviraston määräämän ajan olla nähtävänä sen virkahuoneistossa tai ympäristölupaviraston määräämässä, kuulutuksessa ilmoitetussa paikassa.

Jos aloitteentekijä on muutoin kuin lupahakemuksen yhteydessä pyytänyt kuulutusmenettelyä, on yritystä koskeva lupahakemus tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole määrännyt sitä varten pidennettyä aikaa.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty suunnitelma ilmeisesti on sellainen, ettei lupaa sen mukaiseen säännöstelyyn voida antaa, ympäristölupavirasto ei saa suostua kuulutuspyyntöön.

4 §

Jos hyödynsaja, jolla tämän luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on siihen oikeus, haluaa tulla osalliseksi toisen vireillepanemaan säännöstely-yritykseen, hänen tulee siitä kirjallisesti ilmoittaa ympäristölupavirastolle tämän luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa. Jos tällainen ilmoitus on ympäristölupavirastolle tehty ja se katsoo osallistumisen edellytysten olevan olemassa, ympäristölupaviraston tulee, kun lupahakemus on saatettu sen käsiteltäväksi, osoittaa hakija ryhtymään tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

5 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei ole halunnut osallistua säännöstelyyn, suorittamaan hänelle tulevan hyödyn perusteella säännöstely-yrityksen toimeenpanijalle tämän luvun 21 §:n mukaisesti määrätyn maksun. Valtiota älköön pidettävä tässä tarkoitettuna hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi ole hyötyä valtion omaisuudelle tai yritykselle, jonka toteuttamiseen valtio tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun edun saamiseksi tai turvaamiseksi on ryhtynyt.

8 §

Jos ympäristölupavirastolta on haettu lupaa kahteen eri säännöstely-yritykseen, jotka ainakin joltakin osin koskevat samaa vesistön osaa, ja ympäristölupavirasto katsoo, että yritykset sopivasti voidaan yhdistää, sen tulee kehottaa hakijoita määrätyn ajan kuluessa sopimaan yhteiseen yritykseen ryhtymisestä. Ellei tällaista sopimusta saada aikaan eikä yrityksiä voida erillisinä toteuttaa, lupa on myönnettävä sille yritykselle, joka taloudellisesti ja yleiseltä kannalta on edullisempi.

10 §

Säännöstelyn osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvun 2 §:n 1 ja 4 momentissa, 3 ja 4 §:ssä sekä 12—32 §:ssä säädetään.

10 a §

Vesiympäristön ja sen käytön kannalta merkittävät säännöstelylupan ehdot tulee määrätä tarkistettaviksi määräajoin, jollei tällaista määräystä ole pidettävä erityisestä syystä ilmeisen tarpeettomana. Tarkistusta suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun 6 ja 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. Lupapäätöksessä on määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on tehtävä hakemus edellä sanottujen lupaehtojen tarkistamiseksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, ympäristölupavirasto voi asianomaisen viranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

Edellä 1 momentissa säädetty ei estä soveltamasta säännöstelyyn niitä tämän lain säännöksiä, joiden nojalla voidaan muutoin puuttua lainvoimaiseen lupapäätökseen tai sen sisältöön. Jos lupapäätöksessä ei erityisestä syystä ole annettu 1 momentissa tarkoitettua määräystä, asianomainen viranomainen voi painavasta syystä hakea ympäristölupavirastolta 1 momentissa tarkoitettua tarkistamista.

10 b §

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettua vaikutuksia voida

muutoin riittävästi vähentää, hakea ympäristölupavirastossa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatua kokonaishyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkupeleistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ympäristölupavirasto voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvan haltijan toimittamaan ympäristölupavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa ympäristölupavirastoon, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamista suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä.

11 §

Ympäristölupavirasto voi hyödynsaajan hakemuksesta määrätä säännöstelyn toimeenpanoa sekä laitteiden ja rakennelmien kunnossapitoa varten perustettavaksi säännöstely-yhtiön muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja myös silloin, kun säännöstelyyn on ryhdytty ennen tämän lain voimaan tuloa. Ne, jotka saavat säännöstelystä sellaista hyötyä kuin tämän luvun 2 §:ssä on sanottu, ovat velvollisia osallistumaan yhtiöön, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä jollekin myönnä siitä vapautusta.

13 §

Säännöstely-yhtiön osakkaita ovat, paitsi aloitteentekijä ja tämän luvun 4 §:n mukaisesti säännöstelyyn osalliseksi ilmoittautuneet, myös ne hyödynsaajat, jotka yhtiö tämän luvun 20 §:n mukaisesti myöhemmin on hyväksynyt osakkaiksi. Säännöstelyssä voi osakkaana olla myös ojitus- tai järjestely-yhtiö, jos ympäristölupavirasto harkitsee sen asianmukaiseksi, sekä uittoyhdistys.

16 §

Yhtiön säännöille, joihin voidaan ottaa

muitakin kuin 1 momentissa mainittuja, yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä, on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto vahvistaa säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

19 §

Säännöstelykustannuksista sekä osakkaiden suoritettavista ennakkomaksuista on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä ja 29 §:n 1—3 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että moite kustannusten jaosta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa säännöstely-yhtiön kokouksesta yhtiötä vastaan ympäristölupavirastossa vireille pantavalla hakemuksella.

20 §

Hyödynsaajalla on oikeus liittyä jo perustettuun säännöstely-yhtiöön, jos hänen osakkaaksi pääsemiseensä on katsottava olevan perusteltua syytä. Uuden osakkaan hyväksymisestä päättää yhtiön kokous. Se, jota ei ole hyväksytty osakkaaksi, voi saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi kysymyksen oikeudestaan liittyä yhtiön osakkaaksi, ja tätä tarkoitettava hakemus on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen sai tiedon kokouksen päätöksestä.

Säännöstely-yhtiön osakkaalla on oikeus erota yhtiöstä, mikäli hänen saamansa hyöty on huomattavasti pienempi kuin yhtiötä perustettaessa hänelle katsottiin tulevan. Jos yhtiön kokous katsoo, ettei edellä mainittua edellytystä eroamiseen ole olemassa, on kokouksen päätöksen saattamisesta ympäristölupaviraston ratkaistavaksi vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

21 §

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan asianomaisen hakemuksesta tai ympäristölupaviraston aloitteesta vuotuismaksu korottaa tai alentaa tahi maksuvelvollisuus poistaa.

22 §

Milloin ympäristölupavirasto on tämän luvun 5 §:n nojalla velvoittanut hyödynsaajan suorittamaan maksun säännöstelyn toimeen-

panijalle, ympäristölupavirasto voi, jos toimeenpanijana on säännöstely-yhtiö, maksuun velvollisen hakemuksesta määrätä sopivan henkilön yhtiön säännöissä määrätyn tilintarkastuksen yhteydessä tarkastamaan yhtiön tilejä ja hallintoa. Näin määrätyn tilintarkastajan on annettava kertomus tarkastuksestaan säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka toimesta kertomuksen tulee olla niiden nähtävänä, joita asia koskee. Yhtiön on suoritettava tilintarkastajalle palkkio. Jollei palkkion suuruudesta sovita, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Mikäli säännöstelyn toimeenpanijana on muu kuin säännöstely-yhtiö, ympäristölupavirasto voi maksuvelvollisen hakemuksesta määrätä toimeenpanijan antamaan selvityksen maksun käytöstä säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka luona selvityksen tulee olla hakijan nähtävänä.

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

2 §

Jos se, joka ei ole vesialueen omistaja tai osakas, tahtoo johtaa vettä vesistöstä nesteenä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin talousvedeksi taikka talousvedeksi sellaisin seurauksin, joita tämän luvun 1 §:n mukaan ei saa aiheuttaa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa luvan siihen ja sitä varten tarvittavien laitteiden pitämiseen toisen vesialueella. Sama on laki, milloin vesialueen omistaja tai osakas haluaa johtaa alueelta vettä nesteenä käytettäväksi ja sanottu toimenpide, ottamalla huomioon, mitä 1 luvun 16 §:ssä säädetään, aiheuttaa mainitun luvun 12—15 §:ssä tarkoitetun muutoksen tai seurauksen.

3 §

Hakijoista, jotka haluavat johtaa vesistöstä vettä edellä sanotun perusteella samanarvoiseksi katsottaviin tarkoituksiin, on, mikäli ei voida pitää kohtuullisena, että hakijan oikeutta rajoitetaan, etuoikeus sillä, joka on toimenpiteen kohteena olevan vesialueen tai sen suuremman osuuden omistaja, sekä, jos hakijat tässäkin suhteessa ovat samanveroi-

set, sillä, joka ensiksi on antanut hakemuksensa ympäristölupavirastolle.

4 §

Mikäli talousvedeksi sopivaa vettä ei kohtuuttomitta kustannuksitta muutoin ole riittävästi saatavissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa veden tarvitsijan ottamaan toisen maalta pohjavettä talousvedeksi sekä ryhtymään siellä sitä varten tarpeellisiin toimiin, mikäli kuin vettä edelleen riittää myös omistajan, hänen maallaan asuvien samoin kuin sinne odotettavissa olevan asutuksen sekä siellä sijaitsevien yritysten tarpeisiin eikä toimenpiteestä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa. Edellä mainitun edellytyksen voidaan myös myöntää oikeus johtaa toisen alueelta pohjavettä käytettäväksi sellaisessa teollisessa tai muussa taloudellisessa toiminnassa, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää. Tällainen oikeus voidaan ympäristölupaviraston päätöksellä hakemuksesta poistaa, jos sen myöntämiseen vaikuttaneet olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, sekä korvausta vastaan myös silloin, kun omistajan oma tärkeäksi katsottava käyttötärve sitä vaatii.

Milloin kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon tarvetta palvelevan, pääasiallisesti talousveden saantia tarkoittavan yrityksen, taikka muun yleiseen tarpeeseen tapahtuvan vedenhankinnan järjestäminen teknillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää toisen alueelta saatavan pohjaveden käyttöön ottamista, ympäristölupavirasto voi, siitä riippumatta, mitä 1 momentissa sanotaan, hakemuksesta myöntää siihen ja sitä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin luvan. Tällaista lupaa alkoon kuitenkin myöntäkö veden johtamiseksi paikkakunnan ulkopuolelle, mikäli vastaavanlaista tarvetta asianomaisella paikkakunnalla ei kohtuullisessa määrin voida tyydyttää.

Milloin pohjaveden ottamista toisen alueelta tarkoittava toimenpide on sellainen, että sitä varten on muusta kuin tässä pykälässä mainitusta syystä hankittava ympäristölupaviraston lupa, on edellä olevien säännösten ohella noudatettava, mitä tällaisesta luvasta jäljempänä säädetään.

7 §

Toimenpiteeseen, jota 1 luvun 18 §:ssä tarkoitetaan ja joka aiheuttaa siinä tarkoit-

tuja seurauksia, sekä sellaisen muun kuin tilapäisen pohjaveden ottamon tekemiseen, joka on suunniteltu vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa käsittävän vesimäärän ottamista varten, on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun pohjaveden ottamon tai sen käytön laajentamista sellaiseksi taikka sellaisia seurauksia aiheuttamalla, kuin edellä on sanottu, sekä muuta toimenpidettä kuin pohjaveden ottamista, jos toimenpiteen johdosta pohjavettä poistuu pohjavesiesiintymästä muutoin kuin tilapäisesti vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa.

Pohjaveden ottamon omistaja voi muussakin kuin edellä tässä pykälässä tarkoitetussa tapauksessa saattaa ottamon tekemistä tai muuttamista tarkoittavan toimenpiteen edellytykset ja toimenpiteestä ehkä johtuvat velvollisuudet hakemuksella ympäristölupaviraston tutkittaviksi ja lupapäätöksellä vahvistettaviksi.

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muuhun 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan myöntää lupa, jos sanotusta toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei kuitenkaan saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuu asutus- tai elinkeinoloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin voida estää. Sama koskee toimenpidettä, jonka seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua.

12 §

Jos sellaisen pohjaveden ottamon käyttäminen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa tai jonka tekemiseen tai muuttamiseen ei ole tarvinnut hakea ympäristölupaviraston lupaa, aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, on siitä kärsimään joutuneella oikeus hakemuksesta saada asia ympäristölupaviras-

ton käsiteltäväksi ottamon käyttöä sekä käytöstä johtuvan vahingon ja haitan korvaamista koskevien määräysten antamista varten. Älköön tällöin kuitenkaan ottamon käyttöä rajoitettako, ellei yleinen etu tai muu erittäin tärkeä syy sitä vaadi, älköönkään korvausta tällaisen ottamon aiheuttamasta vahingosta ja haitasta määrättäkö pitemmältä kuin viiden viimeisen vuoden ajalta ennen hakemuksen tekemistä.

13 §

Tässä laissa tarkoitetun luvan nojalla perustetun pohjaveden ottamon veden saannin lisäämiseksi tai turvaamiseksi voi ympäristölupavirasto hakemuksesta rajoittaa veden ottamista muusta luvankin nojalla toimivasta pohjaveden ottamosta, mikäli yleinen tarve sitä vaatii. Rajoituksesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava. Mikäli rajoitus on niin huomattava, että sen kohteeksi joutunut laitos menettää merkityksensä, voidaan hakija velvoittaa lunastamaan laitos, jos laitoksen omistaja sitä vaatii.

14 §

Milloin pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa pohjaveden saannin melkoisen vähentymisen, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta velvoittaa pohjaveden ottamon omistajan tietyksi ajaksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää, mikäli tällainen rajoitus on tarpeellinen välttämättömän talousveden saannin turvaamiseksi ottamon ympäristössä. Rajoituksesta johtuva, ilmeisesti kohtuuttomaksi katsottava vahinko voidaan määrätä ottamon omistajalle korvattavaksi. Korvauksen suorittamiseen on, jollei rajoituksesta koituva hyöty pääasiallisesti tule hakijan hyväksi, kaikkien niiden pohjavettä ottavien osallistuttava, joille rajoittamisesta on olennaista etua. Jollei korvausta rajoittamista koskevan hakemuksen yhteydessä voida määrätä, saadaan korvauksen määräämistä myöhemmin erikseen hakea ympäristölupavirastolta.

15 §

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on

huomattava, peruuttaa lupa. Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta annetaan ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitetun seurauksen välttämiseksi.

16 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun veden johtamiseen maahan on saatava ympäristölupaviraston lupa. Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu seuraus. Luvasta on muutoin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n mukaisesta luvasta säädetään.

18 §

Jos veden johtamiseen vesistöistä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava ympäristölupaviraston lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos ympäristölupaviraston lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole määräystä lupapäätöksessä, voidaan, jollei johdon tekemisestä ole sovittu alueen omistajan kanssa, asia saattaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

19 §

Jos vettä johdetaan vesistöistä nesteenä käytettäväksi tarkoitukseen, joka terveydellisistä tai muista tärkeistä yleisistä syistä edellyttää veden puhtaana säilymistä, ympäristölupavirasto voi hakijan pyynnöstä veden johtamista koskevassa lupapäätöksessä, mikäli sellainen annetaan, tai eri hakemuksesta määrätä tietyn, vedenottamon ympärillä olevan maa- tai vesialueen vedenottamon suoja-alueeksi. Suoja-alueella, jota älköön määrättäkö laajemmaksi, kuin välttämätön tarve vaatii, ei saa ilman ympäristölupaviraston lupaa pitää sellaista säiliötä, varastoa, viemäriä, johtoa tai muuta laitosta, josta vetä pilaavaa ainetta saattaa päästä vesistöön, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa

ottamosta saatavan veden laatua. Niin ikään voidaan suoja-alueella, jos siihen on erityistä syytä, antaa lupa puiden ja muun kasvillisuuden poistamiseen. Ympäristölupaviraston asiana on, ottamalla huomioon suojattavan ottamon tarkoitus, antaa päätöksessään määräyksiä tarvittavista suojatoimenpiteistä ja muista suoja-alueen käyttöä koskevista rajoituksista. Aikaisemmin annettu päätös ei estä ympäristölupavirastoa asianosaisen tai viranomaisen hakemuksesta uudessa päätöksessään määräämästä uusia suoja-alueen käyttöä koskevia rajoituksia tai lieventämistä entisiä.

Suoja-alueeksi määräämisestä toiselle johutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetykseen hakisijan korvattava

Päätöstä, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

Edellä tarkoitetuista suoja-alueääräyksistä poikkeamista koskevan hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 39 §:ssä.

20 §

Ympäristölupavirasto voi, mikäli se terveydellisistä syistä tai pohjaveden puhtauden säilyttämiseksi muutoin harkitaan tärkeän tarpeen vaatimaksi, pohjaveden ottamon perustamista koskevassa lupapäätöksessä taikka eri hakemuksesta määrätä tietyn ottamon ympärillä olevan alueen vedenottamon suoja-alueeksi, jolla ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa pitää asuin- taikka muuta vakituksena oleskelupaikkana olevaa rakennusta taikka sellaista varastoa, säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, mistä likaa tai muuta veden laatuun vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua.

21 §

Milloin kysymys on veden johtamisesta tai pohjaveden ottamisesta tämän luvun 19 §:n 1 momentissa tai 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää oikeuden sellaisen maa- tai vesialueen käytettäväksi saamiseen tai omaksi lunastamiseen, joka on tarpeen veden käsittelyssä käytettäviä altaita, rakenteita ja laitteita varten.

22 §

Tässä luvussa tarkoitettun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman ympäristölupaviraston lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon vedensaannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä.

10 luku

Jäteveden johtaminen

Yleisiä säännöksiä

1 §

Jätevedellä tarkoitetaan nesteinä käytettyä, käytöstä poistettavaa vettä. Jätevedeksi luetaan muukin neste, joka poistetaan käytöstä sekä niin ikään hautausmaalta, varastopaikalta tai muulta tällaiselta alueelta tuleva vesi, jos siinä on haitallisessa määrin vieraita aineita.

Jäteveden aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

2 §

Viemärillä tarkoitetaan sellaista avouomaa tai muuta johtoa, joka on tehty pääasiassa jätteiden johtamista varten. Viemäriin luetaan kuuluviksi myös siihen liittyvät laitteet, kuten viemärikaivot ja pumppulaitokset.

Ojaa, jossa olennaisessa määrin kulkee jättevettä, on pidettävä viemärinä. Ojan määräämisestä viemäriksi eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 48 §:ssä.

Mitä tässä luvussa on säädetty ojasta, koskee muutakin 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa.

Jäteveden johtaminen toisen ojaan

6 §

Jos jätteiden johtamisen mukaiseen johtamiseen on tarpeen käyttää toisen ojaan eikä maanomistaja tai muu, jolla on oikeus ojan käyttämiseen, anna suostumustaan, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa siihen oikeuden, jollei toimenpiteestä aiheu-

du kohtuutonta haittaa ottaen soveltuvien osin huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomais.

Se, joka johtaa jätevedtä toisen ojaan, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin vältettävää vahinkoa. Tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettu viranomais voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on noudatettava myös, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu toiselle hyötyä, on tämän velvollisuudesta osallistua toimenpiteistä johtuviin kustannuksiin sekä menettelystä osallistumisesta määrättäessä vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta säädetään.

Hakija on osoitettava hakemaan ympäristölupaa, jos tässä pykälässä tarkoitettuun jäteveden johtamiseen tarvitaan lupa.

Jäteveden johtaminen viemäriissä

7 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaista johtamista varten on tarpeen tehdä viemäri toisen maan kautta, eikä maanomistaja anna suostumustaan, on toimenpiteeseen vastaavasti sovellettava, mitä 6 §:ssä säädetään jäteveden johtamisesta toisen ojaan.

Avoviemäriä ei saa tehdä toisen tontin, rakennuspaikan, puutarhan, varastopaikan, uimarannan tai muun, erityiseen käyttöön otetun alueen kautta, jos siitä jäteveden laadun vuoksi saattaa aiheutua melkoista haittaa, eikä sanotunlaisen alueen kautta muutoinkaan ilman omistajan suostumusta. Putkiviemäri on olosuhteiden niin vaatiessa tehtävä vedenpitäväksi.

Mitä 6 §:n 4 momentissa säädetään, koskee soveltuvien osin myös jäteveden johtamista viemäriissä.

8 §

Jos viemäri johdetaan yleisen tai yksityisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse, on vastaavasti voimassa, mitä vesistöön rakentamisen osalta 2 luvun 24 ja 25 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että jos kysymys on

viemäriin johtamisesta yksityisen tien alitse eikä viemäriin tekemistä koskeva asia muilta osin ole ympäristölupaviraston tai alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltävä, kysymyksen käsitteleminen kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

9 §

Viemäri on sen omistajan pidettävä kunnossa. Jos kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomais voi haittaa kärsivän pyynnöstä päätöksellään määrätä kunnossapitoa varten tarpeelliset työt suoritettaviksi määräajassa noudattaen, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään. Lisäksi on voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

10 §

Jos joku haluaa johtaa jätevedtä tai maan-kuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä toiselle kuuluvaan viemäriin ja se voi tapahtua tuottamatta sanottavaa haittaa ja, milloin kysymys on putkiviemäristä, vaatimatta muutoksia viemäriin ja siihen kuuluviin laitteisiin, kunnan ympäristönsuojeluviranomais voi antaa oikeuden tällaiseen veden johtamiseen. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan toimivaltainen viranomais.

Se, jolle oikeus myönnetään, on velvollinen suorittamaan viemäriin tekokustannuksista sen silloisen kunnan mukaan kohtuullisen korvauksen, joka vastaa enintään sellaista osuutta, joka tämän luvun 15 §:ssä mainittujen perusteiden mukaisesti tulisi hänen osalleen, jos kysymys olisi yhteisestä viemäristä. Se, jolle oikeus myönnetään, on myös velvollinen kohtuullisella, enintään sanotussa pykälässä säädettyjen perusteiden mukaan laskettua osuutta vastaavalla määrällä osallistumaan viemäriin vastaisesta kunnossapidosta johtuviin kustannuksiin. Jollei korvauksesta sovita, siitä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomais tai ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomais.

Jos vettä johdetaan toiselle kuuluvaan viemäriin ja sen johdosta on tarpeen suorittaa tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettuja töitä, noudatetaan vastaavasti, mitä sanotussa pykälässä säädetään.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei koske yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista

annetussa laissa (982/1977) tarkoitettua viemäriä.

16 §

Yhteisen viemäriin osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä 6 luvun 17, 18, 20, 21-29, 31 ja 31 a §:ssä säädetään. Viemäriin muodostamista yhteiseksi, yhteisen viemäriin osakkaiden keskinäisiä suhteita sekä viemäriyhtiötä koskevat asiat käsitellään kuitenkin ympäristölupavirastossa.

17 §

Jos yhteiseksi muodostettava viemäriä varten on mahdollista tarkoituksenmukaisesti käyttää hyväkseen jo olevaa viemäriä tai sellaisen osaa, voi ympäristölupavirasto asianomaisen uuden viemäriin tekijän hakemuksesta oikeuttaa, tai sen hakemuksesta, jolle jo tehty viemäri kuuluu, velvoittaa lunastamaan aikaisemman viemäriin siitä arvosta, mikä sillä uutta viemäriä tehtäessä on katsottava olevan.

11 luku

Korvaukset

2 §

Jos tässä laissa tarkoitettun vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan laitteen tai rakennelman taikka ojan, vedenjohdon, viemäriin tai muun sellaisen johdon epäkuntoon joutumisesta, joka ei ole johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuu veden tulvaa, vesistön tai pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa, vastaa sen omistaja, ja jos omaisuus on luovutettu toisen hallintaan, haltija yhteisvastuullisesti omistajan kanssa vahingosta, vaikkei vahinko ole aiheutunut näiden tuottamuksesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kuitenkin sen, joka ei ole tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut vahinkoa, korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko.

Jos 1 momentissa tarkoitettua epäkuntoon joutumisesta aiheutuu ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua ympäristövahinkoa, sovelletaan sen korvaamiseen tämän pykälän säännösten sijasta sanottua lakia. Asia käsitellään tällöin käräjäoikeudessa, jollei se ympäristönsuojelulain 72 §:n mukaan kuulu ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Omistajasta ja haltijasta on

tällöin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettun toiminnan harjoittajasta sanotussa laissa säädetään.

Tämän lain 1 luvun 25 §:ssä ja 5 luvun 79 §:ssä tarkoitetuista vahingoista on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2 momentissa säädetään.

3 a §

Jos tämän lain mukaisesta toimenpiteestä aiheutuu henkilövahinko, sovelletaan mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Jos henkilövahinko aiheutuu vesien pilaantumisesta, sovelletaan kuitenkin tämän luvun säännösten estämättä, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa säädetään. Henkilövahingon korvaamista koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa.

8 §

Kun johonkin toimenpiteeseen tämän lain nojalla annetaan lupa, on myös määrättävä, onko tiedossa olevasta vahingosta, haitasta taikka muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta, jollei 16 luvun 24 §:stä johdu muuta.

Ympäristölupavirasto voi lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toimintaa ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos ympäristölupavirasto ei käsittele vaatimusta lupa-asian yhteydessä, se käsitellään erillisenä asiana. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

Korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella ympäristölupavirastossa tai, jos kysymys on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämästä luvasta, mainitussa viranomaisessa. Samassa yhteydessä ympäristölupavirasto voi käsitellä vaatimuksen, joka tarkoittaa samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutuneen vahingon korvaamista.

Korvausta sellaisen tähän lakiin perustuvan toimenpiteen johdosta, johon ei tarvita lupaa, tai vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 2 §:ssä eikä kysymys ole käräjäoikeudessa käsiteltävästä asiasta, on vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 1 §:n 3 momentissa, on korvausta vaadittava lu-

pa-asian yhteydessä tai ellei tämä ole mahdollista, haettava erikseen lupa-asiaassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Ojitukseen liittyvän muun kuin edellä tarkoitetun vahingon korvaamista haetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, jollei asia kuulu ojitustoimituksessa käsiteltäväksi.

Korvausten määräämisestä eräissä tapauksissa säädetään 16 luvun 24 §:ssä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun korvausvaatimuksen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta.

9 §

Jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on kiinnitettyinä taikka omaisuutta, johon on vahvistettu yritys kiinnitys, on sopimukseen saatava tällaisen oikeuden haltijan suostumus.

10 §

Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jollei kysymys ole tämän luvun 11 §:ssä tarkoitettusta tapauksesta tai muut erityiset syyt eivät vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, milloin korvauksen saaja sitä vaatii, määrätä asetettavaksi ympäristölupaviraston hyväksymä vakuus.

11 §

Jollei 1 momentin mukaan toimitettavasta sähkövoimasta saada asianomaisten kesken aikaan sopimusta, on ympäristölupaviraston vahvistettava luovutettava voimamäärä, sen luovuttamistapa ja jakautuminen vuorokauden ja vuoden eri osille sekä muut tarpeelliset ehdot.

12 §

Jos toimenpiteestä, johon tämän lain säännösten mukaan on haettava lupa, on seurauksena, että veden saanti joltakin alueelta estyy tai huomattavasti vaikeutuu, on ympäristölupaviraston, jos asianomainen sitä vaatii, määrättävä, että näin syntyvä vahinko on alueen omistajalle tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavalle rahalla korvaamisen sijasta hyvitetävä rakentamalla korvaukseen oikeutetulle uusi kaivo tai syventämällä entistä tahi jatkamalla vedenjohtoa taikka asettamalla hänen käytettäväkseen kohtuulli-

set vaatimukset täyttävä muu vedenottamo siihen kuuluvine laitteineen sekä johto, joka on tarpeen veden johtamiseksi asianomaisen tontille tai rakennuspaikalle. Tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapito kuuluu, jollei ympäristölupavirasto olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää, korvaukseen oikeutetulle.

Jos 1 momentissa tarkoitettu korvausvelvollisuus aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, voidaan korvaukseen oikeutetulle, mikäli se kohtuuttomitta kustannuksitta ja ottamon käyttötarkoitusta vaarantamatta käy päinsä, myöntää rahakorvauksen sijasta oikeus saada ottamosta, niin kauan kuin se on käytössä, ympäristölupaviraston vahvistettava, enintään asianomaisen aikaisempaa kulutusta vastaava määrä vettä hinnasta, joka vastaa annettavan veden osuutta ottamon käyttökustannuksista. Tätä varten tarvittava johto veden saantiin oikeutetun tontille tai rakennuspaikalle saakka on korvausvelvollisen kustannuksella rakennettava ja pidettävä kunnossa.

14 a §

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi ympäristölupaviraston määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi taikka 2 luvun 26 §:stä tai 16 luvun 24 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös sai lainvoiman.

14 b §

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista hakemuksella ympäristölupavirastossa. Takaisinmaksua ei tarvitse suorittaa, jos ympäristölupavirasto tai, jos asia on muutoksenhakuasteessa käsiteltävänä, muutoksenhakuviranomainen maksetun määrän vähäisyyden ja olosuhteet muutoin huomioon ottaen niin määrää.

15 §

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuden perustetusta käyttöoikeudesta tai

siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on kiinnitettynä, tulee ympäristölupaviraston samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.

16 §

Jos kiinteälle omaisuudelle, joka on kiinnitettynä, aiheutuu vahinkoa sellaisesta tässä laissa tarkoitettusta toimenpiteestä, joka tulee samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteistön tai luonteeltaan itsenäisen yrityksen hyväksi, on lupaa toimenpiteeseen myönnettäessä vahvistettava vahinkoa vastaava korvaus ja määrättävä se tallettavaksi niin kuin tämän luvun 15 §:ssä säädetään.

20 §

Ojitusta koskeissa asioissa ja milloin ojituksesta annettuja säännöksiä on sovellettava 10 luvussa tarkoitettuun jäteveden johtamiseen, on soveltuvin kohdin noudatettava tämän luvun 2, 8—10 sekä 14—19 §:n säännöksiä. Ojitukseen, jota tarkoitetaan 6 luvun 2 §:ssä, sovelletaan kuitenkin myös muita tämän luvun säännöksiä.

21 §

Sellaisesta erityisestä menetyksestä, joka on aiheutunut tässä laissa tarkoitettun luvan myöntämisen ja toimenpiteeseen ryhtymisen tai luvan raukeamisen välisenä aikana ja josta ei ole määrätty maksettavaksi korvausta, voidaan vaatia korvausta hakemuksella ympäristölupavirastossa.

Jos luvan saajan on 14 a §:n 2 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista, ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa yrityksestä, jota ei ole aloitettu, ympäristölupavirasto voi luvan haltijan hakemuksesta todeta luvan rauenneeksi ja poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden. Samalla voidaan kuitenkin määrätä korvaus edellä 1 momentissa tarkoitettua erityisestä menetyksestä. Päätös voidaan kokonaan tai osittain määrätä täytännönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Tämän lain nojalla lunastettu määräala kiinteistöstä taikka kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala erotetaan kiinteistöksi lohkomalla noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään.

Ympäristölupaviraston tai sen määräyksenä alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistolle, kun 1 momentissa tarkoitettua lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja lunastettavan alueen omaisuuden saaja on suorittanut korvausvelvollisuutensa. Lohkoimistoimitus tulee vireille ilman eri hakemusta, kun ilmoitus lunastuksen päättymisestä on saapunut.

2 §

Ympäristölupaviraston on viipymättä ilmoitettava päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö, asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten. Lunastus merkitään päättyneeksi, kun kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja että omistajalle tuleva korvaus on tälle suoritettu tai talletettu asianmukaisesti.

Omistusoikeus tämän lain nojalla lunastettavaan kiinteistöön siirtyy omaisuuden saajalle, kun lunastuksen päättymisestä on tehty merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kiinteistöstä, koskee soveltuvin osin myös lunastettavaa kiinteistön määräalaa taikka kiinteistöjen yhteistä aluetta tai sen määräalaa.

3 §

Kiinteistö tai muu kohde, joka on lunastettu tämän lain nojalla, vapautuu siihen kohdistuvasta panttioikeudesta 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana. Kirjaamisviranomaisen on tehtävä merkinnät kiinnitysten kohdentamisesta tai poistamisesta.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei yrityksen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää taikka tällaisen oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja sen haltija

vaatii oikeuden lunastamista, ympäristölupaviraston tulee lunastamista koskevassa päätöksessään määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettava korvaus, mikäli sellainen on määrätty, on maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

6 §

Jos sellaista yritystä varten, jonka toimeenpanemiseen on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa, on muutoin kuin tämän lain nojalla saatu sitä varten tarpeellinen alue ja tämä alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta taikka muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta, jos se yrityksen laadun ja merkityksen huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi, antaa yrityksen omistajalle kysymyksessä olevaan alueeseen sellaisen käyttöoikeuden, jota 2 luvun 7 §:ssä tarkoitetaan.

Jos 2 momentissa mainitulla tavalla saatu oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on menetetty, voi vesioikeus hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 3 luvun 9 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan.

7 §

Rasitteen perustamisesta on voimassa, mitä siitä säädetään kiinteistönmuodostamislainsäädännössä.

8 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia on, jollei asianomainen niitä kehotuksen saatuaan suorita, vaadittava kanteella käräjäoikeudessa.

Jos osansa tekemättä jättäneen kiinteistölle on tullut työstä hyötyä, käräjäoikeuden on samalla määrättävä, että kiinteistö on panttina työstä aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Käräjäoikeuden on viipymättä merkittävä 3 momentissa tarkoitettu saaminen korkoineen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

11 §

Ympäristölupaviraston on pidettävä vesipäätösrekisteriä, johon on merkittävät tiedot

ympäristölupaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä.

Päätösrekisteriin voidaan tehdä merkintöjä myös ympäristölupavirastoa edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuista.

Ympäristölupavirasto päättää rekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta. Jokaisella on oikeus saada luettavakseen päätösrekisteriin sisältyvät tiedot ja itse niitä jäljentää. Tarkemmat säännökset päätösrekisteriin merkittävistä tiedoista ja rekisterin käytämisestä annetaan asetuksella.

14 §

Säännöstelymaksu, josta säädetään 8 luvun 25 §:ssä, on ympäristölupaviraston määrättävä suoritettavaksi sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella kunta, jonka hyväksi maksu on käytettävä, sijaitsee. Myöntäessään kunnalle sen hakemuksesta varoja tulee lääninhallituksen samalla määrätä, mihin tarkoitukseen ne saadaan käyttää.

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maa-ainesten ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan ympäristölupaviraston lupa.

18 §

Milloin 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesialueen rajaa maata vastaan on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun johdosta vaikea määrätä, ympäristölupavirasto voi säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuu veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä

määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). Alueellinen ympäristökeskus saa tehdä edellä tarkoitetun hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

Vaarantorjuntatoimista aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista vahingoista on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta taikka vaarantorjuntatoimista hyötyä, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

Jos luvan saanutta yritystä toteutettaessa tarvitaan tilapäisiä määräyksiä toimenpiteistä, joihin tulvan, sortuman tai supon vuoksi tahi muusta poikkeuksellisesta syystä on kiireellisesti ryhdyttävä, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa niihin luvan. Toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetyksen on hakemuksesta korvattava.

Käsitellessään tässä pykälässä tarkoitettua hakemusta ympäristölupavirasto voi poiketa 16 luvussa olevista menettelyä koskevista säännöksistä.

Tässä tarkoitettu ympäristölupaviraston päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

20 §

Ympäristöministeriö hyväksyy, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyiksi vedenhankintaa koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia yhteisön säädöksissä edellytettyjen vedenhankintaa koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman hyväksymisestä.

14 luku

Viranomaisia koskevia yleisiä säännöksiä

1 §

Asiat, joissa on sovellettava tämän lain tai sen 22 luvun mukaisesti aikaisemman lain säännöksiä, ovat vesitalousasioita. Vesitalousasiana käsitellään myös korvausta koskeva asia, johon tämän lain mukaan on sovellettava vahingonkorvauslain tai ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain säännöksiä.

Vesitalousasioita käsittelevät ympäristölupavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmiehet, ellei jonkin asian osalta muuta säädetä. Käräjäoikeus käsittelee tämän lain mukaiset riita- ja rikosasiat sekä 1 luvun 25 §:n mukaiset asiat. Sama koskee tässä laissa kanteella vireille pantavaksi säädettyä asiaa.

2 §

Jollei 21 luvun 3 §:stä tai 11 luvun 8 §:stä muuta johdu, käsitellään käräjäoikeudessa riita-asiana luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon poistamista tai korvaamista koskeva asia.

Jos riita tai epäselvyys koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista tai olojen ennalleen palauttamista ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, asia pannaan vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa. Mikäli tällainen asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, on tämän jätettävä asia sillensä ja siirrettävä se tältä osin ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin tässä momentissa tarkoitettu asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Hallintopakkoasioista säädetään 21 luvussa.

3 §

Rikosasiassa, jossa on kysymys tämän lain 13 luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta, voi alueellinen ympäristökeskus käyttää asianomistajan puhevaltaa, jos yleistä etua on loukattu.

4 §

Mikäli yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasiain tuntemusta, on tuomioistuimen hankittava asiasta tältä osin lausunto siltä ympäristölupavirastolta, jonka toimialueen vesioloja asia koskee.

16 luku

Hakemusasioiden käsittely ympäristölupavirastossa

1 §

Hakemusasia pannaan vireille ympäristölupavirastossa kirjallisella hakemuksella.

Hakemukseen on liitettävä tarpeelliset selvitykset sekä, jos hakemus tarkoittaa luvan saamista yritystä tai toimenpidettä varten, tarvittava suunnitelma ja selvitys yrityksen tai toimenpiteen vaikutuksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Hakemus ja sen liitteet on annettava ympäristölupavirastolle kolmena kappaleena.

1 a §

Ympäristölupavirasto voi pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaiselta yhteysviranomaiselta lausuntoa arviointimenettelyn tarpeellisuudesta jo ennen hakemuksen tiedoksiantamista.

2 §

Tämän lain mukainen hakemus ja saman toiminnan ympäristönsuojelulain mukainen vesien pilaantumista koskeva hakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristölupaan lisäksi pelkästään 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen nesteinä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on 1 momentin mukaisesti tarpeen myös ympäristölupa, ympäristölupaviraston on kehoitettava hakijaa asettamassaan kohtuullisessa määräajassa esittämään ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupa-hakemus jätetään tutkimatta.

3 §

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisena, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasiakirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehoitettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, ympäristölupavirasto huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, ympäristölupaviraston ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle ympäristölupavirastolle toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakirjaa pidetään asianosaisen nähtävänä ympäristölupaviraston määräämässä paikassa.

5 §

Jos hakemuksessa tarkoitettujen yrityksen vaikutusten ja siitä aiheutuvien edunmenetyksien yksityiskohtainen selvittäminen havaitaan välttämättömäksi eikä tarvittavaa selvitystä voida saada tämän luvun 6 ja 11 a §:ssä säädetyllä tavalla, ympäristölupaviraston on määrättävä hakemusasia tai, jos kysymys on tämän luvun 24 §:ssä tarkoitettua menettelystä, myös hakemusasian erikseen ratkaistava osa käsiteltäväksi katselmustoimituksessa 18 luvun mukaisesti.

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä määrätä katselmustoimituksen jaettavaksi eri osiin tai määrätä asian muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa käsiteltäväksi vain joltakin osalta katselmustoimituksessa.

Asianosaisten kuulemisen jälkeen hakemusasia voidaan määrätä katselmustoimitukseen vain erityisestä syystä.

6 §

Jollei katselmustoimitusta pidetä, on hakemuksesta, jos tämän luvun 9 §:stä ei muuta johdu, annettava tieto niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuuden varaamiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta.

7 §

Jollei tämän luvun 9 §:stä muuta johdu, hakemus on annettava tiedoksi kuulutuksella, jossa on ilmoitettava, mitä tämän luvun 6 §:n mukaisesti on noudatettava muistutuk-

sia ja vaatimuksia tehtäessä. Kuulutus on pantava ympäristölupaviraston ilmoitustaululla yleisesti nähtäväksi ja saatettava niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun yrityksen vaikutukset ulottuvat tai joiden vesioaloja asia muutoin koskee, tiedoksi sillä tavoin, kuin julkisista kuulutuksista säädetään. Kuulutus on pidettävä nähtävänä 30 päivän ajan ympäristölupaviraston määräämstä päivästä, jollei ympäristölupavirasto asian laadun perusteella ole määrännyt tätä pitempää, enintään 45 päivän määrääkää. Kappale hakemusta ja sen liitteitä on sanotussa tarkoituksessa toimitettava asianomaiseen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa ilmoittaa kuulutuksen julkaisemisesta hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

7 a §

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on oikeus esittää ympäristölupavirastolle mielipiteensä hakemuksen johdosta 7 §:n mukaisesti määrätynä aikana.

8 §

Ympäristölupavirasto voi 1 momentin mukaisesti antaa tiedon muullekin henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle.

9 §

Merkitykseltään vähäisissä sekä sellaisissa hakemusasioissa, joissa edellä olevien säännösten mukainen tiedoksianto asian laadun vuoksi ei ole tarpeen, ympäristölupavirasto voi päättää, että hakemuksesta on annettava tieto muulla tavoin, kuin tämän luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään, taikka milloin asia ei vaikuta muiden oikeuteen tai etuun, ettei tiedoksiantamista tarvita.

11 §

Hakijalle tai muulle asianomaiselle on tarpeen mukaan varattava tilaisuus selityksen antamiseen muistutusten ja vaatimusten johdosta. Selityksen johdosta voidaan asianomaiselle varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

11 a §

Ympäristölupavirasto voi tässä luvussa tarkoitettun tiedoksiantamisen jälkeen määrätä suoritettavaksi selvitysmenettelyn, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseen vaikuttavan selvityksen saamiseksi eikä selvitystä muutoin voida vaikeuksista saada. Selvitysmenettelyssä on suoritettava ympäristölupaviraston määräämä lisätutkimus ja laadittava siitä lausunto.

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määräämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsopimussuhteinen henkilö, jolla on asian-tuntemusta selvittävän osakysymyksen alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä ympäristölupavirastolle.

11 b §

Selvitysmenettelyssä asianomaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi, jos ympäristölupavirasto on niin määrännyt. Kutsu on lähetettävä asianomaisille tiedossa olevalla postiosoitteella vähintään seitsemän päivää ennen kokousta tai maastotarkastusta. Kutsussa on mainittava, missä asiakirjat pidetään nähtävinä. Kokouksessa tai maastotarkastuksessa esitetyt vaatimukset tai selvitykset on merkittävä pöytäkirjaan.

11 c §

Selvitysmenettelyssä laadittava lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle viimeistään kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö määrättiin tehtävään. Erityisestä syystä ympäristölupavirasto voi poiketa määräajasta.

12 §

Jos kahden tai useamman hakijan hakemukset läheisesti liittyvät toisiinsa, ympäristölupavirasto voi määrätä ne käsiteltäväksi yhdessä, mikäli sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely aiheuta kenellekään hakijoista kohtuuttomasti viivästystä tai muuta haittaa.

Milloin useilla hakemuksilla osaksi tai kokonaan pyritään saman tarkoituksen toteuttamiseen eri tavoilla taikka asian käsittelyn aikana vaaditaan yrityksen toimeenpanemista muunlaisena, kuin hakemuksessa on tarkoitettu, ympäristölupavirasto voi, sitten kun asianosaisille ja tarvittaessa muille, joiden oikeutta tai etua asia koskee, on varattu tilaisuus lausua asiasta, määrätä asian käsittelyä jatkettavaksi sellaista toimenpidettä tai yritystä koskevana hakemusasiaina, joka olosuhteet huomioon ottaen katsotaan asianmukaisimmaksi. Jos toisenlaisen toimenpiteen tai yrityksen edellytyksenä on, että sitä kannattaa määränemmistö, on tämän edellytyksen olemassaolo todettava ennen määräyksen antamista.

13 §

Ympäristölupavirasto tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai virkamies voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin. Tarkastuksen yhteydessä tai muutoin voidaan tarpeen mukaan kuulla suullisesti asianosaisia tai hankkia suullisesti selvitystä.

Ympäristölupavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa valallisesti ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla (*todistajien kuuleminen*). Niille asianosaisille, joita todistajien kuuleminen koskee, on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavan korvauksen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 49 §:ssä säädetään.

14 §

Jos hakemusasiassa on pidetty katselmustoimitus ja asiakirjat ovat saapuneet ympäristölupavirastoon ja muistutusten, vaatimusten sekä huomautusten esittämiseksi varattu määräaika on päättynyt, ympäristölupavirasto voi pyytää toimitusinsinööriltä lausunnon tehtyjen muistutusten, vaatimusten ja huomautusten johdosta.

18 §

Jos ympäristölupavirasto havaitsee 18 luvussa tarkoitetun katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän katselmustoimituksen taikka edellä tarkoitetun selvitysmenettelyn.

19 §

Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, ettei ympäristölupavirasto ole antanut tai velvoittanut hakijaa antamaan hakemuksesta tietoa sellaiselle asianosaiselle, jolle edellä olevien säännösten mukaan tieto olisi ollut erikseen annettava mutta jota ei ole hakemuksen yhteydessä ilmoitettu taikka joka muusta syystä on jäänyt huomioon ottamatta, eikä tämä myöskään omasta aloitteestaan ole käyttänyt asiassa puhevaltaa, ympäristölupaviraston on varattava hänelle tilaisuus muistutustensa ja vaatimustensa esittämiseen.

20 §

Ympäristölupavirasto voi omasta aloitteestaan tai katselmustoimituksen aikana toimitusinsinöörin ehdotuksesta hankkia tai kehoittaa hakijaa määrääjässä hankkimaan tarpeelliseksi harkitun selvityksen uhalla, että hakemus muutoin jätetään sikseen. Jos selvitys on julkisen edun kannalta tarpeellinen, hakija voidaan velvoittaa hankkimaan selvitys uhalla, että se hankitaan hakijan kustannuksella. Muu asianosainen voidaan velvoittaa esittämään hänen saatavissaan oleva selvitys uhalla, että asia ratkaistaan ilman selvitystä.

21 §

Hakemusasiassa, joka koskee luvan saamista tässä laissa tarkoitettua yritystä tai toimenpidettä varten, ympäristölupaviraston on viran puolesta tutkittava, ovatko luvan edellytykset olemassa. Niin ikään ympäristölupaviraston on, vaikkei vahingonkorvausvaatimusta ole tehty, tutkittava, onko havaitusta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä ja mihin määrään suoritettava korvausta, sekä viran puolesta muutoinkin otettava huomioon, mitä tässä laissa yleisen edun sekä yksityisten oikeuksien ja etujen turvaamiseksi säädetään.

Ympäristölupavirasto voi tehdä hakemukseen liitettyyn suunnitelmaan sellaisia muutoksia tai lisäyksiä, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Ympäristölupaviraston on pyydettävä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot.

22 §

Jos hakija tahtoo peruuttaa hakemuksensa, peruutus on tehtävä ympäristölupavirastolle kirjallisesti ennen päätöksen antamista.

23 §

Hakemusasiassa ympäristölupaviraston tulee antaa päätös, jossa se asian ratkaisun lisäksi, milloin hakemus hyväksytään, antaa määräykset niistä seikoista, jotka päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä suoritettaessa on otettava huomioon.

Milloin hakemus koskee tietyn suunnitelman mukaan toteutettavaa yritystä, suunnitelma on selostettava ympäristölupaviraston päätöksessä tai liitettävä siihen. Päätöksen tulee lisäksi sisältää lausunto asiassa tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista ja määräykset siitä, miten yritys on pantava toimeen ja mitä hakijan on noudatettava muiden etujen suojaamiseksi sekä onko ja mitä korvauksia vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä suoritettava samoin kuin muut päätökseen tämän lain perusteella otettavat määräykset.

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, ympäristölupaviraston päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

24 §

Tärkeiden syiden vaatiessa ympäristölupavirasto voi antaa hakemusasiassa joltakin osalta lopullisen päätöksen, ennen kuin asia muilta osin ratkaistaan. Korvauksen suorittamisesta on tällaisen päätöksen osalta vastaavasti voimassa, mitä 11 luvussa säädetään.

Ympäristölupavirasto voi, jos yritystä koskevan luvan edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ratkaista hakemusasian muilta kuin yrityksestä aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten johdosta suoritettavien rahakorvausten osalta, jos hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen kohtuuttomasti viivästyttäisi lupa-asian ratkaisemista. Korvaus omaisuuden lunastamisesta tai käyttöoikeuden antamisesta on kuitenkin määrättävä luvan myöntämisen yhteydessä. Ympäristölupavirasto voi myös määrätä jonkin toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa on erityistä syytä. Tällöin luvan saaja on veloitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan korvausratkaisun täydentämistä. Ympäristölupa-

viraston päätös siirtää korvauskysymys erikseen ratkaistavaksi ei estä vahingonkäräjää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, veloitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhtytty, ympäristölupaviraston määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvista edunmenetysten korvaamisista. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle, jonka tulee valvoa korvaussensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskeissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava. Ympäristölupaviraston tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Antaessaan myöhemmin päätöksen siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, ympäristölupavirasto voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi. Jos 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousveloitteen tai -maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, ympäristölupavirasto voi kuitenkin samalla ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen veloitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 2 luvun 22 §:n 1—3 momentin mukaiseksi sen estämättä, mitä määräysten tarkistamisesta muutoin on voimassa.

25 §

Hakemusasiassa päätös annetaan ympäristölupaviraston ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (*julkipäno*), jolloin sen katsotaan tulleen asianosais-

ten tietoon. Päätös toimitetaan hakijalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta ympäristölupaviraston on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika laskettuna julkipanosta päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta ympäristölupavirasto on poikennut katselmuskirjasta.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoasiaa koskeva ympäristölupaviraston päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiannona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

26 §

Asioissa, joissa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, kustannusten jakaminen tai muu toimenpide on suoritettava vasta hakemuksessa tarkoitettun yrityksen toimeenpanemisen jälkeen, on ympäristölupaviraston päätöksessään velvoitettava yrityksen toimeenpanija kysymyksessä olevaan toimenpiteeseen ryhtymistä varten ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yrityksen loppuunsaattamisesta. Asia on sen jälkeen käsiteltävä ilmoituksen tekijän vireille panemana hakemusasiانا.

27 §

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan ympäristölupavirastossa.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, ympäristölupavirasto voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa. Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) nojalla, korvausasiasta päättävän ympäristölupaviras-

ton on määrätessään toisen asianosaisen suorittamaan hänelle kulujen korvausta samalla päätettävä mainitun lain 24 §:n mukaisesti asianosaisen velvoittamisesta korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuneet kulut sekä oikeusavun saajalle tämän asiassa suorittamat kulut ja omavastuuosuus.

30 §

Kun yritys tai toimenpide, jota varten on annettu lupa, on suoritettu, taikka laitos tai rakennelma, jonka tekemiseen lupapäätöksessä on myönnetty oikeus, on saatu valmiiksi, on luvan saajan tai sen, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, kirjallisesti ilmoitettava siitä ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle sen ajan kuluessa, joka lupapäätöksessä on sanotun ilmoituksen tekemistä varten määrätty (*valmistumisilmoitus*). Ilmoituksen saatuaan ympäristölupavirasto voi asianomaisia viranomaisia tarpeen mukaan kuultuaan määrätä suoritettavaksi 18 luvussa säädetyn lopputarkastuksen. Määräys lopputarkastuksesta on annettava kolmen vuoden kuluessa valmistumisilmoituksen saapumisesta lukien, jollei ympäristölupavirasto ole lupapäätöksessä erityisestä syystä asettanut pitempää määräaika.

Hakemusasiassa, jossa ei ole pidetty katselmustoimitusta, ei lopputarkastusta saa määrätä suoritettavaksi, ellei ympäristölupavirasto viranomaisen tai asianosaisen vaatimuksen johdosta tai muutoin harkitse siihen olevan erityistä syytä.

31 §

Jos asiassa on suoritettu lopputarkastus, on ympäristölupaviraston, saatuaan toimitusmiesten lausunnon ja toimituksessa kertyneet asiakirjat, tutkittava, antaako tarkastus aiheita toimenpiteeseen.

Jos lopputarkastuksessa on todettu, ettei laitosta tai rakennelmaa tehtäessä taikka yritystä toimeenpantaessa ole noudatettu lakia tai annettuja määräyksiä, on ympäristölupaviraston määrättävä tehtäväksi tarpeelliset muutokset ja, jos se katsoo olevan aiheutta, ilmoitettava asia 21 luvun 1 §:ssä tarkoitettulle yleiselle valvontaviranomaiselle.

Päätöksen antamisesta edellä tarkoitettussa asiassa on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 25 §:ssä säädetään.

32 §

Jos yritystä toimeenpantaessa tai toimenpi-

dettä suoritettaessa havaitaan tarkoituksen mukaiseksi muuttaa lupapäätökseen sisältyviä määräyksiä, voi ympäristölupavirasto, jos muutos on merkitykseltään vähäinen eikä loukkaa toisen oikeutta tai etua, luvan saajan hakemuksesta muuttaa määräyksiä.

Käsiteltäessä määräyksen muuttamista tarkoitettavaa hakemusta on soveltuvin osin noudatettava tässä luvussa edellä säädettyä menettelyä.

17 luku

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ympäristölupaviraston päätökseen

1 §

Ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava ympäristölupavirastolle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muutosta ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueelle hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat;

3) toiminnan sijaintipaikan kunnanhallitus ja ympäristönsuojeluviranomainen sekä niiden kuntien kunnanhallitukset ja ympäristönsuojeluviranomaiset, joiden toimialueelle toiminnan vaikutukset kohdistuvat;

4) alueellinen ympäristökeskus ja muu 16 luvun 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen.

2 §

Ympäristölupaviraston on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 16 luvun 28 §:ssä tarkoitettuille viranomaisille, joita valitus koskee. Tieto valituksesta on annettava siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Ympäristölupaviraston on

samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmä voidaan vastineen antamiselle varatussa ajassa toimittaa.

Ympäristölupaviraston on toimitettava valitusasiakirjat, vastineet, lausuntonsa niistä ja muut asiakirjat muutoksenhakutuomioistuintielle 30 päivän kuluessa vastineen antamiselle varatun määräajan päättymisestä.

Muutoksenhaku kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen

3 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain 20 luvun 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitukseen liittyvät asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävänä vähintään 30 päivän ajan laskettuna valitusajan päättymisestä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on toimitettava valitusasiakirjat, saadut vastineet ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi lisäksi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa tehdyistä valituksista ja annetuista vastineista.

Muutoksenhaku ojitustoimituksen päätökseen

4 §

Ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutosta saa hakea se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, alueellinen ympäristökeskus sekä työvoima- ja elinkeinokeskus kalatalousviranomaisena. Valitus-

kirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, hallinto-oikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Hallinto-oikeuden on, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta, annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille, joita valitus koskee.

Ojitustoimitusta koskeva valitus on pidettävä asianomaisessa kunnassa nähtävänä 30 päivän ajan, jolloin valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

5 §

Tämän lain 21 luvun 7 §:n mukainen perustevalitus on tehtävä Vaasan hallinto-oikeudelle. Perustevalituksesta on muutoin voimassa, mitä laissa verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

6 §

Ojitustoimitusta koskevaan valitusasiaan ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antaminen ja muutoksenhaku siihen

7 §

Tämän lain mukaista hakemusia koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava yrityksen sijaintikunnan ja sellaisen kunnan ilmoitustaululla, jonka alueelle yrityksen vaikutukset ulottuvat.

Vaasan hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos asianomainen ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopak-

koasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

8 §

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

9 §

Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan valituksesta huolimatta kokonaan tai osaksi aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä ottaen huomioon hankkeen laatu ja sen vaikutukset ja edellyttäen, ettei toiminnan aloittaminen tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Korkein hallinto-oikeus voi määrätä, että annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

10 §

Asianosaisten kuulemisesta ja asiakirjojen nähtävänäpidosta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituksen johdosta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2—4 §:ssä säädetään.

Erityisiä säännöksiä

11 §

Korkeimman hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on toimitettava myös Vaasan hallinto-oikeudelle, ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsitteilyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

12 §

Muutoksenhakuun ei sovelleta hallintolain-

käyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta, jollei tästä laista muuta johdu. Hallintolainkäyttölain 56 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä ei myöskään sovelleta.

13 §

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, voi muutoksenhakutuomioistuimen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä suorittaa paikalla tarkastuksen. Tarkastuksesta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin.

18 luku

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

1 §

Jos ympäristölupavirasto 16 luvun 5 §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä alueelliselle ympäristökeskukselle. Ympäristölupaviraston on määrättävä alueellisen ympäristökeskuksen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisenä.

Toimitusinsinöörin on kutsuttava toimitusmiehiksi kaksi uskottua miestä maaoikeuden lautamiehistä tai kiinteistötoimituksia varten valituista uskottuista miehistä siinä tai niissä kunnissa, joihin yrityksen vaikutus pääasiallisesti ulottuu.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkun erityisen alan asiantuntemusta omaavan henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Ympäristölupavirasto voi myös tarvittaessa määrätä virkamiehensä avustamaan toimitusmiehiä oikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

Toimitusmiehet sekä asiantuntija ja muut toimituksessa avustamaan määrätty suorittavat tehtävänsä virkamiehen vastuulla. Heidän esteellisyydestään sekä esteellisyyttä

koskevan väitteen tekemisestä ja estemäisyyden hyväksymisen vaikutuksista sekä toisen uskotun miehen määräämisestä esteellisen tai toimitukseen saapumatta jääneen sijaan on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistötoimituksen osalta kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään.

2 §

Toimitusinsinöörin on tarkastettava hakemukseen liitetty suunnitelma yhteistyössä muiden toimitusmiesten kanssa. Hänen on myös tarvittaessa tehtävä esitys ympäristölupavirastolle lisäselvitysten hankkimiseksi.

3 §

Suunnitelman tarkastamisen jälkeen on pidettävä katselmuskokous, josta toimitusinsinöörin on tiedotettava 9 §:ssä mainitulla tavalla niille, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea samoin kuin niille yrityksen vaikutusalueen asukkaille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustaville yhteisöille.

Katselmuskokouksessa on niillä, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea, oikeus esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteensä yrityksestä sekä vaatimuksia ja selvityksiä. Edellä 1 momentissa mainituilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää mielipiteensä yrityksestä.

7 §

Milloin katselmustoimituksessa havaitaan siinä käsiteltävänä olevan yrityksen tai toimenpiteen johdosta olevan tarpeen tehdä muutoksia uittosääntöön, toimitusinsinöörin on, kuultuaan asiassa Metsähallitusta ja uittotyhdistystä, mikäli sellainen toimii alueella, ilmoitettava asiasta ympäristölupavirastolle, jonka tulee ratkaista, onko kysymys uittosäännön muuttamisesta yhdistettävä käsiteltäväksi yritystä koskevan hakemusasian yhteydessä. Ympäristölupaviraston päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta.

9 a §

Asianosaiselle erikseen tiedoksiannettavaan kuulutukseen on toimitusinsinöörin liitettävä lyhyt yhteenveto katselmuskirjasta ja ote katselmuskirjasta siltä osin kuin se koskee yrityksestä asianosaiselle aiheutuvia vahinkoja, haittoja ja muita edunmenetyksiä sekä

niiden korvaamista.

10 §

Sen, joka haluaa tehdä muistutuksia, vaatimuksia tai huomautuksia hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta, on esitettävä ne ympäristölupavirastolle 9 a §:ssä säädettyinä nähtävänäoloaikana.

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää ympäristölupavirastolle mielipiteensä hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta 1 momentissa mainitulla tavalla.

Viranomaisten, joille katselmuskirja on toimitettu, on tehtävä tarpeelliseksi katsomansa huomautukset ympäristölupavirastolle 1 momentissa mainitussa määräajassa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitetut muistutukset, vaatimukset ja huomautukset on tehtävä ympäristölupavirastolle kirjallisesti kaksin kappalein.

11 §

Katselmuskirja, hakemus, suunnitelma sekä katselmustoimituksessa kertyneet muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle 9 a §:ssä tarkoitettuun asiakirjojen nähtäväksipäiväänsä mennessä. Katselmustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet on suoritettu.

Jos ympäristölupavirasto pyytää toimitusinsinööriä lausuntoa ympäristölupavirastolle tehdyistä muistutuksista, vaatimuksista tai huomautuksista taikka sille annetuista lausunnoista, on lausunnon antamisesta aiheutuvista kustannuksista soveltuvin osin voimassa, mitä 21 luvun 11 §:ssä säädetään.

13 §

Lopputarkastuksessa on todettava, onko yritys tai toimenpide pantu toimeen niin, kuin laissa ja lupapäätöksessä on määrätty, sekä onko siitä odotettavissa sellaisia yleistä tai yksityistä etua koskevia vahingollisia seurauksia, joita lupaa myönnettäessä ei ole otettu huomioon. Lopputarkastuksessa voidaan selvittää myös sellaiset luvan myöntämisen jälkeen syntyneet vahingot, joita ei lupaa myönnettäessä ole edellytetty, ja tarvittaessa ehdottaa ympäristölupaviraston määrättäväksi, onko ja mihin määrään niistä maksettava korvausta.

Lopputarkastuksessa laaditun lausunnon nähtävänä pitämisestä, siitä kuuluttamisesta

ja tiedottamisesta, lausuntoa koskevien muistutusten, vaatimusten ja huomautusten tekemisestä ja lausunnon toimittamisesta ympäristölupavirastoon on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 9 a, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

19 luku

Ojitus-toimitus

5 §

Jos toimitusinsinööri ojitus-suunnitelmaa käsiteltäessä havaitsee, että ojituksena toimeenpantavan kuivatushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen vesistön järjestely, taikka kysymys on sellaisesta ojituksesta tai sen yhteydessä suoritettavasta toimenpiteestä, johon 6 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaan on saatava ympäristölupaviraston lupa, toimitusinsinöörin tulee ilmoittaa asiasta toimitusta hakeneelle ja kehottaa tätä, mikäli haluaa ojitus-toimitusta jatkettavan, hakemaan ympäristölupavirastolta tällaista lupaa. Lupahakemukseen tulee liittää toimitusmiesten ehdotus suunnitelmaksi siltä osin, kuin asia saatetaan ympäristölupaviraston ratkaistavaksi sekä, jos kysymys on järjestelystä, selvitys siitä, että hyödynsaajat kannattavat yritystä sillä tavoin, kuin 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

Ennen kuin edellä tarkoitettu hakemus on ympäristölupavirastossa ratkaistu, ei ojitus-toimituksessa saa antaa tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

9 §

Päätös on annettava 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei alueellinen ympäristökeskus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös, johon on liitettävä valitusosoitus, annetaan alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja työvoima- ja elinkeino-keskukselle.

20 luku

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

2 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätösasioista säädetään 1 luvun 16 ja 31 §:ssä sekä 6, 9 ja 10 luvussa (*päätösasiat*).

Valtuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää tämän lain 1 luvun 31 §:n mukaisissa asioissa toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Viranhaltijan päätöksen tiedoksiantamisesta ja muutoksenhausta on voimassa soveltuvin osin, mitä tässä luvussa säädetään.

Jos vireillä oleva ojitusta koskeva päätösasia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jollaista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelyssä ei voida saada, ympäristönsuojeluviranomaisen on osoitettava asianosainen hakemaan asiassa ojitustoimitusta.

Jos muussa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa päätösasiassa tarvitaan edellä tarkoitettua selvitystä, on asia siirrettävä ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta.

3 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista ottaen huomioon, mitä tämän luvun 8 §:ssä säädetään.

5 §

Päätösasia pannaan vireille kirjallisesti. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään. Asiasta, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Muusta päätösasiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti tai mahdollisessa suullisessa käsitelyssä.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksiantamisesta osakkaille soveltuvin

osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

6 §

Ennen asian ratkaisemista kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittaa katselmuksen, josta on laadittava pöytäkirja. Asia ratkaistaan päätöksellä, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätös, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Muun päätöksen ratkaisu on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimittamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.

8 §

Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan edellä 7 §:ssä tai 21 luvun 2, 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, mainittu viranomainen voi kuitenkin ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle mahdollisia toimenpiteitä varten.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Ympäristöasioista vastaava ministeriö voi tarvittaessa antaa yleisiä ohjeita tämän lain noudattamisen valvonnasta.

2 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ottaen huomioon asian laatu

1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely; tai

2) pantava vireille ympäristölupavirastossa 3 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia; tai

3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Valvontaviranomaisella on oikeus tarkastaa laitteita sekä rakennuksia ja muita rakennelmia sekä tehdä tarpeellisia tutkimuksia toimialueellaan. Toimenpiteistä ei saa aiheutua haittaa laitteen tai rakennelman omistajalle tai haltijalle.

2 a §

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Tämä lain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitettut ja siihen verrattavat tarkkailua koskevat tiedot eivät kuitenkaan ole salassapidettäviä.

3 §

Jos joku toimii vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisen velvollisuutensa, ympäristölupavirasto voi viranomaisen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, kieltää jatkamasta lainvastaista menettelyä tai muutoin määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty. Ennen määräyksen antamista asianomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräystä on tehostettava uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään. Valvontaviranomainen tai muu, jota asia koskee, voidaan oikeuttaa suorittamaan tarvittava toimenpide.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun hallintopakkoasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään hakemusasian käsittelystä. Hallintopakkoasiassa sovelletaan uhkasakkoalakea, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisessa hallintopakkoasiassa noudatetaan soveltuvin

osin hallintolainkäyttölain säännöksiä.

Ympäristölupavirasto voi, jos siihen on erityistä syytä, määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimien voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

3 a §

Jos 2 luvun 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennelman kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa voida hankaluuksista saada selville, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa 1 §:ssä tarkoitettun valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asian käsittelystä on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvussa säädetään. Täytäntöönpanoon sovelletaan kuitenkin, mitä tämän luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään hallintopakkoasiasta.

3 b §

Jos tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettu toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä terveyshaittaa tai huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle tai tärkeälle yleiselle edulle, alueellinen ympäristökeskus voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Ympäristökeskuksen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä 17 luvussa säädetään.

Ympäristökeskus voi määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimien voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön, tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

4 §

Tämän luvun 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa voi ympäristölupavirasto valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäväksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin on voitu saada selville.

4 a §

Tämän luvun valvontaa ja hallintopakkoa koskevia säännöksiä sovelletaan myös yrityksiin ja toimenpiteisiin, joissa on 22 luvun 2 §:n nojalla noudatettava aikaisempia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

6 §

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lainvoimaisen päätöksen sekä ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysymys käyttö- tai lunastusoikeudesta tai 11 luvun säännösten perusteella määrättyistä korvauksista tai velvoitteista, soveltuvin osin voimassa, mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

7 §

Niissä tapauksissa, joissa toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset tämän lain mukaan saadaan periä jakoluettelon tai muun laskelman perusteella ilman maksuvelvollisuudesta annettua päätöstä, on noudatettava verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettua lakia (367/1961). Valitus laittomasta maksuunpanosta on kuitenkin tehtävä Vaasan hallinto-oikeuteen.

8 §

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistolle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on myönnetty oikeus tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää toisen omistamaan tilaan kuuluvaa vesivoimaa taikka muutoin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiinteää omaisuutta. Sama koskee päätöstä, jolla jokin alue on määrätty suojajalueeksi tai sen käyttöä muutoin rajoitettu. Maanmittaustoimiston on tehtävä päätöksestä merkintä kiinteistörekisteriin. Maanmittaustoimiston tulee tarvittaessa määrätä toimitusinsinööri erityisessä kiinteistötoimituksessa selvittämään ne seikat, joita merkinän tekeminen edellyttää.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei tarkoita oikeutta ojan, vesijohdon tai viemärin tekemiseen toisen maalle taikka pylvään, puomin, kiinnikkeen, silta-arkun tahi muun niihin verrattavan pienhkön laitteen tai rakennelman pitämiseen toisen alueella eikä muutakaan vähäistä käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus kohdistuu tonttiin tai yleiseen alueeseen, on ympäristölupaviraston, päätöksen saatua lainvoiman, ilmoitettava siitä kuitenkin asianomaisen kunnan kiinteistörekisterin pitäjälle rekisterimerkinnän tekemistä varten.

Jos ympäristölupaviraston lainvoiman saaneella päätöksellä on muutettu aikaisempaa päätöstä, on soveltuvin osin noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään.

8 a §

Jos ympäristölupaviraston päätös koskee vesistöön rakentamista tai muuta tämän lain mukaista hanketta, jonka toteuttaminen aiheuttaa tilusten pirstoutumista tai supistumista tahi kulkuyhteyksien vaikeutumista, ympäristölupaviraston on päätöksen tultua lainvoimaiseksi lähetettävä jäljennökset asiaa koskevista päätösasiakirjoista asianomaiselle maanmittaustoimistolle. Mitä edellä säädetään, ei sovelleta ympäristölupaviraston tämän lain 6 luvun säännösten perusteella tekemään päätökseen.

9 §

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä ympäristölupavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrittäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön päätöksessä säädetään. Kunnalle perittävän maksun on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteet määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianomaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään erikseen.

11 §

Milloin hakemusasiassa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinööriin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn ympäristölupaviraston virkamiehen, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueellisen

ympäristökeskuksen määräämän toimitusinsinööriin avustajan sekä toimitusinsinööriin kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

2) muun kuin valtion palveluksessa olevan asiantuntijan palkkio ja matkakustannukset;

3) uskottujen miesten palkkiot ja matkakustannukset sen mukaan kuin niiden korvaamisesta kiinteistötoimitusten uskottujen miesten osalta säädetään;

4) kokoustilojen vuokrakustannukset, asiakirjojen hankinta-, monistus- ja postituskustannukset ja lehtikuulutuksista aiheutuvat kustannukset;

5) veneenkuljettajan tehtävistä, latta-, kai-raus- ja mittamiestehtävistä sekä muista näihin verrattavista maastossa suoritettavista aputehtävistä johtuvat kustannukset.

Jos kysymys on edunmenetyistä kärsineen tekemästä 2 luvun 27 §:ssä tai 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetusta hakemuksesta, 1 momentissa mainitut kustannukset suoritetaan valtion varoista, mutta peritään ympäristölupaviraston päätöksen nojalla takaisin edunmenetyksen aiheuttajalta, jollei ympäristölupavirasto asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan hakijan suoritettavaksi tai valtion vastattavaksi. Katselmustoimituksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

Lopputarkastuksessa suoritetaan 1 momentissa mainitut kustannukset valtion varoista, mutta peritään ympäristölupaviraston päätöksen nojalla takaisin luvanhaltijalta, jollei ympäristölupavirasto asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan valtion vastattavaksi. Lopputarkastuksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

12 §

Ympäristölupavirasto voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkoh-tien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinööriin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan perii ympäristölupaviraston tai vastaavasti toimitusinsinööriin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös ympäristölupaviraston tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii asianomainen alueellinen ympäristökeskus.

13 §

Tämän lain säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin ja vesiin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty.

Tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

4.

Laki**terveydensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/1994) 3 luku,
 53 §:n 4 momentti ja 56 §:n 4 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 56 §:n 4 momentti laissa 777/1996, sekä
muutetaan 3 §, 13 §:n 4 momentti, 15 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 ja 3 momentti ja 51 §:n
 otsikko ja 1 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 3 § mainituissa laissa 777/1996, seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Terveydensuojelusta on lisäksi voimassa, mitä siitä säädetään ympäristönsuojelulaissa (/), kemikaalilaissa (744/1989), säteilylaissa (592/1991), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), työturvallisuuslaissa (299/1958), vesilaissa (264/1961), jätelaissa (1072/1993), maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), ulkoilulaissa (606/1973), eräistä naapurussuhteista annetussa laissa (26/1920), elintarvikelaissa (361/1995), tuoteturvallisuuslaissa (914/1986), eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetussa laissa (1195/1996) sekä eläinlääkintähuoltolaissa (685/1990).

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Terveydensuojeluviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee siitä päätöksen. Terveydensuojeluviranomainen voi päätöksessään toiminnanharjoittajaa kuultuaan antaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä taikka, jos terveyshaittaa ei voi-

da muutoin estää, kieltää toiminnan harjoittamisen kyseisessä paikassa. Ilmoitusta koskevan asian yhteydessä kunnan terveydensuojeluviranomainen käsittelee tarvittaessa ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisen ilmoituksen ja antaa tarvittaessa määräyksiä siten kuin ympäristönsuojelulain 64 §:ssä säädetään.

23 §

Viemäriin liittyminen

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi erityisestä syystä myöntää vapautuksen liittymisvelvollisuudesta, jos jätevesien kokonainen ja käsittely voidaan järjestää niin, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumista.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi määrätä myös muualla kuin 1 momentissa mainitulla alueella tai kauempanakin sijaitsevan kiinteistön liitettäväksi yleiseen viemäriin, jos sitä on pidettävä terveydellisistä syistä tai ympäristön suojelemiseksi tarpeellisenä.

51 §

Terveydensuojelua koskevat määräykset

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista, määräyksen antaa mainitun lain mukainen viranomainen

noudattaen, mitä ympäristönsuojelulaissa
säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-
seen lailla.

5.

Laki**eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräistä naapuruussuhteista 13 päivänä helmikuuta 1920 annetun lain (26/1920) 21—23, 23 a, 24 ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 23 a § laissa 738/1994, sekä *muutetaan* 17—20 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 § laeissa 581/1977 ja 736/1991 sekä 19 § viimeksi mainitussa laissa, seuraavasti:

17 §

Kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusä ympäristöle häitällisistä aineistä, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, ääriästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

18 §

Se jonka toiminnasta on aiheutunut kohtuutonta räsitusä, on velvollinen poistamaan räsituksen tai, jos räsituksen poistaminen ei muutoin ole mahdollista, lopettamaan toiminnan kokonaan ja korvaamaan räsituksesta aiheutuneen vahingon. Jos kyse on ympäristövahingosta, sovelletaan kuitenkin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia (737/1994).

Edellä 1 momentissa tarkoitettun toiminnan luvanvaraisuudesta säädetään ympäristösuojelulaissa (/).

19 §

Jos räsitus aiheutuu toiminnasta, joka on ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista, sitä ei saa määrätä poistettavaksi tämän lain nojalla.

Jos muusta kuin 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta johtuva räsitus saattaa aiheuttaa terveydellistä häitää, ei räsitusta saa määrätä poistettavaksi tai vahinkoa tuomita korvattavaksi ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu terveydensuojelulain (763/1994) nojalla.

20 §

Kohtuuttoman räsituksen poistamista tai räsitusä aiheuttavan toiminnan lopettamista kokonaan sekä räsituksesta aiheutuneen vahingon korvaamista on vaadittava räsituksen aiheuttajan kotipaikan tai räsituksen ilmenemispaikkakunnan kärjäoikeudessa taikka siinä kärjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä räsituksen aiheuttanut toiminta sijaitsee.

Kohtuuttoman räsituksen poistamista tai räsitusä aiheuttavan toiminnan lakkauttamista on vaadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä kun kohtuuton räsitus ilmeni.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

6.

Laki**jätelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/1993) 22—26 §, 38 §:n 2 momentti, 42—44, 46—48 sekä 55 §,

sellaisina kuin niistä ovat 22 ja 43 § osaksi laissa 1015/1996, 24 § laissa 63/1995 ja 55 § mainitussa laissa 1015/1996;

muutetaan 2 §:n 1—3 momentti, 15 §:n 1 momentti, 4 luvun otsikko, 33 §:n 3 momentti, 35 §, 39 §:n 2 momentti, 49 §:n 1 ja 2 momentti, 50 §, 51 §:n 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 59, 60, 66, 67, 70 ja 72 §,

sellaisina kuin niistä ovat 35 §, 52 §:n 1 momentti ja 72 § laissa 605/1997, 49 §:n 1 momentti laissa 1413/1994 ja 63/1995 sekä mainitussa laissa 605/1997, 50 § mainitussa laissa 63/1995, 51 §:n 3 momentti ja 67 § mainitussa laissa 1413/1994, 59 § osaksi laissa 1015/1996, 60 § laissa 712/1995 ja 66 § osaksi mainituissa laeissa 1015/1996 ja 605/1997, sekä

lisätään lakiin uusi 49 a ja 50 a § seuraavasti:

2 §

Sovellettamisala

Tämä laki koskee jätettä, sen syntymisen ehkäisemistä sekä sen vaarallisen tai haitallisen ominaisuuden vähentämistä, jätteen hyödyntämisen edistämistä, jätehuollon muuta järjestämistä, roskaantumisen ehkäisemistä sekä roskaantuneen alueen puhdistamista.

Tätä lakia ei sovelleta räjähdysvaarallisia aineista annetussa laissa (263/1953) tarkoitettuun räjähdystarvikkeen jätteeseen, ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettuun ydinjätteeseen, säteilylaissa (592/1991) tarkoitettuun radioaktiiviseen jätteeseen eikä merensuojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun luvan nojalla mereen sijoitettavaan jätteeseen.

Jätteestä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään lisäksi ympäristönsuojelulaissa (/).

15 §

Jätteen luovuttaminen ja vastaanottajan velvollisuus

Jätteen saa luovuttaa vain:

- 1) 8 luvussa tarkoitettua hyväksymismenettelyssä hyväksytylle vastaanottajalle;
- 2) sille, jolla on oikeus ottaa vastaan jäte ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan nojalla;
- 3) sille, jonka toimintaan ei ympäristön-

suojelulain 30 §:n 1 momentin nojalla tarvitta mainitun lain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetyllä perusteella ympäristölupaa ja toiminta on merkitty mainitun lain 65 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään;

4) jos vastaanottajalta ei edellytetä edellä 1—3 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää, lupaa tai merkitsemistä, sellaiselle vastaanottajalle, jolla on riittävät edellytykset huolehtia jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä.

4 luku

Roskaantumisen

33 §

Kunnan jätemaksun suorittaminen ja palauttaminen

Jos jätemaksu muutoksenhaun johdosta poistetaan tai sitä alennetaan, kunnan on suoritettava liikaa maksettu määrä takaisin sekä vuotuista korkoa maksupäivästä takaisinmaksupäivään saakka kulloinkin voimassa olevaa valtiovarainministeriön eräistä viitekorjoista annetun lain (996/1998) nojalla vahvistamaa kolmen kuukauden markkinakoron vuosikeskiarvoa vastaavan korkokannan mukaan.

35 §

Valtion osallistuminen jätehuoltotyöhön

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai ympäristönsuojelulain 7 §:ssä tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomaksi katsottavat kustannukset, alueellinen ympäristökeskus voi, sovittuaan siitä tarvittaessa asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toimenpiteen taikka osallistua muuten edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

39 §

Muut viranomaiset

Valtioneuvosto voi, antaessaan 5 tai 18 §:ssä tarkoitettua säädöksen, määrätä muunkin valtion viranomaisen osallistumaan sen noudattamisen valvontaan.

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Alueelliselle ympäristökeskukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon hyväksymistä varten ilmoitus:

- 1) jätteen ammattimaisesta keräämisestä ja kuljettamisesta;
- 2) jätteen myyjänä tai välittäjänä toimimisesta, jos jäte on tarkoitettu hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi Suomen ulkopuolella;
- 3) tuottajayhteisöstä.

Ilmoituksessa on oltava toimintaa ja sen harjoittajaa koskevat riittävät tiedot. Ilmoitus on tehtävä vähintään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitus tulee tehdä myös toiminnan valvontaa varten siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

49 a §

Jätetiedostoon hyväksymisen edellytykset

Toiminta hyväksytään jätetiedostoon, jos ilmoitukseen liitetyn selvityksen perusteella

tai muutoin osoitetaan, että

1) toimintaa harjoitetaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti;

2) toiminnassa käytettävä laitteisto tai kalusto on teknisesti korkeatasoista ottaen huomioon toiminnan ympäristövaikutukset taikka siitä aiheutuva vaara tai haitta terveydelle tai ympäristölle;

3) toiminnanharjoittaja on toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävän vakavarainen tai hän voi asettaa riittävän vakuuden asianmukaisten jätehuoltotoimenpiteiden varmistamiseksi.

50 §

Jätetiedostoon hyväksymisen yhteydessä annettavat määräykset

Alueellisen ympäristökeskuksen on tehtävä päätös jätetiedostoon hyväksymistä koskevan ilmoituksen johdosta. Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 49 a §:n velvoitteiden täyttämiseksi ja toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan vain tietyn tyyppistä jätettä tai varastoitavan jätteen määrää.

50 a §

Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevaa päätöstä voidaan päätöksen antaneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai jos osoittautuu, että toiminnasta aiheutuva vaara tai haitta on arvioitua olennaisesti suurempi taikka jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan muutoin olleen olennaisesti toisenlaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Päätöstä voidaan muuttaa myös, jos se on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Päätöksen muuttamista koskeva asia on käsiteltävä soveltuvin osin samoin kuin päätöksen antaminen.

Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos jokin hyväksynnän olennaisista edellytyksistä ei enää täyty tai jos säännöksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaisia vaa-

raa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

51 §

Selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus

Ympäristöluvan haltijan, ongelmajätteen tuottajan, lukuun ottamatta kotitaloutta, sekä ongelmajätteen ammattimaisen kuljetuksen suorittajan ja 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun jätteen myyjän ja välittäjän on pidettävä kirjaa toiminnassaan syntyneen, kerätyn, varastoidun tai välivarastoidun, kuljetetun, hyödynnetyn tai käsitellyn sekä myydyin tai välitetyn jätteen määrästä, lajista, laadusta ja alkuperästä, sekä toimitettaessa jäte muualle, sen synty-paikasta samoin kuin toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljetus- ja hyödyntä-mistavasta tai käsittelytavasta.

52 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministe-riöllä, Suomen ympäristökeskuksella ja kun-nalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuoltoa järjestävältä taikka roskaantuneen alueen puhdistamisvel-volliselta tämän lain ja sen nojalla annettu-jen säännösten ja määräysten valvontaa tai tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. Valvontaviranomaisella, ympäristömi-nisteriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella on myös oikeus pyynnöstä saada tuotannon harjoittajalta ja tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta tämän lain ja sen nojalla an-nettujen säännösten ja määräysten täytän-töönpanemiseksi tarpeelliset tiedot tuotan-nosta sekä siinä käytettävistä aineista ja val-mistettavista tai maahan tuotavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jä-tehuollosta.

59 §

Asian vireille saattaminen

Edellä 21 ja 57 §:ssä tarkoitettua määräys-tä koskevan asian voi panna vireille alueelli-nessä ympäristökeskuksessa tai kunnan ymp-äristönsuojeluviranomaisessa:

1) se jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövai-kutukset ilmenevät.

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimatto-muudesta

1) rikkoo 5 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 koh-dassa, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 tai 19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 40 §:n 3 momentissa, 50 §:ssä, 55 §:n 2 tai 3 mo-mentissa, 57 tai 73 a §:ssä tarkoitettua kiel-toa taikka mainittujen säännösten nojalla an-nettua kieltoa tai määräystä,

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 22 §:n 2 tai 3 momen-tissa, 51 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettun velvollisuuden tai

3) toteuttaa jätteen kansainvälisen siirron jätteesiirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, jäterikko-muksesta sakkoon.

Jäterikkomuksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 13 §:n 1 momentin nojalla an-nettua määräystä taikka laiminlyö 11 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 tai 49 §:ssä tarkoitettun velvollisuuden.

66 §

Muutoksenhaku

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan siten kuin hallintolain-käyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutosta 17 §:ssä tarkoitettuja kunnallisia jätehuolto-määräyksiä ja 30 §:ssä tarkoitettua taksaa koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään.

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea 59 §:ssä tarkoitettu asianosainen ja rekisteröity yhdistys tai sää-tiö.

67 §

Täytäntöönpano

Jätteesiirtoasetuksen ja tämän lain 21, 31, 50, 57 ja 58 §:n sekä erityisestä syystä 50 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

70 §

Jätetiedosto

Valvontaviranomaisten on pidettävä tiedostoa (*jätetiedosto*) niille tämän lain mukaan tehtävistä ilmoituksista sekä niiden perusteella tehdyistä päätöksistä.

72 §

Maksut ilmoitusten käsittelystä

Edellä 8 luvussa tarkoitetun ilmoituksen käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta sekä 5 tai 18 §:n nojalla valtioneuvoston antamassa säädöksessä tarkoitettujen valtion viranomaiselle tehtävien ilmoitusten ja valtion viranomaiselle määräajoin toimitettavien seurantatietojen käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta voidaan periä maksu. Maksun suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

7.

Laki**merensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun merensuojelulain (1415/1994) 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 4 momentti, seuraavasti:

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

— — — — —
 Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesien ulkopuolella tapahtuva ruoppausmassan sijoittaminen tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta ympäristölupavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

— — — — —
 Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta ympäristölupavirasto. Lupamenettelystä ja muu-

toksenhausta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.
 — — — — —

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

— — — — —
 Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuva toiminta ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta ympäristölupavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

— — — — —
 Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

8.

Laki kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 14 §, 24 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 47 §, 123 §:n 2 momentti ja 134 §:n 2 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 47 § osaksi laissa 1355/1993, seuraavasti:

14 §

Jos jollakin on aikaisemmin saavutettu oikeus pitää isoa rysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupydydystä lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty, tällaisen oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät työvoima- ja elinkeinokeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, työvoima- ja elinkeinokeskus voi saattaa asian hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava sen täytä arvoa vastaava korvaus. Jollei arvoa muutoin voida määrätä, katsotaan sen vastaavan saadun saaliin perusteella laskettua kaksikymmenkertaista viimeisten viiden vuoden aikana harjoitetun kalastuksen keskimääräistä vuotuista puhdasta tuottoa.

Luovuttamista koskeva erimielisyys voidaan saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Jos kalastusoikeuden arvosta ei sovita, tulee ympäristölupaviraston määräämän kahden esteettömän henkilön ennen asian ratkaisemista toimittaa sitä varten tarvittava arvioiminen.

24 §

Missä joki yhtyy mereen tai järveen, valtaväylän jatkeena on kalaväylä, joka käsittää syvimmillä kohdalla kolmanneksen kysymyksessä olevan vesialueen leveydestä ja ulottuu niin kauaksi selkäveeteen, että kalan kulku on turvattu. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin hakemuksesta määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on tarpeen.

25 §

Aikaisemmin laillisesti saatu oikeus kiinteän pyydyksen pitämiseen valta- tai kala-

väylässä jää edelleen voimaan. Tällaisen oikeuden haltija voidaan kuitenkin velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät työvoima- ja elinkeinokeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, työvoima- ja elinkeinokeskus voi saattaa asian hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava korvaus noudattaen, mitä 14 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty.

27 §

Tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella noudattaen, mitä vesilaissa on säädetty.

47 §

Milloin kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttöä koskevia rajoituksia muutettava eikä kalastusalue ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, voi asianomainen viranomainen hakea ympäristölupavirastolta piirin lakkauttamista.

Lakkautettuun rauhoituspiiriin kuuluvaa aluetta ei saa uudelleen määrätä rauhoituspiiriksi, ellei ympäristölupavirasto olosuhteiden muututtua, kalastusalueen hakemuksesta antaa siihen lupaa.

Ympäristölupaviraston tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain lakkauttamista hakenut viranomainen sekä kalastusalue.

123 §

Tässä laissa tarkoitettussa asiassa annettuun ympäristölupaviraston päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin ve-

silaisissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiassa annettuun ympäristölupaviraston päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta ympäristölupaviraston rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, on säädetty 47 §:n 3 momentissa.

134 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rauhoituspiirin tultua lakkautetuksi ympäristölupaviraston tulee, kun päätös on saanut lainvoiman, tehdä kiinteistörekisterin pitäjälle sanotussa momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

9.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti laissa 220/1994 ja 3 § laissa 78/1995, seuraavasti:

2 §

Mikäli korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella alueellisesti toimivaltaisen ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Korvaushakemuksen käsittelyyn sekä korvausten määräämiseen ja suorittamiseen sovelletaan vesilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän alueellisen ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun ympäristölupaviraston käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

10.

Laki

patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 1 päivänä kesäkuuta 1984 annetun patoturvallisuuslain (413/1984) 11 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 90/1995, seuraavasti:

11 §

Toimenpiteistä 4 ja 5 §:n säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten noudattamatta jättämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain (264/1961) 21 luvun 2, 3 sekä 4 §:ssä säädetään.

Jos pato tai sen käyttö, joka ilmeisesti tapahtuu tämän lain tai vesilain säännösten taikka niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, vaarantaa välittömästi yleistä tur-

vallisuutta, on noudatettava soveltuvin osin, mitä vesilain 21 luvun 3 b §:ssä säädetään. Lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella voi kuitenkin myös alueellinen ympäristökeskus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

11.

Laki

kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/1995)
75 § seuraavasti:

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai
73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain

6 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ympäristölupaviraston lupaa. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa yhteisen ojituksen osalta säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

12.

Laki

yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/1977) 12 § sekä 17 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 12 § laissa 88/1993 ja 17 §:n 3 momentti laissa 1020/1995, seuraavasti:

12 §

Yleiseen vesi- ja viemärilaitokseen liittymisestä ja liittymisehdoista tehdään laitoksen ja liittyjän kesken sopimus. Sopimus ei saa olla 11 §:ssä tarkoitettujen yleisten määräysten, 11 a §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston säädöksen, ympäristönsuojelulain (/) 11 §:n 2 ja 3 kohdan nojalla annettujen säädösten tai ympäristöluvan määräysten vastainen. Laitoksen ja liittyjän keskinäisestä suhteesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

17 §

Edellä 11 a §:n nojalla annettujen säädösten noudattamista valvovat ympäristönsuojelulain mukaiset valvontaviranomaiset. Edellä 11 a §:n perusteella annetun määräyksen vastaiseen toimenpiteeseen sovelletaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:n rangaistussäännöksiä sekä ympäristönsuojelulain hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

13.

Laki**maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä heinäkuuta 1981 annetun maa-aineslain (555/1981) 2 § seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

3) sellaista aineiden ottamista vesialueella, johon vesilain (264/1961) mukaan vaaditaan ympäristölupaviraston lupa.

Tämä laki ei koske:

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

1) kaivoslakiin (503/1965) perustuvaa aineiden ottamista;

2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen aineiden ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;

14.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1999 annetun maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999)
134 §:n 5 momentti seuraavasti:

134 §

Rakennuslupahakemuksen käsittely

on ratkaistu, jos se rakennuksen käyttömahdollisuudet tai aiotun toiminnan ympäristövaikutukset huomioon ottaen on perusteltua.

—————
Jos rakentamisen tarkoittamaan toimintaan tarvitaan ympäristönsuojelulaissa (/) säädetty lupa, rakennuslupa-asian ratkaisemista voidaan lykätä, kunnes ympäristölupa-asia

—————
Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

15.

Laki

kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

merensuojelulaissa (1415/1994) säädetään. Kemikaalista muodostuvan jätteen käsittelystä ja muusta jätehuollosta on lisäksi voimassa, mitä jätelaissa (1072/1993) säädetään.

Kemikaalien ympäristöön pääsyn rajoittamisesta ja päästöjen puhdistamisesta on voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa (/) ja

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

16.

Laki**maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun maastoliikennelain (1710/1995) 30 §:n 1 momentti ja 31 §, sellaisena kuin niistä on 30 §:n 1 momentti laissa 1018/1996, seuraavasti:

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla laissa säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (/) tarkoitettu ympäristölupa.

31 §

Muutoksenhaku

Muutosta 30 §:ssä tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen haetaan valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

17.

Laki

vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n 1 momentti ja 22 § seuraavasti:

21 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (/) tarkoitettu ympäristölupa.

22 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetusta päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus, joka koskee alueellisen ympäristökeskuksen 15 §:n 2 momentin, 16 §:n tai 21 §:n 3 momentin nojalla taikka merenkululaitoksen 15 §:n 2 momentin tai 16 §:n nojalla antamaa päätöstä, käsitellään siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä pääosa päätöksen kohteena olevasta vesialueesta sijaitsee. Muutoin toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä valituksen kohteena olevan päätöksen tehneen viranomaisen toimipaikka sijaitsee.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

18.

Laki**ilmailulain 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä maaliskuuta 1995 annetun ilmailulain (281/1995) 44 §:n 1 momentti seuraavasti:

44 §

Rakentamisluvan myöntäminen

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Rakentamislupa myönnetään, jos lento-
paikka tai muu ilmailua palveleva alue sekä
sen rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyt-
tävät Ilmailulaitoksen asettamat lentoturval-
lisuuden edellyttämät vaatimukset ja jos len-
topaikalle on myönnetty ympäristönsuojelu-
lain (/) edellyttämä ympäristölupa.

19.

Laki**ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristöhallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (55/1995) 2 §:n
 1 momentti, seuraavasti:

2 §

*Ympäristöhallinnon organisaatio*ympäristölupavirastoista annetussa laissa (/
).

—————

Ympäristöhallintoon kuuluvat alueelliset
 ympäristökeskukset ja Suomen ympäristö-
 keskus. Ympäristölupavirastosta säädetään

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-
 seen lailla.

—————

20.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/1986) 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 5 kohta, sellaisena kuin niistä on 5 §:n 2 momentti laissa 1013/1996, ja lisätään 7 §:ään sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana siten kuin kuntalain (365/1995) 2 §:ssä ja 10 luvussa säädetään.

6 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa:

5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;

7 §

Toimivallan siirtäminen

Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

21.

Laki

hallinto-oikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä maaliskuuta 1999 annetun hallinto-oikeuslain (430/1999) 5 §:n 2 momentti, 10 § ja 12 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Jäsenten kelpoisuus

on oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja notaarin virkaan siihen soveltuva korkeakoulututkinto.

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

 Vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (/) mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvan hallinto-oikeuden muun kuin lainoppineen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

10 §

Esittelijät

Hallinto-oikeuden esittelijöitä ovat hallinto-oikeussihteerit ja notaarit. Kelpoisuusvaatimuksena hallinto-oikeussihteerin virkaan

 Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisia asioita käsitellessään hallinto-oikeus on päätösvaltainen nelijäsenisenä, jollei laissa erikseen säädetä suurempaa jäsenmäärää. Näiden asioiden käsittelyssä kokoonpanoon kuuluu vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä, joista toinen toimii puheenjohtajana.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

22.

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annettun lain (74/1918) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 692/1994, sekä lisätään uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (/) mukaisten asioiden käsittelyyn lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista jäsentä (*ympäristöasiantuntijaneuvos*).

Sivutoimiset jäsenet nimittää tasavallan presidentti neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sivutoimisen jäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden nimitetään uusi sivutoiminen jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi samassa järjestyksessä.

Sivutoimisen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavaan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

Muiden sivutoimisten asiantuntijajäsenten nimittämisestä ja osallistumisesta korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoon patenttia, hyödyllisyys-mallioikeutta tai integroidun piirin piirimallia koskevissa asioissa säädetään erikseen.

8 §

Korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

1) valitusluvan myöntämistä koskevan asian;

2) täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian; sekä

3) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

23.

Laki**valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun valtion virkamieslain (750/1994) 4 §:n 2 momentin 7 ja 8 kohta, sekä*lisätään* 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1383/1995 ja 480/1999, uusi 9 kohta seuraavasti:

4 §

Säännökset virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta annetaan asetuksella. Seuraavia virkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

7) puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin tai amiraalin, puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, kenttäpiispan ja asessorin virat;

8) rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä rajavartiolaitoksen kenraalimajurin ja kontra-amiraalin virat;

9) ympäristölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvoksen virat.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

24.

Laki**oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (945/1984) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 436/1999 seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee oikeudenkäynnin julkisuutta valtakunnanoikeudessa, korkeimmas-

sa oikeudessa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa, hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, kärjäoikeudessa, maa-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa, työtuomioistuimessa, markkinatuomioistuimessa ja sota-oikeudessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

25.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaan

muutetaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 1 momentti laissa 889/1996 seuraavasti:

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Riita-, rikos-, alistus- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian sekä hallinto-oikeudessa myös muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään *oikeudenkäyntimaksua* seuraavasti:

Tuomioistuin	mk
korkein oikeus	
— rikosasia	500
— muu asia	1 000
korkein hallinto-oikeus	1 000
hovioikeus	
— rikosasia	400
— muu asia	800
hallinto-oikeus	400
käräjäoikeus	
— rikosasia ja ulosottolain mukainen muutoksenhakuasia	350
— riita-asia, jonka käsittely päättyy	
— kirjallisessa valmistelussa	350
— suullisessa valmistelussa	500
— suullisen valmistelun yhteydessä pidettävässä pääkäsittelyssä . . .	650
— erillisessä pääkäsittelyssä	800

maaoikeus	800
markkinatuomioistuin	1 000
työtuomioistuin	1 000

5 §

Maksuvelvolliset

Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Konkurssiasiassa maksu peritään konkurssin alettua konkurssipesän varoista. Alistusasiassa maksuvelvollinen on se, jonka menettelystä alustus on aiheutunut. Muutoksenhakuasiassa maksuvelvollinen on muutoksenhakija tai hänen sijaansa tullut. Muiden suoritteiden osalta maksuvelvollinen on suoritteen tilaaja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

26.

Laki**maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/1973) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 105/1998 ja 900/1998, seuraavasti:

1 §

Maksuton oikeudenkäynti myönnetään tässä laissa säädettyillä ehdoilla Suomen kansalaiselle tai ulkomaalaiselle, joka, huomioon ottaen hänen tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuuteensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat seikat, ei asiaan osallisena vaikeuksitta kykene kokonaisuudessaan suorittamaan asian käsittelyn vaatimia menoja:

1) yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävässä riita-, rikos- tai hakemusasiassa taikka ulosottolain mukaisessa valitusasiassa;

2) sota-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
 3) maaoikeudessa käsiteltävässä asiassa;
 4) hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
 5) asiassa, joka koskee kantelua taikka lainvoiman saaneen tuomion purkamista tai menetetyn määräajan palauttamista 1-4 kohdassa tarkoitetuissa asioissa; tai
 6) lähestymiskieltoa koskevassa asiassa pidättämiseen oikeutetun virkamiehen luona tai tuomioistuimessa.

—————
 Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

27.

Laki

rikoslain 48 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laeissa 578/1995 ja 1713/1995, 3 §:n 2 ja 3 momentti mainitussa laissa 578/1995 sekä 4 § viimeksi-mainitussa laissa ja laissa 1640/1995, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimatto-
muudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ympäristönsuojelulain (/) nojalla annetun yleisen säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun yleisen säännöksen tai kiellon tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteensiirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

3 §

Ympäristörikkomus

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästi huolimatto-
muudesta rikkoo ympäristönsuojelulain 64 § nojalla annettuja määräyksiä.

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan niin-
ikään se, joka laiminlyö ympäristönsuojelulain 28 ja 29 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden hakea ympäristölupaa, jollei teko ole ympäristön turmelemisena rangaistava.

4 §

Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen

Joka muusta kuin törkeästi huolimatto-
muudesta

1) puuttuu ympäristöön 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla taikka

2) rikkoo jätelakia tai ympäristönsuojelulakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä 1 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla

siten, että ympäristölle tai terveydelle aiheutettu vahinko tai tällaisen vahingon vaara on erityisen suuri ottaen huomioon aiheutetun tai uhkaavan vahingon pitkäaikaisuus, laajalottuvuus ja muut seikat, on tuomittava

tuottamuksellisesta ympäristön turmelemises-
ta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi
vuodeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

28.

Laki

ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Voimaantulevat ja kumottavat säädökset

1 §

Voimaantulo

Seuraavat lait tulevat voimaan ..päivänä ..kuuta 20.. :

- 1) Ympäristönsuojelulaki (/);
- 2) ympäristölupavirastoista annettu laki (/);
- 3) vesilain muuttamisesta annettu laki (/);
- 4) terveydensuojelulain muuttamisesta annettu laki (/);
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta annettu laki (/);
- 6) jätelain muuttamisesta annettu laki (/);
- 7) merensuojelulain muuttamisesta annettu laki (/);
- 8) kalastuslain muuttamisesta annettu laki (/);
- 9) Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (/);
- 10) patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta annettu laki (/);
- 11) kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta annettu laki (/);
- 12) yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta annettu laki (/);
- 13) maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta annettu laki (/);
- 14) maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n muuttamisesta annettu laki (/);
- 15) kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta annettu laki (/);
- 16) maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

17) vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

18) ilmailulain 44 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

19) ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

20) kuntien ympäristöhallinnosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (/);

21) hallinto-oikeuslain muuttamisesta annettu laki (/);

22) korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (/);

23) valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

24) oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

25) tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n ja 5 §:n muuttamisesta annettu laki (/);

26) maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta annettu laki (/); sekä

27) rikoslain 48 luvun muuttamisesta annettu laki (/).

Ennen 1 momentissa mainittujen lakien voimaantuloa voidaan ryhtyä niiden täytäntöpanon edellyttämiin toimiin.

2 §

Kumottavat säädökset

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait ja asetukset niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen ..päivästä ..kuuta 20.. :

1) 25 päivänä tammikuuta 1982 annettu ilmansuojelulaki (67/1982);

2) 3 päivänä huhtikuuta 1987 annettu meluntorjuntalaki (382/1987);

3) 19 päivänä huhtikuuta 1991 annettu ympäristölupamenettelylaki (735/1991); ja

4) vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä 6 päivänä huhtikuuta 1962 annettu asetus (283/1962).

2 luku

Aiemmin annettujen säädösten ja päätösten noudattaminen

3 §

Aiemmin annetut valtioneuvoston päätökset

Valtioneuvoston päätökset, jotka on annettu vesilain (264/1961) tai 2 §:ssä mainittujen lakien nojalla, jäävät voimaan, kunnes ympäristönsuojelulain nojalla toisin säädetään.

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan 1 momentissa tarkoitettujen päätösten noudattamisen valvontaan. Myös jätelain (1072/1993) nojalla annettujen valtioneuvoston päätösten valvontaan sovelletaan ympäristönsuojelulain säännöksiä, kun kysymys on ympäristöluvan varaisesta toiminnasta.

4 §

Aikaisemmat päätökset

Vesilain, jätelain, eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920), jättehuoltolain (673/1978), terveydenhoitolain (469/1965) ja 2 §:ssä mainitun lain nojalla annettua lupaa tai siihen rinnastettavaa päätöstä, joka on voimassa ympäristönsuojelulain voimaan tullessa, on noudatettava, jollei tästä laissa toisin säädetä. Luvan saaneeseen toimintaan rinnastetaan myös toiminta, johon ei ole ollut tarpeen hakea lupaa sen vuoksi, että se on sijoitettu asema- tai rakennuskaavan mukaisesti.

Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa annettua päätöstä hallintopakko- tai virka-apuasiassa on noudatettava, jos päätös koskee ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa tai kysymys on 3 §:ssä tarkoitettujen säädösten noudattamisen valvonnasta. Jos päätöksessä on veloitettu hakemaan lupaa tai tekemään ilmoitus, lupaa on haettava ja ilmoitus tehtävä ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin päätöksiin sovelletaan ympäristönsuojelulain 9 ja 13 luvun säännöksiä. Sama koskee päätöstä, joka on tehty 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantulon jälkeen soveltaen aikaisemmin voimassa ollutta lainsäädäntöä. Jos toiminta on keskeytetty ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, keskeytyminen katsotaan alkaneeksi ympäristönsuojelulain

voimaantulosta. Terveystensuojelulain tai vesilain nojalla myönnetyn luvan raukeamiseen sovelletaan kuitenkin aiemmin voimassa olleita säännöksiä.

3 luku

Olemassa olevat toiminnot

5 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua luvan tai päätöksen nojalla harjoitettuun, ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraiseen toimintaan on haettava mainitun lain mukaista ympäristölupaa asetuksella tarkemmin säädettyä ajan kuluessa, jos toiminta on ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetussa Euroopan yhteisön neuvoston direktiivissä (96/61/EY) tai ilmansuojeluasetuksen muuttamisesta annetussa asetuksessa (306/1996) voimaantulosäännöksessä tarkoitettua toimintaa.

Ympäristölupaa on haettava koko toimintaan, jos toiminnan muuttamiseen tarvitaan ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin nojalla lupa tai aiemmin myönnettyä luvassa on määrätty luvan tarkistamisesta määräajassa.

Lupa-asian käsittelee se viranomainen, joka on ympäristönsuojelulain nojalla toimivaltainen käsittelemään vastaavan uuden toiminnan lupahakemuksen. Lupahakemuksen vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

6 §

Ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle

Muusta kuin 5 §:ssä tarkoitettua ympäristöluvan varaisesta toiminnasta, jota on voitu harjoittaa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen päätösten nojalla tai muutoin lain mukaisesti, on tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemistä varten vuoden kuluessa ympäristönsuojelulain voimaantulosta tai muuhun asetuksella säädettyä myöhempään ajankohtaan mennessä. Ilmoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin ympäristönsuojelulain nojalla annettavalla asetuksella. Ilmoituksen tekemättä jättämiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain säännöksiä

tietojen luovuttamisen laiminlyönnistä.

7 §

Ympäristöluvan hakemiseen velvoittaminen

Jos 6 §:ssä tarkoitettu toiminta ja sitä koskevat määräykset eivät kokonaisuutena arvioiden olennaisilta osin täytä ympäristönsuojelulain vaatimuksia, valvontaviranomaisen on omasta tai haitankärsijän aloitteesta veloitettava toiminnanharjoittaja hakemaan ympäristölupaa määräajassa. Luvan tarvetta arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon toiminnan luonne ja ympäristövaikutukset sekä vaikutusalueen vakiintunut maankäyttömuoto. Päätökseen, jolla on velvoitettu hakemaan lupaa, ei saa hakea erikseen muutosta.

Toiminnanharjoittajan on annettava valvontaviranomaisen pyynnöstä tarpeelliset tiedot luvan tarpeen arvioimiseksi. Tietojen luovuttamisen laiminlyöntiin sovelletaan ympäristönsuojelulakia.

8 §

Poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta

Ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa ympäristöluvan saaneesta ongelmajätteen keräämistä toiminnasta ja jätetiedoston merkitystä toiminnasta ei tarvitse tehdä jätelain mukaista ilmoitusta, ellei kyse ole toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Toimintoja valvotaan jätelain nojalla. Toiminnanharjoittajan on annettava tarpeelliset tiedot alueellisen ympäristökeskuksen pyynnöstä sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta jätelain vaatimukset.

4 luku

Vireillä olevat asiat

9 §

Luvun soveltamisala

Tässä luvussa säädetään vesioikeudessa, alueellisessa ympäristökeskuksessa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja muissa hallintoviranomaisissa sekä muutoksenhakutuomioistuimissa 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantullessa vireillä olevien asioiden käsittelystä ja siirtämisestä sekä päätöksiä teh-

täessä sovellettavista säännöksistä.

10 §

Uuden lainsäädännön soveltaminen

Vireillä olevaan asiaan sovelletaan 1 §:ssä tarkoitettua lainsäädäntöä, jos tässä luvussa ei muuta säädetä.

11 §

Vesioikeuden toimivallan siirtyminen

Vesioikeudessa vireillä olevat vesilain mukaiset hakemusasiat ja virka-apuasiat siirtyvät ympäristölupavirastolle. Jos ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa voimassa olleen vesilain 10 luvun 24 §:n mukaiseen hakemusasiaan kuitenkin sovelletaan ympäristönsuojelulakia, asia siirtyy ympäristönsuojelulain mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Valitusasiat siirtyvät Vaasan hallinto-oikeudelle ja rikosasiat toimivaltaiselle käräjäoikeudelle.

Vesioikeuden on ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa ratkaistava, mitkä vireillä olevat riita-asiat ovat vesilain muuttamisesta annetussa laissa tarkoitettuja riita-asioita ja siirrettävä nämä sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä riidan tai erimielisyyden kohde sijaitsee. Vesioikeus voi lisäksi päättää, että vesilain muuttamisesta annetussa laissa tarkoitettu kanteella vireillepantava asia siirretään ympäristölupavirastolle noudattaen, mitä asian käsittelystä hakemusasiana säädetään. Muut vesioikeudessa vireillä olevat aikaisemman lain mukaiset riita-asiat siirtyvät asianomaiselle ympäristölupavirastolle siellä hakemusasioina käsiteltäväksi. Siirtämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Muut vesioikeudessa vireillä olevat asiat siirtyvät ympäristölupavirastolle.

Vesioikeuden päätös maksuttoman oikeudenkäynnin myöntämisestä on voimassa 1—3 momentin mukaisesta toimivallan siir-
rosta riippumatta.

12 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen ympäristölupavirastossa

Ympäristölupavirasto soveltaa 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa

olleita vesilain säännöksiä:

1) hakemusasiassa, josta on kuulutettu tai joka on annettu asianosaiselle tiedoksi muulla tavalla taikka määrätty katselmustoimittukseen; sekä

2) virka-apuasiassa, ottaen kuitenkin huomioon, että vesilain 10 luvun mukaisen luvan hakemiseen velvoittamisen sijasta on velvoitettava hakemaan ympäristölupaa.

13 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen alueellisessa ympäristökeskuksessa

Alueellinen ympäristökeskus soveltaa 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa - voimassa olleita säännöksiä, kun kysymys on ympäristölupamenettelylain mukaisesta lupa-asiasta tai jätelain 77 §:n 2 momentissa tarkoitettusta asiasta, jos asiasta on kuulutettu tai siitä on muutoin annettu tieto asianosaiselle. Terveydensuojelulain mukaisen sijoitusluvan voimassaolon jatkamista koskevaan asiaan sovelletaan aikaisemmin voimassa ollutta terveydensuojelulakia.

Vireillä oleviin hallintopakkoasioihin, jotka koskevat 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleiden ja ennen 2 §:ssä kumottavien lakien kumoamista voimassa olleiden säännösten vastaisia tekoja, sovelletaan samoin aikaisempia säännöksiä noudattaen kuitenkin ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijasta on tällöin velvoitettava hakemaan ympäristönsuojelulain mukais- ta lupaa.

14 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen kunnan viranomaisessa

Kunnassa ympäristölupa-asioita käsittelevä viranomainen soveltaa voimassa olleita säännöksiä 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa, kun kysymys on ympäristölupamenettelylain mukaisesta lupa-asiasta tai vesilain 10 luvun 3 §:n mukaisesta hakemusasiasta, jos asiasta on ennen mainittua ajankohtaa kuulutettu tai asiasta on muutoin annettu tieto asianosaiselle. Terveydensuojelulain mukaisen sijoitusluvan voimassaolon jatkamista koskevaan asiaan sovelletaan aiemmin voimassa ollutta terveydensuojelulakia.

Vireillä oleviin hallintopakkoasioihin, jotka koskevat 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleiden ja ennen 2 §:ssä mainittujen lakien kumoamista voimassa olleiden säännösten vastaisia tekoja, sovelletaan samoin aikaisempia säännöksiä noudattaen kuitenkin ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijasta on tällöin velvoitettava hakemaan ympäristönsuojelulain mukais- ta lupaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alainen viranhaltija voi ratkaista asian, jossa sovelletaan 10 §:n mukaisesti uutta lainsäädäntöä, jos hänelle on aiemmin siirretty ratkaisulta vastaavassa asiassa.

15 §

Vireillä olevat samaa toimintaa koskevat asiat

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan sen estämättä mitä 12—14 §:ssä säädetään kaikkiin samaa toimintaa koskeviin vesioikeudessa, alueellisessa ympäristökeskuksessa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa tai kunnan ympäristölupaviranomaisessa vireillä oleviin lupa-asioihin, jos ympäristönsuojelulakia olisi sovellettava johonkin vireillä olevista asioista. Asian vireilläolo raukeaa viranomaisessa, joka ei ole ympäristönsuojelulain nojalla toimivaltainen. Asia on tällöin siirrettävä toimivaltaiselle viranomaiselle.

16 §

Muussa hallintoviranomaisessa vireillä olevat asiat

Terveydensuojeluviranomaisessa vireillä oleva hallintopakkoasia, joka koskee ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista toimintaa, siirtyy ympäristönsuojelulain mukaiselle viranomaiselle ja siihen sovelletaan ympäristönsuojelulain 13 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Ennen eräistä naapurussuhteista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa vireille tullut eräistä naapurussuhteista annetun lain 18 §:n mukainen lupa-asia, jota ei käsitellä ympäristölupamenettelylain mukaisesti, ratkaistaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

17 §

Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevat riita- ja rikosasiat

Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevat riita- ja rikosasiat siirretään asianomaiselle hovioikeudelle noudattaen riita-asioiden osalta soveltuvien osin, mitä 11 §:n 2 momentissa säädetään. Siirtämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

18 §

Eräiden asioiden vireilläolon raukeaminen

Vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen mukaisen ilmoitusasian vireilläolo raukeaa asetuksen kumoutuessa.

Ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa ympäristöministeriössä vireille tullut vesilain 10 luvun 26 §:n mukainen asia raukeaa.

19 §

Muutoksenhaku

Hallintopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka on tehty 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä soveltaen, haetaan muutosta aikaisempien säännösten mukaisesti.

Hallintopäätökseen, joka tehdään 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantulon jälkeen aikaisempaa lainsäädäntöä soveltaen, haetaan kuitenkin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

20 §

Palautetun asian käsittely

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen, johon on sovellettu 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan uusien säännösten mukaisesti.

5 luku

Erinäiset säännökset

21 §

Henkilöstön siirtyminen

Vesioikeuksien vesioikeustuomarit siirretään ja nimitetään 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaan tullessa ympäristölupavirastojen vastaaviin johtajan ja ympäristöneuvoksen virkoihin virkoja haettavaksi julistamatta. Samalla tavoin menetellen siirretään ja nimitetään vesioikeuksien vesioikeusinsinöörit ja vesioikeuslimnologit ympäristölupaviraston ympäristöneuvoksen virkoihin.

Vesioikeuksien muut kuin 1 momentissa tarkoitettut virat ja henkilöstö siirtyvät 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantullessa ympäristölupavirastoon. Viran siirtymiseen ei tällöin tarvita virkamiehen suostumusta.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa vesilain mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvat yli-insinöörineuvokset siirretään ja nimitetään toimikautensa loppuun ympäristöasian-tuntijaneuvoksen virkoihin.

22 §

Pilaantunut maa-alue

Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa tapahtuneeseen maaperän pilaantumiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain 12 luvun säännöksiä, jos pilaantuminen on aiheutettu jätelain voimaantulon jälkeen. Muuhun maaperän pilaantumiseen sovelletaan aiemmin voimassa olleita säännöksiä ottaen huomioon, mitä jätelain 77 §:ssä säädetään. Asian käsittelyyn ja menettelyyn sovelletaan kuitenkin ympäristönsuojelulakia.

Ympäristönsuojelulain 14 §:n nojalla annettavia säännöksiä sovelletaan myös ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa tapahtuneeseen maaperän pilaantumiseen.

23 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Vesilain 15 luvun 12 §:n mukaiseen vesikirjaan ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa merkityt vesien pilaantumista koskevien päätösten tiedot siirtyvät osaksi ympäristönsuojelulain mukaista ympäristönsuojelun tietojärjestelmää.

24 §

Lainvastainen menettely

Tekoon tai laiminlyöntiin, jolla on ennen 1 §:ssä mainittujen lakien säädösten voimaantuloa rikottu 2 §:ssä kumottuja säännöksiä, vesilain muuttamisesta annetulla lailla kumottuja tai muutettua vesilain 1 luvun 19, 20, 22, 22 a, 23, 23 a tai 23 b §:ää, tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuja säädöksiä tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja päätöksiä, sovelletaan ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen ympäristönsuojelulain hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Teon tai laiminlyönnin rangaistavuuteen sovelletaan tekohetkellä voimassa olleita säännöksiä, jollei rikoslainsäädännöstä muuta johdu.

25 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen eräisiin asioihin

Mitä muualla säädetään vesioikeudesta, sovelletaan 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantulon jälkeen ympäristölupavirastoon.

Mitä muualla laissa säädetään ympäristölupamenettelylain mukaisesta luvasta, ilman-suojelulain mukaisesta päätöksestä, jätehuoltolain mukaisesta jätehuoltosuunnitelman hyväksymispäätöksestä, jätelain mukaisesta jäteluvasta tai vesilain 10 luvun mukaisesta luvasta, koskee ympäristönsuojelulain voimaan tultua ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Mitä ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa on säädetty tai päätetty ilman-suojelulain 7 a §:n mukaisista ilmanlaadun raja-arvoista, on voimassa siten kuin ympäristönsuojelulain 102 §:ssä säädetään. Jos ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa annetussa valtioneuvoston päätöksessä viitataan poikkeamista koskevan toimivallan osalta ilmansuojelulain 10 §:n 4 kohtaan, tarkoitetaan viittauksella ympäristönsuojelulain voimaantultua ympäristönsuojelulain 17 §:ää.

26 §

Kunnanhallituksen toimivalta

Jos kunnanhallitus hoitaa ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukaiselle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvia tehtäviä, se voi hoitaa näitä tehtäviä helmikuun 28 päivään helmikuuta 2001 saakka.

27 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan .. päivänä ..kuuta.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri Satu Hassi

3.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 1 luvun 18 a, 20 a—20 c, 21 a, 22, 22 a, 23, 23 a ja 23 b §, 10 luvun 2 a §, 3 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4, 5, 5 a, 19 ja 20 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §, 23 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 24, 24 a—24 e, 25—27 ja 29—32 §, 11 luvun 1 §:n 5 momentti, 13 luvun 8 §, 14 luvun 5, 5a ja 6—8 §, 15 luku, 16 luvun 10, 13 a, 13 b, 16, 17, 29 ja 29 a §, 33 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 34—37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42 ja 42 a §, 43 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 44—48 §, 49 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 50 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 51 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 19 luvun 10 §, 20 luvun 4, 9 ja 10 § sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 18 a, 20 b ja 20 c § sekä 10 luvun 2 a ja 24 e § laissa 1416/1994, 1 luvun 20 a, 22 a ja 23 a § sekä 10 luvun 24 c laeissa 87/1993 ja 1347/1995, 1 luvun 21 a § laissa 471/1995, 1 luvun 22 § ja 10 luvun 19 § osaksi laissa 467/1987, 1 luvun 23 § laissa 653/1993, 1 luvun 23 b § sekä 10 luvun 5 a ja 31 § mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 3—5, 20, 23 ja 30 § mainituissa laissa 467/1987, 10 luvun 24 § laissa 553/1994 ja mainituissa laissa 1416/1994, 10 luvun 24 a § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 1416/1994, 10 luvun 24 b § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 10 luvun 24 d § ja 19 luvun 10 § laissa 79/1995, 10 luvun 25 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 10 luvun 26 § laissa 629/1991 ja mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 27 § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 10 luvun 32 § mainituissa laissa 553/1994, 11 luvun 1 §:n 5 momentti laissa 739/1994, 13 luvun 8 § ja 14 luvun 5 a § laissa 697/1995, 14 luvun 7 § laissa 453/1963 sekä mainituissa laeissa 467/1987 ja 653/1993, 14 luvun 8 §, 16 luvun 13 a, 13 b, 33—35, 37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42, 47 ja 48 § laissa 1015/1993, 15 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 16 luvun 10, 36, 45 ja 46 § osaksi mainituissa laissa 1015/1993, 16 luvun 16 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1015/1993, 16 luvun 29 a § laissa 590/1996, 16 luvun 42 a § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 553/1994, 16 luvun 43 § osaksi mainituissa laissa 697/1995, 16 luvun 49—51 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 20 luvun 10 § laissa 1020/1996 sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 948/1997,

muutetaan 1 luvun 9 §:n 3 momentti, 12 §:n 2—4 momentti, 15 §, 15 a §:n 2 momentti, 16 §, 17 §:n 2 momentti, 17 a §:n 2 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 §, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti ja 32 §, 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7, 11 ja 13 § sekä 17 §:n 2 momentti, 4 luvun 1 a, 2 ja 3 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 7 a §:n 3 momentti, 8 a § ja 9 §:n 1 ja 3 momentti, 5 luvun 9 §, 14 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 29 §:n 3 momentti, 31, 33 ja 35 §, 36 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 41 §, 45 §:n 3 momentti, 48 §, 49 §:n 1 momentti, 53 §:n 3 momentti, 58 §, 59 §:n 1 momentti, 61 §:n 1 momentti, 62 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 67 §:n 2 ja 3 momentti, 68 §:n 1 momentti, 76 §:n 1 ja 2 momentti, 78 §:n 1 momentti, 85 §:n 3 momentti, 86 §:n 1 momentti, 91 §:n 2 momentti, 92 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 93 §:n 3 momentti, 96, 99 ja 99 a §, 6 luvun 2 ja 2 a §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 5 momentti ja 12 §:n 2 momentti, 7 luvun 2 §, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 3—5 momentti, 9 §, 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 3 ja 4 momentti, 14 ja 15 §, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 4 §, 5 §:n 1 momentti, 8 ja 10 §, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 19 ja 20 §, 21 §:n 4 momentti ja 22 §, 9 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7, 8, 12—14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 2

momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko, 1 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 2, 6 ja 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 ja 10 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, 11 luvun 2, 3 a ja 8 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 14 a §:n 2 momentti, 14 b §, 15 §:n 1 momentti, 16, 20 ja 21 §, 12 luvun 1—3 §, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 2—4 momentti, 14, 16 ja 18—20 §, 14 luvun otsikko ja 1—4 §, 16 luvun otsikko, 1 §, 1 a §:n 2 momentti, 2, 3, 5—7 ja 7 a §, 8 §:n 2 momentti, 9, 11, 11 a ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13, 14, 18—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 23 a, 24—26 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 30—32 §, 17 luku, 18 luvun 1 ja 2 §, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §, 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 §, 19 luvun 5 § ja 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 2, 3, 5 ja 6 §, 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 1—3 ja 3 a §, 4 §:n 2 momentti, 6 ja 7 §, 8 §:n 1—4 momentti, 8 a §:n 1 momentti, 9 ja 11—13 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 12 §:n 4 momentti ja 20 §, 4 luvun 7 a §:n 3 momentti, 5 luvun 85 §:n 3 momentti ja 86 §:n 1 momentti sekä 9 luvun 22 §:n 1 momentti mainituissa laissa 653/1993, 1 luvun 15 § sekä 10 luvun 2 ja 7 § osaksi mainituissa laissa 467/1987, 1 luvun 15 a §:n 2 momentti ja 17 a §:n 2 momentti sekä 6 luvun 2 a § laissa 1105/1996, 1 luvun 17 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 4 luvun 5 §:n 2 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 8 luvun 10 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 11 luvun 20 § mainituissa laissa 629/1991, 1 luvun 18 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1105/1996, 1 luvun 19 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 1 luvun 21 § ja 7 luvun 13 §:n 4 momentti mainituissa laissa 453/1963, 2 luvun 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 26 §:n 5 momentti ja 27 §:n 2 momentti, 6 luvun 11 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 b §:n 3 momentti, 11 luvun 14 a §:n 2 momentti, 14 b ja 21 §, 16 luvun 5, 6 ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 18 ja 30 § sekä 18 luvun 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 § mainituissa laissa 553/1994, 2 luvun 26 §:n 1 momentti laeissa 606/1982 ja 750/1996, 3 luvun 13 § osaksi mainituissa laissa 653/1993, 4 luvun 1 a, 3 ja 8 a §, 6 luvun 12 §:n 2 momentti, 9 luvun 15 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 16 luvun 7 a §, 20 luvun 5 § sekä 21 luvun 3 a § laissa 646/1992, 4 luvun 2 § ja 10 luvun 6 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 646/1992, 4 luvun 6 § mainituissa laissa 1416/1994, 5 luvun 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 35 §, 36 §:n 2 momentti, 41 § ja 78 §:n 1 momentti laissa 649/1976, 5 luvun 49 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti ja 62 §, 16 luvun 22 § sekä 18 luvun 7 § laissa 236/1989, 5 luvun 91 §:n 2 momentti, 8 luvun 10 b §:n 2 momentti, 12 luvun 16 ja 20 §, 19 luvun 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 12 § mainituissa laissa 79/1995, 5 luvun 99 § mainituissa laeissa 649/1976 ja 1347/1995, 5 luvun 99 a §, 7 luvun 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 3 momentti sekä 21 luvun 8 §:n 1 ja 3 momentti ja 8 a §:n 1 momentti mainituissa laissa 1347/1995, 6 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 629/1991, 7 luvun 8 §:n 3—5 momentti, 10 luvun 16 §:n 1 momentti ja 11 luvun 8 §:n 2—4 momentti laissa 1278/1996, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 16 luvun 11 § ja 23 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 8 §:n 2 momentti mainituissa laissa 467/1987, 9 luvun 7 § osaksi mainituissa laissa 1347/1995, 9 luvun 8 § mainituissa laissa 750/1996, 9 luvun 16 §:n 2 momentti mainituissa laissa 87/1993, 11 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 739/1994, 11 luvun 3 a § ja 14 luvun 1 § mainituissa laissa 739/1994, 11 luvun 8 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 795/1996, 12 luvun 19 § mainituissa laeissa 453/1963 ja 79/1995 sekä laissa 605/1982, 16 luvun 1 ja 7 § osaksi mainituissa laissa 553/1994, 16 luvun 1 a §:n 2 momentti ja 23 a § laissa 470/1994, 16 luvun 2 ja 3 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 21 luvun 6 § mainituissa laissa 1015/1993, 16 luvun 11 a § mainituissa laeissa 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 13 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 16 luvun 14 § osaksi laissa 308/1990, 16 luvun 20 § osaksi mainituissa laeissa 308/1990 ja 1015/1993, 16 luvun 21 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 308/1990, 16 luvun 24 § mainituissa laeissa 453/1963, 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 25 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 79/1995, 16 luvun 32 § osaksi laissa 427/1970 ja mainituissa laissa 553/1994, 17 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 18 luvun 1 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 79/1995, 18 luvun 2 § ja 3 §:n 1 ja 3 momentti mainituissa laissa 308/1990, 19 luvun 5 § osaksi laissa 948/1997, 20 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 1020/1996, 20 luvun 6 § mainituissa laeissa 646/1992 ja 1015/1993, 21 luvun 1 § osaksi mainituissa laissa 79/1995, 21 luvun 3 § osaksi laissa 414/1984 ja mainituissa laissa 629/1991, 21 luvun 4 §:n 2 momentti mainituissa laissa 414/1984, 21 luvun 7 § laissa 468/1987, 21 luvun 9 § laissa 705/1993 ja mainituissa laissa

1015/1993, 21 luvun 11 § mainituissa laeissa 468/1987, 553/1994 ja 79/1995 sekä 21 luvun 13 § osaksi laissa 1416/1994, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 1 a §, 10 lukuun 6 §:n edelle uusi väliotsikko, 12 lukuun siitä mainitulla lailla 467/1987 kumotun 11 §:n tilalle uusi 11 § sekä 21 lukuun uusi 2 a, 3 b ja 4 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

9 §

Sillä, joka vuokraoikeuden nojalla tai muulla siihen verrattavalla perusteella hallitsee tiettyä aluetta, on ojitusta ja jäteveden johtamista koskevista asioissa omistajan asemesta oikeus tämän alueen osalta määrätä sellaisista toimenpiteistä, joihin ei tarvita vesioikeuden lupaa taikka joista ei aiheudu velvollisuutta rahasuoritukseen tai oikeutta korvaukseen hallinnan perusteena olevan oikeussuhteen päättymisen jälkeiseltä ajalta.

Sillä, joka vuokraoikeuden nojalla tai muulla siihen verrattavalla perusteella hallitsee tiettyä aluetta, on ojitusta ja jäteveden johtamista koskevista asioissa omistajan asemesta oikeus tämän alueen osalta määrätä sellaisista toimenpiteistä, joihin ei tarvita *ympäristölupaviraston* lupaa taikka joista ei aiheudu velvollisuutta rahasuoritukseen tai oikeutta korvaukseen hallinnan perusteena olevan oikeussuhteen päättymisen jälkeiseltä ajalta.

12 §

Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesistön leveydestä, kuitenkin niin, että milloin vesistössä yleisesti harjoitetaan liikennettä tahi uittoa, valtaväylän leveys on vähintään seitsemän metriä. Vesioikeus voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi sekä sen sijainnin muuallekin, kuin edellä on sanottu.

Valtaväylää alkoon, ellei tässä laissa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä muuta johdu, tai siihen ole saatu vesioikeuden lupaa, rakentamalla suljettako tai supistettako, alkoonkä väylään myöskään asetettako sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä.

Kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella vesioikeuden käsiteltäväksi.

15 §

Jollei jäljempänä olevista säännöksistä tai niiden nojalla annetusta luvasta muuta johdu, vesistöstä ei saa johtaa että tai ryhtyä vesistössä tai maalla muuhun toimenpitee-

Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesistön leveydestä, kuitenkin niin, että milloin vesistössä yleisesti harjoitetaan liikennettä tahi uittoa, valtaväylän leveys on vähintään seitsemän metriä. *Ympäristölupavirasto* voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi sekä sen sijainnin muuallekin, kuin edellä on sanottu.

Valtaväylää alkoon, ellei tässä laissa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä muuta johdu, tai siihen ole saatu *ympäristölupaviraston* lupaa, rakentamalla suljettako tai supistettako, alkoonkä väylään myöskään asetettako sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä.

Kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella *ympäristölupaviraston* käsiteltäväksi.

15 §

Jollei jäljempänä olevista säännöksistä tai niiden nojalla annetusta luvasta muuta johdu, vesistöstä ei saa johtaa vettä tai ryhtyä vesistössä tai maalla muuhun toimenpitee-

Voimassa oleva laki

seen siten, että siitä voi aiheutua sellainen vesistön aseman, syvyyden, vedenkorkeuden tai vedenjuoksun muutos, joka

1) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle, kalastukselle, maalle, rakennukselle tai muulle omaisuudelle;

2) aiheuttaa tulvan vaaraa, yleistä vedenvähyyttä tai vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä, kulttuuriarvoja tai vesistön käyttökelpoisuutta vedenhankintaan tai sen soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) huonontaa vesistön puhdistautumiskykyä tai muuttaa valtaväylää tai vaikeuttaa yleisen kulku- tai uittoväylän käyttämistä;

5) aiheuttaa vaaraa terveydelle, taikka

6) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua (*vesistön muuttamiskielto*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto koskee myös toimenpidettä, josta voi johtua sanotussa momentissa mainitun seurauksen aiheuttava vesistön veden tai pohjan laadun muutos, jollei kysymys ole tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä.

Edellä 1 momentissa mainittu kielto ei kuitenkaan tarkoita toimenpidettä, josta voi aiheutua vahinkoa tai haittaa ainoastaan yksityiselle, jos hän on toimenpiteeseen suostunut.

Ehdotus

seen siten, että siitä *tai sen seurauksena* voi aiheutua sellainen vesistön aseman, syvyyden, vedenkorkeuden, *vedenjuoksun tai muu vesiympäristön* muutos, joka

1) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle, kalastukselle, maalle, rakennukselle tai muulle omaisuudelle;

2) aiheuttaa tulvan vaaraa, yleistä vedenvähyyttä tai vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä, kulttuuriarvoja tai vesistön käyttökelpoisuutta vedenhankintaan tai sen soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) huonontaa vesistön puhdistautumiskykyä tai muuttaa valtaväylää tai vaikeuttaa yleisen kulku- tai uittoväylän käyttämistä;

5) aiheuttaa vaaraa terveydelle, taikka

6) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua (*vesistön muuttamiskielto*).

Mitä 1 momentissa säädetään toimenpiteestä, koskee soveltuvin osin myös rakennelman tai laitteen käyttämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto koskee myös toimenpidettä, josta voi johtua siinä mainitun seurauksen aiheuttava vesistön veden tai pohjan laadun muutos, jollei kysymys ole ympäristönsuojelulain (/) 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla aiheutuvasta pilaantumisesta.

Edellä 1 momentissa mainittu kielto ei kuitenkaan tarkoita toimenpidettä, josta voi aiheutua vahinkoa tai haittaa ainoastaan yksityiselle, jos hän on toimenpiteeseen suostunut.

15 a §

Vesioikeus voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen vesistöjen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä vesioikeuden luvasta säädetään.

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen vesistöjen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Sellaisena vesistön muuttamisena, josta tämän luvun 15 §:ssä säädetään, ei pidetä vesialueen omistajan tai osakkaan koti- ja karjatalouteen sekä kotipuutarhan kasteluun käytettävän veden (talousveden) ottamista vesistöstä kohtuullista tarvetta vastaavassa määrässä. Jollei vesistöstä riitä vettä kaikille sitä talousvedeksi tarvitseville, tulee vesilautakunnan, milloin veden ottamisesta haittaa kärsivä vesialueen omistaja sitä pyytää, antaa tarvittavat määräykset veden käyttämisen rajoittamisesta. Annettua määräystä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa.

16 §

Sellaisena vesistön muuttamisena, josta tämän luvun 15 §:ssä säädetään, ei pidetä vesialueen omistajan tai osakkaan koti- ja karjatalouteen sekä kotipuutarhan kasteluun käytettävän veden (talousveden) ottamista vesistöstä kohtuullista tarvetta vastaavassa määrässä. Jollei vesistöstä riitä vettä kaikille sitä talousvedeksi tarvitseville, tulee *kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen*, milloin veden ottamisesta haittaa kärsivä vesialueen omistaja sitä pyytää, antaa tarvittavat määräykset *vesialueen* veden käyttämisen rajoittamisesta. Annettua määräystä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa.

17 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua uomaa tai veden juoksua siinä ei saa niin muuttaa, että siitä aiheutuu vahinkoa toisen maalle. Vesioikeus voi kuitenkin antaa luvan rakentamiseen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöön rakentamisesta on säädetty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua uomaa tai veden juoksua siinä ei saa niin muuttaa, että siitä aiheutuu vahinkoa toisen maalle. *Ympäristölupavirasto* voi kuitenkin antaa luvan rakentamiseen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöön rakentamisesta *säädetään*.

17 a §

Vesioikeus voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen uomien tai lähteiden suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä vesioikeuden luvasta säädetään.

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen uomien tai lähteiden suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä *ympäristölupaviraston* luvasta säädetään.

18 §

Ilman vesioikeuden lupaa ei saa käyttää pohjavettä tai ryhtyä pohjaveden ottamista tarkoittavaan toimeen siten, että siitä voi aiheutua jonkin pohjavettä ottavan laitoksen vedensaannin vaikeutuminen, tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuuden olennainen vähentyminen tai sen hyväksikäyttämismah-

18 §

Ilman *ympäristölupaviraston* lupaa ei saa käyttää pohjavettä tai ryhtyä pohjaveden ottamista tarkoittavaan toimeen siten, että siitä *pohjaveden laadun tai määrän muuttumisen vuoksi* voi aiheutua jonkin pohjavettä ottavan laitoksen vedensaannin vaikeutuminen, tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuuden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dollisuuden muu huonontuminen taikka toisen kiinteistöllä talousveden saannin vaikeutuminen (*pohjaveden muuttamiskielto*). Kielto koskee myös maankamaran aineiden ottamista ja muuta toimenpidettä, josta 22 §:ssä ei ole säädetty, jos siitä ilmeisesti voi aiheutua edellä mainittu seuraus. Sellaisen toimenpiteen osalta, josta tämän luvun 22 §:ssä ei ole säädetty, mutta josta ilmeisesti voi aiheutua 22 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, sovelletaan 22 §:n säännöksiä.

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä aiheutuu vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään. Jos toimenpide aiheuttaisi tämän luvun 15 a tai 17 a §:ssä tarkoitettujen seurauksien, on lisäksi voimassa, mitä sanotuissa pykälissä säädetään.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan koske pohjaveden ottamista talousvedeksi eikä myöskään sitä varten tarvittavan kaivon tekemistä.

18 a §

Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen josta voi aiheutua merensuojelulaissa (1415/94) tarkoitettua meren pilaantumista Suomen aluevesirajan ulkopuolella.

Suomen aluevesille ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaalaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta tai ilma-alusta, ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimenpiteestä aluevesirajan ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Ruoppausmassan sijoittamisesta säädetään tämän lain 4 luvun 6 §:ssä.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään Suomen aluevesille upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskettavasta jätteestä tai muusta aineesta, koskee myös rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuvaa aineen mereen kaatamista. Ran-

olennainen vähentyminen tai sen hyväksikäyttämismahdollisuuden muu huonontuminen taikka toisen kiinteistöllä talousveden saannin vaikeutuminen (*pohjaveden muuttamiskielto*). Kielto koskee myös maa-ainesten ottamista ja muuta toimenpidettä, jos siitä ilmeisesti voi aiheutua edellä mainittu seuraus.

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä voi aiheutua vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään. Jos toimenpide aiheuttaisi tämän luvun 15 a tai 17 a §:ssä tarkoitettujen seurauksien, on lisäksi voimassa, mitä sanotuissa pykälissä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske pohjaveden ottamista vähäisessä määrin talousvedeksi eikä myöskään sitä varten tarvittavan kaivon tekemistä.

Päästöistä aiheutuvan pohjaveden pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

18 a §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

nalta tapahtuvasta lumen kaatamisesta tai sijoittamisesta mereen on kuitenkin voimassa, mitä tämän luvun 19 §:ssä säädetään.

Jätteen polttamisesta Suomen vesialueella säädetään jätelaissa (1072/93).

Tätä lakia ei sovelleta alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemiseen eikä öljyvahingon torjunnasta aiheutuviin toimenpiteisiin, joista säädetään erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79). Muuna kuin vesikulkuneuvona olevaan avomeriyksikköön sovelletaan kuitenkin, sen lisäksi mitä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa säädetään, myös tämän lain säännöksiä.

19 §

Jollei jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, ei ilman vesioikeuden lupaa saa ryhtyä toimenpiteeseen, joka voi aiheuttaa vesistön pilaantumista (vesistön pilaa-miskielto). Tällaiseksi toimenpiteeksi katsotaan kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen aineen taikka energian johtaminen tai päästäminen vesistöön siten, että siitä joko välittömästi tai sen jatkuessa saattaa johtua sellainen vesistön veden tai pohjan laadun muutos, joka

1) ilmenee vesistön haitallisena madaltumisena;

2) aiheuttaa vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista tai ilmeistä vahinkoa kalakannalle;

3) aiheuttaa vaaraa terveydelle;

4) aiheuttaa ympäristön viihtyisyyden tai kulttuuriarvojen tahi vesistön vedenhankintaan tai virkistyskäyttöön soveltuvuuden melkoista vähentymistä; taikka

5) voi aiheuttaa muun edellä mainittuihin rinnastettavan yleisen tai yksityisen edun loukkauksen.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös siinä tarkoitettujen aineiden panemista jälle taikka niiden viemistä tahi johtamista niin lähelle vesistön rantaa, että ne saattavat joutua veteen ja aiheuttaa mainitunlaisia haitallisia seurauksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua pilaantumista arvioitaessa on otettava huomioon haitallisen aineen joutuminen suoraan tai

19 §

Sen lisäksi, mitä tämän luvun 12—15 §:ssä säädetään, tarvitaan lupa tämän luvun 30 §:ssä tarkoitettuun vesistön ruoppaamiseen, 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun ruoppausmasan sijoittamiseen vesialueelle, 5 luvun 30 §:ssä tarkoitettuun uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseen tai muuttamiseen, 5 luvun 96 §:ssä tarkoitettuun kuorimattoman puutavaran uittamiseen, 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun ojitukseen sekä 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun pengerrysalueen kuivatusvesien johtamiseen vesistöön sekä muuhun niihin verrattavaan toimenpiteeseen myös silloin, kun siitä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella. Ympäristölupaa ei tällöin tarvita.

Vesien pilaantumisen ehkäisemisestä on muutoin voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

välillisesti mereen. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta vesioikeuden luvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Valtioneuvoston päätöksellä annettava määräys voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus, jonka nojalla päätös annetaan, koskisi vain osaa Suomen alueesta.

Vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä vesien tai meriympäristön suojelusta on Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätty. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat tämän lain soveltamisalaan kuuluvien Suomea velvoittavien kansainvälisten merensuojelusopimusten määräysten täytäntöönpanoa.

Ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan liittyvistä velvollisuuksista sekä ennakko- ja muista toimenpiteistä on säädetty erikseen.

20 §

Mitä 19 §:ssä säädetään vesistöstä, koskee myös tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa ja allasta sellaisten toimenpiteiden osalta, joista voi aiheutua yleistä tai toisen yksityistä etua loukkaavia, 19 §:ssä mainittuja haitallisia vaikutuksia. Lupaa haetaan ympäristönsuojelulautakunnalta siten kuin 10 luvussa säädetään, jollei asia ole muutoin vesioikeudessa käsiteltävä.

20 a §

Sen lisäksi, mitä 19 ja 20 § :ssä säädetään, on vesioikeuden lupa tarpeen sellaisille päästöille sanotuissa pykälissä tarkoitettuihin vesiin, joista valtioneuvoston päätöksellä erikseen määrätään. Tämän pykälän nojalla annettava määräys voi koskea vain sellaisia päästöjä, joita tarkoitetaan asianomaisissa ympäristöä koskevissa Euroopan yhteisön (EY) direktiiveissä.

20 §

Ympäristölupavirasto voi tärkeiden syiden vaatiessa, ellei tämän luvun 12—15 §:stä muuta johdu, hakemuksesta antaa viranomaiselle tai sille, jolla on oikeus ottaa vesistöstä vettä nesteenä käytettäväksi, luvan toisenkin vesialueella panna vesistöön luvassa määrättäviä aineita tai suorittaa muita toimenpiteitä vesistön tilan tai veden käyttöominaisuuksien parantamiseksi taikka vesistön tutkimiseksi. Jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista, on tältä osin voimassa, mitä mainituissa laissa säädetään.

20 a §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta luvasta on muutoin voimassa, mitä 19 §:ssä edellytetystä luvasta säädetään.

20 b §

Vesioikeuden lupa on oltava toiminnan seurauksista riippumatta Suomen aluevesillä tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta ja hyväksikäyttöä sekä muuta niihin liittyvää toimintaa varten, jollei kysymys ole tämän luvun 18 a §:n 5 momentissa tarkoitettusta aluksen tavanomaisesta toiminnasta.

Valtioneuvoston päätöksellä annetaan lupaa koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimisessa ja hyväksikäytössä.

20 c §

Merensuojelulaissa tarkoitettun avomeriyksikön upottaminen tai hylkääminen Suomen aluevesille on kielletty.

21 §

Vesioikeus voi, milloin tärkeät syyt vaativat, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa vesistöä tai sen osaa varten vesistön puhtauden säilyttämiseksi edellä 19 §:ssä säädettyä ankarampia määräyksiä tai, jos vesistöjen käytön järjestelyyn laajemman alueen puitteissa liittyvät yleiset edut sitä edellyttävät ja yksityiset edut voidaan asianmukaisin järjestelyin riittävässä määrin turvata, sanotussa pykälässä säädettyä lievempiä määräyksiä. Velvollisuus hakea 19 §:ssä tarkoitettu lupa koskee tällaisessa tapauksessa toimenpidettä, joka sisältää poikkeamisen tämän pykälän nojalla annetuista määräyksistä.

Tärkeiden syiden vaatiessa vesioikeus voi hakemuksesta antaa viranomaiselle tai sille, jolla on oikeus ottaa vesistöä vettä nesteenä käytettäväksi, luvan toisenkin vesialueella panna vesistöön luvassa määrättäviä aineita tai suorittaa muita toimenpiteitä vesistön tilan tai veden käyttöominaisuuksien parantamiseksi taikka vesistön tutkimiseksi. Tässä tarkoitettu vesioikeuden päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

20 b §

(kumotaan)

20 c §

(kumotaan)

21 §

Jos hanke sisältää sekä tämän lain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä, käsitellään lupa-asiat yhdessä siten kuin 16 luvun 2 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 39 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

21 a §

Maataloudesta peräisin olevien nitraattien pääsyä vesiin rajoitetaan siten kuin asiasta määrätään valtioneuvoston päätöksessä. (kumotaan)

Tämän pykälän nojalla voidaan antaa vain sellaisia määräyksiä, jotka koskevat vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä (91/676/ETY) tarkoitettuja päästöjä.

22 §

22 §

Tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettua ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten (pohjaveden pilaamiskielto), että (kumotaan)

1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua;

2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin muuten käyttää; tai

3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua.

Vesioikeus voi vastaavasti soveltaen tämän luvun 21 §:n säännöksiä antaa jonkin alueen pohjaveden osalta lievempiä määräyksiä, kuin 1 momentissa on säädetty.

22 a §

22 a §

Edellä 22 §:ssä tarkoitettuna toimenpiteenä pidetään myös toimenpidettä, josta valtioneuvoston päätöksellä näin erikseen määrätään. Tällaisen toimenpiteen aiheuttamaan pohjaveden pilaantumiseen ei sovelleta 22 §:n 2 momenttia. (kumotaan)

Tämän pykälän nojalla annettava määräys voi koskea vain sellaisia toimenpiteitä, joita tarkoitetaan asianomaisissa ympäristöä koskevissa EY:n direktiiveissä.

23 §

23 §

Teollisuuden tai siihen verrattavan toiminnan alaan kuuluvasta laitoksesta ei saa päästää tai johtaa ympäristölle tai terveydelle vaarallisia, asetuksella erikseen säädettäviä aineita maahan tai vesiin sellaisina määrinä, että niistä voi aiheutua tämän luvun 19, 20 tai 22 §:ssä tarkoitettu seu- (kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

raus. Näitä aineita käsittelevän laitoksen toiminnasta tai toiminnan muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä ennakolta ilmoitus 21 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään.

Asetuksella voidaan myös säätää, että muun kuin 1 momentissa tarkoitetun, vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavan laitoksen rakentamisesta, käyttöön ottamisesta tai toiminnan muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä ennakolta ilmoitus valvontaviranomaiselle. Mitä tässä momentissa säädetään laitoksesta, koskee myös muuta siihen verrattavaa yritystä ja hanketta. Ilmoituksen tekeminen ei vapauta asianomaista hakemasta viranomaisen lupaa, jos se tämän lain säännösten mukaan on tarpeen.

23 a §

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että ympäristölle tai terveydelle vaarallista ainetta ei saa johtaa vesistöön tai tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettuun uomaan tai altaaseen taikka että sitä voidaan johtaa näihin vain päätöksestä ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys voi koskea vain aineita, joita tarkoitetaan tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annetun neuvoston direktiivin (76/464/ETY) liitteen luettelossa I.

Mitä tässä pykälässä säädetään vaarallisten aineiden johtamisesta vesistöön, koskee myös sellaista puhdistamolietteen päästämistä vesiin, jota tarkoitetaan yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä (91/271/ETY).

23 b §

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että ympäristölle tai terveydelle vaarallista ainetta ei saa johtaa yleisistä vesistä viemärlaitoksista annetun lain (982/77) mukaiseen yleiseen viemäriin tai että sitä voidaan johtaa sanottuun viemäriin vain päätöksestä ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin.

Tämän pykälän nojalla annettava määräys voi koskea vain aineita, joita tarkoitetaan 23 a §:n 2 momentissa mainitun direktiivin liitteen luettelossa I.

23 a §

(kumotaan)

23 b §

(kumotaan)

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

1 §

Rakentamiseen, joka tarkoittaa vesivoiman käyttöön ottamista, kulkuväylän tekemistä, vesistön kuntoonpanemista uittoa varten, jätustä, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, veden johtamista nesteenä käytettäväksi sekä jäteveden johtamista vesistöön, sovelletaan tämän luvun säännöksiä siltä osin, kuin jäljempänä asianomaisessa luvussa säädetään.

Rakentamiseen, joka tarkoittaa vesivoiman käyttöön ottamista, kulkuväylän tekemistä, vesistön kuntoonpanemista uittoa varten, ojitusta, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, veden johtamista nesteenä käytettäväksi sekä jäteveden johtamista, sovelletaan tämän luvun säännöksiä siltä osin, kuin jäljempänä asianomaisessa luvussa säädetään.

1 a §

Käsiteltäessä 1 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupa-asiaa, on lisäksi soveltuvin osin noudatettava, mitä ympäristönsuojelulain 41—44, 46, 55 ja 57—58 §:ssä säädetään.

2 §

Jos rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on rakentamiseen hankittava vesioikeuden lupa.

2 §

Jos rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on rakentamiseen hankittava ympäristölupaviraston lupa. Lupa on tarpeen myös poikettaessa vesioloihin vaikuttavalla tavalla aikaisemmin myönnetystä luvasta.

Rakentamisen seurauksesta riippumatta lupa on aina haettava sillan tai kuljetuslaitteen tekemiseen yleisen kulku- tai uittoväylän yli sekä vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon taikka tunnelin tekemiseen tällaisen väylän alitse.

Rakentamisen seurauksesta riippumatta lupa on aina haettava sillan tai kuljetuslaitteen tekemiseen yleisen kulku- tai uittoväylän yli sekä vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon taikka tunnelin tekemiseen tällaisen väylän alitse.

Rakennuksen tai muun rakennelman muuttamiseen on niin ikään haettava lupa, jos muutoksesta aiheutuu 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus taikka muutoksen toteuttaminen käsittää vesioloihin yleistä tai yksityistä etua loukkaavalla tavalla vaikuttavan poikkeamisen rakentamista varten aikaisemmin myönnetyn lupapäätöksen määräyksistä.

Luvan nojalla tehdyn rakennelman uusimiseen ei vaadita uutta lupaa, jos työ tehdään entisiä määräyksiä noudattaen ja siihen ryhdytään kahden vuoden kuluessa siitä, kun entinen rakennelma poistettiin tai sitä lakattiin käyttämästä. Jollei rakennustyötä viiden vuoden kuluessa saateta päätökseen, on kui-

Tämän lain säännösten perusteella myönnetyn luvan nojalla tehdyn rakennelman uusimiseen ei vaadita uutta lupaa, jos työ tehdään entisiä määräyksiä noudattaen ja siihen ryhdytään kahden vuoden kuluessa siitä, kun entinen rakennelma poistettiin tai sitä lakattiin käyttämästä. Jollei rakennustyötä viiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tenkin uusi lupa rakennelmaa varten hankittava.

vuoden kuluessa saateta päätökseen, on kuitenkin uusi lupa rakennelmaa varten hankittava.

Jos toimenpiteellä muutetaan sopimuksen tai suostumuksen perusteella maa-alueetta pysyvästi vesialueeksi eikä lupa ole tarpeen edellä tässä pykälässä tarkoitetuilla perusteilla, on toimenpiteelle kuitenkin hankittava tässä luvussa tarkoitettu lupa.

7 §

Milloin vesistöön rakentajalle on tarpeen saada toiselle kuuluvaa aluetta laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman taikka uuden uoman pohjaksi niiden käyttöä varten välttämättömästi tarvittavine alueineen, niin myös alueeksi, jolle poistettava maa siirretään taikka joka veden alle saatettuna tulee 1 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan vesialueeksi tai joka tarvitaan yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtävää laitetta tai rakennelmaa varten, voi vesioikeus asianomaisen luvan hakemisen yhteydessä tai milloin erityistä syytä on, muutoinkin hakemuksesta antaa rakentajalle oikeuden tällaiseen alueeseen sillä mahdollisesti olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen, mikäli rakentamisen osalta tämän luvun 6 §:n 2 momentissa mainitut edellytykset ovat olemassa ja sen lisäksi edellä mainittuihin tarkoituksiin tarvittava alue suurimmalta osaltaan kuuluu hakijalle joko omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella taikka hänellä on tällaiseen osaan määräalan ostajan oikeus. Milloin kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, oikeuden myöntäminen edellyttää, että toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi hakijan osuutta vastaavaa osaa yhteisestä alueesta.

Edellä 1 tai 2 momentin nojalla myönnetyn oikeuden nojalla saadaan aluetta käyttäa vain siihen tarkoitukseen, jota varten oikeus on myönnetty. Käyttöoikeus on pysyvä, jollei vesioikeus erityisistä syistä ole määrännyt, että se on oleva voimassa vain määräajan.

Päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä vesioikeuden määräämässä,

7 §

Jos vesistöön rakentajalle on tarpeen saada toiselle kuuluvaa aluetta laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman taikka uuden uoman pohjaksi niiden käyttöä varten välttämättömästi tarvittavine alueineen, tai alueeksi, jolle poistettava maa siirretään taikka joka veden alle saatettuna tulee 1 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan vesialueeksi tai joka tarvitaan yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtävää laitetta tai rakennelmaa varten, voi ympäristölupavirasto asianomaisen luvan hakemisen yhteydessä tai milloin erityistä syytä on, muutoinkin hakemuksesta antaa rakentajalle oikeuden tällaiseen alueeseen sillä mahdollisesti olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen. Oikeus voidaan myöntää vain, mikäli rakentamisen osalta tämän luvun 6 §:n 2 momentissa mainitut edellytykset ovat olemassa ja sen lisäksi edellä mainittuihin tarkoituksiin tarvittava alue suurimmalta osaltaan kuuluu hakijalle joko omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella. Jos kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, oikeuden myöntäminen edellyttää, että toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi hakijan osuutta vastaavaa osaa yhteisestä alueesta.

Edellä 1 tai 2 momentin nojalla myönnetyn oikeuden nojalla saadaan aluetta käyttäa vain siihen tarkoitukseen, jota varten oikeus on myönnetty. Käyttöoikeus on pysyvä, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä ole määrännyt, että se on oleva voimassa vain määräajan.

Päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä ympäristölupaviraston mää-

Voimassa oleva laki

enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Vesioikeus voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella.

Rakennustyön päättymisestä ja rakennelman käyttöönotosta on vesioikeuden määräämänä aikana tehtävä ilmoitus vesioikeudelle ja 21 luvussa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle siten kuin 16 luvun 30 §:n 1 momentissa säädetään.

Ehdotus

räämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. *Ympäristölupavirasto* voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella.

Rakennustyön päättymisestä ja rakennelman käyttöönotosta on *ympäristölupaviraston* määräämänä aikana tehtävä ilmoitus *ympäristölupavirastolle* ja 21 luvussa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle siten kuin 16 luvun 30 §:n 1 momentissa säädetään.

22 §

Jos kysymyksessä olevaa vesistöä varten on laadittu kalatalousviranomaisen hyväksymä suunnitelma kalaston suojelemiseksi, vesioikeuden on otettava se tarpeen mukaan huomioon kalatalousvelvoitteesta määrättäessä. Sama on voimassa kalastuslaissa (286/82) tarkoitettusta kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen rakentajan toimesta aiheuttaisi niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hänelle kohtuuttomia kustannuksia taikka kalatalousvelvoitteen määräämistä ei muusta syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, rakentaja on määrättävä suorittamaan kalatalousvelvoitteen tai sen osan asemesta siten korvattavan velvoitteen kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaisen käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen (*kalatalousmaksu*) sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu. Vesioikeus voi tarvittaessa antaa maksunsaajalle määräyksiä maksun käytöstä.

Vesioikeus voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Jos kysymyksessä olevaa vesistöä varten on laadittu kalatalousviranomaisen hyväksymä suunnitelma kalaston suojelemiseksi, *ympäristölupaviraston* on otettava se tarpeen mukaan huomioon kalatalousvelvoitteesta määrättäessä. Sama on voimassa kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettusta kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen rakentajan toimesta aiheuttaisi niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hänelle kohtuuttomia kustannuksia taikka kalatalousvelvoitteen määräämistä ei muusta syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, rakentaja on määrättävä suorittamaan kalatalousvelvoitteen tai sen osan asemesta siten korvattavan velvoitteen kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaisen käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen (*kalatalousmaksu*) sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu. *Ympäristölupavirasto* voi tarvittaessa antaa maksunsaajalle määräyksiä maksun käytöstä.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 b

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomaisen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna, vaikka sitä ei ole 22 §:n 4 momentissa mainituin tavoin muutettu. Tarkistus tehdään täysin kymmeninprosenttein ja muutoin vesioikeuden määräämiä perusteita noudattaen. Jos tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi.

Kalatalousviranomaisen on velvollinen viipymättä palauttamaan maksuvelvolliselle sen osan 1 momentissa mainitulla viranomaisen päätöksellä peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää vesioikeuden päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

22 c §

Edellä 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetty koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuja vastaavia määräyksiä. Ensimmäisen kerran 22 b §:ään perustuvasta maksun tarkistamisesta päättää kuitenkin hakemuksesta vesioikeus. Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisena. Vesioikeuden tulee päätöksessään ottaa huomioon maksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

24 §

Jos vesistöön rakennettaessa on yleistä tai yksityistä tietä, rautatietä tai muuta kiskorataa taikka sitä varten tehtyä siltaa, rumpua tai pengertä muutettava tai uusi tällainen rakennelma tehtävä, on tämä työ rakentajan suoritettava ja kustannettava. Jollei tässä tarkoitettuun toimenpiteeseen ole saatu asianomaiselta suostumusta, on vesioikeuden hakemuksesta määrättävä toimenpiteen suorittamisesta.

Jos tie, rautatie tai muu kiskorata on valtion tai kunnan viranomaisen hoidossa, on tällä oikeus suorittaa edellä tarkoitettu työ ja saada rakentajalta korvaus tarpeellisista kustannuksista. Vastaavan oikeuden vesioikeus voi hakemuksesta muutoinkin antaa tienpi-

22 b

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomaisen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna, vaikka sitä ei ole 22 §:n 4 momentissa mainituin tavoin muutettu. Tarkistus tehdään täysin kymmeninprosenttein ja muutoin *ympäristölupaviraston* määräämiä perusteita noudattaen. Jos tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi.

Kalatalousviranomaisen on velvollinen viipymättä palauttamaan maksuvelvolliselle sen osan 1 momentissa mainitulla viranomaisen päätöksellä peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää *ympäristölupaviraston* päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

22 c §

Edellä 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetty koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuja vastaavia määräyksiä. Ensimmäisen kerran 22 b §:ään perustuvasta maksun tarkistamisesta päättää kuitenkin hakemuksesta *ympäristölupavirasto*. Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisena. *Ympäristölupaviraston* tulee päätöksessään ottaa huomioon maksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

24 §

Jos vesistöön rakennettaessa on yleistä tai yksityistä tietä, rautatietä tai muuta kiskorataa taikka sitä varten tehtyä siltaa, rumpua tai pengertä muutettava tai uusi tällainen rakennelma tehtävä, on tämä työ rakentajan suoritettava ja kustannettava. Jollei tässä tarkoitettuun toimenpiteeseen ole saatu asianomaiselta suostumusta, on *ympäristölupaviraston* hakemuksesta määrättävä toimenpiteen suorittamisesta.

Jos tie, rautatie tai muu kiskorata on valtion tai kunnan viranomaisen hoidossa, on tällä oikeus suorittaa edellä tarkoitettu työ ja saada rakentajalta korvaus tarpeellisista kustannuksista. Vastaavan oikeuden *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta muutoinkin

Voimassa oleva laki

täjälle tahi rautatien tai muun kiskoradan omistajalle, jos liikenteen turvallisuus tai muut erityiset syyt sitä vaativat.

25 §

Päätöksessä, jonka vesioikeus tämän luvun 24 §:n nojalla antaa sillan tai rummun tekemisestä, on myös määrättävä sen kunnossapitamisesta ja uusimisesta. Kunnossapitäjäksi voidaan, ottamalla huomioon, mitä sanotun pykälän 3 momentissa on säädetty, määrätä sillan tai rummun omistaja taikka rakentaja.

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa vesioikeus voi hakemuksesta muuttaa edellä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä.

26 §

Vesioikeus voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja sen aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan; taikka

3) kysymys on hankkeesta, johon vesioikeus on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

Vesioikeuden tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätty korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen töidenaloittamisluvassa tarkoitettuihin töihin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun vesioikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta.

Ehdotus

antaa tienpitäjälle tahi rautatien tai muun kiskoradan omistajalle, jos liikenteen turvallisuus tai muut erityiset syyt sitä vaativat.

25 §

Päätöksessä, jonka *ympäristölupavirasto* tämän luvun 24 §:n nojalla antaa sillan tai rummun tekemisestä, on myös määrättävä sen kunnossapitamisesta ja uusimisesta. Kunnossapitäjäksi voidaan, ottamalla huomioon, mitä sanotun pykälän 3 momentissa on säädetty, määrätä sillan tai rummun omistaja taikka rakentaja.

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta muuttaa edellä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä.

26 §

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja sen aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan; taikka

3) kysymys on hankkeesta, johon *ympäristölupavirasto* on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

Ympäristölupaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätty korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen töidenaloittamisluvassa tarkoitettuihin töihin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun *ympäristölupaviraston* päätökseen ei saa hakea muutosta.

27 §

Omistajan velvoittamista edellä tarkoitetun korvauksen tai toimenpiteen suorittamiseen on edunmenetyksen kärsineen haettava vesioikeudelta. Asia on pantava vireille, jollei rakentamislupapäätöksessä sitä varten ole varattu pitempää aikaa, kymmenen vuoden kuluessa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmistusilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistusilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Tästä määräajasta riippumatta voidaan korvausta kuitenkin hakea rakennelman sortumisesta tai muusta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta.

Omistajan velvoittamista edellä tarkoitetun korvauksen tai toimenpiteen suorittamiseen on edunmenetyksen kärsineen haettava *ympäristölupavirastolta*. Asia on pantava vireille, jollei rakentamislupapäätöksessä sitä varten ole varattu pitempää aikaa, kymmenen vuoden kuluessa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmistusilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistusilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Tästä määräajasta riippumatta voidaan korvausta kuitenkin hakea rakennelman sortumisesta tai muusta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta.

30 §

Vesioikeus voi rakennelman omistajan tai sen käyttämisestä haittaa kärsivän samoin kuin myös asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa selventäviä määräyksiä rakennelman käyttämisestä, kuitenkin niin, ettei määräyksillä sanottavasti vähennetä rakennelmasta saatavaa hyötyä.

Ympäristölupavirasto voi rakennelman omistajan tai sen käyttämisestä haittaa kärsivän samoin kuin myös asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa selventäviä määräyksiä rakennelman käyttämisestä, kuitenkin niin, ettei määräyksillä sanottavasti vähennetä rakennelmasta saatavaa hyötyä.

31 §

Älköön ilman vesioikeuden lupaa poistettako rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Lupaa poistamiseen ei saada myöntää, jos poistamisesta aiheutuisi tämän luvun 5 §:ssä mainittu vahingollinen seuraus, jota poistamisen yhteydessä suoritettavin toimenpitein ei voida torjua.

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Lupaa poistamiseen ei saada myöntää, jos poistamisesta aiheutuisi tämän luvun 5 §:ssä mainittu vahingollinen seuraus, jota poistamisen yhteydessä suoritettavin toimenpitein ei voida torjua.

32 §

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle tämän luvun 9 §:n nojalla on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, vesioikeus voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Vesioikeus määrää lunastushinnan rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista tämän luvun 13 §:n mukaan mahdollisesti jo on omistajalle suo-

32 §

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle tämän luvun 9 §:n nojalla on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. *Ympäristölupavirasto* määrää lunastushinnan rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista tämän luvun 13 §:n mukaan mahdollisesti jo

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ritettu, samoin kuin sen haitan, joka rakennelman pysyttämisestä toisen alueella ehkä aiheutuu.

on omistajalle suoritettu, samoin kuin sen haitan, joka rakennelman pysyttämisestä toisen alueella ehkä aiheutuu.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

2 §

Voimalaitoksen rakentamiseen on haettava lupa vesioikeudelta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun laitoksen ja siihen kuuluvien rakennelmien tai niiden käytön muuttamista niissä tapauksissa, joissa 2 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan on haettava lupa vesistöön tehdyn rakennelman muuttamiseen.

2 §

Voimalaitoksen rakentamiseen on haettava lupa *ympäristölupavirastolta*. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun laitoksen ja siihen kuuluvien rakennelmien tai niiden käytön muuttamista niissä tapauksissa, joissa 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on haettava lupa *aikaisemmin myönnetyn luvan määräyksistä poikkeamiseen*.

6 §

Määräajaksi tai pysyvästi toiselle luovutetun vesivoiman käyttöoikeuden vakuudeksi voidaan vahvistaa kiinnitys, milloin mainittu käyttöoikeus kohdistuu omaisuuteen, johon marraskuun 9 päivänä 1868 kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annetun asetuksen mukaan kiinnitys on mahdollinen. Tällaiseen kiinnitykseen on sovellettava, mitä käyttöoikeuden kiinnittämisestä sanotussa asetuksessa on säädetty, kuitenkin niin, että kiinnitys on uudistamattakin voimassa sen ajan, joksi oikeus on luovutettu.

Pysyvästi tai määräajaksi toiselle luovutettu kiinteistöön kuuluvan vesivoiman käyttöoikeus voidaan kirjata maakaaren (540/1995) 14 luvun mukaisesti.

7 §

Jos omistaja ei entisin tai kohtuullisiksi katsottavin uusin ehdoin halua uudistaa tämän lain voimassa ollessa tehtyä sopimusta, jolla vesialue on annettu vuokralle vesivoiman käyttämistä varten tai jollekin on luovutettu tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettu määräaikainen käyttöoikeus, on vuokra- tai käyttöoikeuden haltijalla oikeus vaatia, että omistaja kohtuullisen arvon mukaan määrättävästä hinnasta lunastaa häneltä ne rakennukset ja muut rakennelmat koneineen ja laitteineen, jotka vesistöön ja sen rannalle kysymyksessä olevan oikeuden käyttämistä varten on rakennettu. Tätä tarkoittava vaatimus on pantava vireille kanteella vesioikeudessa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun vuokra- tai käyttöoikeus on la-

7 §

Jos omistaja ei entisin tai kohtuullisiksi katsottavin uusin ehdoin halua uudistaa tämän lain voimassa ollessa tehtyä sopimusta, jolla vesialue on annettu vuokralle vesivoiman käyttämistä varten tai jollekin on luovutettu tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettu määräaikainen käyttöoikeus, on vuokra- tai käyttöoikeuden haltijalla oikeus vaatia, että omistaja kohtuullisen arvon mukaan määrättävästä hinnasta lunastaa häneltä ne rakennukset ja muut rakennelmat koneineen ja laitteineen, jotka vesistöön ja sen rannalle kysymyksessä olevan oikeuden käyttämistä varten on rakennettu. Tätä tarkoittava vaatimus on pantava vireille *hakemuksella ympäristölupavirastossa* viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun vuokra- tai käyttöoi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kannut olemasta voimassa.

keus on lakannut olemasta voimassa.

11 §

Voimalaitoksen rakentamiseen osallistumista koskevan tarjouksen tekemistä varten aloitteentekijän on pyydettävä vesioikeutta julkisella kuulutuksella kehoittamaan niitä, joilla tämän luvun 9 §:n mukaan on oikeus osallistua yritykseen ja jotka sen haluavat tehdä, viimeistään kuulutuksessa määrätynä päivänä kirjallisesti ilmoittamaan vesioikeudelle yritykseen osallistumisestaan sekä esittämään tarvittavan selvityksen osallistumisoikeudestaan. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä yrityksen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu yritykseen osallistuvien rahoitettavaksi. Näiden asiakirjojen tulee kuulutusajan olla asianomaisten nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen lisäksi toimitettava kirjatussa kirjeessä tai muutoin todistettavasti jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, ei kuitenkaan niille, joiden osuus kysymyksessä olevasta vesivoimasta ilmeisesti on alle sadanneksen.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty selvitys osoittaa, että lailliset edellytykset rakentamiseen ilmeisesti puuttuvat, älköön vesioikeus suostuko kuulutuspyyntöön.

Jollei vesivoiman osakas ole edellä mainitulla tavalla tiedon saatuaan ilmoittanut vesioikeudelle yritykseen osallistumisestaan, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Sama on myös voimassa, jollei osallistumisilmoituksen tehnyt kuudessakymmenessä päivässä todisteellisen kehoituksen siihen saatuaan allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai, mikäli hän ei katso voivansa hyväksyä yhtiösopimusta, ole hakemuksella pyytänyt vesioikeudelta tämän luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpidettä.

Yritystä koskeva lupahakemus on, jollei vesioikeus hakemuksesta ole myöntänyt pitenettyä määräaika, tehtävä vuoden kuluessa kuulutuksessa määrätyn ajan pääty-

11 §

Voimalaitoksen rakentamiseen osallistumista koskevan tarjouksen tekemistä varten aloitteentekijän on pyydettävä *ympäristölupavirasto*a julkisella kuulutuksella kehoittamaan niitä, joilla tämän luvun 9 §:n mukaan on oikeus osallistua yritykseen ja jotka sen haluavat tehdä, viimeistään kuulutuksessa määrätynä päivänä kirjallisesti ilmoittamaan *ympäristölupavirastolle* yritykseen osallistumisestaan sekä esittämään tarvittavan selvityksen osallistumisoikeudestaan. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä yrityksen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu yritykseen osallistuvien rahoitettavaksi. Näiden asiakirjojen tulee kuulutusajan olla asianomaisten nähtävänä *ympäristölupaviraston* virkahuoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen lisäksi toimitettava kirjatussa kirjeessä tai muutoin todistettavasti jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, ei kuitenkaan niille, joiden osuus kysymyksessä olevasta vesivoimasta ilmeisesti on alle sadanneksen.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty selvitys osoittaa, että lailliset edellytykset rakentamiseen ilmeisesti puuttuvat, älköön *ympäristölupavirasto* suostuko kuulutuspyyntöön.

Jollei vesivoiman osakas ole edellä mainitulla tavalla tiedon saatuaan ilmoittanut *ympäristölupavirastolle* yritykseen osallistumisestaan, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Sama on myös voimassa, jollei osallistumisilmoituksen tehnyt kuudessakymmenessä päivässä todisteellisen kehoituksen siihen saatuaan allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai, mikäli hän ei katso voivansa hyväksyä yhtiösopimusta, ole hakemuksella pyytänyt *ympäristölupavirastolta* tämän luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpidettä.

Yritystä koskeva lupahakemus on, jollei *ympäristölupavirasto* hakemuksesta ole myöntänyt pitenettyä määräaika, tehtävä vuoden kuluessa kuulutuksessa määrätyn

Voimassa oleva laki

misestä uhalla, että aloite muutoin on katsottava rauenneeksi. Jollei muusta toimintamuodosta ole sovittu, on hakemus tehtävä tämän luvun 10 §:n mukaisesti perustettavan osakeyhtiön nimiin. Lupahakemuksen yhteydessä on esitettävä selvitys siitä, että osallistumistarjous on edellä sanotulla tavalla annettu tiedoksi.

13 §

Jos asianosaisten välillä syntyy erimielisyyttä oikeudesta vesivoimaan tai niiden edellä olevien säännösten soveltamisesta, jotka koskevat osallistumista rakentamisyhtykseen, on asianosaiset, mikäli asiaa ei voida hakemuksen yhteydessä ratkaista, vesioikeuden päätöksellä osoitettava määräajassa panemaan vireille asiaa koskeva kanne. Tällainen määräys ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja luvan myöntämistä, ellei vesioikeus katso painavia syitä olevan käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes riita on ratkaistu.

Milloin erimielisyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää vesioikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/92) säädetään.

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitetussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää vesioikeutta määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on vesioikeuden määräämän sikon uhalla ryhdyttävä tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn.

Ehdotus

ajan päättymisestä uhalla, että aloite muutoin on katsottava rauenneeksi. Jollei muusta toimintamuodosta ole sovittu, on hakemus tehtävä tämän luvun 10 §:n mukaisesti perustettavan osakeyhtiön nimiin. Lupahakemuksen yhteydessä on esitettävä selvitys siitä, että osallistumistarjous on edellä sanotulla tavalla annettu tiedoksi.

13 §

Jos asianosaisten välillä syntyy erimielisyyttä oikeudesta vesivoimaan tai niiden edellä olevien säännösten soveltamisesta, jotka koskevat osallistumista rakentamisyhtykseen, on asianosaiset, mikäli asiaa ei voida hakemuksen yhteydessä *esikysymyksenä* ratkaista, *ympäristölupaviraston* päätöksellä osoitettava määräajassa panemaan *käräjäoikeudessa* vireille asiaa koskeva kanne. Tällainen määräys ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja *lupa-asian ratkaisemista*, ellei *ympäristölupavirasto* katso painavia syitä olevan käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes riita on ratkaistu. *Asian käsittelee se käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa puheena olevasta vesivoimasta sijaitsee.*

Milloin erimielisyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää *käräjäoikeutta* asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään.

17 §

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitetussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää *ympäristölupavirastoa* määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. *Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä hallinto-pakkoasioista 21 luvussa säädetään.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 a §

Vesioikeus voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 §

Vesioikeus voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten, jollaisena pidetään myös vapaa-ajan veneilyä. Yleinen paikallisväylä voidaan myös määrätä vesistöön, jossa on valtaväylä.

3 §

Ennen kuin vesioikeus määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Vesioikeuden päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräys 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. Vesioikeus voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. Vesioikeus määrää, milloin yleinen paikallisväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkulkulaitos.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä me-

1 a §

Ympäristölupavirasto voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten, jollaisena pidetään myös vapaa-ajan veneilyä. Yleinen paikallisväylä voidaan myös määrätä vesistöön, jossa on valtaväylä.

3 §

Ennen kuin *ympäristölupavirasto* määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Ympäristölupaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräys 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. *Ympäristölupavirasto* voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. *Ympäristölupavirasto* määrää, milloin yleinen paikallisväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkulkulaitos.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä me-

Voimassa oleva laki

renkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 15 luvun 12 §:ssä mainittuun vesikirjaan ja vesioikeudessa pidettävään karttaan sekä merenkululaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

5 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty tai neuvotteluja asiasta sopimiseksi ei ole käyty, valtion tai muun yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan on haettava vesioikeudelta lupa turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle. Yritykseen sovelletaan muutoin, mitä 2 luvussa säädetään vesistöön rakentamisesta. Kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta. Tässä momentissa tarkoitettua hakemusasiasia ei saa määrätä käsiteltäväksi katselmustoimituksessa.

6 §

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (ruoppausmassa) sijoittamiseen vesialueelle on haettava vesioikeuden lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurauksista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 ja 10 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos vesioikeuden lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppausmassa sijoittaa

Ehdotus

renkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 12 luvun 11 §:ssä mainittuun vesipäätesrekisteriin ja ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä merenkululaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty tai neuvotteluja asiasta sopimiseksi ei ole käyty, valtion tai muun yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan on haettava ympäristölupavirastolta lupa turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle. Yritykseen sovelletaan muutoin, mitä 2 luvussa säädetään vesistöön rakentamisesta. Kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta. Tässä momentissa tarkoitettua hakemusasiasia ei saa määrätä käsiteltäväksi katselmustoimituksessa.

6 §

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (ruoppausmassa) sijoittamiseen vesialueelle on haettava ympäristölupaviraston lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurauksista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos ympäristölupaviraston lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppaus-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

Maanomistajan suostumuksesta ruoppausmassaa ei saa panna viljelyksessä olevalle maalle eikä tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Sitä ei omistajan suostumuksesta saa panna muullekaan maa-alueelle, ellei kysymys ole vähäisestä määrästä tai vesioikeus ole antanut siihen lupaa.

massa sijoittaa toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

Maanomistajan suostumuksesta ruoppausmassaa ei saa panna viljelyksessä olevalle maalle eikä tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Sitä ei omistajan suostumuksesta saa panna muullekaan maa-alueelle, ellei kysymys ole vähäisestä määrästä tai *ympäristölupavirasto* ole antanut siihen lupaa.

7 a §

Jos vesioikeuskäsittely on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava vesioikeudelle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

Jos *käsittely ympäristölupavirastossa* on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava *ympäristölupavirastolle* riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

8 a §

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunnossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. Vesioikeus voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, vesioikeus voi määrätä hakijan saattamaan määrääjässä vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian. Vesioikeuden määräys ei estä vahingonkäräjää erikseen hakemasta väylän kunnossapitäjältä korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

8 a §

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunnossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. *Ympäristölupavirasto* voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, *ympäristölupavirasto* voi määrätä hakijan saattamaan määrääjässä vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian. *Ympäristölupaviraston* määräys ei estä vahingonkäräjää erikseen hakemasta väylän kunnossapitäjältä korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

9 §

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä korvausta, jollei vesioikeus, milloin kysymyksessä on yksityinen kulkuväylä, tai liikenneministeriö yleisen paikallisväylän osalta, jos kuntoonpanokustannukset ovat huomattavan suuret, hakemuksesta ole myöntänyt väylän kuntoonpanijalle oikeutta kuntoonpanokustannusten korvaamiseksi tarkoitettun maksun perimiseen väylän käyttäjiltä. Päätöksessä, jolla sanottu oikeus myönnetään, on määrättävä maksun suuruus, kantamisperusteet sekä

9 §

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä korvausta, jollei *ympäristölupavirasto*, milloin kysymyksessä on yksityinen kulkuväylä, tai liikenneministeriö yleisen paikallisväylän osalta, jos kuntoonpanokustannukset ovat huomattavan suuret, hakemuksesta ole myöntänyt väylän kuntoonpanijalle oikeutta kuntoonpanokustannusten korvaamiseksi tarkoitettun maksun perimiseen väylän käyttäjiltä. Päätöksessä, jolla sanottu oikeus myönnetään, on määrättävä maksun suuruus, kantamisperusteet sekä

Voimassa oleva laki

aika, joksi oikeus on annettu.

Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi kuitenkin hakea vesioikeudelta maksun suuruuden ja kantamisperusteen vahvistamista.

Ehdotus

aika, joksi oikeus on annettu.

Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi kuitenkin hakea *ympäristölupavirastolta* maksun suuruuden ja kantamisperusteen vahvistamista.

5 luku

Puutavaran uitto

9 §

Uittosäännön vahvistamista, muuttamista ja kumoamista on haettava vesioikeudelta. Hakemuksen voi tehdä puutavaran omistaja tai se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistössä, asianomainen viranomainen, vesilautakunta, vesialueen, rannan, laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimittaminen vesistössä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tahi etuaan.

9 §

Uittosäännön vahvistamista, muuttamista ja kumoamista on haettava *ympäristölupavirastolta*. Hakemuksen voi tehdä puutavaran omistaja tai se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistössä, asianomainen viranomainen, *kunnan ympäristönsuojeluviranomainen*, vesialueen, rannan, laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimittaminen vesistössä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tahi etuaan.

14 §

Milloin vesistöön myöhemmin perustetaan uittoyhdistys, on sen toimintaa varten tarpeellinen, 1 momentin mukaan valtiolle kuuluva omaisuus uittoyhdistyksen hakemuksesta vesioikeuden päätöksellä ilman korvausta siirrettävä sille. Sen hakemuksesta, jonka etua asia koskee, on myös vesioikeuden päätöksellä määrättävä 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden siirtämisestä uittoyhdistykseltä toiselle uittoyhdistykselle, mikäli uiton toimittamisen yleinen järjestely tällaista siirtoa vaatii. Omaisuuden siirtymisestä valtiolle uittoyhdistyksen toiminnan lakatessa säädetään tämän luvun 78 §:ssä.

Vesioikeuden edellä mainituissa tapauksissa antama päätös käy kiinteistön saantokirjasta.

Milloin vesistöön myöhemmin perustetaan uittoyhdistys, on sen toimintaa varten tarpeellinen, 1 momentin mukaan valtiolle kuuluva omaisuus uittoyhdistyksen hakemuksesta *ympäristölupaviraston* päätöksellä ilman korvausta siirrettävä sille. Sen hakemuksesta, jonka etua asia koskee, on myös *ympäristölupaviraston* päätöksellä määrättävä 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden siirtämisestä uittoyhdistykseltä toiselle uittoyhdistykselle, mikäli uiton toimittamisen yleinen järjestely tällaista siirtoa vaatii. Omaisuuden siirtymisestä valtiolle uittoyhdistyksen toiminnan lakatessa säädetään tämän luvun 78 §:ssä.

Ympäristölupaviraston edellä mainituissa tapauksissa antama päätös käy kiinteistön saantokirjasta.

18 §

Yleinen uittoväylä, joka 1 momentin nojalla on perustettu, samoin kuin yleisen uittoväylän leveyttä koskeva 1 momentin mukainen määräys, on merkittävä vesikirjaan,

Yleinen uittoväylä, joka 1 momentin nojalla on perustettu, samoin kuin yleisen uittoväylän leveyttä koskeva 1 momentin mukainen määräys, on merkittävä *vesipäätösre-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vesioikeudessa pidettävään karttaan sekä uittosääntöön liitettävään karttaan.

kisteriin, ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä uittosääntöön liitettävään karttaan.

19 §

Yhteisuittoa koskevan määräyksen estämättä vesioikeus voi hakemuksesta uittoyhdistystä ja asianomaisia viranomaisia kuultuaan antaa puutavaran omistajalle luvan yhteisuiittoalueella toimitettavaan yksityisuiittoon, jos puutavaran omistajan jatkuva puutavaran saanti ei muulla tavoin tule ilman kohtuuttomia kustannuksia turvatuksi ja jollei siitä aiheudu yhteisuiitolle sanottavaa haittaa tai yksikkökustannusten mainittavaa nousua. Puutavaran omistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljettavat puunsa.

Yhteisuittoa koskevan määräyksen estämättä *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta uittoyhdistystä ja asianomaisia viranomaisia kuultuaan antaa puutavaran omistajalle luvan yhteisuiittoalueella toimitettavaan yksityisuiittoon, jos puutavaran omistajan jatkuva puutavaran saanti ei muulla tavoin tule ilman kohtuuttomia kustannuksia turvatuksi ja jollei siitä aiheudu yhteisuiitolle sanottavaa haittaa tai yksikkökustannusten mainittavaa nousua. Puutavaran omistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljettavat puunsa.

29 §

Jos 1 momentissa määrätty kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, on noudatettava, mitä 21 luvun 3 §:ssä säädetään. Vesioikeus voi kieltää uiton toimittamisen vesistöissä tai sen osassa siksi, kunnes se, mitä on laiminlyöty, on asianmukaisesti korjattu.

Jos 1 momentissa määrätty kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, on noudatettava, mitä 21 luvun 3 §:ssä säädetään. *Ympäristölupavirasto* voi kieltää uiton toimittamisen vesistöissä tai sen osassa siksi, kunnes se, mitä on laiminlyöty, on asianmukaisesti korjattu.

31 §

Uittajan on suoritettava kunnossapitäjälle korvausta kustannuksista, jotka uittovuoden aikana ovat aiheutuneet vesistön sekä sellaisten laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa säännössä tämän luvun 27 §:n nojalla on määrätty suoritettavaksi korvausta. Korvaus suoritetaan, jollei jäljempänä sanotusta muuta johdu, kultakin uittovuodelta sen päätyttyä ja korvauksen osalta on vastaavasti voimassa mitä tämän luvun 26 §:n 1 momentissa kuntoonpanokustannuksista on säädetty. Milloin jonkin vuoden osalle tulevat kustannukset ovat poikkeuksellisen suuret, voi vesioikeus kunnossapitäjän hakemuksesta myöntää tälle oikeuden periä uittajilta niitä varten ennakkomaksuja.

31 §

Uittajan on suoritettava kunnossapitäjälle korvausta kustannuksista, jotka uittovuoden aikana ovat aiheutuneet vesistön sekä sellaisten laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa säännössä tämän luvun 27 §:n nojalla on määrätty suoritettavaksi korvausta. Korvaus suoritetaan, jollei jäljempänä sanotusta muuta johdu, kultakin uittovuodelta sen päätyttyä ja korvauksen osalta on vastaavasti voimassa mitä tämän luvun 26 §:n 1 momentissa kuntoonpanokustannuksista *säädetään*. Milloin jonkin vuoden osalle tulevat kustannukset ovat poikkeuksellisen suuret, voi *ympäristölupavirasto* kunnossapitäjän hakemuksesta myöntää tälle oikeuden periä uittajilta niitä varten ennakkomaksuja.

Voimassa oleva laki

Vesioikeus voi kunnossapitäjän tai uittajan hakemuksesta määrätä kunnossapitokustannukset, joista seuraavien vuosien uittajille aiheutuisi huomattava kustannusten säästö, useamman vuoden aikana kuolettaviksi, noudattamalla soveltuvin osin, mitä tämän luvun 26 §:n 2 momentissa on säädetty.

33 §

Milloin kuntoonpanija tai kunnossapitäjä on vakuuttanut uittaa varten tehdyt laitteet tai rakennelmat vahingon varalta, on vahingon johdosta saatu korvausmäärä käytettävä niiden uusimiseen tai vesioikeuden määräyksen mukaan vesistön muuhun kunnostamiseen uiton tarpeeksi.

35 §

Kun uittosäännön vahvistamista on haettu tämän luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesistöä tai vesistön osaa varten, voi vesioikeus, ennen kuin asia on lopullisesti ratkaistu, hakemuksesta myöntää uittajalle määräajaksi luvan toimittaa väliaikaisesti uittaa, jos uiton lykkääntymisestä olisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia.

Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian ollessa vireillä haetaan 13 §:ssä tarkoitettua lupaa alueen lunastamiseen tai käyttöön saamiseen, vesioikeus voi hakemuksesta ennen asian lopullista ratkaisemista antaa uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen, jos se ei estä olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä tai että se myönnetään toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetys on uittajan asianomaiselle korvattava.

Ehdotus

Ympäristölupavirasto voi kunnossapitäjän tai uittajan hakemuksesta määrätä kunnossapitokustannukset, joista seuraavien vuosien uittajille aiheutuisi huomattava kustannusten säästö, useamman vuoden aikana kuolettaviksi, noudattamalla soveltuvin osin, mitä tämän luvun 26 §:n 2 momentissa säädetään.

33 §

Milloin kuntoonpanija tai kunnossapitäjä on vakuuttanut uittaa varten tehdyt laitteet tai rakennelmat vahingon varalta, on vahingon johdosta saatu korvausmäärä käytettävä niiden uusimiseen tai *ympäristölupaviraston* määräyksen mukaan vesistön muuhun kunnostamiseen uiton tarpeeksi.

35 §

Kun uittosäännön vahvistamista on haettu tämän luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesistöä tai vesistön osaa varten, voi *ympäristölupavirasto*, ennen kuin asia on lopullisesti ratkaistu, hakemuksesta myöntää uittajalle määräajaksi luvan toimittaa väliaikaisesti uittaa, jos uiton lykkääntymisestä olisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia.

Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian ollessa vireillä haetaan 13 §:ssä tarkoitettua lupaa alueen lunastamiseen tai käyttöön saamiseen, *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta ennen asian lopullista ratkaisemista antaa uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen, jos se ei estä olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä tai että se myönnetään toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetys on uittajan asianomaiselle korvattava.

36 §

Vesioikeus voi määrätä, että päätöstä, jolla on annettu 1 momentissa tarkoitettu lupa, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että päätöstä, jolla on annettu 1 momentissa tarkoitettu lupa, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

Kun uiton toimittaminen on uittosäännössä rajoitettu määrättyyn aikaan, mutta uittoajan pitentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, voi vesioikeus hakemuksesta vuodeksi kerrallaan pitentää uittoaikaa.

41 §

Metsänomistajia uittoyhdistyksessä edustava jäsen on asianomaisen piirimetsälautakunnan nimettävä vesioikeuden kehoitukselta ja vesioikeuden tulee antaa hänelle määräys yhdistyksen jäseneksi. Jos sanottuja lautakuntia on useampia alueella, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, on jokaisen niistä nimettävä ehdokas ja vesioikeus antaa määräyksen sille ehdokkaalle, jonka se katsoo sopivimmin edustavan sanotun alueen metsänomistajia. Milloin valtio omistaa enemmän kuin puolet kysymyksessä olevan alueen metsäalasta, on ehdokkaan nimeäminen metsähallituksen asiana. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan vesioikeudessa vireille hakemuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettulla uittoyhdistyksen jäsenellä on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään siltä, joka on nimennyt hänet ehdokkaaksi. Jos 1 momentissa tarkoitettulla alueella toimii useita piirimetsälautakuntia ja ehdokas on jonkin niistä nimeämä, on muiden lautakuntien osallistuttava korvaukseen siinä suhteessa, missä metsäalue, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, jakaantuu näiden lautakuntien toiminta-alueiden kesken. Jos korvauksesta tai osallistumisesta siihen syntyy erimielisyyttä, on asia vesioikeuden ratkaistava.

45 §

Kun ohjesääntö on hyväksytty, mutta sitä ei vielä ole tämän luvun 48 §:n mukaisesti vahvistettu, on yhdistyksen asioita hoidettava hyväksytyn ohjesäännön mukaisesti. Jos vesioikeus on sen hakemuksesta, jota asia koskee, väliaikaisella päätöksellä taikka ohjesäännön vahvistaessaan määrännyt yhdistyksen kokouksessa hyväksyttyyn ohjesään-

39 §

Kun uiton toimittaminen on uittosäännössä rajoitettu määrättyyn aikaan, mutta uittoajan pitentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, voi *ympäristölupavirasto* hakemuksesta vuodeksi kerrallaan pitentää uittoaikaa.

41 §

Metsänomistajia uittoyhdistyksessä edustava jäsen on asianomaisen *metsäkeskuksen* nimettävä *ympäristölupaviraston* kehoitukselta ja *ympäristölupaviraston* tulee antaa hänelle määräys yhdistyksen jäseneksi. Jos *metsäkeskuksia* on useampia alueella, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, on jokaisen niistä nimettävä ehdokas ja *ympäristölupavirasto* antaa määräyksen sille ehdokkaalle, jonka se katsoo sopivimmin edustavan sanotun alueen metsänomistajia. Milloin valtio omistaa enemmän kuin puolet kysymyksessä olevan alueen metsäalasta, on ehdokkaan nimeäminen *Metsähallituksen* asiana. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan *ympäristölupavirastossa* vireille hakemuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettulla uittoyhdistyksen jäsenellä on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään siltä, joka on nimennyt hänet ehdokkaaksi. Jos 1 momentissa tarkoitettulla alueella toimii useita *metsäkeskuksia* ja ehdokas on jonkin niistä nimeämä, on muiden *metsäkeskusten* osallistuttava korvaukseen siinä suhteessa, missä metsäalue, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, jakaantuu näiden toiminta-alueiden kesken. Jos korvauksesta tai osallistumisesta siihen syntyy erimielisyyttä, on asia *ympäristölupaviraston* ratkaistava.

Kun ohjesääntö on hyväksytty, mutta sitä ei vielä ole tämän luvun 48 §:n mukaisesti vahvistettu, on yhdistyksen asioita hoidettava hyväksytyn ohjesäännön mukaisesti. Jos *ympäristölupavirasto* on sen hakemuksesta, jota asia koskee, väliaikaisella päätöksellä taikka ohjesäännön vahvistaessaan määrännyt yhdistyksen kokouksessa hyväksyttyyn

Voimassa oleva laki

töön muutoksia, on niitä noudatettava, vaikkei vahvistamispäätös ole saanut lainvoimaa.

48 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännölle on haettava vesioikeuden vahvistus.

Vesioikeus voi hakemusta käsitellessään oikaista hyväksytyn ohjesäännön lain mukaiseksi sekä tehdä siihen sellaisia lisäyksiä tai muutoksia, joita on pidettävä yhdistyksen jäsenten tai sivullisten oikeuksien suojaamiseksi tarpeellisina.

49 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännön muuttamista koskevan hakemuksen voi vesioikeudelle tehdä uittoyhdistys tai yksityinen uittaja taikka metsähallitus. Jollei muutosehdotusta ole käsitelty yhdistyksen kokouksessa, on kokoukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta.

Ehdotus

ohjesääntöön muutoksia, on niitä noudatettava, vaikkei vahvistamispäätös ole saanut lainvoimaa.

48 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännölle on haettava *ympäristölupaviraston* vahvistus.

Ympäristölupavirasto voi hakemusta käsitellessään oikaista hyväksytyn ohjesäännön lain mukaiseksi sekä tehdä siihen sellaisia lisäyksiä tai muutoksia, joita on pidettävä yhdistyksen jäsenten tai sivullisten oikeuksien suojaamiseksi tarpeellisina.

49 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännön muuttamista koskevan hakemuksen voi *ympäristölupavirastolle* tehdä uittoyhdistys tai yksityinen uittaja taikka *Metsähallitus*. Jollei muutosehdotusta ole käsitelty yhdistyksen kokouksessa, on kokoukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta.

53 §

Hallituksen jäsenen voi se, joka on hänet valinnut tai määrännyt, vapauttaa toimestaan, vaikkei hänen toimikautensa ole päättynyt. Ohjesäännön mukaisesti valittu hallituksen jäsen saa kuitenkin palkkion myös jäljellä olevalta ajalta, jollei vesioikeus yhdistyksen hakemuksesta toisin määrää.

Hallituksen jäsenen voi se, joka on hänet valinnut tai määrännyt, vapauttaa toimestaan, vaikkei hänen toimikautensa ole päättynyt. Ohjesäännön mukaisesti valittu hallituksen jäsen saa kuitenkin palkkion myös jäljellä olevalta ajalta, jollei *ympäristölupavirasto* yhdistyksen hakemuksesta toisin määrää.

58 §

Uittoyhdistyksen hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen nimi, kotipaikka ja yhteisuiittoalue, hallituksen jäsenten nimet ja kotipaikat sekä se, miten yhdistyksen nimi kirjoitetaan ja kenellä on oikeus nimen kirjoittamiseen, ilmoitetaan vesioikeudessa pidettävään rekisteriin, josta asetuksella säädetään. Niin ikään on rekisteriin ilmoitettava yhdistyksen ohjesäännön vahvistamisesta tai muuttamisesta ja on ilmoitukseen liitettävä virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä.

58 §

Uittoyhdistyksen hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen nimi, kotipaikka ja yhteisuiittoalue, hallituksen jäsenten nimet ja kotipaikat sekä se, miten yhdistyksen nimi kirjoitetaan ja kenellä on oikeus nimen kirjoittamiseen, ilmoitetaan *ympäristölupavirastossa* pidettävään rekisteriin, josta asetuksella säädetään. Niin ikään on rekisteriin ilmoitettava yhdistyksen ohjesäännön vahvistamisesta tai muuttamisesta ja on ilmoitukseen liitettävä virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä.

59 §

Hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee uittoyhdistyksen valita vähintään kaksi tilintarkastajaa sekä näille varamiehet. Vesi-

59 §

Hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee uittoyhdistyksen valita vähintään kaksi tilintarkastajaa sekä näille varamiehet. *Ym-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oikeus voi yhdistyksen jäsenen tai metsähallituksen hakemuksesta, jos katsoo syytä siihen olevan, määrätä pätevän henkilön yhdistyksen valitsemien tilintarkastajien lisäksi virkavastuulla tarkastamaan yhdistyksen tilejä ja antamaan siitä kertomuksen metsähallitukselle. Näin määrätyn tilintarkastajan palkkion vahvistaa vesioikeus ja suorittaa uittoyhdistys.

päristölupavirasto voi yhdistyksen jäsenen tai *Metsähallituksen* hakemuksesta, jos katsoo syytä siihen olevan, määrätä pätevän henkilön yhdistyksen valitsemien tilintarkastajien lisäksi virkavastuulla tarkastamaan yhdistyksen tilejä ja antamaan siitä kertomuksen *Metsähallitukselle*. Näin määrätyn tilintarkastajan palkkion vahvistaa *ympäristölupavirasto* ja suorittaa uittoyhdistys.

61 §

Korvausta tämän luvun 60 §:n nojalla on vaadittava kanteella vesioikeudessa.

61 §

Korvausta tämän luvun 60 §:n nojalla on vaadittava kanteella *käräjäoikeudessa*.

62 §

Jos uittoyhdistys ei jonakin vuonna toimita uittoa taikka jos yhteisuito vesistössä kokonaan lakkaa, vesioikeuden on yhdistyksen viimeksi toimineen hallituksen tai, milloin yhteisuiton lakkaaminen perustuu uittosäännön kumoamiseen tai muuttamiseen, metsähallituksen hakemuksesta määrättävä yksi tai useampia toimitsijoita hallituksen sijasta ja sille kuuluvien valtuuksien hoitamaan yhdistyksen asioita sekä tarvittaessa huolehtimaan yhdistyksen lakkauttamista varten suoritettavista selvittelytoimenpiteistä. Uittoyhdistyksen kokoukselle kuuluvaa päätäntävaltaa käyttävät tällöin, mikäli kysymys on tietyn vuoden uittoa koskevasta asiasta, yhdistyksen sanotun vuoden jäsenet sekä muussa tapauksessa toimitsijat.

62 §

Jos uittoyhdistys ei jonakin vuonna toimita uittoa taikka jos yhteisuito vesistössä kokonaan lakkaa, *ympäristölupaviraston* on yhdistyksen viimeksi toimineen hallituksen tai, milloin yhteisuiton lakkaaminen perustuu uittosäännön kumoamiseen tai muuttamiseen, *Metsähallituksen* hakemuksesta määrättävä yksi tai useampia toimitsijoita hallituksen sijasta ja sille kuuluvien valtuuksien hoitamaan yhdistyksen asioita sekä tarvittaessa huolehtimaan yhdistyksen lakkauttamista varten suoritettavista selvittelytoimenpiteistä. Uittoyhdistyksen kokoukselle kuuluvaa päätäntävaltaa käyttävät tällöin, mikäli kysymys on tietyn vuoden uittoa koskevasta asiasta, yhdistyksen sanotun vuoden jäsenet sekä muussa tapauksessa toimitsijat.

64 §

Uittoyhdistykselle tämän lain mukaisesti kuuluvaa tai yhdistyksen tämän luvun 63 §:n 1 momentin nojalla hankkimaa kiinteää omaisuutta yhdistys saa luovuttaa tai velasta kiinnittää vain, jos vesioikeus hakemuksesta on antanut siihen luvan. Lupaa alkoon myönnettävä sellaisen omaisuuden osalta, jonka säilyttäminen uittoyhdistyksen hallinnassa on katsottava uiton jatkuvan toimittamisen kannalta välttämättömäksi. Edellä mainittua omaisuutta siihen kuuluvine laitteineen ja rakennelmineen alkoon ulosmittata muusta kuin kysymyksessä olevaan kiinteistöön kiinnitetystä tai sellaisesta saatavasta, josta kiinteistö muutoin on panttina taikka jolla on kiinteistöön parempi etuoikeus kuin minkä kiinnitys tuottaa.

64 §

Uittoyhdistykselle tämän lain mukaisesti kuuluvaa tai yhdistyksen tämän luvun 63 §:n 1 momentin nojalla hankkimaa kiinteää omaisuutta yhdistys saa luovuttaa tai velasta kiinnittää vain, jos *ympäristölupavirasto* hakemuksesta on antanut siihen luvan. Lupaa *ei saa myöntää* sellaisen omaisuuden osalta, jonka säilyttäminen uittoyhdistyksen hallinnassa on katsottava uiton jatkuvan toimittamisen kannalta välttämättömäksi. Edellä mainittua omaisuutta siihen kuuluvine laitteineen ja rakennelmineen *ei saa ulosmittata* muusta kuin kysymyksessä olevaan kiinteistöön kiinnitetystä tai sellaisesta saatavasta, josta kiinteistö muutoin on panttina taikka jolla on kiinteistöön parempi etuoikeus kuin minkä kiinnitys tuottaa.

Voimassa oleva laki

Jos uittoyhdistys luovuttaa 1 momentissa tarkoitettua tai muuta sille kuuluvaa omaisuutta, eikä kysymys ole käyttökelvottoman tai tarpeettomaksi tulleen irtaimen omaisuuden rahaksi muuttamisesta, on, mikäli saatuja varoja ei välittömästi käytetä vastaavanlaisen omaisuuden hankkimiseen, varojen käyttämistä koskeva asia hakemuksella saatettava vesioikeuden ratkaistavaksi.

66 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat määrätynlaisen uittoa varten tarpeellisen omaisuuden hankkimisesta taikka uittoyhdistyksen toimintaa useamman vuoden aikana edistävästä töistä, voidaan, jollei niitä ole pidettävä uittosäännössä tai vesioikeuden päätöksellä kuolettaviksi määrättyinä kuntoonpano- tai kunnossapitokustannuksina, uittoyhdistyksen ohjesäännössä tai hakemuksesta annetulla vesioikeuden päätöksellä määrätä kuolettaviksi myöhemmin vuosina yhdistyksen jäsenenä olevilta puutavaran omistajilta perittävien kuoletusmaksuin noudattamalla kunkin erilaatuisen omaisuuden ja työn osalta ohjesäännössä vahvistettuja tai vesioikeuden erikseen vahvistamia perusteita.

Ehdotus

Jos uittoyhdistys luovuttaa 1 momentissa tarkoitettua tai muuta sille kuuluvaa omaisuutta, eikä kysymys ole käyttökelvottoman tai tarpeettomaksi tulleen irtaimen omaisuuden rahaksi muuttamisesta, on, mikäli saatuja varoja ei välittömästi käytetä vastaavanlaisen omaisuuden hankkimiseen, varojen käyttämistä koskeva asia hakemuksella saatettava *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi.

66 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat määrätynlaisen uittoa varten tarpeellisen omaisuuden hankkimisesta taikka uittoyhdistyksen toimintaa useamman vuoden aikana edistävästä töistä, voidaan, jollei niitä ole pidettävä uittosäännössä tai *ympäristölupaviraston* päätöksellä kuolettaviksi määrättyinä kuntoonpano- tai kunnossapitokustannuksina, uittoyhdistyksen ohjesäännössä tai hakemuksesta annetulla *ympäristölupaviraston* päätöksellä määrätä kuolettaviksi myöhemmin vuosina yhdistyksen jäsenenä olevilta puutavaran omistajilta perittävien kuoletusmaksuin noudattamalla kunkin erilaatuisen omaisuuden ja työn osalta ohjesäännössä vahvistettuja tai *ympäristölupaviraston* erikseen vahvistamia perusteita.

67 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta on pidettävä sivulliselle ilmeisesti kohtuutonta etua tuottavana, vesioikeus voi, jolle se jommankumman sopimuspuolen kanteesta ole vahvistanut sopimusta, sellaisen uitettavaa puutavaraa omistavan uittoyhdistyksen jäsenen kanteesta, joka ei ole myötävaikuttanut sopimusta koskevan päätöksen tekemiseen, muuttaa sopimusta aikaisintaan sen tekemistä seuraavan uittovuoden alusta lukien. Milloin sopimusta on tässä tarkoitettussa tapauksessa oleellisesti muutettu, on sillä, jonka kanssa uittoyhdistys on sopimuksen tehnyt, oikeus purkaa sopimus. Tätä tarkoitettava vaatimus on tehtävä vesioikeudessa viireille pantavalla kanteella.

Sen estämättä, mitä edellä on sanottu, vesioikeus voi sopimuspuolen tai uitettavaa puutavaraa omistavan yhdistyksen jäsenen kanteesta, jos olosuhteet oleellisesti ovat muuttuneet ja erityistä syytä siihen on, tehdä

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta on pidettävä sivulliselle ilmeisesti kohtuutonta etua tuottavana, *käräjäoikeus* voi, jolle se jommankumman sopimuspuolen kanteesta ole vahvistanut sopimusta, sellaisen uitettavaa puutavaraa omistavan uittoyhdistyksen jäsenen kanteesta, joka ei ole myötävaikuttanut sopimusta koskevan päätöksen tekemiseen, muuttaa sopimusta aikaisintaan sen tekemistä seuraavan uittovuoden alusta lukien. Milloin sopimusta on tässä tarkoitettussa tapauksessa oleellisesti muutettu, on sillä, jonka kanssa uittoyhdistys on sopimuksen tehnyt, oikeus purkaa sopimus. Tätä tarkoitettava vaatimus on tehtävä *käräjäoikeudessa* viireille pantavalla kanteella.

Sen estämättä, mitä edellä on sanottu, *käräjäoikeus* voi sopimuspuolen tai uitettavaa puutavaraa omistavan yhdistyksen jäsenen kanteesta, jos olosuhteet oleellisesti ovat muuttuneet ja erityistä syytä siihen on, tehdä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muutoksia edellä tarkoitettuihin sopimuksiin.

68 §

Uittoyhdistyksellä voi olla sen muista varoista erillään pidettäviä, vahvistettujen sääntöjen mukaan hoidettavia rahastoja omaisuuden hankinta- ja kunnossapitokustannusten tasoittamista, eläkkeen suorittamista, toimihenkilöiden ja työntekijäin muuta huoltoa sekä sellaisia vero-, korvaus- ja muita maksusuorituksia varten, jotka joutuvat maksettaviksi vasta uittovuoden jälkeen. Rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskeva yhdistyksen kokouksen päätös on alistettava vesioikeuden vahvistettavaksi. Vesioikeus voi tehdä sääntöihin yhdistyksen jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

76 §

Uittoyhdistyksen kokouksen päätös, joka lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastaisesti rajoittaa yhdistyksen jäsenelle kuuluvaa oikeutta tai asettaa hänelle velvoituksia, on häntä kohtaan tehoton, jos hän ei ole päätöksen tekemiseen osallistunut. Kysymys päätöksen tehottomuudesta voidaan kanteella saattaa vesioikeuden ratkaistavaksi.

Muutoin on, jos uittoyhdistyksen kokouksen päätös tai hallituksen toimenpide on lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastainen, sillä, joka päätöstä tehtäessä tai toimenpidettä suoritettaessa oli uittoyhdistyksen jäsen sekä yhdistyksen hallituksen jäsenellä oikeus moittia päätöstä tai toimenpidettä, jota ei ole hyväksynyt, kanteella, joka on vesioikeudessa pantava vireille viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on tehty taikka hän sai hallituksen toimenpiteestä tahi, milloin kysymys on tämän luvun 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisämäärän perimisestä, sanotussa momentissa mainitusta jakoluettelosta tiedon.

78 §

Kun uittoyhdistyksen toiminta lakkaa, on sellainen yhdistykselle kuuluva irtain omai-

muutoksia edellä tarkoitettuihin sopimuksiin.

68 §

Uittoyhdistyksellä voi olla sen muista varoista erillään pidettäviä, vahvistettujen sääntöjen mukaan hoidettavia rahastoja omaisuuden hankinta- ja kunnossapitokustannusten tasoittamista, eläkkeen suorittamista, toimihenkilöiden ja työntekijäin muuta huoltoa sekä sellaisia vero-, korvaus- ja muita maksusuorituksia varten, jotka joutuvat maksettaviksi vasta uittovuoden jälkeen. Rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhdistyksen kokouksen päätökselle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Ympäristölupavirasto voi tehdä sääntöihin yhdistyksen jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

76 §

Uittoyhdistyksen kokouksen päätös, joka lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastaisesti rajoittaa yhdistyksen jäsenelle kuuluvaa oikeutta tai asettaa hänelle velvoituksia, on häntä kohtaan tehoton, jos hän ei ole päätöksen tekemiseen osallistunut. Kysymys päätöksen tehottomuudesta voidaan hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Muutoin on, jos uittoyhdistyksen kokouksen päätös tai hallituksen toimenpide on lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastainen, sillä, joka päätöstä tehtäessä tai toimenpidettä suoritettaessa oli uittoyhdistyksen jäsen sekä yhdistyksen hallituksen jäsenellä oikeus moittia päätöstä tai toimenpidettä, jota ei ole hyväksynyt, hakemuksella, joka on ympäristölupavirastossa pantava vireille viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on tehty taikka hän sai hallituksen toimenpiteestä tahi, milloin kysymys on tämän luvun 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisämäärän perimisestä, sanotussa momentissa mainitusta jakoluettelosta tiedon.

78 §

Kun uittoyhdistyksen toiminta lakkaa, on sellainen yhdistykselle kuuluva irtain omai-

Voimassa oleva laki

suus, jonka säilyttämistä vesistössä ehkä jatkuvan uiton toimittamisen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi, selvityksestä huolehtimaan asetettujen toimitsijain toimesta muutettava rahaksi. Vastaavasti on muutettava rahaksi sellainen uittoyhdistykselle kuuluva kiinteä omaisuus, jonka säilyttämistä vesistössä edellä mainitun taikka muun metsän tai vesistön käyttöä palvelevan tarkoituksen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi. Vesioikeuden asiana on toimitsijain hakemuksesta määrätä, mikä kiinteä omaisuus on muutettava rahaksi. Muu kiinteä omaisuus siirretään valtiolle vesioikeuden päätöksellä, josta on voimassa, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa on säädetty.

Ehdotus

suus, jonka säilyttämistä vesistössä ehkä jatkuvan uiton toimittamisen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi, selvityksestä huolehtimaan asetettujen toimitsijain toimesta muutettava rahaksi. Vastaavasti on muutettava rahaksi sellainen uittoyhdistykselle kuuluva kiinteä omaisuus, jonka säilyttämistä vesistössä edellä mainitun taikka muun metsän tai vesistön käyttöä palvelevan tarkoituksen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi. *Ympäristölupaviraston* asiana on toimitsijain hakemuksesta määrätä, mikä kiinteä omaisuus on muutettava rahaksi. Muu kiinteä omaisuus siirretään valtiolle *ympäristölupaviraston* päätöksellä, josta on voimassa, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa *säädetään*.

85 §

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä antamispäivä ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle vesioikeudelle. Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianosaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään.

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä antamispäivä ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle *ympäristölupavirastolle*. Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianosaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea siihen muutosta vesioikeudessa. Tätä tarkoitettava riita-asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea siihen muutosta *käräjäoikeudessa*. Tätä tarkoitettava riita-asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin.

91 §

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, ympäristönsuojelulautakunnalle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Uittoasiamieheksi määrätyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa kanteella vesioikeuden käsiteltäväksi.

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, *kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle* ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Uittoasiamieheksi määrätyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa *hakemuksella ympäristölupaviraston* käsiteltäväksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

92 §

Jos vesistöissä, jossa uittoa ei ole määrätty yhteiseksi, samaan aikaan uitetaan kahden tai useamman puutavaran omistajan puita, ja toisen uitosta saattaa olla toiselle haittaa, vesioikeus voi uituttajan hakemuksesta määrätä uittoa varten järjestelypäällikön, jonka tulee tasapuolisesti valvoa kaikkien puutavaran omistajien etua ja huolehtia uiton järjestämisestä niin, että haitta, mikäli mahdollista, vältetään.

Järjestelypäälliköllä on oikeus saada tehtävästään uituttajilta palkkio. Jos palkkion suuruudesta tai sen suorittamisvelvollisuuden jakamisesta uituttajien kesken syntyy erimielisyyttä, voidaan asia kanteella saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi.

Vesioikeuden 1 momentin nojalla antamaa määräystä on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

92 §

Jos vesistöissä, jossa uittoa ei ole määrätty yhteiseksi, samaan aikaan uitetaan kahden tai useamman puutavaran omistajan puita, ja toisen uitosta saattaa olla toiselle haittaa, *ympäristölupavirasto* voi uituttajan hakemuksesta määrätä uittoa varten järjestelypäällikön, jonka tulee tasapuolisesti valvoa kaikkien puutavaran omistajien etua ja huolehtia uiton järjestämisestä niin, että haitta, mikäli mahdollista, vältetään.

Järjestelypäälliköllä on oikeus saada tehtävästään uituttajilta palkkio. Jos palkkion suuruudesta tai sen suorittamisvelvollisuuden jakamisesta uituttajien kesken syntyy erimielisyyttä, voidaan asia *hakemuksella* saattaa *ympäristölupaviraston* käsiteltäväksi.

Ympäristölupaviraston 1 momentin nojalla antamaa määräystä on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

93 §

Vesioikeus voi määrättyä tapausta varten myöntää vapautuksen uittotavaran merkitsemisestä, jos uitto voidaan toimittaa niin, ettei synny epätietoisuutta siitä, kenelle puut kuuluvat.

Ympäristölupavirasto voi määrättyä tapausta varten myöntää vapautuksen uittotavaran merkitsemisestä, jos uitto voidaan toimittaa niin, ettei synny epätietoisuutta siitä, kenelle puut kuuluvat.

96 §

Puutavara saadaan uittaa kuorimattomana, jos uitto lasketaan varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu, eikä vesioikeus sille tehdyn hakemuksen johdosta ole kieltänyt vesistöissä kuorimattoman puutavaran uittoa siitä johtuvan haitan vuoksi.

Milloin uitto ei ole mainitussa ajassa loppuun saatettavissa, tulee puutavaran, ennen kuin sitä ryhdytään uittamaan, olla kelvollisesti kuorittua. Kuitenkin saadaan kesällä lehteen kaadetut lehtipuut vielä seuraavana vuonna uittaa kuorimattomina ja samoin muikin puutavara toisena vuotena sen kaatamisesta, jos uitto toimitetaan nippu-uittona ja pääasiallisesti selkävesillä, sekä vesioikeuden luvalla muutoinkin, jos erittäin tärkeät syyt sitä vaativat.

96 §

Puutavara saadaan uittaa kuorimattomana, jos uitto lasketaan varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu, *ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu* eikä *ympäristölupavirasto* sille tehdyn hakemuksen johdosta ole kieltänyt vesistöissä kuorimattoman puutavaran uittoa siitä johtuvan haitan vuoksi.

Milloin uitto ei ole mainitussa ajassa loppuun saatettavissa, tulee puutavaran, ennen kuin sitä ryhdytään uittamaan, olla kelvollisesti kuorittua. Kuitenkin saadaan, *ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu*, kesällä lehteen kaadetut lehtipuut vielä seuraavana vuonna uittaa kuorimattomina ja samoin muikin puutavara toisena vuotena sen kaatamisesta, jos uitto toimitetaan nippu-uittona ja pääasiallisesti selkävesillä, sekä *ympäristölupaviraston* luvalla muutoinkin, jos erittäin tärkeät syyt sitä vaativat *ottaen lisäksi huomioon, mitä 2 luvun 1 a §:ssä säädetään*.

Voimassa oleva laki

Vesioikeus voi määrätä, että sen tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

99 §

Jos uitosta on jäänyt vesistöön uponneita tai uppoamistilassa olevia puita taikka uittotarvikkeita, joista on haittaa veden juoksulle, liikenteelle, vesistön virkistyskäytölle, kalastukselle tai vesistön käyttämiselle muuhun tarkoitukseen, voi vesioikeus viranomaisen tai haitasta kärsivän hakemuksesta velvoittaa vesistön kunnossapitäjän, tai, jollei sellaista ole, sen, joka viimeksi on toimittanut vesistössä uittoa, määrättyssä ajassa puhdistamaan vesistön uhalla, että se tehdään kunnossapitäjän tai sanotun uiton toimittajan kustannuksella. Vesistöä toisen kustannuksella puhdistettaessa nostetut puut on myytävä julkisella huutokaupalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia käsitellään 21 luvun 3 §:n mukaisena virka-apuasiana.

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seuraamusta, ilman asian käsittelyä vesioikeudessa poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jotka tällöin jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

6 luku

Ojitus

2 §

Jos ojituksesta saattaa aiheutua 1 luvun 15, 18 tai 19 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on ojitukseen tältä osin hankittava vesioikeuden lupa. Kuitenkaan 1 luvun 15 §:n perusteella lupaa ei tarvita siltä osin kuin yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettava ojitus aiheuttaa virtaaman muuttumista purossa. Ojituksena suoritettavaan puron perkaamiseen on luvanvaraisuudesta riippumatta sovellettava 2 luvun 3

Ehdotus

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että sen tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

99 §

Jos uitosta on jäänyt vesistöön uponneita tai uppoamistilassa olevia puita taikka uittotarvikkeita, joista on haittaa veden juoksulle, liikenteelle, vesistön virkistyskäytölle, kalastukselle tai vesistön käyttämiselle muuhun tarkoitukseen, voi *ympäristölupavirasto* viranomaisen tai haitasta kärsivän hakemuksesta velvoittaa vesistön kunnossapitäjän, tai, jollei sellaista ole, sen, joka viimeksi on toimittanut vesistössä uittoa, määrättyssä ajassa puhdistamaan vesistön uhalla, että se tehdään kunnossapitäjän tai sanotun uiton toimittajan kustannuksella. Vesistöä toisen kustannuksella puhdistettaessa nostetut puut on myytävä julkisella huutokaupalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia käsitellään 21 luvun 3 §:n mukaisena *hallinto-pakkoasiana*.

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai *seurausta*, ilman asian käsittelyä *ympäristölupavirastossa* poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jotka tällöin jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

2 §

Jos ojituksesta saattaa aiheutua 1 luvun 15, 18 tai 19 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on ojitukseen tältä osin hankittava *ympäristölupaviraston* lupa. Kuitenkaan 1 luvun 15 §:n perusteella lupaa ei tarvita siltä osin kuin yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettava ojitus aiheuttaa virtaaman muuttumista purossa. Ojituksena suoritettavaan puron perkaamiseen on luvanvaraisuudesta riippumatta sovellettava 2 luvun 3

Voimassa oleva laki

Ehdotus

§:ää.

Mikäli ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen poistaa voimalaitos, pato tai kiinteä laite taikka tehdä niihin muutos, on siihen haettava vesioikeuden lupa.

Mitä 2, 9 tai 10 luvussa on säädetty 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla luvanvaraisista toimenpiteistä ja niihin annettavista luvista, on vastaavasti voimassa 1 momentin mukaan luvanvaraisesta toimenpiteestä. Edellä 2 momentissa tarkoitettun luvan vesioikeus voi antaa noudattaen vesistön rakentamisesta voimassa olevia säännöksiä. Vesioikeuden on lupapäätöksessään määrättävä myös ne korvaukset, jotka ojituksen johdosta on, siltä osin kuin vesioikeuden lupa on siihen tarpeen, suoritettava toimenpiteen aiheuttamasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

2 a §

Jos ojitus aiheuttaisi 1 luvun 15 a tai 17 a §:ssä kielletyn muutoksen, on kiellosta sanottujen pykälien nojalla myönnettävä poikkeus käsiteltävä vesioikeudessa. Poikkeuksesta on voimassa, mitä 19 luvun 5 §:ssä säädetään vesioikeuden luvasta.

10 §

Ojittamiseen alkoon ryhdyttävä, ennen kuin asia on ollut 19 luvun säännösten mukaisesti ojitustoimituksessa käsiteltävänä, jos

1) kysymys on ojituksesta, johon 2 §:n mukaan siinä tarkoitetuilta osin tarvitaan vesioikeuden lupa;

2) ojitukseen sisältyy tulva-alueen poistaminen tai pienentäminen tahi tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettun pienehkön järven laskeminen taikka kun ojituksen johdosta vesien virtaamissuunta huomattavasti muuttuu tahi ojitusta varten on tarpeen tehdä suojapenger tai pumppuasema toisen maalle;

3) oja on tehtävä yleisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa uomaa on suurennettava eikä tienpitäjän taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajan suostumusta sanottuun toimenpiteeseen ole saatu; taikka

4) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan.

§:ää.

Jos ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen poistaa voimalaitos, pato tai kiinteä laite taikka tehdä niihin muutos, on siihen haettava ympäristölupaviraston lupa.

Mitä 2 tai 9 luvussa säädetään 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla luvanvaraisista toimenpiteistä ja niihin annettavista luvista, on vastaavasti voimassa 1 momentin mukaan luvanvaraisesta toimenpiteestä. Edellä 2 momentissa tarkoitettun luvan ympäristölupavirasto voi antaa noudattaen vesistön rakentamisesta voimassa olevia säännöksiä. Ympäristölupaviraston on lupapäätöksessään määrättävä myös ne korvaukset, jotka ojituksen johdosta on, siltä osin kuin ympäristölupaviraston lupa on siihen tarpeen, suoritettava toimenpiteen aiheuttamasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

2 a §

Jos ojitus aiheuttaisi 1 luvun 15 a tai 17 a §:ssä kielletyn muutoksen, on kiellosta sanottujen pykälien nojalla myönnettävä poikkeus käsiteltävä ympäristölupavirastossa. Poikkeuksesta on voimassa, mitä 19 luvun 5 §:ssä säädetään ympäristölupaviraston luvasta.

10 §

Ojittamiseen ei saa ryhtyä, ennen kuin asia on ollut 19 luvun säännösten mukaisesti ojitustoimituksessa käsiteltävänä, jos

1) kysymys on ojituksesta, johon 2 §:n mukaan siinä tarkoitetuilta osin tarvitaan ympäristölupaviraston lupa;

2) ojitukseen sisältyy tulva-alueen poistaminen tai pienentäminen tahi tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettun pienehkön järven laskeminen taikka kun ojituksen johdosta vesien virtaamissuunta huomattavasti muuttuu tahi ojitusta varten on tarpeen tehdä suojapenger tai pumppuasema toisen maalle;

3) oja on tehtävä yleisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa uomaa on suurennettava eikä tienpitäjän taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajan suostumusta sanottuun toimenpiteeseen ole saatu; taikka

4) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Ojitustoimituksessa vahvistetun suunnitelman toteuttamismääräajasta on voimassa, mitä 2 luvun 12 §:n 1 momentissa säädetään vesioikeuden lupaan perustuvan rakennustyön määräajasta. Toimitukseen sovelletaan, mitä vesioikeudesta sanotussa lainkohdassa säädetään.

Ojitustoimituksessa vahvistetun suunnitelman toteuttamismääräajasta on voimassa, mitä 2 luvun 12 §:n 1 momentissa säädetään *ympäristölupaviraston* lupaan perustuvan rakennustyön määräajasta. Toimitukseen sovelletaan, mitä *ympäristölupavirastosta* sanotussa lainkohdassa säädetään.

12 §

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä tarvittavista oikaisutoimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kieltoäännösten rikkomisesta taikka jos oikaisutoimenpiteestä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys vesioikeuden luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai vesioikeuden luvan noudattamisesta, noudatetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää. Tässä momentissa säädetty lautakunnan toimivalta ei muissakaan tapauksissa estä 21 luvun 3 §:n soveltamista.

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, *kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* voi määrätä tarvittavista oikaisutoimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kieltoäännösten rikkomisesta taikka jos oikaisutoimenpiteestä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys *ympäristölupaviraston* luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai *ympäristölupaviraston* luvan noudattamisesta, noudatetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää. Tässä momentissa säädetty *kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen* toimivalta ei muissakaan tapauksissa estä 21 luvun 3 §:n soveltamista.

7 luku

Vesistön järjestely

2 §

Vesistön järjestelyyn, joka tarkoittaa järven laskemista sen osaksi tai kokonaan tapahtuvaa kuivattamista varten tahi josta voi aiheutua tulvaa tai huomattavaa veden nousua muualla vesistössä taikka muu 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu vahingollinen tai haitallinen muutos tahi seuraus, on haettava vesioikeuden lupa.

2 §

Vesistön järjestelyyn, joka tarkoittaa järven laskemista sen osaksi tai kokonaan tapahtuvaa kuivattamista varten tahi josta voi aiheutua tulvaa tai huomattavaa veden nousua muualla vesistössä taikka muu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu vahingollinen tai haitallinen muutos tahi seuraus, on haettava *ympäristölupaviraston* lupa.

4 §

Tässä pykälässä tarkoitettujen järjestelyn kustannukset on luvan saajan suoritettava. Luvan saajalla ei ole oikeutta vaatia muita osallistumaan yritykseen tai siitä aiheutuviin

Tässä pykälässä tarkoitettujen järjestelyn kustannukset on luvan saajan suoritettava. Luvan saajalla ei ole oikeutta vaatia muita osallistumaan yritykseen tai siitä aiheutuviin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kustannuksiin. Vesioikeus voi, jos hakija on muu kuin valtio, vaatia hakijan asettamaan vakuuden järjestelystä johtuvien korvausten suorittamisesta.

kustannuksiin. *Ympäristölupavirasto* voi, jos hakija on muu kuin valtio, vaatia hakijan asettamaan vakuuden järjestelystä johtuvien korvausten suorittamisesta.

8 §

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina sen osalle tulevasta vesioikeuden lupapäätökseen sisältyvästä tai järjestely-yhtiön vahvistamasta kustannusosuudesta korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Jos järjestely toteutetaan vesioikeuden luvalla, vesioikeuden on viipymättä lupapäätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava lupapäätöksestä ilmenevät kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Vesioikeuden on niin ikään viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lupapäätöstä koskevasta muutoksenhausta sekä muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antaman lainvoimaisen ratkaisun sisällöstä.

Jos vesioikeuden lupa ei ole järjestelyn toteuttamiseksi tarpeen, järjestely-yhtiön toimitsijoiden on ilmoitettava vahvistetut kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kirjaamisrekisteriin. Järjestely-yhtiön toimitsijoiden on niin ikään ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle muusta kuin muutoksenhakutuomioistuimen antamasta ratkaisusta, jolla vesioikeuden lupapäätökseen sisältyviä tai järjestely-yhtiön vahvistamia kustannusosuuksia muutetaan.

9 §

Jos kaikki järjestelystä hyötyä saavat sopivat sen toimeenpanemisesta yhteisenä yrityksenä, on, milloin järjestelyyn tarvitaan vesioikeuden lupa, sopimus tehtävä kirjallisesti. Siinä on määrättävä kunkin osuus työn suorittamisesta ja yrityksen kustannuksista sekä kullekin yritykseen osalliselle kuuluvat, sanottuun sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Niin ikään on sopimuskirjassa, jos sopimukseen osallistuvia on kolme tai useampia, mainittava, onko ja kenellä oikeus edustaa sopimuksen tekijöitä tuomioistuimessa ja muutoin järjestelyä koskevissa asioissa, sekä nimettävä yksi tai useampia

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina sen osalle tulevasta *ympäristölupaviraston* lupapäätökseen sisältyvästä tai järjestely-yhtiön vahvistamasta kustannusosuudesta korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Jos järjestely toteutetaan *ympäristölupaviraston* luvalla, *ympäristölupaviraston* on viipymättä lupapäätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava lupapäätöksestä ilmenevät kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. *Ympäristölupaviraston* on niin ikään viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lupapäätöstä koskevasta muutoksenhausta sekä muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antaman lainvoimaisen ratkaisun sisällöstä.

Jos *ympäristölupaviraston* lupa ei ole järjestelyn toteuttamiseksi tarpeen, järjestely-yhtiön toimitsijoiden on ilmoitettava vahvistetut kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kirjaamisrekisteriin. Järjestely-yhtiön toimitsijoiden on niin ikään ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle muusta kuin muutoksenhakutuomioistuimen antamasta ratkaisusta, jolla *ympäristölupaviraston* lupapäätökseen sisältyviä tai järjestely-yhtiön vahvistamia kustannusosuuksia muutetaan.

9 §

Jos kaikki järjestelystä hyötyä saavat sopivat sen toimeenpanemisesta yhteisenä yrityksenä, on, milloin järjestelyyn tarvitaan *ympäristölupaviraston* lupa, sopimus tehtävä kirjallisesti. Siinä on määrättävä kunkin osuus työn suorittamisesta ja yrityksen kustannuksista sekä kullekin yritykseen osalliselle kuuluvat, sanottuun sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Niin ikään on sopimuskirjassa, jos sopimukseen osallistuvia on kolme tai useampia, mainittava, onko ja kenellä oikeus edustaa sopimuksen tekijöitä tuomioistuimessa ja muutoin järjestelyä koskevissa asioissa, sekä nimettävä yksi tai

Voimassa oleva laki

toimitsijoita, joille haaste tai muu ilmoitus järjestelyä koskevista asioista voidaan sopimuksen tekijöitä velvoittavasti antaa. Sopimuskirja on esitettävä vesioikeuden vahvistettavaksi luvan hakemisen yhteydessä.

Ehdotus

useampia toimitsijoita, joille haaste tai muu ilmoitus järjestelyä koskevista asioista voidaan sopimuksen tekijöitä velvoittavasti antaa. Sopimuskirja on esitettävä *ympäristölupaviraston* vahvistettavaksi luvan hakemisen yhteydessä.

10 §

Järjestely-yhtiön sääntöjen osalta on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 27 §:n 2 momentissa on säädetty, kuitenkin niin, että sääntöihin voidaan ottaa muitakin kuin sanotussa momentissa mainittuja yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä. Sääntöille on haettava vesioikeuden vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos vesioikeus vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

Järjestely-yhtiön sääntöjen osalta on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 27 §:n 2 momentissa *säädetään*, kuitenkin niin, että sääntöihin voidaan ottaa muitakin kuin sanotussa momentissa mainittuja yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä. Sääntöille on haettava *ympäristölupaviraston* vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos *ympäristölupavirasto* vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28—31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehottomaksi toteamista vaadittava kanteella vesioikeudessa. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitettua tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on tehtävä hakemuksella vesioikeudessa.

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28—31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehottomaksi toteamista vaadittava *hakemuksella ympäristölupavirastossa*. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitettua tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on tehtävä *hakemuksella ympäristölupavirastossa*.

12 §

Jos järjestelyn vesistöön aiheuttamasta muutoksesta tulee huomattavaa etua vesivoiman hyväksikäyttämiseksi, uiton toimittamiselle taikka vesistöön tai sen rannalle tehdyn rakennelman omistajalle, voidaan tällaisen edun saaja tehdystä vaatimuksesta vesioikeuden päätöksessä, jolla lupa järjestelyyn annetaan, velvoittaa osallistumaan järjestelyn kustannuksiin kohtuullisella, enintään hänel-

Jos järjestelyn vesistöön aiheuttamasta muutoksesta tulee huomattavaa etua vesivoiman hyväksikäyttämiseksi, uiton toimittamiselle taikka vesistöön tai sen rannalle tehdyn rakennelman omistajalle, voidaan tällaisen edun saaja tehdystä vaatimuksesta *ympäristölupaviraston* päätöksessä, jolla lupa järjestelyyn annetaan, velvoittaa osallistumaan järjestelyn kustannuksiin kohtuullisella,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

le tulevaa hyötyä vastaavalla määrällä.

Mikäli järjestelyn toimeenpanemisen jälkeen havaitaan, että 1 momentissa tarkoitettu etu ennakolta arvaamattomasta syystä ilmeisesti on suurempi tai pienempi kuin päätöstä tehtäessä oli edellytetty, voi vesioikeus vastaavasti korottaa tai alentaa edun saajan suoritettavaa määrää. Tätä tarkoittava kante on pantava vesioikeudessa vireille vuoden kuluessa siitä yhtiön kokouksesta, jossa laskelma kustannusten jaosta on hyväksytty, taikka, jos muutoksen vaatijana on 1 momentissa tarkoitettun edun saaja, mainitun ajan kuluessa siitä, kun hänelle on annettu tieto sanotun laskelman hyväksymisestä.

enintään hänelle tulevaa hyötyä vastaavalla määrällä.

Mikäli järjestelyn toimeenpanemisen jälkeen havaitaan, että 1 momentissa tarkoitettu etu ennakolta arvaamattomasta syystä ilmeisesti on suurempi tai pienempi kuin päätöstä tehtäessä oli edellytetty, voi *ympäristölupavirasto* vastaavasti korottaa tai alentaa edun saajan suoritettavaa määrää. Tätä tarkoittava *hakemus* on pantava *ympäristölupavirastossa* vireille vuoden kuluessa siitä yhtiön kokouksesta, jossa laskelma kustannusten jaosta on hyväksytty, taikka, jos muutoksen vaatijana on 1 momentissa tarkoitettun edun saaja, mainitun ajan kuluessa siitä, kun hänelle on annettu tieto sanotun laskelman hyväksymisestä.

13 §

Jos valtio on ollut järjestelyn toimeenpanijana, mutta järjestelystä saatu hyöty on suurelta osalta tullut muiden hyväksi, voi vesioikeus valtion hakemuksesta määrätä kaikki hyödynsaajat yhteisesti huolehtimaan edellä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä, asettamaan sitä varten tarvittavat toimitsijat ja osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin heidän saamaansa hyötyä vastaavassa suhteessa. Tätä varten voidaan perustaa järjestely-yhtiö.

Vesioikeus voi, milloin siihen on erityistä syytä, hakemuksesta vapauttaa hyödynsaajan osallistumasta 3 momentissa tarkoitettun toimenpiteen kustannuksiin.

14 §

Kun järjestely on pantu alkuun, älköön sitä ilman vesioikeuden lupaa jätettävä loppuun saattamatta. Jos tällainen lupa annetaan, on vesioikeuden päätöksessä määrättävä, mihin toimenpiteisiin järjestelyn toimeenpanijan on ryhdyttävä keskeytyksestä johtuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja mitä korvauksia hänen tulee asianomaisille suorittaa.

15 §

Jos vesistön järjestelyyn ei sen johdosta, ettei siitä aiheudu 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, tarvita vesioikeuden lupaa, mutta aloitteentekijä halu-

Jos valtio on ollut järjestelyn toimeenpanijana, mutta järjestelystä saatu hyöty on suurelta osalta tullut muiden hyväksi, voi *ympäristölupavirasto* valtion hakemuksesta määrätä kaikki hyödynsaajat yhteisesti huolehtimaan edellä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä, asettamaan sitä varten tarvittavat toimitsijat ja osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin heidän saamaansa hyötyä vastaavassa suhteessa. Tätä varten voidaan perustaa järjestely-yhtiö.

Ympäristölupavirasto voi, milloin siihen on erityistä syytä, hakemuksesta vapauttaa hyödynsaajan osallistumasta 3 momentissa tarkoitettun toimenpiteen kustannuksiin.

14 §

Kun järjestely on pantu alkuun, älköön sitä ilman *ympäristölupaviraston* lupaa jätettävä loppuun saattamatta. Jos tällainen lupa annetaan, on *ympäristölupaviraston* päätöksessä määrättävä, mihin toimenpiteisiin järjestelyn toimeenpanijan on ryhdyttävä keskeytyksestä johtuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja mitä korvauksia hänen tulee asianomaisille suorittaa.

15 §

Jos vesistön järjestelyyn ei sen johdosta, ettei siitä aiheudu 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, tarvita *ympäristölupaviraston* lupaa, mutta aloitteente-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

aa muita hyödynsaajia osallistumaan siihen, on vastaavasti noudatettava, mitä osallistumisesta yhteiseen ojitukseen on säädetty.

kijä haluaa muita hyödynsaajia osallistumaan siihen, on vastaavasti noudatettava, mitä osallistumisesta yhteiseen ojitukseen *säädetään*.

8 luku

Vesistön säännöstely

1 §

Milloin joku vesivoiman käytettäväksi saamista, lisäämistä tai käytön tasoittamista, uiton tai liikenteen edistämistä, veden nesteenä käyttämistä, kastelua, vesistön puhtauden säilyttämistä, virkistyskäyttöä, kalanviljelyä, maankuivatusta taikka muuta tällaista tarkoitusta varten haluaa jatkuvasti säännellä veden korkeutta tahi muutoin säännöstellä vesistöä, jollaiseksi luetaan myös veden johtaminen ja muu siirtäminen säännöstelytarkoituksessa vesistöä tai sen osasta toiseen, on tällaiseen vesistön säännöstelyyn, jos siitä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, haettava vesioikeuden lupa.

1 §

Milloin joku vesivoiman käytettäväksi saamista, lisäämistä tai käytön tasoittamista, uiton tai liikenteen edistämistä, veden nesteenä käyttämistä, kastelua, vesistön puhtauden säilyttämistä, virkistyskäyttöä, kalanviljelyä, maankuivatusta taikka muuta tällaista tarkoitusta varten haluaa jatkuvasti säännellä veden korkeutta tahi muutoin säännöstellä vesistöä, jollaiseksi luetaan myös veden johtaminen ja muu siirtäminen säännöstelytarkoituksessa vesistöä tai sen osasta toiseen, on tällaiseen vesistön säännöstelyyn, jos siitä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, haettava *ympäristölupaviraston* lupa.

3 §

Jos muu kuin valtio hakee lupaa säännöstelyyn, hakijan on, paitsi milloin hakemuksessa tarkoitettua säännöstelystä ilmeisesti ei ole kenellekään toiselle sellaista hyötyä, jota tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, tarjottava muille hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn ilmoittamalla siitä vesioikeudelle. Tällöin vesioikeuden on julkisella kuulutuksella kehoitettava hyödynsaajia tämän luvun 4 §:ssä määrättyllä tavalla ilmoittamaan vesioikeudelle osallistumisestaan yritykseen. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, yleisluontoinen selvitys siitä, ketkä saavat ja mihin määrään arvioitavaa hyötyä yrityksestä, sekä yrityksen kustannusarvio. Näiden asiakirjojen tulee vesioikeuden määräämisen ajan olla nähtävänä sen virkahuoneistossa tai vesioikeuden määräämässä, kuulutuksessa ilmoitetussa paikassa.

3 §

Jos muu kuin valtio hakee lupaa säännöstelyyn, hakijan on, paitsi milloin hakemuksessa tarkoitettua säännöstelystä ilmeisesti ei ole kenellekään toiselle sellaista hyötyä, jota tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, tarjottava muille hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn ilmoittamalla siitä *ympäristölupavirastolle*. Tällöin *ympäristölupaviraston* on julkisella kuulutuksella kehoitettava hyödynsaajia tämän luvun 4 §:ssä määrättyllä tavalla ilmoittamaan *ympäristölupavirastolle* osallistumisestaan yritykseen. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, yleisluontoinen selvitys siitä, ketkä saavat ja mihin määrään arvioitavaa hyötyä yrityksestä, sekä yrityksen kustannusarvio. Näiden asiakirjojen tulee *ympäristölupaviraston* määräämisen ajan olla nähtävänä sen virkahuoneistossa tai *ympäristölupaviraston* määräämässä, kuulutuksessa ilmoitetussa paikassa.

Milloin aloitteentekijä on muutoin kuin lupahakemuksen yhteydessä pyytänyt kuulusmenettelyä, on yritystä koskeva lupaha-

Jos aloitteentekijä on muutoin kuin lupahakemuksen yhteydessä pyytänyt kuulusmenettelyä, on yritystä koskeva lupahake-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kemus tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei vesioikeus hakemuksesta ole määrännyt sitä varten pidennettyä aikaa.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty suunnitelma ilmeisesti on sellainen, ettei lupaa sen mukaiseen säännöstelyyn voida antaa, alkoon vesioikeus suostuko kuulutuspyyntöön.

4 §

Milloin hyödynsaaja, jolla tämän luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on siihen oikeus, haluaa tulla osalliseksi toisen vireillepanemaan säännöstely-yritykseen, hänen tulee siitä kirjallisesti ilmoittaa vesioikeudelle tämän luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa. Jos tällainen ilmoitus on vesioikeudelle tehty ja se katsoo osallistumisen edellytysten olevan olemassa, vesioikeuden tulee, kun lupahakemus on saatettu sen käsiteltäväksi, osoittaa hakija ryhtymään tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

5 §

Vesioikeus voi hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei ole halunnut osallistua säännöstelyyn, suorittamaan hänelle tulevan hyödyn perusteella säännöstely-yrityksen toimeenpanijalle tämän luvun 21 §:n mukaisesti määrätyn maksun. Valtiota alkoon pidettävässä tässä tarkoitettuna hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi ole hyötyä valtion omaisuudelle tai yritykselle, jonka toteuttamiseen valtio tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun edun saamiseksi tai turvaamiseksi on ryhtynyt.

8 §

Jos vesioikeudelta on haettu lupaa kahteen eri säännöstely-yritykseen, jotka ainakin joltakin osin koskevat samaa vesistön osaa, ja vesioikeus katsoo, että yritykset sopivasti voidaan yhdistää, sen tulee kehoittaa hakijoita määrätyn ajan kuluessa sopimaan yhteiseen yritykseen ryhtymisestä. Ellei tällaista sopimusta saada aikaan eikä yrityksiä voida erillisinä toteuttaa, lupa on myönnettävä sille

mus tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei *ympäristölupavirasto* hakemuksesta ole määrännyt sitä varten pidennettyä aikaa.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty suunnitelma ilmeisesti on sellainen, ettei lupaa sen mukaiseen säännöstelyyn voida antaa, *ympäristölupavirasto ei saa suostua* kuulutuspyyntöön.

4 §

Jos hyödynsaaja, jolla tämän luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on siihen oikeus, haluaa tulla osalliseksi toisen vireillepanemaan säännöstely-yritykseen, hänen tulee siitä kirjallisesti ilmoittaa *ympäristölupavirastolle* tämän luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa. Jos tällainen ilmoitus on *ympäristölupavirastolle* tehty ja se katsoo osallistumisen edellytysten olevan olemassa, *ympäristölupaviraston* tulee, kun lupahakemus on saatettu sen käsiteltäväksi, osoittaa hakija ryhtymään tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

5 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei ole halunnut osallistua säännöstelyyn, suorittamaan hänelle tulevan hyödyn perusteella säännöstely-yrityksen toimeenpanijalle tämän luvun 21 §:n mukaisesti määrätyn maksun. Valtiota alkoon pidettävässä tässä tarkoitettuna hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi ole hyötyä valtion omaisuudelle tai yritykselle, jonka toteuttamiseen valtio tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun edun saamiseksi tai turvaamiseksi on ryhtynyt.

8 §

Jos *ympäristölupavirastolta* on haettu lupaa kahteen eri säännöstely-yritykseen, jotka ainakin joltakin osin koskevat samaa vesistön osaa, ja *ympäristölupavirasto* katsoo, että yritykset sopivasti voidaan yhdistää, sen tulee kehoittaa hakijoita määrätyn ajan kuluessa sopimaan yhteiseen yritykseen ryhtymisestä. Ellei tällaista sopimusta saada aikaan eikä yrityksiä voida erillisinä toteuttaa,

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

yritykselle, joka taloudellisesti ja yleiseltä kannalta on edullisempi.

lupa on myönnettävä sille yritykselle, joka taloudellisesti ja yleiseltä kannalta on edullisempi.

10 §

Säännöstelyn osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvun 2 §:n 3 ja 4 momentissa, 3 ja 4 §:ssä sekä 12—32 §:ssä on säädetty.

10 §

Säännöstelyn osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvun 2 §:n 1 ja 4 momentissa, 3 ja 4 §:ssä sekä 12—32 §:ssä *säädetään*.

10 a §

Vesiympäristön ja sen käytön kannalta merkittävät säännöstelyluvan ehdot tulee määrätä tarkistettaviksi määräajoin, jollei tällaista määräystä ole pidettävä erityisestä syystä ilmeisen tarpeettomana. Tarkistusta suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun 6 ja 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. Lupapäätöksessä on määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on tehtävä hakemus edellä sanottujen lupaehtojen tarkistamiseksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, vesioikeus voi asianomaisen viranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

10 a §

Vesiympäristön ja sen käytön kannalta merkittävät säännöstelyluvan ehdot tulee määrätä tarkistettaviksi määräajoin, jollei tällaista määräystä ole pidettävä erityisestä syystä ilmeisen tarpeettomana. Tarkistusta suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun 6 ja 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. Lupapäätöksessä on määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on tehtävä hakemus edellä sanottujen lupaehtojen tarkistamiseksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, *ympäristölupavirasto* voi asianomaisen viranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

Edellä 1 momentissa säädetty ei estä soveltamasta säännöstelyyn niitä tämän lain säännöksiä, joiden nojalla voidaan muutoin puuttua lainvoimaiseen lupapäätökseen tai sen sisältöön. Jos lupapäätöksessä ei erityisestä syystä ole annettu 1 momentissa tarkoitettua määräystä, asianomainen viranomainen voi painavasta syystä hakea vesioikeudelta 1 momentissa tarkoitettua tarkistamista.

Edellä 1 momentissa säädetty ei estä soveltamasta säännöstelyyn niitä tämän lain säännöksiä, joiden nojalla voidaan muutoin puuttua lainvoimaiseen lupapäätökseen tai sen sisältöön. Jos lupapäätöksessä ei erityisestä syystä ole annettu 1 momentissa tarkoitettua määräystä, asianomainen viranomainen voi painavasta syystä hakea *ympäristölupavirastolta* 1 momentissa tarkoitettua tarkistamista.

10 b §

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea vesioikeudessa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea *ympäristölupavirastossa* lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

säännöstelystä saatua kokonaishyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkupe-
räistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo me-
nettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen
edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, vesioi-
keus voi, jollei hakemusasiasiakirjoissa ole
riittävää selvitystä, määrätä myös luvan hal-
tijan toimittamaan vesioikeudelle tarvittavat
lisäselvitykset. Tähän vesioikeuden päätök-
seen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei
luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä
määräajassa vesioikeuteen, se voidaan teet-
tää hänen kustannuksellaan. Tarkistamista
suorittaessa noudatetaan soveltuvin osin 10
§:ssä tarkoitettuja säännöksiä.

säännöstelystä saatua kokonaishyötyä eikä
muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkupe-
räistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo me-
nettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen
edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, *ympä-
ristölupavirasto* voi, jollei hakemusasiasiakir-
joissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös
luvan haltijan toimittamaan *ympäristölupa-
virastolle* tarvittavat lisäselvitykset. Tähän
ympäristölupaviraston päätökseen ei saa ha-
kea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija
ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa
ympäristölupaviraston, se voidaan teettää
hänen kustannuksellaan. Tarkistamista suori-
ttaessa noudatetaan soveltuvin osin 10
§:ssä tarkoitettuja säännöksiä.

11 §

Vesioikeus voi hyödynsaajan hakemuksesta määrätä säännöstelyn toimeenpanoa sekä laitteiden ja rakennelmien kunnossapitoa varten perustettavaksi säännöstely-yhtiön muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja myös silloin, kun säännöstelyyn on ryhdytty ennen tämän lain voimaan tuloa. Ne, jotka saavat säännöstelystä sellaista hyötyä kuin tämän luvun 2 §:ssä on sanottu, ovat velvollisia osallistumaan yhtiöön, jollei vesioikeus erityisistä syistä jollekin myönnä siitä vapautusta.

Ympäristölupavirasto voi hyödynsaajan hakemuksesta määrätä säännöstelyn toimeenpanoa sekä laitteiden ja rakennelmien kunnossapitoa varten perustettavaksi säännöstely-yhtiön muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja myös silloin, kun säännöstelyyn on ryhdytty ennen tämän lain voimaan tuloa. Ne, jotka saavat säännöstelystä sellaista hyötyä kuin tämän luvun 2 §:ssä on sanottu, ovat velvollisia osallistumaan yhtiöön, jollei *ympäristölupavirasto* erityisistä syistä jollekin myönnä siitä vapautusta.

13 §

Säännöstely-yhtiön osakkaita ovat, paitsi aloitteentekijä ja tämän luvun 4 §:n mukaisesti säännöstelyyn osalliseksi ilmoittautuneet, myös ne hyödynsaajat, jotka yhtiö tämän luvun 20 §:n mukaisesti myöhemmin on hyväksynyt osakkaiksi. Säännöstelyssä voi osakkaana olla myös ojitus- tai järjestely-yhtiö, jos vesioikeus harkitsee sen asianmukaiseksi, sekä uittoyhdistys.

13 §

Säännöstely-yhtiön osakkaita ovat, paitsi aloitteentekijä ja tämän luvun 4 §:n mukaisesti säännöstelyyn osalliseksi ilmoittautuneet, myös ne hyödynsaajat, jotka yhtiö tämän luvun 20 §:n mukaisesti myöhemmin on hyväksynyt osakkaiksi. Säännöstelyssä voi osakkaana olla myös ojitus- tai järjestely-yhtiö, jos *ympäristölupavirasto* harkitsee sen asianmukaiseksi, sekä uittoyhdistys.

16 §

Yhtiön säännöille, joihin voidaan ottaa muitakin kuin 1 momentissa mainittuja, yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä, on haettava vesioikeuden vahvistus. Jo en-

Yhtiön säännöille, joihin voidaan ottaa muitakin kuin 1 momentissa mainittuja, yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä, on haettava *ympäristölupaviraston* vahvistus.

Voimassa oleva laki

nen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos vesioikeus vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

19 §

Säännöstelykustannuksista sekä osakkaiden suoritettavista ennakkomaksuista on vastavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä ja 29 §:n 1—3 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että moite kustannusten jaosta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa säännöstely-yhtiön kokouksesta yhtiötä vastaan vesioikeudessa vireille pantavalla kanneella.

20 §

Hyödynsaajalla on oikeus liittyä jo perustettuun säännöstely-yhtiöön, jos hänen osakkaaksi pääsemiseensä on katsottava olevan perusteltua syytä. Uuden osakkaan hyväksymisestä päättää yhtiön kokous. Se, jota ei ole hyväksytty osakkaaksi, voi saattaa vesioikeuden ratkaistavaksi kysymyksen oikeudesta liittyä yhtiön osakkaaksi, ja tätä tarkoittava kanne on pantava yhtiötä vastaan vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen sai tiedon kokouksen päätöksestä.

Säännöstely-yhtiön osakkaalla on oikeus erota yhtiöstä, mikäli hänen saamansa hyöty on huomattavasti pienempi, kuin yhtiötä perustettaessa hänelle katsottiin tulevan. Jos yhtiön kokous katsoo, ettei edellä mainittua edellytystä eroamiseen ole olemassa, on kokouksen päätöksen saattamisesta vesioikeuden ratkaistavaksi vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa on säädetty.

21 §

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan asianomaisen hakemuksesta tai vesioikeuden aloitteesta vuotuismaksu korottaa tai alentaa tahi maksuvelvollisuus poistaa.

22 §

Milloin vesioikeus on tämän luvun 5 §:n nojalla velvoittanut hyödynsaajan suoritta-

Ehdotus

Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos *ympäristölupavirasto* vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

19 §

Säännöstelykustannuksista sekä osakkaiden suoritettavista ennakkomaksuista on vastavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä ja 29 §:n 1—3 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että moite kustannusten jaosta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa säännöstely-yhtiön kokouksesta yhtiötä vastaan *ympäristölupavirastossa* vireille pantavalla *hakemuksella*.

20 §

Hyödynsaajalla on oikeus liittyä jo perustettuun säännöstely-yhtiöön, jos hänen osakkaaksi pääsemiseensä on katsottava olevan perusteltua syytä. Uuden osakkaan hyväksymisestä päättää yhtiön kokous. Se, jota ei ole hyväksytty osakkaaksi, voi saattaa *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi kysymyksen oikeudesta liittyä yhtiön osakkaaksi, ja tätä tarkoittava *hakemus* on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen sai tiedon kokouksen päätöksestä.

Säännöstely-yhtiön osakkaalla on oikeus erota yhtiöstä, mikäli hänen saamansa hyöty on huomattavasti pienempi, kuin yhtiötä perustettaessa hänelle katsottiin tulevan. Jos yhtiön kokous katsoo, ettei edellä mainittua edellytystä eroamiseen ole olemassa, on kokouksen päätöksen saattamisesta *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa *säädetään*.

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan asianomaisen hakemuksesta tai *ympäristölupaviraston* aloitteesta vuotuismaksu korottaa tai alentaa tahi maksuvelvollisuus poistaa.

22 §

Milloin *ympäristölupavirasto* on tämän luvun 5 §:n nojalla velvoittanut hyödynsaajan

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

maan maksun säännöstelyn toimeenpanijalle, vesioikeus voi, jos toimeenpanijana on säännöstely-yhtiö, maksuun velvollisen hakemuksesta määrätä sopivan henkilön yhtiön säännöissä määrätyn tilintarkastuksen yhteydessä tarkastamaan yhtiön tilejä ja hallintoa. Näin määrätyn tilintarkastajan on annettava kertomus tarkastuksestaan säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka toimesta kertomuksen tulee olla niiden nähtävänä, joita asia koskee. Yhtiön on suoritettava tilintarkastajalle palkkio. Jollei palkkion suuruudesta sovita, voidaan asia saattaa kanteella vesioikeuden ratkaistavaksi.

Mikäli säännöstelyn toimeenpanijana on muu kuin säännöstely-yhtiö, vesioikeus voi maksuvelvollisen hakemuksesta määrätä toimeenpanijan antamaan selvityksen maksun käytöstä säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka luona selvityksen tulee olla hakijan nähtävänä.

suorittamaan maksun säännöstelyn toimeenpanijalle, *ympäristölupavirasto* voi, jos toimeenpanijana on säännöstely-yhtiö, maksuun velvollisen hakemuksesta määrätä sopivan henkilön yhtiön säännöissä määrätyn tilintarkastuksen yhteydessä tarkastamaan yhtiön tilejä ja hallintoa. Näin määrätyn tilintarkastajan on annettava kertomus tarkastuksestaan säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka toimesta kertomuksen tulee olla niiden nähtävänä, joita asia koskee. Yhtiön on suoritettava tilintarkastajalle palkkio. Jollei palkkion suuruudesta sovita, voidaan asia saattaa *hakemuksella ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi.

Mikäli säännöstelyn toimeenpanijana on muu kuin säännöstely-yhtiö, *ympäristölupavirasto* voi maksuvelvollisen hakemuksesta määrätä toimeenpanijan antamaan selvityksen maksun käytöstä säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka luona selvityksen tulee olla hakijan nähtävänä.

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

2 §

Jos se, joka ei ole vesialueen omistaja tai osakas, tahtoo johtaa vettä vesistöstä nesteenä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin talousvedeksi taikka talousvedeksi sellaisin seurauksin, joita tämän luvun 1 §:n mukaan ei saa aiheuttaa, vesioikeus voi hakemuksesta antaa luvan siihen ja sitä varten tarvittavien laitteiden pitämiseen toisen vesialueella. Sama on laki, milloin vesialueen omistaja tai osakas haluaa johtaa alueelta vettä nesteenä käytettäväksi ja sanottu toimenpide, ottamalla huomioon, mitä 1 luvun 16 §:ssä säädetään, aiheuttaa mainitun luvun 12—15 §:ssä tarkoitetun muutoksen tai seurauksen.

2 §

Jos se, joka ei ole vesialueen omistaja tai osakas, tahtoo johtaa vettä vesistöstä nesteenä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin talousvedeksi taikka talousvedeksi sellaisin seurauksin, joita tämän luvun 1 §:n mukaan ei saa aiheuttaa, *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta antaa luvan siihen ja sitä varten tarvittavien laitteiden pitämiseen toisen vesialueella. Sama on laki, milloin vesialueen omistaja tai osakas haluaa johtaa alueelta vettä nesteenä käytettäväksi ja sanottu toimenpide, ottamalla huomioon, mitä 1 luvun 16 §:ssä säädetään, aiheuttaa mainitun luvun 12—15 §:ssä tarkoitetun muutoksen tai seurauksen.

3 §

Hakijoista, jotka haluavat johtaa vesistöstä vettä edellä sanotun perusteella samanarvoiseksi katsottaviin tarkoituksiin, on, mikäli ei voida pitää kohtuullisena, että hakijan oikeutta rajoitetaan, etuoikeus sillä, joka on toimenpiteen kohteena olevan vesialueen tai

Hakijoista, jotka haluavat johtaa vesistöstä vettä edellä sanotun perusteella samanarvoiseksi katsottaviin tarkoituksiin, on, mikäli ei voida pitää kohtuullisena, että hakijan oikeutta rajoitetaan, etuoikeus sillä, joka on toimenpiteen kohteena olevan vesialueen tai

Voimassa oleva laki

sen suuremman osuuden omistaja, sekä, jos hakijat tässäkin suhteessa ovat samanveroiset, sillä, joka ensiksi on antanut hakemuksensa vesioikeudelle.

4 §

Mikäli talousvedeksi sopivaa vettä ei kohtuuttomitta kustannuksitta muutoin ole riittävästi saatavissa, vesioikeus voi hakemuksesta oikeuttaa veden tarvitsijan ottamaan toisen maalta pohjavettä talousvedeksi sekä ryhtymään siellä sitä varten tarpeellisiin toimiin, sikäli kuin vettä edelleen riittää myös omistajan, hänen maallaan asuvien samoin kuin sinne odotettavissa olevan asutuksen sekä siellä sijaitsevien yritysten tarpeisiin eikä toimenpiteestä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa. Edellä mainituin edellytyksin voidaan myös myöntää oikeus johtaa toisen alueelta pohjavettä käytettäväksi sellaisessa teollisessa tai muussa taloudellisessa toiminnassa, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää. Tällainen oikeus voidaan vesioikeuden päätöksellä hakemuksesta poistaa, jos sen myöntämiseen vaikuttaneet olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, sekä korvausta vastaan myös silloin, kun omistajan oma tärkeäksi katsottava käyttötarve sitä vaatii.

Milloin kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon tarvetta palvelevan, pääasiallisesti talousveden saantia tarkoittavan yrityksen, taikka muun yleiseen tarpeeseen tapahtuvan vedenhankinnan järjestäminen teknillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää toisen alueelta saatavan pohjaveden käyttöön ottamista, vesioikeus voi, siitä riippumatta, mitä 1 momentissa sanotaan, hakemuksesta myöntää siihen ja sitä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin luvan. Tällaista lupaa alkoon kuitenkin myönnettävä veden johtamiseksi paikkakunnan ulkopuolelle, mikäli vastaavanlaista tarvetta asianomaisella paikkakunnalla ei kohtuullisessa määrin voida tyydyttää.

Milloin pohjaveden ottamista toisen alueelta tarkoittava toimenpide on sellainen, että sitä varten on muusta kuin tässä pykälässä mainitusta syystä hankittava vesioikeuden lupa, on edellä olevien säännösten ohella noudatettava, mitä tällaisesta luvasta jäljem-

Ehdotus

sen suuremman osuuden omistaja, sekä, jos hakijat tässäkin suhteessa ovat samanveroiset, sillä, joka ensiksi on antanut hakemuksensa ympäristölupavirastolle.

4 §

Mikäli talousvedeksi sopivaa vettä ei kohtuuttomitta kustannuksitta muutoin ole riittävästi saatavissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa veden tarvitsijan ottamaan toisen maalta pohjavettä talousvedeksi sekä ryhtymään siellä sitä varten tarpeellisiin toimiin, sikäli kuin vettä edelleen riittää myös omistajan, hänen maallaan asuvien samoin kuin sinne odotettavissa olevan asutuksen sekä siellä sijaitsevien yritysten tarpeisiin eikä toimenpiteestä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa. Edellä mainituin edellytyksin voidaan myös myöntää oikeus johtaa toisen alueelta pohjavettä käytettäväksi sellaisessa teollisessa tai muussa taloudellisessa toiminnassa, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää. Tällainen oikeus voidaan ympäristölupaviraston päätöksellä hakemuksesta poistaa, jos sen myöntämiseen vaikuttaneet olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, sekä korvausta vastaan myös silloin, kun omistajan oma tärkeäksi katsottava käyttötarve sitä vaatii.

Milloin kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon tarvetta palvelevan, pääasiallisesti talousveden saantia tarkoittavan yrityksen, taikka muun yleiseen tarpeeseen tapahtuvan vedenhankinnan järjestäminen teknillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää toisen alueelta saatavan pohjaveden käyttöön ottamista, ympäristölupavirasto voi, siitä riippumatta, mitä 1 momentissa sanotaan, hakemuksesta myöntää siihen ja sitä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin luvan. Tällaista lupaa alkoon kuitenkin myönnettävä veden johtamiseksi paikkakunnan ulkopuolelle, mikäli vastaavanlaista tarvetta asianomaisella paikkakunnalla ei kohtuullisessa määrin voida tyydyttää.

Milloin pohjaveden ottamista toisen alueelta tarkoittava toimenpide on sellainen, että sitä varten on muusta kuin tässä pykälässä mainitusta syystä hankittava ympäristölupaviraston lupa, on edellä olevien säännösten ohella noudatettava, mitä tällaisesta lu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

pänä säädetään.

vasta jäljempänä säädetään.

7 §

Toimenpiteeseen, jota 1 luvun 18 §:ssä tarkoitetaan ja joka aiheuttaa siinä tarkoitettuja seurauksia, sekä sellaisen muun kuin tilapäisen pohjaveden ottamon tekemiseen, joka on suunniteltu vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa käsittävän vesimäärän ottamista varten, on haettava lupa vesioikeudelta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun pohjaveden ottamon tai sen käytön laajentamista sellaiseksi taikka sellaisia seurauksia aiheuttamalla, kuin edellä on sanottu, sekä muuta toimenpidettä kuin pohjaveden ottamista, jos toimenpiteen johdosta pohjavettä poistuu pohjavesiesiintymästä muutoin kuin tilapäisesti vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa.

Pohjaveden ottamon omistaja voi muussakin kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettussa tapauksessa saattaa ottamon tekemistä tai muuttamista tarkoittavan toimenpiteen edellytykset ja toimenpiteestä ehkä johtuvat velvollisuudet hakemuksella vesioikeuden tutkittaviksi ja lupapäätöksellä vahvistettaviksi.

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muuhun 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan 2 momentissa säädetyn poikkeuksin myöntää lupa, jos sanotusta toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi asutus- tai elinkeino-oloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavin järjestelyin voida estää.

7 §

Toimenpiteeseen, jota 1 luvun 18 §:ssä tarkoitetaan ja joka aiheuttaa siinä tarkoitettuja seurauksia, sekä sellaisen muun kuin tilapäisen pohjaveden ottamon tekemiseen, joka on suunniteltu vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa käsittävän vesimäärän ottamista varten, on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun pohjaveden ottamon tai sen käytön laajentamista sellaiseksi taikka sellaisia seurauksia aiheuttamalla, kuin edellä on sanottu, sekä muuta toimenpidettä kuin pohjaveden ottamista, jos toimenpiteen johdosta pohjavettä poistuu pohjavesiesiintymästä muutoin kuin tilapäisesti vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa.

Pohjaveden ottamon omistaja voi muussakin kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettussa tapauksessa saattaa ottamon tekemistä tai muuttamista tarkoittavan toimenpiteen edellytykset ja toimenpiteestä ehkä johtuvat velvollisuudet hakemuksella ympäristölupaviraston tutkittaviksi ja lupapäätöksellä vahvistettaviksi.

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muuhun 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan myöntää lupa, jos sanotusta toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei kuitenkaan saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuu asutus- tai elinkeino-oloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavin järjestelyin voida estää. Sama koskee toimenpidettä, jonka seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjaviesialueella voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Jos sellaisen pohjaveden ottamon käyttäminen, joka on tehty ennen tämän lain voimaan tuloa tai jonka tekemiseen tai muuttamiseen ei ole tarvinnut hakea vesioikeuden lupaa, aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, on siitä kärsimään joutuneella oikeus hakemuksesta saada asia vesioikeuden käsiteltäväksi ottamon käyttöä sekä käytöstä johtuvan vahingon ja haitan korvaamista koskevien määräysten antamista varten. Älköön tällöin kuitenkaan ottamon käyttöä rajoitettako, ellei yleinen etu tai muu erittäin tärkeä syy sitä vaadi, älköönkään korvausta tällaisen ottamon aiheuttamasta vahingosta ja haitasta määrättäkö pitemmältä kuin viiden viimeisen vuoden ajalta ennen hakemuksen tekemistä.

13 §

Tässä laissa tarkoitetun luvan nojalla perustetun pohjaveden ottamon veden saannin lisäämiseksi tai turvaamiseksi voi vesioikeus hakemuksesta rajoittaa veden ottamista muusta luvankin nojalla toimivasta pohjaveden ottamosta, mikäli yleinen tarve sitä vaatii. Rajoituksesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava. Mikäli rajoitus on niin huomattava, että sen kohteeksi joutunut laitos menettää merkityksensä, voidaan hakija velvoittaa lunastamaan laitos, jos laitoksen omistaja sitä vaatii.

14 §

Milloin pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa pohjaveden saannin melkoisen vähentymisen, voi vesioikeus hakemuksesta velvoittaa pohjaveden ottamon omistajan tietyksi ajaksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää, mikäli tällainen rajoitus on tarpeellinen välttämättömän talousveden saannin turvaamiseksi ottamon ympäristössä. Rajoituksesta johtuva, ilmeisesti kohtuuttomaksi katsottava vahinko voidaan määrätä ottamon omistajalle korvattavaksi. Korvauksen suorittamiseen on, jollei rajoituksesta koituva hyöty pääasiallisesti tule hakijan hyväksi, kaikkien niiden pohjavettä ottavien osallistuttava, joille rajoittamisesta on olennaista etua. Jollei korvausta rajoittamista koskevan hakemuksen yhteydessä voida määrätä, saadaan korvauksen määräämistä myöhemmin erikseen hakea ve-

12 §

Jos sellaisen pohjaveden ottamon käyttäminen, joka on tehty ennen tämän lain voimaan tuloa tai jonka tekemiseen tai muuttamiseen ei ole tarvinnut hakea *ympäristölupaviraston* lupaa, aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, on siitä kärsimään joutuneella oikeus hakemuksesta saada asia *ympäristölupaviraston* käsiteltäväksi ottamon käyttöä sekä käytöstä johtuvan vahingon ja haitan korvaamista koskevien määräysten antamista varten. Älköön tällöin kuitenkaan ottamon käyttöä rajoitettako, ellei yleinen etu tai muu erittäin tärkeä syy sitä vaadi, älköönkään korvausta tällaisen ottamon aiheuttamasta vahingosta ja haitasta määrättäkö pitemmältä kuin viiden viimeisen vuoden ajalta ennen hakemuksen tekemistä.

13 §

Tässä laissa tarkoitetun luvan nojalla perustetun pohjaveden ottamon veden saannin lisäämiseksi tai turvaamiseksi voi *ympäristölupavirasto* hakemuksesta rajoittaa veden ottamista muusta luvankin nojalla toimivasta pohjaveden ottamosta, mikäli yleinen tarve sitä vaatii. Rajoituksesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava. Mikäli rajoitus on niin huomattava, että sen kohteeksi joutunut laitos menettää merkityksensä, voidaan hakija velvoittaa lunastamaan laitos, jos laitoksen omistaja sitä vaatii.

14 §

Milloin pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa pohjaveden saannin melkoisen vähentymisen, voi *ympäristölupavirasto* hakemuksesta velvoittaa pohjaveden ottamon omistajan tietyksi ajaksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää, mikäli tällainen rajoitus on tarpeellinen välttämättömän talousveden saannin turvaamiseksi ottamon ympäristössä. Rajoituksesta johtuva, ilmeisesti kohtuuttomaksi katsottava vahinko voidaan määrätä ottamon omistajalle korvattavaksi. Korvauksen suorittamiseen on, jollei rajoituksesta koituva hyöty pääasiallisesti tule hakijan hyväksi, kaikkien niiden pohjavettä ottavien osallistuttava, joille rajoittamisesta on olennaista etua. Jollei korvausta rajoittamista koskevan hakemuksen yhteydessä voida määrätä, saadaan korvauksen määräämistä myöhemmin erikseen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sioikeudelta.

hakea ympäristölupavirastolta.

15 §

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, lakkauttaa lupa. Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta annetaan 1 luvun 22 §:ssä tarkoitettun seurauksen välttämiseksi.

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, *peruuttaa* lupa. Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta annetaan *ympäristönsuojelulain 8 §:ssä* tarkoitettun seurauksen välttämiseksi.

16 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun veden johtamiseen maahan on saatava vesioikeuden lupa. Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 22 §:ssä tarkoitettu seuraus tai jos toimenpide on 1 luvun 22 a §:n vastainen. Luvasta on muutoin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n mukaisesta luvasta säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun veden johtamiseen maahan on saatava *ympäristölupaviraston* lupa. Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä voi aiheutua *ympäristönsuojelulain 8 §:ssä* tarkoitettu seuraus. Luvasta on muutoin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n mukaisesta luvasta säädetään.

18 §

Jos veden johtamiseen vesistöstä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava vesioikeuden lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos vesioikeuden lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole määräystä lupapäätöksessä, voidaan, jollei johdon tekemisestä ole sovittu alueen omistajan kanssa, asia saattaa ympäristönsuojelulautakunnan tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi.

Jos veden johtamiseen vesistöstä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava *ympäristölupaviraston* lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos *ympäristölupaviraston* lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole määräystä lupapäätöksessä, voidaan, jollei johdon tekemisestä ole sovittu alueen omistajan kanssa, asia saattaa *kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen* tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Jos vettä johdetaan vesistöstä nesteenä käytettäväksi tarkoitukseen, joka terveydellisistä tai muista tärkeistä yleisistä syistä edellyttää veden puhtaana säilymistä, vesioikeus voi hakijan pyynnöstä veden johtamista koskevassa lupapäätöksessä, mikäli sellainen annetaan, tai eri hakemuksesta määrätä tietyn, vedenottamon ympärillä olevan maa- tai vesialueen vedenottamon suoja-alueeksi. Suoja-alueella, jota alkoon määrättäkö laajemmaksi, kuin välttämätön tarve vaatii, ei saa ilman vesioikeuden lupaa pitää sellaista säiliötä, varastoa, viemäriä, johtoa tai muuta laitosta, josta vettä pilaavaa ainetta saattaa päästä vesistöön, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. Niin ikään voidaan suoja-alueella, jos siihen on erityistä syytä, antaa lupa puiden ja muun kasvillisuuden poistamiseen. Vesioikeuden asiana on, ottamalla huomioon suojattavan ottamon tarkoitus, antaa päätöksessään määräyksiä tarvittavista suojatoimenpiteistä ja muista suoja-alueen käyttöä koskevista rajoituksista. Aikaisemmin annettu päätös ei estä vesioikeutta asianosaisen tai viranomaisen hakemuksesta uudessa päätöksessään määräämistä uusia suoja-alueen käyttöä koskevia rajoituksia tai lieventämistä entisiä.

Suoja-alueeksi määräämisestä toiselle johutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on hakijan korvattava.

Päätöstä, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

20 §

Vesioikeus voi, mikäli se terveydellisistä syistä tai pohjaveden puhtauden säilyttämiseksi muutoin harkitaan tärkeän tarpeen vaatimaksi, pohjaveden ottamon perustamista koskevassa lupapäätöksessä taikka eri hakemuksesta määrätä tietyn ottamon ympärillä olevan alueen vedenottamon suoja-alueeksi, jolla ilman vesioikeuden lupaa ei saa pitää

19 §

Jos vettä johdetaan vesistöstä nesteenä käytettäväksi tarkoitukseen, joka terveydellisistä tai muista tärkeistä yleisistä syistä edellyttää veden puhtaana säilymistä, *ympäristölupavirasto* voi hakijan pyynnöstä veden johtamista koskevassa lupapäätöksessä, mikäli sellainen annetaan, tai eri hakemuksesta määrätä tietyn, vedenottamon ympärillä olevan maa- tai vesialueen vedenottamon suoja-alueeksi. Suoja-alueella, jota alkoon määrättäkö laajemmaksi, kuin välttämätön tarve vaatii, ei saa ilman *ympäristölupaviraston* lupaa pitää sellaista säiliötä, varastoa, viemäriä, johtoa tai muuta laitosta, josta vettä pilaavaa ainetta saattaa päästä vesistöön, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. Niin ikään voidaan suoja-alueella, jos siihen on erityistä syytä, antaa lupa puiden ja muun kasvillisuuden poistamiseen. *Ympäristölupaviraston* asiana on, ottamalla huomioon suojattavan ottamon tarkoitus, antaa päätöksessään määräyksiä tarvittavista suojatoimenpiteistä ja muista suoja-alueen käyttöä koskevista rajoituksista. Aikaisemmin annettu päätös ei estä *ympäristölupavirastoa* asianosaisen tai viranomaisen hakemuksesta uudessa päätöksessään määräämistä uusia suoja-alueen käyttöä koskevia rajoituksia tai lieventämistä entisiä.

Suoja-alueeksi määräämisestä toiselle johutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on hakijan korvattava.

Päätöstä, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

Edellä tarkoitetuista suoja-alueääräyksistä poikkeamista koskevan hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä eräissä tapauksissa säädetään ympäristön-suojelulain 39 §:ssä.

20 §

Ympäristölupavirasto voi, mikäli se terveydellisistä syistä tai pohjaveden puhtauden säilyttämiseksi muutoin harkitaan tärkeän tarpeen vaatimaksi, pohjaveden ottamon perustamista koskevassa lupapäätöksessä taikka eri hakemuksesta määrätä tietyn ottamon ympärillä olevan alueen vedenottamon suoja-alueeksi, jolla ilman *ympäristölupaviras-*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

asuin- taikka muuta vakituksena oleskelupaikkana olevaa rakennusta taikka sellaista varastoa, säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, mistä likaa tai muuta veden laatuun vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua.

ton lupaa ei saa pitää asuin- taikka muuta vakituksena oleskelupaikkana olevaa rakennusta taikka sellaista varastoa, säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, mistä likaa tai muuta veden laatuun vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua.

21 §

Milloin kysymys on veden johtamisesta tai pohjaveden ottamisesta tämän luvun 19 §:n 1 momentissa tai 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, vesioikeus voi hakemuksesta myöntää oikeuden sellaisen maan tai vesialueen käytettäväksi saamiseen tai omaksi lunastamiseen, joka on tarpeen veden käsittelyssä käytettäviä altaita, rakenteita ja laitteita varten.

21 §

Milloin kysymys on veden johtamisesta tai pohjaveden ottamisesta tämän luvun 19 §:n 1 momentissa tai 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta myöntää oikeuden sellaisen maan tai vesialueen käytettäväksi saamiseen tai omaksi lunastamiseen, joka on tarpeen veden käsittelyssä käytettäviä altaita, rakenteita ja laitteita varten.

22 §

Tässä luvussa tarkoitetun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman vesioikeuden lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon vedensaannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä.

22 §

Tässä luvussa tarkoitetun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman *ympäristölupaviraston* lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon vedensaannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä.

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet***Jäteveden johtaminen****Yleisiä määräyksiä**Yleisiä säännöksiä*

1 §

Jätevedellä tarkoitetaan nesteinä käytettyä, käytöstä poistettavaa vettä. Jätevedeksi luetaan muukin neste, joka poistetaan käytöstä, sekä niin ikään hautausmaalta, varastopaikalta tai muulta tällaiselta alueelta tuleva vesi, jos siinä on haitallisessa määrin vieraita aineita.

1 §

Jätevedellä tarkoitetaan nesteinä käytettyä, käytöstä poistettavaa vettä. Jätevedeksi luetaan muukin neste, joka poistetaan käytöstä, sekä niin ikään hautausmaalta, varastopaikalta tai muulta tällaiselta alueelta tuleva vesi, jos siinä on haitallisessa määrin vieraita aineita.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jäteveden aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

2 §

2 §

Jätevettä saadaan ojaa tai viemäriä käyttäen johtaa vesistöön tahi maahan sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

Viemärillä tarkoitetaan sellaista avouomaa tai muuta johtoa, joka on tehty pääasiallisesti jäteveden johtamista varten. Viemäriin luetaan kuuluviksi myös siihen liittyvät laitteet, kuten viemärikaivot ja pumppulaitokset.

Ojaa, jossa olennaisessa määrin kulkee jätevettä, on pidettävä viemärinä. Ojan määrittämisestä viemäriksi eräissä tapauksissa säädetään tämän luvun 5 §:ssä.

Mitä tässä luvussa on säädetty ojasta, koskee muutakin 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa.

Viemärillä tarkoitetaan sellaista avouomaa tai muuta johtoa, joka on tehty pääasiallisesti jäteveden johtamista varten. Viemäriin luetaan kuuluviksi myös siihen liittyvät laitteet, kuten viemärikaivot ja pumppulaitokset.

Ojaa, jossa olennaisessa määrin kulkee jätevettä, on pidettävä viemärinä. Ojan määrittämisestä viemäriksi eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 48 §:ssä.

Mitä tässä luvussa on säädetty ojasta, koskee muutakin 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa.

2 a §

2 a §

Tämän luvun nojalla annettavassa luvassa on vesien ja meriympäristön suojelemiseksi pilaantumiselta otettava huomioon ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka. Tällä tarkoitetaan sellaisia mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat päästöt tai tehokkaimmin vähentää niitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan sellaista yleisesti saatavilla olevaa tekniikkaa, jota voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kustannuksin, jotka ovat toiminnan aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen nähden kohtuullisia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, on lupa tarvittaessa evättävä taikka lupamääräyksiä asetettava siten kuin tässä laissa muutoin tarkoitetaan.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa 1 momentin soveltamista koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jäteveden johtaminen ojaan

(kumotaan)

3 §

3 §

Jos jäteveden johtamisesta ojaan tai maahan voi aiheutua 1 luvun 20 §:ssä tarkoitettua yleistä tai toisen yksityistä etua koskeva haitallinen vaikutus, on siihen haettava lupa ympäristönsuojelulautakunnalta. Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpide pohjaveden laatua huonontamalla voi aiheuttaa 1 luvun 22 §:ssä tarkoitettun seurauksen. Muutoin on luvan myöntämisen edellytyksistä soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 24 §:ssä on säädetty.

(kumotaan)

4 §

4 §

Jos edellä 3 §:ssä tarkoitettusta jäteveden johtamisesta, jota koskeva lupahakemus on ympäristönsuojelulautakunnan käsiteltävänä, voi vesistössä aiheutua 1 luvun 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, ympäristönsuojelulautakunnan on viipymättä siirrettävä asia kokonaisuudessaan vesioikeuden käsiteltäväksi siten kuin 20 luvun 2 §:n 3 momentissa on säädetty.

(kumotaan)

5 §

5 §

Jäteveden johtamista ojaan tai maahan koskevassa lupapäätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä vahingon ja haitan ehkäisemiseksi suoritettavista toimenpiteistä noudattaen soveltuvin osin, mitä tämän luvun 24 a §:ssä on säädetty. Samalla on määrättävä, onko uomaa, johon jätevettä johdetaan, pidettävä ojana vai onko se katsottava viemäriksi.

(kumotaan)

Jos tässä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin vaikuttavat olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, asia voidaan valvontaviranomaisen tai haittaa kärsivän hakemuksesta saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi sellaisten uusien määräysten antamista varten, jotka muuttuneissa olosuhteissa ovat tarpeen. Lupa voidaan myös peruuttaa, milloin erityiset syyt sitä vaativat.

5 a §

5 a §

Jos 3 §:ssä tarkoitettusta päästöstä on määrätty 24 c §:ssä tarkoitettulla valtioneuvoston päätöksellä, on 3 ja 5 §:n estämättä sovellettava sanottua valtioneuvoston päätöstä.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jäteveden johtaminen toisen ojaan

6 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaiseen johtamiseen on tarpeen käyttää toisen maalla olevaa ojaa tai puroa, eikä maanomistaja anna suostumustaan, ympäristönsuojelulautakunta voi antaa siihen luvan, jollei toimenpiteestä aiheudu kohtuutonta haittaa. Lupa voidaan myöntää 3 §:ssä tarkoitetun luvan yhteydessä tai erikseen. Jos asia muutoin kuuluu vesioikeuden käsiteltäväksi, luvan myöntää vesioikeus.

Se, joka johtaa jätevettä toisen maalla olevaan ojaan tai puroon, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa. Tarvittaessa ympäristönsuojelulautakunta voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on voimassa, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

Milloin 2 momentissa mainituista toimenpiteistä aiheutuu toiselle hyötyä, on tämän velvollisuudesta osallistua toimenpiteistä johtuviin kustannuksiin sekä menettelystä osallistumista määrättäessä vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta on säädetty.

Jäteveden johtaminen viemärissä

7 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaista johtamista varten on tarpeen tehdä viemäri toisen maan kautta, eikä maanomistaja anna suostumustaan, on toimenpiteeseen vastaavasti sovellettava, mitä 6 §:ssä on säädetty jäteveden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan.

Avoviemäriä älköön tehdä toisen tontin, rakennuspaikan, puutarhan, varastopaikan, uimarannan tai muun, erityiseen käyttöön otetun alueen kautta, jos siitä jäteveden laa-

6 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaiseen johtamiseen on tarpeen käyttää toisen ojaa eikä maanomistaja tai muu, jolla on oikeus ojan käyttämiseen, anna suostumustaan, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa siihen oikeuden, jollei toimenpiteestä aiheudu kohtuutonta haittaa ottaen soveltuvin osin huomioon mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomainen.

Se, joka johtaa jätevettä toisen ojaan, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa. Tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on noudatettava myös, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu toiselle hyötyä, on tämän velvollisuudesta osallistua toimenpiteistä johtuviin kustannuksiin sekä menettelystä osallistumisesta määrättäessä vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta säädetään.

Hakija on osoitettava hakemaan ympäristölupaa, jos tässä pykälässä tarkoitettuun jäteveden johtamiseen tarvitaan lupa.

Jäteveden johtaminen viemärissä

7 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaista johtamista varten on tarpeen tehdä viemäri toisen maan kautta, eikä maanomistaja anna suostumustaan, on toimenpiteeseen vastaavasti sovellettava, mitä 6 §:ssä säädetään jäteveden johtamisesta toisen ojaan.

Avoviemäriä ei saa tehdä toisen tontin, rakennuspaikan, puutarhan, varastopaikan, uimarannan tai muun, erityiseen käyttöön otetun alueen kautta, jos siitä jäteveden laa-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dun vuoksi saattaa aiheutua melkoista haittaa, *älkөөnkä* sanotunlaisen alueen kautta muutoinkaan ilman omistajan suostumusta. Putkiviemäri on olosuhteiden niin vaatiessa tehtävä vedenpitäväksi.

dun vuoksi saattaa aiheutua melkoista haittaa, *eikä* sanotunlaisen alueen kautta muutoinkaan ilman omistajan suostumusta. Putkiviemäri on olosuhteiden niin vaatiessa tehtävä vedenpitäväksi.

Mitä 6 §:n 4 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös jäteveden johtamista viemäriissä.

8 §

Milloin viemäri johdetaan yleisen tai yksityisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse, on vastaavasti voimassa, mitä vesistöön rakentamisen osalta 2 luvun 24 ja 25 §:ssä on säädetty, kuitenkin niin, että milloin kysymys on viemäriin johtamisesta yksityisen tien alitse eikä viemäriin tekemistä koskeva asia muilta osin ole vesioikeuden käsiteltävä, kysymyksen käsitteleminen kuuluu vesilautakunnalle.

8 §

Jos viemäri johdetaan yleisen tai yksityisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse, on vastaavasti voimassa, mitä vesistöön rakentamisen osalta 2 luvun 24 ja 25 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että jos kysymys on viemäriin johtamisesta yksityisen tien alitse eikä viemäriin tekemistä koskeva asia muilta osin ole ympäristölupaviraston tai alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltävä, kysymyksen käsitteleminen kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

9 §

Viemäri on sen omistajan pidettävä kunnossa *niin, ettei siitä aiheudu terveydellistä vaaraa tai muuta ilmeistä haittaa*. Jos kunnossapito laiminlyödään, vesilautakunta voi haittaa kärsivän pyynnöstä päätöksellään määrätä kunnossapitoa varten tarpeelliset työt suoritettaviksi määräajassa, ja tällaisesta päätöksestä on voimassa, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

9 §

Viemäri on sen omistajan pidettävä kunnossa. Jos kunnossapito laiminlyödään, *kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* voi haittaa kärsivän pyynnöstä päätöksellään määrätä kunnossapitoa varten tarpeelliset työt suoritettaviksi määräajassa *noudattaen*, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään. *Lisäksi on voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.*

10 §

Jos joku haluaa johtaa jätevetä tai maankuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä toiselle kuuluvaan viemäriin ja se voi tapahtua tuottamatta sanottavaa haittaa ja, milloin kysymys on putkiviemäristä, vaatimatta muutoksia viemäriin ja siihen kuuluviin laitteisiin, vesilautakunta voi antaa oikeuden tällaiseen veden johtamiseen. Se, jolle oikeus myönnetään, on velvollinen suorittamaan viemäriin tekokustannuksista sen silloisen kunnan mukaan kohtuullisen korvauksen, joka vastaa enintään sellaista osuutta, joka tämän luvun 15 §:ssä mainittujen perusteiden mukaisesti tulisi hänen osalleen, jos kysymys olisi yhteisestä viemäristä, sekä niin ikään velvollinen kohtuullisella, enintään sanotussa pykälässä säädettyjen perusteiden mukaan laskettua osuutta vastaavalla määräl-

10 §

Jos joku haluaa johtaa jätevetä tai maankuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä toiselle kuuluvaan viemäriin ja se voi tapahtua tuottamatta sanottavaa haittaa ja, milloin kysymys on putkiviemäristä, vaatimatta muutoksia viemäriin ja siihen kuuluviin laitteisiin, *kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* voi antaa oikeuden tällaiseen veden johtamiseen. *Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen.*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

lä osallistumaan viemärin vastaisesta kun-
nossapidosta johtuviin kustannuksiin. Jollei
korvauksesta sovita, se on vesilautakunnan
määrättävä.

Jos sen johdosta, että vettä johdetaan toi-
selle kuuluvaan viemäriin, on tarpeen suo-
rittaa sellaisia töitä, joita tämän luvun 6
§:ssä tarkoitetaan, on vastaavasti noudatetta-
va, mitä sanotussa pykälässä on säädetty.

16 §

Yhteisen viemärin osalta on soveltuvien
osin noudatettava, mitä 6 luvun 17, 18, 20,
21—29, 31 ja 31 a §:ssä säädetään. Viemä-
rin muodostamista yhteiseksi, yhteisen vie-
märin osakkaiden keskinäisiä suhteita sekä
viemäriyhtiötä koskevat asiat käsitellään kui-
tenkin vesioikeudessa.

17 §

Jos yhteiseksi muodostettavaa viemäriä
varten on mahdollista tarkoituksenmukaisesti
käyttää hyväkseen jo olevaa viemäriä tai sel-
laisen osaa, voi vesioikeus asianomaisen uuden
viemärin tekijän hakemuksesta oikeut-
taa, tai sen hakemuksesta, jolle jo tehty vie-
märi kuuluu, velvoittaa lunastamaan aikai-
semman viemärin siitä arvosta, mikä sillä
uutta viemäriä tehtäessä on katsottava ole-
van.

Se, jolle oikeus myönnetään, on velvolli-
nen suorittamaan viemärin tekokustannuk-
sista sen silloisen kunnan mukaan kohtuul-
lisen korvauksen, joka vastaa enintään sel-
laista osuutta, joka tämän luvun 15 §:ssä
mainittujen perusteiden mukaisesti tulisi hä-
nen osalleen, jos kysymys olisi yhteisestä
viemäristä. Se, jolle oikeus myönnetään, on
myös velvollinen kohtuullisella, enintään
sanotussa pykälässä säädettyjen perusteiden
mukaan laskettua osuutta vastaavalla mää-
rällä osallistumaan viemärin vastaisesta kun-
nossapidosta johtuviin kustannuksiin. Jollei
korvauksesta sovita, siitä päättää kunnan -
ympäristönsuojeluviranomainen tai ympäris-
tönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viran-
omainen.

Jos vettä johdetaan toiselle kuuluvaan vie-
märiin ja sen johdosta on tarpeen suorittaa
tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettuja töitä, nou-
datetaan vastaavasti, mitä sanotussa pykä-
lässä säädetään.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei
koske yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista
annetussa laissa (982/1977) tarkoitettua vie-
märiä.

16 §

Yhteisen viemärin osalta on soveltuvien
osin noudatettava, mitä 6 luvun 17, 18, 20,
21—29, 31 ja 31 a §:ssä säädetään. Viemä-
rin muodostamista yhteiseksi, yhteisen vie-
märin osakkaiden keskinäisiä suhteita sekä
viemäriyhtiötä koskevat asiat käsitellään kui-
tenkin ympäristölupavirastossa.

17 §

Jos yhteiseksi muodostettavaa viemäriä
varten on mahdollista tarkoituksenmukaisesti
käyttää hyväkseen jo olevaa viemäriä tai sel-
laisen osaa, voi ympäristölupavirasto asian-
omaisen uuden viemärin tekijän hakemuk-
sesta oikeuttaa, tai sen hakemuksesta, jolle
jo tehty viemäri kuuluu, velvoittaa lunasta-
maan aikaisemman viemärin siitä arvosta,
mikä sillä uutta viemäriä tehtäessä on kat-
sottava olevan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Vesikäymälästä tuleva jätevesi on ennen sen avouomaan, maahan tai vesistöön päättämistä johdettava asianmukaisesti tehtyjen saostuskaivojen kautta tai muulla tavalla puhdistettava, jollei 3 tai 24 §:ssä tarkoitussa tai rakennuslainsäädännön mukaisesti annetussa luvassa tai 20 §:n nojalla ole puhdistamisesta vastaavalla tavalla määrätty.

Asetuksella voidaan määrätä, että muukin kuin 1 momentissa tarkoitettu jätevesi, joka kulkee avouomassa tai päästetään maahan ja josta saattaa aiheutua huomattavaa haittaa, on johdettava asianmukaisen puhdistuslaitteen kautta.

(kumotaan)

19 §

20 §

Jos jätevesi, joka kulkee ojassa tai päästetään maahan, aiheuttaa huomattavaa haittaa eikä kysymys ole toimenpiteestä, joka edellyttää vesioikeuden lupaa, voi ympäristönsuojelulautakunta määrätä sen, jonka maalta tai laitoksesta jätevesi on lähtöisin, tarpeellisessa määrin puhdistamaan jäteveden ennen sen johtamista ojaan tai maahan taikka ryhtymään muuhun toimenpiteeseen haitan estämiseksi.

(kumotaan)

20 §

21 §

Jäteveden laadusta toiselle aiheutuvasta haitasta on haittaa kärsivällä oikeus saada korvaus, jos haitta on huomattava.

(kumotaan)

22 §

Ne jäteveden johtamista tai viemäriä koskevat asiat, joita edellä tässä luvussa ei ole määrätty vesilautakunnan käsiteltäviksi, käsittelee vesioikeus.

(kumotaan)

22 §

Jäteveden tai muun vesistöä pilaavan aineen päästämisestä vesistöön

(kumotaan)

23 §

Sellaiseen jäteveden johtamiseen tai muuhun toimenpiteeseen, joka 1 luvun 19 §:n mukaan ilman lupaa on kielletty, on haettava lupa vesioikeudelta. Sama koskee, jollei tämän luvun 3 §:stä muuta johdu, toimenpidettä, josta voi aiheutua 1 luvun 20 §:ssä tarkoitettu seuraus.

(kumotaan)

23 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Vesioikeus voi hakemuksesta myöntää luvan sellaiseen jäteveden johtamiseen tai muuhun toimenpiteeseen, joka 1 luvun 19, 20, 20 a ja 20 b §:n mukaan on ilman vesioikeuden lupaa kielletty. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimenpiteestä aiheutuva haitta on katsottava saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäiseksi eikä jäteveden tai muun vesistön pilaavan aineen poistaminen taikka tällaisten aineiden vesistöön pääsyn estäminen ole kohtuullisin kustannuksin muulla tavoin mahdollista. Haitan ja edun vertailussa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten toimintaa voidaan harjoittaa mahdollisimman haittattomasti, sekä hakemuksessa tarkoitetusta toimenpiteestä aiheutuvan haitan ja toimenpiteestä saatavan edun merkitykseen yleiseltä kannalta katsottuna.

(kumotaan)

Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraus taikka jos luvan myöntäminen olisi vastoin 1 luvun 19 §:n 4 momentissa tarkoitettua kansainvälisen sopimuksen määräystä taikka jos siitä voi aiheutua 1 luvun 18 a §:n 1 momentissa tarkoitettu seuraus.

Toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava ottaen 11 luvun 10 §:n estämättä huomioon, mitä tämän luvun 24 b §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta ja mahdollisuudesta tarkistaa toistaiseksi myönnetyn luvan määräyksiä.

24 a §

24 a §

Myöntäessään 24 §:ssä tarkoitetun luvan vesioikeuden tulee antaa tarvittavat määräykset johdettavan jäteveden tai muun aineen määrästä ja koostumuksesta sekä siitä, miten sitä päästetään vesistöön (päästömääräykset).

(kumotaan)

Lupapäätöksessä voidaan määrätä, että ennen toiminnan aloittamista tai päätöksessä asetettavassa määräajassa luvan saajan on tehtävä suoja- ja puhdistuslaitteita tai ryhdyttävä veden juoksutuksen muuttamista tarkoittavaan tahi muuhun toimenpiteeseen vesistön pilaantumisen vähentämiseksi (toimenpidevelvoite).

Jos jäteveden tai muun aineen päästämisestä saattaa aiheutua sellaista seurauksia,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joita 2 luvun 22 §:ssä tarkoitetaan, on lupapäätökseen otettava tarpeelliset määräykset kalatalousvelvoitteesta tai kalatalousmaksusta. Niistä on vastaavasti voimassa, mitä 2 luvun 22 ja 22 b §:ssä säädetään.

Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset siitä, millä tavoin jäteveden tai muun aineen muodostumisen, käsittelyn, päästämisen ja sen vaikutusten tarkkailu on järjestettävä (tarkkailuvelvoite).

Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset toimintahäiriöiden yhteydessä tehtävistä ilmoituksista ja toimista (ilmoitus- ja toimivelvoite).

24 b §

Edellä 24 §:ssä tarkoitettu lupa myönnetään asian luonteen mukaisesti määrääjäksi tai toistaiseksi.

(kumotaan)

Toistaiseksi myönnettyä lupaa koskevassa päätöksessä tulee määrätä, mihin mennessä hakemus on tehtävä luvan määräysten tarkistamiseksi ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Jos luvan haltija ei ole tehnyt määrääjässä hakemusta, vesioikeus voi valvontaviranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa.

24 b §

24 c §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on 24 §:ssä tarkoitettu lupa evättävä sekä lupaan otettavien määräysten päästöä ja luvan voimassaoloa rajoitettava, jätevettä käsiteltävä ja päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava vähintään siten, kuin valtioneuvoston päätöksellä erikseen määrätään.

(kumotaan)

Tämän pykälän nojalla voidaan määrätä vain rajoituksia ja toimenpiteitä, joita edellytetään asianomaisissa ympäristöä koskevissa EY:n direktiiveissä.

24 c §

24 d §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on 24 §:ssä tarkoitetun luvan edellytyksiä tutkittaessa ja lupamääräyksiä asetettaessa otettava huomioon 12 luvun 20 §:ssä tarkoitettu vahvistettu suunnitelma tai ohjelma, jos tätä edellytetään Euroopan yhteisön antamassa direktiivissä, johon viita-

(kumotaan)

24 d §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

taan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä XX.

24 e §

24 e §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on lupa evättävä sekä lupaan otettavin määräyksin päästöä ja luvan voimassaoloa rajoitettava, jättevettä käsiteltävä ja päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava taikka toimintahäiriöiden suhteen toimittava vähintään siten, kuin meren suojelua koskevassa Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan asiassa tarkempia yleisiä määräyksiä.

(kumotaan)

25 §

25 §

Vesioikeus voi asianomaisen viranomaisen tai haittaa kärsivän hakemuksesta muuttaa aikaisemman lupapäätöksen määräyksiä, jos:

(kumotaan)

1) jäteveden tai muun aineen vesistöön päästämisestä taikka muusta toimenpiteestä aiheutuu vesistön tilaa merkittävästi heikentävä olosuhteiden muutos;

2) edellä 24 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytykset tai luvan ehtoihin vaikuttavat olosuhteet ovat muutoin olennaisesti muuttuneet; tai

3) tämän lain nojalla annettuun lupaan perustuva toimenpide aiheuttaa 1 luvun 18 a §:n vastaisen seurauksen.

Lupapäätöksen määräyksiä muutettaessa sovelletaan, mitä 24, 24 a ja 24 b §:ssä on säädetty. Jos pääasiallisesti kysymyksessä olevan luvan tarkoittamasta toiminnasta aiheutuu tai tulisi toiminnan jatkuessa aiheutumaan vesistössä huomattavaa pilaantumista, lupa voidaan myös määrätä lakkautettavaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu määräysten muuttaminen johtuu vesistöön rakentamisesta tai muusta tässä laissa tarkoitetusta toimenpiteestä, jollaiseksi ei katsota laillisen oikeuden nojalla tapahtuvaa jäteveden tai muun aineen päästämistä vesistöön, vesioikeus voi hakemuksesta määrätä rakentajan tai toimenpiteen muun suorittajan korvaamaan vesioikeuden päätöksen täytäntöönpanemisesta johtuvat kustannukset.

26 §

26 §

Jos tämän luvun 24 a tai 25 §:ssä tarkoi-

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tetun, määräajassa suoritettavan toimenpiteen toteuttaminen käy sanotussa ajassa taloudellisesti kohtuuttoman raskaaksi taikka tarvikkeiden puutteen vuoksi tai muusta painavasta syystä tuottaa huomattavia vaikeuksia eikä toimenpiteen siirtämisestä johdu huomattavaa vesistön pysyvän pilaantumisen vaaraa, ympäristöministeriö voi pidentää toimenpiteen suorittamiseksi asetettua määräaikaa enintään kolmella vuodella kerrallaan.

Tämän pykälän nojalla ei saa siirtää määräaikaa, joka on asetettu 24 c §:ssä tarkoitettun valtioneuvoston päätöksen nojalla.

27 §

Jos tämän luvun 24 §:ssä tarkoitettu lupa myönnetään sellaisin ehdoin, että luvan saaja osaksi tai kokonaan vapautuu suorittamasta toimenpiteitä vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi taikka saa luvan johdosta käyttökustannusten säästymisestä tai muutoin ilmenevää huomattavaa taloudellista etua, luvan saaja voidaan velvoittaa suorittamaan vuosittain vesiensuojelumaksu.

(kumotaan)

27 §

Vesiensuojelumaksu suoritetaan alueelliselle ympäristökeskukselle ja se on käytettävä valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

Maksu voi olla enintään kaksi sadalta sen edun vuotuisesta arvosta, jonka saamiseen maksuvelvollisuus perustuu.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä alueellisen ympäristökeskuksen vaatimuksesta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettäessä, käsiteltävä hakemusasiana. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta alueellisen ympäristökeskuksen tai maksuun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

Vesiensuojelumaksun tarkistamisesta on vastaavasti voimassa, mitä 2 luvun 22 b §:ssä säädetään kalatalousmaksun tarkistamisesta.

29 §

Siitä, mitä on noudatettava jätevedestä aiheutuvan pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi on säädetty 1 luvun 22 §:ssä.

(kumotaan)

29 §

Jätevedestä johtuvien terveydellisten haittojen estämisestä ovat sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, voimassa terveydenhoi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tolainsäädännön määräykset.

30 §

Jos hakija tämän luvun 24 a §:n 2 momentin nojalla on määrätty rakentamaan jäteveden puhdistamo laitteineen tai puhdistamon rakentamista on jäteveden asianmukaista johtamista varten pidettävä yleisen tarpeen vaatimana, vesioikeus voi asian käsittelyn yhteydessä tai eri hakemuksesta myöntää oikeuden puhdistamon rakentamista varten tarpeellisen ja tarkoitukseen soveltuvan maa- tai vesialueen käyttöön tahi lunastamiseen. Vahinko, haitta ja muu edunmenetykset, jotka johtuvat oikeudesta käyttää tai lunastaa edellä tarkoitettua omaisuutta, on asianomaiselle korvattava.

(kumotaan)

30 §

31 §

Aineen päästämiseen yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain mukaiseen viemäriin on haettava vesioikeuden tai kunnan ympäristönsuojelulautakunnan lupa, jos valtioneuvoston päätöksellä näin erikseen määrätään. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään myös luvan yleisistä edellytyksistä sekä päästämistä koskevien lupamääräysten ja tarkkailuvelvoitteiden asettamisesta. Luvasta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 24 §:n mukaisesta luvasta säädetään.

(kumotaan)

31 §

Tämän pykälän nojalla annettava määräys voi koskea vain sellaisia aineita, joita tarkoitetaan 1 luvun 23 a §:n 2 momentissa mainitun direktiivin liitteen luettelossa I.

32 §

Tämän luvun säännösten nojalla myönnettävässä luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen on ryhdyttävä lupaviranomaisen määräämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa muutoin raukeaa. Lupaviranomainen voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella. Määräajan pidennys ei aiheuta muutosta siihen, mitä edellä 24 b §:ssä säädetään. Lupaviranomainen voi myös määrätä luvan haltijan ilmoittamaan valvontaviranomaiselle 24 a §:ssä tarkoitettujen velvoitteiden toteuttamisesta.

(kumotaan)

32 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

Korvaukset

1 §

Pohjaveden pilaantumisesta johtuvan vahingon korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia muissakin kuin edellä 4 momentissa ja jäljempänä 2 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Tähän momenttiin perustuva vaatimus voidaan esittää sekä hakemus- että riita-asian yhteydessä.

(kumotaan)

2 §

Jos tässä laissa tarkoitetun vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan laitteen tai rakennelman taikka ojan, vedenjohdon, viemärin tai muun sellaisen johdon epäkuntoon joutumisesta, joka ei ole johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuu veden tulvaa, vesistön tai pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa, vastaa sen omistaja, ja jos omaisuus on luovutettu toisen hallintaan, haltija yhteisvastuullisesti omistajan kanssa vahingosta, vaikkei vahinko ole aiheutunut näiden tuottamuksesta.

Edellä 1 momentissa sekä 1 luvun 25 §:ssä ja 5 luvun 79 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa on kuitenkin sen, joka ei ole tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut vahinkoa, korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko. Jos tässä laissa tarkoitetun vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan laitteen tai rakennelman taikka ojan, vedenjohdon, viemärin tai muun sellaisen johdon epäkuntoon joutumisesta, joka ei ole johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuu veden tulvaa, vesistön tai pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa, vastaa sen omistaja, ja jos omaisuus on luovutettu toisen hallintaan, haltija yhteisvastuullisesti omistajan kanssa vahingosta, vaikkei vahinko ole aiheutunut näiden tuottamuksesta.

Jos 1 momentissa tarkoitettua epäkuntoon joutumisesta aiheutuu ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua ympäristövahinkoa, sovelletaan sen korvaamiseen tämän pykälän säännösten sijasta

2 §

Jos tässä laissa tarkoitetun vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan laitteen tai rakennelman taikka ojan, vedenjohdon, viemärin tai muun sellaisen johdon epäkuntoon joutumisesta, joka ei ole johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuu veden tulvaa, vesistön tai pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa, vastaa sen omistaja, ja jos omaisuus on luovutettu toisen hallintaan, haltija yhteisvastuullisesti omistajan kanssa vahingosta, vaikkei vahinko ole aiheutunut näiden tuottamuksesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kuitenkin sen, joka ei ole tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut vahinkoa, korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko.

Jos 1 momentissa tarkoitettua epäkuntoon joutumisesta aiheutuu ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua ympäristövahinkoa, sovelletaan sen korvaamiseen tämän pykälän säännösten sijasta

Voimassa oleva laki

sanottua lakia. Omistajasta ja haltijasta on tällöin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitetun toiminnan harjoittajasta sanotussa laissa säädetään.

3 a §

Jos tämän lain mukaisesta toimenpiteestä johtuvasta vesien pilaantumisesta seuraa henkilövahinko, sovelletaan tämän luvun säännösten estämättä, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa säädetään.

Jos tämän lain mukaisesta toimenpiteestä muutoin seuraa henkilövahinko, sovelletaan mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

8 §

Kun johonkin toimenpiteeseen tämän lain nojalla annetaan lupa, on myös määrättävä, onko tiedossa olevasta vahingosta, haitasta taikka muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta, jollei 16 luvun 24 §:stä johdu muuta.

Hakemusasianssa, jossa vesioikeuden on määrättävä korvaus lupaan perustuvasta toimenpiteestä johtuvasta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, saadaan, mikäli siitä ei aiheudu olennaista viivästystä tai muuta hankaluutta, käsitellä myös asian yhteydessä esitetty tai vesioikeudessa ennestään vireillä oleva hakijaan kohdistuva vaatimus, joka koskee hakemuksessa tarkoitetulla toimenpiteellä ennen luvan myöntämistä aiheutetun vahingon, haitan tai muun edunmenetyksen korvaamista. Jos edellä tarkoitettua vaatimusta ei käsitellä hakemusasian yhteydessä eikä vaatimuksen perusteesta muuta johdu, se katsotaan vireille pannuksi riita-asiana.

Sellaisesta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty taikka jonka korvaaminen

Ehdotus

sanottua lakia. Asia käsitellään tällöin kärjäoikeudessa, jollei se ympäristönsuojelulain 72 §:n nojalla kuulu ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Omistajasta ja haltijasta on tällöin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitetun toiminnan harjoittajasta sanotussa laissa säädetään.

Tämän lain 1 luvun 25 §:ssä ja 5 luvun 79 §:ssä tarkoitetuista vahingoista on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2 momentissa säädetään.

3 a §

Jos tämän lain mukaisesta toimenpiteestä aiheutuu henkilövahinko, sovelletaan mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Jos henkilövahinko aiheutuu vesien pilaantumisesta, sovelletaan kuitenkin tämän luvun säännösten estämättä, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa säädetään. Henkilövahingon korvaamista koskeva asia käsitellään kärjäoikeudessa.

8 §

Kun johonkin toimenpiteeseen tämän lain nojalla annetaan lupa, on myös määrättävä, onko tiedossa olevasta vahingosta, haitasta taikka muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta, jollei 16 luvun 24 §:stä johdu muuta.

Ympäristölupavirasto voi lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitetusta toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos ympäristölupavirasto ei käsittele vaatimusta lupa-asian yhteydessä, se käsitellään erillisenä asiana. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

Korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on määrätty myöhemmin ratkaistavaksi, voidaan korvausta vaatia hakemuksella vesioikeudessa tai, jos kysymys on ympäristönsuojelulautakunnan myöntämästä luvasta, ympäristönsuojelulautakunnassa. Vesioikeudelle tehtyyn hakemukseen voidaan myös sisällyttää ja sen yhteydessä käsitellä vaatimus, joka tarkoittaa samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

Korvausta sellaisen tähän lakiin perustuvan toimenpiteen johdosta, johon ei tarvita lupaa, tai vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 2 §:ssä, on vaadittava hakemuksella vesioikeudessa. Ojitukseen liittyvää korvausta on kuitenkin haettava ympäristönsuojelulautakunnassa, jollei asia ole vesioikeudessa tai ojitustoimituksessa käsiteltävä. Vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 1 §:n 3 momentissa, on korvausta haettava erikseen samassa järjestyksessä kuin lupaa kysymyksessä olevaan toimenpiteeseen.

Ojitukseen liittyvän muun kuin edellä tarkoitetun vahingon korvaamista haetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, jollei asia kuulu ojitustoimituksessa käsiteltäväksi.

Korvausten määräämisestä eräissä tapauksissa säädetään 16 luvun 24 §:ssä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun korvausvaatimuksen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta.

ympäristölupavirastossa tai, jos kysymys on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämästä luvasta, mainitussa viranomaisessa. Samassa yhteydessä ympäristölupavirasto voi käsitellä vaatimuksen, joka tarkoittaa samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutuneen vahingon korvaamista.

Korvausta sellaisen tähän lakiin perustuvan toimenpiteen johdosta, johon ei tarvita lupaa, tai vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 2 §:ssä eikä kysymys ole käräjäoikeudessa käsiteltävästä asiasta, on vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 1 §:n 3 momentissa, on korvausta vaadittava lupa-asian yhteydessä tai ellei tämä ole mahdollista, haettava erikseen lupa-asiaa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Ojitukseen liittyvän muun kuin edellä tarkoitetun vahingon korvaamista haetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, jollei asia kuulu ojitustoimituksessa käsiteltäväksi.

Korvausten määräämisestä eräissä tapauksissa säädetään 16 luvun 24 §:ssä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun korvausvaatimuksen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta.

9 §

Milloin sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on saamisen tahi toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina taikka omaisuutta, johon on vahvistettu irtaimistokiinnitys, on sopimukseen saatava tällaisen oikeuden haltijan suostumus.

Jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on kiinnitettynä taikka omaisuutta, johon on vahvistettu yritys kiinnitys, on sopimukseen saatava tällaisen oikeuden haltijan suostumus.

10 §

Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jollei kysymys ole tämän luvun 11 §:ssä tarkoitettua tapauksesta tai muut erityiset syyt eivät vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, milloin korvauksen saaja sitä vaatii, määrätä asetettavaksi vesioikeuden hyväksymä vakuus.

10 §

Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jollei kysymys ole tämän luvun 11 §:ssä tarkoitettua tapauksesta tai muut erityiset syyt eivät vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, milloin korvauksen saaja sitä vaatii, määrätä asetettavaksi ympäristölupaviraston hyväksymä vakuus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Jollei 1 momentin mukaan toimitettavasta sähkövoimasta saada asianomaisten kesken aikaan sopimusta, on vesioikeuden vahvistettava luovutettava voimamäärä, sen luovuttamistapa ja jakautuminen vuorokauden ja vuoden eri osille sekä muut tarpeelliset ehdot.

Jollei 1 momentin mukaan toimitettavasta sähkövoimasta saada asianomaisten kesken aikaan sopimusta, on *ympäristölupaviraston* vahvistettava luovutettava voimamäärä, sen luovuttamistapa ja jakautuminen vuorokauden ja vuoden eri osille sekä muut tarpeelliset ehdot.

12 §

Jos toimenpiteestä, johon tämän lain säännösten mukaan on haettava lupa, on seurauksena, että veden saanti joltakin alueelta estyy tai huomattavasti vaikeutuu, on vesioikeuden, jos asianomainen sitä vaatii, määrättävä, että näin syntyvä vahinko on alueen omistajalle tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavalle rahalla korvaamisen sijasta hyvitettävä rakentamalla korvaukseen oikeutetulle uusi kaivo tai syventämällä entistä tahi jatkamalla vedenjohtoa taikka asettamalla hänen käytettäväkseen kohtuulliset vaatimukset täyttävä muu vedenotto siihen kuuluvine laitteineen sekä johto, joka on tarpeen veden johtamiseksi asianomaisen tontille tai rakennuspaikalle. Tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapito kuuluu, jollei vesioikeus olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää, korvaukseen oikeutetulle.

Jos 1 momentissa tarkoitettu korvausvelvollisuus aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, voidaan korvaukseen oikeutetulle, mikäli se kohtuuttomitta kustannuksitta ja ottamon käyttötarkoitusta vaarantamatta käy päinsä, myöntää rahakorvauksen sijasta oikeus saada ottamosta, niin kauan kuin se on käytössä, vesioikeuden vahvistettava, enintään asianomaisen aikaisempaa kulutusta vastaava määrä vettä hinnasta, joka vastaa annettavan veden osuutta ottamon käyttökustannuksista. Tätä varten tarvittava johto veden saantiin oikeutetun tontille tai rakennuspaikalle saakka on korvausvelvollisen kustannuksella rakennettava ja pidettävä kunnossa.

12 §

Jos toimenpiteestä, johon tämän lain säännösten mukaan on haettava lupa, on seurauksena, että veden saanti joltakin alueelta estyy tai huomattavasti vaikeutuu, on *ympäristölupaviraston*, jos asianomainen sitä vaatii, määrättävä, että näin syntyvä vahinko on alueen omistajalle tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavalle rahalla korvaamisen sijasta hyvitettävä rakentamalla korvaukseen oikeutetulle uusi kaivo tai syventämällä entistä tahi jatkamalla vedenjohtoa taikka asettamalla hänen käytettäväkseen kohtuulliset vaatimukset täyttävä muu vedenotto siihen kuuluvine laitteineen sekä johto, joka on tarpeen veden johtamiseksi asianomaisen tontille tai rakennuspaikalle. Tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapito kuuluu, jollei *ympäristölupavirasto* olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää, korvaukseen oikeutetulle.

Jos 1 momentissa tarkoitettu korvausvelvollisuus aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, voidaan korvaukseen oikeutetulle, mikäli se kohtuuttomitta kustannuksitta ja ottamon käyttötarkoitusta vaarantamatta käy päinsä, myöntää rahakorvauksen sijasta oikeus saada ottamosta, niin kauan kuin se on käytössä, *ympäristölupaviraston* vahvistettava, enintään asianomaisen aikaisempaa kulutusta vastaava määrä vettä hinnasta, joka vastaa annettavan veden osuutta ottamon käyttökustannuksista. Tätä varten tarvittava johto veden saantiin oikeutetun tontille tai rakennuspaikalle saakka on korvausvelvollisen kustannuksella rakennettava ja pidettävä kunnossa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 a §

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi vesioikeuden määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi taikka 2 luvun 26 §:stä tai 16 luvun 24 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös sai lainvoiman.

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi *ympäristölupaviraston* määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi taikka 2 luvun 26 §:stä tai 16 luvun 24 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös sai lainvoiman.

14 b §

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista hakemuksella vesioikeudessa. Takaisinmaksua ei tarvitse suorittaa, jos vesioikeus tai, jos asia on muutoksenhakuasteessa käsiteltävänä, muutoksenhakuviranomainen maksetun määrän vähäisyyden ja olosuhteet muutoin huomioon ottaen niin määrää.

14 b

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista hakemuksella *ympäristölupavirastossa*. Takaisinmaksua ei tarvitse suorittaa, jos *ympäristölupavirasto* tai, jos asia on muutoksenhakuasteessa käsiteltävänä, muutoksenhakuviranomainen maksetun määrän vähäisyyden ja olosuhteet muutoin huomioon ottaen niin määrää.

15 §

Milloin kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on saamisen taikka toistuvan rahatai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, tulee vesioikeuden samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava, niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus, kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.

15 §

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on *kiinnitettynä*, tulee ympäristölupaviraston samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava, niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus, kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.

16 §

Milloin kiinteälle omaisuudelle, joka on saamisen taikka toistuvan rahatai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, aiheutuu vahinkoa sellaisesta tässä laissa tarkoitetusta toimenpiteestä, joka tulee samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteistön tai luonteeltaan itsenäisen yrityksen hyväksi, on lupaa toimenpiteeseen myönnettäessä vahvistettava

16 §

Jos kiinteälle omaisuudelle, joka on *kiinnitettynä*, aiheutuu vahinkoa sellaisesta tässä laissa tarkoitettusta toimenpiteestä, joka tulee samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteistön tai luonteeltaan itsenäisen yrityksen hyväksi, on lupaa toimenpiteeseen myönnettäessä vahvistettava vahinkoa vastaava korvaus ja määrättävä se talletettavaksi, niin

Voimassa oleva laki

vahinkoa vastaava korvaus ja määrättävä se tallettavaksi, niin kuin tämän luvun 15 §:n 1 momentissa on säädetty, mikäli kysymys ei ole sellaisesta tapauksesta, jota sanotun pykälän 2 momentissa tarkoitetaan.

20 §

Ojitusta koskeissa asioissa ja milloin ojituksesta annettuja säännöksiä on sovellettava jäteveden johtamiseen, on soveltuvin kohdin noudatettava tämän luvun 2, 8—10 sekä 14—19 §:n säännöksiä. Ojitukseen, jota tarkoitetaan 6 luvun 2 §:ssä, sovelletaan kuitenkin myös muita tämän luvun säännöksiä.

21 §

Sellaisesta erityisestä menetyksestä, joka on aiheutunut tässä laissa tarkoitettun luvan myöntämisen ja toimenpiteeseen ryhtymisen tai luvan raukeamisen välisenä aikana ja josta ei ole määrätty maksettavaksi korvausta, voidaan vaatia korvausta hakemuksella vesioikeudessa.

Jos luvan saajan on 14 a §:n 2 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista, ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa yrityksestä, jota ei ole aloitettu, vesioikeus voi luvanhaltijan hakemuksesta todeta luvan rauenneeksi ja poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden. Samalla voidaan kuitenkin määrätä korvaus edellä 1 momentissa tarkoitettua erityisestä menetyksestä. Päätös voidaan kokonaan tai osittain määrätä täytäntöönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta.

Ehdotus

kuin tämän luvun 15 §:ssä säädetään.

20 §

Ojitusta koskeissa asioissa ja milloin ojituksesta annettuja säännöksiä on sovellettava 10 luvussa tarkoitettuun jäteveden johtamiseen, on soveltuvin kohdin noudatettava tämän luvun 2, 8—10 sekä 14—19 §:n säännöksiä. Ojitukseen, jota tarkoitetaan 6 luvun 2 §:ssä, sovelletaan kuitenkin myös muita tämän luvun säännöksiä.

21 §

Sellaisesta erityisestä menetyksestä, joka on aiheutunut tässä laissa tarkoitettun luvan myöntämisen ja toimenpiteeseen ryhtymisen tai luvan raukeamisen välisenä aikana ja josta ei ole määrätty maksettavaksi korvausta, voidaan vaatia korvausta hakemuksella ympäristölupavirastossa.

Jos luvan saajan on 14 a §:n 2 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista, ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa yrityksestä, jota ei ole aloitettu, ympäristölupavirasto voi luvanhaltijan hakemuksesta todeta luvan rauenneeksi ja poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden. Samalla voidaan kuitenkin määrätä korvaus edellä 1 momentissa tarkoitettua erityisestä menetyksestä. Päätös voidaan kokonaan tai osittain määrätä täytäntöönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Jos tämän lain nojalla on myönnetty oikeus lunastaa taikka määrätty lunastettavaksi toiselle kuuluva alue, on se, jos kysymys on tilaan tai tilojen yhteiseen alueeseen kuuluvasta määräalasta, erotettava lohkomalla, sekä muussa tapauksessa erotettava eri kiinteistöksi tahi liitettävä ennestään olevaan kiinteistöön soveltuvin osin noudattaen, mitä jakolainsäädännössä on säädetty erillisen alueen muodostamisesta tilaksi tai liittämi-

1 §

Tämän lain nojalla lunastettu määräala kiinteistöistä taikka kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala erotetaan kiinteistöksi lohkomalla noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sestä ennestään olevaan tilaan.

2 §

Omistusoikeus tämän lain nojalla lunastettavaan kiinteistöön siirtyy omaisuuden saajalle, kun asiaa koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja omistajalle tuleva korvaus on hänelle suoritettu tai asianmukaisesti talletettu sekä, milloin kysymys on tietyn alueen lunastamisesta, myös tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettu toimitus on saanut lainvoiman.

Päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa toisen kiinteistöön kuuluva alue, on vesioikeuden toimesta, vaikka päätökseen olisikin haettu muutosta, ilmoitettava asianomaiselle tuomarille merkinnän tekemistä varten kiinnitysasiain pöytäkirjaan. Kun tällainen alue erotetaan eri kiinteistöksi, katsotaan erottamisen oikeudellisen vaikutuksen alkavan siitä päivästä, jona merkintä kiinnitysasiain pöytäkirjaan tehtiin. Oikeus lunastettavan alueen erottamiseen säilyy asianomaisen kiinteistön omistusoikeuden siirtymisestä huolimatta silloinkin, kun kiinteistö pakko-toimin myydyään.

3 §

Kiinteistö, joka joutuu tämän lain nojalla toisen omaksi, vapautuu siihen kohdistuvasta panttioikeudesta, kun 11 luvun 15 §:ssä säädetty tallettaminen toimitetaan tai vesioikeuden päätös, ellei tallettamista ole toimitettava, tulee lainvoimaiseksi ja tästä on ilmoitettu asianomaiselle tuomarille merkinnän

*Ympäristölupaviraston tai sen määräyksen-
tä alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoi-
tettava asianomaiselle maanmittaustoimistol-
le, kun 1 momentissa tarkoitettua lunastusta
koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja
lunastettavan alueen omaisuuden saaja on
suorittanut korvausvelvollisuutensa. Lohko-
mistoitimitus tulee vireille ilman eri hakemus-
ta, kun ilmoitus lunastuksen päättymisestä
on saapunut.*

2 §

*Ympäristölupaviraston on viipymättä il-
moitettava päätöksestä, jolla on annettu oi-
keus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiin-
teistö, asianomaiselle kirjaamisviranomaisel-
le lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä
merkintöjä varten. Lunastus merkitään päät-
tyneeksi, kun kirjaamisviranomaiselle toimi-
tetaan selvitys siitä, että lunastusta koskeva
päätös on tullut lainvoimaiseksi ja että
omistajalle tuleva korvaus on tälle suoritettu
tai talletettu asianmukaisesti.*

*Omistusoikeus tämän lain nojalla lunastet-
tavaan kiinteistöön siirtyy omaisuuden saa-
jalle, kun lunastuksen päättymisestä on tehty
merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.*

*Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kiinteis-
töstä, koskee soveltuvien osin myös lunastet-
tavaa kiinteistön määräalaa taikka kiinteis-
töjen yhteistä aluetta tai sen määräalaa.*

3 §

*Kiinteistö tai muu kohde, joka on lunastet-
tu tämän lain nojalla, vapautuu siihen koh-
distuvasta panttioikeudesta 2 §:n 2 momen-
tissa tarkoitettuna ajankohtana. Kirjaamisvi-
ranomaisen on tehtävä merkinnät kiinnitys-
ten kohdentamisesta tai poistamisesta.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tekemistä varten kiinnitysasiain pöytäkirjaan. Sama on voimassa tämän lain nojalla toiselle joutuneen alueen osalta, kun myös sen erotaminen on toimitettu ja se on tullut lainvoimaiseksi.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei yrityksen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää taikka tällaisen oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja sen haltija vaatii oikeuden lunastamista, vesioikeuden tulee lunastamista koskevassa päätöksessään määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettava korvaus, mikäli sellainen on määrätty, on maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei yrityksen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää taikka tällaisen oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja sen haltija vaatii oikeuden lunastamista, *ympäristölupaviraston* tulee lunastamista koskevassa päätöksessään määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettava korvaus, mikäli sellainen on määrätty, on maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

6 §

Jos sellaista yritystä varten, jonka toimeenpanemiseen on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa, on muutoin kuin tämän lain nojalla saatu sitä varten tarpeellinen alue ja tämä alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta taikka muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan, vesioikeus voi hakemuksesta, jos se yrityksen laadun ja merkityksen huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi, antaa yrityksen omistajalle kysymyksessä olevaan alueeseen sellaisen käyttöoikeuden, jota 2 luvun 7 §:ssä tarkoitetaan.

Jos 2 momentissa mainitulla tavalla saatu oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on menetetty, voi vesioikeus hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 3 luvun 9 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan.

Jos sellaista yritystä varten, jonka toimeenpanemiseen on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa, on muutoin kuin tämän lain nojalla saatu sitä varten tarpeellinen alue ja tämä alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta taikka muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan, *ympäristölupavirasto* voi hakemuksesta, jos se yrityksen laadun ja merkityksen huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi, antaa yrityksen omistajalle kysymyksessä olevaan alueeseen sellaisen käyttöoikeuden, jota 2 luvun 7 §:ssä tarkoitetaan.

Jos 2 momentissa mainitulla tavalla saatu oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on menetetty, voi *ympäristölupavirasto* hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 3 luvun 9 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan.

7 §

Rasitteen perustamisesta kiinteistöön jakolainsäädännön mukaan on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

Rasitteen perustamisesta *on voimassa, mitä siitä säädetään kiinteistönmuodostamislainsäädännössä.*

8 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia on, jollei asianomainen niitä kehotuksen saatuaan suorita, vaadittava kanteella vesioikeudessa.

Jos osansa tekemättä jättäneen kiinteistölle

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia on, jollei asianomainen niitä kehotuksen saatuaan suorita, vaadittava kanteella *käräjäoikeudessa.*

Jos osansa tekemättä jättäneen kiinteistölle

Voimassa oleva laki

on tullut työstä hyötyä, vesioikeuden on samalla määrättävä, että kiinteistö on panttina työstä aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Vesioikeuden on viipymättä päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 3 momentissa tarkoitettu saaminen korkoineen merkittäväksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Mitä 6 luvun 31 a §:n 4 momentissa säädetään alueellisesta ympäristökeskuksesta koskee vastaavasti vesioikeutta.

Ehdotus

on tullut työstä hyötyä, *käräjäoikeuden* on samalla määrättävä, että kiinteistö on panttina työstä aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Käräjäoikeuden on viipymättä merkittävä 3 momentissa tarkoitettu saaminen korkoineen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

11 §

Ympäristölupaviraston on pidettävä vesipäätösrekisteriä, johon on merkittävä tiedot ympäristölupaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä.

Päätösrekisteriin voidaan tehdä merkintöjä myös ympäristölupavirastoa edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuista.

Ympäristölupavirasto päättää rekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta. Jokaisella on oikeus saada luettavakseen päätösrekisteriin sisältyvät tiedot ja itse niitä jalentää. Tarkemmat säännökset päätösrekisteriin merkittävistä tiedoista ja rekisterin käytämisestä annetaan asetuksella.

14 §

Säännöstelymaksu, josta säädetään 8 luvun 25 §:ssä, on vesioikeuden määrättävä suoritettavaksi sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella kunta, jonka hyväksi maksu on käytettävä, sijaitsee. Myöntäessään kunnalle sen hakemuksesta varoja, tulee lääninhallituksen samalla määrätä, mihin tarkoitukseen ne saadaan käyttää.

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maankamaran aineiden ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan vesioikeuden lupa.

14 §

Säännöstelymaksu, josta säädetään 8 luvun 25 §:ssä, on *ympäristölupaviraston* määrättävä suoritettavaksi sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella kunta, jonka hyväksi maksu on käytettävä, sijaitsee. Myöntäessään kunnalle sen hakemuksesta varoja, tulee lääninhallituksen samalla määrätä, mihin tarkoitukseen ne saadaan käyttää.

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka *maa-ainesten* ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan *ympäristölupaviraston* lupa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

Milloin 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesialueen rajaa maata vastaan on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun johdosta vaikea määrätä, vesioikeus voi säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johdetaan veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, vesioikeus voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). Alueellinen ympäristökeskus saa tehdä edellä tarkoitettua hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

Vaarantorjuntatoimista aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista vahingoista on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta taikka vaarantorjuntatoimista hyötyä, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

Tässä tarkoitettu vesioikeuden päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

18 §

Milloin 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesialueen rajaa maata vastaan on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun johdosta vaikea määrätä, *ympäristölupavirasto* voi säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johdetaan veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, *ympäristölupavirasto* voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). Alueellinen ympäristökeskus saa tehdä edellä tarkoitettua hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

Vaarantorjuntatoimista aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista vahingoista on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta taikka vaarantorjuntatoimista hyötyä, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

Jos luvan saanutta yritystä toteutettaessa tarvitaan tilapäisiä määräyksiä toimenpiteistä, joihin tulvan, sortuman tai supon vuoksi tai muusta poikkeuksellisesta syystä on kiireellisesti ryhdyttävä, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa niihin luvan. Toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on hakemuksesta korvattava.

Käsitellessään tässä pykälässä tarkoitettua hakemusta ympäristölupavirasto voi poiketa 16 luvussa olevista menettelyä koskevista säännöksistä.

Tässä tarkoitettu *ympäristölupaviraston* päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

Ympäristöministeriö vahvistaa, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyiksi vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia yhteisön säädöksissä edellytetyjen vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman vahvistamisesta.

20 §

Ympäristöministeriö hyväksyy, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyiksi vedenhankintaa koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia yhteisön säädöksissä edellytetyjen vedenhankintaa koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman hyväksymisestä.

13 luku

Rangaistussäännöksiä

8 §

Joka laiminlyö 1 luvun 23 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden, on tuomittava, jollei laiminlyönti ole vähäinen, sakkoon.

8 §

(kumotaan)

14 luku

Menettelyä koskevia yleisiä säännöksiä

Viranomaisia koskevia yleisiä säännöksiä

1 §

Asiat, joissa on sovellettava tämän lain tai sen 22 luvun mukaisesti aikaisemman lain säännöksiä, ovat vesiasioita. Vesiasiana käsitellään myös korvausvaatimus, johon tämän lain mukaan on sovellettava vahingonkorvauslain tai ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain säännöksiä.

Vesiasioita käsittelee, sikäli kuin jonkin asian osalta ei muuta säädetä, vesioikeus sekä sitä ylempinä oikeusasteina vesiylioikeus, korkein hallinto-oikeus ja korkein oikeus sen mukaan, kuin jäljempänä säädetään.

Mitä 1 momentissa on sanottu, ei estä yleistä tuomioistuinta tai muuta viranomais-

1 §

Asiat, joissa on sovellettava tämän lain tai sen 22 luvun mukaisesti aikaisemman lain säännöksiä, ovat vesitalousasioita. Vesitalousasiana käsitellään myös korvausta koskeva asia, johon tämän lain mukaan on sovellettava vahingonkorvauslain tai ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain säännöksiä.

Vesitalousasioita käsittelevät ympäristölupavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmiehet, ellei jonkin asian osalta muuta säädetä. Käräjäoikeus käsittelee tämän lain mukaiset riita- ja rikosasiat sekä 1 luvun 25 §:n mukaiset asiat. Sama koskee tässä laissa kanteella vireille pantavaksi säädettyä asiaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ta soveltamasta tämän lain säännöksiä sen käsiteltäväksi kuuluvassa asiassa ennakkokysymyksenä tai liitännäisenä asiana.

Vesioikeus voi, mikäli tämän luvun 3—5 §:n säännöksistä ei muuta johdu, vesiasiaain yhteydessä tutkia sellaisenkin, asian ratkaisuun vaikuttavan kysymyksen, joka ei ole vesiasia.

2 §

Vesiasioista, jotka kuuluvat vesilautakunnan käsiteltäviin, ojitustoimituksesta sekä vesiolojen valvontaan kuuluvista erityisistä tehtävistä ja virka-avun antamisesta säädetään jäljempänä.

3 §

Riitaa omistusoikeudesta kiinteistöön tai kiinteistön rajoista taikka vuokrasuhteesta alkoon vesioikeus tutkiko.

4 §

Jos kysymys 1 luvun 25 §:ssä tarkoitettusta korvauksesta tai muu asia, jossa on sovellettava tätä lakia, voimassa olevien säännösten mukaan on käsiteltävä merioikeusasiaina, alkoon vesioikeus ottako sitä tutkittavakseen.

5 §

Syyte tässä laissa rangaistavaksi määrätystä teosta ja sen yhteydessä esitettävät

2 §

Jollei 21 luvun 3 §:stä tai 11 luvun 8 §:stä muuta johdu, käsitellään käräjäoikeudessa riita-asiana luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon poistamista tai korvaamista koskeva asia.

Jos riita tai epäselvyys koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista tai olojen ennalleen palauttamista ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, asia pannaan vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa. Mikäli tällainen asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, on tämän jätettävä asia sillensä ja siirrettävä se tältä osin ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin tässä momentissa tarkoitettu asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Hallintopakkoasioista säädetään 21 luvussa.

3 §

Rikosasiassa, jossa on kysymys tämän lain 13 luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta, voi alueellinen ympäristökeskus käyttää asianomistajan puhevaltaa, jos yleistä etua on loukattu.

4 §

Mikäli yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasiain tuntemusta, on tuomioistuimen hankittava asiasta tältä osin lausunto siltä ympäristölupavirastolta, jonka toimialueen vesioloja asia koskee.

5 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muut vaatimukset on tehtävä joko asianomaisessa vesioikeudessa tai yleisessä tuomioistuimessa. Jos asian ratkaiseminen edellyttää erityistä vesiasian tuntemusta, pankoon syyttäjä sen vireille vesioikeudessa.

Milloin kuitenkin teko, josta tässä laissa on säädetty rangaistus, käsittää myös yleisen rikoslain mukaan rangaistavan rikoksen, josta rikoslaissa säädetty rangaistus on ankarampi kuin teosta tämän lain mukaan tuomittava, on syyte ja muut rikoksesta johtuvat vaatimukset aina tehtävä yleisessä tuomioistuimessa.

5 a §

Milloin yleistä etua on loukattu, on 21 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle yleiselle valvontaviranomaiselle annettava tilaisuus käyttää asiassa puhevaltaa.

(kumotaan)

5 a §

6 §

Mikäli yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä asia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesiasian tuntemusta, voi tuomioistuin pyytää asiasta tältä osin lausunnon siltä vesioikeudelta, jonka toimialueen vesioloja asia koskee.

(kumotaan)

6 §

7 §

Vesiasiat käsitellään vesioikeudessa hakemus-, riita-, rikos- tai valitus- taikka virka-apuasioina.

(kumotaan)

7 §

Hakemusasioina käsitellään ne vesiasiat, jotka tämän lain mukaan pannaan vireille hakemuksella tai vesioikeuden aloitteesta, virka-apuasioita ja 16 luvun 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja riita-asioita lukuunottamatta. Hakemusasioihin luetaan myös lopputarkastusta koskevat asiat sekä asiat, jotka on 20 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisesti alistettu vesioikeuden käsiteltäviksi.

Riita-asioina käsitellään vesioikeudessa sellaiset, muutoin kuin virka-apuhakemuksella tai -ilmoituksella taikka hakemuksen tai rangaistusvaatimuksen yhteydessä vireillepannut asiat, jotka johtuvat vesistön luvattomasta sulkemisesta, yksityisen oikeutta loukaten tai muutoin ilman laillista oikeutta tapahtuneesta vesistöön rakentamisesta, vesistön tai veden pilaamisesta taikka muusta tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslain säädännön vastaisesta, vesialuetta, maata tai pohjavettä koskevasta toimenpiteestä ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jotka tarkoittavat tällaisen toimenpiteen kiel-
tämistä, laitoksen tai rakennelman poista-
mista ja muuta olojen ennalleen palautta-
mista sekä luvattomalla toimenpiteellä ai-
heutetun vahingon korvaamista, niin myös
asiat, jotka koskevat tämän lain tai sitä ai-
kaisemman lainsäädännön nojalla annettuun
päätökseen perustuvia oikeuksia ja velvolli-
suuksia, samoin kuin tässä laissa kanteella
vireille pantaviksi määrätty ja niihin rinnas-
tettavat asiat.

Rikosasioita ovat ne vesioikeudessa käsi-
teltävät asiat, joissa tämän lain mukaan
vaaditaan rangaistusta.

Valitusasioina käsitellään 16 luvun 49
§:ssä mainitut asiat.

Virka-apuasioita ovat 21 luvun 3 §:n 1
momentissa tarkoitetut asiat.

8 §

Tämän lain mukaan vesioikeudelle ja ve-
siylioikeudelle annettavat asiakirjat voidaan
lähettää postitse tai lähetin välityksellä so-
veltuvien osin noudattaen, mitä asiakirjain
lähettämisestä 26 päivänä helmikuuta 1954
annetussa laissa (74/54) on säädetty.

(kumotaan)

8 §

15 luku

Vesituomioistuimet

(kumotaan)

Vesioikeus

(kumotaan)

1 §

Vesioikeuksien lukumäärä, toimialueet ja
sijaintipaikat määrätään asetuksella.

(kumotaan)

1 §

2 §

Vesioikeudessa on tarpeellinen määrä ve-
sioikeustuomarin, vesioikeusinsinöörin ja
vesioikeuslimnologin virkoja. Vesioikeuteen
voidaan lisäksi määrääjäksi nimittää vesioi-
keustuomareita, vesioikeusinsinöörejä ja ve-
sioikeuslimnologeja.

(kumotaan)

2 §

Vesioikeus on lainkäyttöasiassa päätösval-
tainen, kun siinä on läsnä puheenjohtajana
toimiva vesioikeustuomari sekä asetuksessa
säädetty määrä jäseniä, vähintään kaksi.
Asetuksessa annetaan tarkemmat säännökset
vesioikeusinsinöörien ja vesioikeuslimnolo-
gien osallistumisesta lainkäyttöasioiden kä-
sittelyyn niiden laadusta riippuen. Tarvitta-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vat muut määräykset asioiden käsittelystä ja vesioikeuden toiminnasta annetaan työjärjestyksessä.

Vesioikeudessa on yksi tai useampia jaostoja, joista säädetään tarkemmin asetuksella.

Kun on kysymys 16 luvun 2 ja 3 §:ssä, 10 §:n 3 momentissa, 33 §:n 3 momentissa, 34, 35, 37 ja 39 §:ssä, 45 §:n 2 momentissa sekä 46 ja 47 §:ssä sekä 17 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tai muusta niihin verrattavasta käsittelyn valmistelemista tarkoittavasta toimenpiteestä, vesioikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on vain vesioikeuden puheenjohtaja. Kun on kysymys 16 luvun 3 §:ssä tai 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua hakemusasian valmistelua koskevasta ratkaisusta, vesioikeus on toimivaltainen myös, kun siinä on työjärjestyksessä määrätyn mukaisesti vain muu jäsen. Puheenjohtajan tai muun jäsenen tulee ennen tässä momentissa tarkoitettua päätöksen tai toimenpiteen tekemistä tarvittaessa neuvotella muiden vesioikeuden jäsenten kanssa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä momentissa säädetyllä tavalla voi työjärjestyksessä määrätyn mukaisesti päättää vesioikeudessa sihteeri.

3 §

Vesioikeustuomarilla tulee olla kelpoisuus tuomarinvirkaan ja kokemusta tuomarin tehtävissä.

(kumotaan)

3 §

Vesioikeusinsinööriltä vaaditaan virkaan sopiva diplomi-insinöörin tutkinto ja kokemusta vesilain alaan kuuluvissa tehtävissä. Vesioikeusinsinöörejä nimitettäessä on erityisesti otettava huomioon, että vesioikeudessa on perehtyneisyyttä vesitekniikan ja vesitalouden eri aloihin.

Vesioikeuslääkärillä tulee olla ylempi korkeakoulututkinto biologisissa aineissa tai muu virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä riittävä perehtyneisyys vesien luonnontalouteen ja kalatalouteen. Lisäksi hänellä tulee olla kokemusta vesilain alaan kuuluvissa tehtävissä.

Ennen kuin vesioikeuden jäsen ryhtyy hoitamaan tehtävänsä oikeudessa, hänen on oikeuden puheenjohtajan edessä tehtävä tuomarinvala, jollei hän ennen ole sitä tehnyt.

4 §

Vesioikeustuomari, vesioikeusinsinööri ja

(kumotaan)

4 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vesioikeuslimnologi nimitetään virkaan samassa järjestyksessä kuin käräjäoikeuden laamannista Suomen Hallitusmuodossa on säädetty. Virkoja on kuitenkin haettava vesiylioikeudelta, joka myös tekee virkaehdotuksen. Sama koskee vastaavan 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräjäksi nimitettävän vesioikeuden jäsenen nimittämistä.

Vesioikeustuomarilla ja vesioikeuden muulla jäsenellä on hallitusmuodossa tuomarille säädetty virassapysymisoikeus. Sama koskee ylimääräistä vesioikeustuomaria ja muuta vesioikeuden ylimääräistä jäsentä sinä määräaikana, joksi hänet on nimitetty.

Ylimääräisellä vesioikeustuomarilla, vesioikeusinsinöörillä ja vesioikeuslimnologilla on oikeus palkkaukseen samojen perusteiden mukaan kuin vesioikeuden varsinaisella jäsenellä. Jos ylimääräinen vesioikeustuomari, vesioikeusinsinööri tai vesioikeuslimnologi on ennestään valtion virassa tai toimessa, hän vapautuu sen hoitamisesta siksi ajaksi, joksi hänet on nimitetty.

5 §

Vesioikeudessa on tarpeellinen määrä sihteereitä, joilla tulee olla kelpoisuus tuomarinvirkaan, sekä muita tarvittavia viran- ja toimenhaltijoita.

(kumotaan)

5 §

Sihteerin nimittää vesiylioikeus viran oltua haettavana vesioikeudelta kolmenkymmenen päivän ajan ja vesioikeuden tehtyä virkaehdotuksen. Muut viran ja toimen haltijat ottaa toimeensa vesioikeus.

6 §

Virkavapautta vesioikeuden puheenjohtajalle ja jäsenille myöntää sekä määräyksen näiden virkojen hoitamisesta virkavapauden aikana ja muissa tapauksissa antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi vesiylioikeus sekä pitemmäksi ajaksi vesiylioikeuden esityksestä korkein oikeus.

(kumotaan)

6 §

Sihteerille myöntää virkavapauden sekä määräyksen sihteerin viran hoitamiseen antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi vesioikeus ja sitä pitemmäksi ajaksi vesiylioikeus.

7 §

Vesioikeuden sihteerin vesiylioikeus voi tarvittaessa määrätä toimimaan vesioikeuden puheenjohtajan sijaisena, ei kuitenkaan asiassa, jossa hän on suorittanut vesioikeu-

(kumotaan)

7 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

den määräämän, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua tehtävää.

7 a §

Vesioikeuden päälliköstä, muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen viran- ja toimenhaltijain virkavapaudesta ja sijaisuuksista samoin kuin muista vesioikeuden hallintoa koskevista asioista, joista päättäminen kuuluu vesioikeuden päällikölle, säädetään asetuksella.

(kumotaan)

7 a §

8 §

Syyte virkavirheestä vesioikeustuomaria ja vesioikeuden muuta jäsentä sekä sihteerää vastaan tehdään Helsingin hovioikeudessa ja muita viran- ja toimenhaltijoita vastaan vesioikeuden sijaintipaikan yleisessä alioikeudessa.

(kumotaan)

8 §

9 §

Vesioikeuden työjärjestyksen vahvistaa vesiylioikeuden esityksestä korkein hallinto-oikeus.

(kumotaan)

9 §

10 §

Vesioikeuden on käsiteltävä ne vesiasiat, jotka koskevat sen toimialueella toimeenpantavia yrityksiä tai siellä muutoin suoritettavaa, tässä laissa tarkoitettua toimenpidettä. Milloin asia edellä sanotun perusteella joutuisi useamman kuin yhden vesioikeuden käsiteltäväksi, on se käsiteltävä siinä oikeudessa, jonka alueella yritys pääasiallisesti pannaan toimeen tai toiminta pääosaltaan tapahtuu taikka jonka vesioloja asia ensisijaisesti koskee.

(kumotaan)

10 §

Rikosasia on käsiteltävä siinä vesioikeudessa, jonka toimialueella rikos on tehty tai jonka vesioloja sen vaikutus pääasiallisesti koskee.

11 §

Jos vesioikeus on ottanut vesiasian tutkitavakseen, alkoon muussa kuin tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa ylempi tuomioistuin ottako tutkittavakseen kysymystä oikeuden alueellisesta toimivallasta.

(kumotaan)

11 §

Jos eri vesioikeudet ovat tämän luvun 10 §:n nojalla ryhtyneet käsittelemään samaa asiaa tai jos mikään vesioikeus ei ole katsonut asian kuuluvan sen alueelliseen toimivaltaan, määrätköön vesiylioikeus asianosai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen pyynnöstä, minkä vesioikeuden on asia käsiteltävä. Vesiyltioikeuden tällaisessa asiassa antamaan päätökseen alkoon haettako muutosta.

12 §

12 §

Vesioikeudessa on pidettävä vesikirjaa, johon on merkittävä tiedot vesioikeuden, vesiyltioikeuden sekä korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla lainkäyttöasioissa antamista päätöksistä.

(kumotaan)

Vesikirjaan voidaan tehdä merkintöjä myös vesituomioistuimia edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuksista.

Tarkemmat säännökset vesikirjaan merkittävistä tiedoista ja vesikirjan käyttämisestä annetaan asetuksella.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

Hakemusasioiden käsittely
ympäristölupavirastossa

1 §

1 §

Hakemusasia pannaan vireille vesioikeudelle annettavalla kirjallisella hakemuksella.

Hakemusasia pannaan vireille ympäristölupavirastossa kirjallisella hakemuksella.

Hakemukseen on liitettävä tarpeelliset selvitykset sekä, jos hakemus tarkoittaa luvan saamista yritystä tai toimenpidettä varten, tarvittava suunnitelma ja selvitys yrityksen tai toimenpiteen vaikutuksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Hakemukseen on liitettävä tarpeelliset selvitykset sekä, jos hakemus tarkoittaa luvan saamista yritystä tai toimenpidettä varten, tarvittava suunnitelma ja selvitys yrityksen tai toimenpiteen vaikutuksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Mitä tässä luvussa säädetään tietyn suunnitelman mukaan toteutettavasta yrityksestä, koskee soveltuvin osin myös uittosäännön vahvistamista ja muuttamista sekä vesistön kuntoonpanemista uittoa varten tarkoittavaa hakemusasia.

Hakemus ja sen liitteet on annettava vesioikeudelle kolmena kappaleena.

Hakemus ja sen liitteet on annettava ympäristölupavirastolle kolmena kappaleena.

1 a §

Vesioikeus voi pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaiselta yhteysviranomaiselta lausuntoa arviointimenettelyn tarpeellisuudesta ennen hakemuksen tiedoksiantamista.

Ympäristölupavirasto voi pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaiselta yhteysviranomaiselta lausuntoa arviointimenettelyn tarpeellisuudesta jo ennen hakemuksen tiedoksiantamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Jos hakemuksessa tarkoitettu asia ilmeisesti ei kuulu vesioikeuden käsiteltäväksi, on hakemus enempiin toimenpiteisiin ryhtymättä vesioikeuden päätöksellä jätettävä tutkimatta.

3 §

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisena, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasiakirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehoitettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, vesioikeuden ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle vesioikeudelle toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakirjaa pidetään asianosaisen nähtävänä vesioikeuden määräämässä paikassa.

5 §

Jos hakemuksessa tarkoitettua yrityksen vaikutusten ja siitä aiheutuvien edunmenetyksen yksityiskohtainen selvittäminen havaitaan välttämättömäksi eikä tarvittavaa selvitystä voida saada tämän luvun 6 ja 11 a §:ssä säädetyllä tavalla, vesioikeuden on määrättävä hakemusasia tai, jos kysymys on tämän luvun 24 §:ssä tarkoitettua menette-

2 §

Tämän lain mukainen hakemus ja saman toiminnan ympäristönsuojelulain mukainen vesien pilaantumista koskeva hakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen nesteinä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on 1 momentin mukaisesti tarpeen myös ympäristölupa, ympäristölupaviraston on kehoitettava hakijaa asettamassaan kohtuullisessa määräajassa esittämään ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus jätetään tutkimatta.

3 §

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisena, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasiakirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehoitettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, ympäristölupavirasto huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, ympäristölupaviraston ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle ympäristölupavirastolle toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakirjaa pidetään asianosaisen nähtävänä ympäristölupaviraston määräämässä paikassa.

5 §

Jos hakemuksessa tarkoitettua yrityksen vaikutusten ja siitä aiheutuvien edunmenetyksen yksityiskohtainen selvittäminen havaitaan välttämättömäksi eikä tarvittavaa selvitystä voida saada tämän luvun 6 ja 11 a §:ssä säädetyllä tavalla, ympäristölupaviraston on määrättävä hakemusasia tai, jos kysymys on tämän luvun 24 §:ssä tarkoitettua

Voimassa oleva laki

lystä, myös hakemusasian erikseen ratkaistava osa käsiteltäväksi katselmustoimituksessa 18 luvun mukaisesti.

Vesioikeus voi erityisestä syystä määrätä katselmustoimituksen jaettavaksi eri osiin tai määrätä asian muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa käsiteltäväksi vain joltakin osalta katselmustoimituksessa.

6 §

Jollei katselmustoimitusta pidetä, on hakemuksesta, jos tämän luvun 9 §:stä ei muuta johdu, annettava tieto niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuuden varaamiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta. *Muistutukset ja vaatimukset on puhevallan menettämisen uhalla tehtävä vesioikeudelle kirjallisesti 7 §:ssä tarkoitettuna kuulutuksen nähtävänä-oloaikana. Puhevaltaa ei kuitenkaan ole menetetty, jos vesioikeus on asianomaisen etuihin vaikuttavalla tavalla poikennut tiedoksiannetusta hakemuksesta tai jos olosuhteet asian vireillä ollessa ovat olennaisesti muuttuneet taikka jos puhevallan menettäminen muutoin olisi ilmeisen kohtuutonta. Puhevaltaa ei myöskään ole menettänyt se, jonka osalta asian tiedoksiantamisessa ei ole menetelty säännösten mukaisesti.*

Jos asianomaisen puhevalta perustuu oikeuteen, joka kohdistuu kiinteistöön tai 12 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun yritykseen tai laitokseen, sovelletaan 1 momentin säännöksiä puhevallasta myös hänen seuraajaansa.

7 §

Jollei tämän luvun 9 §:stä muuta johdu, hakemus on annettava tiedoksi kuulutuksella, jossa on ilmoitettava, mitä tämän luvun 6 §:n mukaisesti on noudatettava muistutuksia ja vaatimuksia tehtäessä. Kuulutus on pantava vesioikeuden virkahuoneistossa yleisesti nähtäväksi ja saatettava niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun yrityksen vaikutukset ulottuvat tai joiden vesioaloja asia muutoin koskee, tiedoksi sillä tavoin, kuin julkisista kuulutuksista säädetään. Kuulutus on pidettävä nähtävänä kolmenkymmenen päivän ajan vesioikeuden

Ehdotus

menettelystä, myös hakemusasian erikseen ratkaistava osa käsiteltäväksi katselmustoimituksessa 18 luvun mukaisesti.

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä määrätä katselmustoimituksen jaettavaksi eri osiin tai määrätä asian muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa käsiteltäväksi vain joltakin osalta katselmustoimituksessa.

Asianomaisen kuulemisen jälkeen hakemusia voidaan määrätä katselmustoimitukseen vain erityisestä syystä.

6 §

Jollei katselmustoimitusta pidetä, on hakemuksesta, jos tämän luvun 9 §:stä ei muuta johdu, annettava tieto niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuuden varaamiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta.

7 §

Jollei tämän luvun 9 §:stä muuta johdu, hakemus on annettava tiedoksi kuulutuksella, jossa on ilmoitettava, mitä tämän luvun 6 §:n mukaisesti on noudatettava muistutuksia ja vaatimuksia tehtäessä. Kuulutus on pantava *ympäristölupaviraston ilmoitustaululla* yleisesti nähtäväksi ja saatettava niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun yrityksen vaikutukset ulottuvat tai joiden vesioaloja asia muutoin koskee, tiedoksi sillä tavoin, kuin julkisista kuulutuksista säädetään. Kuulutus on pidettävä nähtävänä kolmenkymmenen päivän ajan *ympäristölu-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määräämästä päivästä, jollei vesioikeus asian laadun perusteella ole määrännyt tätä pitempää, enintään neljäkymmenenviiden päivän määräaikaa. Kappale hakemusta ja sen liitteitä on sanotussa tarkoituksessa toimitettava asianomaiseen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Vesioikeus voi asian käsittelyn aikana antaa sanomalehdessä julkaistavaksi kutsuja ja muita tiedonantoja, mikäli 1 momentissa tarkoitettussa kuulutuksessa on ilmoitettu, missä sanomalehdessä tiedonannot julkaistaan. Tällä tavoin älköön kuitenkaan annettako tiedoksi kutsua suulliseen käsittelyyn.

7 a §

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa *selvästi* vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on oikeus antaa vesioikeudelle lausuntonsa hakemuksen johdosta 6 §:n mukaisesti määrätynä aikana.

8 §

Jos syytä on, vesioikeus voi 1 momentin mukaisesti antaa tiedon muullekin henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle, kuin sanotussa momentissa on säädetty.

9 §

Jos hakemusasiasa koskee ainoastaan tiettyjä henkilöitä tai yhteisöjä saattamatta vaikuttaa muiden oikeuteen tai yleiseen etuun, vesioikeus voi tämän luvun 7 ja 8 §:ssä säädetyn menettelyn sijasta tiedoksiantopäätöksellä velvoittaa hakijan antamaan niille, joita asia koskee, todisteellisen tiedon hakemuskirjoista ja tiedoksiantopäätöksestä. Päätöksessä on ilmoitettava, mitä tämän luvun 6 §:n mukaisesti on noudatettava muistutuksia ja vaatimuksia tehtäessä.

Merkitykseltään vähäisissä sekä sellaisissa hakemusasioissa, joissa edellä olevien säännösten mukainen tiedoksianto asian laadun vuoksi ei ole tarpeen, vesioikeus voi päättää, että hakemuksesta on annettava tieto muulla tavoin, kuin tämän luvun 7 ja 8 §:ssä tai edellä 1 momentissa on säädetty, taikka mil-

paviraston määräämästä päivästä, jollei ympäristölupavirasto asian laadun perusteella ole määrännyt tätä pitempää, enintään neljäkymmenenviiden päivän määräaikaa. Kappale hakemusta ja sen liitteitä on sanotussa tarkoituksessa toimitettava asianomaiseen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa ilmoittaa kuulutuksen julkaisemisesta hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

7 a §

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on *oikeus esittää mielipiteensä ympäristölupavirastolle* hakemuksen johdosta 7 §:n mukaisesti määrätynä aikana.

Ympäristölupavirasto voi 1 momentin mukaisesti antaa tiedon muullekin henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle.

9 §

Merkitykseltään vähäisissä sekä sellaisissa hakemusasioissa, joissa edellä olevien säännösten mukainen tiedoksianto asian laadun vuoksi ei ole tarpeen, *ympäristölupavirasto voi päättää, että hakemuksesta on annettava tieto muulla tavoin, kuin tämän luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään, taikka milloin asia ei vaiku-*

Voimassa oleva laki

loin asia ei saata vaikuttaa muiden oikeuteen tai etuun, ettei tiedoksiantamista ole toimitettava.

10 §

Tiedoksiantopäätöksessä hakija on veloitettava määräajassa toimittamaan vesioikeudelle selvitys tiedoksiantamisesta uhalla, että asia jätetään sikseen, jollei selvitystä sitä ennen ole annettu taikka muistutus tai vaatimuskirjelmä saapunut vesioikeudelle. Tiedoksiantopäätös on todisteellisesti annettava hakijalle.

Aika, jonka kuluessa muistutukset ja vaatimukset on tehtävä, on tiedoksiantopäätöksessä määrättävä alkavaksi siitä, kun asianomainen on saanut päätöksestä tiedon. Tiedoksiannon yhteydessä on annettava jäljennökset päätöksestä, hakemuksesta ja sen liitteistä.

Vesioikeus voi tarvittaessa pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

11 §

Milloin hakemuksen johdosta tehty muistutukset tai vaatimukset taikka asian laatu tai laajuus muutoin sitä vaativat, hakijalle tai muulle asianosaiselle voidaan varata tilaisuus selityksen antamiseen ja toimittaa tälle kappaleen muistutuskirjelmästä liitteineen. Selityksen johdosta voidaan, milloin erityistä syytä siihen on, asianosaiselle varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

11 a §

Vesioikeus voi tässä luvussa tarkoitetun tiedoksiantamisen jälkeen määrätä suoritettavaksi selvitysmenettelyn, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseen vaikuttavan selvityksen saamiseksi eikä selvitystä muutoin voida vaikeuksitta saada. Selvitysmenettelyssä on suoritettava vesioikeuden määräämä lisätutkimus ja laadittava siitä lausunto.

Vesioikeuden on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määräämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsuhteinen henkilö, jolla on asiantuntevasta selvitetävän osakysymyksen alalta.

Ehdotus

ta muiden oikeuteen tai etuun, ettei tiedoksiantamista tarvita.

(kumotaan)

10 §

11 §

Hakijalle tai muulle asianosaiselle on tarpeen mukaan varattava tilaisuus selityksen antamiseen muistutusten ja vaatimusten johdosta. Selityksen johdosta voidaan asianosaiselle varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

11 a §

Ympäristölupavirasto voi tässä luvussa tarkoitetun tiedoksiantamisen jälkeen määrätä suoritettavaksi selvitysmenettelyn, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseen vaikuttavan selvityksen saamiseksi eikä selvitystä muutoin voida vaikeuksitta saada. Selvitysmenettelyssä on suoritettava ympäristölupaviraston määräämä lisätutkimus ja laadittava siitä lausunto.

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määräämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsuhteinen henkilö, jolla on asiantuntevasta selvitetävän osakysymyksen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä vesioikeudelle.

11 b §

Selvitysmenettelyssä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi, jos vesioikeus on niin määrännyt. Kutsu on lähetettävä asianosaisille tiedossa olevalla postiosoitteella vähintään seitsemän päivää ennen kokousta tai maastotarkastusta. Kutsussa on mainittava, missä asiakirjat pidetään nähtävinä. Kokouksessa tai maastotarkastuksessa esitetyt vaatimukset tai selvitykset on merkittävä pöytäkirjaan.

11 c §

Selvitysmenettelyssä laadittava lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava vesioikeudelle viimeistään kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö määrättiin tehtävään. Erityisestä syystä vesioikeus voi poiketa määräajasta.

12 §

Jos kahden tai useamman hakijan hakemukset läheisesti liittyvät toisiinsa, vesioikeus voi määrätä ne käsiteltäväksi yhdessä, mikäli sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely aiheuta kenellekään hakijoista kohtuuttomasti viivästystä tai muuta haittaa.

Milloin useilla hakemuksilla osaksi tai kokonaan pyritään saman tarkoituksen toteuttamiseen eri tavoilla taikka asian käsittelyn aikana vaaditaan yrityksen toimeenpanemista muunlaisena, kuin hakemuksessa on tarkoitettu, vesioikeus voi, sitten kun asianosaisille ja tarvittaessa muille, joiden oikeutta tai etua asia koskee, on varattu tilaisuus lausua asiasta, määrätä asian käsittelyä jatkettavaksi sellaista toimenpidettä tai yritystä koskevana hakemusasiana, jonka vesioikeus olosuhteet huomioon ottaen katsoo asianmukaisimmaksi. Jos toisenlaisen toimenpiteen tai yrityksen edellytyksenä on, että sitä kannattaa määräenemmistö, on tämän edellytyksen ole-

alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä ympäristölupavirastolle.

11 b §

Selvitysmenettelyssä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi, jos ympäristölupavirasto on niin määrännyt. Kutsu on lähetettävä asianosaisille tiedossa olevalla postiosoitteella vähintään seitsemän päivää ennen kokousta tai maastotarkastusta. Kutsussa on mainittava, missä asiakirjat pidetään nähtävinä. Kokouksessa tai maastotarkastuksessa esitetyt vaatimukset tai selvitykset on merkittävä pöytäkirjaan.

11 c §

Selvitysmenettelyssä laadittava lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle viimeistään kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö määrättiin tehtävään. Erityisestä syystä ympäristölupavirasto voi poiketa määräajasta.

12 §

Jos kahden tai useamman hakijan hakemukset läheisesti liittyvät toisiinsa, ympäristölupavirasto voi määrätä ne käsiteltäväksi yhdessä, mikäli sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely aiheuta kenellekään hakijoista kohtuuttomasti viivästystä tai muuta haittaa.

Milloin useilla hakemuksilla osaksi tai kokonaan pyritään saman tarkoituksen toteuttamiseen eri tavoilla taikka asian käsittelyn aikana vaaditaan yrityksen toimeenpanemista muunlaisena, kuin hakemuksessa on tarkoitettu, ympäristölupavirasto voi, sitten kun asianosaisille ja tarvittaessa muille, joiden oikeutta tai etua asia koskee, on varattu tilaisuus lausua asiasta, määrätä asian käsittelyä jatkettavaksi sellaista toimenpidettä tai yritystä koskevana hakemusasiana, joka olosuhteet huomioon ottaen katsotaan asianmukaisimmaksi. Jos toisenlaisen toimenpiteen tai yrityksen edellytyksenä on, että sitä kannattaa määräenemmistö, on tämän edellytyksen

Voimassa oleva laki

massaolo todettava ennen määräyksen antamista.

13 §

Hakemusasiassa tai sen osassa on pidettävä suullinen käsittely, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii.

Asian suullisessa käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä pääkäsittelystä riita-asioissa vesioikeudessa säädetään 41 a §:n 1 momentissa.

13 a §

Erityisestä syystä vesioikeus voi kirjelmien vaihdon tai suullisen käsittelyn jälkeen määrätä, että hakemus on käsiteltävä 5 §:n mukaisesti katselmustoimituksessa.

13 b §

Suulliseen käsittelyyn on kutsuttava hakija, muistutusten ja vaatimusten tekijät sekä 8 §:ssä tarkoitettut viranomaiset. Kutsu on annettava tiedoksi vähintään neljätoista päivää ennen käsittelyä kirjeessä tai muuten todisteellisesti. Jos muistutukset ja vaatimukset vaikuttavat muidenkin asianosaisten oikeuteen tai etuun, on myös heidät kutsuttava suulliseen käsittelyyn noudattaen soveltuvin osin 7 §:n 1 momentin ja 8 §:n säännöksiä.

Jos hakemusasia tai sen suullisessa käsittelyssä käsiteltävä osa koskee ainoastaan tiettyjä asianosaisia vaikuttamatta muiden oikeuteen tai yleiseen etuun, vesioikeus voi antaa suullisesta käsittelystä tiedon vain näille asianosaisille.

14 §

Jos hakemusasiassa on pidetty katselmustoimitus ja asiakirjat ovat saapuneet vesioikeuteen ja muistutusten, vaatimusten sekä

Ehdotus

olemassaolo todettava ennen määräyksen antamista.

13 §

Ympäristölupavirasto tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai virkamies voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin. Tarkastuksen yhteydessä tai muutoin voidaan tarpeen mukaan kuulla suullisesti asianosaisia tai hankkia suullisesti selvitystä.

Ympäristölupavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa valallisesti ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla (todistajien kuuleminen). Niille asianosaisille, joita todistajien kuuleminen koskee, on varattava tilaisuus olla läsnä kuulla-essa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsittelyksensä todistajan tai asianosaisten kertomuksesta. Todistajalle maksettavan korvauksen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 49 §:ssä säädetään.

13 a §

(kumotaan)

13 b §

(kumotaan)

14 §

Jos hakemusasiassa on pidetty katselmustoimitus ja asiakirjat ovat saapuneet ympäristölupavirastoon ja muistutusten, vaatimus-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

huomautusten esittämiselle varattu määräaika on päättynyt, *vesioikeuden on pidettävä suullinen käsittely, mikäli katselmuskirjan johdosta tehty muistutukset, vaatimukset tai huomautukset antavat siihen aihetta taikka vesioikeus muutoin pitää sitä tarpeellisena. Asiakirjat on ennen suullista käsittelyä pidettävä nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa. Vesioikeus voi pyytää toimitusinsinööriltä lausunnon tehtyjen muistutusten, vaatimusten ja huomautusten johdosta.*

Suullisesta käsittelystä on tällöin vähintään neljätoista päivää sitä ennen annettava kirjatussa kirjeessä tai muutoin todisteellisesti tieto hakijalle, muistutusten ja vaatimusten tekijöille sekä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

16 §

Hakija ja muut asianosaiset saavat suullisessa käsittelyssä kuulustuttaa todistajia ja esittää muuta näyttöä, jota he tahtovat asiassa käyttää, noudattaen soveltuvin osin, mitä todistelusta yleisissä tuomioistuimissa säädetään. Se, millaisista kysymyksistä näyttöä esitetään ja keitä kuullaan todistajina, on ilmoitettava vesioikeudelle ennalta. Vesioikeus voi myös myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oikeuden todistajien kuulustuttamiseen käräjäoikeudessa.

Todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä 21 luvun 9 §:ssä säädetään.

17 §

Vesioikeus voi, kun suullinen käsittely toimitetaan, sen yhteydessä suorittaa katselmuksen. Katselmuksen aika ja paikka voidaan silloinkin, kun suullista käsittelyä ei muutoin olisi kuuluttamalla annettava tiedoksi, julkisesti kuuluttaa asianomaisissa kunnissa.

18 §

Jos vesioikeus havaitsee 18 luvussa tarkoitetun katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän katselmustoimituksen taikka edellä tarkoitetun selvitysmenettelyn.

19 §

Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, ettei vesioikeus ole antanut tai velvoittanut hakijaa

ten sekä huomautusten esittämiselle varattu määräaika on päättynyt, ympäristölupavirasto voi pyytää toimitusinsinööriltä lausunnon tehtyjen muistutusten, vaatimusten ja huomautusten johdosta.

16 §

(kumotaan)

17 §

(kumotaan)

18 §

Jos ympäristölupavirasto havaitsee 18 luvussa tarkoitetun katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän katselmustoimituksen taikka edellä tarkoitetun selvitysmenettelyn.

19 §

Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, ettei ympäristölupavirasto ole antanut tai velvoitta-

Voimassa oleva laki

antamaan hakemuksesta tietoa sellaiselle asianosaiselle, jolle edellä olevien säännösten mukaan tieto olisi ollut erikseen annettava mutta jota ei ole hakemuksen yhteydessä ilmoitettu taikka joka muusta syystä on jäänyt huomioon ottamatta, eikä tämä myöskään omasta aloitteestaan ole käyttänyt asiassa puhevaltaa, vesioikeuden on, ilmoittamalla asiasta kirjatussa kirjeessä, varattava hänelle tilaisuus muistutustensa ja vaatimustensa esittämiseen.

20 §

Vesioikeus voi omasta aloitteestaan tai katselmustoimituksen aikana toimitusinsinöörin ehdotuksesta hankkia tai välipäätöksellä taikka hakijalle lähetettävällä kirjeellä kehottaa hakijaa hankkimaan tarpeelliseksi harkitun selvityksen uhalla, että hakemus muutoin jätetään sikseen. Jos selvitys on julkisen edun kannalta tarpeellinen, hakijalle voidaan asettaa sakon uhka velvollisuutensa täyttämiseksi. Muu asianosainen voidaan velvoittaa esittämään hänen saatavissaan oleva selvitys uhalla, että asia voidaan ratkaista selvitystä ilmankin. Jos selvitys on julkisen edun kannalta tarpeellinen, hänet voidaan velvoittaa siihen sakon uhalla.

Asiakirjan esittämismuutoksen voimassa, mitä siitä oikeudenkäymiskaarissa on säädetty.

Vesioikeus tai vesioikeuden määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

21 §

Hakemusasiassa, joka koskee luvan saamista tässä laissa tarkoitettua yritystä tai toimenpidettä varten, vesioikeuden on viran puolesta tutkittava, ovatko luvan edellytykset olemassa. Niin ikään vesioikeuden on, vaikkei vahingonkorvausvaatimusta ole tehty, tutkittava, onko havaitusta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä ja mihin määrään suoritettava korvausta, sekä viran puolesta muutoinkin otettava huomioon, mitä tässä laissa yleisen edun sekä yksityisten oikeuksien ja etujen turvaamiseksi on säädetty.

Vesioikeus voi tehdä hakemukseen liitettyyn suunnitelmaan sellaisia muutoksia tai

Ehdotus

nut hakijaa antamaan hakemuksesta tietoa sellaiselle asianosaiselle, jolle edellä olevien säännösten mukaan tieto olisi ollut erikseen annettava mutta jota ei ole hakemuksen yhteydessä ilmoitettu taikka joka muusta syystä on jäänyt huomioon ottamatta, eikä tämä myöskään omasta aloitteestaan ole käyttänyt asiassa puhevaltaa, ympäristölupaviraston on varattava hänelle tilaisuus muistutustensa ja vaatimustensa esittämiseen.

20 §

Ympäristölupavirasto voi omasta aloitteestaan tai katselmustoimituksen aikana toimitusinsinöörin ehdotuksesta hankkia tai kehottaa hakijaa määräajassa hankkimaan tarpeelliseksi harkitun selvityksen uhalla, että hakemus muutoin jätetään sikseen. Jos selvitys on julkisen edun kannalta tarpeellinen, hakija voidaan velvoittaa hankkimaan selvitys uhalla, että se hankitaan hakijan kustannuksella. Muu asianosainen voidaan velvoittaa esittämään hänen saatavissaan oleva selvitys uhalla, että asia ratkaistaan ilman selvitystä.

21 §

Hakemusasiassa, joka koskee luvan saamista tässä laissa tarkoitettua yritystä tai toimenpidettä varten, ympäristölupaviraston on viran puolesta tutkittava, ovatko luvan edellytykset olemassa. Niin ikään ympäristölupaviraston on, vaikkei vahingonkorvausvaatimusta ole tehty, tutkittava, onko havaitusta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä ja mihin määrään suoritettava korvausta, sekä viran puolesta muutoinkin otettava huomioon, mitä tässä laissa yleisen edun sekä yksityisten oikeuksien ja etujen turvaamiseksi säädetään.

Ympäristölupavirasto voi tehdä hakemukseen liitettyyn suunnitelmaan sellaisia muu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lisäyksiä, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

toksia tai lisäyksiä, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Ympäristölupaviraston on pyydetty lupa-
harkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot.

22 §

Jos hakija tahtoo peruuttaa hakemuksensa, peruutus on tehtävä vesioikeudelle viimeistään asian suullisessa käsittelyssä tai, jollei sellaista pidetä, ennen päätöksen antamista vesioikeudelle toimitettavalla kirjelmällä. Milloin hakemus koskee uittosäännön vahvistamista tai vesistön kuntoonpanemista uitoa varten eikä valtio ole hakijana, on peruutuksesta ilmoitettava Metsähallitukselle.

22 §

Jos hakija tahtoo peruuttaa hakemuksensa, peruutus on tehtävä *ympäristölupavirastolle kirjallisesti ennen päätöksen antamista.*

23 §

Hakemusasiassa vesioikeuden tulee antaa päätös, jossa se asian ratkaisun lisäksi, milloin hakemus hyväksytään, antaa määräykset niistä seikoista, jotka päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä suoritettaessa on otettava huomioon.

Milloin hakemus koskee tietyn suunnitelman mukaan toteutettavaa yritystä, suunnitelma on selostettava vesioikeuden päätöksessä tai liitettävä siihen. Päätöksen tulee lisäksi sisältää lausunto asiassa tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista ja määräykset siitä, miten yritys on pantava toimeen ja mitä hakijan on noudatettava muiden etujen suojaamiseksi sekä onko ja mitä korvauksia vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä suoritettava samoin kuin muut päätökseen tämän lain perusteella otettavat määräykset.

23 §

Hakemusasiassa *ympäristölupaviraston* tulee antaa päätös, jossa se asian ratkaisun lisäksi, milloin hakemus hyväksytään, antaa määräykset niistä seikoista, jotka päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä suoritettaessa on otettava huomioon.

Milloin hakemus koskee tietyn suunnitelman mukaan toteutettavaa yritystä, suunnitelma on selostettava *ympäristölupaviraston* päätöksessä tai liitettävä siihen. Päätöksen tulee lisäksi sisältää lausunto asiassa tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista ja määräykset siitä, miten yritys on pantava toimeen ja mitä hakijan on noudatettava muiden etujen suojaamiseksi sekä onko ja mitä korvauksia vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä suoritettava samoin kuin muut päätökseen tämän lain perusteella otettavat määräykset.

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, vesioikeuden päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, *ympäristölupaviraston* päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

24 §

Tärkeiden syiden vaatiessa vesioikeus voi antaa hakemusasiassa joltakin osalta lopullisen päätöksen, ennen kuin asia muilta osin ratkaistaan. Korvauksen suorittamisesta on tällaisen päätöksen osalta vastaavasti voimassa, mitä 11 luvussa on säädetty.

24 §

Tärkeiden syiden vaatiessa *ympäristölupavirasto* voi antaa hakemusasiassa joltakin osalta lopullisen päätöksen, ennen kuin asia muilta osin ratkaistaan. Korvauksen suorittamisesta on tällaisen päätöksen osalta vastaavasti voimassa, mitä 11 luvussa *säädetään.*

Voimassa oleva laki

Vesioikeus voi, jos yritystä koskevan luvan edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ratkaista hakemusasian muilta kuin yrityksestä aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten johdosta suoritettavien rahakorvausten osalta, jos hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen kohtuuttomasti viivästyttäisi lupa-asian ratkaisemista. Korvaus omaisuuden lunastamisesta tai käyttöoikeuden antamisesta on kuitenkin määrättävä luvan myöntämisen yhteydessä. Vesioikeus voi myös määrätä jonkin toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa on erityistä syytä. Tällöin luvan saaja on velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan korvausratkaisun täydentämistä. Vesioikeuden päätös siirtää korvauskysymys erikseen ratkaistavaksi ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, vesioikeuden määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvista edunmenetysten korvaamisista. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee, jollei vesioikeus erityisestä syystä toisin määrää, valvoa korvaussensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevilla asioilla. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava, kunnes korvausasia on tullut ratkaistuksi tai sen mukaan kuin korvauksia on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vesioikeuden tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden va-

Ehdotus

Ympäristölupavirasto voi, jos yritystä koskevan luvan edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ratkaista hakemusasian muilta kuin yrityksestä aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten johdosta suoritettavien rahakorvausten osalta, jos hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen kohtuuttomasti viivästyttäisi lupa-asian ratkaisemista. Korvaus omaisuuden lunastamisesta tai käyttöoikeuden antamisesta on kuitenkin määrättävä luvan myöntämisen yhteydessä. *Ympäristölupavirasto* voi myös määrätä jonkin toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa on erityistä syytä. Tällöin luvan saaja on velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan korvausratkaisun täydentämistä. *Ympäristölupaviraston* päätös siirtää korvauskysymys erikseen ratkaistavaksi ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, *ympäristölupaviraston* määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvista edunmenetysten korvaamisista. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle, jonka tulee valvoa korvaussensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevilla asioilla. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava. *Ympäristölupaviraston* tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan *ympäristölupaviraston* päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

pauttamista koskevaan vesioikeuden päätöseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Antaessaan myöhemmin päätöksen siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, vesioikeus voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi. Jos 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai -maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, vesioikeus voi kuitenkin samalla ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 2 luvun 22 §:n 1—3 momentin mukaiseksi sen estämättä, mitä määräysten tarkistamisesta muutoin on voimassa.

Milloin hakemusasian ratkaisuun vaikuttava asia on erikseen vireillä tai asianosainen osoitetaan erikseen riitelemään tällaisesta asiasta, vesioikeus voi, mikäli asianosainen sitä vaatii ja oikeus havaitsee sen soveliaaksi, jatkaa esillä olevan asian käsittelyä ja antaa siitä päätöksen, jonka pysyvyys jää riippuvaksi siitä, päättyykö erikseen käsiteltävä asia päätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos asia päättyy toisin kuin on edellytetty, raukeaa annettu päätös ja voidaan asia jonkun asianosaisen hakemuksesta raukeamisen toteamista varten saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi.

25 §

Vesioikeus ratkaisee hakemusasian asiakirjojen perusteella esittelystä ottaen huomioon, mitä 13 §:ssä säädetään. Vesioikeuden päätöksessä hakemusiassa otetaan huomioon asiaan vaikuttava saatavissa oleva selvitys. Asianosaista koskevasta selvityksestä, joka ei ole ollut käsittelyssä esillä tai sisälly käsitteltävänä olevan asian asiakirjoihin, hänelle on varattava tilaisuus lausua käsityksensä, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta.

Hakemusiassa päätös annetaan vesioikeuden huoneistossa julkipannussa ilmoituksessa mainittuna päivänä. Milloin asia on vähäinen ja vesioikeus katsoo sen mahdolliseksi, päätös voidaan antaa hakijalle hakemusta vesioikeudelle annettaessa ilmoitettavana

Antaessaan myöhemmin päätöksen siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, *ympäristölupavirasto* voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi. Jos 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai -maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, *ympäristölupavirasto* voi kuitenkin samalla ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 2 luvun 22 §:n 1—3 momentin mukaiseksi sen estämättä, mitä määräysten tarkistamisesta muutoin on voimassa.

25 §

Hakemusiassa päätös annetaan ympäristölupaviraston ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (julkipano), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätös toimitetaan hakijalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta ympäristölupaviraston on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista

Voimassa oleva laki

aikana.

Kun hakemusasiassa on toimitettu suullinen käsittely, johon on kutsuttu kaikki ne, joita asiassa annettava ratkaisu koskee, ja kun asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden päätös voidaan julistaa asianosaisille istunnon päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Jos päätöstä ei julisteta heti, se on annettava esittelystä mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen vesioikeuden kansliassa.

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä Suomen ympäristökeskukselle ja asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta ympäristölupavirasto on poikennut katselmuskirjasta.

Milloin vesioikeuden päätös sisältää yleisesti noudatettavia pysyviä määräyksiä, tulee sen olla asianomaisessa vesilautakunnassa pyynnöstä nähtävänä.

26 §

Asioissa, joissa sen mukaan kuin tässä laissa on säädetty, kustannusten jakaminen tai muu toimenpide on suoritettava vasta hakemuksessa tarkoitetun yrityksen toimeenpanemisen jälkeen, on vesioikeuden päätöksessään velvoitettava yrityksen toimeenpanija kysymyksessä olevaan toimenpiteeseen

Ehdotus

varten säädetty aika laskettuna julkipanosta päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta ympäristölupavirasto on poikennut katselmuskirjasta.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoa asiaa koskeva ympäristölupaviraston päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiantamisesta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

26 §

Asioissa, joissa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, kustannusten jakaminen tai muu toimenpide on suoritettava vasta hakemuksessa tarkoitetun yrityksen toimeenpanemisen jälkeen, on ympäristölupaviraston päätöksessään velvoitettava yrityksen toimeenpanija kysymyksessä olevaan toimenpi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ryhtymistä varten ilmoittamaan oikeudelle yrityksen loppuunsaattamisesta. Asia on sen jälkeen käsiteltävä ilmoituksen tekijän vireille panemana hakemusasiana.

teeseen ryhtymistä varten ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yrityksen loppuunsaattamisesta. Asia on sen jälkeen käsiteltävä ilmoituksen tekijän vireille panemana hakemusasiana.

27 §

Hakemusasiansa vesioikeudessa asianosaiset saavat pitää kulunsa vahinkonaan.

27 §

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan ympäristölupavirastossa.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, vesioikeus voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, ympäristölupavirasto voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa. Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) nojalla, korvauksiasta päättävän ympäristölupaviraston on määrätessään toisen asianosaisen suorittamaan hänelle kulujen korvausta samalla päätettävä mainitun lain 24 §:n mukaisesti asianosaisen velvoittamisesta korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuneet kulut sekä oikeusavun saajalle tämän asiassa suorittamat kulut ja omavastuuosuus.

29 §

Hakijan tai muun asianosaisen poissaolo vesioikeuden istunnosta ei estä hakemusasian käsittelyä.

29 §

(kumotaan)

29 a §

Jollei tässä laissa säädetä toisin, hakemusasian käsittelyssä vesioikeudessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä käsittelystä valitusviranomaisessa säädetään hallintolainkäyttölain 3 ja 4 luvussa, 39, 40 ja 42 §:ssä sekä 8, 9 ja 14 luvussa. Myös hallintolainkäyttölain 56 §:ää sovelletaan vesioikeudessa, 1 momentin toisen virkkeen säännöstä lukuun ottamatta.

29 a §

(kumotaan)

30 §

Kun yritys tai toimenpide, jota varten on annettu lupa, on suoritettu, taikka laitos tai rakennelma, jonka tekemiseen lupapäätöksessä on myönnetty oikeus, on saatu valmiiksi, on luvan saajan tai sen, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, kirjallisesti ilmoitettava siitä vesioikeudelle ja 21 luvussa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle sen ajan kuluessa, joka lupapäätöksessä on sanotun il-

30 §

Kun yritys tai toimenpide, jota varten on annettu lupa, on suoritettu, taikka laitos tai rakennelma, jonka tekemiseen lupapäätöksessä on myönnetty oikeus, on saatu valmiiksi, on luvan saajan tai sen, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, kirjallisesti ilmoitettava siitä ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle sen ajan kuluessa, joka lupapäätöksessä on

Voimassa oleva laki

moituksen tekemistä varten määrätty (*valmistumisilmoitus*). Ilmoituksen saatuaan vesioikeus voi asianomaisia viranomaisia tarpeen mukaan kuultuaan määrätä suoritettavaksi 18 luvussa säädetyn lopputarkastuksen. Määräys lopputarkastuksesta on annettava kolmen vuoden kuluessa valmistumisilmoituksen saapumisesta lukien, jollei vesioikeus ole lupapäätöksessä erityisestä syystä asettanut pitempää määräaika.

Hakemusasiassa, jossa ei ole pidetty katselmustoimitusta, ei lopputarkastusta saa määrätä suoritettavaksi, ellei vesioikeus viranomaisen tai asianosaisen vaatimuksen johdosta tai muutoin harkitse siihen olevan erityistä syytä.

31 §

Milloin asiassa on suoritettu lopputarkastus, on vesioikeuden, saatuaan toimitusmiesten lausunnon ja toimituksessa kertyneet asiakirjat, tutkittava, antaako tarkastus aiheita toimenpiteeseen.

Jos lopputarkastuksessa on todettu, ettei laitosta tai rakennelmaa tehtäessä taikka yritystä toimeenpantaessa ole noudatettu lakia tai annettuja määräyksiä, on vesioikeuden määrättävä tehtäväksi tarpeelliset muutokset ja, jos se katsoo olevan aiheita, ilmoitettava asia 21 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle yleiselle valvontaviranomaiselle.

Tässä tarkoitetussa asiassa toimitetaan suullinen käsittely vain, milloin vesioikeus katsoo sen tarpeelliseksi, ja asianosaisille annetaan päätös ainoastaan, milloin se sisältää velvoituksia, joita ei ennen ole määrätty.

32 §

Jos yritystä toimeenpantaessa tai toimenpidettä suoritettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi saada muutos lupapäätökseen sisältyviin määräyksiin, voi vesioikeus, milloin muutos on merkitykseltään vähäinen eikä loukkaa toisen oikeutta tai etua, luvan saajan hakemuksesta sallia muutoksen. Käsitellessään määräyksen muuttamista tarkoitavaa hakemusta vesioikeus voi tarvittavilta osin noudattaa yksinkertaisempaa menettelyä, kuin tässä luvussa edellä on säädetty.

Käsitellessään 12 luvun 19 §:ssä tarkoitettua hakemusta vesioikeus voi niin ikään poiketa edellä tässä luvussa olevista menettelyä

Ehdotus

sanotun ilmoituksen tekemistä varten määrätty (*valmistumisilmoitus*). Ilmoituksen saatuaan *ympäristölupavirasto* voi asianomaisia viranomaisia tarpeen mukaan kuultuaan määrätä suoritettavaksi 18 luvussa säädetyn lopputarkastuksen. Määräys lopputarkastuksesta on annettava kolmen vuoden kuluessa valmistumisilmoituksen saapumisesta lukien, jollei *ympäristölupavirasto* ole lupapäätöksessä erityisestä syystä asettanut pitempää määräaika.

Hakemusasiassa, jossa ei ole pidetty katselmustoimitusta, ei lopputarkastusta saa määrätä suoritettavaksi, ellei *ympäristölupavirasto* viranomaisen tai asianosaisen vaatimuksen johdosta tai muutoin harkitse siihen olevan erityistä syytä.

31 §

Jos asiassa on suoritettu lopputarkastus, on *ympäristölupaviraston*, saatuaan toimitusmiesten lausunnon ja toimituksessa kertyneet asiakirjat, tutkittava, antaako tarkastus aiheita toimenpiteeseen.

Jos lopputarkastuksessa on todettu, ettei laitosta tai rakennelmaa tehtäessä taikka yritystä toimeenpantaessa ole noudatettu lakia tai annettuja määräyksiä, on *ympäristölupaviraston* määrättävä tehtäväksi tarpeelliset muutokset ja, jos se katsoo olevan aiheita, ilmoitettava asia 21 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle yleiselle valvontaviranomaiselle.

Päätöksen antamisesta edellä tarkoitetussa asiassa on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 25 §:ssä säädetään.

32 §

Jos yritystä toimeenpantaessa tai toimenpidettä suoritettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi *muuttaa* lupapäätökseen *sisältyviä määräyksiä*, voi *ympäristölupavirasto*, jos muutos on merkitykseltään vähäinen eikä loukkaa toisen oikeutta tai etua, luvan saajan hakemuksesta *muuttaa määräyksiä*.

Käsiteltäessä määräyksen muuttamista tarkoitettavaa hakemusta on soveltuvin osin noudatettava tässä luvussa edellä säädettyä me-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

koskevista säännöksistä.

nettelyä.

Milloin yritystä toteutettaessa tarvitaan tilapäisiä määräyksiä toimenpiteistä, joihin tulvan, sortuman tai supon vuoksi tahi muusta poikkeuksellisesta syystä on kiireellisesti ryhdyttävä, voi vesioikeus hakemuksesta antaa niihin luvan. Tällöin on vastaavasti voimassa, mitä edellä 1 momentissa on asian käsittelystä säädetty. Toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on hakemuksesta korvattava. Vesioikeuden päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka siihen haetaan muutosta.

Riita-asiat

(kumotaan)

33 §

Riita-asia on vesioikeudessa pantava viireille vesioikeudelle toimitettavalla haastehakemuksella. Vaatimus, joka johtuu tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta toimenpiteestä ja tarkoittaa tällaisen toimenpiteen kieltämistä, olojen ennalleen palauttamista tai hvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, voidaan kuitenkin panna viireille myös hakemuksella.

(kumotaan)

Haastehakemuksessa on ilmoitettava kantajan yksilöity vaatimus, yksityiskohtaisesti ne seikat, joihin vaatimus perustuu, sekä mahdollisuuksien mukaan asiassa kuultavat todistajat ja mistä seikoista heitä aiotaan kuulla. Haastehakemuksessa on lisäksi ilmoitettava asianosaisten nimet ja osoitteet sekä yhteydenottoa varten tarpeelliset muut tiedot.

Haastehakemukseen on liitettävä ne asiakirjat, joihin kantajan vaatimus perustuu, ja ne kirjalliset todisteet, joihin kantaja vetoaa. Haastehakemusta ja sen liitteitä on annettava kaksi kappaletta. Vesioikeus voi kuitenkin sallia kartan, piirustuksen tai muun sellaisen asiakirjan, jonka jäljentäminen tuottaisi hankaluutta tai kohtuuttomia kustannuksia, annettavaksi yhtenä kappaleena.

34 §

Jos haastehakemuksessa on olennainen puutteellisuus taikka jos on ilmeistä, että haastehakemuksessa tarkoitettu asia ei kuulu vesioikeuden tutkittavaksi tai ei ole käsiteltävä riita-asiana, on asia haastehakemuksen yhteen kappaleeseen kirjoitettavalla vesioi-

(kumotaan)

34 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keuden päätöksellä jätettävä tutkimatta.

Päätös on annettava kantajalle todisteellisesti tai lähetettävä hänen ilmoittamallaan osoitteella kirjatussa kirjeessä.

Mitä tässä pykälässä edellä säädetään, ei koske asiaa, joka 33 §:n 1 momentin nojalla on pantu vireille hakemuksella, eikä 11 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan riita-asiana käsiteltävää vaatimusta. Vesioikeus voi tarvittaessa määrätä, että tässä tarkoitettua hakemusta tai vaatimusta on täydennettävä sellaisilla tiedoilla ja selvityksillä, jotka haastehakemuksen 33 §:n mukaisesti tulee sisältää tai jotka siihen on liitettävä. Mitä jäljempänä säädetään kanteen tiedoksiantamisesta vastapuolelle, koskee vastaavasti myös tällaisen hakemuksen tai vaatimuksen tiedoksiantamista.

Jos haastehakemus on puutteellinen, kantajaa on kehotettava määräajassa korjaamaan puute, jos korjaaminen on valmistelun jatkamiseksi tarpeellinen. Kantajalle on samalla ilmoitettava, millä tavoin haastehakemus on puutteellinen ja että kanne voidaan jättää tutkimatta tai hylätä, jos kantaja ei noudata kehotusta. Jos haastehakemusta tai sen liitteitä ei ole toimitettu riittävän useana kappaleena, kantajaa on kehotettava toimitamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos kantaja ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä kantajan kustannuksella.

35 §

Jollei kannetta ole 34 §:n nojalla jätetty tutkimatta, vesioikeuden on annettava haaste ja huolehdittava haasteen ja haastehakemuksen tiedoksiantamisesta vastapuolelle siinä järjestyksessä, kuin tiedoksiantamisesta riita-asiaassa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Liitteistä, jotka 33 §:n 3 momentin nojalla on sallittu annettaviksi oikeuteen yhtenä kappaleena, ei kuitenkaan tarvitse antaa jäljennöstä vastapuolelle, vaan haasteen yhteydessä on ilmoitettava, että ne ovat vesioikeuden virkahuoneistossa tai muussa vesioikeuden määräämässä paikassa nähtävänä. Muutoin on vastaavasti noudatettava, mitä 10 §:ssä säädetään.

Haasteessa vastapuolta kehotetaan vastaamaan kanteeseen kirjallisesti ja vastaukseen ilmoittamaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 10 §:ssä tarkoitetut seikat sekä toimit-

(kumotaan)

35 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tamaan vastauksensa vesioikeudelle vesioikeuden määräämässä ajassa haasteen tiedoksiannosta. Vastaajalle on ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista, vaikka vastausta ei määrääjässä anneta.

36 §

Vastaus ja ne asiakirjat, jotka vastaaja tahtoo esittää vastauksensa tueksi, on annettava vesioikeuteen kaksin kappalein, jollei vastaajan, noudattamalla vastaavasti 33 §:n 3 momentin säännöksiä, sallita antaa joitakin asiakirjoja ainoastaan yhtenä kappaleena.

Vastakanteen osalta on sovellettava tämän luvun edellä olevia säännöksiä.

(kumotaan)

36 §

37 §

Vesioikeus voi jatkaa asian valmistelua kirjallisesti tai suullisesti, noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 5 luvussa riita-asian valmistelusta säädetään. Jos vastaaja ei ole määrääjässä antanut kirjallista vastausta kanteeseen, käsittelyä voidaan jatkaa 41 §:n mukaisesti.

Vesioikeuden on valmistelussa huolehdittava siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki ne seikat, joihin he haluavat vedota, ja että luodaan edellytykset sille, että pääkäsittely voidaan toimittaa keskitetysti.

(kumotaan)

37 §

37 a §

Jos riita-asia koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai muutoin yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, vesioikeus voi, kantajaa kuultuaan, päättää asian tai sen osan käsittelyn jatkamisesta samaa vaatimusta koskevana hakemusasiانا, jossa kantajaa pidetään hakijana. Oikeudesta hakemuksen peruuttamiseen on voimassa, mitä 22 §:ssä säädetään.

Jos kantaja on edunmenetyksen kärsijä, oikeudenkäyntikuluista on soveltuvin osin voimassa, mitä 27 §:n 3 momentissa säädetään. Jos asia määrätään katselmustoimitukseen, on sen kustannuksista voimassa, mitä 21 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

(kumotaan)

37 a §

38 §

Vesioikeus, vesioikeuden puheenjohtaja,

(kumotaan)

38 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jäsen tai sihteeri voi vesioikeuden määräyksestä suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

39 §

39 §

Vesioikeus määrää, mitä suullisessa valmistelussa käsitellään ja keitä asianosaisia siihen kutsutaan. Vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta valmisteluun siten kuin tiedoksiantamisesta riita-asioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään.

(kumotaan)

Kutsussa suullisen valmistelun istuntoon on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä istunto pidetään sekä mikä voi olla seurauksena siitä, että kutsuttava ei saavu istuntoon. Lisäksi kutsussa on ilmoitettava ne kysymykset, joita suullisessa valmistelussa on tarkoitus käsitellä.

39 a §

39 a §

Jos jonkun on saavuttava suulliseen valmisteluun henkilökohtaisesti, hänet on kutsuttava sakon uhalla.

(kumotaan)

Suullinen valmistelu voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa.

Suullisessa valmistelussa ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

39 b §

39 b §

Asianosaiset voivat suullisessa valmistelussa viitata aikaisemmin antamiinsa kirjelmiin ja muuhun kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Tällöin kirjallisen aineiston sisältö on lyhyesti selostettava.

(kumotaan)

40 §

40 §

Kantajan pyynnöstä vesioikeus voi ilman pääkäsittelyä päättää ryhtymisestä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vähentävät vahinkoja tai häitää, ennen kuin kysymys sellaisista toimenpiteistä lopullisesti ratkaistaan. Edellytyksenä on, että kantaja asettaa lääninhallitukselle vakuuden niistä korvauksista, jotka hän on velvollinen suorittamaan toimenpiteiden johdosta.

(kumotaan)

Päätös, johon voidaan hakea erikseen muutosta, on voimassa heti, mutta sitä voidaan olosuhteiden mukaan muuttaa.

41 §

41 §

Kun valmistelu on päättynyt, asia siirre-

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tään pääkäsittelyyn. Asia tai sen osa voidaan kuitenkin pääkäsittelyä toimittamatta siirtää ratkaistavaksi esittelystä asiakirjojen perusteella vesioikeuden täysilukuisessa kokoonpanossa, jos:

1) asia on laadultaan sellainen, että sen ratkaiseminen ei edellytä suullista käsittelyä; tai

2) asianosaiset ilmoittavat, että heillä ei ole esitettävänä suullista todistelua, ja he pyytävät asian ratkaisemista ilman suullista käsittelyä.

41 a §

Pääkäsittely pidetään vesioikeuden sijaintipaikkakunnalla tai, milloin asian käsittelystä siellä aiheutuisi asianosaisille tai muille istuntoon kutsuttaville huomattavaa hankaluutta tai asian selvittäminen tai muu erityinen syy sitä edellyttää, muussa soveliaassa paikassa.

Vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta pääkäsittelyyn siten kuin tiedoksiantosta riita-asioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Kutsussa on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä pääkäsittely pidetään sekä mikä voi olla seurauksena siitä, että kutsuttava ei saavu istuntoon. Jos siihen on aihetta, kutsussa on lisäksi ilmoitettava ne kysymykset, joita pääkäsittelyssä on tarkoitus käsitellä.

Vesioikeus voi suorittaa pääkäsittelyn yhteydessä katselmuksen. Katselmuksen aika ja paikka voidaan julkisesti kuuluttaa asianomaisissa kunnissa.

41 b §

Jos jonkun on saavuttava pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti, hänet on kutsuttava sakon uhalla.

Pääkäsittely voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa.

Pääkäsittelyssä ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

41 c §

Jos vesioikeus erityisestä syystä katsoo, että asia voidaan käsitellä pääkäsittelyssä valmistelua toimittamatta, vesioikeus voi kutsua asianosaiset suoraan pääkäsittelyyn.

41 d §

Pääkäsittely on suullinen. Asianosainen ei

41 a §

(kumotaan)

41 b §

(kumotaan)

41 c §

(kumotaan)

41 d §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

saa lukea eikä antaa vesioikeudelle kirjallista lausumaa taikka muutoinkaan esittää asiaa kirjallisesti.

Asianosainen saa kuitenkin lukea asiakirjasta vaatimuksensa sekä suorat viittaukset oikeuskäytäntöön, oikeuskirjallisuuteen sekä sellaisiin useita teknisiä ja numerotietoja sisältäviin asiakirjoihin, joita pelkästään suullisesti esitettyinä on vaikeata ymmärtää. Lisäksi hän saa käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tukemiseksi. Teknisten ja niihin rinnastettavien kysymysten selvittämiseksi saadaan lisäksi viitata kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon selostamalla lyhyesti viitatuilta osin niiden sisältö.

Pääkäsittelyssä on:

- 1) puheenjohtajan tai muun jäsenen lyhyesti selostettava, mistä asiassa on kysymys;
- 2) kantajan esitettävä vaatimuksensa ja niiden perusteet;
- 3) vastapuolen ilmoitettava, myöntääkö vai kiistääkö hän kanteen;
- 4) asianosaisten puolin ja toisin tarkemmin perusteltava kantaansa ja lausuttava toisten asianosaisten perustelujen johdosta;
- 5) otettava vastaan todistelu; sekä
- 6) asianosaisten esitettävä loppulausuntonsa.

41 e §

Pääkäsittelyä ei saa lykätä, elleivät tärkeät syyt sitä vaadi. Jos pääkäsittely lykätään, jatkokäsittelyn aika ja paikka on ilmoitettava lykkäyspäätöksessä tai myöhemmin erikseen. Jos pääkäsittely joudutaan lykkäämään, käsittelyä jatketaan siitä, mihin se jäi edellisen käsittelyn päättyessä.

Jos asian käsittelyyn osallistuu uusi jäsen, asiassa tulee toimittaa kuitenkin uusi pääkäsittely. Todistelua ei sellaisessa tapauksessa kuitenkaan tarvitse ottaa vastaan uudelleen, jos sitä asian selvittämiseksi ei ole pidettävä tarpeellisena. Todistelua ei tarvitse ottaa vastaan uudelleen myöskään silloin, kun se asian laatu ja vastaanotettava todistelu huomioon ottaen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai olennaista haittaa.

(kumotaan)

41 e §

41 f §

Vesioikeuden pääasiaratkaisu riita-asiassa on tuomio. Muu ratkaisu on päätös. Silloin kun asiassa on toimitettu pääkäsittely, tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oi-

(kumotaan)

41 f §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä ja katselmuksessa. Siltä osin kuin asia ratkaistaan asiakirjojen perusteella, huomioon saadaan ottaa asiakirjoihin sisältyvä oikeudenkäyntiaineisto.

Milloin asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden tuomio voidaan julistaa asianosaisille pääkäsittelyn päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Jos tuomiota ei julisteta heti, se on annettava esittelystä mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen.

42 §

Milloin riita-asia koskee laitteen tai rakennelman poistamista taikka toimenpiteen kieltämistä, mutta hakemus luvan saamiseksi laitteen tai rakennelman pysyttämiseen tai toimenpiteen suorittamiseen on pantu vireille, ei riita-asiaa saa ratkaista, ennen kuin luvan myöntämistä koskeva asia on vesioikeudessa päätetty.

(kumotaan)

42 §

42 a §

Mikäli tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä, on oikeudenkäynnissä riita-asioissa noudatettava soveltuvin osin niitä säännöksiä, jotka ovat voimassa käräjäoikeuden osalta.

(kumotaan)

42 a §

Vesioikeus voi myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oikeuden todistajien kuulustuttamiseen käräjäoikeudessa.

Todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä 21 luvun 9 §:ssä säädetään.

Rikosasiat

(kumotaan)

43 §

Tämän lain mukaan vesioikeudessa käsiteltävissä rikosasioissa toimii syyttäjänä se yleinen virallinen syyttäjä, jonka virka-alueella rikos on tehty.

(kumotaan)

43 §

44 §

Ennen kuin syyttäjä ilmoittaa rikosasian vesioikeudessa käsiteltäväksi, on poliisiviranomaisen toimitettava asiassa tutkinta.

(kumotaan)

44 §

Asianomainen valvontaviranomainen on velvollinen antamaan tutkinnassa poliisivi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ranomaiselle tämän tarvitsemia tietoja ja selvityksiä sekä muuta virka-apua.

45 §

45 §

Ilmoittaessaan rikosasian käsiteltäväksi syyttäjän tulee lähettää vesioikeudelle syytekirjelmä sekä poliisitutkintapöytäkirja. (kumotaan)

Vesioikeuden on määrättävä suullista käsittelyä varten pidettävän istunnon aika ja paikka sekä kutsuttava istuntoon syyttäjä ja asianomistaja vähintään neljätoista päivää sitä ennen lähetetyllä kirjatulla kirjeellä. Käsittelyn aika ja paikka on samalla tavoin ilmoitettava 21 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Syytetty on haastettava oikeuteen syyttäjän toimesta noudattamalla, mitä oikeudenkäymiskaassa haasteesta rikosasioissa on säädetty. Syytetylle on samalla annettava jäljennös syytekirjelmästä.

46 §

46 §

Jos asianomistaja tahtoo vesioikeudessa ajaa syytettä asiassa, jota virallinen syyttäjä ei ole ilmoittanut syyteeseen pantavaksi, on hänen toimitettava vesioikeudelle syytekirjelmä, niin kuin haastehakemuksesta riitasasioissa säädetään. Vesioikeuden on viivytyksettä ilmoitettava syytekirjelmästä syyttäjälle. Mikäli syyttäjä ilmoittaa, ettei hän tee syytettä, on vesioikeuden määrättävä asia otettavaksi suulliseen käsittelyyn taikka sitä ennen toimitettavaksi kirjelmien vaihto, jolloin on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä 35 §:ssä ja 36 §:n 1 momentissa säädetään. (kumotaan)

Kutsumisesta suulliseen käsittelyyn ja siitä ilmoittamisesta on voimassa, mitä tämän luvun 45 §:n 2 momentissa on sanottu. Syytetylle on kutsu suulliseen kuulusteluun toimitettava syyttäjän välityksellä noudattamalla, mitä haasteesta rikosasioissa oikeudenkäymiskaassa on säädetty.

47 §

47 §

Vesioikeus voi tässä luvussa tarkoitetussa rikosasiassa määrätä poliisitutkinnan toimitettavaksi taikka, milloin tutkinta on toimitettu, sitä määräämissään kohdin täydennettäväksi. Vesioikeus voi tarvittaessa toimittaa katselmuksen tai määrätä puheenjohtajan, jäsenen tai sihteerin toimittamaan paikalla tarkastuksen. (kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

Rikosasiaa käsiteltäessä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä riita-asian pääkäsittelystä vesioikeudessa 41 a—41 e §:ssä säädetään.

Rikosasian ratkaisu on tuomio. Tuomion antamiseen ja julistamiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä hakemusasiassa annettavasta päätöksestä 23 ja 25 §:ssä säädetään. Luvun 25 §:n säännöksiä päätöksen asettamisesta nähtäväksi ja jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille ja asianomaisiin kuntiin ei kuitenkaan ole noudatettava.

Asianomistajalle annetaan ilman hänen pyyntöään tuomio ainoastaan, jos hän ajaa syytettä rikoksesta, jota hän ei ole syytteenpanoa varten ilmoittanut syyttäjälle.

(kumotaan)

48 §

Valitusasiat

(kumotaan)

49 §

Kun vesioikeuteen valitetaan ympäristönsuojelulautakunnan 20 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa tekemästä päätöksestä tai ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä tai sellaisesta toimenpiteestä, josta 21 luvun 7 §:ssä säädetään, on valitusasian käsittelystä vesioikeudessa soveltuvin osin voimassa, mitä hakemusasiasta säädetään. Hallintolainkäyttölain säännöksistä noudatetaan kuitenkin, jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin myös 1, 2, 5, 7, 10 ja 13 lukua, ei kuitenkaan ojitustoimituksen osalta mainitun lain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä. Tämän lain 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun asiaan sovelletaan lisäksi hallintolainkäyttölain 73 §:ää. Ojitustoimitusta tai 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettua toimenpidettä koskeva valitus on pidettävä vesioikeudessa nähtävänä kolmekymmentä päivää valitusajan päättymisestä lukiin, jona aikana valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, vesioikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Jos asiakirjoista käy ilmi, että valittajalla on asian aikaisemmassa käsittelyssä ollut vastapuoli tai vastapuolia, vesioikeuden tulee erikseen va-

(kumotaan)

49 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*rata näille tilaisuus antaa vastauskirjelmän-
sä vesioikeuteen, mikäli se ei asiakirjoista
saatavan selvityksen perusteella ole ilmeisen
tarpeetonta.*

Virka-apuasiat

(kumotaan)

50 §

50 §

Virka-apuasioista säädetään 21 luvussa.

(kumotaan)

*Virka-apuasioiden käsittelyssä noudatetaan
muutoin soveltuvin osin, mitä tässä laissa
säädetään hakemusasioiden käsittelystä. Oi-
keudenkäyntikulujen korvaamisessa noudate-
taan hallintolainkäyttölain säännöksiä.*

Erinäisiä säännöksiä

(kumotaan)

51 §

51 §

*Niissä tapauksissa, joissa oikeudenkäyntiä
koskevasta väitteestä on yleisen oikeuden-
käyntijärjestyksen mukaan annettava eri
päättös, jää vesioikeuden harkittavaksi, onko
päättös annettava.*

(kumotaan)

*Jollei tässä laissa säädetä toisin, riita- ja
rikosasian käsittelyssä vesioikeudessa nou-
datetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäyn-
nistä käräjäoikeudessa on voimassa.*

17 luku

Muutoksenhaku**Muutoksenhaku vesioikeuden päätökseen****Muutoksenhaku ympäristölupaviraston päätökseen**

1 §

1 §

*Vesioikeuden ratkaisuun saadaan, jollei
toisin säädetä, hakea muutosta vesiylöikeu-
delta valittamalla. Muutoksenhakuun sovel-
letaan, jollei tästä laista muuta johdu, hallin-
tolainkäyttölain tai oikeudenkäymiskaaren
säännöksiä sen mukaan kuin käsittelystä ve-
siylöikeudessa säädetään 15 luvun 23 §:ssä.
Hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä
lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytän-
töönpanosta ei kuitenkaan sovelleta, jollei
tästä laista muuta johdu. Hallintolainkäyttö-
lain 56 §:n 1 momentin toisen virkkeen
säännöstä ei myöskään sovelleta.*

*Valituskirjelmässä on ilmoitettava vesioi-
keuden päätös, johon haetaan muutosta. Va-
lituskirjelmä ja sen mahdolliset liitteet on*

*Ympäristölupaviraston tämän lain nojalla
antamaan päätökseen haetaan muutosta
Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallin-
tolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään,
jollei tästä laista muuta johdu. Valituskirjel-
mä liitteineen on toimitettava ympäristölup-
avirastolle kaksin kappalein 30 päivän ku-
luessa päätöksen tiedoksisaannista.*

*Muutosta ympäristölupaviraston tämän
lain nojalla antamaan päätökseen saa ha-
kea*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kaksin kappalein annettava asianomaiseen vesioikeuteen viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on julistettu tai julkipanon jälkeen annettu taikka, jollei näin ole tapahtunut, asianomaiselle todisteellisesti annettu tai asianmukaisesti pantu postiin, sanottua päivää mukaan lukematta. Tyytymättömyyttä ei tarvitse erikseen ilmoittaa.

Mitä tässä luvussa säädetään vesioikeuden tai vesiyltioikeuden päätöksestä, koskee vastaavasti myös tuomiota. Valittaa saadaan 1 momentin mukaisesti myös päätöksestä, jolla vesioikeus on jättänyt hakemuksen sikseen.

2 §

Jos vesioikeus katsoo, että vastapuolelle tai muille asianosaisille on varattava tilaisuus vastata valitukseen, on näille annettava tieto valituksesta ja ilmoitettava, missä valituskirjat ovat nähtävänä sekä missä ajassa ja minne vastauskirjelmä on annettava. Valittamisesta on myös ilmoitettava niille viranomaisille, joille 16 luvun säännösten mukaan lähetetään jäljennös valituksenalaisesta päätöksestä.

Tieto asianosaisille on, jollei julkista kuultamista pidetä tarpeellisena, annettava asianomaisen haastemiehen välityksellä. Valitusasiakirjat on lähetettävä haastemiehelle pidettäväksi niiden nähtävänä, joille tilaisuus vastaamiseen varataan. Valtion, kunnan ja kuntainliiton viranomaiselle on kappale valitusasiakirjoja tai niiden jäljennöksiä kuitenkin toimitettava postitse. Vesioikeuden harjoituksen mukaan kappale valitusasiakirjoja tai niiden jäljennöksiä voidaan toimittaa muunkin asianomaisen nähtäväksi postitse kirjeellä tai saantitodistusta vastaan.

Vastauskirjelmä on annettava haastemiehelle, jonka tulee toimittaa asiakirjat vesioikeudelle. Niiden 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja asianosaisten, jotka ovat saaneet asiakirjat nähtäväkseen muutoin kuin haastemiehen välityksellä, tulee kuitenkin

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toimintaluonteelle hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat;

3) toiminnan sijaintipaikan kunnanhallitus ja ympäristönsuojeluviranomainen sekä niiden kuntien kunnanhallitukset ja ympäristönsuojeluviranomaiset, joiden toimialueelle toiminnan vaikutukset kohdistuvat; sekä

4) alueellinen ympäristökeskus ja muu 16 luvun 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen.

2 §

Ympäristölupaviraston on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 16 luvun 28 §:ssä tarkoitettuille viranomaisille, joita valitus koskee. Tieto valituksesta on annettava siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään. Ympäristölupaviraston on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä, sekä minne vastinekirjelmä voidaan vastineen antamiselle varatussa ajassa toimittaa.

Ympäristölupaviraston on toimitettava valitusasiakirjat, vastineet, lausuntonsa niistä ja muut asiakirjat muutoksenhakutuomioistimelle 30 päivän kuluessa vastineen antamiselle varatun määräajan päättymisestä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kin toimittaa vastauskirjelmänsä vesioikeudelle. Vesioikeuden on huolehdittava siitä, että valituskirjat, kappale vesioikeuden päätöstä sekä asiassa syntynyt asiakirjavihko lähetetään vesiylioikeudelle.

3 §

Muutoksenhakemusta käsitellessään vesiylioikeus voi kuulla vastapuolta tai muuta asianosaista noudattamalla soveltuvin kohdin tämän luvun 2 §:n säännöksiä. Tarvittaessa vesiylioikeus voi pitää suullisen käsittelyn, toimittaa katselmuksen taikka pyytää 16 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua viranomaista tai ympäristönsuojelulautakuntaa antamaan oikeudelle sen tarpeelliseksi katsomat lausunnot ja selvitykset. Selvityksen hankkimisesta hakemusasiassa on lisäksi vastaavasti voimassa, mitä 16 luvun 20 §:n 1 momentissa on säädetty.

Hakemus-, valitus- ja virka-apuasiassa vesiylioikeuden on toimitettava asianosaisten pyynnöstä suullinen käsittely sen mukaan kuin hallintolainkäyttölain 38 §:ssä säädetään lääninoikeudesta.

Vesiylioikeuden määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian asiakirjavihkoon.

Muutoksenhaku vesiylioikeuden päätökseen

4 §

Vesiylioikeuden päätökseen valitusasiassa, sekä sellaisessa hakemusasiassa, joka koskee uittoyhdistyksen tai tässä laissa tarkoitetun yhtiön perustamista, purkamista tai toimintaa taikka sen jäsenten tai osakkaiden oikeuksia

Muutoksenhaku kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen

3 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain 20 luvun 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitukseen liittyvät asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävänä vähintään 30 päivän ajan laskettuna valitusajan päättymisestä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on toimitettava valitusasiakirjat, saadut vastineet ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi lisäksi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa tehdyistä valituksista ja annetuista vastineista.

Muutoksenhaku ojitustoimituksen päätökseen

4 §

Ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutosta saa hakea se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, alueel-

Voimassa oleva laki

ja velvollisuuksia, ei saa hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin. Sama on voimassa vesiyläoikeuden päätöksestä siltä osin, kuin siinä on ratkaistu kysymys, jota koskevaan vesioikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta.

Vesiyläoikeuden päätökseen muussakaan kuin 1 momentissa tarkoitettussa asiassa ei saa hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin paitsi milloin 5 §:ssä tarkoitettu muutoksenhakutuomioistuimien antaa valituslupa. Valituslupa voidaan myöntää ainoastaan, jos asian saattamiseen muutoksenhakutuomioistuimen käsiteltäväksi on painava syy, niin kuin asian erityinen merkittävyys, ratkaisun tärkeys lain muissa samanlaisissa tapauksissa soveltamisen tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta, taikka jos siihen on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen sellaisen oikeudenkäyntitai muun virheen takia, jonka perusteella ratkaisu olisi purettava tai poistettava.

Valituslupa vesiyläoikeuden päätöksestä voidaan myöntää niiltä kohdin kuin 2 momentissa mainittu syy on olemassa. Valituksen käsittelyn yhteydessä voidaan valitus kuitenkin tällöin ottaa tarpeen mukaan ratkaistavaksi muultakin osalta.

5 §

Muutoksenhakutuomioistuimena haettaessa muutosta vesiyläoikeuden päätökseen hake-musasiassa on korkein hallinto-oikeus.

Vesiyläoikeuden virka-apuasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Riita- ja rikosasiassa annettuun vesiyläoikeuden tuomioon haetaan muutosta korkeimmalta oikeudelta.

6 §

Jos vesiyläoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin, on päätöksessä siitä ilmoitettava ja mainittava lainkohta, johon muutoksenhaku-kielto perustuu. Milloin päätökseen voidaan hakea valituslupaa, päätökseen on liitettävä valitusosoitus. Siinä on ilmoitettava muutoksenhakutuomioistuimien ja selostettava, millä

Ehdotus

linen ympäristökeskus sekä työvoima- ja elinkeinokeskus kalatalousviranomaisena. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaan-nista.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, hallinto-oikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Hallinto-oikeuden on, ellei se ole ilmeisen tarpeeton, annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille, joita valitus koskee.

Ojitustoimitusta koskeva valitus on pidettävä asianomaisessa kunnassa nähtävänä kolmenkymmenen päivän ajan, jolloin valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

5 §

Tämän lain 21 luvun 7 §:n mukainen perustevalitus on tehtävä Vaasan hallinto-oikeudelle. Perustevalituksesta on muutoin voimassa, mitä laissa verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin (367/1961) säädetään.

6 §

Ojitustoimituksen osalta ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

edellytyksillä valituslupa lain mukaan voidaan myöntää sekä miten valituslupaa pyytävän on meneteltävä saattaakseen lupahakemuksensa ja valituksensa muutoksenhakutuomioistuimen tutkittavaksi.

7 §

Määräaika valituslupan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen on kuusikymmentä päivää siitä päivästä, jona vesiylöikeuden päätös annettiin.

Hakijan on puhevallan menettämisen uhalta viimeistään määräajan päättymispäivänä toimitettava vesiylöikeuteen muutoksenhakutuomioistuimelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä, johon on sisällytettävä lupahakemus ja valitus.

Muutoksenhakukirjelmään on liitettävä ne asiakirjat, joista ilmeneviin seikkoihin hakija viittaa perusteinaan.

8 §

Lupahakemuksessa on mainittava ne seikat, joiden nojalla hakija katsoo, että valituslupan myöntämiseen on 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu syy.

Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin ja mitä muutoksia vesiylöikeuden ratkaisuun vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perusteet.

Muutoksenhakukirjelmässä on lisäksi mainittava hakijan nimi, ammatti ja asuinpaikka sekä hänen tai hänen asiamiehensä postiosoite, jolla asiaa koskevat ilmoitukset saadaan hänelle toimittaa. Jos postiosoite muuttuu, uusi osoite on ilmoitettava kirjallisesti muutoksenhakutuomioistuimen kirjaamoon. Muutoksenhakukirjelmä on hakijan tai, jollei

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antaminen ja muutoksenhaku siihen

7 §

Tämän lain mukaista hakemusasiaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkisanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava yrityksen sijaintikunnan ja sellaisen kunnan ilmoitustaululla, jonka alueelle yrityksen vaikutukset ulottuvat.

Vaasan hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään.

8 §

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Kirjelmän laatijan on samalla ilmoitettava ammattinsa ja asuinpaikkansa.

Jos hakija haluaa esittää muutoksenhakemuksensa tueksi todisteita, joihin hän aikaisemmin ei ole vedonnut, hänen on ne ilmoitettava ja lisäksi mainittava, mitkä seikat hän tahtoo näyttää toteen ja mistä syystä todistetta ei ole aikaisemmin esitetty.

9 §

Vesiylioikeuden tulee lähettää muutoksenhakukirjelmä liitteineen sille muutoksenhakutuomioistuimelle, jolta muutosta on haettu.

Jos asia kuitenkin kuuluu toisen 5 §:ssä mainitun muutoksenhakutuomioistuimen käsiteltäväksi, on sen muutoksenhakutuomioistuimen, jolle asiakirjat on lähetetty, viran puolesta siirrettävä asia tämän käsiteltäväksi.

10 §

Kun tämän lain mukaisia asioita käsitellään korkeimmassa hallinto-oikeudessa, osallistuu niiden käsittelyyn laissa säädetyn tuomionvoivan jäsenmäärän lisäksi kaksi tasavallan presidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan määräämää yli-insinöörineuvosta, joista on vastaavasti voimassa, mitä 15 luvun 15 ja 16 §:ssä on säädetty tekniikan alan vesiylioikeudenneuvoksesta.

11 §

Vesiylioikeuden on lähetettävä kappale vesiasiaa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille sekä niille viranomaisille, joille asiasta

9 §

Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan valituksesta huolimatta kokonaan tai osaksi aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden vahinkojen, häittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä ottaen huomioon hankkeen laatu ja sen vaikutukset ja edellyttäen, ettei toiminnan aloittaminen tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Korkein hallinto-oikeus voi määrätä, että annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

10 §

Asianosaisten kuulemisesta ja asiakirjojen nähtävänäpidosta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituksen johdosta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2—4 §:ssä säädetään.

Erityisiä säännöksiä

11 §

Korkeimman hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, -ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympä-

Voimassa oleva laki

sen käsittelyn aikana on annettu tieto, ja Suomen ympäristökeskukselle.

Korkeimman hallinto-oikeuden ja korkeimman oikeuden on lähetettävä kappale vesiasiassa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle.

12 §

Jollei tästä laista muuta johdu, muutoksenhakuun sekä muutoksenhakuasian käsittelyyn sovelletaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa hallintolainkäyttölain säännöksiä ja korkeimmassa oikeudessa oikeudenkäymiskaaren säännöksiä. Ylimääräisestä muutoksenhausta säädetään jäljempänä tämän luvun 14 §:ssä.

Asianosaisen kuulemisen virka-aputeitse hallintolainkäyttölain 48 §:ssä tarkoitetulla tavalla voi kuitenkin korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävässä asiassa toimittaa myös vesioikeus.

Erityisiä määräyksiä

13 §

Jos 1 §:n 2 momentin mukaan vesioikeuteen tai 7 §:n 2 momentin mukaan vesiyli-oikeuteen toimitettava muutoksenhakukirjelmä on määräajassa toimitettu sen sijasta muutoksenhakutuomioistuimeen, asianosainen ei menetä tämän vuoksi puhevaltaansa. Kirjelmä on lähetettävä muutoksenhakutuomioistuksesta viipymättä siihen oikeuteen, johon se olisi ollut toimitettava.

14 §

*Ylimääräisessä muutoksenhaussa vesiasias-
sa sovelletaan hallintolainkäyttölakia, jos
varsinaisessa muutoksenhaussa ylimpänä
muutoksenhakuviranomaisena tämän luvun 5
§:n mukaan on korkein hallinto-oikeus, ja
oikeudenkäymiskaarta, jos sanottuna muu-
toksenhakuviranomaisena on korkein oikeus.
Ylimääräinen muutoksenhaku päätökseen,
jota koskeva valitus on käsiteltävä 16 luvun
49 §:n mukaisena valitusasiana, ja tällaisessa
asiassa annettuun vesioikeuden tai ve-*

Ehdotus

ristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

12 §

Muutoksenhakuun ei sovelleta hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta, jollei tästä laista muuta johdu. Hallintolainkäyttölain 56 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä ei myöskään sovelleta.

(kumotaan)

13 §

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, voi muutoksenhakutuomioistuimen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä suorittaa paikalla tarkastuksen. Tarkastuksesta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin.

(kumotaan)

14 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

siyläioikeuden päätökseen käsitellään hallintolainkäyttölain mukaisesti. Kantelu vesioikeuden ratkaisusta tehdään vesiyliöikeudelle ja kantelu vesiyliöikeuden ratkaisusta joko korkeimmalle öikeudelle tai korkeimmalle hallinto-öikeudelle sen mukaan, sovelletaan-ko asiassa öikeudenkäymiskaaren vai hallintolainkäyttölain ylimääräistä muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Kantelu ympäristönsuojelulautakunnan tai ojitustoimituksen päätöksestä tehdään vesioikeudelle hallintolainkäyttölain mukaisesti.

18 luku

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

1 §

Jos vesioikeus 16 luvun 5 tai 13 a §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä alueelliselle ympäristökeskukselle. Vesioikeuden on määrättävä alueellisen ympäristökeskuksen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Vesioikeus voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisena.

Toimitusinsinöörin on kutsuttava toimitusmiehiksi kaksi uskottua miestä maaoikeuden lautamiehistä tai jakotoimituksia varten valituista uskotuista miehistä siinä tai niissä kunnissa, joihin yrityksen vaikutus pääasiallisesti ulottuu.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkun erityisen alan asiantuntemusta omaavan henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Vesioikeus voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Vesioikeus voi myös tarvittaessa määrätä sihteerinsä avustamaan toimitusmiehiä öikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

Toimitusmiehet sekä asiantuntija ja muut toimituksessa avustamaan määrätty suoritta-

1 §

Jos ympäristölupavirasto 16 luvun 5 §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä alueelliselle ympäristökeskukselle. Ympäristölupaviraston on määrättävä alueellisen ympäristökeskuksen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisena.

Toimitusinsinöörin on kutsuttava toimitusmiehiksi kaksi uskottua miestä maaoikeuden lautamiehistä tai kiinteistötoimituksia varten valituista uskotuista miehistä siinä tai niissä kunnissa, joihin yrityksen vaikutus pääasiallisesti ulottuu.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkun erityisen alan asiantuntemusta omaavan henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Ympäristölupavirasto voi myös tarvittaessa määrätä virkamiehensä avustamaan toimitusmiehiä öikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

Toimitusmiehet sekä asiantuntija ja muut toimituksessa avustamaan määrätty suoritta-

Voimassa oleva laki

vat tehtävänsä virkamiehen vastuulla. Heidän esteellisyydestään sekä esteellisyyttä koskevan väitteen tekemisestä ja estemistutuksen hyväksymisen vaikutuksista sekä toisen uskotun miehen määräämisestä esteellisen tai toimitukseen saapumatta jääneen sijaan on soveltuvin osin voimassa, mitä jakotoimituksen osalta jakolaissa on säädetty.

2 §

Toimitusinsinöörin on tarkastettava hakemukseen liitetty suunnitelma yhteistyössä muiden toimitusmiesten kanssa. Hänen on myös tarvittaessa tehtävä esitys vesioikeudelle lisäselvitysten hankkimiseksi.

3 §

Suunnitelman tarkastamisen jälkeen on pidettävä katselmuskokous, josta toimitusinsinöörin on tiedotettava 9 §:ssä mainitulla tavalla niille, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea samoin kuin niille yrityksen vaikutusalueen asukkaille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa *selvästi* vaikuttaa, ja heitä edustaville yhteisöille.

Katselmuskokouksessa on niillä, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea, oikeus esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteensä yrityksestä sekä vaatimuksia ja selvityksiä. Edellä 1 momentissa mainituilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää lausuntonsa yrityksestä.

7 §

Milloin katselmustoimituksessa havaitaan siinä käsiteltävänä olevan yrityksen tai toimenpiteen johdosta olevan tarpeen tehdä muutoksia uittosääntöön, toimitusinsinöörin on, kuultuaan asiassa metsähallitusta ja uittoyhdistystä, mikäli sellainen toimii alueella, ilmoitettava asiasta vesioikeudelle, jonka tulee ratkaista, onko kysymys uittosäännön muuttamisesta yhdistettävä käsiteltäväksi yritystä koskevan hakemusasian yhteydessä. Vesioikeuden päätökseen tässä asiassa ei kuitenkaan haettako muutosta.

Ehdotus

vat tehtävänsä virkamiehen vastuulla. Heidän esteellisyydestään sekä esteellisyyttä koskevan väitteen tekemisestä ja estemistutuksen hyväksymisen vaikutuksista sekä toisen uskotun miehen määräämisestä esteellisen tai toimitukseen saapumatta jääneen sijaan on soveltuvin osin voimassa, mitä *kiinteistötoimituksen* osalta *kiinteistönmuodostamislais*sa säädetään.

2 §

Toimitusinsinöörin on tarkastettava hakemukseen liitetty suunnitelma yhteistyössä muiden toimitusmiesten kanssa. Hänen on myös tarvittaessa tehtävä esitys *ympäristölupavirastolle* lisäselvitysten hankkimiseksi.

3 §

Suunnitelman tarkastamisen jälkeen on pidettävä katselmuskokous, josta toimitusinsinöörin on tiedotettava 9 §:ssä mainitulla tavalla niille, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea samoin kuin niille yrityksen vaikutusalueen asukkaille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustaville yhteisöille.

Katselmuskokouksessa on niillä, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea, oikeus esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteensä yrityksestä sekä vaatimuksia ja selvityksiä. Edellä 1 momentissa mainituilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää *mielipiteensä* yrityksestä.

7 §

Milloin katselmustoimituksessa havaitaan siinä käsiteltävänä olevan yrityksen tai toimenpiteen johdosta olevan tarpeen tehdä muutoksia uittosääntöön, toimitusinsinöörin on, kuultuaan asiassa *Metsähallitusta* ja uittoyhdistystä, mikäli sellainen toimii alueella, ilmoitettava asiasta *ympäristölupavirastolle*, jonka tulee ratkaista, onko kysymys uittosäännön muuttamisesta yhdistettävä käsiteltäväksi yritystä koskevan hakemusasian yhteydessä. *Ympäristölupaviraston* päätökseen tässä asiassa *ei saa hakea* muutosta.

9 a §

Asiakirjojen nähtävänä pitämistä koskevas-

Asianosaiselle erikseen tiedoksiannettavaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sa kuulutuksessa on mainittava, miten asianosaisten on meneteltävä puhevaltansa valvomiseksi vesioikeudessa. Asianosaiselle erikseen tiedoksiannettavaan kuulutukseen on toimitusinsinööriin liitettävä lyhyt yhteenveto katselmuskirjasta ja ote katselmuskirjasta siltä osin kuin se koskee yrityksestä asianosaiselle aiheutuvia vahinkoja, haittoja ja muita edunmenetyksiä sekä niiden korvaamista.

kuulutukseen on toimitusinsinööriin liitettävä lyhyt yhteenveto katselmuskirjasta ja ote katselmuskirjasta siltä osin kuin se koskee yrityksestä asianosaiselle aiheutuvia vahinkoja, haittoja ja muita edunmenetyksiä sekä niiden korvaamista.

10 §

Sen, joka haluaa tehdä muistutuksia, vaatimuksia tai huomautuksia hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta, on puhevaltansa menettämisen uhalla esitettävä ne vesioikeudelle 9 a §:ssä säädettyinä nähtävänäoloaikana. *Puhevaltaa ei kuitenkaan ole menetetty, jos vesioikeus on asianomaisen etuihin vaikuttavalla tavalla poikennut katselmuskirjasta tai olosuhteet asian vireillä ollessa ovat olennaisesti muuttuneet taikka jos puhevallan menettäminen muutoin olisi ilmeisen kohtuutonta. Puhevaltaa ei myöskään ole menettänyt se, jonka osalta asian tiedoksiantamisessa ei ole menetelty säännösten mukaisesti.*

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus antaa vesioikeudelle lausuntonsa hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta 1 momentissa mainitulla tavalla.

Viranomaisten, joille katselmuskirja on toimitettu, on tehtävä tarpeelliseksi katsomansa huomautukset vesioikeudelle 1 momentissa mainitussa määräajassa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettut muistutukset, vaatimukset ja huomautukset on tehtävä vesioikeudelle kirjallisesti kaksin kappalein. *Jos asianosaisen puhevalta perustuu oikeuteen, joka kohdistuu kiinteistöön tai 12 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun yritykseen tai laitokseen, sovelletaan 1 momentin säännöksiä puhevallasta myös hänen seuraajaansa.*

11 §

Katselmuskirja, hakemus, suunnitelma sekä katselmustoimituksessa kertyneet muut asiakirjat on toimitettava vesioikeudelle 9 a §:ssä tarkoitettuun asiakirjojen nähtäväksi-panopäivään mennessä. Katselmustoimitus

10 §

Sen, joka haluaa tehdä muistutuksia, vaatimuksia tai huomautuksia hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta, on esitettävä ne *ympäristölupavirastolle* 9 a §:ssä säädettyinä nähtävänäoloaikana.

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus *esittää* *ympäristölupavirastolle* mielipiteensä hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta 1 momentissa mainitulla tavalla.

Viranomaisten, joille katselmuskirja on toimitettu, on tehtävä tarpeelliseksi katsomansa huomautukset *ympäristölupavirastolle* 1 momentissa mainitussa määräajassa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettut muistutukset, vaatimukset ja huomautukset on tehtävä *ympäristölupavirastolle* kirjallisesti kaksin kappalein.

11 §

Katselmuskirja, hakemus, suunnitelma sekä katselmustoimituksessa kertyneet muut asiakirjat on toimitettava *ympäristölupavirastolle* 9 a §:ssä tarkoitettuun asiakirjojen nähtäväksi-panopäivään mennessä. Katselmustoi-

Voimassa oleva laki

katsotaan päättyneeksi, kun tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet on suoritettu.

Jos vesioikeus pyytää toimitusinsinööriltä lausuntoa vesioikeudelle tehdyistä muistutuksista, vaatimuksista tai huomautuksista taikka sille annetuista lausunnoista, on lausunnon antamisesta aiheutuvista kustannuksista soveltuvin osin voimassa mitä 21 luvun 11 §:ssä säädetään.

13 §

Lopputarkastuksessa on todettava, onko yritys tai toimenpide pantu toimeen niin, kuin laissa ja lupapäätöksessä on määrätty, sekä onko siitä odotettavissa sellaisia yleistä tai yksityistä etua koskevia vahingollisia seurauksia, joita lupaa myönnettäessä ei ole otettu huomioon. Lopputarkastuksessa voidaan selvittää myös sellaiset luvan myöntämisen jälkeen syntyneet vahingot, joita ei lupaa myönnettäessä ole edellytetty, ja tarvittaessa ehdottaa vesioikeuden määrättäväksi, onko ja mihin määrään niistä maksettava korvausta.

Lopputarkastuksessa laaditun lausunnon nähtävänä pitämisestä, siitä kuuluttamisesta ja tiedottamisesta, lausuntoa koskevien muistutusten, vaatimusten ja huomautusten tekemisestä ja lausunnon toimittamisesta vesioikeuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 9 a, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

19 luku

Ojitustoimitus

5 §

Jos toimitusinsinööri ojitussuunnitelmaa käsiteltäessä havaitsee, että ojituksena toimeenpantavan kuivatushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen vesistön järjestely, taikka kysymys on sellaisesta ojituksesta tai sen yhteydessä suoritettavasta toimenpiteestä, johon 6 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaan on saatava vesioikeuden lupa, toimitusinsinööriin tulee ilmoittaa asiasta toimitusta hakeneelle ja kehoittaa tätä, jos haluaa ojitustoimitusta jatkettavan, hakemaan vesioikeudelta tällaista lupaa. Lupahakemukseen tulee liittää toimitusmiesten ehdotus suun-

Ehdotus

mitus katsotaan päättyneeksi, kun tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet on suoritettu.

Jos *ympäristölupavirasto* pyytää toimitusinsinööriltä lausuntoa *ympäristölupavirastolle* tehdyistä muistutuksista, vaatimuksista tai huomautuksista taikka sille annetuista lausunnoista, on lausunnon antamisesta aiheutuvista kustannuksista soveltuvin osin voimassa mitä 21 luvun 11 §:ssä säädetään.

13 §

Lopputarkastuksessa on todettava, onko yritys tai toimenpide pantu toimeen niin, kuin laissa ja lupapäätöksessä on määrätty, sekä onko siitä odotettavissa sellaisia yleistä tai yksityistä etua koskevia vahingollisia seurauksia, joita lupaa myönnettäessä ei ole otettu huomioon. Lopputarkastuksessa voidaan selvittää myös sellaiset luvan myöntämisen jälkeen syntyneet vahingot, joita ei lupaa myönnettäessä ole edellytetty, ja tarvittaessa ehdottaa *ympäristölupaviraston* määrättäväksi, onko ja mihin määrään niistä maksettava korvausta.

Lopputarkastuksessa laaditun lausunnon nähtävänä pitämisestä, siitä kuuluttamisesta ja tiedottamisesta, lausuntoa koskevien muistutusten, vaatimusten ja huomautusten tekemisestä ja lausunnon toimittamisesta *ympäristölupavirastoon* on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 9 a, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

5 §

Jos toimitusinsinööri ojitussuunnitelmaa käsiteltäessä havaitsee, että ojituksena toimeenpantavan kuivatushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen vesistön järjestely, taikka kysymys on sellaisesta ojituksesta tai sen yhteydessä suoritettavasta toimenpiteestä, johon 6 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaan on saatava *ympäristölupaviraston* lupa, toimitusinsinööriin tulee ilmoittaa asiasta toimitusta hakeneelle ja *kehottaa* tätä, mikäli haluaa ojitustoimitusta jatkettavan, hakemaan *ympäristölupavirastolta* tällaista lupaa. Lupahakemukseen tulee liittää toimitusmies-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

nitelmaksi siltä osin, kuin asia saatetaan vesioikeuden ratkaistavaksi sekä, jos kysymys on järjestelystä, selvitys siitä, että hyödynsaajat kannattavat yritystä sillä tavoin, kuin 7 luvun 3 §:ssä on säädetään.

Ennen kuin edellä tarkoitettu hakemus on vesioikeudessa *lainvoimaisesti* ratkaistu, alkoon ojitustoimituksessa annettako tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

ten ehdotus suunnitelmaksi siltä osin, kuin asia saatetaan *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi sekä, jos kysymys on järjestelystä, selvitys siitä, että hyödynsaajat kannattavat yritystä sillä tavoin, kuin 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

Ennen kuin edellä tarkoitettu hakemus on *ympäristölupavirastossa* ratkaistu, ei ojitustoimituksessa saa antaa tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

9 §

Päätöksestä, johon on liitettävä valitusosoitus, on 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei vesioikeus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa, annettava kappale hakijalle ja muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Tällainen kappale on myös lähetettävä ympäristönsuojelulautakunnalle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja maaseutuelinkeinopiirille. Päätöksen antamisesta on samalla tiedotettava kunnan ilmoitustaululla.

Päätös on annettava 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei alueellinen ympäristökeskus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös, johon on liitettävä valitusosoitus, annetaan alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitustaululle asetetussa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

10 §

Muutosta ojitustoimituksessa tehtyyn päätökseen saa se, jonka oikeutta ja etua asia koskee, sekä alueellinen ympäristökeskus ja maaseutuelinkeinopiiri kalatalousviranomaisena hakea valittamalla päätöksestä vesioikeuteen. Valituskirjelmä ja valituksen alainen päätös on toimitettava vesioikeuteen viimeistään 30 päivänä siitä, sanottua päivää mukaan lukematta, kun päätöksen antamisesta on kunnan ilmoitustaululla tämän luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti tiedotettu.

10 §

(kumotaan)

20 luku

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

2 §

Vesilautakunta käyttää päätäntävaltaa niissä asioissa, jotka 1 luvun 16 ja 31 §:n sekä

2 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätösasioista säädetään 1 luvun 16 ja 31

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6, 9 ja 10 luvun säännösten mukaan sen käsiteltäviksi kuuluvat.

Valtuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää tämän lain 1 luvun 31 §:n mukaisissa asioissa toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Viranhaltijan päätöksen tiedoksiantamisesta ja muutoksenhausta on voimassa soveltuvin osin, mitä vesilain 20 luvussa säädetään.

Milloin vesilautakunta havaitsee sen käsiteltäväksi saatetun, ojitusta koskevan asian vaativan sellaista erityistä selvitystä, jollaista lautakunnan käsittelyssä ei voida saada, vesilautakunta osoittakoon asianosaisen hakemaan siinä ojitustoimitusta.

Jos muussa vesilautakunnan käsiteltävänä olevassa asiassa tarvitaan edellä tarkoitettua selvitystä, vesilautakunnan tulee alistaa asia vesioikeudelle, jossa asia on käsiteltävä, niin kuin vesioikeudessa vireille pantu asia.

3 §

Vesilautakunnan tehtävänä on toimialueellaan valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen päätöksien ja määräyksien noudattamista sekä tässä tehtävässään muun ohella pitää silmällä:

1) ettei vesistöissä luvattomasti padota vetä tai veden juoksua muutoin estetä tai muuta;

2) ettei liikenteen tai uiton harjoittamista vesistöissä estetä tai vesistöä muutoin luvattomasti suljeta;

3) ettei vesistöissä luvattomasti uiteta eikä, milloin uitto on sallittu, sitä harjoiteta lain tai uittosäännön vastaisesti;

4) ettei vesistöä luvattomasti pilata; sekä

5) ettei muutoinkaan luvattomasti ryhdytä yritykseen tai toimenpiteeseen, johon tämän lain nojalla on hankittava lupa.

Havaitessaan rikkomuksen tai laiminlyönnin vesilautakunnan on, ottaen huomioon, mitä tämän luvun 8 §:ssä ja 21 luvun 2 §:ssä säädetään, ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin.

4 §

Vesilautakunta voi tehdä aloitteita ja esi-

§:ssä sekä 6, 9 ja 10 luvussa (päätosasiat).

Valtuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää tämän lain 1 luvun 31 §:n mukaisissa asioissa toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Viranhaltijan päätöksen tiedoksiantamisesta ja muutoksenhausta on voimassa soveltuvin osin, mitä vesilain 20 luvussa säädetään.

Jos vireillä oleva ojitusta koskeva päätösasia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jollaista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelyssä ei voida saada, ympäristönsuojeluviranomaisen on osoitettava asianosainen hakemaan asiassa ojitustoimitusta.

Jos muussa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa päätösasiassa tarvitaan edellä tarkoitettua selvitystä, on asia siirrettävä ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta.

3 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen päätöksien ja määräyksien noudattamista ottaen huomioon, mitä tämän luvun 8 §:ssä säädetään.

4 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tyksiä toimialueensa vesiolojen järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Vesilautakunnan puheenjohtajan tehtävistä on lisäksi voimassa, mitä 5 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetään.

5 §

Asia, jossa ympäristönsuojelulautakunta tämän luvun 2 §:n mukaan käyttää päätäntävaltaa, pannaan vireille lautakunnalle toimitettavalla hakemuksella tai muulla kirjelmällä. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Hakemuksesta, jota tarkoitetaan 10 luvun 3 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Muusta tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua asiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kirjallisesti lautakunnan määräämässä kohtuullisessa ajassa. Jos lautakunta katsoo suullisen käsittelyn aiheelliseksi, vastaus voidaan antaa myös suullisesti lautakunnan kokouksessa. Tällöin kokouksen aika ja paikka on ilmoitettava asianosaiselle edellä mainittua ilmoitusta annettaessa.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksi antamisesta osakkaille soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

Asiaa lautakunnan kokouksessa käsiteltäessä lautakunnan on, milloin se katsoo sovinnon mahdolliseksi, kehoitettava asianosaisia asiasta sopimaan. Jos sopimus asiassa, josta sopimuksen tekijät tämän lain mukaan voivat määrätä, saadaan aikaan, se on merkittävä lautakunnan pöytäkirjaan ja sillä on sama vaikutus kuin lainvoiman saaneella vesilautakunnan päätöksellä.

5 §

Päätösasia pannaan vireille kirjallisesti. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään. Asiasta, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Muusta päätösasiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti tai mahdollisessa suullisessa käsittelyssä.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksi antamisesta osakkaille soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Jollei tämän luvun 5 §:n 4 momentista muuta johdu, lautakunnan on, käsiteltyään asian ja toimitettuaan tarvittaessa katselmuksen, ratkaistava asia päätöksellään, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätös, jota tarkoitetaan 10 luvun 3 §:ssä, annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Lautakunnan muussa asiassa antama päätös on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimittamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.

Ympäristönsuojelulautakunnan tässä tarkoitettuun päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla vesioikeuteen. Vesioikeudelle osoitettu valituskirjelmä, josta ilmenee valituksenalainen päätös, on 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta sanottua päivää mukaan lukematta toimitettava ympäristönsuojelulautakunnalle. Valitusasiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävinä vastauskirjelmien antoa varten kolmekymmentä päivää viimeiseksi tiedon saaneen asianosaisen valitusajan tai julkipanon jälkeen annetun päätöksen antopäivästä lasketun valitusajan loppumisesta lukien. Ympäristönsuojelulautakunnan tulee ilmoittaa kirjellä muille asianosaisille valitusten saapumisesta, nähtävänäpidosta ja vastauksien antoajasta. Nähtävilläoloajan jälkeen ympäristönsuojelulautakunnan on toimitettava valitusasiakirjat, vastauskirjelmät, valituksenalainen päätös sekä päätökseen liittyvät asiakirjat viipymättä vesioikeudelle. Ympäristönsuojelulautakunta voi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa, jos se katsoo ne tarpeelliseksi vesioikeuskäsittelyä varten.

6 §

Ennen asian ratkaisemista kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittaa katselmuksen, josta on laadittava pöytäkirja. *Asia ratkaistaan päätöksellä, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätös, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Muun päätöksen ratkaisu on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimittamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.*

8 §

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan 21 luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, lautakunta voi

Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan edellä 7 §:ssä tai 21 luvun 2, 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos lai-

Voimassa oleva laki

kuitenkin ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle.

9 §

Vesilautakunnan tulee antaa hallussaan olevista asiakirjoista ja sille lähetetyistä ilmoituksista, otteita, tietoja ja selvityksiä niitä haluaville.

10 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja sen alaisen viranhaltijan asianosaiselle antamasta päätöksestä saadaan periä kohtuullinen lunastus sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Muiden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja sen alaisen viranhaltijan antamien asiakirjojen osalta on voimassa, mitä kuntalain 50 §:ssä säädetään.

Ehdotus

minlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, *mainittu viranomainen* voi kuitenkin ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle *mahdollisia toimenpiteitä varten*.

9 §

(kumotaan)

10 §

(kumotaan)

21 luku

Erityisiä määräyksiä

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille. Ympäristöministeriö voi tarvittaessa antaa alueellisille ympäristökeskuksille laillisuusvalvontaa koskevia ohjeita.

Paikallisena valvontaviranomaisena toimii vesilautakunta sen mukaan, kuin siitä on 20 luvun 3 ja 8 §:ssä säädetty.

Rangaistavien tekojen osalta on poliisiviranomaisella sekä virallisella syyttäjällä näille yleisesti kuuluvat tehtävät.

2 §

Milloin tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen havaitsee, että sen toimialaan kuuluvia tämän lain säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä ei ole noudatettu, viranomaisen on yleisen edun vaatimuksesta taikka sen ilmoituksesta, jota asia koskee, ilmoitettava asiasta viralliselle syyttäjälle taikka mulla tavoin ryhdyttävä

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Ympäristöasioista vastaava ministeriö voi tarvittaessa antaa yleisiä ohjeita tämän lain noudattamisen valvonnasta.

2 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on, ottaen huomioon asian laatu

1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely; tai

2) pantava vireille ympäristölupavirastossa 3 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia; tai

Voimassa oleva laki

toimenpiteisiin sen oikaisemiseksi, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

Valvontaviranomaisella on *omasta aloitteestaan tai vesioikeuden pyynnöstä* oikeus toimittaa laitteiden sekä rakennusten ja muiden rakennelmien tarkastuksia sekä tarpeellisia tutkimuksia toimialueellaan.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tarkastukset ja tutkimukset on, mikäli mahdollista toimitettava siten, ettei niistä aiheudu haittaa laitteen tai rakennelman omistajalle *tahi häiriötä yrityksen toiminnalle ja ettei liike- tai ammattisalaisuutta paljasteta.*

3 §

Jos joku panee toimeen yrityksen tai ryhtyy muuhun toimenpiteeseen vastoin tämän lain säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä *tahi tämän lain mukaisen yhteisön sääntöjä taikka laiminlyö lain tai sannotujen määräysten tahi sääntöjen mukaisen velvollisuutensa tai muutoin niskoittelee sen täyttämisessä, vesioikeus voi viranomaisen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, sitten kun asianomaiselle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen, käyttämällä uhkasakkoa tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella, määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.* Valvontaviranomainen tai muu, jota asia koskee, voidaan oikeuttaa suorittamaan tarvittava toimenpide.

Muutosta vesioikeuden 1 momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen haetaan vesiylöikeudelta, niin kuin 17 luvun 1 §:ssä on säädetty. Vesioikeus voi, jos siihen on erityistä syytä, määrätä, että päätös on pantava täytäntöön, vaikka siihen haetaankin muutosta. Kun valitus on tehty, vesiylöi-

Ehdotus

3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkin-
taa varten jollei tekoa ole olosuhteet huomi-
oon ottaen pidettävä vähäisenä eikä yleinen
etu vaadi syytteen nostamista.

Valvontaviranomaisella on oikeus tarkas-
taa laitteita sekä rakennuksia ja muita ra-
kennelmia sekä tehdä tarpeellisia tutkimuk-
sia toimialueellaan. Toimenpiteistä ei saa
aiheutua haittaa laitteen tai rakennelman
omistajalle tai haltijalle.

2 a §

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan
salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä
viranomaisten toiminnan julkisuudesta an-
netussa laissa säädetään (621/1999). Lain 2
luvun 14 §:ssä tarkoitettut ja siihen verratta-
vat tarkkailua koskevat tiedot, eivät kuiten-
kaan ole salassapidettäviä.

3 §

Jos joku toimii vastoin tätä lakia tai sen
nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä
tai laiminlyö tämän lain tai sen nojalla an-
nettujen määräysten mukaisen velvollisuu-
tensa, ympäristölupavirasto voi viranomai-
sen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jon-
ka oikeutta tai etua asia koskee, kieltää jat-
kamasta lainvastaista menettelyä tai muutoin
määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudetto-
masti on tehty tai laiminlyöty. Ennen mää-
räyksen antamista asianomaiselle on varat-
tava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräystä on
tehostettava uhkasakolla tai uhalla, että te-
kemättä jätetty toimenpide suoritetaan lai-
minlyöjän kustannuksella tai että toiminta
keskeytetään. Valvontaviranomainen tai
muu, jota asia koskee, voidaan oikeuttaa
suorittamaan tarvittava toimenpide.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun hallinto-
pakkoasian käsittelyssä noudatetaan soveltu-
vin osin, mitä tässä laissa säädetään hake-
musasian käsittelystä. Tässä asiassa sovel-
letaan uhkasakkolakia, jollei tästä laista
muuta johdu. Asian käsittelystä asianosai-
selle aiheutuneiden kulujen korvaamisessa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

keus voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön. Vesiylöikeus voi myös määrätä, että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

Jos edellä tarkoitettu toimenpide tai laiminlyönti saattaa aiheuttaa ilmeistä vaaraa toisen hengelle, terveydelle tai omaisuudelle tahi yleiselle edulle, on lääninhallituksella ja poliisiviranomaisella valta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Lääninhallituksen päätökseen alkoon haettako muutosta. Se, jota vastaan toimenpiteeseen on ryhdytty, voi kuitenkin saattaa asian hakemuksella 1 momentin mukaisesti vesioikeuden käsiteltäväksi.

Jos 2 luvun 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennelman kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa voida hankaluudesta saada selville, vesioikeus voi hakemuksesta oikeuttaa 1 §:ssä tarkoitettua valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asian käsittelystä on tällöin voimassa, mitä hakemusasista on säädetty, täytäntöönpanon osalta kuitenkin mitä 2 momentissa on säädetty virka-apuasista.

Poliisiviranomaisten toimivallasta rikosten ehkäisemiseksi ja niiden syytteeseen saattamiseksi on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

3 a §

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa sovelletaan uhkasakkolakia, jollei tästä laista muuta johdu.

hallintopakkoasiassa noudatetaan soveltuvin osin hallintolainkäyttölain säännöksiä.

Ympäristölupavirasto voi, jos siihen on erityistä syytä, määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuin voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

3 a §

Jos 2 luvun 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennelman kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa voida hankaluudesta saada selville, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa 1 §:ssä tarkoitettua valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asian käsittelystä on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvussa säädetään. Täytäntöönpanoon sovelletaan kuitenkin, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään hallintopakkoasias-
ta.

Mitä edellä tässä luvussa säädetään tästä laista ja sen nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä, koskee vastaavasti 22 luvun

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §:n nojalla sovellettavia aikaisempia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

3 b §

Jos edellä 3 §:ssä tarkoitettu toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä terveyshaittaa tai huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle tai tärkeälle yleiselle edulle, alueellinen ympäristökeskus voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Ympäristökeskuksen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä 17 luvussa säädetään.

Ympäristökeskus voi määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuim voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön, tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

4 §

Edellä 3 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa voi vesioikeus valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäväksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin on voitu saada selville.

Edellä 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa voi ympäristölupavirasto valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäväksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin on voitu saada selville.

4 a §

Tämän luvun valvontaa ja hallintopakkoa koskevia säännöksiä sovelletaan myös yrityksiin ja toimenpiteisiin, joissa on 22 luvun 2 §:n nojalla noudatettava aikaisempia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

6 §

Vesioikeuden riita-asiassa antama tuomio pannaan täytäntöön niin kuin kärjäoikeuden tuomio riita-asiassa. Mitä edellä on sanottu, koskee soveltuvin osin myös vesioikeuden hakemus- ja valitusasioissa antamaa päätöstä sekä ojitustoimituksessa tehtyä ja ympäristönsuojelulautakunnan lainvoiman saanutta päätöstä.

6 §

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lainvoimaisen päätöksen sekä ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysymys käyttö- tai lunastusoikeudesta tai 11 luvun säännösten perusteella määräytyistä korvauksista tai velvoitteista, soveltuvin osin voimassa mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vesioikeuden rikosasiassa antaman tuomion täytäntöönpanosta on voimassa, mitä käräjäoikeuden tuomion täytäntöönpanosta rikosasioissa säädetään.

Vesiylioikeuden ratkaisu pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Milloin kuitenkin vesiylioikeuden ratkaisu koskee toimenpidettä, jonka toteuttaminen sillä tavoin muuttaa vallitsevia oloja, että muutoksen hakeminen ratkaisuun olennaiselta osalta menettäisi sen johdosta pääasiallisen merkityksensä, vesiylioikeus voi ratkaisussaan osittain tai kokonaan kieltää täytäntöönpanon ennen kuin ratkaisu on saanut lainvoiman.

Milloin syytä on, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi, muutoksenhakuasian ollessa sen käsiteltävänä, määrätä, ettei vesiylioikeuden ratkaisua saada ennen sanotun asian ratkaisemista panna täytäntöön tai sen täytäntöönpanoa jatkaa, taikka että annettu täytäntöönpanonkielto lakkaa olemasta voimassa.

7 §

Niissä tapauksissa, joissa toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset tämän lain mukaan saadaan periä jakoluettelon tai muun laskelman perusteella ilman maksuvelvollisuudesta annettua päätöstä, on noudatettava julkisten saatavain ulosotosta säädettyä järjestystä. Valitus laittoman maksuunpanon perusteella on kuitenkin tehtävä vesioikeuteen.

8 §

Vesioikeuden on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistolle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on myönnetty oikeus tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää toisen omistamaan tilaan kuuluvaa vesivoimaa taikka muutoin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiinteää omaisuutta. Sama koskee päätöstä, jolla jokin alue on määrätty suoja-alueeksi tai sen käyttöä muutoin rajoitettu. Maanmittaustoimiston on tehtävä päätöksestä merkintä kiinteistörekisteriin. Maanmittaustoimiston tulee tarvittaessa määrätä toimitusinsinööri erityisessä kiinteistötoimituksessa selvittämään ne seikat, joita merkinnän tekeminen edellyttää.

7 §

Niissä tapauksissa, joissa toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset tämän lain mukaan saadaan periä jakoluettelon tai muun laskelman perusteella ilman maksuvelvollisuudesta annettua päätöstä, on noudatettava *verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettussa laissa (367/1961)* säädettyä järjestystä. Valitus laittomasta maksuunpanosta on kuitenkin tehtävä *Vaasan hallinto-oikeuteen*.

8 §

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistolle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on myönnetty oikeus tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää toisen omistamaan tilaan kuuluvaa vesivoimaa taikka muutoin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiinteää omaisuutta. Sama koskee päätöstä, jolla jokin alue on määrätty suoja-alueeksi tai sen käyttöä muutoin rajoitettu. Maanmittaustoimiston on tehtävä päätöksestä merkintä kiinteistörekisteriin. Maanmittaustoimiston tulee tarvittaessa määrätä toimitusinsinööri erityisessä kiinteistötoimituksessa selvittämään ne seikat, joita merkinnän tekeminen edellyttää.

Voimassa oleva laki

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei tarkoita oikeutta ojan, vesijohdon tai viemärin tekemiseen toisen maalle taikka pylvään, puomin, kiinnikkeen, silta-arkun tahi muun niihin verrattavan pienehkön laitteen tai rakennelman pitämiseen toisen alueella eikä muutakaan käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta, joka kohdistuu vain vähäiseen osaan kiinteistöstä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus kuitenkin kohdistuu tonttiin tai yleiseen alueeseen, on vesioikeuden, päätöksen saatua lainvoiman, ilmoitettava siitä asianomaisen kunnan kiinteistörekisterin pitäjälle rekisterimerkinnän tekemistä varten.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty ilmoituksen tekemisestä, on vastaavasti noudatettava, milloin vesioikeuden lainvoiman saaneella päätöksellä on muutettu niitä oloja, joista merkintä on aiheutunut.

8 a §

Milloin vesioikeuden päätös koskee vesistöön rakentamista tai muuta tämän lain mukaista hanketta, jonka toteuttaminen aiheuttaa tilusten pirstoutumista tai supistumista tahi kulkuyhteyksien vaikeutumista, vesioikeuden on päätöksen tultua lainvoimaiseksi lähetettävä jäljennökset asiaa koskevista päätösasiakirjoista asianomaiselle maanmittaustoimistolle. Mitä edellä on säädetty, ei sovelleta vesioikeuden tämän lain 6 luvun säännösten perusteella tekemään päätökseen.

9 §

Asian käsittelystä vesituomioistuimessa aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista.

Ehdotus

Mitä 1 momentissa *säädetään*, ei tarkoita oikeutta ojan, vesijohdon tai viemärin tekemiseen toisen maalle taikka pylvään, puomin, kiinnikkeen, silta-arkun tahi muun niihin verrattavan pienehkön laitteen tai rakennelman pitämiseen toisen alueella eikä muutakaan *vähäistä* käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus kohdistuu tonttiin tai yleiseen alueeseen, on *ympäristölupaviraston*, päätöksen saatua lainvoiman, ilmoitettava siitä *kuitenkin* asianomaisen kunnan kiinteistörekisterin pitäjälle rekisterimerkinnän tekemistä varten.

Jos ympäristölupaviraston lainvoiman saaneella päätöksellä on muutettu aikaisempaa päätöstä, on soveltuvin osin noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään.

8 a §

Jos ympäristölupaviraston päätös koskee vesistöön rakentamista tai muuta tämän lain mukaista hanketta, jonka toteuttaminen aiheuttaa tilusten pirstoutumista tai supistumista tahi kulkuyhteyksien vaikeutumista, ympäristölupaviraston on päätöksen tultua lainvoimaiseksi lähetettävä jäljennökset asiaa koskevista päätösasiakirjoista asianomaiselle maanmittaustoimistolle. Mitä edellä säädetään, ei sovelleta ympäristölupaviraston tämän lain 6 luvun säännösten perusteella tekemään päätökseen.

9 §

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä ympäristölupavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöasioista vastaavan ministeriön päätöksessä säädetään. Kunnalle perittävän maksun on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteet määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä takassa. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta viereillepannun asian käsittelystä. Muiden vaa-
timuksesta vireillepannun asian käsittelystä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vesituomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään erikseen.

saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään erikseen.

Todistajan ja asiantuntijan oikeudesta saada korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä samoin kuin sanotun korvauksen maksamisesta sekä asianosaisen velvoittamisesta suorittamaan valtiolle sen varoista maksettu korvaus on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Hakemusasiassa viran puolesta kutsutulle todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta vastaa kuitenkin haki- ja, jollei ole erityistä syytä määrätä korvausvelvollisuudesta toisin.

10 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja sen alaisen viranhaltijan asianosaiselle antamasta päätöksestä saadaan periä kohtuullinen lunastus sen mukaan, kuin asetuksella säädetään. Muiden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja sen alaisen viranhaltijan antamien asiakirjojen osalta on voimassa, mitä kuntalain 50 §:ssä säädetään.

(kumotaan)

11 §

Milloin hakemusasiassa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinöörin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn vesioikeuden sihteerin, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueellisen ympäristökeskuksen määräämän toimitusinsinöörin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

2) muun kuin valtion palveluksessa olevan asiantuntijan palkkio ja matkakustannukset;

3) uskottujen miesten palkkiot ja matkakustannukset sen mukaan kuin niiden korvaamisesta on maanmittaustoimitusten uskottujen miesten osalta säädetty;

4) kokoustilojen vuokratustannukset, asiakirjojen hankinta-, monistus- ja postituskus-

11 §

Milloin hakemusasiassa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinöörin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn ympäristölupaviraston virkamiehen, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueellisen ympäristökeskuksen määräämän toimitusinsinöörin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

2) muun kuin valtion palveluksessa olevan asiantuntijan palkkio ja matkakustannukset;

3) uskottujen miesten palkkiot ja matkakustannukset sen mukaan kuin niiden korvaamisesta kiinteistötoimitusten uskottujen miesten osalta säädetään;

4) kokoustilojen vuokratustannukset, asiakirjojen hankinta-, monistus- ja postituskus-

Voimassa oleva laki

tannukset ja lehtikuulutuksista aiheutuvat kustannukset; sekä

5) veneenkuljettajan tehtävistä, latta-, kai-raus- ja mittamiestehtävistä sekä muista näihin verrattavista maastossa suoritettavista aputehtävistä johtuvat kustannukset.

Jos kysymys on edunmenetystä kärsineen tekemästä 2 luvun 27 §:ssä, 10 luvun 25 §:ssä tai 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetusta hakemuksesta, 1 momentissa mainitut kustannukset suoritetaan valtion varoista, mutta peritään vesioikeuden päätöksen nojalla takaisin edunmenetyksen aiheuttajalta, jollei vesioikeus asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan hakijan suoritettavaksi tai valtion vastattavaksi. Katselmustoimituksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

Lopputarkastuksessa, josta säädetään 16 luvun 30 §:ssä sekä 18 luvun 12 ja 13 §:ssä, 1 momentissa mainitut kustannukset suoritetaan valtion varoista, mutta peritään vesioikeuden päätöksen nojalla takaisin luvanhaltijalta, jollei vesioikeus asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan valtion vastattavaksi. Lopputarkastuksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

12 §

Vesioikeus voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan periä vesioikeuden tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on nouda-

Ehdotus

tannukset ja lehtikuulutuksista aiheutuvat kustannukset; sekä

5) veneenkuljettajan tehtävistä, latta-, kai-raus- ja mittamiestehtävistä sekä muista näihin verrattavista maastossa suoritettavista aputehtävistä johtuvat kustannukset.

Jos kysymys on edunmenetystä kärsineen tekemästä 2 luvun 27 §:ssä tai 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetusta hakemuksesta, 1 momentissa mainitut kustannukset suoritetaan valtion varoista, mutta peritään *ympäristölupaviraston* päätöksen nojalla takaisin edunmenetyksen aiheuttajalta, jollei *ympäristölupavirasto* asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan hakijan suoritettavaksi tai valtion vastattavaksi. Katselmustoimituksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

Lopputarkastuksessa suoritetaan 1 momentissa mainitut kustannukset valtion varoista, mutta peritään *ympäristölupaviraston* päätöksen nojalla takaisin luvanhaltijalta, jollei *ympäristölupavirasto* asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan valtion vastattavaksi. Lopputarkastuksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

12 §

Ympäristölupavirasto voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan periä *ympäristölupaviraston* tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös vesioikeuden tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii asianomainen alueellinen ympäristökeskus.

Tässä pykälässä tarkoitettua vesioikeuden vaatimuksesta ja laskelmasta on voimassa, mitä 15 luvun 2 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään käsittelyn valmistelemista tarkoittavasta toimenpiteestä.

13 §

Tämän lain säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin ja vesiin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty.

Tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. *Toimenpiteen pilaamisvaikutuksista toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen säädetään kuitenkin erikseen 1 luvun 18 a §:n 1 momentissa.*

Mitä tässä laissa säädetään merensuojelua koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta ja sen nojalla annettavasta määräyksestä, koskee soveltuvin osin vastaavasti rajavesistöjä koskevia monenkeskisiä sopimuksia.

noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös *ympäristölupaviraston* tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii asianomainen alueellinen ympäristökeskus.

13 §

Tämän lain säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin ja vesiin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty.

Tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

4.

Laki**terveydensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/1994) 3 luku, 53 §:n 4 momentti ja 56 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 56 §:n 4 momentti laissa 777/1996, sekä *muutetaan* 3 §, 13 §:n 4 momentti, 15 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 ja 3 momentti ja 51 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 § mainitussa laissa 777/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Suhde eräisiin säädöksiin

Terveydensuojelusta on lisäksi voimassa, mitä siitä säädetään kemikaalilaissa (744/89), säteilylaissa (592/91), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/87), työturvallisuuslaissa (299/58), vesilaissa (264/61), jätelaissa (1072/93), ilmansuojelulaissa (67/82), meluntorjuntalaissa (382/87), rakennuslaissa (370/58), ulkoilulaissa (606/73), eräistä naapurussuhteista annetussa laissa (26/20), elintarvikelaissa (361/95), tuoteturvallisuuslaissa (914/86), lihahygienialaissa (511/94), maitohygienialaissa (671/94), munavalmistehygienialaissa (517/94), kalahygienialaissa (330/94) sekä eläinlääkintähuoltolaissa (685/90).

Terveydensuojelusta on lisäksi voimassa, mitä siitä säädetään *ympäristönsuojelulaissa* (/), kemikaalilaissa (744/1989), säteilylaissa (592/1991), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), työturvallisuuslaissa (299/1958), vesilaissa (264/1961), jätelaissa (1072/1993), *maankäyttö- ja rakennuslaissa* (132/1999), ulkoilulaissa (606/1973), eräistä naapurussuhteista annetussa laissa (26/1920), elintarvikelaissa (361/1995), tuoteturvallisuuslaissa (914/1986), *eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta* annetussa laissa (1195/1996) sekä eläinlääkintähuoltolaissa (685/1990).

3 luku

Luvanvarainen toiminta

(kumotaan)

9 §

9 §

Sijoituslupa

Sijoituslupa

Asetuksella erikseen säädettävällä toiminnalla, josta saattaa aiheutua terveyshaittaa, on oltava lupa (sijoituslupa). Sijoituslupa- asia käsitellään ympäristölupamenettelylaissa (735/91) säädetyssä järjestyksessä. Lupaa on haettava myös toiminnan olennaiselle laajentamiselle ja muuttamiselle.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Sijoitusluvan myöntäminen

Sijoitusluvan myöntäminen

Sijoituslupa myönnetään, jos toiminta, ottaen huomioon 2 momentin nojalla annettavat määräykset ja 3 momentin nojalla ehkä asetettavan määräajan, sille varatussa paikassa täyttää tässä laissa tai sen nojalla säädetty tai määrätty terveydelliset vaatimukset. Lupaharkinnassa on otettava huomioon toiminnan vaikutus ympäristön asutuksen terveydellisiin olosuhteisiin.

(kumotaan)

Sijoitusluvassa annetaan tarvittavat määräykset terveyshaittojen ehkäisemisestä sekä valvonnasta.

Sijoituslupa myönnetään joko toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi.

Jollei toimintaa ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan myöntämisestä, lupa raukeaa. Lupaviranomainen voi hakemuksesta jatkaa luvan voimassaoloaikaa enintään kolmella vuodella kerrallaan.

11 §

11 §

Lupamääräysten muuttaminen

Lupamääräysten muuttaminen

Lupaviranomainen voi muuttaa 9 §:n nojalla annettua päätöstä, jos olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen terveydellisten perusteiden myöhemmin todetaan olevan olennaisesti toisenlaiset kuin lupaa myönnettäessä on edellytetty.

(kumotaan)

Lupamääräysten muuttamista koskeva asia on käsiteltävä ympäristölupamenettelylaissa säädettyssä järjestyksessä.

12 §

12 §

Toiminnan lopettaminen ja keskeyttäminen

Toiminnan lopettaminen ja keskeyttäminen

Luvan saaneen on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisesta lopettamisesta.

(kumotaan)

Lupaviranomainen voi päättää toiminnan keskeyttämisestä, jos luvanvaraisesta toiminnasta aiheutuvia terveyshaittoja ei voida muutoin poistaa tai riittävästi vähentää. Toiminnan keskeyttämiselle on varattava haitan vakavuuteen nähden kohtuullinen määräai-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ka. Jos hengen tai terveyden menettämisen vaara on välitön, lupaviranomaisen on, mikäli mahdollista asianomaista kuultuaan, keskeytettävä toiminta heti.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Edellä tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä, milloin toiminnan aloittamisen edellytykseksi on säädetty ympäristölupamenettelylaissa säädetty lupaviranomaisen lupa.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Terveydensuojeluviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee siitä päätöksen. Terveydensuojeluviranomainen voi päätöksessään toiminnanharjoittajaa kuultuaan antaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä taikka, milloin terveyshaittaa ei voida muutoin estää, kieltää toiminnan harjoittamisen kyseisessä paikassa.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Terveydensuojeluviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee siitä päätöksen. Terveydensuojeluviranomainen voi päätöksessään toiminnanharjoittajaa kuultuaan antaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä taikka, jos terveyshaittaa ei voida muutoin estää, kieltää toiminnan harjoittamisen kyseisessä paikassa. Ilmoitusta koskevan asian yhteydessä kunnan terveydensuojeluviranomainen käsittelee tarvittaessa ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisen ilmoituksen ja antaa tarvittaessa määräyksiä siten kuin ympäristönsuojelulain 64 §:ssä säädetään.

23 §

Viemäriin liittyminen

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi erityisestä syystä myöntää vapautuksen liittymisvelvollisuudesta, jos jätevesien kokonainen ja käsittely voidaan järjestää niin, ettei niistä aiheudu terveydellistä haittaa.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi määrätä myös muualla kuin 1 momentissa mainitulla alueella tai kauempanakin sijaitsevan kiinteistön liitettäväksi yleiseen viemäriin, jos sitä on pidettävä terveydellisistä

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi erityisestä syystä myöntää vapautuksen liittymisvelvollisuudesta, jos jätevesien kokonainen ja käsittely voidaan järjestää niin, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumista.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi määrätä myös muualla kuin 1 momentissa mainitulla alueella tai kauempanakin sijaitsevan kiinteistön liitettäväksi yleiseen viemäriin, jos sitä on pidettävä terveydellisistä

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

syistä tarpeellisenä.

syistä tai ympäristön suojelemiseksi tarpeellisenä.

51 §

51 §

*Kunnalliset terveydensuojelumääräykset**Terveydensuojelua koskevat määräykset*

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi. Toiminnan, jota varten on myönnetty sijoituslupa, keskeyttämisestä terveyshaittojen poistamiseksi tai vähentämiseksi säädetään 12 §:ssä.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista, määräyksen antaa mainitun lain mukainen viranomainen noudattaen, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

5.

Laki

eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräistä naapuruussuhteista 13 päivänä helmikuuta 1920 annetun lain (26/1920) 21—23, 23 a, 24 ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 23 a § laissa 738/1994, sekä *muutetaan* 17—20 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 § laeissa 581/1977 ja 736/1991 sekä 19 § viimeksi mainitussa laissa, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Älköön kukaan, mikäli ei jäljempänä toisin sanota, pitkö varastoa tai käyttäkö kiinteistöä niin, että naapuri taikka muu, joka lähistössä omistaa maan tai huoneiston tahi sellaista nautintaoikeudella hallitsee taikka jonka etuihin se muuten saattaa koskea, kärsii siitä pysyväistä kohtuutonta räsitusä, kuten kipinöiden, tuhkan, noen, savun, lämmön, löyhkän, kaasujen, höyryn, äärinän, jyskeen taikka muun sellaisen kautta.

Jos räsitusä, josta edellä on mainittu, paikallisten olosuhteiden mukaan ei voida katsoa tavattomaksi tahi odottamattomaksi, tai jos naapuruussuhde on syntynyt vasta sen jälkeen kuin käyttäminen alkoi taikka varasto sijoitettiin, älköön räsitusä, ellei se ole jälkeempäin ilmennyt taikka huomattavasti lisääntynyt, kohtuuttomana pidettävä.

18 §

Jos joku tahtoo perustaa laitoksen sellaisen toiminnan harjoittamista varten taikka pitää sellaista varastoa, joka voi aiheuttaa 17 §:ssä mainittua kohtuutonta räsitusä, hänen on hankittava rakennuslautakunnan päätös siitä, kuinka lähelle naapurin maata laitos saadaan perustaa tai varasto sijoittaa. Hakemukseen on liitettävä tarpeelliset tiedot laitoksen tai varaston laadusta ja laajuudesta sekä siitä, kuinka laitoksen liikettä aiotaan harjoittaa. Sama on laki, jos joku haluaa muuttaa tai laajentaa laitosta taikka sen käyttöä tai varastoa sellaisella tavalla, ettei aikaisempia edellytyksiä paikkaan nähden enää ole olemassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia käsitellään siten kuin ympäristölupamenettelylaissa (735/91) säädetään.

Ehdotettu

17 §

Kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, äärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

18 §

Se jonka toiminnasta on aiheutunut kohtuutonta räsitusä, on velvollinen poistamaan räsituksen tai, jos räsituksen poistaminen ei muutoin ole mahdollista, lopettamaan toiminnan kokonaan ja korvaamaan räsituksesta aiheutuneen vahingon. Jos kyse on ympäristövahingosta, sovelletaan kuitenkin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia (737/1994).

Edellä 1 momentissa tarkoitettun toiminnan luvanvaraisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa (/).

19 §

Ennen kuin päätös ympäristölupamenettelylain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetussa asiassa annetaan, on hakijan kustannuksella toimitettava paikalliskatselmus. Katselmukseen on kutsuttava naapuri, joka omistaa välittömästi vieressä olevan maan. Katselmuksesta on annettava tieto muille, jotka lähistössä omistavat tai nautintaoikeudella hallitsevat maata tai huoneistoa, sillä tavoin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta on ympäristönsuojelulautakunnalle taikka sen tehtäviä hoitavalle kunnan muulle toimielimelle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa.

Tutkittaessa 1 momentissa tarkoitettua hakemusta on myös otettava huomioon, onko paikka luonnonsuhteitten taikka muiden syiden takia erityisen sovelias laitoksen perustamiseen. Samoin on otettava huomioon, onko sellainen laitos jo ennestään paikakunnalla olemassa. Jos asian arvostelemiseksi on tarpeen erityinen selvitys, hankitaan se hakijan kustannuksella.

Muutosta rakennuslautakunnan päätökseen haetaan siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta sen päätökseen rakennuslupaa koskevassa asiassa säädetään.

20 §

Jos, sen mukaan kuin siitä erikseen on säädetty, laitoksen perustamiseen annetaan julkisen viranomaisen lupa, ei 18 §:ssä säädetty eri menettely sen lisäksi ole tarpeellinen.

21 §

Jos laitos tai varasto, vaikka sen perustamisessa on noudatettu 18 §:n määräyksiä,

19 §

Jos räsitus aiheutuu toiminnasta, joka on ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista, sitä ei saa määrätä poistettavaksi tämän lain nojalla.

Jos muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta toiminnasta johtuva räsitus saattaa aiheuttaa terveydellistä haittaa, ei räsitusta saa määrätä poistettavaksi tai vahinkoa tuomita korvattavaksi ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu terveydensuojelulain (763/1994) nojalla.

20 §

Kohtuuttoman räsituksen poistamista tai räsitusta aiheuttavan toiminnan lopettamista kokonaan sekä räsituksesta aiheutuneen vahingon korvaamista on vaadittava räsituksen aiheuttajan kotipaikan tai räsituksen ilmenemispaikkakunnan käräjäoikeudessa taikka siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä räsituksen aiheuttanut toiminta sijaitsee.

Kohtuuttoman räsituksen poistamista tai räsitusta aiheuttavan toiminnan lakkauttamista on vaadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä kun kohtuuton räsitus ilmeni.

21 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

taikka laitos, joka on perustettu niinkuin 20 §:ssä sanotaan, aikaansaa naapurille taikka muulle sellaista kohtuutonta rasitusta, josta 17 §:ssä mainitaan, älköön rasitusta kärsivä olko oikeutettu vaatimaan laitoksen toiminnan lopettamista taikka varaston poisviemistä. Kuitenkin saakoon hän vaatia laitoksen tai varaston omistajan tahi haltijan velvoittamista pitämään huolta siitä, että rasitus, vaikkakaan se ei ole johtunut huolimattomuudesta tai laiminlyönnistä, saatetaan lakkaamaan, sekä korvauksen vahingosta ja muusta haitasta kunnes niin on tapahtunut. Jos sellaiset toimenpiteet, että rasitus lakkaa, eivät ole taikka eivät muutoin kuin kohtuuttomin kustannuksin ole mahdolliset, saakoon hän korvauksen koko rasituksesta. Jos rasitus vähenee sovitettakoon korvaus sen mukaan.

Sama olkoon laki laitoksesta, joka laillisessa järjestyksessä on perustettu tai ollut toiminnassa, ennenkuin tämä laki astui voimaan, kuitenkin siten, ettei korvausta naapurin tai toisen sitä ennen kärsimästä rasituksesta ole suoritettava.

22 §

Laitos, jonka perustamiseen, sen mukaan kuin siitä erikseen on säädetty, on saatu julkisen viranomaisen lupa, olkoon 17 §:ssä mainittuun rasitukseen nähden samassa asemassa kuin 18 §:ssä mainittu laitos.

(kumotaan)

22 §

23 §

Jos laitosta perustettaessa tai varastoa sijoitettaessa ei ole noudatettu 18 §:ssä olevaa määräystä, ja jos joku sen johdosta on tullut kärsimään sellaista kohtuutonta rasitusta, josta 17 §:ssä mainitaan, velvoitettakoon laitoksen tai varaston omistaja, rasitusta kärsivän vaatimuksesta lopettamaan liike taikka viemään varasto pois; vastatkoon hän myös vahingosta ja muusta haitasta, vaikkakaan se ei olisi aiheutunut huolimattomuudesta taikka laiminlyönnistä. Jos olotila on jatkunut kolme vuotta, eikä, kun kanne nostetaan, ole ilmennyt melkoista suurempaa rasitusta kuin ennen, noudatettakoon mitä 21 §:ssä on sanottu.

(kumotaan)

23 §

Jos laitoksen tahi varaston omistaja velvoitetaan lopettamaan laitoksen liike taikka viemään varasto pois, voi oikeus samalla määrätä, että tuomiota on muutoksenhausta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

huolimatta toistaiseksi noudatettava.

Mitä edellä on sanottu, sovellettakoon myös, jos laitosta tai sen käyttöä tai varastoa on muutettu tai laajennettu 18 §:ssä mainitulla tavalla vaarinottamatta, mitä siinä on säädetty.

23 a §

Jos tässä laissa tarkoitettu toiminta aiheuttaa ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/94) tarkoitettua vahinkoa, se korvataan 21 ja 23 §:n estämättä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain säännösten mukaisesti.

(kumotaan)

23 a §

24 §

Jos toiminta, jota 17 §:ssä tarkoitetaan, tuottaa varsin suurta vaaraa tai haittaa yleisille eduille, ja jos ne voidaan kohtuuttomitta kustannuksitta saada poistetuiksi tai vähenemään, olkoon valta velvoittaa omistaja ryhtymään tarpeellisiin sitä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

(kumotaan)

24 §

Jos se ei ole mahdollista taikka ellei vaaraa tai haittaa ole saatu poistumaan sellaisella toimenpiteellä, josta 1 momentissa mainitaan, voi hallitus määrätä, että toiminta on toistaiseksi rajoitettava tai keskeytettävä taikka kokonaan lopetettava. Kuitenkin saakoon omistaja, jos laitos, jossa toimintaa harjoitettiin, on perustettu laillisessa järjestyksessä, yleisistä varoista korvauksen vahingosta, joka hänelle siten aiheutuu, sen mukaan kuin kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen on säädetty.

25 §

Tämän lain määräykset eivät muuta, mitä laissa tai asetuksissa muuten on säädetty terveydelle vahingollisten tai muitten vaarallisten laitosten perustamisesta ja käyttämisestä, eräiden aineiden valmistamisesta, varastossa pidosta ynnä muusta, niin myös vesien käyttämisestä.

(kumotaan)

25 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

6.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/1993) 22—26 §, 38 §:n 2 momentti, 42—44, 46—48 sekä 55 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 22 ja 43 § osaksi laissa 1015/1996, 24 § laissa 63/1995 ja 55 § mainitussa laissa 1015/1996;
muutetaan 2 §:n 1—3 momentti, 15 §:n 1 momentti, 4 luvun otsikko, 33 §:n 3 momentti, 35 §, 39 §:n 2 momentti, 49 §:n 1 ja 2 momentti, 50 §, 51 §:n 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 59, 60, 66, 67, 70 ja 72 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 35 §, 52 §:n 1 momentti ja 72 § laissa 605/1997, 49 §:n 1 momentti laeissa 1413/1994 ja 63/1995 sekä mainitussa laissa 605/1997, 50 § mainitussa laissa 63/1995, 51 §:n 3 momentti ja 67 § mainitussa laissa 1413/1994, 59 § osaksi laissa 1015/1996, 60 § laissa 712/1995 ja 66 § osaksi mainituissa laeissa 1015/1996 ja 605/1997, sekä
lisätään lakiin uusi 49 a ja 50 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Sovellettamisala

Sovellettamisala

Tämä laki koskee jätettä, sen syntymisen ehkäisemistä sekä sen vaarallisen tai haitallisen ominaisuuden vähentämistä, jätteen hyödyntämisen edistämistä, jätehuollon muuta järjestämistä, roskaantumisen ja *maaperän saastumisen* ehkäisemistä sekä roskaantuneen ja saastuneen alueen puhdistamista.

Tätä lakia ei sovelleta räjähdysvaarallisista aineista annetussa laissa (263/53) tarkoitettuun räjähdystarvikkeen jätteeseen, ydinenergialaissa (990/87) tarkoitettuun ydinjätteeseen, säteilylaissa (592/91) tarkoitettuun radioaktiiviseen jätteeseen eikä meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (298/79) tarkoitettun luvan nojalla mereen sijoitettavaan jätteeseen.

Tätä lakia ei myöskään sovelleta jätteen päästämiseen ilmaan, vesiin tai viemäriin siltä osin kuin siitä säädetään tai määrätään muualla laissa.

Tämä laki koskee jätettä, sen syntymisen ehkäisemistä sekä sen vaarallisen tai haitallisen ominaisuuden vähentämistä, jätteen hyödyntämisen edistämistä, jätehuollon muuta järjestämistä, roskaantumisen ehkäisemistä sekä roskaantuneen alueen puhdistamista.

Tätä lakia ei sovelleta räjähdysvaarallisista aineista annetussa laissa (263/1953) tarkoitettuun räjähdystarvikkeen jätteeseen, ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettuun ydinjätteeseen, säteilylaissa (592/1991) tarkoitettuun radioaktiiviseen jätteeseen eikä *meren-suojelulaissa* (1415/1994) tarkoitettuun luvan nojalla mereen sijoitettavaan jätteeseen.

Jätteestä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään lisäksi ympäristönsuojelulaissa (/).

15 §

15 §

Jätteen luovuttaminen ja vastaanottajan velvollisuus

Jätteen luovuttaminen ja vastaanottajan velvollisuus

Jätteen saa luovuttaa vain 8 luvussa tarkoi-

Jätteen saa luovuttaa vain:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tetussa hyväksymismenettelyssä hyväksytylle tai ilmoitetulle vastaanottajalle. Jos vastaanottajalta ei edellytetä tällaista hyväksyntää, saa jätteen luovuttaa kuitenkin myös sellaiselle vastaanottajalle, jolla on riittävät edellytykset huolehtia jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä.

1) 8 luvussa tarkoitetussa hyväksymismenettelyssä hyväksytylle vastaanottajalle;

2) sille, jolla on oikeus ottaa vastaan jäte ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan nojalla;

3) sille, jonka toimintaan ei ympäristönsuojelulain 30 §:n 1 momentin nojalla tarvita mainitun lain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetyllä perusteella ympäristölupaa ja toiminta on merkitty mainitun lain 65 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään;

4) jos vastaanottajalta ei edellytetä edellä 1—3 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää, lupaa tai merkitsemistä, sellaiselle vastaanottajalle, jolla on riittävät edellytykset huolehtia jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä.

4 luku

**Roskaantumisen ja maaperän
saastuminen**

22 §

**Maaperän saastuttamiskielto ja saastu-
misesta ilmoittaminen**

Maaperään ei saa jättää, päästää tai si-
joittaa jätettä eikä muutakaan ainetta siten,
että seurauksena on sellainen maaperän laa-
dun huononeminen, josta voi aiheutua vaa-
raa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle,
viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu
yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maape-
rän saastuttamiskielto).

Se, jonka toiminnasta on omiaan aiheutu-
maan maaperän saastumista, on velvollinen
huolehtimaan siitä, että jätteen tai muun ai-
neen joutuminen edellä mainituin seurauksin
maaperään estetään riittävän tehokkaasti.

Jos maaperä saastuu, on sen, jonka toi-
minnasta saastuminen on aiheutunut, ilmoi-
tettava siitä viipymättä kunnan ympäristön-
suojeluviranomaiselle.

4 luku

Roskaantuminen

22 §

**Maaperän saastuttamiskielto ja saastu-
misesta ilmoittaminen**

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

*Saastuneen maaperän
puhdistamisvelvollisuus*

Se, jonka harjoittamasta toiminnasta on aiheutunut tai voi aiheutua maaperän saastumista, on tarpeen mukaan selvitettävä alueen puhdistamistarve tai tila. Jos selvitys osoittaa, että maaperä on saastunut, on saastumisen aiheuttajan tarvittaessa puhdistettava alue sellaiseen tilaan, ettei siitä enää aiheudu 22 §:n 1 momentissa tarkoitettua vaaraa, haittaa tai muuta seurausta.

Jos saastumisen aiheuttajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka tämä laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa ja jos saastumisen aiheuttanut toiminta on tapahtunut alueen haltijan suostumuksella tai tieteen taikka tämä on tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää alueen kunto sitä hankkiessaan, on saastuneen alueen haltijan toteutettava 1 momentissa tarkoitettut toimet.

Jos saastuneen alueen haltijaa ei 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kohtuudella voida velvoittaa puhdistamaan saastunutta aluetta, on kunnan vastaavasti selvitettävä alueen puhdistamistarve ja puhdistettava alue.

24 §

*Saastuneen alueen puhdistamisesta
määräminen*

Alueellinen ympäristökeskus voi 23 §:n mukaisesti määrätä, että saastumisen aiheuttajan tai saastuneen alueen haltijan taikka kunnan on selvitettävä alueen puhdistamistarve ja puhdistettava alue, sekä antaa tämän toteuttamiseksi tarpeellisia määräyksiä ja ohjeita.

25 §

Selontekovelvollisuus saastuneesta alueesta

Se, joka myy tai muutoin luovuttaa taikka vuokraa maa-alueen, on velvollinen esittämään alueen uudelle haltijalle käytettävissä olevat tiedot siitä, mitä toimintaa alueella

23 §

*Saastuneen maaperän
puhdistamisvelvollisuus*

(kumotaan)

24 §

*Saastuneen alueen puhdistamisesta
määräminen*

(kumotaan)

25 §

Selontekovelvollisuus saastuneesta alueesta

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on harjoitettu ja mitä jätteitä tai aineita alueella on, sekä onko maaperän todettu saastuneen taikka onko maaperässä jätteitä tai aineita, jotka voivat aiheuttaa maaperän saastumista.

26 §

Valtioneuvoston yleiset määräykset roskaantumista ja maaperän saastumista koskevien säännösten täytäntöönpanosta

Valtioneuvosto voi antaa tämän luvun säännösten täytäntöönpanemiseksi yleisiä määräyksiä:

1) toimista, jotka ovat tarpeen 22 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun maaperän saastumisen ehkäisemiseksi;

2) eri maankäyttötarkoituksissa hyväksyttävistä maaperän haitallisten aineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista tai muista haitallisista ominaisuuksista;

3) maaperän saastuneisuuden tai saastuneen maa-alueen puhdistamistarpeen arvioinnista;

4) saastuneen maa-alueen eristämisestä saastumisen leviämisen estämiseksi, alueen tarkkailusta ja valvonnasta sekä puhdistamistoimille asetettavista teknisistä vaatimuksista ja puhdistamismenetelmistä; sekä

5) muusta näihin rinnastettavasta maaperän saastumisen ehkäisemiseksi tai saastuneen alueen puhdistamiseksi tarpeellisesta seikasta.

26 §

Valtioneuvoston yleiset määräykset roskaantumista ja maaperän saastumista koskevien säännösten täytäntöönpanosta

(kumotaan)

38 §

Kunnan viranomaiset

Kunnan ympäristölupaviranomaisen tehtävistä ympäristöluvan valvonnassa säädetään ympäristölupamenettelylaissa.

(kumotaan)

33 §

Kunnan jätemaksun suorittaminen ja paluttaminen

Jos jätemaksu muutoksenhaun johdosta poistetaan tai sitä alennetaan, kunnan on suoritettava liikaa maksettu määrä takaisin

Jos jätemaksu muutoksenhaun johdosta poistetaan tai sitä alennetaan, kunnan on suoritettava liikaa maksettu määrä takaisin

Voimassa oleva laki

sekä vuotuista korkoa maksupäivästä takaisinmaksupäivään saakka Suomen Pankin viimeksi mainittuna päivänä käyttämän alimman diskonttokoron mukaan.

35 §

Valtion osallistuminen jätehuoltotyöhön

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomiksi katsottavat kustannukset, alueellinen ympäristökeskus voi, sovittuaan siitä tarvittaessa asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toimenpiteen taikka osallistua muuten edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

Ehdotus

sekä vuotuista korkoa maksupäivästä takaisinmaksupäivään saakka *kulloinkin voimassa olevaa valtiovarainministeriön eräistä viitekoroista annetun lain (996/1998) nojalla vahvistamaa kolmen kuukauden markkinakoron vuosikeskiarvoa vastaavan korkokannan mukaan.*

35 §

Valtion osallistuminen jätehuoltotyöhön

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai *ympäristönsuojelulain 7 §:ssä* tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomaksi katsottavat kustannukset, alueellinen ympäristökeskus voi, sovittuaan siitä tarvittaessa asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toimenpiteen taikka osallistua muuten edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

38 §

Muut viranomaiset

Valtioneuvosto voi, antaessaan 5, 18 tai 26 §:ssä tarkoitetun yleisen määräyksen, määrätä muunkin valtion viranomaisen osallistumaan määräyksen noudattamisen valvontaan.

Valtioneuvosto voi, antaessaan 5 tai 18 §:ssä tarkoitetun *säädöksen*, määrätä muunkin valtion viranomaisen osallistumaan sen noudattamisen valvontaan.

42 §

Jätelupa

Jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn ja ongelmajätteen ammattimaiseen keräämistoimintaan sekä asetuksella tarkemmin säädettävään muuhun jätehuollon kannalta merkitykselliseen toimintaan on oltava lupa (jätelupa).

Jätelupaa koskeva hakemus käsitellään ympäristölupamenettelylaissa säädetyssä järjestyksessä.

42 §

Jätelupa

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

43 §

43 §

Poikkeukset velvollisuudesta hakea
jätelupaaPoikkeukset velvollisuudesta hakea
jätelupaa

Ilman jätelupaa saa laitos- tai ammattimaisesti hyödyntää jätettä taikka käsitellä jätteen syntypaikalla muuta kuin ongelmajätettä, jos valtioneuvosto on 18 tai 26 §:n nojalla antanut kyseistä hyödyntämistä tai käsittelyä koskevat yleiset määräykset ja samalla määrännyt, ettei jätelupaa tarvitse olla.

(kumotaan)

Ilman jätelupaa saa myös laitos- tai ammattimaisesti hyödyntää tai käsitellä jätettä koeluonteisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Koeluonteisesta toiminnasta on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen sen aloittamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka voi tarvittaessa antaa toimintaa koskevia määräyksiä tai ohjeita terveys- tai ympäristövaaran tai -haitan ehkäisemiseksi taikka kieltää tällaisen toiminnan.

44 §

44 §

Jäteluvan myöntäminen

Jäteluvan myöntäminen

Jätelupa myönnetään:

(kumotaan)

1) jos toiminta täyttää tässä laissa ja sen nojalla säädettyt ja määrätyt vaatimukset;

2) jos jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan taikka ongelmajätteen keräämistöiminnan harjoittaja on toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävän vakava-rainen, taikka jos käsittelyä tai ongelmajätteen keräämistöimintaa taikka tarvittaessa hyödyntämistä varten on otettu vastaavasti riittävä vastuuvakuutus tai asetettu muu riittävä vakuus; sekä

3) jos jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan taikka ongelmajätteen keräämistöiminnan harjoittajan käytettävissä on riittävä asiantuntemus.

Jätelupa myönnetään joko toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi. Lupa voidaan rajoittaa vain tietynlaisen jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn taikka tietynlaisen ongelmajätteen keräämistöimintaan. Luvassa, joka koskee jätteen käsittelyä, voidaan aset-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

taa etusijalle tietyltä alueelta peräisin olevan jätteen käsittely. Luvassa, joka koskee ongelmajätteen keräämistä, voidaan rajoittaa varastossa pidettävän jätteen määrää.

Jäteluvassa voidaan antaa tarvittavat määräykset jätteistä ja jätehuollosta samoin kuin jätteiden aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tarvittavista toimituksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

46 §

Jäteluvan saaneen toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

Jäteluvan saaneen toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa, joka haetaan ja myönnetään soveltuvin osin kuten jätelupa. Toiminnan olennaisesta supistamisesta tai toiminnan lopettamisesta taikka toiminnan harjoittajan vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle.

47 §

Jäteluvan ja jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan päätöksen muuttaminen

Jätelupaa tai jätteen kansainvälistä siirtoa koskevaa päätöstä voidaan luvan myöntäneen tai päätöksen antaneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai jos osoittautuu, että toiminnasta aiheutuva vaara tai haitta on olennaisesti odotettua suurempi taikka jos luvan tai päätöksen perusteiden myöhemmin muutoin todetaan olleen olennaisesti toisellaiselta kuin lupaa myönnettäessä tai päätöstä annettaessa on edellytetty. Lupaa tai päätöstä voidaan muuttaa myös, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Luvan tai päätöksen muuttaminen on käsiteltävä soveltuvin osin samoin kuin menetellään lupaa myönnettäessä tai päätöstä annettaessa.

46 §

Jäteluvan saaneen toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

(kumotaan)

47 §

Jäteluvan ja jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan päätöksen muuttaminen

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

Jäteluvan ja jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan päätöksen peruuttaminen

Jäteluvan tai jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan päätöksen voi luvan myöntänyt tai päätöksen antanut viranomainen peruuttaa määräajaksi tai kokonaan, jos jokin luvan myöntämisen tai päätöksen antamisen olennaisista edellytyksistä ei enää täyty tai jos säännöksiä tai määräyksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaista vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Alueelliselle ympäristökeskukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon merkitsemistä varten ilmoitus:

1) jätteen laitos- tai ammattimaisesta hyödyntämisestä tai käsittelystä, johon ei 43 §:n nojalla tarvitse olla jätelupaa;

2) jätteen ammattimaisesta kuljettamisesta;

3) muun kuin ongelmajätteen ammattimaisesta keräämistä toiminnasta;

4) jätteen myyjänä tai välittäjänä toimimisesta, jos jäte on tarkoitettu hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi Suomen alueen ulkopuolella; sekä

5) tuottajayhteisöstä.

Ilmoituksessa on oltava toimintaa ja sen harjoittajaa koskevat riittävät tiedot. Ilmoitus on tehtävä vähintään kuukausi ennen toiminnan aloittamista.

48 §

Jäteluvan ja jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan päätöksen peruuttaminen

(kumotaan)

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Alueelliselle ympäristökeskukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon hyväksymistä varten ilmoitus:

1) jätteen ammattimaisesta keräämisestä ja kuljettamisesta;

2) jätteen myyjänä tai välittäjänä toimimisesta, jos jäte on tarkoitettu hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi Suomen ulkopuolella;

3) tuottajayhteisöstä.

Ilmoituksessa on oltava toimintaa ja sen harjoittajaa koskevat riittävät tiedot. Ilmoitus on tehtävä vähintään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitus tulee tehdä myös toiminnan valvontaa varten siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

49 a §

Jätetiedostoon hyväksymisen edellytykset

Toiminta hyväksytään jätetiedostoon, jos ilmoitukseen liitetyn selvityksen perusteella tai muutoin osoitetaan, että

1) toimintaa harjoitetaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti;

2) toiminnassa käytettävä laitteisto tai kalusto on teknisesti korkeatasoista ottaen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 §

Alueellisen ympäristökeskuksen määräykset ilmoituksen johdosta

Alueellinen ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa jätehuollon järjestämiseksi määräyksiä siitä, mihin toimiin ilmoituksen tekijän on ryhdyttävä tai mitä muutoin on noudatettava, jos ilmoituksen tekijän toiminnan perusteella tai muusta syystä on perusteltua aiheuttaa epäillä, ettei toiminta täytä tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

50 §

Jätetiedostoon hyväksymisen yhteydessä annettavat määräykset

Alueellisen ympäristökeskuksen on tehtävä päätös jätetiedostoon hyväksymistä koskevan ilmoituksen johdosta. Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 49 a §:n velvoitteiden täyttämiseksi ja toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan vain tietyn tyyppistä jätettä tai varastoitavan jätteen määrää.

50 a §

Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevaa päätöstä voidaan päätöksen antaneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai jos osoittautuu, että toiminnasta aiheutuva vaara tai haitta on arvioitua olennaisesti suurempi taikka jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan muutoin olleen olennaisesti toisenlaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Päätöstä voidaan muuttaa myös, jos se on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Päätöksen muuttamista koskeva asia on käsiteltävä soveltuvien osin samoin kuin päätöksen antaminen.

Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos jokin hyväksynnän olennaisista edellytyksistä ei enää täyty tai jos säännöksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaista vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

51 §

Selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus

Jäteluvan haltijan ja ongelmajätteen tuottajan, lukuun ottamatta kotitaloutta, sekä ongelmajätteen ammattimaisen kuljetuksen suorittajan ja 49 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettun jätteen myyjän ja välittäjän on pidettävä kirjaa toiminnassaan syntyneen, kerätyn, varastoidun tai välivarastoidun, kuljetetun, hyödynnetyn tai käsitellyn sekä myydyn tai välitetyn jätteen määrästä, lajista, laadusta ja alkuperästä sekä toimitettaessa jäte muualle sen syntypaikasta myös sen toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljetus- ja hyödyntämis- tai käsittelytavasta.

Ympäristöluvan haltijan, ongelmajätteen tuottajan, lukuun ottamatta kotitaloutta, sekä ongelmajätteen ammattimaisen kuljetuksen suorittajan ja 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun jätteen myyjän ja välittäjän on pidettävä kirjaa toiminnassaan syntyneen, kerätyn, varastoidun tai välivarastoidun, kuljetetun, hyödynnetyn tai käsitellyn sekä myydyn tai välitetyn jätteen määrästä, lajista, laadusta ja alkuperästä, sekä toimitettaessa jäte muualle, sen syntypaikasta samoin kuin toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljetus- ja hyödyntämistavasta tai käsittelytavasta.

52 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella sekä ympäristöministeriöllä, Suomen ympäristökeskuksella ja kunnalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuoltoa järjestävältä taikka roskaantuneen tai saastuneen alueen puhdistamiseen velvolliselta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten valvontaa tai tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella on myös oikeus pyynnöstä saada tuotannon harjoittajalta ja tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöön panemiseksi tarpeelliset tiedot tuotannosta sekä siinä käytettävistä aineista ja valmistettavista tai maahan tuotavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta.

52 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä, Suomen ympäristökeskuksella ja kunnalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuoltoa järjestävältä taikka roskaantuneen alueen puhdistamisvelvolliselta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa tai tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella on myös oikeus pyynnöstä saada tuotannon harjoittajalta ja tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset tiedot tuotannosta sekä siinä käytettävistä aineista ja valmistettavista tai maahan tuotavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta.

55 §

Poikkeukselliset tilanteet

Jos jätteestä aiheutuu välitöntä ja ilmeistä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle tai jos jätettä syntyy onnettomuuden, tuo-

55 §

Poikkeukselliset tilanteet

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tantohäiriön tai muun niihin rinnastettavan tilanteen tai kertaluonteisen toimen johdosta siten, että se edellyttää erityisiä toimia jätehuollossa, on jätteen haltijan viivytyksettä ilmoitettava siitä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa jätettä ja jätehuoltoa koskevia määräyksiä taikka, jos kysymys on vakavaa vaaraa tai haittaa aiheuttavasta toiminnasta, määrätä toiminnan keskeytettäväksi taikka toimintaa rajoitettavaksi tai muutettavaksi siten, että se täyttää tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Jos kysymys on välitöntä ja ilmeistä vaaraa tai haittaa aiheuttavasta tilanteesta taikka hätätilanteesta, voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen määräämnsä ehdoin hyväksyä myös tarpeellisen väliaikaisen poikkeamisen tämän lain tai sen nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä.

Jos asia ei siedä viivytystä, on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämällä viranhaltijalla oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettu määräys, jota on heti noudatettava. Viranhaltijan on tällöin viivytyksettä saatettava asia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi.

59 §

Asian vireille saattaminen

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa tämän lain 21 ja 24 §:ssä sekä 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai määräystä, uhkasakkoa taikka teettämis- tai keskeyttämishukkaa koskeva asia vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa tai alueellisessa ympäristökeskuksessa, jos vireillepannon tarkoituksena on ympäristön pilaantumisen, roskaantumisen tai maaperän saastumisen ehkäiseminen taikka pilaantuneen, roskaantuneen tai saastuneen alueen puhdistaminen.

Rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on sääntöjensä mukaan edistää ympäristönsuojelua, asuin ympäristön viihteyttämistä, ympäristöterveydenhuoltoa tai muutoin kestävä kehitystä, on niin ikään toiminta-alueellaan oikeus 1 momentissa tarkoitettua muun kuin merkitykseltään vähäi-

59 §

Asian vireille saattaminen

Edellä 21 ja 57 §:ssä tarkoitettua määräystä koskevan asian voi panna vireille alueellisessa ympäristökeskuksessa tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa:

1) se jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea;

*2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövai-
kutukset ilmenevät.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen asian vireille panoon.

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 tai 19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 26 §:ssä, 40 §:n 3 momentissa, 43 §:n 2 momentissa, 44 §:n 2 tai 3 momentissa, 50 §:ssä, 55 §:n 2 tai 3 momentissa, 57 §:ssä tai 73 a §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai määräystä tai

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 22 §:n 2 tai 3 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 43 §:n 2 momentissa, 46 §:ssä, 51 §:n 3 tai 4 momentissa tai 55 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvollisuuden taikka

3) toteuttaa jätteen kansainvälisen siirron jätteen siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, jäterikkomuksesta sakkoon.

Jäterikkomuksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 13 §:n 1 momentin nojalla annettua määräystä taikka laiminlyö 11 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 §:ssä, 23—25 §:ssä tai 49 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden.

66 §

Muutoksenhaku

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään.

Muutosta 17 §:ssä tarkoitettuja kunnallisia jätehuoltomääräyksiä ja 30 §:ssä tarkoitettua taksaa koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin siten kuin kuntalaissa (365/95) sääde-

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 tai 19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 40 §:n 3 momentissa, 50 §:ssä, 57 tai 73 a §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai määräystä,

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 22 §:n 2 tai 3 momentissa, 51 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua velvollisuuden tai

3) toteuttaa jätteen kansainvälisen siirron jätteen siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, jäterikkomuksesta sakkoon.

Jäterikkomuksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 13 §:n 1 momentin nojalla annettua määräystä taikka laiminlyö 11 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 tai 49 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden.

66 §

Muutoksenhaku

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutosta 17 §:ssä tarkoitettuja kunnallisia jätehuoltomääräyksiä ja 30 §:ssä tarkoitettua taksaa koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään.

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea 59 §:ssä tarkoitettu asianosainen ja rekisteröity yhdistys tai säätiö.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tään.

Muutosta 42 §:ssä tarkoitettuun jätelupaan sekä jätelupaa koskeviin 46—48 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin haetaan noudattamalla, mitä ympäristölupamenettelylaissa säädetään.

Ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, alueellisen ympäristökeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 58 §:n 1 momentin nojalla tekemästä uhkasakon taikka teettämisen, keskeyttämisen tai kieltämisuhan asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

67 §

Täytäntöönpano

Jätteensiirtoasetuksen ja tämän lain 21, 24 ja 31 §:n, 43 §:n 2 momentin, 50, 55, 57 ja 58 §:n sekä erityisestä syystä 47 ja 48 §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

70 §

Jätetiedosto

Valvontaviranomaisten on pidettävä tiedostoa (*jätetiedosto*) niille tämän lain mukaan tehtävistä ilmoituksista ja lupahakemuksista sekä niiden perusteella tehdyistä päätöksistä.

72 §

Maksut lupahakemusten ja ilmoitusten käsittelystä

Jätelupaa koskevan hakemuksen käsittelystä perittävistä maksusta säädetään ympäristölupamenettelylaissa. Maksu voidaan periä myös 8 luvussa tarkoitettujen ilmoitusten käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta sekä 5, 18 tai 26 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen valtion viranomaisille määrääjain toimitettavien seurantatietojen käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta. Maksun suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

67 §

Täytäntöönpano

Jätteensiirtoasetuksen ja tämän lain 21, 31, 50, 57 ja 58 §:n sekä erityisestä syystä 50 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

70 §

Jätetiedosto

Valvontaviranomaisten on pidettävä tiedostoa (*jätetiedosto*) niille tämän lain mukaan tehtävistä ilmoituksista sekä niiden perusteella tehdyistä päätöksistä.

72 §

Maksut ilmoitusten käsittelystä

Edellä 8 luvussa tarkoitettujen ilmoitusten käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta sekä 5 tai 18 §:n nojalla valtioneuvoston antamassa säädöksessä tarkoitettujen valtion viranomaiselle tehtävien ilmoitusten ja valtion viranomaiselle määrääjain toimitettavien seurantatietojen käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta voidaan periä maksu. Maksun suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

7.

Laki

merensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun merensuojelulain (1415/1994) 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesien ulkopuolella tapahtuva ruoppausmassan sijoittaminen tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta vesioikeus. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesien ulkopuolella tapahtuva ruoppausmassan sijoittaminen tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *ympäristölupavirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta vesioikeus. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *ympäristölupavirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuva toiminta ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta vesioikeus. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuva toiminta ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *ympäristölupavirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

8.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 14 §, 24 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 47 §, 123 §:n 2 momentti ja 134 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 47 § osaksi laissa 1355/1993, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Jos jollakin on aikaisemmin saavutettu oikeus pitää isoa rysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupydydystä lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty, tällaisen oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät kalastuspiiri ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voi saattaa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava sen täyttä arvoa vastaava korvaus. Jollei arvoa muutoin voida määrätä, katsotaan sen vastaavan saadun saaliin perusteella laskettua kaksikymmenkertaista viimeisten viiden vuoden aikana harjoitetun kalastuksen keskimääräistä vuotuista puhdasta tuottoa.

Luovuttamista koskeva erimielisyys voidaan saattaa hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi. Jos kalastusoikeuden arvosta ei sovita, tulee vesioikeuden määräämän kahden esteettömän henkilön ennen asian ratkaisemista toimittaa sitä varten tarvittava arvioiminen.

24 §

Missä joki yhtyy mereen tai järveen, valtaväylän jatkeena on kalaväylä, joka käsittää syvimmillä kohdalla kolmanneksen kysymyksessä olevan vesialueen leveydestä ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu. Vesioikeus voi kuitenkin hakemuksesta määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on tarpeen.

14 §

Jos jollakin on aikaisemmin saavutettu oikeus pitää isoa rysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupydydystä lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty, tällaisen oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät työvoima- ja elinkeinokeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, työvoima- ja elinkeinokeskus voi saattaa asian hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava sen täyttä arvoa vastaava korvaus. Jollei arvoa muutoin voida määrätä, katsotaan sen vastaavan saadun saaliin perusteella laskettua kaksikymmenkertaista viimeisten viiden vuoden aikana harjoitetun kalastuksen keskimääräistä vuotuista puhdasta tuottoa.

Luovuttamista koskeva erimielisyys voidaan saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Jos kalastusoikeuden arvosta ei sovita, tulee ympäristölupaviraston määräämän kahden esteettömän henkilön ennen asian ratkaisemista toimittaa sitä varten tarvittava arvioiminen.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen, valtaväylän jatkeena on kalaväylä, joka käsittää syvimmillä kohdalla kolmanneksen kysymyksessä olevan vesialueen leveydestä ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin hakemuksesta määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on tarpeen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

Aikaisemmin laillisesti saatu oikeus kiinteän pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä jää edelleen voimaan. Tällaisen oikeuden haltija voidaan kuitenkin velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät kalastuspiiri ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voi saattaa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava korvaus noudattaen, mitä 14 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty.

Aikaisemmin laillisesti saatu oikeus kiinteän pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä jää edelleen voimaan. Tällaisen oikeuden haltija voidaan kuitenkin velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät työvoima- ja elinkeinokeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, työvoima- ja elinkeinokeskus voi saattaa asian hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava korvaus noudattaen, mitä 14 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty.

27 §

Tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan vesioikeudessa vireille hakemuksella noudattaen, mitä vesilaissa on säädetty.

Tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella noudattaen, mitä vesilaissa on säädetty.

47 §

Milloin kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttöä koskevia rajoituksia muutettava eikä kalastusalue ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, voi asianomainen viranomainen hakea vesioikeudelta piirin lakkauttamista.

Lakkautettuun rauhoituspiiriin kuuluvaa aluetta ei saa uudelleen määrätä rauhoituspiiriksi, ellei vesioikeus olosuhteiden muututtua, kalastusalueen hakemuksesta anna siihen lupaa.

Vesioikeuden tässä pykälässä tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain lakkauttamista hakenut viranomainen sekä kalastusalue.

47 §

Milloin kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttöä koskevia rajoituksia muutettava eikä kalastusalue ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, voi asianomainen viranomainen hakea ympäristölupavirastolta piirin lakkauttamista.

Lakkautettuun rauhoituspiiriin kuuluvaa aluetta ei saa uudelleen määrätä rauhoituspiiriksi, ellei ympäristölupavirasto olosuhteiden muututtua, kalastusalueen hakemuksesta anna siihen lupaa.

Ympäristölupaviraston tässä pykälässä tarkoitetussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain lakkauttamista hakenut viranomainen sekä kalastusalue.

123 §

Tässä laissa tarkoitetussa asiassa annettuun vesioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin vesilaissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiassa.

Tässä laissa tarkoitetussa asiassa annettuun ympäristölupaviraston päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin vesilaissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hake-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sa annettuun vesioikeuden päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta vesioikeuden rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, on säädetty 47 §:n 3 momentissa.

musasiassa annettuun *ympäristölupaviraston* päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta *ympäristölupaviraston* rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, on säädetty 47 §:n 3 momentissa.

134 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rauhoituspiirin tultua lakkautetuksi vesioikeuden tulee, kun päätös on saanut lainvoiman, tehdä maanmittauskonttorille sanotussa momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rauhoituspiirin tultua lakkautetuksi *ympäristölupaviraston* tulee, kun päätös on saanut lainvoiman, tehdä *kiinteistörekisterin* pitäjälle sanotussa momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

9.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti laissa 220/1994 ja 3 § laissa 78/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Mikäli korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella alueellisesti toimivaltaisen vesioikeuden ratkaistavaksi.

Korvaushakemuksen käsittelyyn sekä korvausten määräämiseen ja suorittamiseen sovelletaan vesilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Mikäli korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella alueellisesti toimivaltaisen *ympäristölupaviraston* ratkaistavaksi.

Korvaushakemuksen käsittelyyn sekä korvausten määräämiseen ja suorittamiseen sovelletaan vesilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän alueellisen ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vesioikeuden käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän alueellisen ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun *ympäristölupaviraston* käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

10.

Laki**patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 1 päivänä kesäkuuta 1984 annetun patoturvallisuuslain (413/1984) 11 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 90/1995, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 §
 Toimenpiteistä 4 ja 5 §:n säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten noudattamatta jättämisen johdosta on soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain (264/61) 21 luvun 2 §:ssä, 3 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 4 §:ssä on säädetty.

Jos pato tai sen käyttö, joka ilmeisesti tapahtuu tämän lain tai vesilain säännösten taikka niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, vaarantaa välittömästi yleistä turvallisuutta, on noudatettava soveltuvin osin, mitä vesilain 21 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään. Lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella voi kuitenkin myös alueellinen ympäristökeskus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

11 §
 Toimenpiteistä 4 ja 5 §:n säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten noudattamatta jättämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain (264/1961) 21 luvun 2, 3 sekä 4 §:ssä säädetään.

Jos pato tai sen käyttö, joka ilmeisesti tapahtuu tämän lain tai vesilain säännösten taikka niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, vaarantaa välittömästi yleistä turvallisuutta, on noudatettava soveltuvin osin, mitä vesilain 21 luvun 3 b §:ssä säädetään. Lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella voi kuitenkin myös alueellinen ympäristökeskus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

11.

Laki**kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/1995)
 75 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesioikeuden lupaa. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa yhteisen ojituksen osalta säädetään.

Ehdotus

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettua *ympäristölupaviraston* lupaa. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa yhteisen ojituksen osalta säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

12.

Laki

yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/1977) 12 § sekä 17 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 12 § laissa 88/1993 ja 17 §:n 3 momentti laissa 1020/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Yleiseen vesi- ja viemärilaitokseen liittymisestä ja liittymisehdoista tehdään laitoksen ja liittyjän kesken sopimus. Sopimus ei saa olla 11 §:ssä tarkoitettujen yleisten määräysten, 11 a §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston säädöksen, vesilain 1 luvun 23 b §:n nojalla annettujen määräysten tai vesilain 10 luvun 31 §:n mukaisen luvan ehtojen vastainen. Laitoksen ja liittyjän keskinäisestä suhteesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

12 §

Yleiseen vesi- ja viemärilaitokseen liittymisestä ja liittymisehdoista tehdään laitoksen ja liittyjän kesken sopimus. Sopimus ei saa olla 11 §:ssä tarkoitettujen yleisten määräysten, 11 a §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston säädöksen, *ympäristönsuojelulain (/) 11 §:n 2 ja 3 kohdan nojalla annettujen säädösten tai ympäristöluvan määräysten vastainen*. Laitoksen ja liittyjän keskinäisestä suhteesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

17 §

Edellä 11 a §:n nojalla annettujen säädösten noudattamista valvovat vesilain mukaiset valvontaviranomaiset. Edellä 11 a §:n perusteella annetun määräyksen vastaiseen toimenpiteeseen sovelletaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:n rangaistussäännöksiä sekä vesilain 14 luvun 5 a §:n säännöstä valvontaviranomaisen puhevallasta ja säännöksiä virka-apuasioiden käsittelystä.

Edellä 11 a §:n nojalla annettujen säädösten noudattamista valvovat *ympäristönsuojelulain* mukaiset valvontaviranomaiset. Edellä 11 a §:n perusteella annetun määräyksen vastaiseen toimenpiteeseen sovelletaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:n rangaistussäännöksiä sekä *ympäristönsuojelulain hallintopakkoa koskevia säännöksiä*.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

13.

L a k i**maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä heinäkuuta 1981 annetun maa-aineslain (555/1981) 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Tämä laki ei koske:

- 1) kaivoslakiin (503/1965) perustuvaa ainesten ottamista;
- 2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;
- 3) sellaista ainesten ottamista vesialueella, johon vesilain (264/1961) mukaan vaaditaan vesioikeuden lupa.

Ehdotus

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Tämä laki ei koske:

- 1) kaivoslakiin (503/1965) perustuvaa ainesten ottamista;
- 2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;
- 3) sellaista ainesten ottamista vesialueella, johon vesilain (264/1961) mukaan vaaditaan *ympäristölupaviraston* lupa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

14.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1999 annetun maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 134 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

134 §

Rakennuslupahakemuksen käsittely

Jos rakentamisen tarkoittamaan toimintaan tarvitaan ympäristölupamenettelylaissa (735/1991) säädetty lupa, rakennuslupa-asian ratkaiseminen voidaan lykätä, kunnes ympäristölupa-asia on ratkaistu, jos se rakennuksen käyttömahdollisuudet tai aiotun toiminnan ympäristövaikutukset huomioon ottaen on perusteltua.

Jos rakentamisen tarkoittamaan toimintaan tarvitaan *ympäristönsuojelulaissa (/)* säädetty lupa, rakennuslupa-asian ratkaisemista voidaan lykätä, kunnes ympäristölupa-asia on ratkaistu, jos se rakennuksen käyttömahdollisuudet tai aiotun toiminnan ympäristövaikutukset huomioon ottaen on perusteltua.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

15.

Laki

kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Kemikaalien ympäristöön pääsyn rajoittamisesta ja päästöjen puhdistamisesta on voimassa, mitä *vesilaissa* (264/61), meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (298/79) ja *ilmansuojelulaissa* (67/82) säädetään. Kemikaalista muodostuvan jätteen käsittelystä ja muusta jätehuollosta on lisäksi voimassa, mitä *jätehuoltolaissa* (673/78) säädetään.

Kemikaalien ympäristöön pääsyn rajoittamisesta ja päästöjen puhdistamisesta on voimassa, mitä *ympäristönsuojelulaissa* (/) ja *merensuojelulaissa* (1415/1994) säädetään. Kemikaalista muodostuvan jätteen käsittelystä ja muusta jätehuollosta on lisäksi voimassa, mitä *jätelaissa* (1072/1993) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

16.

Laki

maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun maastoliikennelain (1710/1995) 30 §:n 1 momentti ja 31, sellaisena kuin niistä on 30 §:n 1 momentti laissa 1018/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asema- tai rakennuskaavassa varatulle alueelle, jolle on annettu ympäristölupamenettelylaissa (735/91) tarkoitettu ympäristölupa.

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla *laissa* säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asema- tai rakennuskaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu *ympäristönsuojelulaissa* (/) tarkoitettu ympäristölupa.

31 §

Muutoksenhaku

Edellä 30 §:ssä tarkoitetusta luvasta valittaessa sovelletaan muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia (154/50).

31 §

Muutoksenhaku

Muutosta 30 §:ssä tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

17.

Laki**vesiliikennelain 20 ja 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n 1 momentti ja 22 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

21 §

21 §

*Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin**Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin*

Moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristölupamenettelylaissa (735/91) tarkoitettu ympäristölupa.

Moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (/) tarkoitettu ympäristölupa.

22 §

22 §

*Muutoksenhaku**Muutoksenhaku*

Tämän lain mukaiseen alueellisen ympäristökeskuksen tai merenkulkulaitoksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Valitus, joka koskee alueellisen ympäristökeskuksen 15 §:n 2 momentin, 16 §:n tai 21 §:n 3 momentin nojalla taikka merenkulkulaitoksen 15 §:n 2 momentin tai 16 §:n nojalla antamaa päätöstä, käsitellään siinä lääninoikeudessa, jonka tuomiopiirissä pääosa päätöksen kohteena olevasta vesialueesta sijaitsee. Muutoin toimivaltainen lääninoikeus määräytyy sen mukaan, minkä lääninoikeuden tuomiopiirissä valituksen kohteena olevan päätöksen tehneen viranomaisen toimipaikka sijaitsee.

Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Tässä laissa tarkoitettu päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus, joka koskee alueellisen ympäristökeskuksen 15 §:n 2 momentin, 16 §:n tai 21 §:n 3 momentin nojalla taikka merenkulkulaitoksen 15 §:n 2 momentin tai 16 §:n nojalla antamaa päätöstä, käsitellään siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä pääosa päätöksen kohteena olevasta vesialueesta sijaitsee. Muutoin toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä valituksen kohteena olevan päätöksen tehneen viranomaisen toimipaikka sijaitsee.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen.

18.

Laki

ilmailulain 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä maaliskuuta 1995 annetun ilmailulain (281/1995) 44 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

44 §

Rakentamisluvan myöntäminen

Rakentamisluvan myöntäminen

Rakentamislupa myönnetään, jos lento-
paikka tai muu ilmailua palveleva alue sekä
sen rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyt-
tävät Ilmailulaitoksen asettamat lentoturval-
lisuuden edellyttämät vaatimukset ja jos len-
topaikalle on ympäristölupamenettelylain
(735/91) sitä edellyttäessä myönnetty ympä-
ristölupa.

Rakentamislupa myönnetään, jos lento-
paikka tai muu ilmailua palveleva alue sekä
sen rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyt-
tävät Ilmailulaitoksen asettamat lentoturval-
lisuuden edellyttämät vaatimukset ja jos len-
topaikalle on myönnetty *ympäristönsuojelu-*
lain (/) edellyttämä ympäristölupa.

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

19.

Laki**ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristöhallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (55/1995) 2 §:n
1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

Ympäristöhallinnon organisaatio

Ympäristöhallintoon kuuluvat alueelliset
ympäristökeskukset ja Suomen ympäristö-
keskus.

2 §

Ympäristöhallinnon organisaatio

Ympäristöhallintoon kuuluvat alueelliset
ympäristökeskukset ja Suomen ympäristö-
keskus. *Ympäristölupavirastoista säädetään
ympäristölupavirastoista annetussa laissa (/
).*

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

20.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/1986) 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 5 kohta, sellaisina kuin niistä on 5 §:n 2 momentti laissa 1013/1996, ja lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1013/1996, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

5 §

*Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen**Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen*

Kunnanvaltuusto voi kuitenkin antaa kunnan ympäristönsuojeluviranoamistehtävät kunnanhallituksen hoidettavaksi, jos kunnan asukasluku vuoden ensimmäisenä päivänä on alle 3000. Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana siten kuin kuntalain (365/95) 2 §:ssä ja 10 luvussa säädetään.

Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana siten kuin kuntalain (365/1995) 2 §:ssä ja 10 luvussa säädetään.

6 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa:

5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista kunnan muille viranomaisille;

5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;

7 §

Toimivallan siirtäminen

Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivalttaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelle-

taan, mitä näitä tehtäviä hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

21.

Laki

hallinto-oikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä maaliskuuta 1999 annetun hallinto-oikeuslain (430/1999) 5 §:n 2 momentti, 10 § ja 12 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Hallinto-oikeuden jäsenet

Vaasan hallinto-oikeudessa vesilain (264/1961) mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvien lainoppineiden ja muiden kuin lainoppineiden jäsenten kelpoisuusvaatimuksista säädetään vesilain 15 luvun 3 ja 15 §:ssä.

Vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (/) mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvan hallinto-oikeuden muun kuin lainoppineen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

10 §

Esittelijät

Hallinto-oikeuden esittelijöitä ovat hallinto-oikeussihteerit ja notaarit. Kelpoisuusvaatimuksena hallinto-oikeussihteerin virkaan on oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja notaarin virkaan siihen soveltuva korkeakoulututkinto. Kelpoisuusvaatimuksesta Vaasan hallinto-oikeuden sellaisen hallinto-oikeussihteerin virkaan, jonka tehtävänä on esitellä vesilain mukaisia asioita, säädetään vesilain 15 luvun 5 §:n 1 momentissa.

10 §

Esittelijät

Hallinto-oikeuden esittelijöitä ovat hallinto-oikeussihteerit ja notaarit. Kelpoisuusvaatimuksena hallinto-oikeussihteerin virkaan on oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja notaarin virkaan siihen soveltuva korkeakoulututkinto.

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Vesilain mukaisten asioiden päätösvaltaisesta kokoonpanosta säädetään vesilain 15 luvun 14 §:n 2 momentissa ja vesiasetuksen (282/1962) 20 b ja 20 c §:ssä.

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisia asioita käsitellessään hallinto-oikeus on päätösvaltainen nelijäsenisenä, jollei laissa erikseen säädetä suurempaa jäsenmäärää. Näiden asioiden käsittelyssä kokoonpanoon kuuluu vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä, joista toinen toimii puheenjohtajana.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämän lain voimaantulosta säädetään
erikseen lailla.*

22.

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annettun lain (74/1918) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 692/1994, sekä lisätään uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (/) mukaisten asioiden käsittelyyn lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista jäsentä (ympäristöasiantuntijaneuvos).

Sivutoimiset jäsenet nimittää tasavallan presidentti neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sivutoimisen jäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden nimitetään uusi sivutoiminen jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi samassa järjestyksessä.

Sivutoimisen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkimus tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavaan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

Muiden sivutoimisten asiantuntijajäsenten nimittämisestä ja osallistumisesta korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoon patenttia, hyödyllisyys-mallioikeutta tai integroidun piirin piirimallia koskevissa asioissa säädetään erikseen.

8 §

Korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

1) valitusluvan myöntämistä koskevan asian *vesiasiaa lukuun ottamatta*;

2) täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian; sekä

3) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen.

Korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

1) valitusluvan myöntämistä koskevan asian;

2) täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian; sekä

3) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

23.

Laki**valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun valtion virkamieslain (750/1994) 4 §:n 2 momentin 7 ja 8 kohta, sekä
lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1383/1995 ja 480/1999, uusi 9 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

Säännökset virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta annetaan asetuksella. Seuraavia virkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

7) puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin tai amiraalin, puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, kenttäpiispan ja asessorin virat; sekä

8) rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä rajavartiolaitoksen kenraalimajurin ja kontra-amiraalin virat.

7) puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin tai amiraalin, puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, kenttäpiispan ja asessorin virat;

8) rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä rajavartiolaitoksen kenraalimajurin ja kontra-amiraalin virat;

9) ympäristölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvoksen virat.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

24.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (945/1984) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 436/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee oikeudenkäynnin julkisuutta valtakunnanoikeudessa, korkeimmassa oikeudessa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa, hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, kärjäoikeudessa, maa-oikeudessa, *vesiylioikeudessa, vesioikeudessa*, vakuutus-oikeudessa, työtuomioistuimessa, markkinatuomioistuimessa ja sota-oikeudessa.

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee oikeudenkäynnin julkisuutta valtakunnanoikeudessa, korkeimmassa oikeudessa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa, hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, kärjäoikeudessa, maa-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa, työtuomioistuimessa, markkinatuomioistuimessa ja sota-oikeudessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

25.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaan

muutetaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti sellaisena kuin niistä on 3 §:n 1 momentti laissa 889/1996 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Oikeudenkäyntimaksu

Riita-, rikos-, alustus- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian sekä lääninoikeudessa ja vesioikeudessa myös muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään oikeudenkäyntimaksua seuraavasti:

Riita-, rikos-, alustus- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian sekä hallinto-oikeudessa myös muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään oikeudenkäyntimaksua seuraavasti:

Tuomioistuin	mk
korkein oikeus	
— rikosasia	500
— muu asia	1 000
korkein hallinto-oikeus	1 000
hovioikeus	
— rikosasia	400
— muu asia	800
lääninoikeus	400
käräjäoikeus	
— rikosasia ja ulosottolain mukainen muutoksenhakuasia	350
— riita-asia, jonka käsittely päättyy	
— kirjallisessa valmistelussa	350
— suullisessa valmistelussa	500
— suullisen valmistelun yhteydessä pidettävässä pääkäsittelyssä	650
— erillisessä pääkäsittelyssä	800
maaoikeus	800
vesiylioikeus	
— rikosasia	450
— muu asia	900
vesioikeus	
— hakemusasia, jos asian käsittelyyn sisältyy katselmustoimitus tai kysymyksessä on lopputarkastus	2 000
— rikosasia ja valitusasia	400
— muu asia	800
markkinatuomioistuin	1 000

Tuomioistuin	mk
korkein oikeus	
— rikosasia	500
— muu asia	1 000
korkein hallinto-oikeus	1 000
hovioikeus	
— rikosasia	400
— muu asia	800
hallinto-oikeus	400
käräjäoikeus	
— rikosasia ja ulosottolain mukainen muutoksenhakuasia	350
— riita-asia, jonka käsittely päättyy	
— kirjallisessa valmistelussa	350
— suullisessa valmistelussa	500
— suullisen valmistelun yhteydessä pidettävässä pääkäsittelyssä	650
— erillisessä pääkäsittelyssä	800
maaoikeus	800
markkinatuomioistuin	1 000
työtuomioistuin	1 000

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

työtuomioistuin 1 000

5 §

Maksuvelvolliset

Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Konkurssi-asiassa maksu peritään konkurssin alettua konkurssipesän varoista. *Vesioikeudessa lopputarkastusasiassa maksuvelvollinen on luvan haltija.* Alistusasiassa maksuvelvollinen on se, jonka menettelystä alistus on aiheutunut. Muutoksenhakuasiassa maksuvelvollinen on muutoksenhakija tai hänen sijaansa tullut. Muiden suoritteiden osalta maksuvelvollinen on suoritteiden tilaaja.

5 §

Maksuvelvolliset

Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Konkurssi-asiassa maksu peritään konkurssin alettua konkurssipesän varoista. Alistusasiassa maksuvelvollinen on se, jonka menettelystä alistus on aiheutunut. Muutoksenhakuasiassa maksuvelvollinen on muutoksenhakija tai hänen sijaansa tullut. Muiden suoritteiden osalta maksuvelvollinen on suoritteiden tilaaja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

26.

Laki

maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/1973) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 105/1998 ja 900/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Maksuton oikeudenkäynti myönnetään tässä laissa säädettyillä ehdoilla Suomen kansalaiselle tai ulkomaalaiselle, joka, huomioon ottaen hänen tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuuteensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat seikat, ei asiaan osallise-
 na vaikeuksista kykene kokonaisuudessaan suorittamaan asian käsittelyn vaatimia meno-
 ja:

- 1) yleisessä tuomioistuimessa käsiteltäväs-
 sä riita-, rikos- tai hakemusasiassa taikka
 ulosottolain mukaisessa valitusasiassa;
- 2) sota-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 3) *vesioikeudessa tai vesiyläoikeudessa*
 taikka maa-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 4) lääninoikeudessa tai korkeimmassa hal-
 linto-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 5) asiassa, joka koskee kantelua taikka
 lainvoiman saaneen tuomion purkamista tai
 menetetyn määräjän palauttamista 1—4
 kohdassa tarkoitetuissa asioissa; tai
- 6) lähestymiskieltoa koskevassa asiassa
 pidättämiseen oikeutetun virkamiehen luona
 tai tuomioistuimessa.

- 1) yleisessä tuomioistuimessa käsiteltäväs-
 sä riita-, rikos- tai hakemusasiassa taikka
 ulosottolain mukaisessa valitusasiassa;
- 2) sota-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 3) maa-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 4) hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa
 hallinto-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 5) asiassa, joka koskee kantelua taikka
 lainvoiman saaneen tuomion purkamista tai
 menetetyn määräjän palauttamista 1—4
 kohdassa tarkoitetuissa asioissa; tai
- 6) lähestymiskieltoa koskevassa asiassa pi-
 dättämiseen oikeutetun virkamiehen luona
 tai tuomioistuimessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään
 erikseen lailla.

27.

Laki

rikoslain 48 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laeissa 578/1995 ja 1713/1995, 3 §:n 2 ja 3 momentti mainituissa laeissa 578/1995 sekä 4 § mainituissa laeissa ja laissa 1640/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 luku

48 luku

*Ympäristörikoksista**Ympäristörikoksista*

1 §

1 §

*Ympäristön turmeleminen**Ympäristön turmeleminen*

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ilmansuojelulain (67/82) nojalla annetun yleisen määräyksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta *ympäristönsuojelulain* (/) nojalla annetun yleisen säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun *säännöksen* tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteen siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ilmansuojelulain nojalla annettua yleistä määräystä tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteen siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin *ympäristönsuojelulain* nojalla annettua *asetusta* tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

3 §

Ympäristörikkomus

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo *meluntorjuntalain* (382/87) 9, 10 tai 15 §:n nojalla annettuja määräyksiä taikka jättää tekemättä mainitun lain 13 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan niinkään se, joka laiminlyö ympäristölupamenettelylain (735/91) 3 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden hakea ympäristölupaa, jollei teko ole ympäristön turmelemisena rangaistava.

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo *ympäristönsuojelulain* 64 §:n nojalla annettuja määräyksiä.

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan niinkään se, joka laiminlyö ympäristönsuojelulain 28 ja 29 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden hakea ympäristölupaa, jollei teko ole ympäristön turmelemisena rangaistava.

4 §

Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen

Joka muusta kuin törkeästä huolimattomuudesta

1) puuttuu ympäristöön 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla taikka

2) rikkoo jätelakia tai *ilmansuojelulakia* tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä 1 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla

siten, että ympäristölle tai terveydelle aiheutettu vahinko tai tällaisen vahingon vaara on erityisen suuri ottaen huomioon aiheutun tai uhkaavan vahingon pitkäaikaisuus, laaja ulottuvuus ja muut seikat, on tuomittava *tuottamuksellisesta ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4 §

Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen

Joka muusta kuin törkeästä huolimattomuudesta

1) puuttuu ympäristöön 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla taikka

2) rikkoo jätelakia tai *ympäristönsuojelulakia* tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä 1 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla

siten, että ympäristölle tai terveydelle aiheutettu vahinko tai tällaisen vahingon vaara on erityisen suuri ottaen huomioon aiheutun tai uhkaavan vahingon pitkäaikaisuus, laaja ulottuvuus ja muut seikat, on tuomittava *tuottamuksellisesta ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ympäristönsuojeluasetus

Ympäristöministerin esittelystä säädetään ..päivänä ..kuuta 19.. annetun ympäristönsuojelulain (/) nojalla:

1 luku

Ympäristölupa

1 §

Luvanvaraisuus

Seuraavilla ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla toiminnoilla on oltava ympäristölupa:

1) metsäteollisuus:

a) massa-, paperi- tai kartonkitehdas;
b) kuitu- tai lastulevyä, vaneria tai muita puulevyjä taikka muita liimattuja tai laminoituja puutuotteita valmistava tehdas;

c) sahalaitos, viilutehdas, puun kyllästämö, muu puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos, vettä käyttävä puun kuorimislaitos taikka sellainen sahan tai muun teollisuuslaitoksen kuorellisen puutavaran vesivarasto tai kasteltava maavarasto, jossa voidaan pitää puutavaraa yhtäaikaaisesti vähintään 20 000 m³;

2) metalliteollisuus:

a) malmien pasutuslaitos tai sintraamo;
b) rauta- tai terästehdas taikka rautalejteenrinkejä valmistava tehdas;

c) muita kuin rautametalleja valmistava tehdas;

d) valimo tai muu sulatto, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa taikka akkutehdas;

e) rautametallin valssaamo, takomo tai kuumaopetuslaitos;

f) muiden kuin rautametallien valssaamo, takomo tai vetämö;

g) telakka tai tehdasmittakaavainen konepaja;

h) metallien tai muovien elektrolyyttistä tai kemiallista pintakäsittelyä suorittava laitos, piirilevyvalmistamo, peittaamo, fosfatointilaitos sekä alumiinin anodisointilaitos;

3) energian tuotanto:

a) ydinvoimalaitos, ydinpolttoaineen tuotantolaitos tai isotooppirikastuslaitos taikka ydinvoimalaitosjätteiden tai käytetyn ydinpolttoaineen välivarastointi-, käsittely- tai loppusijoituslaitos;

b) öljyä, kivihiiltä, puuta, turvetta, kaasua tai muuta poltettavaa ainetta käyttävä voima-

laitos, kattilalaitos tai muu laitos, jonka suurin polttoaineteho on vähintään 5 megawattia (MW) tai jossa käytettävän polttoaineen energiamäärä on vuodessa vähintään 54 terajoulea;

4) kemian teollisuus:

a) epäorgaanisia peruskemikaaleja, kuten happoja, emäksiä, suoloja, ammoniakkia, klooria, kloorivetyä, fluoria, fluorivetyä, hiilen oksideja, rikkiyhdisteitä, epämetalleja tai metallioksideja valmistava tehdas taikka ilmakeasutehdas;

b) orgaanisia peruskemikaaleja, kuten hiilivetyjä, alkoholeja, aldehydejä, ketoneita, karboksyylihappoja, estereitä, eettereitä, peroksiedeja sekä fosforia, rikkiä tai tyypeä sisältäviä hiilivetyjä, halogenoituja hiilivetyjä, ja organometallisia yhdisteitä valmistava tehdas taikka entsyymejä valmistava tehdas;

c) kaasun- tai öljynjalostamo taikka voiteluöljytehdas;

d) väriaineita tai pigmenttejä valmistava tehdas taikka maali-, painoväri- tai lakkatehdas;

e) muoviraaka-aineita, tekokuituja tai latekseja valmistava tehdas, liimatehdas, muovilaminaatteja valmistava tehdas taikka kumitehdas;

f) lannoitteita, räjähdysaineita, torjunta-aineita tai suojauskemikaaleja valmistava tehdas;

g) lääketehdas tai lääkearaaka-aineita tai elintarvikkeiden vaikuttavia aineosia kemiallisesti tai biologisesti valmistava tehdas;

h) pinta-aktiivisia aineita tai pesuaineita valmistava tehdas;

i) haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävät laitokset, joissa näiden aineiden kulutus on yli 150 kiloa tunnissa tai yli 200 tonnia vuodessa, sekä sellaiset mainittuja aineita käyttävät laitokset, joissa näiden aineiden kulutus, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutuva tai jäävä osuus, on vähintään 20 kiloa tunnissa tai vähintään 10 tonnia vuodessa;

5) kemikaalien tai polttoaineiden varastointi ja käsittely:

a) polttonesteiden jakeluasema, jonka polttonesteiden säiliötilavuus on vähintään 10 m³;

b) muu kuin tämän kohdan a alakohdassa

tarkoitettu palavan nesteen tai muun vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan säilyttää tällaista kemikaalia vähintään 50 m³, sekä muu haihtuvien orgaanisten kemikaalien varasto, jossa voidaan varastoida vähintään 10 000 m³ tällaisia kemikaaleja, tai varastoalue, jossa voidaan varastoida vähintään 50 000 m³ tällaisia kemikaaleja;

c) muu kuin edellä 4 kohdassa tai tämän kohdan a tai b alakohdassa mainittu laitos, jossa kemikaalien käsittely tai varastointi on vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen (59/1999) 12 §:n mukaan laskettuna laajamittaista;

d) koksaamo taikka puun, turpeen tai hiilen kaasutus- tai nesteytyslaitos taikka muu kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos taikka sähköteknisen hiilen tai grafiitin valmistuslaitos;

e) kivihiilivarasto;

6) malmien tai mineraalien kaivu tai maaperän ainesten otto sekä mineraalituotteiden valmistus:

a) kaivostoiminta;

b) malmin tai mineraalin rikastamo;

c) kivenlouhimo;

d) kaupallinen turvetuotanto;

e) kiinteä tai sellainen tietyllä alueella sijoitettava siirrettävä murskaamo tai asfalttiasema, jonka toiminta-aika on vähintään 50 päivää vuodessa;

f) sementti- tai kalkkitehdas;

g) kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas;

h) lasivilla- tai mineraalivillatehdas;

i) lasia tai lasikuitua valmistava tehdas;

j) asbestia tai asbestipohjaisia tuotteita käsittelevä laitos;

k) kevytsoratehdas tai kevytbetonitehdas;

l) tiilitehdas, keramiikka- tai posliinitehdas;

m) kipsilevytehdas;

7) nahan tai tekstiilien tuotanto tai käsittely:

a) nahkatehdas tai jalkinetehtas;

b) kuitujen tai tekstiilien merserointia, pesua, valkaisua tai muuta esikäsittelyä taikka värjäystä suorittava laitos;

c) tekstiilien vesipesula, jonka kapasiteetti on vähintään 500 kiloa vuorokaudessa, tai kemiallinen pesula;

8) elintarvikkeiden tai rehujen valmistus:

a) teurastamo;

b) lihanjalostuslaitos taikka muu lihaa tai lihatuotteita käsittelevä laitos;

c) kalaa tai kalatuotteita käsittelevä laitos;

d) meijeri, muu maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos taikka jäätelötehdas;

e) sokeri- tai makeutusainetehtas;

f) perunan käsittely- tai jalostuslaitos, tarkkelystehdas tai tarkkelysjohdannaisia valmistava tehdas;

g) kasvi- tai eläinperäisiä rasvoja tai öljyjä valmistava tehdas taikka margariinitehdas;

h) einess- tai makeistehdas taikka suurleipomo;

i) vihannes-, juurikas-, hedelmä- tai marjavalmistetehtas;

j) virvoitusjuomatehdas tai virvoitusjuomien pullottamo;

k) panimo, mallastehdas, hiivatehdas, alkoholitehdas, alkoholijuomatehdas taikka mal- las- tai alkoholijuomien pullottamo;

l) rehuja tai rehuvalkuaista valmistava tehdas, rehunsekoittamo, luujauhotehdas taikka laitos, jossa käsitellään eläinjätteitä;

m) kahvipaahtimo tai tupakkatehdas;

9) eläinten pito ja kalankasvatus:

a) eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 50 täysikasvuiselle nautaeläimelle, hevoselle tai emakolle, vähintään 150 lihasialle, vähintään 3000 munintakanalle, vähintään 10 000 broilerille tai muille niihin verrattaville linnuille, taikka muu lannantuotoltaan edelli- siin verrattava eläintenpito;

b) vähintään 250 siitosnaarasminkin tai -hillerin taikka vähintään 50 siitosnaarasketun tai -supin taikka vähintään 50 muun siitos- naaraseläimen turkistarha;

c) kalankasvatuslaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kiloa kuivarehua tai sitä ravinto- arvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 1 000 kiloa vuodessa, taikka kooltaan vähin- tään 5 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä;

10) liikenne:

a) pääosin kauppamerenkulun käyttöön tar- koitettu ja yli 1 350 tonnin vetoisille aluksil- le soveltuva satama, lastaus- tai purkulaituri;

b) lentopaikka;

c) linja-auto-, kuorma-auto- tai työkoneva- rikko;

d) ulkotiloissa sijaitseva moottoriurheilu- tai -harjoittelurata;

e) kemikaaliratapiha tai terminaali, joilla siirretään terveydelle tai ympäristölle vaaral- lisia kemikaaleja kuljetusvälineestä toiseen tai varastoon taikka varastosta kuljetusväli- neeseen;

11) jäte- ja vesihuolto:

a) kaatopaikka, jätteen välivarasto tai maankaatopaikka taikka muu ympäristönsuojelulain 28 §:n 2 momentin 4-kohdassa tarkoitettu jätteen laitos- tai ammattimainen hyödyntäminen tai käsittely;

b) vähintään 50 henkilön asumisjätevesien johtaminen muualle kuin yleiseen viemäriin taikka vähintään 50 henkilön asumisjätevesien käsittelemiseen tarkoitettu jäteveden puhdistamo;

c) pintavettä käyttävä raakaveden puhdistuslaitos;

12) muut;

a) ulkotiloissa sijaitseva ampumarata;

b) ulkona tapahtuva suurimittainen tai pitkäaikainen rakenteiden tai esineiden hiekka-puhallus;

c) eläintarha tai huvipuisto; sekä

d) krematorio, hautausmaa taikka lemmikkieläinten hautausmaa.

Ympäristölupaa on oltava myös tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle sijoitettavaan todennäköisesti pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, jos se on vastaavaa toimintaa kuin edellä 1 momentin 1—12 kohdissa mainittu toiminta, mutta siinä määriteltä vähäisempää.

Ympäristölupa on lisäksi oltava, jos:

a) toiminnasta päästetään vesiin tai viemäriin tämän asetuksen liitteen 1 luettelossa II mainittuja aineita, kun näitä aineita käytetään muussa tarkoituksessa kuin liuottimina, suojauskemikaaleina taikka eliöntorjunta-aineina;

b) toiminnasta päästetään vesiin tämän asetuksen liitteen 1 luettelossa IV mainittuja aineita; sekä

c) toiminnasta päästetään vesiin tämän asetuksen liitteen 1 luettelossa V ja VI mainittuja aineita, jollei ole ilmeistä, ettei niiden päästämisestä voi aiheutua vesien pilaantumista.

2 §

Luvanvaraisuuden rajaus

Lupaa ei kuitenkaan tarvita:

1) maa- ja metsätaloudessa syntyvän ja siinä hyödynnettävän tai käsiteltävän luonnonmukaisen vaarattoman kasvisperäisen jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn;

2) kaivostoiminnassa syntyvän ja siinä tai muualla harjoitettavan kaivostoiminnan yhteydessä hyödynnettävään tai käsiteltävään

vaarattoman maa- tai kiviainesjätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn, jos jäte hyödynnetään tai käsitellään kaivoslain (503/1965) nojalla hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti;

3) maa- ja kiviainesten ottamisessa taikka rakennus- tai maa- ja vesirakentamistoiminnassa syntyvän vaarattoman maa- ja kiviainesjätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn ottamis- tai rakennuspaikalla taikka muualla rakentamispaikalla, jossa jäte hyödynnetään tai käsitellään luvanvaraista rakentamista koskevan hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti; sekä

4) jätevesi- ja sakokaivolietteen, lannan tai vaarattoman tuhkan ja kuonan hyödyntämiseen maanparannusaineena.

3 §

Ympäristölupavirastossa käsiteltävät lupa-asiat

Ympäristölupavirasto ratkaisee seuraavien 1 §:ssä tarkoitettujen toimintojen ympäristölupa-asiat:

1) metsäteollisuus:

1 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdassa mainittu toiminta;

2) metalliteollisuus:

1 §:n 1 momentin 2 kohdan a, b ja c alakohdassa mainitut toiminnot;

3) energian tuotanto:

1 §:n 1 momentin 3 kohdan a alakohdassa mainittu toiminta;

4) kemianteollisuus:

a) titaanidioksidin valmistus;

b) lannoitetehtas;

5) malmien tai mineraalien kaivu, maaperän aineiden otto sekä mineraalituotteiden valmistus:

a) 1 §:n 1 momentin 6 kohdan a, b, d, f, h ja j alakohdassa mainittu toiminta;

6) kaupallinen kalankasvatus:

1 §:n 1 momentin 9 kohdan c alakohdassa tarkoitettu toiminta;

7) liikenne:

a) 1 §:n 1 momentin 10 kohdan a alakohdassa mainittu toiminta;

b) lentoasema;

8) jäte- ja vesihuolto:

a) ongelmajätteen polttolaitos;

b) vähintään 25 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettu kaatopaikka; sekä

c) yhdyskuntajäteveden puhdistamo, johon viemäroidyn jäteveden määrä on asukasvas-tineluvultaan yli 4 000.

4 §

Alueellisessa ympäristökeskuksessa käsiteltävät lupa-asiat

Alueellinen ympäristökeskus ratkaisee seuraavien 1 §:ssä tarkoitettujen toimintojen ympäristölupa-asiat, jollei ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentista tai edellä 2 §:stä muuta johdu:

1) metsäteollisuus:

1 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa mainittu toiminta;

2) metalliteollisuus:

1 §:n 1 momentin 2 kohdan d, e ja f alakohdassa mainittu toiminta;

3) energian tuotanto:

1 §:n 1 momentin 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu voimalaitos, kattilalaitos tai muu laitos, jonka polttoaineteho on vähintään 50 MW;

4) kemian teollisuus:

a) kaasun tai öljyn jalostamo;

b) 1 §:n 1 momentin 4 kohdan a, b, d, e, f ja g alakohdassa mainittu toiminta sekä i alakohdassa mainittu laitos, jossa käytetään haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vähintään 100 kiloa tunnissa tai vähintään 50 tonnia vuodessa;

5) kemikaalien ja polttonesteiden varastointi tai käsittely:

1 §:n 1 momentin 5 kohdan b, c ja d alakohdassa mainittu toiminta

6) malmien tai mineraalien kaivu, maaperän ainesten otto sekä mineraalituotteiden valmistus:

1 §:n 1 momentin 6 kohdan i alakohdassa mainittu toiminta;

7) nahan ja tekstiilien tuotanto tai käsittely

1 §:n 1 momentin 7 kohdan a ja b alakohdassa mainittu toiminta;

8) elintarvikkeiden ja rehujen valmistus:

1 §:n 1 momentin 8 kohdan d alakohdassa tarkoitettu meijeri sekä muu maidon keräily, käsittely- tai jalostuslaitos, jossa maidon vastaanottokapasiteetti on vähintään 60 000 tonnia vuodessa, e alakohdassa mainittu tehdas, f alakohdassa mainittu tärkkelystehdas tai tärkkelysjohdannaisia valmistava tehdas, g alakohdassa mainittu tehdas, i alakohdassa tarkoitettu tehdas, jonka tuotanto on vähintään 20 000 tonnia vuodessa, k alakohdassa tarkoitettu panimo, jonka tuotanto on vähintään 1 000 000 litraa vuodessa, sekä sanotussa alakohdassa mainittu hiivatehdas, alko-

holitehdas tai alkoholijuomatehdas

9) liikenne:

1 §:n 1 momentin 10 kohdan e alakohdassa mainittu toiminta;

10) jätehuolto:

a) kaatopaikka ja maankaatopaikka;

b) muun kuin ongelmajätteen polttolaitos tai muu laitos, jossa poltetaan jätteitä yli 5 000 tonnia vuodessa;

c) laitos tai paikka, jossa hyödynnetään tai käsitellään muualta kuin siinä syntyneitä ongelmajätteitä; sekä

d) kompostointilaitos tai muu jätteiden hyödyntämis- tai käsittelylaitos, jossa hyödynnetään tai käsitellään jätettä vähintään 10 000 tonnia vuodessa.

Alueellinen ympäristökeskus ratkaisee lisäksi toiminnan ympäristöluvan, jos kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettua toiminnasta, kunnan harjoittamasta toiminnasta sekä 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua toiminnasta, jollei kyse ole pelkästään sanotun momentin c kohdassa tarkoitettun aineen johtamisesta muualle kuin vesistöön.

5 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävät lupa-asiat

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muiden kuin 2 ja 3 §:n mukaan ympäristölupavirastossa ja alueellisessa ympäristökeskuksessa ratkaistavien toimintojen ympäristölupa-asiat, jollei ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 tai 2 momentista muuta johdu.

6 §

Luvan hakeminen ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa aloitetuille toiminnoille

Seuraavaan tämän asetuksen 1 §:ssä tarkoitettuun ja ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa aloitettuun ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettuun toimintaan on haettava ympäristölupaa 31.12.2001 mennessä:

1) malmien pasutuslaitos tai sintraamo;

2) rauta- tai terästehdas tai koksaamo;

3) muita kuin rautametalleja valmistava tehdas;

4) raudan kuumavalssauslaitos, jonka kapasiteetti on yli 20 tonnia raakaterästä tun-

nissa tai kuumaopetuslaitos, jonka käsittelykapasiteetti on yli 2 tonnia tunnissa;

5) takomo, jossa käytetyn vasaran iskuenergia on yli 50 kilojoulea ja laitoksen lämpöteho on yli 20 megawattia (MW);

6) valimo tai muu sulatto, jonka tuotantokapasiteetti on yli 20 tonnia vuorokaudessa tai lyijyn ja kadmiumin tuotantokapasiteetti on yli 4 tonnia vuorokaudessa;

7) metallien tai muovien elektrolyyttistä tai kemiallista pintakäsittelyä suorittava laitos, jonka käsittelylaitteen tilavuus on yhteensä yli 30 m³;

8) kiertouunissa sementtiä yli 500 tonnia vuorokaudessa valmistava laitos;

9) kalkkia yli 50 tonnia vuorokaudessa valmistava kalkkipolttolaitos;

10) asbestia tai asbestipohjaisia tuotteita käsittelevä laitos;

11) lasia, lasikuitua tai mineraalikuitua valmistava laitos, jonka sulatus- tai tuotantokapasiteetti on yli 20 tonnia vuorokaudessa;

12) tiilitehdas, keramiikka- tai posliinitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 75 tonnia vuorokaudessa tai uunin tilavuus on yli 4 m³ täyttötiheyden ollessa yli 300 kiloa kuutiometriä kohden;

13) ongelmajätteiden käsittelylaitos ja yhdyskuntajätteiden polttolaitos;

14) jätteenkäsittelylaitos, jonka käsittelykapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;

15) ruhoja ja eläinjätettä käsittelevä laitos, jonka käsittelykapasiteetti on yli 10 tonnia vuorokaudessa;

16) kuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä sekä värjäystä suorittava laitos, jonka käsittelykapasiteetti on yli 10 tonnia vuorokaudessa;

17) tekokuituja tai niiden raaka-aineita valmistava tehdas;

18) nahkatehdas, jonka käsittelykapasiteetti on yli 12 tonnia valmiita tuotteita vuorokaudessa;

19) teurastamo, joka tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa;

20) elintarviketehdas, jonka tuotantokapasiteetti on eläinperäisestä raaka-aineesta yli 75 tonnia vuorokaudessa tai kasvisperäisestä raaka-aineesta yli 300 tonnia vuorokaudessa;

21) maidonkäsittelylaitos, jonka vastaanottokapasiteetti on yli 200 tonnia maitoa vuorokaudessa;

22) eläinsuoja, johon on tarkoitettu enemmän kuin 40 000 siipikarjapaikkaa, enemmän kuin 2 000 paikkaa yli 30 kiloa painaville lihasioille tai enemmän kuin 750 paikkaa emakoille;

23) sähköteknisen hiilen valmistus;

24) energialaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 5 MW mutta enintään 50 MW, jollei tämä laitos ole tuotannollinen osa jäljempänä 2 momentissa mainittua toimintaa;

25) kiinteä tai tietylle alueelle yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi sijoitettava siirrettävä kivenmurskaamo tai asfalttiasema;

26) haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävä laitos, jossa näiden aineiden kulutus on yli 150 kiloa tunnissa tai yli 200 tonnia vuodessa; sekä

27) kaatopaikka ja maankaatopaikka, ei kuitenkaan puhtaan ja vaarattoman maa-aineksen kaatopaikka tai kaivostoiminnan tavanomaisen jätteen kaatopaikka.

Seuraavaan ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa aloitettuun ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuun toimintaan on haettava lupaa 31.12.2004 mennessä:

1) massa-, paperi tai kartonkitehdas;

2) lastulevy- tai vaneritehdas;

3) energialaitos, jonka polttoaineteho on yli 50 MW;

4) epäorgaanisia peruskemikaaleja valmistava tehdas;

5) orgaanisia peruskemikaaleja tai entsyymejä valmistava tehdas;

6) väriaineita ja pigmenttejä valmistava tehdas;

7) perusmuoveja, polymeerejä, synteettisiä kuituja ja selluloosapohjaisia kuituja valmistava tehdas;

8) synteettistä kumia valmistava tehdas;

9) pinta-aktiivisia aineita valmistava tehdas;

10) lannoitteita, räjähdysaineita, torjunta-aineita tai suojauskemikaaleja valmistava tehdas;

11) lääkkeitä ja lääke-aineita valmistava tehdas;

12) kaasun- tai öljynjalostamo;

13) kivihiiltä kaasuttavat ja nesteyttävät laitokset; sekä

14) polttonesteiden varasto, jonka varastosäiliöiden tilavuus on yhteensä yli 10 000 m³ tai varastoalue, jonka säiliöiden tilavuus on yhteensä yli 50 000 m³.

7 §

Lupahakemuksen tekeminen

Hakemus liitteineen on jätettävä kaksin kappalein. Lupaviranomainen voi pyytää tarvittaessa lisäkappaleita hakemuksesta ja sen liitteistä, jos se on tarpeen asian kuuluttamisen ja lausuntojen pyytämisen vuoksi.

Hakemuksesta on käytävä ilmi, mihin aiheeseen ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat. Hakemuksen laatijalla tulee olla riittävä asiantuntemus.

8 §

Lupahakemuksen sisältö

Lupahakemuksen tulee sisältää:

1) hakijan nimi tai toiminimi, kotipaikka ja hakijan yhteystiedot sekä laitoksen nimi, toimiala ja sijaintipaikka;

2) tiedot kiinteistöstä ja sillä sijaitsevista laitoksista ja toiminnoista sekä näiden haltijoista;

3) selvitys toiminnan tuotannosta, prosesseista, laitteistoista, rakenteista ja niiden sijainnista;

4) tiedot toiminnan sijaintipaikan olosuhteista, sen ympäristöstä ja asutuksesta sekä tarvittava selvitys alueen kaavoitustilanteesta;

5) tiedot toiminnan päästöistä veteen, ilmaan ja maaperään sekä niiden määrästä ja laadusta sekä tiedot melupäästöistä;

6) tiedot syntyvistä jätteistä ja niiden ominaisuuksista;

7) arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimusten täyttämistä;

8) tieto toiminnan suunnitellusta aloitusajankohdasta ja määräaikaisen toiminnan lopettamisajankohdasta;

9) selvitys toiminnan sijaintipaikan raja-alueista sekä muista mahdollisista asianosaisista joita toiminta ja sen vaikutukset erityisesti saattavat koskea, ja heidän kiinteistö- ja yhteystietonsa;

10) yhteenveto toiminnasta ja toiminnan vaikutuksista; sekä

11) selvitys mahdollisesta ympäristöjohtamisjärjestelmästä.

Lupahakemuksen tulee lisäksi sisältää, ottaen huomioon toiminnan luonne ja sen vaikutukset, tarpeellisessa laajuudessa seuraavat seikat

1) tiedot käytettävistä raaka-aineista, kemikaaleista ja muista tuotantoon käytettävistä aineista, polttoaineista ja niiden varastoinnista, säilytyksestä sekä kulutuksesta;

2) tiedot energian hankinnasta, käytetystä energiasta ja arvio energian käytön tehokkuudesta;

3) tiedot tuotetuista aineista ja tuotteista;

4) tiedot toimintaan liittyvistä riskeistä, onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toiminnoista sekä toiminnoista häiriötilanteissa;

5) tiedot toiminnan päästölähteistä;

6) selvitys laitoksen ja sen toiminnan todennäköisistä ympäristövaikutuksista;

7) selvitys suunnitelluista toimenpiteistä päästöjen muodostumisen ja jätteiden synnyn ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi;

8) tiedot pilaantumisen ehkäisemiseksi ja jätteiden hyödyntämiseksi suunnitelluista toimenpiteistä;

9) tiedot päästöjen puhdistusprosesseista;

10) selvitys vedenhankinnasta, veden käytöstä ja viemäroinnista;

11) selvitys liikennejärjestelyistä;

12) selvitys siitä mihin jätteet on tarkoitus toimittaa hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi; sekä

13) tarpeelliset tiedot toiminnan käyttötarkkailusta ja valvonnasta, ympäristöön kohdistuvien päästöjen ja niiden vaikutusten tarkkailusta sekä käytettävistä mittausmenetelmistä ja -laitteista.

Lupaviranomainen voi vaatia lisäksi tarvittaessa muita tietoja ja asiakirjoja, jotka ovat tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi.

9 §

Hakemukseen liitettävät tiedot

Hakemukseen on liitettävä tarpeen mukaan:

1) muut myönnettyt luvat ja mahdollinen sopimus yleiseen tai toisen viemäriin liittymisestä;

2) ajan tasalla oleva peruskartta toiminnan sijoittumisesta tai muu mittakaavaltaan riittävän tarkka kartta, josta ilmenee toiminnan sijainti, mahdolliset päästöt ja aiheuttavat kohteet sekä toiminnan haitallisten vaikutusten arvioimiseksi olennaiset kohteet ja asianosaisten kiinteistöt;

3) asemapiirros, josta ilmenee rakenteiden ja ympäristön kannalta tärkeimpien prosessien ja päästökohteiden sijainti;

4) prosessikaavio, josta ilmenee olennaiset

päästölähteet;

5) tarvittaessa vaarallisten kemikaalien käsittelystä annetussa asetuksessa (59/1999) tarkoitettu suuronnettomuuden vaaran arvioimiseksi laadittava selvitys tarpeellisessa laajuudessa;

6) tarvittaessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettu arviointiselostus, yhteysviranomaisen lausunto sekä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukainen arviointi; sekä

7) ehdotus tarkkailuohjelmaksi.

10 §

Lisätiedot vesipäästöjen vuoksi

Jos laitos tai toiminta aiheuttaa päästöjä vesistöön, hakemuksessa on oltava sen lisäksi mitä 8 ja 9 §:ssä säädetään:

1) purkuvesistön yleiskuvaus ja tiedot virtaamista, veden laadusta, kalastosta sekä kalastuksesta;

2) tiedot toiminnan vaikutuksesta vesien laatuun ja kalastoon;

3) tiedot vesistön käytöstä;

4) selvitys päästöjen vaikutuksista vesistön käyttöön;

5) selvitys vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi tarvittavista toimenpiteistä;

6) arvio mahdollisuuksista estää vesistön pilaantumisesta aiheutuva korvattava vahinko;

7) korvauskysymysten ratkaisemiseksi tarpeelliset kiinteistötiedot; sekä

8) arvio päästöjen aiheuttamista vahingoista sekä ehdotus niiden korvaamisesta kiinteistö- ja vahingonkarsijakohtaisesti.

Karjasuojaa koskevassa hakemuksessa on oltava selvitys lannan ja virtsan levitykseen käytettävissä olevasta alueesta ja sen pinta-alasta.

11 §

Lisätiedot jätteistä ja jätehuollosta

Jos toiminta koskee jätteen ammattimaista tai laitosmaista hyödyntämistä tai käsittelyä, hakemuksessa on oltava selvitys sen lisäksi mitä 8—10 §:ssä säädetään:

1) hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi aiotusta jätteestä;

2) alueesta, jolta jätettä aiotaan ottaa hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi;

3) hakijan järjestämästä jätteen keräyksestä

ja kuljetuksesta;

4) jätteen varastoinnista, varastopaikan sijainnista sekä kaaviopiirros hyödyntämisen tai käsittelyn kulusta;

5) hyödyntämisen tai käsittelyn tuottaman jätteen lajista, laadusta ja määrästä sekä hyödyntämisestä tai käsittelystä;

6) vakavaraisuuden arvioimiseksi tarpeelliset viimeksi vahvistettu tase ja tuloslaskelma, toimintakertomus ja tilintarkastajan lausunto; sekä

7) muu selvitys hakijan vakavaraisuudesta taikka hakijan ottamasta vastuuvakuutuksesta tai asettamasta muusta vakuudesta.

Kaatopaikkaa koskevan lupahakemuksen tulee lisäksi sisältää tiedot:

1) kaatopaikan rakentamisesta ja rakenteesta;

2) käytöstä;

3) hoidosta;

4) valvonnasta ja tarkkailusta;

5) käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta; sekä

6) kaatopaikasta vastaavan henkilökunnan pätevyydestä.

Jos kaatopaikan pitäjä ei aseta vakuutta, on lupahakemuksessa esitettävä muu hyväksyttävä järjestely, jolla varmistetaan kaatopaikan vaatimusten täyttäminen ja toiminnan lopettamisen jälkeen tehtävät toimenpiteet.

12 §

Lisätiedot pohjavesialueella

Jos toiminta sijoitetaan tärkeälle pohjaveden muodostumisalueelle hakemuksessa on oltava selvitys

1) maaperän laadusta;

2) pohjaveden muodostumisesta;

3) pohjaveden korkeudesta ja virtauksista;

4) vedenottamoista ja kaivoista; sekä

5) suojatoimenpiteistä.

13 §

Toiminnan laajentamista tai muuttamista koskeva hakemus

Jos toimintaa muutetaan tai laajennetaan ja siihen on haettava lupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin perusteella, lupahakemuksesta on käytävä ilmi, miten muutos tai laajennus vaikuttaa aiempaan toimintaan sekä sen ympäristövaikutuksiin noudattaen soveltuvin osin, mitä 8—12 §:ssä säädetään.

14 §

Lupapäätöksen tarkistamista koskeva hakemus ja määräaikaisen luvan uudistamista koskeva hakemus

Jos aiemmin myönnettyä lupapäätöstä on tarkistettava ympäristönsuojelulain 55 §:ssä tarkoitettulla tavalla, on hakemuksessa tai sen liitteessä esitettävä määrätty ja muut tarpeelliset selvitykset. Lupaviranomainen voi vaatia tarvittaessa muita tietoja, jotka ovat tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi sekä lupamääräysten muuttamiseksi.

Jos lupa on myönnetty määräajaksi ja siinä on samalla määrätty ympäristönsuojelulain 55 §:n nojalla, että uuden luvan saamiseksi on ennen määräaikaisen luvan voimassaoloajan päättymistä haettava lupaa, hakemuksessa on esitettävä 8—11 §:ssä tarkoitettut tiedot soveltuvien osin.

15 §

Lupahakemusta koskeva kuulutus

Lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta tulee käydä ilmi ainakin

- 1) hakijan nimi tai toiminimi ja kotipaikka;
- 2) kuvaus toiminnasta;
- 3) toiminnan sijoittamispaikka;
- 4) tiedot olennaisista päästöistä;
- 5) tieto hakemusiakirjojen nähtävilläpidosta; sekä
- 6) tieto muistutusten tekemis- ja mielipiteiden ilmaisemistavasta ja -ajasta.

16 §

Viranomaisten yhteistyö ja lausunnot

Lupaviranomaisen on lupa-asiaa käsitellessään oltava tarpeellisessa yhteydessä muihin viranomaisiin, jotka samanaikaisesti käsittelevät toiminnan muita lupa-asioita ja suunnitelmia.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa lausuntoja ympäristönsuojelulain mukaisille viranomaisille periaatteellisesti tärkeistä terveyshaitan arvioimiseksi tarpeellisista seikoista.

Lentoaseman ympäristölupa-asiaissa on pyydettävä liikenneministeriön lausunto.

Lupaviranomaisen on asetettava ympäristönsuojelulain 36 §:n mukaisen lausunnon antamiselle asian laadun mukaan kohtuulli-

nen määräaika. Jollei lausuntoa ole määräjassa annettu, asia voidaan ratkaista siitä huolimatta.

17 §

Lupahakemuksen joutuisa käsittely

Lupaviranomaisen tulee käsitellä lupa-asia joutuisasti.

18 §

Lupapäätöksen kertoelmaosan sisältö

Lupapäätöksen kertoelmaosassa tulee käydä ilmi tarpeellisilta osin seuraavat seikat:

- 1) hakijan yksilöintiä koskevat tiedot ja yhteystiedot;
- 2) luvan hakemisen peruste;
- 3) asian vireilletulo
- 4) hakemuksen käsittely
- 5) selvitys toimintaa koskevista luvista ja kuvaus alueen kaavoitustilanteesta;
- 6) tiedot toiminnan ympäristön tilasta ja kohteista, joihin toiminnalla on vaikutusta;
- 7) tiedot toiminnasta, käytetyistä prosesseista, raaka-aineista, polttoaineista ja tuotteista;
- 8) toiminnan käyttötarkkailu sekä sen vaikutusten tarkkailu;
- 9) tiedot toiminnasta aiheutuvista päästöistä ja jätteistä;
- 10) tiedot toiminnan ympäristövaikutuksista;
- 11) tiedot suunnitelluista ympäristönsuojelutoimista ja jätteiden käsittelystä;
- 12) tiedot toimintaan liittyvistä riskinarvioinneista ja onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista ja toimista onnettomuuksien aikana sekä toimista puhdistuslaitteiden toimintahäiriön tai muiden prosessihäiriöiden aikana;
- 13) maininta pyydetyistä lausunnoista, mahdollisesti tehdyistä muistutuksista ja esitettyistä mielipiteistä, annetuista vastineista sekä niiden pääasiallisesta sisällöstä; sekä
- 14) tiedot tehdyistä tarkastuksista.

19 §

Lupapäätöksen ratkaisuosan sisältö

Lupapäätöksen ratkaisuosassa tulee käydä ilmi seuraavat seikat eritellysti:

- 1) asian ratkaisu ja miten asiassa tehty

vaatimukset ja mahdollinen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen selvitys ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon;

2) toiminnan luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annetut ja muut valvonnan kannalta olennaiset lupamääräykset;

3) asetuksen liitteen 2 mukaisia aineita ja yhdisteitä koskevat päästömääräykset, jos näitä aineita tai yhdisteitä voi päästä ympäristöön sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua haitallista ympäristövaikutuksia;

4) määräykset sellaisista päästöistä, jotka leviävät ympäristöön Suomen valtion rajojen ulkopuolelle;

5) määräykset sellaisista ympäristön pilaantumisen vaaraa ehkäisevistä toimenpiteistä, jotka liittyvät toiminnan käynnistämiseen, huoltoihin, vahinkoihin, väliaikaiseen toiminnan pysäyttämiseen ja lopulliseen toiminnan lakkauttamiseen;

6) määräykset toiminnan tarkkailusta sekä muut määräykset toiminnan kehittämiseksi ja valvomiseksi;

7) mahdolliset korvauksia koskevat määräykset;

8) mahdollinen määräys päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta sekä tähän määräykseen liittyvä vakuuden asettaminen;

9) luvan voimassaolo ja tarkistaminen; sekä

10) käsittelymaksu.

Lupapäätöksen ratkaisuosassa on ilmentävä lisäksi:

1) perustelut luvan myöntämiselle tai lupahakemuksen hylkäämiselle;

2) perustelut annetulle jokaiselle määräykselle erikseen;

3) perustelut korvausten määräämiselle;

4) perustelut mahdollisen täytäntöönpanomääräyksen antamisesta;

5) maksun määräytymisen perusteet; sekä

6) sovelletut oikeusohjeet.

Päätökseen on liitettävä valitusosoitus tai ilmoitus mahdollisesta valituskiellosta.

20 §

Kaatopaikkaa koskevan lupapäätöksen määräykset

Sen lisäksi mitä 19 §:ssä säädetään kaatopaikkaa koskevassa lupapäätöksessä on oltava määräykset:

1) kaatopaikan luokasta;

2) rakentamisesta ja hoidosta;

3) kaatopaikalle sijoitettavaksi hyväksytyn jätteen määrästä ja lajista yleisimpien jätteiden ja ongelmajätteiden luettelosta annetun ympäristöministeriön päätöksen (867/1996) mukaisesti;

4) kaatopaikan valvonnasta ja tarkkailusta;

5) vahinkotilanteisiin varautumisesta ja niiden hoitamisesta;

6) kaatopaikan käytöstä poistamista ja jälkihoitoa koskevista toimista sekä

7) miten kauan kaatopaikan pitää jäädä on vastattava kaatopaikan jälkihoidosta.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa mainitun määräyksen antamisessa tulee ottaa huomioon kaatopaikan vaara tai haitta joka siitä aiheutuu terveydelle tai ympäristölle, vähintään kuitenkin 30 vuoden aikana.

21 §

Toiminnan muuttamista tai laajentamista koskevan lupapäätöksen sisältö

Jos toimintaa muutetaan tai laajennetaan ja siihen on haettava lupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin perusteella, lupapäätöksestä on käytävä ilmi soveltuvin osin 16 §:ssä säädettyjen seikkojen lisäksi, miten muutos tai laajennus vaikuttaa toiminnan kokonaisuuteen, perusteltu ratkaisu siitä, miten aiemmin myönnettyä lupapäätöstä on muutettava.

22 §

Toistaiseksi myönnetyn luvan tarkistamista koskevan päätöksen sisältö

Jos aiemmin myönnettyä lupapäätöstä on tarkistettava ympäristönsuojelulain 55 §:n mukaisesti, on lupapäätöksestä käytävä ilmi soveltuvin osin edellä 18 ja 19 §:ssä säädetty seikat luvan myöntämisen edellytyksiä koskevaa harkintaa lukuun ottamatta. Päätöksestä on käytävä ilmi hakemukseen liittyvien selvitysten sisältö, perusteltu ratkaisu siitä, miltä osin lupamääräyksiä muutetaan sekä uudet määräykset perusteluineen.

23 §

Lupapäätöksen lähettäminen viranomaisille

Lupaviranomaisen on lähetettävä päätös tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyy-

detty lausunto hakemuksesta. Lupapäätös on lisäksi lähetettävä Suomen ympäristökeskukselle. Kauppa- ja teollisuusministeriölle on lähetettävä päätös, jolla on hylätty energialaitoksen lupahakemus.

Ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen on lähetettävä lupapäätös lääninhallitukselle, toiminnan sijaintikunnan kunnanhallitukselle, kunnan terveydensuojeluviranomaiselle sekä rakennusvalvontaviranomaiselle. Ympäristölupaviraston on lisäksi lähetettävä päätös tiedoksi niille alueellisille ympäristökeskuksille, joiden toimialueeseen toiminnan vaikutukset ulottuvat.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lähetettävä päätös kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja rakennusvalvontaviranomaiselle. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi myös kunnalle ja sen ympäristönsuojeluviranomaiselle, joiden toimialueeseen toiminnan vaikutukset ulottuvat.

2 luku

Ilmoitusmenettely

24 §

Eräitä toimintoja koskeva määräaika

Ympäristölainsäädännön voimaantulosta annetun lain (/) 6 §:n mukainen ilmoitus tulee tehdä puolustusvoimien toimintojen osalta viimeistään kahden vuoden kuluessa ympäristönsuojelulain voimaantulosta.

25 §

Ilmoituksen sisältö

Ympäristönsuojelulain 60—62 §:ssä tarkoitusta ilmoituksesta on käytävä ilmi

- 1) ilmoittajan nimi tai toiminimi ja yhteystiedot;
- 2) toiminnan sijainti;
- 3) työn, toimenpiteen tai tapahtuman laatu, kesto, laajuus sekä teko- tai tapahtumapaikka;
- 4) arvioidut tiedot päästöjä aiheuttavista työ- tai tapahtumavaiheista;
- 5) suunnitellut ympäristönsuojelutoimet; sekä
- 6) selvitys toiminnan ympäristövaikutuksista.

Ilmoitus tulee tehdä Suomen ympäristökeskuksen lomakkeella tai lomakepohjalla. Il-

moitukseen tulee liittää toimintaa koskevat luvat sekä viranomaisten antamat lausunnot.

26 §

Ilmoitus pilaantuneen maaperän puhdistamisesta

Sen lisäksi, mitä edellä 25 §:ssä säädetään, ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaiseen pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevaan ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) tiedot kiinteistöstä, jolla pilaantunut maaperä sijaitsee, alueen suunnitellusta käytötarkoituksesta sekä kiinteistön naapureista;
- 2) tiedot pilaantumisen aiheuttaneesta aiheesta ja pilaantumisen aiheuttaneista tapahtumista;
- 3) yksityiskohtaiset tutkimustulokset maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuuden selvittämisestä;
- 4) kuvaus käytetystä puhdistusmenetelmästä;
- 5) selvitys puhdistustyön valvonnasta ja ympäristön tarkkailusta; sekä
- 6) kartta ja asemapiirros, joihin on merkitty asian käsittelyn kannalta merkitykselliset kohteet.

27 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisen tulee, ottaen huomioon lisäksi mitä ympäristönsuojelulain 63 §:ssä säädetään, tarkastaa ilmoitus viivytyksettä ja tehdä ilmoituksen käsittelyn mahdollisesti edellyttämä tarkastuskäynti.

28 §

Ilmoituksen johdosta annettava päätös

Ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksestä tulee käydä ilmi ainakin seuraavat seikat:

- 1) ilmoittajan nimi ja toiminnan tai tapahtuman sijainti;
- 2) toiminnan kuvaus ja ilmoitetut ympäristönsuojelutoimet;
- 3) toiminnan ympäristövaikutusten arviointi ja selvitykset ympäristöhaitoista;
- 4) lausunnot ja mahdollisten asianosaisten kuuleminen; sekä
- 5) annetut mahdolliset määräykset tai toimintaa koskeva kielto ja niiden perustelut ja

sovelletut oikeusohjeet.

Päätökseen on liitettävä valitusosoitus.

3 luku

Valvonta ja seuranta

29 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen

Ympäristönsuojelulain 65 §:n nojalla tehtävää tietojärjestelmään merkitsemistä varten tulee ilmoittaa

1) toiminnanharjoittajan nimi tai toiminimi ja yhteystiedot;

2) toiminnan sijainti;

3) toiminnan kuvaus ja tärkeimmät prosessit;

4) aikaisemmat luvat ja ilmoitukset, lausunnot sekä liittymissopimukset;

5) selvitys ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toiminnoista;

6) arvio toiminnan päästöistä ja vaikutuksista ympäristöön; sekä

7) selvitys valtioneuvoston tai ympäristöministeriön hyväksymän suunnitelman noudattamisesta.

Vaadittavien tietojen laajuutta harkittaessa on otettava huomioon toiminnan luonne ja vaikutukset ympäristöön sekä se, milloin toiminta on aloitettu ja sitä koskevat luvat tai ilmoitukset on käsitelty.

Tiedot tulee ilmoittaa Suomen ympäristökeskuksen lomakkeella tai lomakepohjalla ja siihen on liitettävä toimintaa koskevat luvat sekä viranomaisten antamat lausunnot.

30 §

Tarkastukset

Valvontaviranomaisten tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämän viranhaltijan on suoritettava luvan saaneen toiminnan tarkastus säännöllisesti ja riittävän usein toiminnan seuraamiseksi. Ennen kaatopaikan toiminnan aloittamista, on valvontaviranomaisen tarkastettava lupamääräysten noudattaminen. Tarkastus on suoritettava myös valvontaviranomaiselle toiminnanharjoittajan, asianosaisten ja muiden tekemien ilmoitusten vuoksi, ellei tarkastusta ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana.

Tarkastuksen suorittaa se viranomainen,

joka on myöntänyt luvan. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee suorittaa toiminnan tarkastus, jos luvan on myöntänyt ympäristölupavirasto.

Tarkastustoimintaa varten viranomaisten on tarvittaessa laadittava erillinen suunnitelma.

Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja.

31 §

Toimintaa koskevien tietojen ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava välittömästi luvan myöntäneelle valvontaviranomaiselle tai alueelliselle ympäristökeskukselle toimintaa koskevista sellaisista muutoksista sekä tavanomaisesta toiminnasta poikkeavista tapahtumista ja onnettomuuksista, joilla voi olla ympäristövaikutuksia. Toiminnan olennaiseen muutokseen on haettava lupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin mukaan.

32 §

Määräysten antaminen hallintopakkoasiassa

Ympäristönsuojelulain 84 §:n mukaisessa määräyksessä tulee käydä ilmi ainakin seuraavat tiedot:

1) se, johon määräykset kohdistuvat;

2) asian vireilletulo;

3) tehdyt tarkastukset ja tutkimukset;

4) asianosaisten kuuleminen;

5) todettu lain rikkominen ja määräysten kohteen menettelyn yhteys lain rikkomiseen;

6) ympäristönsuojelulain 84 §:n nojalla asetettava päävelvoite sekä tarvittava määräaika sen toteuttamiselle;

7) mahdollinen ympäristönsuojelulain 86 §:n mukainen uhka päävelvoitteen laiminlyönnin varalle; sekä

8) sovelletut oikeusohjeet ja perustelut annettaville määräyksille.

Päätökseen on liitettävä valitusosoitus.

4 luku

Erinäiset säännökset

33 §

Eräiden aineiden päästöjen kieltäminen

Tämän asetuksen liitteen 1 luettelossa I

mainitun aineen sekä luettelossa II mainitun liuottimena, suojauskemikaalina tai eliöntorjunta-aineena käytetyn aineen päästäminen vesiin tai yleiseen viemäriin on kielletty.

Tämän asetuksen liitteen 1 luettelossa III mainittua ainetta ei saa päästää vesiin siten, että siitä aiheutuu vesien pilaantumista.

Tämän asetuksen liitteen 1 luettelossa VII mainitun aineen päästäminen pohjaveteen on kielletty.

34 §

Eräät kaatopaikkaa koskevat vaatimukset

Kaatopaikan hoidosta vastaavalla henkilökunnalla on oltava tehtävänsä soveltuva ammatillinen koulutus. Henkilökunnan koulutuksen kehittämisestä on huolehdittava.

Kaatopaikan pitäjän on asettava toimintaa koskevan luvan määräysten toteuttamisen ja asianmukaisen jälkihoidon varmistamiseksi riittävä vakuus tai esitettävä muu sitova järjestely. Vakuuden tai muun sitovan järjestelyn tulee olla voimassa kunnes vastuu toiminnasta ja sen jälkihoidosta on päättynyt.

35 §

Yleiseen viemäriin johdettavista päästöistä määrääminen ympäristöluvassa

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset yleiseen viemäriin johdettavien teollisuusjätevesien asianmukaisen esikäsittelyn varmistamiseksi. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa myös asetuksen liitteen 1 luettelossa VI mainittujen aineiden päästämiseksi.

36 §

Suomen ympäristökeskuksen tehtävät

Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä on sen lisäksi mitä ympäristöhallinnosta annettussa laissa säädetään

1) seurata parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä sekä tiedottaa siitä; sekä

2) toimia otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 6 ja 17 artiklassa tarkoitettuna viranomaisena.

37 §

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi

Ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun parhaan käyttökelpoisen tekniikan sisältöä arvioitaessa on otettava huomioon:

1) jätteiden synnyn ehkäiseminen;
2) käytettävien aineiden vaarallisuus sekä mahdollisuudet käyttää entistä haitattomampia aineita;
3) tuotannossa käytettyjen aineiden ja siinä syntyneiden jätteiden uudelleen käytön mahdollisuus;

4) syntyvien päästöjen luonne, määrä ja vaikutus;

5) käytettyjen raaka-aineiden luonne ja kulutus;

6) käytetty energia ja sen määrä;

7) toimintaan liittyvien riskien ja onnettomuusvaarojen ennaltaehkäisy sekä onnettomuuksien seurausten ehkäiseminen;

8) parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönottamiseen liittyvä aika ja toiminnan suunnittelun aloittamisajankohdan merkitys;

9) ympäristövaikutusten kokonaisuus;

10) teollisessa mittakaavassa käytössä olevat tuotantoa ja päästöjen hallintaa koskevat menetelmät;

11) tekniikan ja luonnontieteellisen tiedon kehitys; sekä

12) Euroopan yhteisön komission tai kansainvälisten toimielinten julkaisemat tiedot parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta.

38 §

Tarkastuslaitoksen toiminnan tarkemmat vaatimukset

Ympäristönsuojelulain 24 §:n 3 momentissa tarkoitetun laitoksen tulee sen lisäksi mitä muussa asetuksessa tarkemmin säädetään täyttää seuraavat vaatimukset:

1) laitos tai sen henkilöstöön kuuluva ei ole työkoneen tai laitteen suunnittelija, valmistaja, markkinoija, hankkija tai asennuksesta taikka kunnossapidosta vastaava eikä edellä tarkoitettujen osapuolten edustaja, eikä puolueettomuuden voida muusta erityisestä syystä katsoa vaarantuneen; sekä

2) laitoksella on, jollei se ole valtion virasto tai laitos, toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu laitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja muita palveluja. Laitoksen on tällöin huolehdittava, että ulkopuolinen palvelun suorittaja täyttää 1 momentissa säädetyt vaatimukset.

39 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan ..päivänä ..kuuta 20..

Vesien pilaantumista aiheuttavia aineita**Luettelo I**

- 1) heksakloorisykloheksaani;
- 2) DDT;
- 3) aldriini;
- 4) dieldriini;
- 5) endriini;
- 6) isodriini;
- 7) triklooribentseeni;
- 8) heksaklooribentseeni;
- 9) heksaklooributadieeni;
- 10) hiilitetrakloridi;
- 11) elohopea ja sen yhdisteet; sekä
- 12) kadmium ja sen yhdisteet.

Luettelo II

- 1) kloroformi;
- 2) 1,2-dikloorietaani;
- 3) trikloorietyleeni;
- 4) perkloorietyleeni; sekä
- 5) pentakloorifenoli.

Luettelo III

- 1) polyklooribifenyylit;
- 2) kloorifenolit ja niiden johdokset;
- 3) akryyliniiri;
- 4) syanokloridi;
- 5) syaanivetyhappo ja sen helppoliukoiset suolat;
- 6) nitrobentseeni;
- 7) nitrosoamiini;
- 8) ympäristölle tai terveydelle vaaralliset torjunta-aineet sekä tällaiset puunsuojausaineet;
- 9) ympäristölle tai terveydelle vaaralliset tekstiili- tai paperituotteen kyllästys- tai säilytysaineet;
- 10) radioaktiiviset aineet; sekä
- 11) arseeni, kromi⁶⁺, lyijy, nikkeli, seleeni, uraani ja tallium sekä niiden yhdisteet.

Luettelo IV

- 1) muut kuin luetteloissa I, II ja III mainitut orgaaniset halogeeniyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdisteitä;
- 2) myrkylliset orgaaniset fosforiyhdisteet ja orgaaniset tinayhdisteet; sekä
- 3) aineet, joilla on karsinogeenisia ominaisuuksia.

Luettelo V

- 1) eliöntorjunta-aineet ja niiden johdannaiset, jotka eivät esiinny luetteloissa I, II, III tai IV;
- 2) seuraavat metallit ja metalloidit sekä niiden yhdisteet: sinkki, kupari, antimoni, molybdeeni, titaani, tina, barium, beryllium, boori, vanadiini, koboltti, telluuri ja hopea;
- 3) syanidit ja fluoridit;
- 4) pysyvät mineraaliöljyt ja öljyperäiset hiilivedyt;
- 5) pysymättömät mineraaliöljyt ja öljyperäiset hiilivedyt;
- 6) fosforin ja typen myrkylliset epäorgaaniset yhdisteet ja alkuainefosfori; sekä
- 7) myrkylliset tai pysyvät orgaaniset piiyhdisteet ja aineet, jotka saattavat vedessä muodostaa tällaisia yhdisteitä, pois lukien ne, jotka ovat biologisesti vaarattomia tai muuttuvat vedessä nopeasti vaarattomiksi.

Luettelo VI

- 1) aineet, joilla on haitallinen vaikutus vesiympäristöstä saatavien ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden hajuun tai makuun, sekä yhdisteet, joiden voidaan epäillä vedessä muodostavan tällaisia aineita;
- 2) vesien rehevöitymistä aiheuttavat typpi- ja fosforyhdisteet;
- 3) aineet, joilla on haitallinen vaikutus happitasapainoon, erityisesti ammoniakki ja nitriitit; sekä
- 4) pysyvät synteettiset aineet, jotka voivat kellua, liettyä veteen tai upota, ja jotka voivat haitata vesien käyttöä.

Luettelo VII

- 1) polyklooribifenyyli;
- 2) kloorifenolit ja niiden johdokset;
- 3) muut kuin edellä 1 tai 2 kohdassa mainitut orgaaniset halogeeniyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdisteitä;
- 4) akryylinitriili;
- 5) syanokloridi;
- 6) nitrobensoeni;
- 7) nitrosoamiini;
- 8) ympäristölle tai terveydelle vaaralliset torjunta-aineet sekä tällaiset puunsuojausaineet;
- 9) ympäristölle tai terveydelle vaaralliset tekstiili- tai paperituotteen kyllästys- tai säilytysaineet;
- 10) radioaktiiviset aineet;
- 11) orgaaniset fosforyhdisteet;
- 12) orgaaniset tinayhdisteet;
- 13) aineet, joilla on karsinogeenisia, mutageenisia tai teratogeenisiä ominaisuuksia vesiympäristössä tai sen välityksellä;
- 14) elohopea ja sen yhdisteet;
- 15) kadmium ja sen yhdisteet;
- 16) mineraaliöljyt ja hiilivedyt;
- 17) syanidit;
- 18) seuraavat metallit ja metalloidit sekä niiden yhdisteet: sinkki, kupari, nikkeli, kromi, lyijy, seleeni, arseeni, antimoni, molybdeeni, titaani, tina, barium, beryllium, boori, uraani, vanadiini, koboltti, tallium, telluuri ja hopea;
- 19) eliöntorjunta-aineet ja niiden johdannaiset, joita ei mainita edellä tässä luettelossa;
- 20) aineet, joilla on haitallinen vaikutus pohjaveden makuun tai hajuun, ja yhdisteet, jotka mahdollisesti muodostavat tällaisia aineita pohjavedessä ja tekevät sen ihmisen käyttöön sopimattomaksi;
- 21) myrkylliset ja pysyvät orgaaniset piiyhdisteet ja aineet, jotka vedessä mahdollisesti muodostavat tällaisia yhdisteitä;

- 22) fosforin epäorgaaniset yhdisteet ja alkuainefosfori;
- 23) fluoridit; sekä
- 24) ammoniakki ja nitriitit.

Tärkeimmät pilaantumista aiheuttavat aineet päästöjen raja-arvoja asetettaessa**Päästöt ilmaan**

- 1) rikin oksidit ja muut rikkiyhdisteet;
- 2) typenoksidit ja muut typpiyhdisteet;
- 3) hiilimonoksidi;
- 4) haihtuvat orgaaniset yhdisteet;
- 5) metallit ja niiden yhdisteet;
- 6) hiukkaset;
- 7) asbesti, suspendoituneet hiukkaset ja kuidut;
- 8) kloori ja sen yhdisteet;
- 9) fluori ja sen yhdisteet;
- 10) arseeni ja sen yhdisteet;
- 11) syanidit;
- 12) aineet ja valmisteet, joilla osoitetaan olevan ilman välistyksellä karsinogeenisia, mutageenisia tai lisääntymiseen vaikuttavia ominaisuuksia; sekä
- 13) polyklooratut dibentsodioksiniit ja polyklooratut dibentsofuraanit.

Päästöt vesiin

- 1) organohalogeeniyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdistettä;
- 2) organofosforiyhdisteet;
- 3) orgaaniset tinayhdisteet;
- 4) aineet ja valmisteet, joilla osoitetaan olevan karsinogeenisia, mutageenisia tai lisääntymiseen vaikuttavia ominaisuuksia vesiympäristössä tai sen välityksellä;
- 5) pysyvät hiilivedyt ja pysyvät sekä biokertyvät myrkylliset orgaaniset aineet;
- 6) syanidit;
- 7) metallit ja niiden yhdisteet;
- 8) arseeni ja sen yhdisteet;
- 9) biosidit ja kasvinsuojeluaineet;
- 10) suspendoituneet aineet;
- 11) rehevöitymistä aiheuttavat aineet, erityisesti nitraatit ja fosfaatit; sekä
- 12) happitasapainoon epäedullisesti vaikuttavat aineet.